A Nãaŋmın Nɛtır Oaalaa Gãn, Bırfʊɔr

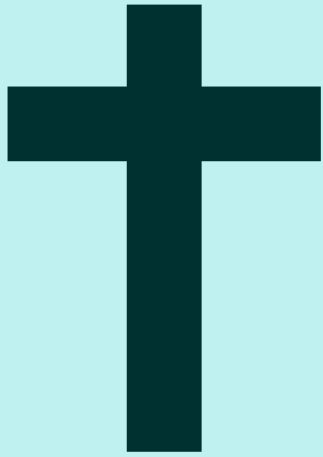

Birifor, Southern: A Nãaŋmın Nɛtır Oaalaa Gãn, Bırfʊɔr New Testament

A Nãaŋmun Nɛtur Oaalaa Gãn, Bɪrfʊɔr

Birifor, Southern: A Nãaŋmun Nɛtur Oaalaa Gãn, Bɪrfʊɔr New Testament

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Birifor, Southern

Contributor: Aramaic Bible Translation, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
97b1f1fe-19fd-52d9-9481-ad2a6ade2772

Contents

Matiu 1
Maakı 29
Luka 47
Jɔɔn 76
Tõmɔ̃ 98
Worom 127
1 Korıntı 140
2 Korıntı 153
Galatiya 161
Efesus 166
Filipai 170
Kolose 173
1 Tɛsalonika 176
2 Tɛsalonika 179
1 Timoti 181
2 Timoti 185
Titusı 188
Filemon 190
Heburu 191
Jemesı 201
1 Pita 204
2 Pita 208
1 Jɔɔn 210
2 Jɔɔn 214
3 Jɔɔn 215
Judı 216
Yelwiilsı 217

LƐ A MATIU NA SƐB A YESU 'YƐR NƆ̃Ɔ

I A Yesu Kırısıto sãakpãmıne nı nyã, wɔ yin a Nãa David nı Abraham bal pɔ,
II Abraham lɛ ı Isaakı sãa, ka Isaakı mı ı Jekɔb sãa, ka Jekɔb mı dɔ̃ɔ ı Juda sãa nı a wɔ yɛɛr,
III ka Juda mı ı Perejı nı Jera sãa, ka ba ma di Tamar, nı Perejı na ı Hejoron sãa, ka Hejoron mı ı Aram sãa,
IV ka Aram mı ı Aminadab sãa, ka Aminadab mı ı Nason sãa, ka Nason mı ı Salmon sãa,
V ka Salmon mı ı Boajı sãa, ka a wɔ ma di Worahab, ka Boajı mı ı Obed sãa, a wɔ ma lɛ Wɔruf, ka Obed mı ı Jesı sãa,
VI ka Jesı mı ı a Nãa David sãa. David lɛ ı a Solomon sãa, ka a wɔ ma dɔ̃ɔ ı a Yurıya pɔɔ.
VII Ka a Solomon mı ı Wɔrehobom sãa, ka Wɔrehobom mı ı Abija sãa, ka Abija mı ı Asa sãa,
VIII ka Asa mı ı Jehosafatı sãa, ka a Jehosafatı mı ı Jehoram sãa, ka Jehoram mı ı Yujiya sãa,
IX ka Yujiya mı ı Jotam sãa, ka Jotam mı ı Ahajı sãa, ka Ahajı mı ı Hɛjıkiya sãa,
X ka Hɛjıkiya mı ı Manasɛ sãa, ka Manasɛ mı ı Amɔn sãa, ka Amɔn mı ı Josiya sãa,
XI ka Josiya mı ı Jekoniya sãa, nı a wɔ yɛɛr a sɔ̃ɔ 'lɔ ban bar a ba tẽe tı chen tı kpıɛrɛ Babilon tẽe.
XII Ban wa tı be a Babilon tẽe pɔ, Jekoniya lɛ ı a Sealtıɛl sãa, ka Sealtıɛl ı Jerubabel sãa,
XIII ka Jerubabel mı ı Abiud sãa, ka Abiud mı ı Eliyakim sãa, ka Eliyakim mı ı Ajor sãa,
XIV ka Ajor mı ı Jadɔk sãa, ka Jadɔk mı ı Achım sãa, ka Achım mı ı Ɛliud sãa,
XV ka Ɛliud mı ı Elıyajar sãa, ka Elıyajar mı ı Matan sãa, ka Matan mı ı Jekɔb sãa,
XVI Jekɔb mı lɛ ı a Josefʊ sãa na ı Mɛɛr sırɛ 'lɔ lɛ ı a Yesu ma, a Yesu nyã lɛ ı a Nı-iraa.
XVII An yi Abraham tı ta a Nãa David, a Yesu sãakpãmıne ı naa pie nı anaar, an yi Nãa David tı tãn a sɔ̃ɔ 'lɔ a ba dɔ̃dɔ̃mɔ̃sı na nyɔɔr ba chiin a Babilon wɛr pɔ ba mı ı naa pie nı anaar, an lɛ yi a ba gbãgbaar ıfʊ a Babilon wɛr pɔ tı tãn a Nı-iraa a ba mı ı pie nı anaar.
XVIII Nıtɔ̃ lɛ a Yesu Kırısıto dɔɔfʊ yele tu. A wɔ ma Mɛɛr ŋmaan na Josefʊ baraa tıchɛ baa kul taa sɛrɛ ɛ, ka Nãaŋmın Sıe vɛ̃ ka wɔ tara pʊɔ.
XIX A wɔ baraa Josefʊ na ı nıtor jũu, ba bʊɔrɔ ıka wɔ su wɔ vĩ nıyɔɔ pɔ ɛ, ka wɔ tıɛr ıka wɔ sɔɔl bar wɔ jaa jomm.
XX Wɔn wa tıɛr a yele nyã maalfʊ, ka a Nãaŋmın malaka wa a wɔ sɛ̃ jãn pɔ wa 'yɛr, "Josefʊ, David bie, ta joro dãbãɛ ıka fʊ de a Mɛɛr ka wɔ ı a fʊ pɔɔ ɛ, a bie na be a wɔ pʊɔm yin a Nãaŋmın Sıɛ kpɛ̃ɔ pɔ.
XXI Wɔn dɔɔn dabile ka fʊ na bʊɔlɔ a wɔ yuor Yesu, 'lɔ lɛ na faa a wɔ nıbɛ yin a ba yeldɛbɛ pɔ."
XXII Anyã a jaa ı naa ka a wiil a sı Soro 'yɛrbie wɔn dɔ̃ɔ 'yɛr tu a wɔ 'yɛ'yɛrɛ pɔ ı yelmãɛ,
XXIII "Nyɛ a pɔɔsarbile na tara na pʊɔ dɔɔ dabile, ban 'yɔ̃ɔn a wɔ yuor Emanuwɛl," *(Isaiya 7:14)* a par lɛ, Nãaŋmın ben a sı sɛ̃.
XXIV Josefʊ na wa jɛɔ a gɔ̃ɔ pɔ, wɔ ın a lɛ jaa a Nãaŋmın malaka na 'yɛr ıka wɔ ı. Ka wɔ de a Mɛɛr ka wɔ ı a wɔ pɔɔ,
XXV tıchɛ baa lɔɔ sɔ̃ɔ ɛ, tı tãn a sɔ̃ɔ 'lɔ wɔn dɔɔ a dabile, na wɔ 'yɔ̃ɔ a wɔ yuor Yesu.

II

I Yesu ban wa dɔɔ Bɛtılɛhɛm tẽe a Judiya paal pɔ a Nãa Hɛrɔd sɔ̃ɔ, yɛ̃ dẽme yin be a Jerusalɛm sapar wa,
II na ba wa sʊrɔ, "Nyınɛ lɛ a bie be ban dɔɔ ka wɔ ı a Juu nıbɛ nãa? Sı nyɛ naa a wɔ ŋmɛrbir a sapar ıka sı wa puor wɔ."
III A Nãa Hɛrɔd na wa wõ a lɛ wɔ pʊɔ sɔ̃ɔ naa, ka Jerusalɛm nıyɔɔ pʊʊr mı sɔ̃ɔ,
IV be lɛ wɔ bʊɔl a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a nɛɛ wiwiilbe sʊʊr bʊɔrɔ ıka wɔ bɔ̃ɔ a jie 'lɔ ban na dɔɔ a Nı-iraa.
V Ka ba 'yɛr kʊ wʊ, "Bɛtılɛhɛm na be Judiya, lɛ lɛ a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ dɔ̃ɔ sɛb bin,
VI 'Fɔ̃ʊ Bɛtılɛhɛm na be a Judiya paal pɔ, fɔ̃ʊ lɛ ı jaa a pʊʊrbile a Juda kpãɛn dẽme pɔ, fʊ pɔ lɛ a kpɛ̃ɔ sʊɔ na yi kaara a n nıbɛ Isıral.' " *(Mika 5:2)*
VII Be lɛ ka Hɛrɔd sɔɔl bʊɔl a yɛ̃ dẽme bala sʊʊr ba a sɔ̃ɔ 'lɔ a ŋmɛrbir na pur wa.
VIII Be lɛ wɔ tara ba chiin Bɛtılɛhɛm tı 'yɛr, "Yı chen tı yɔbɔ a bie kaa nɛ nɛ, yin wa nyɛ wɔ yı lıɛb wa 'yɛr kʊ ma ka n mı chen tı puor wɔ."
IX Ban wa chɛl a nãa 'yɛr baar, ba yin lo a sɔr chiine, a ŋmɛrbir 'lɔ ban nyɛ a sapar de ban nie tı ara a jie 'lɔ a bie na be.
X Ban wa nyɛ ka a ŋmɛrbir ara nɔ̃ɔ kpɛ ban yɔɔ jaa.
XI Ban kpɛ a yir pɔ, ba nyɛn a bie nı a wɔ ma Mɛɛr, na ba gbur dumo puor wɔ. Be lɛ ba tũ a ba wʊʊr pɔ ir kʊfʊsı na ı sɛlma, nyınyıbı kãa nyũu nɔ̃ɔ nı kãnyũu ala ban bʊɔlɔ sımura kʊ wɔ.

XII Tıchɛ Nãaŋmın dõɔ kpãa ba a jãn pɔ, ıka ba ta lɛ lıɛb chen a Nãa Hɛrɔd sɛ̃ ɛ, ka ba tu jiyuo kul a ba tẽe.

XIII A yɛ̃ bõɔnbɔ na wa chen baar, a Nãaŋmın malaka wan Josefʊ sɛ̃ jãn pɔ wa 'yɛr kʊ wʊ, “Vaa ir 'mɔɔ a bie nı a wʊ ma, na fʊ jo chiin be Ijipitı wɛr pɔ, na fʊ tı be a be wa tı tãn a sõɔ 'lɔ ın na 'yɛr kʊ fʊ, bojũu a Hɛrɔd nı a wʊ nıbɛ bʊɔrɔ na a bie kʊfʊ.”

XIV Ka a Josefʊ ir 'mɔɔ a bie nı a wʊ ma a tãsɔɔ bãın jo chiin be a Ijipitı.

XV Be lɛ wʊ tı jãnɛ tı tãn a sõɔ 'lɔ a Nãa Hɛrɔd na wa kpi. A yelsı anyã ı naa lɛ ka a na ı yelmãɛ ıka a lɛ a sı Soro 'yɛ'yɛrɛ na dõɔ 'yɛr ıka, “Ijipitı pɔ lɛ ın bʊɔl a n bie yin.” *(Hosea 11:1)*

XVI A Nãa Hɛrɔd na wa bõɔn ıka a yɛ̃ dẽme banyã na yı a sapar bɛl wʊ naa a suur kpɛ wʊ a wʊ 'yɛr kʊ a wʊ sojası ıka ba chen tı kʊ dabile jaa na be a Bɛtılɛhɛm na ta yuom ayi bıı na ba ta sɛrɛ ɛ, yi a sõɔ 'lɔ jaa wʊn sʊʊr bõɔn yi a yɛ̃ bõɔnbɔ sɛ̃.

XVII A lɛ jaa a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ Jeremiya na dõɔ 'yɛr ı yelmãɛ,

XVIII “Ba wõn kɔkɔr be a Wurama tẽe pɔ, kõyiel nı wuur kpãɛn, Wurachɛl lɛ kõnõ a wʊ bibiir 'yõɔ. Ba kpi na, waa lɛ bʊɔrɔ 'maalfʊ ɛ bojũu baa lɛ chɛnɛ go ɛ.” *(Jeremiya 31:15)*

XIX Hɛrɔd na wa kpi, Nãaŋmın malaka wan Josefʊ sɛ̃ be a Ijipitı jãn pɔ wa 'yɛr,

XX “Vaa ir 'mɔɔ a bie nı a wʊ ma na fʊ chiin a Isıral wɛr pɔ, a bala na dõɔ bʊɔrɔ a bie kʊfʊ kpi naa.”

XXI Josefʊ vaan ir 'mɔɔ a bie nı a wʊ ma chiin a Isıral wɛr pɔ.

XXII Tıchɛ wʊn wa wõ ıka Archelaus lɛ di a nãa a Judiya a wʊ sãa kũu puor, wʊ joro na dãbãɛ ıka wʊ lɛ chen a be. Ka a Nãaŋmın wa kpãa wʊ a jãn pɔ ıka wʊ chen be Galilee paal pɔ.

XXIII Be lɛ wʊ chen Najaretı tı kpıɛrɛ a be, ka a lɛ Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ na dõɔ 'yɛr ı yelmãɛ, “Ban bʊɔl wʊ naa Najaretı nırɛ.”

III

I Sõɔ kõɔ lɛ a Jɔɔn kõsuor mʊɔlɔ a Judiya mɔgõɔ pɔ

II 'yɛrɛ, “Yı lıɛb a yı befʊ, a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ ta na.”

III Jɔɔn nyã 'yɛr lɛ a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ Isaiya dõɔ 'yɛr a wʊ 'yɛr, “Kɔkɔr kõɔ lɛ gõnõ 'yɛrɛ be a mɔgõɔ pɔ, chɔɔr a sı Soro sɔr, maal a wʊ sɔbie ka a tor.” *(Isaiya 40:3)*

IV Nyɔɔma kɔɔlʊ fuu lɛ Jɔɔn ma su tı de gãn a lũn a sıɛ. Soor nı sıkãa lɛ ı a wʊ bʊ̈diir.

V Nıyɔɔ yin a Jerusalɛm nı Judiya chiine a wʊ sɛ̃ nı a bala na yi a Jordan man koor.

VI Ba woro naa a ba yeldɛbɛ tı wʊ suoro ba a Nãaŋmın kõɔ be a Jordan man pɔ.

VII Jɔɔn na wa nyɛ a Faraseemıne nı a Saduseemıne na waara a Nãaŋmın kõɔ sofʊ jie, ka wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yın waa bibiir, an n 'yɛr kʊ yı ıka yı jo yi a Nãaŋmın suur na waara mõ?

VIII Yı vɛ̃ ka a yı lɛ befʊ wiil ıka yı lıɛb a yı tıɛr.

IX Yı ta chɛnɛ ŋmara jir 'yõɔn yı mãɛ ıka, ‘Abraham lɛ ı a sı sãa ɛ.’ N 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka Nãaŋmın na tõɔn maal a kʊsıbɛ anyãna ka a lıɛb ı a Abraham bibiir.

X A 'lar dɔɔl a tıɛ pĩlem gu a ŋmaafʊ, tıɛ jaa ba wa wõnõ wõ sõn ɛ ban ŋmaa wʊn lɔb 'yõɔ bũu pɔ.

XI “Maa 'lɔ suoro yın nı kõɔ ka yı na lıɛb a yı befʊ, tıchɛ nırɛ ãsʊɔ na tara kpɛ̃ɔ gar ma ben a n puor waara, a wʊ nafɔɔr gba ba sɛɛ ıka n tuo ɛ. 'Lɔ lɛ na de a Nãaŋmın Sıɛ nı bũu son yı.

XII A ŋmayıɛlaa ben a wʊ nũu pɔ, ka wʊ na yıɛl a mõı a vafʊ jie na wʊ kpaar a bie 'yõɔ a boor pɔ tı chʊm a sõsɔɔr nı bũu 'lɔ na ba tara kpĩinfʊ bar.”

XIII Yesu yin a be a Galilee chen a Jordan man pɔ, ka a Jɔɔn na tı so wʊ a kõɔ.

XIV Jɔɔn ba ta bʊɔrɔ ıka wʊ so wʊ ɛ, na wʊ 'yɛr fʊ̈ʊ lɛ sɛɛ ıka fʊ so ma tıchɛ ka fʊ lɛ wa a n sɛ̃ go?

XV Tıchɛ ka Yesu 'yɛr kʊ wʊ, “Vɛ̃ ka a ı a lɛ a põpãanyã, a vıɛl na ıka sı ı a lɛ jaa Nãaŋmın na bʊɔrɔ.” Ka Jɔɔn sɔɔ lɛ a Yesu na 'yɛr.

XVI A lɛ wʊn wa so a Yesu a kõɔ baar, a wʊ yi a kõɔ pɔ, a sõɔ 'lõnõ lɛ wʊ nyɛ a saaju na yuo a wʊ nyɛ a Nãaŋmın Sıɛ na kaara ŋmam kaar suu wa mar a Yesu ju.

XVII Tı a kɔkɔr yı a Nãaŋmın sɛ̃ a saaju 'yɛrɛ, “A anyãna lɛ ı a n binõnãa ka a n 'yõɔ ma 'maa nı wʊ.”

IV

I A Nãaŋmın Sıɛ tara na Yesu kpɛ̃n a mɔgõɔ pɔ, ka a tıı tı bɛɛr wʊ kaa.

II Waa di bon jaa ber lıjaayi nı tãsɔɔ gbulo lıjaayi ɛ, ka kõ kpɛ wʊ.

III A 'yɛr kʊ wʊ, “Ala ı fʊ̈ʊ lɛ a Nãaŋmın Bie, 'yɛr kʊ a kʊsıbɛ a nyãna ka a lıɛb bʊ̈diir.”

IV Tıchɛ ka Yesu 'yɛr kʊ wʊ, “A sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, bʊ̈diir tɛɛ kʊ̃ tõɔ kʊ nırɛ nyɛvʊr ɛ, tıchɛ 'yɛrbir jaa na yi Nãaŋmın nɛɛ pɔ.” *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 8:3)*

V A bɛɛr kaa sʊɔ lɛ tara wʊn don a Jerusalɛm, tı wiil wʊ a puorfʊ jie na do gar a jaa,

VI tı 'yɛr kʊ wʊ, “Ala ı fʊ̈ʊ lɛ a Nãaŋmın Bie, ɔɔ lo a tẽe. A sɛb ıka, wʊn vɛ̃n ka a wʊ malakası gu fʊ na ba nyɔɔ fʊ nı a ba

nuur ka fu gbɛr kʊ ŋme kʊsɪr ɛ." *(Yiel Gãn 91:11, 12)*

VII Ka a Yesu mɪ 'yɛr kʊ wʊ, "A mɪ sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, ta bɛɛr a yɪ Nãaŋmɪn kaa ɛ." *(Mosesɪ Gãma Na Tu Anũu 6:16)*

VIII A tɪɪ lɛ tara wʊn don tɔ̃ɔ ju tɪ wiil wʊ a nãa di jiir a jaa na be ka a wɛr pɔ, na a bɔ̃vɪɛlsɪ lɛ an be.

IX Ka wʊ 'yɛr kʊ wʊ, "Ɪn kʊ fʊ naa anyãna a jaa, ala ɪ fʊ gbur dumo puor ma."

X Yesu 'yɛr kʊ wʊ, "Fɔ̃ʊ Satan nyã tɔɔ yi be. A sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, a sɪ Soro Nãaŋmɪn tɛɛ lɛ a sɛɛ ɪka yɪ puoro na yɪ tɔ̃nɔ̃ kʊrɔ a 'lɔ tɛɛ." *(Mosesɪ Gãma Na Tu Anũu 6:13)*

XI A tɪɪ bar wʊn tɪ chen, tɪchɛ ka a Nãaŋmɪn malakasɪ wa sɔ̃ʊ wʊ.

XII Yesu na wa wɔ̃ ɪka ba nyɔɔn Jɔɔn na ba pɔɔ, wʊ chen Galilee.

XIII Wʊ yin Najaretɪ na wʊ tɪ kpɪɛrɛ be a Kapenahum a man nɛɛ be Jebulun nɪ Naftalɪ wɛr pɔ.

XIV Ka a lɛ jaa a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ Isaiya na dɔ̃ɔ 'yɛr ɪ yelmãɛ,

XV "Jebulun wɛr, Naftalɪ wɛr, a man sɔr a Jordan man gɔ̃ɔn. Galilee be a nɪyor na kpɪɛrɛ.

XVI A nɪbɛ na dɔ̃ɔ be libe pɔ nyɛn chãa, nɪbɛ bala na ba dɔ̃ɔ tara nyɛvʊr Nãaŋmɪn pɔ ɛ, nyɛn Nãaŋmɪn chãa kpɛ̃ɛ." *(Isaiya 9:1, 2)*

XVII A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ Yesu piel na wʊ mʊɔlɔ 'yɛrɛ, "Yɪ lɪɛb a yɪ befʊ a saaju nãalɔ̃ʊ ta na."

XVIII Yesu na wa de a Galilee man gogoro lana, wʊ nyɛn yɛɛr ayi Simon ban bʊɔlɔ Pita nɪ a wʊ yɛbɛ Andiru na lɔɔrɔ lɔyaar 'yɔ̃ɔnɔ̃ a kɔ̃ɔ pɔ. Ba dɔ̃ɔ ɪ jãnyɔɔrbɔ.

XIX Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yɪ turo ma, n vɛ̃ naa ka yɪ nyɔɔrɔ nɪbɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ a Nãaŋmɪn nãalɔ̃ʊ pɔ."

XX Ka ba tɔ̃ɔ tãɛ a lɔyaarsɪ bar tɪ na ba turo wʊ.

XXI Wʊn lɛ yɪ a be chiine, wʊ lɛ nyɛn yɛɛr ayi, Jemesɪ na ɪ Jebedee bidaba naa a wʊ yɛbɛ Jɔɔn ka ba be a gboro pɔ nɪ a ba sãa Jebedee, maala a ba lɔyaarsɪ ka wʊ bʊɔl ba.

XXII A ba tɔ̃ɔ tɪɛ a gboro bar nɪ a ba sãa tɪ turo wʊ.

XXIII Yesu yɔn a Galilee wile ba a lɔ̃ɔfʊ jiir tɪ mʊɔlɔ a Nãaŋmɪn nãalɔ̃ʊ 'yɛr nɔ̃ɔ tɪ sãana nɪrɛ jaa baal.

XXIV Ka a wʊ yele yaar a Siriya ka ba tara a baalsɪ ba jaa waan a wʊ sɛ̃, bala a baalsɪ nɪ ãgãn ɔbɔ na nyɔɔ, bala na tara a sɪdɛbɛ, banyã baal tãanaa na nyɔɔ nɪ gbɛrfʊ jaa bʊrɔ, ka wʊ sãa a ba baalsɪ.

XXV Nɪyɔɔ yin Galilee, nɪ Dekapolisɪ, nɪ Jerusalɛm, nɪ Judiya nɪ a Jordan man gɔ̃ɔn wa turo wʊ.

V

I Yesu na wa nyɛ a nɪyɔɔ, wʊ don tɔ̃ɔ ju, wʊn wa tɪ jɛ̃ baar ka a wʊ poturbo wa a wʊ sɛ̃.

II A wʊ piel wile ba 'yɛrɛ,

III "Pʊpɛl lɛ kʊ a yɪn banyãna na ba tara bon jaa ɛ, tɪ bʊɔrɔ lɛ a Nãaŋmɪn na bʊɔrɔ. Yɪn lɛ so a saaju nãalɔ̃ʊ.

IV Pʊpɛl lɛ kʊ a yɪn na kõnɔ̃, Nãaŋmɪn na 'maan a yɪ nyãa.

V Pʊpɛl lɛ kʊ a yɪn na siir a yɪ mãɛ. Nãaŋmɪn na kʊ ban bon jaa na be a wɛr pɔ.

VI Pʊpɛl lɛ kʊ banyã kɔ̃ nɪ kɔ̃nyũur na kpɛ yeltorsɪ jũu, ban tɪɪ naa.

VII Pʊpɛl lɛ kʊ yɪn banyã na kaara nɪrɛ nɪbaal, Nãaŋmɪn mɪ na kãan a yɪ nɪbaal.

VIII Pʊpɛl lɛ kʊ banyã na nɔ̃ Nãaŋmɪn sɪrɛ, nɪ a ba nyãa wʊ jaa, bala lɛ na nyɛ Nãaŋmɪn.

IX Pʊpɛl lɛ kʊ banyã na bʊɔrɔ nyã'maar, ban bʊɔlɔ ban Nãaŋmɪn bibiir.

X Pʊpɛl lɛ kʊ yɪn bala nɪbɛ na ge yeltorsɪ jũu, yɪn lɛ so a saaju nãalɔ̃ʊ.

XI "Pʊpɛl lɛ kʊ yɪn a sɔ̃ɔ 'lɔ nɪbɛ na tʊrɔ yɪ, na ba gere yɪ, tɪ ŋmara jirsɪ 'yɛrɛ 'yɛr dɛbɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ yɪ, a maa jũu.

XII Yɪ tara pʊpɛl, a yɪ sãyar bɛrma naa a saaju, lɛ nɪ wʊ ju lɛ ba dɔ̃ɔ ge a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ na dɔ̃ɔ be be.

XIII "Yɪ kaara fɪka nyaar a wɛr pɔ, tɪchɛ a nyaar nɔ̃ɔ wa baar, ŋmɪnɛ ban lɛ ɪ wʊ ka wʊ lɛ nɔ̃mɔ̃ go? A maa lɛ tara tɔ̃nɔ̃ kʊ bon jaa ɛ, ba ma kpaar bar ka nɪbɛ nɛɛrɛ nɪ gbɛɛ.

XIV "Yɪ kaara fɪka chãa a wɛr pɔ. Yir ban mɛ tɔ̃ɔ ju kɔ̃ tɔ̃ɔ sɔɔl ɛ.

XV Nɪrɛ maa chʊm fãtɪn de pɪɛ pɔɔ ɛ tɪchɛ wʊ ma bin a kuorgbe ju kʊ chaar yɔ̃ɔ nɪrɛ jaa a yir pɔ.

XVI Lɛ nɪ wʊ ju mɪ lɛ, yɪn lɛ ɪ chãa a yɪ taaba sɛ̃, ka ba na nyɛ a yɪ tɔ̃vɪɛlsɪ na ba pɛɛ a yɪ Sãa Nãaŋmɪn na be a saaju.

XVII "Yɪ ta tɪɛr ɪka n wan ɪka n wa sɔ̃ɔ a nɛbinãa bɪɪ, a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ wiilfʊ bar ɛ, n ba wa ɪka n wa sɔ̃ɔ yaa bar ɛ, n wan ɪka n vɛ̃ ka a ɪ yelmãɛ.

XVIII Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, ɪka a saaju nɪ a wɛr ba wa baar ɛ, a sɛbir bile bɔ̃'yen gba kɔ̃ ir a nɛbinãa pɔ ɛ, tɪ ta a lɛ yele jaa na ɪ yelmãɛ.

XIX A lɛ jũu, nɪrɛ jaa wa sɔ̃ɔ a nɛbinsɪ anyãna ãsʊɔ jaa tɪ wiil a wʊ taaba ka ba mɪ maala a lɛ, na ɪn a bile a saaju nãalɔ̃ʊ pɔ, tɪchɛ nyã jaa na maala tɪ wile bamɪne ka ba mɪ maala a lɛ, na ɪn kpɛ̃ɛ a saaju nãalɔ̃ʊ pɔ.

XX N 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ, a yɪ yeltorsɪ ba wa tɪ gar a nɛɛ wiwiilbe nɪ a Faraseemɪne ɛ, yɪn ba be na wa kpɛ a saaju nãalɔ̃ʊ pɔ ɛ.

XXI "Yɪ wõn ban dɔ̃ɔ 'yɛr kʊ a sɪ sãakpãmɪne, 'Ta kʊ nɪrɛ ɛ,' *(A Yifʊ*

Gãn 20:13) nɪrɛ nyã na kʊ nɪrɛ na nyɛn 'yɛr tɔɔrfʊ.

XXII Tɪchɛ n 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ, ala ɪ fʊ nyɛn na yɛbɛ suur, wʊn nyɛn 'yɛr tɔɔrfʊ, ala ɪ fʊ tõn yɛbɛ na nyɛn 'yɛr tɔɔrfʊ a nɪbɛrɛ niem, fõʊ wa 'yɛr nɪrɛ ɪka, jɔl nyã, na kpɛ̃n a bũu dagel 'lɔ pɔ.

XXIII "Ala wa ɪ fʊ waara nɪ naa a fʊ kʊfʊ, a Nãaŋmɪn bɔɔr lofʊ jie na fʊ wa tɪɛr tɔ ɪka fõʊ nɪ a yɛbɛ tara na 'yɛr,

XXIV bar a fʊ bon a Nãaŋmɪn bɔɔr lofʊ jie tɪ lɪɛb chen tɪ 'maal a fʊ yɛbɛ tɪ pãa wa de a fʊ bon kʊ a Nãaŋmɪn.

XXV "An ɪ yɪn nɪ a yɪ sãn sʊɔ lɛ chiine a 'yɛr tɔɔrfʊ jie, yɪ mʊlɔ wʊ a sɔr pɔ, ka lɛ ba lɛ ɛ, wʊn de yɪn 'yõɔ a 'yɛr tɔɔrɔ nũu pɔ, ka wʊ de yɪ kʊ a nɪpɔɔraa ka wʊ mɪ pɔɔ yɪ bar.

XXVI Ala be a lɛ, faa be na wa yi ka fõʊ ba wa yab a sãn baar ɛ.

XXVII "Yɪ dõɔ wõ ban 'yɛr ɪka ta gãn nɪrɛ pɔɔ bɪɪ sɪrɛ ɛ. *(A Yifʊ Gãn 20:14)*

XXVIII Tɪchɛ n 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ, nɪrɛ nyã jaa na wa kaa pɔɔ jaa tãɪɪ tɪ bʊɔrɔ na gãn wʊ, a nɪrɛ 'lɔ gãn wʊ naa a wʊ tɪɛr pɔ.

XXIX Ala ɪ a fʊ nũsõɔ nɪbir vɛ̃ naa ka fʊ ɪ yelbier, 'loo wʊ bar, a fʊ ãgãn lõboor ãsʊɔ na ba be be ɛ, sa naa a fʊ ãgãn wʊ jaa na kpɛ bũu pɔ.

XXX Ala ɪ a fʊ nũsõɔ nũu mɪ lɛ vɛ̃ ka fʊ ɪ yelbier ɛ, ŋmaa wʊ 'lɔ bar, a fʊ ãgãn lõboor ãsʊɔ na ba be be ɛ, sa naa a fʊ ãgãn wʊ jaa na kpɛ bũu pɔ.

XXXI "A mɪ dõɔ 'yɛr ɪka, nɪrɛ nyã jaa na tɔr a wʊ pɔɔ bar, wʊ kʊ wʊ a pɔɔ bar gãn. *(Mosesɪ Gãma Na Tu Anũu 24:1)*

XXXII Tɪchɛ n 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ ɪka, nɪrɛ nyã jaa na tɔr a wʊ pɔɔ bar, ala baa ɪ wʊ sɛ̃nɛ naa ɛ, vɛ̃n kʊ ɪ sɛ̃sɛ̃nɛ, nɪrɛ nyã jaa na kul a pɔɔ 'lɔ mɪ ɪn sɛ̃sɛ̃nɛ.

XXXIII "Yɪ mɪ lɛ wõn ban dõɔ 'yɛr kʊ a sɪ sãakpãmɪne, 'Yɪ taa sõɔnɔ̃ a nɛɛ 'lɔ yɪn põl 'yõɔ a yɪ mãɛ ɛ, tɪchɛ yɪ tara a lɛ yɪn põl 'yõɔ a sɪ Soro.'

XXXIV Tɪchɛ n 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ, yɪ ta pɔ jaa ɛ, yɪ ta pɔn a saaju gba ɛ, bojũu Nãaŋmɪn jaa jie lɛ,

XXXV bɪɪ a wɛr ju, a wʊ gbɛr dɔɔlfʊ jie lɛ bɪɪ Jerusalɛm ɛ, bojũu be lɛ a Nãkpɛ̃ɛ kpɪɛrɛ.

XXXVI Ta pɔn a fʊ ju ɛ, fʊ kõ tõɔ vɛ̃ ka a fʊ jukɔɔl ãsʊɔ pɛl bɪɪ sɔb ɛ.

XXXVII Yɪ vɛ̃ ka a yɪ õɔ ɪ õɔ ka a yɪ kai ɪ kai, bon 'lɔ na gar a nɪtɔ̃ yin a dɛɛr sʊɔ sɛ̃.

XXXVIII "Yɪ dõɔ wõ ban 'yɛr ɪka nɪbir na yãan nɪbir sãn, ka nyɪm mɪ yaa nyɪm sãn. *(A Yifʊ Gãn 21:24)*

XXXIX Tɪchɛ maa 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ, ta pii a nɪrɛ 'lɔ na sõɔ fʊ sɔr ɛ. Tɪchɛ nɪrɛ wa 'ma fʊ a tʊkpal nyã pɔ, lɪɛb a nyã lɛ 'yõɔ wʊ.

XL Ka nɪrɛ wa bʊɔrɔ ɪka wʊ sɛb fʊ nãa yir tɪ de a fʊ fuu, kʊ wʊ a 'lɔ fʊn su, na fʊ yaa a pʊɔm bon pʊɔ wʊ.

XLI Nɪkpɛ̃ɛ wa fɪr fʊ ɪka fʊ de a wʊ tuor tuo chiin niem bãlãa, tuo chiin tɛɛr jaa.

XLII Kʊ nɪrɛ jaa na sʊɔr fʊ, ta mɔ̃ɔ nɪrɛ nyã mɪ na bʊɔrɔ ɪka wʊ pɛ̃ɛ a fʊ bon ɛ.

XLIII "Yɪ wõn ban dõɔ 'yɛr ɪka, yɪ nɔ̃ a yɪ tɔ sʊɔ tɪ 'laar a yɪ dõsʊɔ. *(Mosesɪ Gãma Na Tu Ata 19:18)*

XLIV Tɪchɛ maa 'lɔ 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ, nɔ̃ a yɪ dõdẽme tɪ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn kʊrɔ a bala na gere yɪ,

XLV ka yɪ na ɪ Nãaŋmɪn bibiir bojũu 'lɔ lɛ ma vɛ̃ ka a mɔ̃tõɔ pur 'yõɔ a nɪdɛbɛ nɪ a nɪsõn tɪ na wʊ ma vɛ̃ ka saa wa 'yõɔ a bala na tor nɪ a bala na ba tor ɛ.

XLVI Yɪn nɔ̃ a bala na nɔ̃ yɪ tɛɛ, bo sãyar lɛ yɪn nyɛ? A lõpodierbe maa mɪ ɪ a lɛ bɪɪ?

XLVII Yɪn ma puoro a bala tɛɛ na ɪ a yɪ nɪbɛ, bo tõnɔ̃ lɛ be be? A bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, maa mɪ ɪ a lɛ bɪɪ?

XLVIII Yɪ ɪ nɪmɪn a lɛ a yɪ sãa Nãaŋmɪn na be a saaju kaar.

VI

I "Yɪ bɔ̃ɔnɔ̃ sõ, na yɪ taa mʊɔlɔ a yɪ yeltorsɪ a nɪbɛ niem ɛ, ka ba na bɔ̃ɔn ɛ, yɪn wa ɪrɛ a lɛ, yɪ kõ nyɛ sãyar a yɪ sãa Nãaŋmɪn na be a saaju sɛ̃ ɛ.

II "A lɛ jũu, fõʊ wa de bon kʊ nɪrɛ na ba tara ɛ, ta vɛ̃ ka nɪbɛ bɔ̃ɔn ɛ, fɪka lɛ a nɛɛr ayi dẽme na ma maala a lɔ̃ɔfʊ yie nɪ a tẽn pɔ ɛ, ka nɪbɛ na pɛɛ ba ɛ. Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka, bala nyɛn a ba sãyar baar.

III A lɛ jũu, fõʊ wa de bon kʊ nɪrɛ na ba tara ɛ, ta vɛ̃ ka a gubaa nũu bɔ̃ɔn a bon 'lɔ a nũsõɔ na maala ɛ,

IV ka nɪrɛ ta bɔ̃ɔn a bon fʊn maala ɛ, tɪchɛ a fʊ Sãa Nãaŋmɪn na nyɛrɛ yelsɔɔlsɪ na kʊ fʊn a sãyar.

V "Yɪn maa wa sʊɔrɔ a Nãaŋmɪn, yɪ ta ma kaara a nɛɛr ayi dẽme kaar ɛ, ba ma nõn ɪka ba puoro a lɔ̃ɔfʊ yie pɔ, nɪ a tẽbɛrɛ pɔ, nɪ a sɔchara pɔ, ka nɪbɛ na nyɛ ba. Yelmãɛ jaa lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, ɪka ba nyɛn a ba sãyar baar.

VI Tɪchɛ fõʊ maa wa sʊɔrɔ a Sãa Nãaŋmɪn nyã sɪn ba nyɛrɛ ɛ, kpɛ a fʊ die pɔ, tɪ pɔɔ a pãn, tɪ sʊɔr a Sãa Nãaŋmɪn na nyɛrɛ bon jaa, na yab fʊn a sãyar.

VII Yɪn maa wa sʊɔrɔ a Nãaŋmɪn, yɪ ta ma 'yɛrɛ 'yɛrbie ala na ba tara tõnɔ̃ ɛ, lɛ lɛ a bala na ba bɔ̃ɔ Nãaŋmɪn ma maala, ba tɪɛr ɪka Nãaŋmɪn na wõn a ba sʊɔrfʊ a ba 'yɛrbiyɔɔ jũu.

VIII Yɪ ta kaara a ba kaar ɛ, a yɪ Sãa den nie bɔ̃ɔn bon 'lɔ yɪn bʊɔrɔ.

IX "Nɪtɔ̃ lɛ yɪn ma sʊɔr a Nãaŋmɪn. Sɪ Sãa na be a saaju. Sɪ kʊ naa a fʊ yuor tɪɪr.

X A fʊ nãalõʊ wʊ wa. A fʊ bɔfʊ wʊ ɪ a wɛr pɔ, nɪtãa lɛ a fʊ bɔfʊ na ɪrɛ be a saaju.

XI Kʊ sı a dına bɔ̃diir ka a sɛɛn sı.
XII Vɛ̃ a sı yeldɛbɛ bar, nıtãa lɛ sın ma vɛ̃ kʊ a sı taaba yeldɛbɛ bar ba.
XIII Ta sɔɔ ka bɛɛr kaa nyɔɔ sı ɛ, faa sı yin a dɛɛr sʊɔ nũu pɔ.
XIV "Yın wa vɛ̃ a yı taaba yeldɛbɛ bar ba, a yı Sãa Nãaŋmın na be a saaju mı na vɛ̃n bar yı.
XV Yın ba wa vɛ̃ a yı taaba yeldɛbɛ kʊ ba ɛ, a yı Sãa Nãaŋmın mı kɔ̃ vɛ̃ a yı yeldɛbɛ kʊ yı ɛ.
XVI "Yın wa gal kɔ̃, yı ta sɔ̃ a yı nin a nɛɛr ayi dɛ̃me kaar ɛ, ba ma sɔ̃n a ba nin ka a ba taaba nyɛ bɔ̃ɔ ka ba gal kɔ̃. Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı ıka ba nyɛn a ba sãyar baar.
XVII Yın wa gal kɔ̃, yı lor a yı nie maal a yı mãɛ,
XVIII ka nıbɛ ta bɔ̃ɔn yın gal kɔ̃ ɛ, tıchɛ a yı Sãa Nãaŋmın nyã sın ba nyɛrɛ ɛ, a Sãa Nãaŋmın nyã na nyɛrɛ yelsɔɔlsı na yab yın a sãyar.
XIX "Yı ta bine a yı nãbonsı ka a wɛr ju be kpolo, nı sɔrɔ, nı na sɔ̃ɔ bar ɛ, nı be nãnyisı nı naa kpɛ ju ɛ.
XX Tıchɛ yı bʊɔrɔ nãbonsı bine a saaju, be lɛ a kpolo nı sɔrɔ na kʊ̃ tʊ̃ɔ sɔ̃ɔ bar ɛ, nı be a nãnyisı na kʊ̃ tʊ̃ɔ kpɛ ju ɛ.
XXI A jie 'lɔ a fʊ nãbonsı na be, be lɛ a fʊ tıɛr mı ma be.
XXII "A fʊ nıbir lɛ ı a fʊ ãgãn chãa. A fʊ nıbir wa ı a fʊ ãgãn wʊ jaa ma sɛɛn na chãa.
XXIII Tıchɛ a fʊ nıbir ba wa ı ɛ, a fʊ ãgãn wʊ jaa ma ın libe. Ala ı a chãa 'lɔ na be a fʊ pɔ ın libe, nyɛ lɛ a libe na jã.
XXIV "Nırɛ kʊ̃ tʊ̃ɔ tʊ̃ nıbɛrɛ ayi tʊ̃mɔ̃ ɛ. Wʊn nʊ̃n ãsʊɔ, tı 'laar ãsʊɔ, bıı wʊ̃nʊ̃ a ãsʊɔ toor, tı ba wʊ̃nʊ̃ ãsʊɔ toor ɛ. Yı kʊ̃ tʊ̃ɔ tʊ̃ kʊ Nãaŋmın nı libie ɛ.
XXV "A lɛ jũu, n 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka, yı ta vɛ̃ ka a yı nyɛvʊr yele wʊ̃nʊ̃ yı ka yı 'yɛrɛ ıka, bo lɛ yın di, bıı bo lɛ yın nyũ ɛ. Bıı waala ıka, bo lɛ yın su pɔɔ a ãgãn ɛ. A nyɛvʊr ba fɛr gar a bɔ̃diir ɛ, ka a ãgãn mı fɛr gar a bɔ̃sursı ɛ?
XXVI Yı kaa a lubil na be a saaju. Ba maa bʊr ɛ, bıı ŋma ɛ, bıı tara boor ma bin ɛ, tıchɛ Nãaŋmın lɛ guolo ba. Yaa fɛr gar a lubil bıı?
XXVII A yı buor sʊɔ lɛ na waal na wʊ tʊ̃ɔ de bıbir bɔ̃'yen pʊɔ a wʊ nyɛvʊr pɔ?
XXVIII "Ka bo lɛ vɛ̃ ka yı tıɛrɛ a bɔ̃sursı 'yɔ̃ɔ? Yı kaa nyɛ a mɔpuul lɛ an ma nɔ̃ɔ, ba maa tɔ̃ ɛ, bıı wob fuu su ɛ,
XXIX a Nãa Solomon gba nı a wʊ tıır wʊ jaa ba dɔ̃ɔ su fuu ka wʊ vıɛlɛ gar a mɔpuul a nyãna ɛ.
XXX Ala ı Nãaŋmın maal a mɔpuul ka a vıɛlɛ, tıchɛ a maa kor ɛ. Nıbɛ ma chʊm ka a di. A Nãaŋmın na ma maal a mɔpuul a nıtɔ̃, wʊ kaara a yın na ı a wʊ nıbɛ gar a mɔpuul anyãna. A yı sɔɔfʊ lɛ ba jã bon ɛ.
XXXI A lɛ jũu, yı ta waala 'yɛrɛ ıka, bo lɛ yın di bıı nyũ ɛ, bıı bo lɛ yın su ɛ?
XXXII A bala na ba puor ɛ, lɛ de a ba tıɛr 'yɔ̃ɔ a anyãna pɔ, a yı Sãa bɔ̃ɔ naa ıka yı bʊɔrɔ naa a bonsı anyãna a jaa.
XXXIII Yı de nie bɔ a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ nı a wʊ yeltorsı, tıchɛ a anyãna a jaa, wʊn den pʊɔ yı.
XXXIV A lɛ jũu, yı ta waala a bio 'yɔ̃ɔ ɛ, bio lɛ na waala a wʊ mãɛ 'yɔ̃ɔ. Bıbir jaa tara na a wʊ yelwʊ̃nsı.

VII

I "Yı ta tɔɔr nırɛ jaa 'yɛr ɛ, ka Nãaŋmın mı wa tɔɔr a yı 'yɛr ɛ.
II Nãaŋmın na tɔɔr a yı 'yɛr nıtãa lɛ yın tɔɔr a yı tɔ sʊɔ 'yɛr. Lɛ fʊn man tır, lɛ mı lɛ ban man kʊ fʊ.
III "Ŋmınɛ a fʊ nyɛ dabile na be a fʊ yɛbɛ nıbir pɔ tı ba chɛlɛ a dakpɛ̃ɛ na be a fʊ̃ʊ nıbir pɔ ɛ?
IV Bıı ŋmınɛ fʊn ı 'yɛr kʊ a fʊ yɛbɛ vɛ̃ ka ir a dabile na be a fʊ nıbir pɔ bar tı ba chɛlɛ a dakpɛ̃ɛ na be a fʊ nıbir pɔ ɛ?
V Yın nɛɛr ayi dɛ̃me, de nie ir a dakpɛ̃ɛ a fʊ nıbir pɔ bar na fʊ pãa nyɛrɛ tʊ̃ɔ ir a dabile a fʊ yɛbɛ nıbir pɔ mı bar.
VI "Ta de bon na ı chɛchɛ 'yɔ̃ɔ baar ɛ, bıı lɔb a fʊ bʊ̃vıɛlsı 'yɔ̃ɔ dor ɛ, ban nɛb na nı gbɛɛ tı lıɛb nyɔɔ fʊ.
VII "Yı sʊɔr, Nãaŋmın na kʊ yı naa. Yı yɔbɔ, yın nyɛ naa, yı kpoor a pãn, wʊn yuo naa.
VIII Nırɛ 'lɔ na sʊɔr na nyɛ naa, ka a 'lɔ mı na yɔbɔ nyɛ, ka a pãn mı yuo kʊ a nırɛ 'lɔ na kpoor.
IX "A yın na ı a sãamıne, buor sʊɔ bie lɛ na sʊɔr a wʊ sãa bɔ̃diir, ka wʊ de kʊsır kʊ wʊ?
X Bıı ka a bie sʊɔr jãm, ka wʊ de waa kʊ wʊ?
XI Ala ı a yın na ı a yelbe-ırbɛ bɔ̃ɔn bʊ̃vıla ma maal kʊ a yı bibiir, ŋmınɛ lɛ an ı ka a yı Sãa na be a saaju, kʊ̃ de bʊ̃vıɛl kʊ a bala na sʊɔr wʊ ɛ?
XII A lɛ yın ma bʊɔrɔ ıka a nıbɛ ba ma maala kʊrɔ yı, yı mı ma maala a lɛ ban bʊɔrɔ kʊrɔ ba, a nyã lɛ ı a Nɛbinãa nı a 'Yɛ'yɛrbɛ Wiilfʊ.
XIII "Yı tu a dɔ̃dɔr fıul pɔ kpɛ, bojũu a dɔ̃dɔr yal sɔr ın jaa kɔ̃mɔ̃kɔ̃mɔ̃ tı ı sɔ̃ɔfʊ sɔr tıchɛ ka nıyɔɔ turo.
XIV A dɔ̃dɔr ın jaa fıul ka nyɛvʊr sɔr mı ı jaa kãrakãra ka nıbɛ bãlãa na tɔ̃ɔ tu.
XV "Yı bɔ̃ɔn a jire 'yɛ'yɛrbɛ, ba ma bal ba mãɛ piir kaar tıchɛ ba ın mɔdʊ̃ be be na sɔ̃ɔnɔ̃.
XVI A ba wɔ̃mɔ̃ lɛ yın bɔ̃ɔn a lɛ ban be. Ba ma pɔr 'wɔ̃rɔ gʊtıɛ ju bıı pɔr kɔ̃kɔ̃ɔ nyaartıɛ ju ɔ?
XVII Lɛ mı lɛ tısʊ̃ jaa ma wɔ̃n wɔ̃sʊ̃n ka tıdɛɛr mı ma wɔ̃ wɔ̃dɛbɛ.

XVIII Tısõ ba wɔ̃nɔ̃ wɔ̃dɛbɛ ɛ bıı tıdɛɛr mı
ba wɔ̃nɔ̃ wɔ̃sɔ̃n ɛ.
XIX Tıɛ jaa baa wa wɔ̃nɔ̃ wɔ̃sɔ̃n ɛ, ban
ŋmaa wʊn lɔb 'yɔ̃ɔ bũu pɔ.
XX A ba wɔ̃mɔ̃ lɛ yın de bɔ̃ɔn ba.
XXI "A ba ı nıɾɛ jaa na bʊɔlɔ ıka n Soro,
n Soro, lɛ na kpɛ a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ pɔ
ɛ, tıchɛ nıɾɛ nyã na maala a lɛ a n Sãa
Nãaŋmın na be a saaju na bʊɔrɔ.
XXII A bıbir 'lɔ daar, nıyɔɔ na 'yɛr kʊ ma
n Soro, n Soro, saa 'yɛr Nãaŋmın 'yɛr a fʊ
yuor pɔ ɛ, na sı diin a sıdɛbɛ ka a yı a fʊ
yuor pɔ ɛ, na sı tʊ̃ nɛ'maa tʊ̃mɔ̃ a fʊ yuor
pɔ ɛ?
XXIII A daar 'lɔ̃nɔ̃ ın 'yɛr kʊ ba, n ba bɔ̃ɔ
yı ɛ, yı tɔɔ chen be, yın yelbe-ırbɛ.
XXIV "A lɛ jũu, nıɾɛ jaa na wõ a n 'yɛrbie
anyãna tı maala a lɛ na kaara fıka yɛ̃ sʊɔ
na mɛ a wʊ yir dɔɔl pie ju.
XXV Saa wa naa, ka a kʊ̃ɔ yı yaar jilʊ̃ a
yir ka a sɛsɛbɛ fu ŋme a yir tıchɛ waa lo ɛ,
bojũu wʊ ara na kʊsır ju.
XXVI Tıchɛ, nıɾɛ jaa na wõ a n 'yɛrbie
anyãna tı na waa maal ɛ, kaara fıka jɔl na
mɛ a wʊ yir dɔɔl bire ju.
XXVII Saa wa naa, ka a kʊ̃ɔ yı yaar jilʊ̃ a
yir, ka a sɛsɛbɛ fu ŋme a yir kʊ lo ka a wʊ
lofʊ ı dɛɛr."
XXVIII Yesu na wa 'yɛr a 'yɛrbie anyãna
baar nɛɛ 'maan a nıyɔɔ nı a wʊ wiilfʊ,
XXIX bojũu wʊ wile ban nı kpɛ̃ɔ gar a ba
nɛbinãa wiwiilbe.

VIII

I Yesu na wa yı a tɔ̃ɔ ju suu nıyɔɔ turo
wʊ naa,
II a nıyɔɔ na turo wʊ, ka daba ãsʊɔ na
tara kɔ̃kɔ̃mɔ̃ baal wa gbur dumo a wʊ
niem tı 'yɛr, "N Soro fʊ̃ʊ sɔɔ sãa ma."
(Mosesı Gãma Na Tu Ata 13:3)
III Ka Yesu tur a wʊ nũu sıır a daba tı 'yɛr,
"N sɔɔ naa, sa." Ajienaa ka a daba kɔ̃kɔ̃mɔ̃
baal bar wʊ.
IV Be lɛ ka Yesu 'yɛr kʊ wʊ, taa 'yɛrɛ kʊrɔ
nıɾɛ ɛ, tıchɛ chen tı wiil a fʊ mãɛ kʊ a Juu
nıbɛ bɔɔrloro na fʊ chiin a fʊ kʊfʊ tı ir a
nɛɛ 'lɔ a Mosesı na dɔ̃ɔ 'yɛr ka a di dãasıɛ.
V Yesu na wa kpɛ a Kapenahum a sojası
nıdiere chen a wʊ sɛ̃ tı sʊɔr wʊ 'yɛr,
VI "N Soro, a n tʊ̃tʊ̃nɔ̃ lɛ gã a yir ba tʊɔrɔ
ire ɛ, na wʊ wʊ̃nʊ̃ a ãgãn tuo."
VII Ka Yesu 'yɛr kʊ wʊ, "Ɪn wa sa naa a
wʊ baal kʊ wʊ."
VIII Ka a sojası nıdiere 'yɛr, "N Soro n ba
sɛɛ ıka fʊ wa a n yir ɛ, 'yɛr a 'yɛrbir tɛɛ, a
n tʊ̃tʊ̃nɔ̃ na sa naa.
IX A maa mãɛ tara na nıbɛrɛ ın joro
dãbãɛ, naa mı tara a sojası ka ba mı be
a n pĩlem, maa 'yɛr kʊ nyã ıka wʊ, chen,
wʊ ma chen naa, bıı ãsʊɔ ıka, wa, wʊ ma
wa naa, bıı ka n 'yɛr kʊ a n gbãgbaa, maal
nyã, wʊ ma maal naa."

X Yesu na wa wʊ̃ a nıtɔ̃, nɛɛ 'maa wʊ naa
ka wʊ 'yɛr kʊ a bala na turo wʊ, "Yelmãɛ
lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı. A Isıral nıbɛ pɔ gba, n
ba nyɛ a sɔɔfʊ nyã tɔ ɛ.
XI N 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka nıyɔɔ na yin jie
jaa wa na ba wa lɔ̃ɔ din a Abraham nı a
Isaakı nı a Jekɔb a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ pɔ,
XII tıchɛ a bala na so a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ,
wʊn lɔb ban bar yõo a jilibe pɔ, be lɛ ban
kõnõ ɔɔrɔ nı nyımɛ."
XIII Yesu 'yɛr kʊ a sojası nıdiere, "Kulo, a
ı a lɛ kʊ fʊ, fʊn tara a sɔɔfʊ jũu." A tʊ̃tʊ̃nɔ̃
sa naa a sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ pɔ.
XIV Yesu na kpɛ a Pita yir, wʊ nyɛn a Pita
dãɛ ma ãgãn na tɔ kʊ gã.
XV Wʊ sıır a pɔɔ nũu, ka a ãgãn tʊl baar
a wʊ ir maal bʊ̃diir kʊ wʊ.
XVI A jãanʊɔr 'lɔ̃nɔ̃ ba waan na nıyɔɔ a
sıdɛbɛ na tara a Yesu sɛ̃, ka wʊ de a 'yɛrbir
diin a sıdɛbɛ ka a yi tı sãa a bala jaa an
ɔɔrɔ.
XVII Ka a lɛ jaa a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ Isaiya
na dɔ̃ɔ 'yɛr ı yelmãɛ, "Ika wʊ den a sın
baalsı a jaa bar." *(Isaiya 53:4)*
XVIII Yesu na wa nyɛ a nıyɔɔ na ŋmaa jilʊ̃
wʊ, ka wʊ 'yɛr kʊ a wʊ poturbo yı gɔ̃ɔ a
man gɔ̃ɔn.
XIX A nɛɛ wiwiilbe ãsʊɔ tɔɔn ta wʊ tı 'yɛr,
"Wiwile, jie jaa fʊn chiine ın turo fʊ naa."
XX Ka a Yesu 'yɛr, "Mɔbaar tara naa bɔɔr
ka lubil mı tara choor tıchɛ maa Nısaal Bie
ba tara jie na bin a n ju ɛ."
XXI Ka a wʊ poturo ãsʊɔ mı 'yɛr kʊ wʊ,
"N Soro kʊ ma sɔr ka n kul tı ũu a n sãa
baar."
XXII Tıchɛ ka Yesu 'yɛr kʊ a daba, "Turo
ma tı bar ka a kũn ũno a ba mãɛ kũn."
XXIII Yesu na wa kpɛ a gboro pɔ a wʊ
poturbo mı tu wʊn kpɛ.
XXIV Kõsɛbɛ ir a man pɔ, ka a gboro sɛɛ
kʊ̃ɔ ırɛ na mʊr tıchɛ ka a Yesu gã gur.
XXV Be lɛ ba chen tı sãı wʊ na ba 'yɛr, "Sı
Soro faa sı, a kʊ̃ɔ dire sı naa!"
XXVI Ka wʊ sʊʊr ba, "Bo lɛ so ka yı joro
a dãbãɛ? A yı sɔɔfʊ lɛ ba jã bon ɛ." Ka
a Yesu ir tãn ka a sɛsɛbɛ na ta furo ŋmaa
vʊʊr ka a kʊ̃ɔ mı na ta ɔɔrɔ lo jaa jomm.
XXVII Nɛɛ 'maan a nıbɛ ka ba sʊrɔ taa, nı
an lɛ a nyã ka a sɛsɛbɛ nı a kʊ̃ɔ tu a wʊ
nɛɛ?
XXVIII Yesu na wa ta a Gadara paal pɔ,
dɔɔr ayi na tara sıdɛbɛ yın a yar par tuor
wʊ. Ban ı a nıbebe jũu, nıɾɛ jaa maa 'la tu
a sɔr 'lɔ ɛ.
XXIX Ban wa nyɛ a Yesu ba ŋmen chɛlma
tı 'yɛrɛ, "Bo lɛ fʊ bʊɔrɔ ka a sı sɛ̃, fʊ̃ʊ
Nãaŋmın Bie? Fʊ wan ıka fʊ wa ge sı tıchɛ
ka a 'yɛr tɔɔrfʊ bıbir wa ta bıı?"
XXX Do yɔɔ mı dɔ̃ɔ ara gbʊr ba dire.
XXXI Ka a sıdɛbɛ sʊɔr wʊ, "Ala ı fʊn dii
sın bar, sɔɔ ka sı chen tı kpɛ a dor anyã
pɔ."

XXXII Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yɪ chen!” Be lɛ a sɪdɛbɛ yi naa kpɛ a dor pɔ, ka a dor a jaa jo tĩgbil suu tɪ kpɛ a man kõɔ pɔ gbõm kpi kpi.
XXXIII A bala na kaara a dor jon kul, ban wa tɪ kpɪɛrɛ a tẽe pɔ, ba man bon 'lɔ jaa na ɪ a bala na tara a sɪdɛbɛ nɪ a lɛ jaa na ɪ a dor.
XXXIV A tẽe wʊ jaa nɪbɛ yɪn wa a Yesu sɛ̃; ban wa nyɛ wʊ ba sʊɔr wʊn ɪka wʊ yɪ a ba wɛr pɔ.

IX

I Yesu na wa kpɛ a gboro pɔ, wʊ gɔ̃ɔn a man chen a wʊ mãɛ tẽe be a Kapenahum.
II Dɔɔr bamɪne tuon daba nɪ fɔbaa nuur nɪ a gbɛɛ na kpi waan wa kpɛ̃n wʊ gaal a Yesu niem. Yesu na wa nyɛ lɛ ban sɔɔ de wʊ, ka wʊ 'yɛr kʊ a baalaa, “N bie ta joro dãbãɛ ɛ, a fʊ yeldɛbɛ vɛ̃n bar.”
III Ka a nɛɛ wiwiilbe bamɪne pãa jɛ̃ bʊlɔ 'yɔ̃ɔnɔ̃ pʊʊr pɔ, “A daba nyã fere na sɔ̃ɔnɔ̃ Nãaŋmɪn yuor.”
IV Yesu bɔ̃ɔn a lɛ ban tɪɛr, ka wʊ sʊʊr ba, “Nmɪnɛ lɛ yɪ tɪɛrɛ dɛɛr a yɪ pʊʊr pɔ?
V 'Yɛr buor sʊɔ lɛ ɪ kɔ̃mɔ̃kɔ̃mɔ̃? N 'yɛr ɪka a wʊ yeldɛbɛ vɛ̃n bar bɪɪ n 'yɛr ɪka wʊ ir chiine?
VI Tɪchɛ põpãanyã ɪn wiil yɪ naa ka yɪ bɔ̃ɔn ɪka maa Nɪsaal Bie tara na kpɛ̃ɔ a wɛr pɔ, na vɛ̃ nɪrɛ yeldɛbɛ bar.” Tɪ pãa 'yɛr kʊ a gbɛrɛ, “Ir 'mɔɔ a fʊ bõgãnaa kulo nɪ.”
VII Ka a daba vaa ir kulo.
VIII A nɪbɛ na nyɛ a lɛ nɛɛ 'maa ban ka ba pɛɛrɛ Nãaŋmɪn na kʊ nɪsaal a kpɛ̃ɔ nyã.
IX Yesu na wa yi a be chiine, wʊ nyɛn daba na di Matiu na jãnɛ a lõpoo defʊ jie, ka wʊ 'yɛr kʊ wʊ, “Ir turo ma,” ka a Matiu ir turo wʊ.
X Ka ba 'mataa kul a wʊ yir tɪ jɛ̃ dire ka a lõpodiere nɪ a yelbe-ɪrbɛ yɔɔ wa pʊɔ ba nɪ a Yesu poturbo ka ba 'mataa dire.
XI A Faraseemɪne na wa nyɛ a nɪtɔ̃ ba sʊʊr a Yesu poturbo, “Bo lɛ so ka a yɪ wiwile 'mataa dire nɪ a lõpodierbe nɪ a yelbe-ɪrbɛ?”
XII Yesu wõn a lɛ ban 'yɛr, ka wʊ 'yɛr kʊ ba, “Nɪrɛ na kpɛ̃mɛ ba chiine tɪtɪlɛ jie ɛ, tɪchɛ baalaa lɛ ma chen.
XIII Tɪchɛ yɪ kul tɪ tɪɛr a yele nyã kaa, ‘N bʊɔrɔ na nɪbaal a ba ɪ dõn bɔɔr lofʊ ɛ.’ *(Hosea 6:6)* N ba wa ɪka n wa bʊɔl a bala na tor ɛ, tɪchɛ n wan ɪka n wa bʊɔl a yelbe-ɪrbɛ.”
XIV Ka a Jɔɔn poturbo wa a wʊ sɛ̃ wa sʊrɔ, “Nmɪnɛ a sɪn nɪ a Faraseemɪne ma gal kɔ̃ tɪchɛ ka a fʊ poturbo 'lɔ maa gal kɔ̃ ɛ?”
XV Ka a Yesu sʊʊr ba, “Fʊn tɔ̃ɔ maal a bala ban bʊɔl a pɔɔ paalaa jie ka ba tara pʊsɔ̃ɔ a pɔɔ paalaa sɪrɛ na chɛnɛ be a ba sɛ̃ ɔ, ban tɔ̃ɔ naa? Sɔ̃ɔ waara naa ka a nɪbɛ na wa nyɔɔ ma chiin, a ber ala pɔ lɛ a n poturbo pʊɔ na sɔ̃ɔ ka ba gal kɔ̃.
XVI “Nɪrɛ maa ŋmaa fɔpaalaa sɛ choo fɔkoraa pɔ ɛ, 'lɔ be ɪ a lɛ a fɔpaalaa na tɔɔn a fɔkoraa chɪɛr. Ka a chɪɛrfʊ na ɪ dɛɛr.
XVII Bɪɪ nɪrɛ ma den dãbãɪn 'yɔ̃ɔ dãa wɔkoraa pɔ ɛ, 'lɔ be ɪ a lɛ a dãbãɪn na pur naa a wʊɔ ka a dãa kpaar ka a wʊɔ mɪ sɔ̃ɔ. Ba ma den dãbãɪn 'yɔ̃ɔ a dãa wɔpaalaa pɔ, ka a ta sɔ̃ɔ ɛ.”
XVIII A Yesu na chɛnɛ 'yɛrɛ a anyãna kʊrɔ ba, a lɔ̃ɔfʊ yir nɪdiere wa gbur dumo a wʊ niem tɪ 'yɛr, “A n bipɔɔ lɛ kpi ajienaa, wa lɪɛb a fʊ nuur sɪɪr wʊ tɪ wʊn sa naa.”
XIX Ka a Yesu nɪ a wʊ poturbo ir turo wʊ.
XX Ban wa de a sɔr chiine ka pɔɔ na lo sɪɛ suoro faara yuom pie nɪ ayi, wʊ gʊɔr a Yesu puor tɪ sɪɪr a fuu nɛɛ,
XXI bojũu wʊ tɪɛr a wʊ pʊɔm ɪka 'lɔ sɪɪr a Yesu fuu wʊn sa naa.
XXII Yesu na lɪɛb nyɛ a pɔɔ wʊ 'yɛr naa, “Ta joro dãbãɛ ɛ n yɛpɔɔ, a fʊ sɔɔfʊ sãa fʊ naa.” A dẽdẽe daa a pɔɔ jãɪ ŋmaa naa.
XXIII A Yesu na wa kpɛ a lɔ̃ɔfʊ nɪdiere yir na wʊ nyɛ a ɪɪlpɛɛlbɛ nɪ a nɪyɔɔ na pɔɔrɔ gɔ̃mɔ̃,
XXIV ka wʊ 'yɛr, “Yɪ tɔɔ chen be a pɔɔbile ba kpi ɛ, wʊ gur naa.” Ka ba laara wʊ.
XXV A nɪyɔɔ na wa yɪ a yõo baar, wʊ kpɛ̃n tɪ nyɔɔ a wʊ nũu, ka a pɔɔbile vaa ir.
XXVI Ka a yele ŋme yaar a paal 'lɔ wʊ jaa.
XXVII Yesu na wa yi a be chiine, jɔ̃n ayi turo wʊ naa, na ba gboolo bʊɔlɔ, “Kaa sɪ nɪbaal, David Bie.”
XXVIII Wʊn wa kpɛ a yir, a jɔ̃n wan a wʊ sɛ̃, ka Yesu sʊʊr ba, “Yɪ sɔɔn de ɪka ɪn tɔ̃ɔ sa a yɪ baal ɔ?” Ka ba 'yɛr kʊ wʊ, “Ɔɔ, sɪ Soro.”
XXIX Ka wʊ sɪɪr a ba nɪbie tɪ 'yɛr, “A yɪ sɔɔfʊ jũu yɪn nyɛrɛ naa.”
XXX Ka a ba nɪbie tɔ̃ɔ yuo yuor. Tɪchɛ ka Yesu kpãkpãan ba ɪka ba taa vɛ̃ ka nɪrɛ jaa bɔ̃ɔn ɛ.
XXXI Tɪchɛ ba yin tɪ ŋme a wʊ yele yaar a tẽe 'lɔ̃nɔ̃ wʊ jaa.
XXXII A jɔ̃n ayi bala na wa lɪɛb chen baar, ba tara na daba na tara sɪdɛbɛ na wʊ ɪ wõo waan a Yesu sɛ̃.
XXXIII A sɪdɛbɛ na wa yɪ a daba pɔ baar, wʊ piel 'yɛrɛ, ka nɛɛr 'maa a nɪyɔɔ ka ba 'yɛrɛ, “Saa dɔ̃ɔ nyɛ a nɪtɔ̃ a Isɪral jaa ɛ.”
XXXIV Tɪchɛ ka a Faraseemɪne 'yɛr, “A sɪdɛbɛ nãa lɛ kʊ wʊ a kpɛ̃ɔ ka wʊ dire nɪ a sɪdɛbɛ ka a yire.”
XXXV Yesu yɔn a tẽbɛrɛ nɪ a tẽbil a jaa pɔ, wile a nɪbɛ a lɔ̃ɔfʊ yie pɔ, tɪ mʊɔlɔ a Nãaŋmɪn nãalõʊ 'yɛr nõɔ sãana nɪ baal jaa bʊrɔ.

XXXVI Wʊn wa nyɛ a nıyɔɔ, nıbaal kpɛ wʊ
naa bojũu baa bɔ̃ɔ a ba ju tıɛr ɛ, na baa mı
lɛ tara sõnɔ̃ ɛ, fıka piir na ba tara chınɛ ɛ.
XXXVII Ka wʊ 'yɛr kʊ a wʊ poturbo, "A
pʊɔ bɛrma naa tıchɛ ka a ŋmaŋmarba ba
waa ɛ,
XXXVIII a lɛ jũu yı sʊɔr a pʊɔ sʊɔ ka wʊ
bar tõtõnbɔ ka ba wa a pʊɔ pɔ."

X

I Yesu bʊɔl a wʊ poturbo pie nı ayi na
wʊ kʊ ba kpɛ̃ɔ ıka ba dii a sıdɛbɛ ka a yi,
na ba sãana nı baal jaa bʊrɔ.
II A poturbo pie nı ayi na ı a nıtõnsı yoe
lɛ a anyãna, Simon ban bʊɔlɔ Pita, nı a wʊ
yɛbɛ Andiru, Jemesı na ı Jebedee bidaba,
nı a wʊ yɛbɛ Jɔɔn.
III Filip nı Batolomi, Toması nı Matiu na
ı a lõpodiere. Jemesı na ı Alfayası bidaba
nı Tadius.
IV Simon na mõɔ nıbir nı a wʊ wɛr yele,
nı Judas Isıkariyot 'lɔ lɛ wa gar 'yɔ̃ɔ a Yesu.
V A poturbo pie nı ayi banyã lɛ a Yesu tõ
nı a kpãafʊ anyãna. "Yı ta kpɛ a nıyor bıı
a Samariya tẽn pɔ ɛ,
VI tıchɛ yı chen a Isıral nıbɛ bala na bɔr
a piir kaar sɛ̃.
VII Yı chen tı mʊɔl a 'yɛr nɔ̃ɔ na yı 'yɛrɛ,
a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ ta na.
VIII Yı sãana a baalsı, na yı sãnɛ a kũusı,
na yı sãana a kɔ̃kɔ̃mɔ̃ baalsı na yın maal
ba ka ba ı nısõn, na yı dire a sıdɛbɛ ka a
yire. Yı nyɛn pɔrɔ, yı mı tı tır pɔrɔ.
IX Yı ta de sɛlma ɛ bıı diere libie 'yɔ̃ɔnɔ̃
a yı wʊʊr pɔ ɛ,
X bıı 'mɔɔ wʊɔ tara a sɔr pɔ ɛ, bıı
'mɔɔ fuusı ayi ɛ, bıı de nafɔbɔ põɔ ɛ, bıı
dadiiraa ɛ, bojũu tõtõnɔ̃ jaa sɛɛn naa wʊ
sãyar.
XI "Yın wa kpɛ tẽe jaa pɔ, yı sʊʊr kaa
nırɛ 'lɔ nı na de yı, yı kpıɛrɛ a wʊ 'yɛr na
yı wa tı yın a be.
XII Yın wa kpɛ a yir, yı puor a nıbɛ.
XIII A yir 'lɔ nıbɛ wa sɔɔ de yı, yı vɛ̃ ka
a yı nyã'maar be a ba sɛ̃, tıchɛ bala ba wa
sɔɔ de yı ɛ, yı lıɛb a yı nyã'maar.
XIV Nırɛ jaa baa wa sɔɔ de yı ɛ bıı chɛl a
yı 'yɛr ɛ, yı kpoor a yı gbɛɛ tã-uul bar yın
wa yire be a tẽe 'lɔ bıı a yir 'lɔ pɔ.
XV Yelmãe lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, Nãaŋmın
na kãan a Sodom nıbɛ nı a Gomora nıbɛ
nıbaal a 'yɛr tɔɔrfʊ bıbir gar a nıbɛ bala a
tẽe 'lɔ̃nɔ̃ pɔ.
XVI Yı nyɛ, n tõnɔ̃ yı naa fıka piir na kpɛ
jubɛrɛ pɔ kaar, yı ı yẽn dẽme waba kaar,
na yı kaara fıka ŋmama na ba maala dɛɛr
ɛ.
XVII "Yı gu a yı mãɛ, ban nyɔɔr yın chiin
tı kʊ a nıbɛrɛ na ba fɔb yı a ba lɔ̃ɔfʊ jiir,
XVIII ban fır yın chiin a paal nıbɛrɛ jie
nı a nãmıne yie a n yuor jũu, ka yı na di
dãasıɛ kʊ a bala na ı a nıyor.
XIX Ba la wa nyɔɔr yı chiin a 'yɛr tɔɔr fʊ
jie, yı ta vɛ̃ ka a wõnõ yı a lɛ yın tı 'yɛrɛ
ɛ nı a lɛ yın na 'yɛr ɛ; bon 'lɔ yın na 'yɛr
Nãaŋmın na wiil yı naa a sɔ̃ɔ 'lɔ nɔ̃.
XX A ba ı yın lɛ na 'yɛr ɛ tıchɛ a yı Sãa
Nãaŋmın Sıɛ na wiil yın a lɛ yın na 'yɛr.
XXI "Yɛbɛ na gar 'yɔ̃ɔ yɛbɛ ka ba kʊ wʊ,
ka a sãa mı gar 'yɔ̃ɔ a wʊ bie. Bibiir kʊ lɛ
wõnõ a ba sãamıne toor ɛ, na ba vɛ̃ ka ba
kʊ ba.
XXII Nırɛ jaa na 'laar yı naa yın sɔɔ ma
jũu, tıchɛ nırɛ 'lɔ na sɔɔ ara tı ta a baaraa,
na nyɛn faafʊ.
XXIII A tẽe 'lɔ nıbɛ wa gere yı, yı yi a be
fɔɔ chen tẽyuo; yelmãe lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı,
yı kʊ yɔ a Isıral tẽn bar ɛ, tıchɛ ka a Nısaal
Bie wa ɛ.
XXIV "Jãjãna ba gar a wʊ wiwile ɛ bıı ka
gbãgbaa gar a wʊ nıkpɛ̃ɛ ɛ.
XXV A sɛɛn ıka a jãjãna wʊ nyɛtãan a
wʊ wiwile, ka a gbãgbaa mı nyɛtãan a wʊ
nıkpɛ̃ɛ. I ba bʊɔlɔ na a yir sʊɔ Beeljebul,
yodɛɛr buor lɛ ban pãa bʊɔlɔ a yir dẽme!
XXVI "Yı ta joro nıbɛ dãbãɛ ɛ, bon jaa ba
be be pɔɔ ka ba kʊ̃ yuo ɛ, bıı bon jaa ba be
be sɔɔl ka ba kʊ̃ bɔ̃ɔn ɛ.
XXVII Bon 'lɔ n 'yɛr kʊ yı libe pɔ yı 'yɛr
wʊ chãa pɔ, bon 'lɔ yın wʊ ka ba bʊl 'yɛr
yɔ̃ɔ pʊɔm 'yɛr mʊɔl wʊ a gaı jur.
XXVIII Yı ta joro a bala na kʊ a ãgãn tı kʊ
tõɔ kʊ a sıɛ ɛ, tıchɛ yı joro a 'lɔ nı na tõɔ
kʊ a sıɛ nı a ãgãn a bũu dagel 'lɔ pɔ.
XXIX Ba ma dãn tiitası ayi kobsı ayi. Tıchɛ
ãsʊɔ kʊ lo tẽe ɛ, ala baa ı a yı Sãa Nãaŋmın
bɔfʊ lɛ ɛ.
XXX Nãaŋmın sɔr a yı jukɔɔl a jaa bɔ̃ɔ.
XXXI A lɛ jũu, yı ta joro dãbãɛ ɛ, yı tara
na tɔ̃nɔ̃ gar a tiitası.
XXXII "Nırɛ jaa na wa 'yɛr ıka wʊ bɔ̃ɔ ma
naa a nıbɛ niem, 'lɔ lɛ n mı na 'yɛr ıka n
bɔ̃ɔ naa a n Sãa na be a saaju niem,
XXXIII tıchɛ nırɛ 'lɔ na chiir ma a nıbɛ
niem, 'lɔ lɛ n mı na chiir a n Sãa na be
a saaju niem.
XXXIV "Yı ta tıɛr ıka nyã'maar lɛ n waan
a wɛr pɔ ɛ; n ba waan nyã'maar ɛ tıchɛ
ootaa lɛ n waan.
XXXV N wan ıka n wa vɛ̃ ka 'Bie nı sãa
ootaa, ka bipɔɔ oo a ma, pɔɔ na oo naa a
wʊ bidaba pɔɔ ka a bidaba pɔɔ mı oo a wʊ
sırɛ ma.
XXXVI Yir dẽme na lıɛb ı dɔ̃dẽme.' *(Mika
7:6)*
XXXVII "Nırɛ jaa na nõ a wʊ sãa bıı a wʊ
ma gar ma wʊ kʊ̃ tõɔ ı a n poturo ɛ, nırɛ
jaa mı na nõ a wʊ bie bıı bipɔɔ gar ma,
wʊ kʊ tõɔ ı a n poturo ɛ.
XXXVIII Nırɛ 'lɔ mı na ba de a wʊ daa tuo
turo nı ma ɛ, wʊ kʊ̃ tõɔ ı a n poturo ɛ.
XXXIX Bala na bʊɔrɔ a ba nyɛvʊr na bɔr
wʊ naa tıchɛ bala mı na bɔr a ba nyɛvʊr
a maa jũu na nyɛ wʊ naa.

XL “Nɪrɛ 'lɔ jaa na sɔɔ de yɪ, sɔɔn de ma, nɪrɛ 'lɔ jaa mɪ na sɔɔ de ma sɔɔn de a nɪrɛ 'lɔ na tɔ̃ ma.
XLI Nɪrɛ 'lɔ jaa na sɔɔ de a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ wʊn ɪ Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ jũu na nyɛn a wʊ sãyar. Nɪrɛ jaa mɪ na sɔɔ de nɪrɛ na ɪ nɪtor wʊn ɪ nɪtor jũu na nyɛn a nɪtor sãyar.
XLII Nɪrɛ 'lɔ jaa na kʊ a bɔ̃bile banyãna ãsʊɔ kɔ̃'maar nɪ ŋmele wɔ̃n ɪ a n poturbo jũu, yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka a nɪnyɪnɛ kɔ̃ faa a wʊ sãyar ɛ.”

XI

I Yesu na wa wiil a wʊ poturbo pie nɪ ayi baar, wʊ yin a be chen a Juu nɪbɛ tẽn tɪ wile na wʊ mʊɔlɔ a 'yɛr nɔ̃ɔ a tẽn ala na be a Galilee paal pɔ.
II Jɔɔn na be a nɪpɔɔ die pɔ, tɪ wa wɔ̃ lɛ a Yesu Kɪrɪsɪto na maala, wʊ tɔ̃n a wʊ poturbo bamɪne
III ɪka ba tɪ sʊʊr, “Fɔ̃ʊ lɛ a nɪrɛ 'lɔ nɪ na wa bɪɪ, sɪ chɛlɛ nɪyuo?”
IV Ka Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yɪ lɪɛb kul tɪ 'yɛr kʊ a Jɔɔn, a lɛ yɪn wɔ̃ tɪ nyɛ.
V Jɔ̃n nyɛrɛ naa, ka a gbɛrsɪ mɪ chiine, ka kɔ̃kɔ̃n mɪ sa, ka wõn mɪ wõnõ jaa chɛchɛ, ka kũusɪ jɛɔ, ka 'yɛr nɔ̃ɔ mɪ ta a nɔ̃n dẽme.
VI Pʊpɛl sʊɔ lɛ a 'lɔ na ba baala ma ɛ.”
VII Ban wa chen baar, Yesu piel 'yɛrɛ a Jɔɔn 'yɛr kʊrɔ a nɪyɔɔ, “Bo lɛ yɪ dɔ̃ɔ kpɛ a mɔgɔ̃ɔ pɔ ɪka yɪ tɪ kaa? A jɪmur a sɛsɛbɛ na dɔ̃ɔnɔ̃ bɪɪ?
VIII Kai, ka bo lɛ yɪ chen ɪka yɪ tɪ kaa? Daba na su bɔ̃vɪɛl lɛ yɪ chen ɪka yɪ tɪ kaa bɪɪ? Nyɛ a bala na ma su bɔ̃vɪɛl ɛ, nãmɪne yie lɛ ba ma be.
IX Tɪchɛ bo lɛ yɪ chen ɪka yɪ tɪ kaa? Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ bɪɪ? Ɔɔ, n 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ ɪka wʊ gar Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ.
X A nyã yele lɛ sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka ɪn tɔ̃ naa a n tɔ̃tɔ̃nɔ̃ ka wʊ de a fʊ nie na wʊ tɪ chɔɔr a fʊ sɔr kʊ fʊ. *(Malakaɪ 3:1)*
XI Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka bala jaa pɔɔ na dɔɔ ka a wɛr pɔ, ba ɪ kpɛ̃ɛ gar a Jɔɔn kɔ̃suor ɛ, tɪchɛ 'lɔ mɪ na ɪ a pʊʊr a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ pɔ gar wʊ naa.
XII An yi a Jɔɔn Kɔ̃suoro sɔ̃ɔ wa tɪ tãn a dɪna a Nãaŋmɪn Nãalʊ̃ʊ nʊ̃ɔnɔ̃ naa ka a kpãɛn dẽme sɔ̃ɔ wʊ.
XIII A Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ ba jaa nɪ a nɛbinãa dɔ̃ɔ 'yɛr a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ 'yɛr tɪ tãn a Jɔɔn sɔ̃ɔ.
XIV Ala ɪ yɪn sɔɔn de, a anyãna 'lɔ lɛ ɪ a Elaija nɪ naa lɪɛb wa.
XV Nɪrɛ 'lɔ na tara toor wʊ chɛlɛ.
XVI “Tɪchɛ bo lɛ ɪn de a dɪna nɪbɛ man? Ba nyɛntãan bibiir na ma jãnɛ a ba dãɛn jiir na ba bʊɔlɔ taa,
XVII sɪ pɛɛl a ɪlɛ tɪ yaa sɛɛrɛ bãnɛ ɛ, na sɪ kõnõ kõyiel yaa ŋmara nɪbikʊ̃ɔ ɛ.
XVIII A Jɔɔn na wa, waa dire ɛ, na waa lɛ nyuro go ɛ, ka ba 'yɛr ɪka sɪdɛɛr lɛ wʊ ɪ.
XIX Tɪchɛ ka a Nɪsaal Bie wa na wʊ ma dire tɪ nyuro ka ba 'yɛr ɪka di dire nɪ dãburo lɛ wʊ ɪ, na wʊ ɪ a lõpodierbe nɪ a yelbe-ɪrbɛ baraa. A ma wiil a lɛ Nãaŋmɪn na tor, bala wa nyɛ lɛ a wʊ nɪbɛ na kpɪɛrɛ nɪ yɛ̃.”
XX Yesu pʊɔ sɔ̃ɔn naa a tẽn bala nɪbɛ a be a wʊ nɛ'maa tõmɔ̃ na tɔ̃, tɪchɛ ka baa sɔɔ de wʊ ɛ.
XXI “Nɛbier ben a yɪn Korajin dẽme sɛ̃. Nɛbier mɪ ben a yɪn Betɪsaida dẽme sɛ̃. A a ɪ a nɛ'maa tõmɔ̃ ala ɪn tɔ̃ a yɪ jie, mɪ ta tõn be a lɛ a Tire nɪ a Sidon tẽn pɔ, ban taa lɪɛb a ba tɪɛr na ba su bõjarsɪ jɛn tãpɪɛl pɔ.
XXII Tɪchɛ n 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ ɪka a 'yɛr tɔɔrfʊ daar Nãaŋmɪn na kãan a Tire nɪ a Sidon nɪbɛ nɪbaal gar a yɪn.
XXIII A yɪn Kapenahum dẽme, ban 'mɔɔ yɪn don saaju bɪɪ? Kai, ban suun yɪn a kpĩisɪ tẽe. Ala ɪ a nɛ'maa tõmɔ̃ na tɔ̃ a yɪ pɔ mɪ ta tõn a Sodom pɔ, a tẽe anyãna naa chɛnɛ na wa tɔ dɪna.
XXIV Tɪchɛ n 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ ɪka a 'yɛr tɔɔrfʊ daar Nãaŋmɪn na kãan Sodom nɪbɛ nɪbaal gar a yɪn.”
XXV A daar 'lɔ̃nɔ̃ Yesu 'yɛr naa, “N dãn a n Sãa Nãaŋmɪn na ɪ a saaju nɪ a tẽe wʊ jaa Soro, bojũu fʊ sɔɔl a yele anyãna a yɛ̃n dẽme sɛ̃ tɪ ir wiil bibiir.
XXVI Ɔɔ, n Sãa lɛ lɛ ɪ a fʊ pʊpɛl ka fʊ maal.
XXVII “N Sãa den a yele a jaa kʊ, nɪrɛ jaa ba bɔ̃ɔ a Bie ɛ, ka a Sãa ba lɛ ɛ, nɪrɛ jaa mɪ ba bɔ̃ɔ a Sãa ɛ, ka a Bie ba lɛ ɛ, nɪ a bala a Nãaŋmɪn Bie na ir, na wiil ban a Sãa.
XXVIII “Yɪ wa a n sɛ̃, yɪn banyã na bal na yɪ tuo tuor ka a wõnõ yɪ, ɪn too yɪn a yɪ pɛ̃n.
XXIX Yɪ de a n daa tuo na yɪ jãn yi a n sɛ̃, bojũu n ɪn jomm sʊɔ, naa siir a n mãɛ a n nyãa pɔ, yɪn nyɛn pɛ̃nfʊ kʊ a yɪ sɪɪr.
XXX Bojũu a n daa ɪn kɔ̃mɔ̃kɔ̃mɔ̃, ka yɪn tɔ̃ɔ tuo a tuor ala ɪn na kʊ yɪ.”

XII

I A ba kor ɛ tɪchɛ ka Yesu kpɛ a pʊɔ sãlsɔɔ tala a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar. Kɔ̃ kpɛ̃n a wʊ poturbo, ka ba piel fɔrɔ a bɔ̃bie ɔɔrɔ.
II A Faraseemɪne na wa nyɛ a lɛ, ba sʊʊr a Yesu, “Fʊ nyɛn lɛ na ba tu a nɛbinãa a fʊ poturbo na ɪrɛ a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar ɔ?”
III Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yaa kar a Nãaŋmɪn gãn pɔ nyɛ a lɛ a Nãa David na dɔ̃ɔ ɪ nɪ a wʊ nɪbɛ a kɔ̃ na kpɛ ɛ?
IV Wʊ kpɛ̃n a Nãaŋmɪn yir ka 'lɔ nɪ a wʊ nɪbɛ tɪ de a paanõɔ 'lɔ ban ben kʊ Nãaŋmɪn na ba 'wɔb na ba tara sɔr ɛ, ka ala ba ɪ a Juu nɪbɛ bɔɔrloro tɛɛ ba lɛ ɛ.
V Bɪɪ yaa kar a Mosesɪ nɛbinãa pɔ lɛ a Juu nɪbɛ bɔɔrlorbo a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar a

puorfʊ yir pɔ na ma tʊ̃ tɪ na baa bʊɔlɔ a lɛ bier ɛ?

VI Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, nɪrɛ kʊ̃ɔ ben ka na gar a puorfʊ yir.

VII A Nãaŋmɪn 'yɛr a, 'Nɪbaal lɛ n bʊɔrɔ, a ba ɪ dʊ̃n yɪn kʊ chʊm kʊ ma ɛ.' *(Hosea 6:6)* Yɪn ta bʊ̃ɔ a yele nyã par, yɪ kʊ naa bʊɔlɔ nɪbɛ na ba maal dɛɛr ɛ, ɪka bier lɛ ba maal ɛ.

VIII A maa Nɪsaal Bie lɛ ɪ a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Soro."

IX Yesu yin a be chen a ba lɔ̃ɔfʊ yir pɔ,

X tɪ nyɛ daba kʊ̃ɔ nũu na kpi. Ka ba sʊʊr wʊ, "A tara na sɔr ɪka fʊ sãa baal a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar ɔ?" Ba sʊʊr a lɛ bʊɔrɔ ɪka ba nyɛ a wʊ pɔ 'yɛr 'yɛr.

XI Yesu sʊʊr naa, "Ala ɪ a yɪ ãsʊɔ tara na pɛr ka wʊ lo bulo pɔ a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar, ŋmɛ lɛ fʊn ɪ? A ba ɪ fʊn ir wʊn a bɔɔ pɔ ɛ?

XII A nɪsaal gar pɛr. A lɛ jũu a sɪ nɛbinãa bar sɔr ɪka fʊ maal vɪla kʊ nɪrɛ a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar."

XIII Wʊ 'yɛr kʊ a daba 'lɔ nũu na kpi, "Tur a fʊ nũu." A wʊ tur ka a nũu wʊ jaa sa kaara a nũu nyã sʊɔ kaar.

XIV A Faraseemɪne yin na ba piel guoro a Yesu kʊfʊ.

XV Yesu na wa bɔ̃ɔn a lɛ ban piel guoro ɪka ba ɪ wʊ, wʊ yin a jie 'lɔ ka nɪyɔɔ jaa turo wʊ. Wʊ sãan a bala an ɔɔrɔ.

XVI Tɪ 'yɛr kʊ ba ɪka ba ta 'yɛr a wʊ yele kʊ nɪrɛ jaa ɛ.

XVII Wʊ maal a nɪtɔ̃, ka a lɛ a Nãaŋmɪn na dɔ̃ɔ 'yɛr tu a 'yɛ'yɛrɛ Isaiya na ɪ yelmãɛ,

XVIII "A n tʊ̃tʊ̃nɔ̃ lɛ a nyã ɪn kaa ir, a 'lɔ n na nʊ̃, a 'lɔ a n pʊɔ na pɛlʊ. In yɔ̃ɔ wʊn a n Sɪɛ, ka wʊ mʊɔl a n 'yɛr tɔɔrfʊ yele kʊ a nɪbɛ ba jaa.

XIX Wʊ kʊ tara nɛchɪrɛ bɪɪ ŋmiere chɛlsɪ bɪɪ pɔɔrɔ gʊ̃mɔ̃ yõo ɛ.

XX Wʊn siir wʊ mãɛ kʊ a bala na siir a ba mãɛ, tɪ na wʊ maal vɪla kʊ a bala na ba tara sʊ̃nɔ̃ ɛ. Wʊn ara na kpɛ̃ɔ tɪ tãn a sɔ̃ɔ 'lɔ wʊn na vɛ̃ ka a nɪbɛ sɔɔ de a Nãaŋmɪn yeltorsɪ.

XXI A wʊ yuor pɔ lɛ a nɪbɛ ba jaa na tara tɪɛrtɔ fʊ jie." *(Isaiya 42:1-4)*

XXII Ba waan na daba na ɪ jɔ̃ɔ tɪ ɪ wõo na tara sɪdɛbɛ Yesu sɛ̃. Wʊ sãn a daba baal, ka wʊ nyɛrɛ tɪ lɛ 'yɛrɛ jaa chɛchɛ.

XXIII Nɛɛr 'maan a nɪyɔɔ ka ba sʊrɔ taa ɪka, kaa 'lɔ lɛ ɪ a Nãa David Bie bɪɪ?

XXIV Tɪchɛ a Faraseemɪne na wa wʊ̃ a lɛ ba 'yɛr naa, "Wʊ dire na sɪdɛbɛ ka a yire bojũu, a sɪdɛbɛ nãa Beeljebul lɛ kʊ wʊ a kpɛ̃ɔ ka wʊ dire nɪ a sɪdɛbɛ."

XXV Yesu na bɔ̃ɔn a lɛ ban tɪɛrɛ, a wʊ 'yɛr kʊ ba, "Tẽe 'lɔ na ŋma dẽdẽme jɛɛrɛ taa kʊ kor ɛ. Tẽe 'lɔ bɪɪ yir kpɛ̃ɛ 'lɔ na ŋma dẽdẽme jɛɛrɛ taa kʊ ara ɛ.

XXVI Ala ɪ a Satan diin Satan kʊ yi na wʊ ŋma dẽdẽme ŋmɛ lɛ a wʊ nãalʊ̃ʊ na ɪ ara?

XXVII Ala ɪ Beeljebul lɛ kʊ ma a kpɛ̃ɔ ka dire nɪ a sɪdɛbɛ, tɪ a bala na ɪ a yɪ poturbo, bo lɛ ba tara dire nɪ a sɪdɛbɛ? A lɛ jũu bala lɛ na ɪ a yɪ 'yɛr tɔɔrbɔ.

XXVIII Ala ɪ Satan diin Satan kʊ yi na wʊ ŋma dẽdẽme ŋmɛ lɛ a wʊ nãalʊ̃ʊ na ɪ ara? Ala ɪ Nãaŋmɪn Sɪɛ lɛ kʊ ma a kpɛ̃ɔ ka dire nɪ a sɪdɛbɛ ka a yire wiil ɪka a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ ta yɪ naa.

XXIX "Ŋmɪnɛ lɛ nɪrɛ na tʊ̃ɔ ɪ kar kpɛ gãdaa yir de a wʊ bonsɪ, 'lɔ ba de nie lũ a gãdaa nyã tɪ de a wʊ bonsɪ ɛ?

XXX "Nɪrɛ 'lɔ na ba be a n sɛ̃ ɛ, tara man nɪ 'yɛr, nɪrɛ 'lɔ na ba pʊɔ ma a sɪ kaal lɔ̃ɔ taa ɛ wʊ ma yɛ̃yɛl bar.

XXXI A lɛ jũu n 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ ɪka nɪbɛ na nyɛn yelbier jaa nɪ 'yɛrdɛɛr jaa ban 'yɛr vɛ̃ kʊ fʊ, tɪchɛ nɪrɛ 'lɔ na 'yɛr 'yɛrdɛɛr 'yɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn Sɪɛ kʊ nyɛ yelbier vɛ̃ kʊ fʊ ɛ.

XXXII Nɪrɛ 'lɔ jaa na 'yɛr 'yɛrdɛɛr 'yɔ̃ɔ a maa Nɪsaal Bie na nyɛn yelbier vɛ̃ kʊfʊ, tɪchɛ nɪrɛ 'lɔ na 'yɛr 'yɛrdɛɛr 'yɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn Sɪɛ kʊ nyɛ yelbier vɛ̃ kʊ fʊ ɛ. Dɪna nɪ daar kʊ̃ɔ.

XXXIII "Ala ɪ tɪɛ vɪelɛ na wʊ ma wʊ̃n wʊ̃vɪɛl, ala ɪ tɪɛ ɪn tɪdɛɛr wʊ ma wʊ̃n wʊ̃dɛbɛ. Tɪɛ jaa a wʊ wʊ̃mʊ̃ lɛ ba ma de bʊ̃ɔn wʊ.

XXXIV Yɪn waa bibiir! Ŋmɪnɛ lɛ yɪn tʊ̃ɔ 'yɛr 'yɛr vɪɛlsɪ ala ɪ yɪ ɪn yelbe-ɪrbɛ? A ala na sɛɛ a pʊɔ lɛ a nɛɛ ma 'yɛr.

XXXV A nɪsʊ̃ a yelsʊ̃n ala na be a wʊ pʊɔm lɛ wʊ ma 'yɛr, ka a nɪdɛɛr mɪ ma 'yɛr a yeldɛbɛ ala na be a wʊ pʊɔm.

XXXVI Yelmãɛ jaa lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka, a 'yɛr tɔɔrfʊ daar, nɪrɛ jaa na man 'yɛrdɛɛr 'lɔ jaa bʊrɔ na dɔ̃ɔ yi a wʊ nɛɛ pɔ.

XXXVII A fʊ 'yɛrbie lɛ na wiil a lɛ fʊn be, naa wiil a fʊ sɔ̃ɔnaa."

XXXVIII Be lɛ ka a nɛɛ wiwiilbe nɪ a Faraseemɪne bamɪne 'yɛr, "Wiwile, sɪ bʊɔrɔ na ɪka sɪ nyɛ nɛ'maa tʊ̃mɔ̃ na ɪ jãnɛ a fʊ jie."

XXXIX Tɪchɛ ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "A yɪn banyãna na ɪ a putudẽme nɪ sẽsẽ̃nbɛ tɪ bʊɔrɔ ɪka n tʊ̃ nɛ'maa tʊ̃mɔ̃ ka a na ɪ jãnɛ, tɪchɛ yɪ kʊ̃ nyɛ ãsʊɔ jaa ɛ ka a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ Jona jãnɛ ba lɛ ɛ.

XL Nɪtãa lɛ a Jona na dɔ̃ɔ gã a jãnele pʊɔm ber ata nɪ tãsɔɔ gbulo ata lɛ mɪ lɛ a Maa Nɪsaal Bie mɪ na gã a yaa pɔ ber ata nɪ tãsɔɔ gbulo ata.

XLI A 'yɛr tɔɔrfʊ daar Ninive nɪbɛ na yin 'yɔ̃ɔ a yɪn dɪna nɪbɛ 'yɛr, bojũu ba lɪɛb a ba tɪɛr a Jona na dɔ̃ɔ 'yɛr a Nãaŋmɪn 'yɛr kʊ ba, tɪchɛ yɪ kaa, a 'lɔ na gar a Jona ben ka.

XLII A pɔɔ nãa na yin be a par a 'yɛr tɔɔrfʊ daar na wʊ wa 'yɔ̃ɔ a yɪn dɪna nɪbɛ 'yɛr, bojũu wʊ dɔ̃ɔ yi be a tẽtɛɛr wa chɛl a

Nãa Solomon yɛ̃ 'yɛr, tɪchɛ yɪ kaa a 'lɔ na gar a Solomon ben ka.
XLIII "Sɪdɛɛr wa yɪ nɪrɛ pɔ, wʊ ma chen dãlpʊʊr pɔ tɪ bʊɔrɔ pɛ̃nfʊ jie 'lɔ baa wa nyɛ ɛ,
XLIV wʊ ma 'yɛr naa ɪn lɪɛb kul a yir 'lɔ pɔ ɪn dɔ̃ɔ yɪ. Wʊ wa nyɛn a yir ka wʊ ɪ yirkpolo na wʊ vɪɛlɛ,
XLV ka wʊ chen tɪ bʊɔl sɪdɛbɛ ayopõi na tara a putuo gar wʊ ka ba tɪ kpɪɛrɛ a be. Ka a nɪrɛ nyã pãa ɪ dɛɛr gar a lɛ wʊn dɔ̃ɔ be. Lɛ lɛ an kaara a yɪn putudẽme a dɪna."
XLVI Wʊn chɛnɛ 'yɛrɛ nɪ a nɪyɔɔ, a wʊ ma nɪ a wʊ yɛɛr wa ben yõo bʊɔrɔ ɪka ba nyɛ wʊ.
XLVII Nɪrɛ ãsʊɔ 'yɛr kʊ wʊ, "Nyɛ a fʊ ma nɪ a fʊ yɛɛr lɛ be yõo bʊɔrɔ ɪka ba nyɛ fʊ."
XLVIII Tɪchɛ Yesu sʊʊr a nɪrɛ 'lɔ na 'yɛr a 'yɛr kʊ wʊ, "An lɛ a ɪ ma nɪ ba boo lɛ ɪ a n yɛɛr?"
XLIX Wʊ lɪɛb tur a wʊ poturbo nũu tɪ 'yɛr, "Nyɛ a n ma nɪ a n yɛɛr!
L Nɪrɛ 'lɔ jaa na maala a lɛ a n Sãa na be a saaju na bʊɔrɔ lɛ ɪ a n yɛɛr nɪ a n ma."

XIII

I A daar 'lɔ̃nɔ̃ Yesu yin a yir pɔ tɪ jãnɛ a man kõkoor.
II A nɪyɔɔ na lɔ̃ɔ jũu wʊ kpɛ̃n jɛ̃ a gboro pɔ, tɪchɛ ka a nɪyɔɔ ara a man kõkoor.
III Sʊkpar lɛ wʊ lɔɔrɔ wile nɪ ba yelyɔɔ, "Yɪ chɛlɛ, kʊɔraa lɛ yin wʊ bõbʊrɔ bʊrfʊ jie.
IV Wʊ tɪ yaara na yʊɔrɔ nɪ ka amɪne lo sɔr pɔ, ka lubil tuur di.
V A bõbie amɪne mɪ lon kʊsɪr pãn ju naa bul tɪ kpi bojũu tãn ba waa ɛ.
VI Tɪchɛ a mɔ̃tɔ̃ɔ na wa nyãa, a bõbulo jʊɔl naa kpi, bojũu a ba ba nyɪbɛ ɛ.
VII Ka amɪne mɪ lo gʊʊr pɔ 'mataa bul ka a gʊʊr nõɔ fãɪn ba.
VIII Tɪchɛ amɪne mɪ lon kɔjɔ̃ pɔ bul dɔɔ jur kɔbaa, amɪne lɪjaata amɪne lɪjɛr nɪ pie.
IX Nɪrɛ 'lɔ na tara toor wʊ chɛlɛ."
X A poturbo wan a wʊ sɛ̃ wa sʊʊr, "Bo lɛ so fʊn ma lɔɔrɔ a sʊkpar kʊrɔ ba?"
XI Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yɪn 'lɔ ɪn vɛ̃ naa ka yɪ bɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn nãalõʊ yelsɔɔlsɪ tɪchɛ a bala na chɛ sʊkpar lɛ n lɔɔrɔ kʊrɔ ba.
XII Nɪrɛ 'lɔ jaa na tara Nãaŋmɪn tɪɛr, Nãaŋmɪn na vɛ̃n ka a nɪnyɪnɛ bɔ̃ɔfʊ pʊɔ 'yɔ̃ɔ, tɪchɛ a bala jaa na ba bʊɔrɔ a wʊ bɔ̃ɔfʊ ɛ, Nãaŋmɪn na pɔɔn a ba tɪɛr.
XIII A par nɪ nyã ɪn lɔɔrɔ a sʊkpar kʊrɔ ba, ba ma kaa naa tɪ maa nyɛ ɛ, na ba ma wõ tɪ maa bɔ̃ɔ a par ɛ.
XIV Bala 'lɔ an ɪn yelmãɛ ɪka a lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ Isaiya na dɔ̃ɔ 'yɛr ɪka, 'A nɪbɛ banyã na ma wõ naa tɪ ba kõ bɔ̃ɔ a par ɛ, ban ma kaa naa tɪ ba kõ nyɛ ɛ.
XV A nɪbɛ banyã nyãn dar naa ka a ba tobo pɔɔ baa wõnõ ɛ, na ba ũu a ba nɪbie, ka lɛ ba lɛ ɛ, ban taa kãan naa a ba nɪbie na ba wõn a ba tobo, na ba bɔ̃ɔ a par, na ba lɪɛb wa ka n sãa ba.' *(Isaiya 6:9, 10)*
XVI Tɪchɛ yɪn 'lɔ, yɪ ɪn bɔɔsõn dẽme, a yɪ nɪbie na nyɛ, ka a yɪ tobo mɪ wõ.
XVII Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ yɔɔ nɪ nɪtorsɪ yɔɔ ta bʊɔrɔ na ɪka ba nyɛ bon 'lɔ yɪn nyɛ tɪchɛ baa nyɛ ɛ, na ba ta wõ bon 'lɔ yɪn wõ tɪchɛ baa tɔ̃ɔ wõ ɛ.
XVIII "Yɪ pãa chɛlɛ a kʊɔraa sʊkpa par,
XIX Nɪrɛ 'lɔ jaa na wõ a Nãaŋmɪn nãalõʊ 'yɛr tɪ ba bɔ̃ɔ a par ɛ, a dɛɛr sʊɔ ma wan wa ir a bon 'lɔ na bʊr a wʊ nyãa pɔ, a bõbie anyã lɛ, a ala na lo a sɔr pɔ.
XX Ala mɪ na lo a kʊsɪr pãn ju lɛ a nɪrɛ 'lɔ na wõ a 'yɛr sɔɔ de fɔfɔɔ jaa nɪ pʊpɛl,
XXI tɪchɛ a nɪrɛ nyã ba ba nyɪbɛ ɛ, na wʊ di kãnyir ara bãlãa, a lɛ jũu wõm bɪɪ bɛɛr kaa wa pɔɔ wʊ a 'yɛr jũu, a nɪrɛ nyã ma lo naa.
XXII A bõbie ala mɪ na lo a gʊʊr pɔ, 'lɔ lɛ a nɪrɛ 'lɔ na wõ a 'yɛr tɪ nõ a wɛr ju nyɛvʊr yelwõnsɪ nɪ a wɛr ju bõbʊɔrsɪ fãɪn a 'yɛr ka waa dɔɔ bie ɛ.
XXIII Tɪchɛ a bõbie ala na lo a kɔjɔ̃ pɔ lɛ a nɪrɛ nyã na wõ a 'yɛr bɔ̃ɔ a par, 'lɔ lɛ wõ wɔ̃mɔ̃ dɔɔ jur, amɪne kɔbaa, amɪne lɪjaata amɪne mɪ lɪjɛr nɪ pie."
XXIV Yesu lɛ lɔb a sʊkpa ãsʊɔ kʊ ba, "Nɪtɔ̃ lɛ ɪn de a Nãaŋmɪn nãalõʊ man. Nɪrɛ ãsʊɔ lɛ bʊr bõbivɪɛl a wʊ pʊɔ pɔ,
XXV nɪrɛ jaa na wa gã gur baar, a dɔ̃sʊɔ wan wa bʊr mɔɪ 'yɔ̃ɔ a chi pɔ tɪ na wʊ kul.
XXVI A sɔ̃ɔ 'lɔ a chi na wa tɪ bulo ka a mɔɪ mɪ bul puro.
XXVII "A daba tõtõnbɔ wan wa sʊʊr wʊ, 'Nɪkpɛ̃ɛ, a ba ɪ bõbivɪɛl lɛ fʊ bʊr a pʊɔ pɔ ɛ; tɪ nyɛ a mɔɪ mɪ yi?'
XXVIII Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, 'Dɔ̃sʊɔ lɛ tõ a lɛ.' A tõtõnbɔ sʊʊr wʊ, 'Fʊ bʊɔrɔ na ɪka sɪ chen tɪ vɔ̃ a mɔɪ bar bɪɪ?'
XXIX "Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, 'Kai, yɪn be vɔ̃nɔ̃ a mɔɪ, yɪn wa vɔ̃n a chi mɪ bar.
XXX Yɪ bar ka a 'mataa nõɔ tɪ tãn a ŋmafʊ daar, ɪn 'yɛr kʊ a ŋmaŋmarba ka ba dɔ̃ɔ vɔ̃ a mɔɪ lũ lũ chʊm bar tɪ ŋma a chi 'yɔ̃ɔ a n boor pɔ.' "
XXXI Yesu lɛ lɔb a sʊkpa ãsʊɔ kʊ ba go, "A Nãaŋmɪn nãalõʊ kaara naa fɪka kɔ̃kɔ̃ɔ bir nɪrɛ na de bʊr a wʊ pʊɔ pɔ.
XXXII 'Lɔ lɛ a bõbie a jaa pɔ bõbile tɪchɛ 'lɔ wa nõɔ, 'lɔ lɛ ma ɪ a tɪɪr a jaa pɔ tɪkpɛ̃ɛ, ka lubil ma 'yɔ̃ɔ choor a wʊ ju."
XXXIII Wʊ lɛ lɔb a sʊkpa ãsʊɔ kʊ ba, "A Nãaŋmɪn nãalõʊ kaara naa fɪka dãbɪl pɔɔ na de 'yɔ̃ɔ jɔ̃ yɔɔ pɔ ka a ir vɔ̃."
XXXIV Yesu den sʊkpar 'yɛrɛ kʊrɔ nɪ a nɪyɔɔ a yelsɪ anyã, wʊ maa 'yɛr 'yɛr kʊ ba ka waa lɔb sʊkpa ɛ.
XXXV A nyã lɛ na wiil ɪka a lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ na dɔ̃ɔ 'yɛr ɪn yelmãɛ, "Ika ɪn ma

den a n nɛɛ lɔɔrɔ nɪ sʊkpar naa wiil yɪ yelsɪ ala na sɔɔl a wɛr pielfʊ daar." *(Yiel Gãn 78:2)*

XXXVI Wʊ yin a nɪyɔɔ pɔ kpɛ a yir, ka a wʊ poturbo wa a wʊ sɛ̃ wa 'yɛrɛ, wiil sɪ a mɔɪ na be a pʊɔ pɔ sʊkpa par.

XXXVII Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "A nɪrɛ 'lɔ na bʊr a bõbivɪɛl lɛ a maa Nɪsaal Bie.

XXXVIII A pʊɔ lɛ ɪ a wɛr. A bõbivɪɛl lɛ a Nãaŋmɪn nãalõʊ bibiir. A mɔɪ lɛ a bala na ɪ a dɛɛr sʊɔ bibiir.

XXXIX A dõsʊɔ 'lɔ mɪ na bʊr lɛ ɪ a tɪɪ. A ŋmafʊ lɛ ɪ a wɛr baarfʊ daar, a ŋmaŋmarba lɛ ɪ a Nãaŋmɪn malakasɪ.

XL "Lɛ ban na chʊm a mɔɪ bũu pɔ ka a di, lɛ mɪ lɛ na ɪ a wɛr baarfʊ daar.

XLI A maa Nɪsaal Bie na tõn a n malakasɪ ka ba wa tuur a nɪsõn a nãalõʊ pɔ, tɪchɛ a bala jaa na vɛ̃ ka a nɪbɛ maala yelbier nɪ yelbe-ɪrbɛ ba jaa 'mataa bar.

XLII Ka ba lɔb ba 'yõɔ bũu dagel pɔ, be lɛ ban kõnõ ɔɔrɔ nɪ nyɪmɛ.

XLIII A bala na tor na chaar naa mõtõɔ kaar a ba Sãa nãalõʊ pɔ. Nɪrɛ 'lɔ na tara tobo wʊ chɛlɛ.

XLIV "A Nãaŋmɪn nãalõʊ kaara naa fɪka nɪrɛ na nyɛ nãbonsɪ pʊɔ pɔ 'mɔɔ sɔɔl tɪchɛ ka a wʊ pʊɔ pɛl, ka wʊ tɪ da a wʊ bonsɪ a jaa wʊn tara tɪ dãn a puo.

XLV "A Nãaŋmɪn nãalõʊ lɛ kaara naa fɪka nɪrɛ na yʊɔrɔ bʊɔrɔ kʊsɪvɪɛl,

XLVI wʊn wa nyɛ a ãsʊɔ daa na be tuo, wʊ tɪ dãn a wʊ bonsɪ a jaa tɪ dãn.

XLVII "A Nãaŋmɪn nãalõʊ lɛ nyɛntãan fɪka lɔyaar ban lɔb 'yõɔ man pɔ, kʊ nyɔɔr jãdẽdẽme.

XLVIII A lɔyaar na wa sɛɛ ba tɔɔn yin a gogoro ju, tɪ jãnɛ tuur a jãsõn 'yõɔ a pɛr pɔ, tɪ lɔb a jãdɛbɛ bar.

XLIX Lɛ lɛ an be a wɛr baarfʊ daar. A Nãaŋmɪn na tõn a wʊ malakasɪ ka ba wa tuur a nɪdɛbɛ yin a nɪmɪn pɔ,

L tɪ na ba lɔb a nɪdɛbɛ 'yõɔ a bũu dagel pɔ, be lɛ ban kõnõ tɪ ɔɔrɔ nyɪmɛ.

LI "Yɪ bõɔn a yelsɪ anyã na a jaa par ɔ?" Ka ba 'yɛr, "Ɔɔ."

LII Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "A nɛɛ wile ãsʊɔ jaa ban wiil ka wʊ bõɔ a Nãaŋmɪn nãalõʊ yele kaara naa fɪka yir sʊɔ na de bõpaalaa nɪ bökoro yin a wʊ boor pɔ."

LIII Yesu na wa wiil a sʊkpar anyã par, wʊ yin a be.

LIV Wʊ wan a wʊ mãɛ paal pɔ tɪ piel wile a nɪbɛ a ba lõɔfʊ jiir, ka nɛɛr 'maa ba ka ba 'yɛr, "Nyɛ lɛ a daba nyã nyɛ a yɛ̃ nyã nɪ a nɛ'maa tõmõ a nyã?

LV A ba ɪ a mɪmɪɛrɛ bidaba lɛ ɛ? A ba ɪ a wʊ ma lɛ ba bʊɔlɔ a Mɛɛr ɛ? A ba ɪ a wʊ yɛɛr nɪ Jemesɪ nɪ Josefʊ nɪ Simon nɪ Judas ɛ?

LVI A ba ɪ sɪn nɪ a wʊ yɛpɔbɔ ba jaa lɛ 'mataa be a ka ɛ? Nyɪnɛ lɛ a daba nyã nyɛ a kpɛ̃ɔ nyã?"

LVII Tɪ na ba tɔr a wʊ yele. Tɪchɛ ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ nyɛrɛ na 'yõɔfʊ jie jaa tɪchɛ a wʊ mãɛ tẽe nɪ a wʊ mãɛ yir pɔ, wʊ maa nyɛ 'yõɔfʊ ɛ."

LVIII Ban ba sɔɔ de wʊ jũu, waa tõɔ tõ nɛ'maa tõyɔɔ a be ɛ.

XIV

I A ber ala pɔ, a Hɛrɔd na ɪ a Galilee nãa wõn a Yesu yele

II na wʊ 'yɛr kʊ a wʊ tõtõnbɔ, "Jɔɔn Kõsuor lɛ tõɔ ir ɪ vʊr, ala lɛ so ka wʊ tara a kpɛ̃ɔ tõnõ nɪ a nɛ'maa tõmõ anyãna."

III A Nãa Hɛrɔd vɛ̃n ka ba nyɔɔ Jɔɔn lũ 'yõɔ nɪpɔɔ die pɔ a wʊ yɛbɛ Filip pɔɔ Hɛrɔdiyas jũu.

IV Bojũu Jɔɔn ma 'yɛrɛ na kʊrɔ wʊ ɪka, "A ba tara sɔr ka fʊ kul wʊ ɛ."

V Hɛrɔd ta bʊɔrɔ na a wʊ kʊ fʊ tɪ joro a Juu nɪbɛ dãbãɛ bojũu ba sɔɔn ɪka wʊ ɪn Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ.

VI A Hɛrɔd dɔɔfʊ bɪbir dãɛn daar, a Hɛrɔdiyas bipɔɔ sɛn bãnɛ a nɪyɔɔ niem, ka a Hɛrɔd pʊɔ pɛl

VII yɔɔ jaa ka wʊ 'yõɔ nɛɛ kʊ a pɔɔbile, "Sʊɔr ma bon jaa fʊn bʊɔrɔ ɪn kʊ fʊ naa."

VIII A wʊ ma wiil wʊn a bon 'lɔ wʊn na sʊɔr, ka wʊ 'yɛr, "N bʊɔrɔ na ɪka fʊ 'yõɔ a Jɔɔn Kõsuor ju a la'yɛlma pɔ kʊ ma a põpãanyãna."

IX A nãa pʊɔ sõɔ naa, tɪchɛ wʊn faa 'yõɔ a nɛɛ a nɪyɔɔ niem ɪka a lɛ a pɔɔbile na bʊɔrɔ a ɪ.

X Wʊ tõn ka ba ŋmaa a Jɔɔn ju a nɪpɔɔ die pɔ.

XI Ba 'yõɔn a ju a la'yɛlma pɔ wa kʊ a pɔɔbile, ka wʊ de kʊ a wʊ ma.

XII Jɔɔn poturbo wan wa 'mɔɔ a ãgãn tɪ ũu tɪ na ba tɪ 'yɛr kʊ a Yesu.

XIII A Yesu na wa wõ a nɪtõ, wʊ kpɛ̃n a gboro chen jiyuo 'lɔ wʊ yõ. Tɪchɛ a nɪyɔɔ na wa wõ a nɪtõ ba yin a tẽn ala pɔ bɪɛr wʊ nɪ gbɛɛ chen a be.

XIV Wʊn wa yi a gboro pɔ, wʊ nyɛn nɪyɔɔ ka nɪbaal kpɛ wʊ tɪchɛ ka wʊ sãa a ba baalsɪ.

XV Mõtõɔ na wa mʊrɔ, a poturbo wa 'yɛr kʊ wʊ, "A ka ɪn mɔgõɔ pɔ ka a sõɔ mɪ po, bar a nɪbɛ sɔr ka ba chen a tẽbil pɔ, tɪ da bõdiir di."

XVI Yesu 'yɛr kʊ ba, "A ba sɛɛ ɪka ba chen ɛ, yɪ kʊ ba bökõɔ ka ba di."

XVII Ka ba 'yɛr kʊ wʊ, "Paanõɔsɪ anũu nɪ jãmɛ ayi tɛɛ lɛ sɪ tara."

XVIII Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yɪ de wa kʊ ma."

XIX Wʊ vɛ̃n ka a nɪyɔɔ banyãna jɛ̃ tẽe. Wʊ den a paanõɔsɪ anũu nɪ a jãmɛ ayi ala dʊl kaa saaju tɪ puor Nãaŋmɪn yãan tɪ na

wʊ ŋma de kʊ a poturbo ɪka ba de põ a nɪbɛ. Ka a poturbo de põ a nɪbɛ.

XX Ba jaa din tɪɪ tɪchɛ ka a poturbo wob a bɔ̃ŋmaarsɪ ala na chɛ sɛɛ pɛr pie nɪ ayi.

XXI A bala na di tɪɪ tɛɛ ɪn dɔɔr tur anũu ka pɔbɔ nɪ bibiir ba pʊɔ ɛ.

XXII Ajienaa lɛ, wʊ vɛ̃n ka a poturbo kpɛ a gboro gɔ̃ɔ a man gɔ̃ɔn tɪchɛ ka wʊ vɛ̃ ka a nɪbɛ yaar.

XXIII Wʊn wa wɛl a nɪbɛ baar, wʊ don a tɔ̃ɔ ju ɪka wʊ tɪ sʊɔr Nãaŋmɪn. Jãanʊɔr na wa ta, wʊ chɛnɛ na be a be a wʊ yõ.

XXIV Tɪchɛ a kɔ̃sɛbɛ ŋmen a gboro dãdaal chiin tɛɛr ka wʊ jãan a man nɛɛ, bojũu a kɔ̃sɛbɛ fɔ̃ɔ gar ba naa.

XXV A wɛr na wa chaara wa la la la ba nyɛn a Yesu na chiine a kõɔ ju waara a ba sɛ̃.

XXVI A poturbo na wa nyɛ a Yesu na chiine a kõɔ ju waara a ba sɛ̃, dãbãɛ kpɛ ba naa, ka ba kõ 'yɛr, “Kpĩin lɛ!”

XXVII Tɪchɛ ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yɪ tara kãnyir, maa lɛ, yɪ ta joro dãbãɛ ɛ.”

XXVIII Pita 'yɛr kʊ wʊ, “N Soro, ala ɪ fõʊ lɛ vɛ̃ ka chiine a kõɔ ju wa a fʊ sɛ̃.”

XXIX Ka wʊ 'yɛr wʊ, “Wa,” ka Pita yi a gboro pɔ piel chiine a kõɔ ju waara a Yesu sɛ̃.

XXX Pita na nyɛ a sɛsɛbɛ na furo yɔɔ dãbãɛ kpɛ wʊ naa, ka wʊ piel mʊrɔ a kõɔ pɔ, ka wʊ bʊɔl, “N Soro, faa ma.”

XXXI Ajienaa lɛ, a Yesu tur a wʊ nũu nyɔɔ wʊ tɪ 'yɛr, “Fõʊ sɔɔfʊ na ba jã bon ɛ, bo so ka fʊ baala?”

XXXII Ban wa kpɛ a gboro pɔ baar ka a sɛsɛbɛ ŋmaa jaa jomm.

XXXIII A bala na be a gboro pɔ gbur dumo puor wʊ tɪ 'yɛrɛ, “Yelmãɛ, fõʊ lɛ ɪ a Nãaŋmɪn Bie.”

XXXIV Ban wa gɔ̃ɔ a man baar ba chen a Genesaretɪ wɛr pɔ.

XXXV A tẽe 'lɔ dẽme na wa wõ a wʊ yele ba 'yɛr lʊɔr a paal 'lɔ wʊ jaa na ba waan bala jaa an ɔɔrɔ,

XXXVI na ba wa sʊɔrɔ ɪka ba sɪɪr a wʊ fuu nɛɛ, a bala jaa na sɪɪr a fuu nɛɛ sa naa.

XV

I A Faraseemɪne nɪ a nɛɛ wiwiilbe bamɪne na yi a Jerusalɛm wan a Yesu sɛ̃ wa sʊʊr wʊ,

II “Ŋmɪnɛ a fʊ poturbo ba turo a sɪ sãakpãmɪne wiilfʊ ɛ? Ba maa pɛɛ a ba nuur tɪ di ɛ.”

III Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, “Ŋmɪnɛ ka yɪ sɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn nɛbinsɪ tɪ na yɪ turo a yɪ mãɛ wiilfʊ?

IV Nãaŋmɪn 'yɛr naa, ‘'Yɔ̃ɔnɔ̃ a fʊ sãa nɪ a fʊ ma,’ *(A Yifʊ Gãn 20:12)* ka ‘Nɪrɛ jaa wa pɔ 'yɔ̃ɔ a wʊ sãa bɪɪ a wʊ ma, ba kʊ wʊ.’ *(A Yifʊ Gãn 21:17)*

V Tɪchɛ yɪn 'yɛr ɪka nɪrɛ 'lɔ jaa na 'yɛr a wʊ sãa bɪɪ ma ɪka, sʊ̃ʊfʊ 'lɔ jaa ɪn tara naa kʊ fʊ, n den kʊ Nãaŋmɪn.

VI Tɪchɛ na waa de a wʊ bʊ̃tarsɪ 'yɔ̃ɔnɔ̃ nɪ a a wʊ sãa ɛ, yɪn ɪ a lɛ, yɪ sɔ̃ɔn Nãaŋmɪn nɛɛ, tɪ na yɪ turo a yɪ mãɛ binfʊ.

VII Yɪn nɛɛr ayi dẽme! Isaiya 'yɛr yelmãɛ nɪ wʊn dɔ̃ɔ 'yɛr ɪka,

VIII ‘A nɪbɛ banyãna den a ba nɛɛr 'yɔ̃ɔnɔ̃ nɪ ma tɪchɛ a ba nyãn pɔ, ba tɔɔn jãan ma.

IX A ba puorfʊ ba tara tɔ̃nɔ̃ kʊ ma ɛ, nɪsaal wiilfʊ lɛ ba wile.’ ” *(Isaiya 29:13)*

X Yesu bʊɔl a nɪyɔɔ a ba wa a wʊ sɛ̃, ka wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yɪ chɛlɛ na yɪ bɔ̃ɔ a par.

XI A ba ɪ bon 'lɔ na ma tu a nɪsaal nɛɛ pɔ kpɛ lɛ ma sɔ̃ɔ wʊ ɛ, tɪchɛ bon 'lɔ na ma yɪ a nɪsaal nɛɛ pɔ lɛ ma sɔ̃ɔ wʊ.”

XII A poturbo wa 'yɛr kʊ wʊ, “Fʊ bɔ̃ɔn naa an kpɛ a Faraseemɪne ban wõ a 'yɛr nyã fon 'yɛr ɔ?”

XIII Ka wʊ 'yɛr, “Tɪɛ 'lɔ jaa a n Sãa na be a saaju na ba sɛl ɛ, ɪn vʊ̃ɔ wʊn bar.

XIV Yɪ bar ba, jɔ̃n lɛ tɔɔrɔ jɔ̃n. Jɔ̃ɔ wa tɔɔrɔ a wʊ jɔ̃ɔ tɔ sʊɔ ba jaa ma lon bɔɔ pɔ.”

XV Tɪchɛ ka Pita 'yɛr kʊ wʊ, “Wiil a sʊkpa nyã par kʊ sɪ.”

XVI Be lɛ wʊ 'yɛr, “A yɪn mɪ na ɪ a n poturbo ba bɔ̃ɔ a par ɛ?

XVII Yaa bɔ̃ɔ ka bon 'lɔ jaa na tu a nɛɛ pɔ kpɛ a pʊɔ pɔ ma tun a par bɔɔ pɔ yi bɪɪ?

XVIII Tɪchɛ bon 'lɔ na ma yi a nɛɛ pɔ, yin a tɪɛr pɔ, anyãna lɛ ma sɔ̃ɔ a nɪsaal.

XIX A nɪsaal tɪɛr pɔ lɛ a tɪɛr dɛbɛ ma yi, nɪrɛ kʊfʊ, pɔɔdeyele, sɛ̃sɛ̃yele, nãnyiyele, jir dãasɪɛ, nɪ a gagaryele ma be.

XX A anyãna lɛ a bonsɪ ala na ma sɔ̃ɔ a nɪsaal tɪchɛ nɪrɛ na din nũdɛbɛ ba sɔ̃ɔnɔ̃ wʊ ɛ.”

XXI Yesu yin a be chen a Tire paal nɪ Sidon paal pɔ.

XXII Be lɛ a pɔɔ na yi a Kanaan paal pɔ yi piel ŋmiere chɛlsɪ, “N Soro kaa a n nɪbaal David Bie, a sɪdɛɛr lɛ tara a n bipɔɔ.”

XXIII Tɪchɛ a Yesu ba 'yɛr 'yɛr jaa kʊ wʊ ɛ. Ka a wʊ poturbo wa 'yɛr kʊ wʊ, “Dii wʊ bar, wʊ pɔɔrɔ sɪn gɔ̃mɔ̃.”

XXIV Ka wʊ 'yɛr, “A piir ala na bɔr a Isɪral nɪbɛ pɔ tɛɛ 'yɔ̃ɔ lɛ ba tõ ma.”

XXV Tɪchɛ ka a pɔɔ wa gbur dumo a wʊ niem 'yɛr, “N Soro, sʊ̃ʊ ma.”

XXVI Ka a Yesu 'yɛr, “A ba sɛɛ ɪka fʊ de bibiir bʊ̃diir lɔb 'yɔ̃ɔ baar ɛ.”

XXVII Ka a pɔɔ 'yɛr, “Ɔɔ, n Soro, a baar gba ma dire na a bʊ̃di pʊr pʊr ala na ma ŋmara loro a ba nɪkpɛ̃ɛ dakɔɔ pĩlem.”

XXVIII Ka Yesu 'yɛr kʊ a pɔɔ, “Pɔɔ, a fʊ sɔɔfʊ bɛrma naa! A ɪ kʊ fʊ a lɛ fʊn bʊɔrɔ.” A wʊ bipɔɔ sa naa a dẽdẽe daa 'lɔ̃nɔ̃.

XXIX Yesu na wa yi a be, wʊ den a Galilee man yal kõkoor 'lana, na wʊ tɪ do tɔ̃ɔ ju jãnɛ.

XXX A nıyɔɔ tara na a nıbɛ gbɛɛ na kpi kpi, nı jɔ̃n, nı a gbɛrsı, nı a wɔ̃n 'matãan baalsı yɔɔ waan a wʊ sɛ̃. Ba wa bin ban a wʊ niem a wʊ sãa a ba jaa baalsı.

XXXI Nɛɛr 'maan a nıbɛ ban wɔ̃ ka a wɔ̃n 'yɛrɛ, ka a gbɛrsı sa chiine ka a bala a gbɛɛ nı na kpi kpi mı sa ka a jɔ̃n mı nyɛrɛ. Ka ba dãna a Isıral nıbɛ Nãaŋmın.

XXXII Yesu bʊɔl a wʊ poturbo wa 'yɛr kʊ ba, "Nıbaal kpɛ ma naa nı a nıyɔɔ banyãna bojũu ba ben a n sɛ̃ ber ata tı ba di bon jaa ɛ, n ba bʊɔrɔ ıka n vɛ̃ ka ba lıɛb chiine kɔ̃ ɛ, amıne ban wa lon sɔr pɔ."

XXXIII Ka a wʊ poturbo 'yɛr kʊ wʊ, "Nyɛ lɛ sın nyɛ paanõɔ a dãlpʊɔ nyã pɔ tõɔ kãan a nıyɔɔ banyãna?"

XXXIV Ka Yesu sʊʊr ba, "Paanõɔ aŋmınɛ lɛ yı tara?" Ka ba 'yɛr, "Ayopõi nı jãmɛ bãlãa."

XXXV Wʊ vɛ̃n ka a nıbɛ jãnɛ tẽe.

XXXVI Ka wʊ pãa de a paanõɔsı ayopõi nı a jãbãlãa ala na wʊ puor Nãaŋmın yãan, tı na wʊ ŋma de kʊ a wʊ poturbo, ka ba de põ a nıbɛ.

XXXVII Ba jaa din tıı, ka a poturbo wob a bõŋmaar 'yɔ̃ɔ pɛr ayopõi.

XXXVIII A bala na di ın dɔɔr tur anaar, ka pɔbɔ nı bibiir nũu ba pʊɔ ɛ.

XXXIX Wʊn wa vɛ̃ ka a nıbɛ yaar baar wʊ kpɛ̃n a gboro na wʊ chen Magadan paal pɔ.

XVI

I A Faraseemıne nı a Saduseemıne wan ıka ba bɛɛr Yesu kaa na ba 'yɛrɛ, "Wiil sı nɛ'maa tõmɔ̃ na ı jãnɛ na yi a saaju."

II Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Ala wa ı jãanʊɔr lɛ, yı ma 'yɛr ıka a wɛr chaar naa bojũu a saaju mõɔ naa.

III Ala wa ı bibio lɛ, yı ma 'yɛr ıka saa na wan a dına, a julõjuur sɔb naa ka saa koro. Yı ma kãan a saaju tı 'yɛr ıka saa na wan bıı wʊ kõ wa ɛ, yı bɔ̃ɔn a tẽe nı a saaju 'yɛr ma 'yɛr, ŋmınɛ a yı kõ tõɔ bɔ̃ɔ a jãnsı a dına ɛ?

IV Yın yelbe-ırbɛ nı sɛ̃sɛ̃nbɛ lɛ bʊɔrɔ ıka n tõ nɛ'maa tõmɔ̃ ka yı kaa, yı kõ nyɛ nɛ'maa tõmɔ̃ ka a Jona nɛ'maa tõmɔ̃ ba lɛ ɛ." Be lɛ wʊ bar ba tı chen.

V A poturbo ĩin ba tõɔ de paanõɔ ɛ, tı na ba gɔ̃ɔ a man gɔ̃ɔn.

VI Ka Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yı gu yı mãɛ a Faraseemıne nı a Saduseemıne dãbıl pɔ."

VII Ba piel mana kʊrɔ taa, "Sın ba waan paanõɔ jaa lɛ so."

VIII Yesu na wa bɔ̃ɔn wʊ 'yɛr naa, "Yın sɔɔfʊ na ba jã bon ɛ, ŋmınɛ a yı 'yɛrɛ ıka yaa tara paanõɔ ɛ?

IX Yaa nyɛ bɔ̃ɔ a par sɛrɛ bıı? Yaa tıɛrtɔ a paanõɔsı anũu a nıbɛ tur anũu na di faa tı yı wob a bõŋmaar 'yɔ̃ɔ a pɛr pie nı ayi bıı? Yaa tıɛrtɔ a paanõɔsı anũu a nıbɛ tur anũu na di faa tı yı wob a bõŋmaar 'yɔ̃ɔ a pɛr pie nı ayi bıı?

X Bıı a paanõɔsı ayopõi a nıbɛ tur anaar na di faa tı yı wob 'yɔ̃ɔ pɛr ayopõi bıı?

XI Bo lɛ so ka yaa tıɛr bɔ̃ɔ ıka a ba ı paanõɔ lɛ n 'yɛrɛ ɛ? Yı gu yı mãɛ a Faraseemıne nı a Saduseemıne dãbıl yele pɔ."

XII Be lɛ ba pãa tıɛr bɔ̃ɔn ıka a ba ı a paanõɔ dãbıl lɛ ɛ tıchɛ ba bɔ̃ɔn a Faraseemıne nı a Saduseemıne wiilfʊ.

XIII A Yesu na wa kpɛ a Sisariya Filipai paal pɔ, wʊ sʊʊr a wʊ poturbo, "An lɛ a nıbɛ 'yɛr ıka a maa Nısaal Bie ı naa?"

XIV Ka ba 'yɛr, "Bamıne 'yɛr ıka Jɔɔn Kɔ̃suoro, ka bamıne mı 'yɛr ıka Elaija lɛ, ka bamıne mı 'yɛr ıka Jeremiya bıı a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ ãsʊɔ lɛ."

XV Tıchɛ a wʊ sʊʊr ba, "An lɛ yın 'yɛr ıka n ı naa?"

XVI Ka Simon Pita 'yɛr, "Fõʊ lɛ a Nı-iraa, a Nãaŋmın Vʊr Bie."

XVII Ka Yesu 'yɛr kʊ wʊ, "Fʊ ju nõmɔ̃ na Simon, Jona bie! A ba ı nısaal nı nırɛ lɛ ir wiil fʊ ɛ, tıchɛ a n Sãa na be a saaju lɛ.

XVIII Maa lɛ 'yɛrɛ kʊrɔ fʊ, a fõʊ Pita, a par lɛ kʊsır pie, a fʊ 'yɛr nyãna pɔ lɛ, ın tu bʊɔl nıbɛ a ba wa sɔɔ de ma ka a kpĩi tẽe kö töɔ ba ɛ.

XIX In kʊ fʊn a saaju nãalõʊ pãn bie, bon 'lɔ jaa fʊn lũ ka a wɛr pɔ, a mın lũn a be a saaju, bon 'lɔ jaa fʊn for bar ka a wɛr pɔ, a mın for bar a be a saaju."

XX Ka wʊ pãa kpãkpãan a wʊ poturbo ıka ba taa 'yɛrɛ kʊrɔ nırɛ jaa ıka 'lɔ lɛ ı a Nı-iraa ɛ.

XXI An piel a sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ a Yesu piel 'yɛrɛ kʊrɔ ba ıka wʊn chen Jerusalɛm tı di dɔɔyɛ a nıbɛrɛ nı a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a nɛɛ wiwiilbe nuur pɔ, ka ba kʊ wʊ, ka a ber ata daar a wʊ lɛ ir ı vʊr.

XXII Ka Pita tɔɔ wʊ yin chɛ̃chɛ̃ɛ na wʊ tı piel 'yɛrɛ, "N Soro, Nãaŋmın kʊ sɔɔ ka a yele nyã ı fʊ ɛ."

XXIII Tıchɛ a Yesu lıɛb 'yɛr kʊ a Pita, "Tɔɔ lan ka tı chɛ ma. Fʊ ın Satan, na fʊ ı gbɛr ŋme bon kʊ ma. Faa tara Nãaŋmın bonsı tıɛr ɛ, tıchɛ nısaal bonsı tıɛr lɛ fʊ tara."

XXIV Ka a Yesu pãa 'yɛr kʊ a wʊ poturbo, "Ala ı ãsʊɔ jaa bʊɔrɔ na ıka wʊ ı a n poturo, wʊ 'laar a wʊ mãɛ tı 'mɔɔ a wʊ daa tuo turo nı ma.

XXV A nırɛ 'lɔ na bʊɔrɔ ıka wʊ faa a wʊ nyɛvʊr na bɔr wʊ naa, tıchɛ nırɛ 'lɔ mı na bɔr a wʊ nyɛvʊr a maa jũu, na nyɛ wʊ naa.

XXVI Ala ı nırɛ tara naa a wɛr ju bonsı a jaa, tı bɔr a wʊ nyɛvʊr, bo tõnɔ̃ lɛ wʊn nyɛ? Bıı bo lɛ wʊn de tɛɛn a wʊ nyɛvʊr?

XXVII A maa Nısaal Bie na waan naa Nãaŋmın tır nı a wʊ malakası wa yab nırɛ jaa bon 'lɔ wʊn maal.

XXVIII Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka a yɪ bamɪne na ara a ka kõ kpi ɛ, tɪ na yɪ nyɛ a maa Nɪsaal Bie na waara a n nãa difʊ jie.”

XVII

I A ber ayʊɔb daar, Yesu tara na Pita nɪ Jemesɪ nɪ a wʊ yɛbɛ Jɔɔn don tɔ̃wõo ju a ba tɛɛ.

II Wʊ chil wʊ mãɛ a ba niem, ka a wʊ nie nyɪlɛ mɔ̃tɔ̃ɔ kaar, ka a fuu pɛl nyɪlɛ bũu kaar.

III Mosesɪ nɪ Elaija mɪ wa dũun yɪ ara a wʊ sɛ̃, ka ba wa 'mataa 'yɛrɛ.

IV Pita 'yɛr kʊ Yesu, “N Soro, a vɪla na ka sɪn kpɪɛrɛ a ka. Ala ɪ fʊ sɔɔ naa, ɪn 'yɔ̃ɔn sɛɛr ata a ka na, ka fʊ so a ãsʊɔ, ka Mosesɪ mɪ so a ãsʊɔ, ka Elaija mɪ so a ãsʊɔ.”

V Wɔn chɛnɛ 'yɛrɛ ka a julõjupɪla wa pɔɔ ba naa, ka Nãaŋmɪn kɔkɔr 'yɛr be a julõjuur pɔ, “Nyã lɛ a n Binɔ̃nãa, a n pʊɔ pɛl wʊ naa, yɪ chɛlɛ a wʊ 'yɛr.”

VI A poturbo na wa wõ a nɪtɔ̃ dãbãɛ kpɛ ba naa ka ba lo kpa tẽe.

VII Tɪchɛ ka Yesu wa sɪɪr ba tɪ 'yɛrɛ, “Yɪ ir, yɪ ta joro dãbãɛ ɛ.”

VIII Ban wa dʊɔ kaa, baa nyɛ nɪrɛ jaa ka a Yesu tɛɛ ba lɛ ɛ.

IX Ban wa yi a tɔ̃ɔ ju suro, Yesu kpãa ba naa, “Yɪ taa 'yɛrɛ kʊrɔ nɪrɛ jaa a bon 'lɔ yɪn nyɛ ɛ, tɪ tãn a daar 'lɔ a maa Nɪsaal Bie na lɪɛb ir a kũu pɔ.”

X Ka a wʊ poturbo sʊʊr wʊ, “Ŋmɪnɛ lɛ a ɪ ka a nɛɛ wiwiilbe 'yɛr ɪka Elaija lɛ na de nie wa?”

XI Ka Yesu 'yɛr, “Sɪrɛ jaa lɛ, ɪka Elaija wa naa wa chɔɔr a bonsɪ a jaa.

XII Tɪchɛ yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka Elaija den nie wa ka baa bɔ̃ɔ wʊ ɛ, tɪchɛ ba ɪ wʊn a lɛ na pɛl a ba pʊɔ. Lɛ mɪ lɛ a maa Nɪsaal Bie mɪ na di a dɔɔyɛ a ba nuur pɔ.”

XIII Be lɛ a poturbo pãa bɔ̃ɔn ɪka Jɔɔn Kɔ̃suoro 'yɛr lɛ wʊ 'yɛrɛ.

XIV Yesu nɪ a wʊ poturbo na wa chen a nɪyɔɔ sɛ̃, daba wa gbur dumo a wʊ niem,

XV tɪ 'yɛr, “N Soro, kaa a n bie nɪbaal, kpũgul lɛ wʊ loro na wʊ dire dɔɔyɛ yɔɔ, sɔ̃ɔ ãsʊɔ wʊ ma lon bũu pɔ bɪɪ kɔ̃ɔ pɔ.

XVI N tara wʊn waan a fʊ poturbo sɛ̃, tɪchɛ baa tɔ̃ɔ sãa wʊ ɛ.”

XVII Ka a Yesu 'yɛr, “Yɪn dɪna nɪbɛ babãma dẽme, a yɪ sɔɔfʊ na ba jã bon ɛ, n be a yɪ sɛ̃ naa tɪ tãn dabor? N tara nɪ yɪ kãnyir jã ŋmɪnɛ?” Tɪ 'yɛr a daba, “Tɔɔ a bie wa kʊ ma.”

XVIII Yesu tãn a sɪdɛɛr ka wʊ yi a bie pɔ, a dẽdẽe daa ka a bie sa.

XIX A poturbo wan a Yesu tɛɛ sɛ̃ wa sʊʊr, “Ŋmɪnɛ a ɪ ka sɪn ba tɔ̃ɔ dii a sɪdɛɛr bar ɛ?”

XX Wʊ 'yɛr kʊ ba, “Bojũu a yɪ sɔɔfʊ ba jã bon ɛ. Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, yɪn tara sɔɔfʊ kʊ jã a kɔ̃kɔ̃ɔ bir, yɪn 'yɛr kʊ a tɔ̃ɔ nyãna, ir a ka chen a be; wʊn ir chen. Tɪ yele jaa kʊ ɪ kpɛ̃ɔ kʊ yɪ ɛ.” 1

XXII Ban wa lɔ̃ɔ taa a Galilee, Yesu 'yɛr kʊ ba, “Ban gar 'yɔ̃ɔ a maa Nɪsaal Bie ka n di dɔɔyɛ a nɪbɛ nuur pɔ.

XXIII Ban kʊ maa naa, ka a ber ata daar ka n lɪɛb ir ɪ vʊr.” Ban wõ a nɪtɔ̃, ba pʊʊr sɔ̃ɔ naa.

XXIV A Yesu nɪ a wʊ poturbo na wa ta a Kapenahum, a puorfʊ yir lõpodierbe wa 'yɛr a Pita, “A yɪ wiwile maa yab a puorfʊ yir lõpoo bɪɪ?”

XXV Ka wʊ 'yɛr, “Ɔɔ, wʊ ma yab naa.” Pita na wa ta a yir, Yesu lɛ de nie sʊʊr Simon, “Bo lɛ fʊ tɪɛr?” Ba boo lɛ ma yab a lõpoo kʊ a wɛr ju nãmɪne? A ba bibiir lɛ bɪɪ nɪyor lɛ ma yab?

XXVI Pita na 'yɛr ɪka nɪyor sɛ̃, lɛ Yesu 'yɛr kʊ wʊ, “A lɛ a bibiir son ba mãɛ.

XXVII Tɪchɛ saa bʊɔrɔ ɪka sɪ sɔ̃ɔ a nɪbɛ banyãna pʊɔ ɛ, yɪ chen a man pɔ tɪ lɔb a jãpãɪ, yin wa ir a jãdɔ̃ɔ 'lɔ yɪ yuo a nɛɛ, yɪn nyɛn libir, yɪ de ya a sɪ lõpoo. De a jãm 'lɔ fʊn dɔ̃ɔ nie nyɔɔ, fʊ̃ʊ wa haa a wʊ nɛɛ fʊn nyɛn libibir, de a 'lɔ yab a sɪ lõpoo.”

XVIII

I A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ lɛ a poturbo wa a Yesu sɛ̃ na ba wa sʊʊr, “An lɛ ɪ kpɛ̃ɛ gar ba jaa a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ pɔ?”

II Wʊ bʊɔl bibile na wʊ vɛ̃ a wʊ ara a ba pɔ,

III tɪ wʊ 'yɛr, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, yɪn baa lɪɛb na yɪ kaara fɪka bibiir kaar ɛ, yɪ kʊ̃ tɔ̃ɔ kpɛ a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ pɔ ɛ.

IV A lɛ jũu, nɪrɛ 'lɔ na sɪɪr wʊ mãɛ a bibile nyãna kaar, lɛ ɪ a kpɛ̃ɛ gar ba jaa a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ pɔ.

V “Nɪrɛ 'lɔ jaa na de a bibile nyãna a n jũu, maa lɛ wʊ de.

VI Tɪchɛ, ala ɪ ãsʊɔ jaa mɪ vɛ̃ naa a bʊ̃bile nyãna na sɔɔ ma ɪ yelbier, a nɪnyɪnɛ 'lɔ̃nɔ̃, bala 'mɔɔ nɪɛr lũ yɔɔl a wʊ nyĩe pɔ daa 'yɔ̃ɔ a man pɔ, ala sa.

VII “Nɛbier lɛ kʊ a wɛr, a bɛɛr kaa na vɛ̃ ka ba ɪ yelbier. Bɛɛr kaa na wa naa, tɪchɛ nɛbier lɛ kʊ a nɪrɛ 'lɔ 'yɔ̃ɔ an tu wa!

VIII Ala ɪ a fʊ nũu bɪɪ gbɛr vɛ̃ naa ka fʊ ɪ yelbier, ŋmaa wʊ lɔb bar. Fʊn tɪ kpɛ a nyɛvʊr pɔ nɪ nũŋmaa bɪɪ gbɛŋmaa sãn fʊn tara a nuur nɪ a gbɛɛ a jaa ayi tɪ na fʊ tɪ kpɛ a wõm jie a be a bũu na ba kpĩine ɛ.

1 **XVII:XX 17:20** A gãma amɪne pɔ, baa 'yɔ̃ɔ a põfʊ lɪjɛr nɪ bʊ̃'yen ɛ ɪka, 21*Tɪchɛ yɪ kʊ̃ tɔ̃ɔ a sɪdɛɛr nyã tɔ dii bar ɛ, ka ala ba ɪ Nãaŋmɪn sʊɔrfʊ nɪ kʊ̃ galfʊ lɛ ɛ.*

IX Ala ɪ a fʊ nɪbir mɪ vɛ̃ naa ka fʊ ɪ yelbier, 'loo lɔb bar. Fʊn tɪ kpɛ a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ pɔ nɪ nɪbifɪɛ sa naa fʊn tara a nɪbie ayi tɪ na fʊ tɪ kpɛ wʊ̃m jie.

X "Yɪ bɔ̃ɔn sʊ̃ na yɪ taa kaara a bʊ̃bil banyãna ãsʊɔ pɔrɔ ɛ, yelmãɛ jaa lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ a ba malakasɪ ben a saaju ma kaara a n Sãa niem. 2

XII "Bo lɛ yɪ tɪɛr? Ala ɪ a nɪrɛ ãsʊɔ tara na piir kɔbaa, ka bʊ̃'yen wa bɔr, a ba ɪ wʊn bar a kɔbaa forbir ala a pɛchiin baa pɔ, tɪ yʊɔrɔ bʊɔrɔ a bʊ̃'yen 'lɔ tɪ tãn a sɔ̃ɔ 'lɔ jaa wʊn na tɪ nyɛ wʊ bɪɪ?

XIII Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, 'lɔ wa nyɛ wʊ, nʊ̃ɔ ma kpɛ wʊ naa gar a kɔbaa forbir ala na ba bɔr ɛ.

XIV Lɛ nɪ wʊ ju mɪ lɛ ɪka a ba ɪ a yɪ Sãa saaju bɔfʊ ɪka a bʊ̃bil banyãna ãsʊɔ wʊ bɔr ɛ.

XV "Ala ɪ a fʊ yɛbɛ ãsʊɔ ɪ fʊn yelbier, chen tɪ wiil wʊ a wʊ sɔ̃ɔnaa fʊ̃ʊ nɪ a 'lɔ tɛɛ. 'Lɔ wa sɔɔ a wʊ bɔrfʊ, yɪ lɛ ɪn yɛɛr go.

XVI Tɪchɛ 'lɔ ba wa sɔɔ a fʊ 'yɛr ɛ, tara nɪbʊ̃'yen bɪɪ nɪbɛ ayi chiin, ka a nɪbɛ ayi bɪɪ nɪbɛ ata di a 'yɛr dãasɪɛ. *(Mosesɪ Gãma Na Tu Ata 19:15)*

XVII 'Lɔ wa tɔr a nɪbɛ bala niem, 'yɛr kʊ a pupuorbiir, ka 'lɔ wa chɛnɛ tɔr na waa tu a ba nɛɛ ɛ, fʊ maal wʊ fɪka a lɛ fʊn na maal a nɪyuo, bɪɪ a lõpodier kaar.

XVIII "Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, bon 'lɔ jaa yɪn lũ ka a wɛr pɔ, mɪ lũn a saaju bon 'lɔ yɪn lor bar a wɛr pɔ a mɪ lor bar a saaju.

XIX "Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, a yɪ nɪbɛ ayi tara sɔɔfʊ sʊɔr bon jaa, a n Sãa na be a saaju na kʊ yɪ naa.

XX Jie 'lɔ nɪbɛ ayi bɪɪ ata na ara nɪ a maa yuor, n ben a ba pɔ."

XXI Pita wan wa sʊɔr wʊ, "N Soro, ala ɪ a n tɔ sʊɔ ɪ man yelbier gbɛɛ aŋmɪnɛ lɛ ɪn vɛ̃ bar wʊ? Gbɛɛ ayopõi (7) bɪɪ?"

XXII Ka a Yesu 'yɛr kʊ wʊ, "N 'yɛrɛ na kʊrɔ fʊ a ba ɪ gbɛɛ ayopõi ɛ, tɪchɛ gbɛɛ lɪjaata nɪ pie nɪ ayopõi gbɛɛ ayopõi (77)."

XXIII "A lɛ jũu a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ na nyɛntaa fɪka nãa na bʊɔr ɪka 'lɔ nɪ a wʊ tʊ̃tʊ̃nbɔ ba guor a ba libie kaa.

XXIV Wʊn wa tɪ piel guoro a libie yele ba nyɔɔn ãsʊɔ na di wʊ turo pie sãn waan a wʊ sɛ̃,

XXV wʊn kʊ̃ tʊ̃ɔ yab a sãn ɛ, a wʊ nɪkpɛ̃ɛ 'yɛr ɪka ba da 'lɔ nɪ a wʊ pɔɔ nɪ a bibiir nɪ a wʊ bonsɪ a jaa yab a sãn.

XXVI "Ka a tʊ̃tʊ̃nɔ̃ lo gbur dumo a wʊ niem lɔɔrɔ nuur 'yɛrɛ, 'Tara nɪ ma kãnyir, ɪn yab a fʊ sãma a jaa.'

XXVII A nɪkpɛ̃ɛ kãan a wʊ nɪbaal tɪ vɛ̃ a wʊ sãma kʊ wʊ, tɪ bar wʊ.

XXVIII "Tɪchɛ, a daba nyã nɪ wʊ ju na wa yɪ a yõo nyɛ a wʊ tʊ̃tʊ̃tɔ sʊɔ na di wʊ toofar kɔbaa sãn, wʊ chɪm a daba kɔkɔr pɔ tɪ 'yɛr, 'Yab ma a sãn fʊn di.'

XXIX "Ka a tʊ̃tʊ̃nɔ̃ nyã mɪ lo gbur dumo tɪ sʊɔrɔ, 'Tara nɪ ma kãnyir, tɪ ɪn yab fʊn a sãn.'

XXX "Ka wʊ tɔr, tɪ nyɔɔ wʊ chiin tɪ pɔɔ tɪ tãn a sɔ̃ɔ 'lɔ wʊn yab a sãn.

XXXI A wʊ tʊ̃tʊ̃taaba na wa nyɛ a lɛ wʊn ɪ, ba pʊɔ sɔ̃ɔ naa, ka ba chen tɪ man a jaa kʊ a nɪkpɛ̃ɛ a lɛ jaa na ɪ.

XXXII Ka a wʊ nɪkpɛ̃ɛ bʊɔl wʊ wa sʊɔr wʊ, 'Fʊ̃ʊ tʊ̃tʊ̃putuo sʊɔ. Fʊn sʊɔr ma jũu lɛ so ka n vɛ̃ a sãn bar fʊ.

XXXIII Fʊ mɪ kʊ̃ naa kaa a fʊ tʊ̃tʊ̃tɔ sʊɔ nyã nɪbaal nɪtãa a lɛ ɪn kaa a fʊ nɪbaal ɛ?'

XXXIV A wʊ nɪkpɛ̃ɛ suur ir naa ka wʊ de wʊ tɪr ɪka ba tɪ pɔɔ wʊ ge wʊ tɪ tãn a daar 'lɔ wʊn yab a sãn a jaa.

XXXV "Lɛ mɪ lɛ a n Sãa na be a saaju na ɪ yɪ mɪ, yɪn baa vɛ̃ a yɪ yɛbɛ yelbier bar ɛ."

XIX

I Yesu na wa 'yɛr a anyã baar, wʊ yin a Galilee chen Judiya paal pɔ, a Jordan man gɔ̃ɔn.

II Nɪyɔɔ turo wʊ naa, ka wʊ sãa a ba baalsɪ a be.

III Faraseemɪne bamɪne wan a wʊ sɛ̃ ɪka ba wa bɛɛr wʊ kaa, na ba sʊʊr wʊ, "Sɔr ben be ɪka daba wʊ bar a wʊ pɔɔ yele kɔ̃ɔ jũu bɪɪ?"

IV Ka Yesu 'yɛr, "Yaa kar a be a nɪrɛ 'lɔ na maal ba a pielfʊ daar 'Maal daba nɪ pɔɔ' ", *(A Pielfʊ Gãn 1:27)*

V na wʊ 'yɛr, "A lɛ jũu, daba na bar a wʊ sãa nɪ a wʊ ma, tɪchɛ ka 'lɔ nɪ a wʊ pɔɔ ɪ bʊ̃'yen, ka ba jaa ayi ɪ ãgãn bʊ̃'yen? *(A Pielfʊ Gãn 2:24)*

VI Baa lɛ chɛnɛ ɪ ayi ɛ, tɪchɛ ba ɪn ãgãn bʊ̃'yen. A lɛ jũu, bon 'lɔ Nãaŋmɪn na 'mataa, nɪrɛ wʊ ta oor aa ɛ."

VII Ka ba sʊʊr wʊ, "Ŋmɪnɛ ka a Mosesɪ 'yɛr ɪka sɪ kʊ wʊ pɔɔ bar gãn, tɪ bar wʊ?"

VIII Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Bojũu a yɪ nyãkpãɛn jũu lɛ so ka a Mosesɪ bar a sɔr ɪka, yɪ bar a yɪ pɔbɔ, tɪchɛ a pielfʊ daar a ba dɔ̃ɔ be a lɛ ɛ.

IX A lɛ jũu, n 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ, nɪrɛ 'lɔ jaa na bar a wʊ pɔɔ, ka ala ba ɪ sɛ̃fʊ jũu tɪ kul pɔɔ yuo, wʊ sɔ̃ɔn a kul taa."

X A wʊ poturbo 'yɛr kʊ wʊ, ala ɪ lɛ lɛ a be a daba nɪ a wʊ pɔɔ, a ba sɛɛ ɪka nɪrɛ wʊ kul pɔɔ ɛ.

XI Tɪchɛ ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Nɪrɛ jaa kʊ̃ tʊ̃ɔ sɔɔ a wiilfʊ nyã ka a bala a Nãaŋmɪn na vɛ̃ a ba bɔ̃ɔ a par tɛɛ ba lɛ ɛ.

2 **XVIII:X 18:10** A gãma amɪne pɔ, baa 'yɔ̃ɔ a põfʊ pie nɪ bʊ̃'yen ɛ ɪka, 11*A maa Nɪsaal Bie wan ɪka n wa faa a bala na bɔr.*

XII Bamıne ben be na ba dɔɔr ɛ, an ı lɛ lɛ ba dɔɔ ba ka be, ka bamıne mı a ba taaba lɛ maal ba ka baa dɔɔr ɛ, ka bamıne mı tɔr a kul taa a Nãaŋmın nãalõʊ jũu, 'lɔ jaa nı na tõɔ sɔɔ a wiilfʊ nyã, wʊ sɔɔ.”

XIII Nıbɛ waan na bibiir ıka wʊ dɔɔl ba a wʊ nũu na wʊ sʊɔr Nãaŋmın kʊ ba. Tıchɛ a poturbo mıın 'yõɔ a bala na waan ba.

XIV Ka a Yesu 'yɛr, “Yı bar a bibiir sɔr ka ba wa a n sɛ̃, yı ta pii ba sɔr ɛ, a banyã taaba lɛ so a Nãaŋmın nãalõʊ.”

XV Wʊ dɔɔl ban a wʊ nuur sʊɔr Nãaŋmın kʊ ba, tı chen.

XVI Be lɛ ka nırɛ ãsʊɔ wa a wʊ sɛ̃ wa sʊʊr, “Wiwile, bo yelvıla lɛ ın ı naa nyɛ nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ?”

XVII Ka a Yesu sʊʊr, “Ŋmınɛ a fʊ sʊrɔ ma bon 'lɔ na ı vıla? Nıbõ'yen tɛɛ lɛ ı nıbie. Ala ı fʊ bʊɔrɔ na ıka fʊ nyɛ nyɛvʊr turo a nɛbinsı.”

XVIII Ka daba sʊʊr wʊ, “A boo?” Ka Yesu 'yɛr, “Ta kʊ nırɛ ɛ, ta sɛ̃ ɛ, ta ju ɛ, ta di jir dãasıɛ ɛ,

XIX 'yõɔnõ a fʊ sãa nı a fʊ ma, *(A Yifʊ Gãn 20:12-16)* na fʊ mı lɛ nõ a fʊ tɔ sʊɔ a fʊ mãɛ kaar.” *(Mosesı Gãma Na Tu Ata 19:18)*

XX Ka a daba 'yɛr kʊ wʊ, “N tu naa anyãna a jaa, bo lɛ chɛ ma?”

XXI Ka a Yesu 'yɛr kʊ wʊ, “Ala ı fʊ bʊɔrɔ na ıka fʊ ı chɛchɛ, tı de a fʊ bõtarsı a jaa da, na fʊ de a libie kʊ a nõn dẽme, fʊn nyɛn a Nãaŋmın nãalõʊ tı na fʊ wa turo ma.”

XXII A daba na wa wõ a nıtõ, wʊ chiin naa pʊsõɔ bojũu wʊ tara na bõtarsı.

XXIII Ka Yesu 'yɛr kʊ a wʊ poturbo, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ yı, an ın kpɛ̃ɔ tara sʊɔ na kpɛ a Nãaŋmın nãalõʊ pɔ.

XXIV Sırɛ jaa lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı go, an ın kõmɔ̃kõmɔ̃ ka nyɔɔma na kpɛ kparpĩi bɔɔ pɔ gar tara sʊɔ na kpɛ a Nãaŋmın nãalõʊ pɔ.”

XXV A poturbo na wa wõ a nıtõ, nɛɛ 'maa ba naa ka ba sʊrɔ, “An lɛ na pãa nyɛ faafʊ?”

XXVI Ka Yesu kaa ba tı 'yɛr, “Ala na ı tuo nırɛ sɛ̃, Nãaŋmın sɛ̃ yele jaa ba ı tuo ɛ.”

XXVII A Pita 'yɛr kʊ wʊ, “Nyɛ sın bar bonsı a jaa tı wa turo fʊ? Bo sãyar lɛ sın nyɛ?”

XXVIII Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, a bonsı a jaa bõpaalaa lıɛbfʊ daar, a maa Nısaal Bie na jãnɛ naa a tıır nãalõʊ dakɔɔ ju. Ka a yın bala mı na turo ma mı jãnɛ a nãa dakɔɔ pie nı ayi ju, tɔɔrɔ a Isıral bala pie nı ayi 'yɛr.

XXIX Nırɛ nyã jaa na bar a wʊ yir bıı yɛɛr bıı yɛpɔbɔ, bıı sãa, bıı ma, bıı bibiir, bıı puo a maa jũu na nyɛn dɔɔltaa gbɛɛ kɔbaa tı tara nyɛvʊr na ba tara baar fʊ ɛ.

XXX Tıchɛ a nıyɔɔ na de a nie na wa ben puor, tıchɛ ka a puor dẽme nı wa de a nie.

XX

I “Nãaŋmın nãalõʊ nyɛntãan fıka daba kõɔ na dõɔ ŋmaa ir bibio jaa pipi yi ıka wʊ tı bɔ nıbɛ ka ba chen tı kɔ wʊ puo pɔ.

II Wʊ sɔɔ naa ıka wʊn yab ba naa a lɛ ban na de a bıbir gbul ka wʊ tara ba chiin a wʊ puo pɔ.

III “A mɔ̃tɔ̃ɔ nı lɛ wa do bãlãa wʊ yın tı nyɛ a nıbɛ bamıne na ara a daa pɔ na baa maala bon jaa ɛ.

IV Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, ‘Yı mı chen a n puo pɔ tı ın yab yın naa a lɛ jaa na sɛɛn.’

V Ka ba sɔɔ chen. Tı wʊ lɛ yı go a mɔ̃tɔ̃ɔ na wa vırõ gar ju sãlsɔɔ nı a mɔ̃tɔ̃ɔ na wa suro a tıır pɔ na wʊ tı bɔ a nıbɛ bamıne mı.

VI A jãanɔ'maar sɔ̃ɔ, wʊ lɛ yin tı nyɛ bamıne mı na chɛnɛ jɛ̃ pɔrɔ jaa. Ka wʊ sʊʊr ba, ‘Bo lɛ so a dına yın jãnɛ ba maala bon jaa ɛ?’

VII A ba 'yɛr, ‘Nırɛ jaa ba sʊɔr sı kɔb ɛ.’ Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, ‘Yı wa a sı chen a n puo pɔ a yı tı kɔ.’

VIII “Jãanʊɔr na wa ta, a puo sʊɔ 'yɛr kʊ a nırɛ 'lɔ na kaara a wʊ puo, ‘Bʊɔl a tõtõnbɔ kʊ ba a ba libie, de nie piel a bala na bıɛr wa tı tãn a bala na dõɔ nie wa.’

IX “A bala na wa bıɛr wa ãsʊɔ jaa den a bıbir gbul libir.

X A dõɔ nie dẽme na wa tı wa, ba tıɛr ıka ban nyɛn gar a lɛ, tıchɛ a wʊ kʊ ãsʊɔ jaa mı bıbir gbul libir.

XI Tıchɛ ban wa de a lɛ baar, ba võn nɛɛr 'yõɔ a puo sʊɔ,

XII na ba gõɔnõ a puo sʊɔ 'yɛrɛ, ‘A nıbɛ banyãna wa bıɛr wa tı fʊ yab sı jãtaa, nı sın na ŋmaa ir nı ɔɔr wa tõ lɛ̃ɛɛ ka mɔ̃tɔ̃ɔ ŋme sı tı morõ.’

XIII “Ka wʊ lıɛb sʊʊr a ba ãsʊɔ, ‘N badaba, n ba ı fʊ dɛɛr ɛ, a ba ı yın lɛ sɔɔ ıka yın den a bıbir gbul libir ɛ?

XIV De a fʊ libir chiine. Maa lɛ nõ naa kʊ a puor dẽme nıtãa a lɛ ın kʊ yı.

XV N ba tara sɔr na de a n libie ın a lɛ ın bʊɔrɔ bıı? Bıı fʊ tara nyuur nı a n maal vıla?’

XVI “A lɛ jũu, a puor dẽme na wa ben niem ka a nie dẽme mı wa be a puor.”

XVII Yesu na wa pãa duoro a Jerusalɛm, wʊ tara na a poturbo pie nı ayi yin chɛ̃chɛ̃ɛ na wʊ tı 'yɛr kʊ ba,

XVIII “Nyɛ, sı ben duoro a Jerusalɛm ka ban tı de a maa Nısaal Bie 'yõɔ a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a nɛɛ wiwiilbe nuur pɔ.

XIX Ban de man kʊ a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, ka ba la ma, tʊrɔ ma, chırɛ nataar 'yõɔnõ ma, na ba ge ma, tı kʊ ma, ka a ber ata daar ka n ir ı vʊr go.”

XX Be lɛ ka Jebedee pɔɔ tara a wʊ bibiir ayi waan a wʊ sɛ̃ wa lo gbur dumo a wʊ niem na wʊ sʊɔrɔ bon kɔ̃ɔ.
XXI Ka a Yesu sʊɔr wʊ, “Bo lɛ fʊ bʊɔrɔ?” Ka wʊ 'yɛr, “Vɛ̃ ka a n bibiir banyã ayi ka ãsʊɔ jãnɛ a fʊ nũsʊ̃ɔ ka ãsʊɔ mɪ jãnɛ a fʊ gʊbaa jie a fʊ nãalʊ̃ʊ pɔ.”
XXII Ka a Yesu 'yɛr, “Faa bɔ̃ɔ a bon 'lɔ fʊn sʊɔrɔ ɛ. Ban tʊ̃ɔ nyũn a dɔɔyɛ ŋmele 'lɔ ɪn na nyũn ɔ?” Ka ba 'yɛr, “Sɪn tʊ̃ɔ naa.”
XXIII Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yɪn tʊ̃ɔ nyũn a n ŋmele tɪchɛ maa kʊ̃ tʊ̃ɔ 'yɛr a buor sʊɔ na jãnɛ a n nũsʊ̃ɔ bɪɪ a n gʊbaa jie ɛ, ka a bala a n Sãa na chɔɔr kʊ tɛɛ ba lɛ ɛ.”
XXIV A poturbo pie bala na wa wʊ̃ a nɪtɔ̃, ba nyɛn naa a yɛɛr ayi bala suur.
XXV Ka a Yesu bʊɔl ba waan wa 'yɛr, “Yɪ bɔ̃ɔn na ɪka a bala na kaara a nɪbɛ bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ lɛ kaara ba bon jaa pɔ, ka a ba nɪbɛrɛ tʊ̃ɔ ba.
XXVI A kʊ̃ tʊ̃ɔ be a lɛ a yɪ pɔ ɛ, tɪchɛ nɪrɛ 'lɔ na bʊɔrɔ ɪka wʊ ɪ a yɪ kpɛ̃ɛ, wʊ ɪ a yɪ tʊ̃tʊ̃nɔ̃.
XXVII Nɪrɛ 'lɔ mɪ na bʊɔrɔ ɪka wʊ ɪ a yɪ nɪdiere, wʊ ɪ a yɪ gbãgbaa.
XXVIII Nɪtãa lɛ a maa Nɪsaal Bie na ba wa ɪka ba tʊ̃nɔ̃ kʊrɔ ma ɛ, tɪchɛ ka wʊ ɪ a tʊ̃tʊ̃nɔ̃ na wʊ de a n nyɛvʊr faan nɪyɔɔ yelbier bar.”
XXIX Yesu nɪ a wʊ poturbo na wa yire a Jeriko nɪyɔɔ turo wʊ naa.
XXX Ka a jɔ̃n ayi jãnɛ a sɔr kɔ̃koor. Ban wa wʊ̃ ɪka Yesu lɛ tala, ka ba gboolo, “Sɪ Soro, David Bie wooo ɪ, kaa a sɪ nɪbaal.”
XXXI Ka a nɪyɔɔ 'yɛr ɪka ba bar gɔ̃mɔ̃ tɪchɛ ka ba chɛnɛ gboolo, “Sɪ Soro, David Bie wooo ɪ, kaa a sɪ nɪbaal.”
XXXII Yesu ara na tɪ bʊɔl ba sʊrɔ, “Bo lɛ yɪ bʊɔrɔ ɪka n maal kʊ yɪ?”
XXXIII Ka ba 'yɛr kʊ wʊ, “Sɪ Soro, sɪ bʊɔrɔ na ɪka sɪ nyɛrɛ.”
XXXIV Nɪbaal kpɛ̃n a Yesu, ka wʊ sɪɪr a ba nɪbie, ka ba nyɛrɛ na ba turo wʊ.

XXI

I Ban wa gbʊrɔ a Jerusalɛm nɪ a Betefagɪ a Olive Tɪɪr Tɔ̃ɔ ju, Yesu tɔ̃n a wʊ poturbo ayi,
II na wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yɪ chen a tẽbile 'lɔ na be a yɪ niem, yɪn tɪ nyɛn bʊ̃ɔ ban lũ ka a bʊ̃pɔl ara kɔɔ wʊ, yɪ for yaa waan.
III Ala ɪ nɪrɛ wa sʊʊr yɪ naa, ‘Ŋmɪnɛ a yɪ foro a bɔ̃ɔ?’ Yɪ 'yɛr kʊ wʊ, ‘A Sɪ Soro lɛ bʊɔrɔ yaa.’ Wʊn bar sɔr ka yɪ foraa waan fɔɔ jaa.”
IV A yele anyã ɪ na ka a na ɪ yelmãɛ a lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ na dɔ̃ɔ 'yɛr na wʊ 'yɛrɛ.
V “‘Yɛr kʊ a Jerusalɛm nɪbɛ, ‘Nyɛ, a yɪ nãa waara na a yɪ sɛ̃. Wʊ siir wʊ mãɛ na wʊ do bʊ̃ɔ. Bʊ̃pɔl bile lɛ wʊ do waara nɪ.’ ” *(Jekariya 9:9)*
VI A poturbo chen tɪ tʊ̃ a lɛ a Yesu na 'yɛr ɪka ba ɪ.
VII Ba waan na a bʊ̃ɔ nɪ a bʊ̃pɔl bile na ba de a ba fɔɔr 'yɪɛr dɔɔl, ka wʊ do jãnɛ a bʊ̃pɔl ju.
VIII Nɪyɔɔ 'yɪɛr a ba fɔɔr a sɔr pɔ ka bamɪne mɪ 'mɛl vaɪ 'yɪɛr a sɔr pɔ.
IX A nɪyɔɔ bala na be a niem nɪ a bala na turo a puor chɪlɛ na 'yɛrɛ, “Yãan yooo, Nãa David Bie! Nãaŋmɪn wʊ sʊ̃ʊ a 'lɔ wʊn tʊ̃! *(Yiel Gãn 118:26)* Yãan yooo, dãnfʊ wʊ ta a saaju Nãaŋmɪn.”
X Wʊn wa kpɛ a Jerusalɛm tẽe pɔ, a nɪbɛ ba jaa ɪrɛ na yulʊ̃bʊmm, na ba sʊrɔ, “An lɛ a nyã?”
XI Ka a nɪyɔɔ bala na turo wʊ 'yɛr, “Nyã lɛ ɪ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ, Yesu na yi a Najaretɪ na be Galilee.”
XII Yesu kpɛ naa a Nãaŋmɪn puorfʊ yir bɛchaar pɔ, na wʊ dire a bala na chiin a bonsɪ tɪ daara nɪ a bala na daara baraa, tɪ na wʊ dara a libitɛɛrbɛ tɛɛbʊlsɪ nɪ a bala na daara a papar dakɔɔr lɔɔrɔ.
XIII Wʊ 'yɛr kʊ ba, “A sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, ‘A n yir na ɪ naa Nãaŋmɪn sʊɔrfʊ jie,’ *(Isaiya 56:7)* tɪchɛ ‘Ka yɪn maal wʊ ka wʊ ɪ nãnyisɪ sɔɔlfʊ jie.’ ” *(Jeremiya 7:11)*
XIV Jɔ̃n nɪ gbɛrsɪ chen a be a Nãaŋmɪn puorfʊ yir ka wʊ sãa ba.
XV Tɪchɛ a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a nɛɛ wiwiilbe na nyɛ a nɛ'maa tʊ̃mɔ̃ wʊn tʊ̃ nɪ a bibiir na ɪrɛ a gɔ̃mɔ̃ a Nãaŋmɪn puorfʊ yir pɔ ɪka, “Yãan yooo! Nãa David Bie.” Ka a ba pʊʊr sɔ̃ɔ.
XVI Ba sʊɔr a Yesu, “Fʊ wʊ̃n a lɛ a bibiir banyãna na 'yɛrɛ ɔ?” Ka wʊ 'yɛr, “Ɔɔ, yaa dɔ̃ɔ kar ɪka, ‘A bibiir nɪ bipɪlɛ nɛgãma pɔ lɛ yɪ bʊɔrɔ pɛɛfʊ ɛ?’ ” *(Yiel Gãn 8:2)*
XVII Wʊ bar ba naa tɪ yi chen a Betanɪ tẽe pɔ tɪ gã a be.
XVIII Wʊn wa lɪɛb chen a tẽkpɛ̃ɛ pɔ a bibio, kɔ̃ kpɛ wʊ naa.
XIX Wʊ nyɛn kɔ̃kɔ̃ɔ tɪɛ na ara a sɔr kɔ̃koor, a wʊ chen tɪ ta ka wɔ̃mɔ̃ ba be be ɛ, tɪ wʊ ɪ va nara tɛɛ. Ka Yesu 'yɛr kʊ a tɪɛ, “Fʊ kʊ̃ lɛ wɔ̃ wɔ̃mɔ̃ go ɛ!” Ka a tɪɛ juɔl kpi ajienaa.
XX A poturbo na wa nyɛ a tɪɛ na kpi, nɛɛr 'maa ba naa ka ba 'yɛrɛ, “Ŋmɪnɛ lɛ a tɪɛ ɪ juɔl ajienaa a lɛ?”
XXI Ka Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, yɪn tara sɔɔfʊ na yaa baal ɛ, a ba ɪ a lɛ na tʊ̃ kʊ a tɪɛ nyã tɛɛ lɛ yɪn tʊ̃ ɛ, tɪchɛ yɪn gba 'yɛr kʊ a tɔ̃ɔ nyãna, ‘Ir suu a man pɔ,’ tɪ wʊ̃n ir naa.
XXII Yɪn wa sʊʊr bon jaa tɪ tara sɔɔfʊ, yɪn nyɛ naa.”
XXIII Yesu na wa tɪ kpɛ a Nãaŋmɪn puorfʊ yir bɛchaar pɔ na wʊ wile, ka a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a Juu nɪbɛrɛ wa a wʊ sɛ̃ a sɔ̃ɔ 'lɔ wʊn wile wa sʊʊr wʊ, “Bo kpɛ̃ɔ

lɛ fʊ de tõnɔ̃ nɪ a anyã nɪ an lɛ kʊ fʊ a sɔr ɪka fʊ tõnɔ̃ nɪ a anyã?”

XXIV Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, “N mɪ na sʊʊr yɪn sʊʊrfʊ bɔ̃'yen. Yɪn wa tɔ̃ɔ wiil ma a par, n mɪ na wiil yɪ naa a nɪrɛ 'lɔ na kʊ ma a kpɛ̃ɔ ka tõnɔ̃ nɪ a anyãna.

XXV A Jɔɔn na dɔ̃ɔ suoro a nɪbɛ a Nãaŋmɪn kɔ̃ɔ, Nãaŋmɪn lɛ kʊ wʊ a sɔr bɪɪ nɪbɛ lɛ kʊ wʊ a sɔr? Yɪ 'yɛr n kaa?” Ka ba piel chɪrɛ taa, “Sɪn be 'yɛr ɪka Nãaŋmɪn lɛ tɔ̃ wʊ wʊn sʊʊr sɪ naa ka bo lɛ so ka saa sɔɔ de wʊ ɛ?

XXVI Tɪchɛ sɪn mɪ 'yɛr ɪka nɪrɛ lɛ tɔ̃ wʊ a ba ɪ ɛ, sɪ joro naa a nɪbɛ dãbãɛ bojũu nɪrɛ jaa sɔɔ naa ɪka a Jɔɔn ɪn Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ.”

XXVII Be lɛ a ba 'yɛr kʊ a Yesu, “Saa bɔ̃ɔ ɛ.” Ka a Yesu mɪ 'yɛr kʊ ba, “N mɪ kɔ̃ 'yɛr kʊ yɪ a nɪrɛ 'lɔ na kʊ ma a kpɛ̃ɔ ka n tõnɔ̃ nɪ a anyãna ɛ.”

XXVIII Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, “Ŋmɪnɛ lɛ yɪ tɪɛr? Daba lɛ tara bibiir ayi, na wʊ chen tɪ 'yɛr kʊ a dɔ̃ɔ sʊɔ, ‘N Bie chen tɪ tɔ̃ a n puo tõmɔ̃ a dɪna.’

XXIX Ka wʊ 'yɛr, ‘N kɔ̃ chen ɛ,’ tɪchɛ na wʊ ta sɔ̃ɔ lɪɛb a wʊ tɪɛr na wʊ chen.

XXX A sãa lɛ chen tɪ 'yɛr kʊ a ayi sʊɔ a lɛ nɪ wʊ ju mɪ, ka wʊ 'yɛr, ‘N chen naa,’ tɪ na wʊ tɔr.

XXXI “A bibiir banyãna ayi, buor sʊɔ lɛ tɔ̃ a wʊ sãa bɔfʊ?” Ka ba 'yɛr, “A dɔ̃ɔ sʊɔ lɛ.” Ka Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yelmãɛ jaa lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ a lõpodierbe nɪ a pɔɔ baar na dɔ̃ɔ yɪn nie kpɛ a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ pɔ.

XXXII Jɔɔn Kɔ̃suoro wan wa wile yɪ a yelmãɛ sɔr ka yaa sɔɔ de wʊ ɛ, tɪchɛ a lõpodierbe nɪ a pɔɔ baar sɔɔn de wʊ, yɪn sɔɔ wa nyɛ gba yaa lɪɛb a yɪ tɪɛr sɔɔ de wʊ ɛ.

XXXIII “Yɪ lɛ chɛlɛ a sʊkpa ãsʊɔ. Daba lɛ kɔ wʊ puo na wʊ. Wʊ wɔɔn a puo wʊ jaa jilɔ̃, na wʊ tuu bɔɔ ka ban ma pɔr a wɔ̃mɔ̃ 'yɔ̃ɔnɔ̃ na ba nɛŋmɛr ir a kɔ̃ɔ. Wʊ mɛn jie ãsʊɔ na do ka nɪrɛ na ma do jãnɛ a be kaara a puo. Wʊ den a puo kʊ nɪbɛ ɪka ba kaara tɪ na wʊ yɔ chen paal yuo pɔ.

XXXIV A pɔrfʊ sɔ̃ɔ na wa ta, wʊ tõn a wʊ gbãgbaar ɪka ba chen a nɪbɛ bala sɛ̃ tɪ pɔr a tɪɛ wɔ̃mɔ̃.

XXXV “Tɪchɛ ka a nɪbɛ bala nyɔɔ a wʊ gbãgbaar ŋme a ãsʊɔ, na ba kʊ a ãsʊɔ tɪ na ba lɔb a ãsʊɔ nɪ kʊsɪbɛ kʊ.

XXXVI Be lɛ wʊ lɛ tɔ̃ a gbãgbaar bamɪne ka ba ge ba a lɛ nɛ nɪ wʊ ju.

XXXVII A baaraa lɛ wʊ tɔ̃ a wʊ mãɛ bie a ba sɛ̃ na wʊ 'yɛr, ‘Ban 'yɔ̃ɔ naa a n bie.’

XXXVIII “Tɪchɛ a pokaarba na wa nyɛ a bie, ba 'yɛr kʊ taa, ‘Nyã lɛ ɪ a bʊ̃dire, yɪ ɪ a sɪ kʊ wʊ tɪ de a bonsɪ.’

XXXIX Be lɛ ba nyɔɔ wʊ kʊ lɔb bar a puo kõkoor.

XL “Pʊ̃pãanyã a puo sʊɔ wa wa, ŋmɪnɛ lɛ wʊn ɪ a pokaarba banyãna?”

XLI Ka ba 'yɛr kʊ wʊ, “Wʊn wan wa kʊ a pokaarba banyã ba jaa tɪ de a puo kʊ nɪyor, a bala na ma sɔɔ ka ba pɔ̃ a puo bonsɪ a ŋmafʊ sɔ̃ɔ.”

XLII Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yaa kar a jie nyã a Nãaŋmɪn gãn na 'yɛr ɪka a, ‘A kʊsɪr 'lɔ a mɪmɪɛrbɛ na tɔr bar lɛ ɪ a kʊsɪr ju. A sɪ Soro lɛ tɔ̃ a nɪtɔ̃ ka a sɔb sɪ a nɪbie.’ *(Yiel Gãn 118:22, 23)*

XLIII “A lɛ jũu n 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ, Nãaŋmɪn na faan a wʊ nãalʊ̃ʊ yin a yɪ sɛ̃ kʊ a nɪyor bala na sɔɔ wʊ.

XLIV Nɪrɛ nyã na lo a kʊsɪr nyã ju na pʊrpʊr a, tɪchɛ a wʊ mɪ na kʊ nɪrɛ nyã ju wʊn lo dɔɔl.”

XLV A Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a Faraseemɪne na wa wõ a wʊ sʊkpar anyãna, ba bɔ̃ɔn naa ɪka bala lɛ wʊ lɔɔrɔ a sʊkpar gbɛɛrɛ nɪ.

XLVI Ka ba bʊɔrɔ na sɔr ɪka ba nyɔɔ wʊ, tɪ na ba joro a nɪyɔɔ dãbãɛ bojũu ba nyɛn ka wʊ ɪ Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ.

XXII

I Yesu lɛ lɔɔrɔ na sʊkpar kʊrɔ a nɪbɛ na wʊ 'yɛrɛ,

II “A Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ nyɛntãan fɪka nãa kɔ̃ɔ na maal a wʊ bidaba na kulo pɔɔ paalaa bʊ̃diir.

III Wʊ tõn a wʊ tʊ̃tʊ̃nbɔ ɪka ba tɪ 'yɛr a bala wʊn bʊɔl a pɔɔ paalaa jie, tɪchɛ a bala wʊn bʊɔl ka ba tɔr.

IV “Wʊ lɛ tõn nɪyor ɪka ba tɪ 'yɛr a bala wʊn bʊɔl, ‘Nyɛ, n maal a pɔɔ paalaa bʊ̃diir baar, n kʊn a n nadar nɪ a napɔl ka yele jaa chɔɔr baar, yɪ wa a pɔɔ paalaa jie.’

V “Tɪchɛ ka ba tɔr ka nyã jaa ma chen wʊ chenfʊ jie, ka ãsʊɔ mɪ chen a wʊ puo pɔ, ka ãsʊɔ mɪ chen a wʊ yar jie.

VI Tɪchɛ ka a bala na chɛ nyɔɔr a wʊ tʊ̃tʊ̃nbɔ ge ba tɪ na ba kʊ ba.

VII A nãa suur ir naa ka wʊ tʊ̃ a wʊ sojasɪ ɪka ba tɪ kʊ a nɪkʊrbɔ bala tɪ chʊm a ba tẽe.

VIII “Tɪ na wʊ pãa 'yɛr kʊ a wʊ tʊ̃tʊ̃nbɔ, ‘Yele jaa chɔɔr baar, tɪchɛ a bala ɪn bʊɔl ba sɛɛ ɛ.

IX Yɪ yi a tẽe pɔ tɪ bʊɔl nɪrɛ jaa yɪn nyɛ ka wʊ wa a pɔɔ paalaa jie.’

X Lɛ lɛ, a tʊ̃tʊ̃nbɔ yin a tẽe pɔ tɪ bʊɔl nɪrɛ jaa ban nyɛ, a nɪmɪn nɪ a nɪdɛbɛ ka a yir wa sɛɛn nɪbɛ wʊ jaa.

XI “Tɪchɛ a nãa na wa kpɛ ɪka wʊ kaa a nɪbɛ, wʊ nyɛn daba ãsʊɔ na ba su a pɔɔbɪɛl fuu ɛ,

XII Ka wʊ suur wʊ, ‘N badaba, ŋmɪnɛ fʊ ɪrɛ wa kpɛ a ka tɪ ba su a pɔɔ paalaa fuu ɛ?’ Ka a daba kpal a nɛɛ.

XIII "Ka a nãa 'yɛr kʊ a wʊ tʊ̃tʊ̃nbɔ, 'Yɪ lʊ̃ a wʊ gbɛɛ naa nuur na yɪ lɔb wʊ bar yʊ̃o a libe pɔ, be lɛ nɪbɛ na kʊ̃nʊ̃ tɪ ɔɔrɔ nyɪmɛ.'
XIV "Nɪyɔɔ lɛ ba bʊɔl, tɪchɛ bãlãa lɛ ban chɛl ir."
XV Be lɛ ka a Faraseemɪne guor taa na ba wa bɛɛr Yesu kaa na ba na nyɔɔ wʊ a wʊ 'yɛrbie pɔ.
XVI Be lɛ ba tʊ̃ a ba poturbo nɪ a nɪbɛ bamɪne na yi a Nãa Hɛrɔd sɛ̃, na ba 'yɛr, "Wiwile, sɪ bʊ̃ɔ naa ɪka fʊ ɪn yelmãɛ sʊɔ, na fʊ wile Nãaŋmɪn sɔr nɪ yelmãɛ, bojʊ̃u faa kaara lɛ nɪbɛ na 'yɛrɛ bɪı oor ɛ.
XVII 'Yɛr kʊ sɪ a lɛ fɔn tɪɛr. A tara na sɔr ɪka sɪ yab a lʊ̃poo kʊ a Nãkpɛ̃ɛ Siisa bɪı sɪ ta yab ɛ?"
XVIII Tɪchɛ a Yesu na bʊ̃ɔn a ba pʊtɪdɛɛr jʊ̃u, ka ka wʊ sʊʊr ba, "Yɪn nɛɛr ayi dẽme. Bo lɛ yɪ bʊɔrɔ ɪka yɪ bɛɛr ma kaa?
XIX Yɪ wiil ma a libir n kaa." Be lɛ ba de a libikur waan.
XX Ka wʊ sʊʊr ba, "An foto nɪ an yuor lɛ be a libir pɔ?"
XXI Ka ba 'yɛr, "A Nãkpɛ̃ɛ Siisa lɛ." Lɛ lɛ ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yɪ de a 'lɔ na ɪ a Nãkpɛ̃ɛ Siisa sofʊ na yɪ kʊ wʊ, na yɪ mɪ de a 'lɔ na ɪ a Nãaŋmɪn sofʊ mɪ kʊ a Nãaŋmɪn."
XXII Ban wa wʊ̃ a nɪtʊ̃, nɛɛ 'maa ba naa ka ba bar wʊ tɪ chen jaa jomm.
XXIII A bɪbir 'lʊ̃nʊ̃, a Saduseemɪne na 'yɛr ɪka a kʊ̃u pɔ irfʊ ba be be ɛ, ba wan a Yesu sɛ̃ wa sʊʊr wʊ,
XXIV "Wiwile, Mosesɪ sɛb ɪka yɛbɛ wa kpi tɪ bar pɔɔ na ba tara bie ɛ, a wʊ yɛbɛ wʊ kul a pɔɔkʊɔr 'lɔ na wʊ dɔɔ bibiir kʊ a wʊ yɛbɛ 'lɔ na kpi.
XXV Yɛɛr ayopõi lɛ dʊ̃ɔ be a ka a sɪ sɛ̃ ka a ba kpɛ̃ɛ kul pɔɔ na waa dɔɔ bie ɛ, tɪ kpi tɪchɛ a pɔɔkʊɔr bar ka a yɛbɛ de kul.
XXVI Ka a ayi sʊɔ mɪ de a pɔɔkʊɔr kul baa mɪ dɔɔ bie, tɪchɛ ka wʊ mɪ kpi. A lɛ nɛ nɪ wʊ ju mɪ lɛ ata tɪ tãn a ayopõi sʊɔ.
XXVII Ba jaa na wa kul a pɔɔkʊɔr nyã lʊɔr taa baar a pɔɔkʊɔr nyã mɪ baar kpi.
XXVIII Bala wa ir yi a kʊ̃u pɔ, a nɪbɛ banyã ayopõi an pɔɔ, lɛ wʊn ɪ, an ɪ ba jaa kul wʊn lʊɔr taa?"
XXIX Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yaa nyɛ yɪn bɔr, bojʊ̃u yaa bʊ̃ɔ a Nãaŋmɪn gãma nɪ a wʊ kpɛ̃ɔ ɛ.
XXX Nɪbɛ wa ir a kʊ̃u pɔ, ba kʊ̃ lɛ kul taa ɛ, tɪ ban kaara fɪka malakasɪ na be a saaju.
XXXI Tɪchɛ a kʊ̃u pɔ ir fʊ yele, yaa kar a lɛ a Nãaŋmɪn na dʊ̃ɔ 'yɛr kʊ yɪ ɪka,
XXXII n ɪ naa a Abraham Nãaŋmɪn nɪ a Isaakɪ Nãaŋmɪn nɪ a Jekɔb Nãaŋmɪn ɛ? *(A Yifʊ Gãn 3:6)* Wʊ ɪn Nãaŋmɪn vʊr, waa ɪ Nãaŋmɪn kʊ̃u ɛ."
XXXIII A nɪbɛ na wa wʊ̃ a nɪtʊ̃ nɛɛr 'maa ba naa nɪ a wʊ wiilfʊ.
XXXIV A Faraseemɪne na wa wʊ̃ ɪka Yesu 'yɛr tʊ̃ɔ a Saduseemɪne, ba mɪ lʊ̃ɔn taa.
XXXV Ka a ba ãsʊɔ na ɪ a nɛɛ wiwile sʊʊr 'yɛrbir bʊɔrɔ ɪka wʊ bɛɛr a Yesu kaa,
XXXVI "Wiwile, A Mosesɪ nɛbinsɪ a jaa pɔ, buor lɛ ɪ kpɛ̃ɛ?"
XXXVII Ka a Yesu 'yɛr kʊ wʊ, " 'Nʊ̃ a fʊ Soro Nãaŋmɪn nɪ a fʊ nyãa wʊ jaa, nɪ a fʊ nyɛvʊr wʊ jaa, nɪ a fʊ tɪɛr wʊ jaa.' *(Mosesɪ Gãma Na Tu Anũu 6:5)*
XXXVIII Nyã lɛ ɪ a kpɛ̃ɛ nɪ a nɛdʊ̃ɔ.
XXXIX A ayi sʊɔ mɪ nɪ nyã, 'Nʊ̃ a fʊ tɔ sʊɔ a fʊ kaar.' *(Mosesɪ Gãma Na Tu Ata 19:18)*
XL A Mosesɪ nɛɛr a jaa nɪ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ wiilfʊ kpãkpãana na a binfʊ nyãna."
XLI A Faraseemɪne na wa 'mataa, Yesu sʊʊr ba naa.
XLII "Ŋmɪnɛ lɛ yɪ tɪɛr a Nɪ-iraa yele? An bie lɛ wʊ ɪ?" Ka ba 'yɛr kʊ wʊ, "David bie lɛ."
XLIII Ka a Yesu sʊʊr ba, "Ŋmɪnɛ lɛ ka a nãa David a Nãaŋmɪn Sɪɛ na dʊ̃ɔ kpɛ, a wʊ bʊɔl wʊ ɪka, 'N Soro'? Bojʊ̃u wʊ 'yɛr naa ɪka,
XLIV 'A Soro 'yɛr kʊ a n Soro, "Jãnɛ a n nʊ̃sʊ̃ɔ jie, ka n wa de a fʊ dʊ̃dẽme ka ba ɪ a fʊ gbɛɛ dɔɔlfʊ jie." ' *(Yiel Gãn 110:1)*
XLV Ala ɪ David bʊɔl wʊn wʊ ɪka, 'N Soro,' ŋmɪnɛ wʊn ɪrɛ wa ɪ a wʊ bie?"
XLVI An yɪ a daar 'lʊ̃nʊ̃ chiine, nɪrɛ jaa ba lɛ haa nɛɛ 'yɛr 'yɛr ɛ bɪı lɛ 'la sʊʊr sʊʊrfʊ jaa go ɛ.

XXIII

I Yesu pãa 'yɛr kʊ a nɪyɔɔ bala nɪ a wʊ poturbo,
II "A nɛɛ wiwiilbe nɪ a Faraseemɪne jãnɛ na a Mosesɪ dakɔɔ ju.
III A lɛ jʊ̃u, yɪ maala a lɛ ban wile tɪ na yɪ turo, tɪ yɪ ta maala a lɛ ban maala ɛ, bojʊ̃u ba maa turo a lɛ ban wile ɛ.
IV Ba ma lʊ̃n tuor tɪır tuo nɪbɛ, tɪ maa sɔɔ de a ba nubir sɪır ɛ.
V "Yele jaa ban tʊ̃nʊ̃, ba ma bʊɔrɔ naa ɪka nɪbɛ ba nyɛ ba, na ba ma lʊ̃ a fɔɔr a ba jur pɔ, tɪ na ba ma su fuusɪ ban ma sɛ bonsɪ 'yʊ̃ɔ jaa vɛnɛɛ.
VI Bala wa lʊ̃ɔ taa dire, a ji'yʊ̃ɔnsɪ jie lɛ ba ma nʊ̃ ɪka ba jãnɛ, nɪ a ba lʊ̃ɔfʊ jiir a jibɛrɛ jiir.
VII Ala tɪ na ba ma bʊɔrɔ ɪka bama puoro ba a dar pɔ, na ba ma bʊɔrɔ ɪka nɪbɛ ba bʊɔlɔ ba, Wiwiilbe.
VIII "Yɪ ta sɔɔ ka ba bʊɔlɔ yɪ, Wiwiilbe ɛ, nɪkpɛ̃ɛ bʊ̃'yen tɛɛ lɛ yɪ tara. Yɪ jaa ɪn yɛɛr.
IX Yɪ ta bʊɔl nɪrɛ jaa yɪ, sãa a wɛr pɔ ɛ, bojʊ̃u yɪ tara na Sãa bʊ̃'yen na be a saaju.
X Bɪı yɪ ta bʊɔl nɪrɛ jaa wiwile ɛ, bojʊ̃u yɪ tara na Wiwile bʊ̃'yen tɛɛ na ɪ a Nɪ-iraa.
XI A 'lɔ na bʊɔrɔ ɪka wʊ ɪ a yɪ kpɛ̃ɛ wʊ ɪ a yɪ tʊ̃tʊ̃nʊ̃.

XII Nɪrɛ 'lɔ na 'mɔɔrɔ a wʊ mãɛ ire nɪ, Nãaŋmɪn na suun wʊn pĩlem tɪchɛ nɪrɛ 'lɔ mɪ na siir wʊ mãɛ Nãaŋmɪn na 'mɔɔ wʊn ka wʊ do.

XIII "Tɪchɛ nɛbier ben a yɪn nɛɛ wiwiilbe nɪ a Faraseemɪne na ɪ a nɛɛr ayi dẽme sɛ̃. Yɪ pɔɔn a nɪbɛ var bar a Nãaŋmɪn nãalõʊ pɔ. Yɪn mãɛ ba kpɪɛrɛ ɛ, tɪ na yɪ pɔɔ var a bala na bʊɔrɔ a kpɛfʊ bar. 3

XV "Nɛbier ben a yɪn nɛɛ wiwiilbe nɪ a Faraseemɪne na ɪ a nɛɛr ayi dẽme sɛ̃. Yɪ ma yɔn jitɛbɛ nɪ a man pɔ na yɪ tɪ 'yɛr lɪɛb nɪrɛ tɪɛr, yɪn wa tõɔ wʊ ka wʊ kaara a yɪ kaar, yɪ ma lɪɛb wʊ naa ka wʊn di dɔɔyɛ a bũu dagel pɔ a yɪ kaar.

XVI "Nɛbier ben a bala na ɪ jɔ̃n tɪ na ba tɔɔrɔ a jɔ̃n, na ba ma 'yɛr ɪka, 'Nɪrɛ 'lɔ na pɔn a Nãaŋmɪn puorfʊ yir a ba ɪ tuo ɛ, tɪchɛ nɪrɛ 'lɔ na pɔn a sɛlma 'lɔ na be a Nãaŋmɪn puorfʊ yir a lũ wʊ naa.'

XVII Yɪ ɪn jɔ̃n na yɪ ɪ jɔlɔ. Buor lɛ ɪ kpɛ̃ɛ, a sɛlma bɪɪ a Nãaŋmɪn yir 'lɔ na maal a sɛlma ka wʊ ɪ a chɛchɛ?

XVIII Yɪ mɪ 'yɛr naa, 'Ala ɪ nɪrɛ pɔn na a Nãaŋmɪn bɔɔr lofʊ jie, a ba tuo ɛ, tɪchɛ ala ɪ nɪrɛ pɔn na a Nãaŋmɪn kʊfʊ 'lɔ na dɔɔl a jie, a lũ wʊ naa.'

XIX Yɪn jɔ̃n banyã. Buor lɛ ɪ kpɛ̃ɛ, a kʊfʊ bɪɪ a Nãaŋmɪn bɔɔr lofʊ jie na ma vɛ̃ ka wʊ ɪ chɛchɛ?

XX A lɛ jũu, nɪrɛ 'lɔ jaa na pɔn a Nãaŋmɪn bɔɔr lofʊ jie, pɔn wʊ naa nɪ bon jaa na dɔɔl a wʊ ju.

XXI Nɪrɛ 'lɔ mɪ na pɔn a Nãaŋmɪn yir, pɔn wʊ naa nɪ a nɪrɛ 'lɔ na jãnɛ a be.

XXII Nɪrɛ 'lɔ mɪ na pɔn a saaju, pɔn naa a Nãaŋmɪn nãkɔɔ nɪ a nɪrɛ 'lɔ mɪ na jãnɛ a be.

XXIII "Nɛbier ben a yɪn nɛɛ wiwiilbe nɪ a Faraseemɪne na ɪ a nɛɛr ayi dẽme sɛ̃. Yɪ ma ir a bonsɪ pɔ jiir pie pɔ bõ'yen lɔ̃ɔn badʊʊ gba vaar kʊ Nãaŋmɪn, tɪ na yɪ tɔr a Nãaŋmɪn nɛɛr ala na tɪrɛ bar na ɪ yelmãɛ sɔr tufʊ, nɪbaal kaafʊ nɪ yelmãɛ tarfʊ. A anyã lɛ a sɛɛ ɪka yɪ turo tɪ na yɪ taa ire amɪne bara ɛ.

XXIV Yɪn jɔ̃tɔɔrbɔ ba nyã. Yɪ ma chuor a jãajubil bar tɪ ma vɔl a nyɔɔma.

XXV "Nɛbier ben a yɪn nɛɛ wiwiilbe nɪ a Faraseemɪne na ɪ a nɛɛr ayi dẽme sɛ̃. Yɪ ma pɛɛn a ŋmanyuraa nɪ a ladiraa a yõo tɪchɛ ka a pʊɔ sɛɛn bɔgar nɪ nyuur.

XXVI Yɪn Faraseemɪne na ɪ jɔ̃n. Yɪ ma dɔ̃ɔ pɛɛ a ŋmanyuraa pʊɔ tɪchɛ ka a yõo mɪ pãa pɛɛ a yõo ka a vɪɛlɛ.

XXVII "Nɛbier ben a yɪn nɛɛ wiwiilbe nɪ a Faraseemɪne na ɪ a nɛɛr ayi dẽme sɛ̃. Yɪ kaara fɪka yar ban pãɛ ka a vɪɛlɛ, tɪchɛ ka a pʊɔ pɔ tara nɪbɛ kɔbɔ nɪ dɛɛr jaa bʊrɔ.

XXVIII Lɛ nɪ wʊ ju mɪ lɛ a yɪn a yõo, yɪ ɪn nɪtor a yɪ taaba sɛ̃, tɪchɛ a yɪ pʊɔm, yɪ tara na nɛɛr ayi nɪ putuyele.

XXIX "Nɛbier ben a yɪn nɛɛ wiwiilbe nɪ a Faraseemɪne na ɪ a nɛɛr ayi dẽme sɛ̃. Yɪ mɛn a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ yar, tɪ na chɔɔr a bala na tor yar,

XXX tɪ na yɪ 'yɛr ɪka, 'Sɪn ta be be a sɪ sãakpãmɪne sɔ̃ɔ, sɪ kõ naa ta pʊɔ ba kʊ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ ɛ.'

XXXI A nɪtõ jũu yɪ din a yɪ mãɛ dãasɪɛ ɪka yɪ ɪn a nɪbɛ bala na kʊ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ bibiir.

XXXII Yɪ baar baar a lɛ a yɪ sãakpãmɪne na dɔ̃ɔ ɪ.

XXXIII "Yɪn waa bibiir, ŋmɪnɛ yɪn ɪrɛ wa chãɛ a bũu dagel kũu.

XXXIV A lɛ jũu ɪn tõn Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ, yɛ̃n dẽme, nɪ a wiwiilbe, ka yɪ kʊ bamɪne yɔɔl a daa ju, yɪn pɔɔn bamɪne na yɪ fɔb ba a yɪ lɔ̃ɔfʊ jiir, tɪ na yɪ pãa tulo yʊɔrɔ bʊɔrɔ ba a tẽn a jaa.

XXXV Ka a na di yɪ a nɪbɛ bala na ɪ a nɪtor ba bɔ̃ɔ yele jaa yɪn kʊ, piel a Abel jãɪ sɔ̃ɔ tɪ tãn a Jekariya bidaba Barakiya ban kʊ a Nãaŋmɪn bɔɔr lofʊ jie nɪ a puorfʊ jie chara pɔ.

XXXVI Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, a yɪn dɪna nɪbɛ na nyɛn gefʊ a yele anyãna jũu.

XXXVII "Pa yɪn Jerusalɛm nɪbɛ, a yɪn na ma kʊrɔ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ na yɪ lɔɔrɔ a bala a Nãaŋmɪn na tõ a yɪ sɛ̃ nɪ kʊsɪbɛ, nyɛ lɛ an ma ɪrɛ ma vɔlaa jã ka n ma bʊɔrɔ ɪka n kaal a fʊ bibiir 'mataa fɪka nɔ̃ɔ na ma ũun a wʊ bil, tɪchɛ ka faa bʊɔrɔ ɪka fʊ maal a lɛ ɛ.

XXXVIII A lɛ jũu n bar a fʊ tẽe kʊ fʊ ka wʊ ɪ dakpolo.

XXXIX Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka yɪ kõ lɛ nyɛ ma go ɛ, wa tɪ tãn yɪn na 'yɛr ɪka, 'Nãaŋmɪn wʊ sʊ̃ʊ a 'lɔ wʊn tõ.' " *(Yiel Gãn 118:26)*

XXIV

I Yesu na wa yi a Nãaŋmɪn puorfʊ yir pɔ na wʊ chiine, a wʊ poturbo turo wile ɪka wʊ nyɛ lɛ ban mɛ a Nãaŋmɪn puorfʊ yir ka wʊ kaara.

II Be lɛ a Yesu 'yɛr kʊ ba, "Mɪ yɪ mɪ nyɛ naa anyãna a jaa? Yelmãɛ jaa lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, a kʊsɪvɪɛl anyãna ãsʊɔ jaa kʊ lɛ wa chɛnɛ dɔɔl a wʊ tɔ ju ɛ. Ban wa dãn a jaa lɔb."

III Yesu na wa do jãnɛ a Olive Tɔ̃ɔju, a poturbo wan a wʊ sɛ̃ a ba tɛɛ wa sʊʊr wʊ, "'Yɛr kʊ sɪ a daar 'lɔ̃nɔ̃ a anyãna nɪ na ɪ.

3 **XXIII:XIII 23:13** A gãma amɪne pɔ, baa 'yɔ̃ɔ a põfʊ pie nɪ anaar ɛ ɪka, 14*Nɛbier ben a yɪn nɛɛ wiwiilbe nɪ a Faraseemɪne na ɪ a nɛɛr ayi dẽme sɛ̃. Yɪn lɛ ma fɔb a pɔɔkɔɛ a ba yie na yɪ ma sʊɔr Nãaŋmɪn kor wile nɪbɛ. A lɛ jũu yin lɛ a Nãaŋmɪn na ge yɔɔ.*

Bo lɛ na ɪ a jãnɛ a fʊ waa sõɔ nɪ a wɛr baarfʊ daar?"

IV Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yɪ bõɔn sõ ka nɪrɛ jaa ta wa bɛl yɪ ɛ.

V Bojũu, nɪyɔɔ na de naa maa yuor waan wa 'yɛrɛ, 'Maa lɛ a Nɪ-iraa,' na ban bɛl nɪyɔɔ.

VI Yɪn wa wõn tam, ka ba 'yɛrɛ a tam 'yɛr, yɪ ta mɪrɛ ɛ. A lɛ na ɪ naa, tɪchɛ a wɛr baarfʊ chɛnɛ na be puor.

VII Paal dẽdẽme na yin tam, ka a nãmɪne mɪ yɪ tam ka kõ mɪ lo ka a tẽe jiir amɪne dõɔnõ.

VIII A dɔɔyɛ anyãna, an kaara fɪka a pɔɔ na ma dɔɔrɔ ka a wõnõ wʊ.

IX "Ban pãa nyɔɔr yɪn chiin na ba tɪ pɔb yɪ na ba kʊ yɪ, ka a paalsɪ a jaa 'laar yɪ, yɪn sɔɔ ma jũu.

X Nɪyɔɔ na bar a ba sɔɔfʊ, na ba gar 'yõɔ taa na ba 'laar taa.

XI Jir ŋmarba 'yɛ'yɛrbɛ na wan wa 'yɛrɛ bɛlɛ nɪyɔɔ.

XII Nɪyɔɔ nɪ na tɔr Nãaŋmɪn nɛɛ, ba kõ nõ taa ɛ.

XIII Tɪchɛ nɪrɛ nyã na ara tɪ tãn a baaraa Nãaŋmɪn na faa wʊ naa.

XIV Ban mʊɔl a Nãaŋmɪn nãalõʊ 'yɛr nõɔ nyã a wɛr wʊ jaa ka a ɪ dãasɪɛ a paalsɪ a jaa pɔ, tɪchɛ ka a wɛr pãa baar.

XV "Yɪn wa nyɛ naa a yele 'lɔ a Nãaŋmɪn na 'laar na waara nɪ sõɔfʊ ka wʊ be a jichɛchɛ 'lɔ nɪtãa lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ Danɪɛl na dõɔ 'yɛr. Vẽ ka a nyã na kara bõɔ a par. *(Danɪɛl 9:27)*

XVI Yɪn wa nyɛ a lɛ a nɪbɛ bala na kpɪɛrɛ a Juda, ba jo do a tõɔ ju.

XVII Nɪrɛ jaa na be gar ju, wʊ ta suu a die pɔ tɪ de bon jaa ɛ.

XVIII 'Lɔ mɪ na be a puo pɔ wʊ ta kul a yir tɪ de a wʊ fuu ɛ.

XIX A bɪbir nyãna wa vɪɛ an ɪn tuo kʊ a pɔɔpʊʊr nɪ a bala na tara a bi'yɛnsɪ.

XX Yɪ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn ka a yɪ jofʊ ta ɪ sãɛ ɛ, bɪɪ a Pẽnfʊ Bɪbir Daar ɛ.

XXI Nãaŋmɪn na maal a wɛr wa tãn a põpãanyã, baa di a dɔɔyɛ nyã bʊrɔ ɛ, bɪɪ dɔɔyɛ kõ lɛ wa jã wʊ go ɛ.

XXII Ala ɪ a Nãaŋmɪn ba ŋmaa a ber ala bar ɛ, nɪrɛ kõ lɛ chɛnɛ go ɛ. Tɪchɛ a bala wʊn chɛl ir jũu wʊn ŋmaan a ber bar.

XXIII A lɛ daar nɪrɛ wa 'yɛr yɪ ɪka, 'Nyɛ a Nɪ-iraa,' bɪɪ "Lɔ nɪ nyã,' yɪ ta sɔɔ de ɛ.

XXIV Bojũu jirsɪ Nɪ-irsɪ nɪ jirsɪ 'yɛ'yɛrbɛ na wa naa wa tõnõ nɛ'maa tõmõ na ba bɛl nɪbɛ bamɪne ala ɪ ba tõɔ naa ban 'mantaa bɛl a bala a Nãaŋmɪn na chɛl ir.

XXV Yɪ nyɛ, n den nie 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ.

XXVI "A lɛ jũu, bala wa 'yɛr kʊ yɪ ɪka, 'Nyɛ 'lɔ nɪ nyã a dãlpʊɔ ju,' yɪ ta yi a be ɛ. 'Bala wa 'yɛr nyɛ, 'lɔ nɪ nyã a die pɔ,' yɪ ta sɔɔ ɛ.

XXVII A lɛ a saa nyɪɪrfʊ na ma yi a mõtõɔ purfʊ jie na wʊ chaar 'yõɔ a mõtõɔ mʊrfʊ jie, lɛ lɛ a maa Nɪsaal Bie waa mɪ na kaara.

XXVIII Jie 'lɔ jaa bõkũu na be, be lɛ a sɪdumo ma 'laara.

XXIX "Ajienaa, a ber anyãna a dɔɔyɛ baarfʊ puor, 'A mõtõɔ na lii naa, ka a chuu mɪ kõ lɛ chaar ɛ, ka a ŋmɛrbie pɔrɔ yire a saaju loro, ka a saaju bonsɪ a jaa dõɔnõ.' *(Isaiya 13:10)*

XXX "A sõɔ 'lõnõ lɛ ban nyɛ a maa Nɪsaal Bie na waara a julõjuur pɔ, ka a paalsɪ a jaa na be ka a wɛr pɔ kõnõ. Ka ba nyɛ a maa Nɪsaal Bie na yi a saaju a julõjuur pɔ, waara nɪ kpẽɔ nɪ tɪɪr.

XXXI Wʊn tõn a wʊ malakasɪ ka ba pɛɛl a ɪɪl kpẽɔ jaa na ba bʊɔl a nɪbɛ bala wʊn chɛl ir a wɛr wʊ jaa 'mataa.

XXXII "Yɪ de a pɔlpɔl tɪɛr yele jãn yẽ. 'Lɔ wa tʊɔrɔ a vaar, yɪ bõɔn ɪka a tʊl sɔɔ gbʊr naa.

XXXIII A lɛ nɪ wʊ ju mɪ lɛ, yɪn wa nyɛ a yelsɪ anyãna, yɪ bõɔn ɪka a maa Nɪsaal Bie waa gbʊr naa jaa yẽyẽ.

XXXIV Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka, a põpãanyã nɪbɛ kõ kpi baar ɛ, wa tɪ tãn a yelsɪ anyãna na ɪ.

XXXV A saaju nɪ a wɛr na wa baaraa, tɪchɛ maa 'yɛrbie 'lɔ kõ wa baar ɛ.

XXXVI "Nɪrɛ jaa ba bõɔ a bɪbir nyã ɛ, bɪɪ a sõɔ ɛ, a malakasɪ mɪ gba na be a saaju ba bõɔ ɛ, bɪɪ a Bie ɛ, ka a Sãa tɛɛ ba lɛ bõɔ ɛ.

XXXVII A lɛ an dõɔ kaara a Nowa sõɔ, lɛ lɛ an mɪ na kaara a maa Nɪsaal Bie waa sõɔ.

XXXVIII Bojũu sɛrɛ, tɪchɛ ka a kõpaalaa wa nɪbɛ dire na, tɪ nyuro, ka dɔɔr nɪ pɔbɔ kulo taa, tɪ tãn a bɪbir 'lɔ a Nowa na kpɛ a daka bulomtum pɔ.

XXXIX Baa bõɔn ɛ, tɪ tãn a sõɔ 'lɔ a kõpaalaa na wa di ba, lɛ mɪ lɛ an kaara a maa Nɪsaal Bie waa daar.

XL Nɪbɛ ayi na ben puo pɔ, ka a Nãaŋmɪn wa de a ãsʊɔ chiin tɪ bar a ãsʊɔ.

XLI Pɔbɔ ayi na 'mantaa nɪɛnɛ jõ ka a Nãaŋmɪn wa de a ãsʊɔ chiin tɪ bar a ãsʊɔ.

XLII "A lɛ jũu yɪ kaara sõ, bojũu yaa bõɔ a bɪbir 'lɔ a yɪ Soro nɪ na wa ɛ.

XLIII Tɪchɛ yɪ bõɔn a yele anyã par, a yir sʊɔ ta bõɔn a sõɔ 'lɔ a nãnyie na waara a tãsɔɔ, wʊ kõ naa gur ɛ, ka a nãnyie wa kar kpɛ wʊ a yir ɛ.

XLIV A lɛ jũu, yɪ mɪ guro a yɪ mãɛ, bojũu a maa Nɪsaal Bie na wan a sõɔ 'lɔ yɪn kõ bõɔn ɛ.

XLV "An lɛ a nɪrɛ 'lɔ na ɪ a yẽ nɪ a yelmãɛ sʊɔ a wʊ nɪkpẽɛ na 'yõɔ ka wʊ kaara wʊ a yir na wʊ kʊrɔ a tõtõnbɔ a ba bõdiir a sõɔ 'lɔ wʊn 'yõɔ wʊ?

XLVI An ɪn bɔɔsʊ̃n kʊ a tõtõnõ nyãna a wʊ nɪkpẽɛ na wa nyɛ ka wʊ ɪrɛ a lɛ.

XLVII Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, wʊn vɛ̃n ka wʊ kaara a wʊ bonsɪ a jaa.
XLVIII Tɪchɛ ala ɪ a tõtõnõ nyãna ɪn putusʊɔ na wʊ tɪɛr a wʊ nyãa pɔ ɪka, a n nɪkpɛ̃ɛ kor naa,
XLIX tɪ piel gere a tõtõnbɔ bala na be a yir tɪ pãa ma di na wʊ ma pʊɔ a dãnyurbo pɔ,
L a wʊ nɪkpɛ̃ɛ na wa dũu wʊ naa a bɪbir 'lɔ wʊn ba tɪɛr nɪ a sõɔ 'lɔ wʊn ba bõɔn ɛ.
LI Wʊn ŋma wʊn gbʊl gbʊl 'yõɔ a nɛɛr ayi dẽme pɔ, be lɛ ban kõnõ tɪ ɔɔrɔ nyɪmɛ.

XXV

I "A sõɔ 'lõnõ, a Nãaŋmɪn nãalõʊ na kaara fɪka pɔɔsarsɪ pie na de a ba fãtɪnɛ ɪka ba tɪ tuor a pɔɔ paalaa nɪ a wʊ sɪrɛ.
II Ka a ba anũu ɪ jɔlɔ, tɪchɛ ka a ba anũu mɪ ɪ yɛ̃ dẽme.
III A jɔlɔ bala den a ba fãtɪnɛ tɪchɛ baa de kãa pʊɔ ɛ,
IV tɪchɛ ka a ba anũu bala mɪ na ɪ a yɛ̃ dẽme, de kãa pʊɔ a ba fãtɪnɛ pɔ.
V A pɔɔ paalaa sɪrɛ na wa kor a waa jũu, gõɔ kpɛ ba naa ka ba gã gur.
VI "A tãsɔɔ bãɪn lɛ ba ŋme chɛlma tãna 'yɛrɛ, 'A pɔɔ paalaa sɪrɛ waara, yɪ yi wa tuor wʊ yooo.'
VII "A pɔɔsarsɪ pie banyãna vaan ir tɪɛ tɪɛ a ba gonsɪ 'yõɔ a ba fãtɪnɛ pɔ.
VIII A jɔlɔ bala 'yɛr kʊ a yɛ̃ dẽme, 'Yɪ pʊr a yɪ kãa amɪne kʊ sɪ, a sɪ bonsɪ kpĩine naa.'
IX "Be lɛ ka a yɛ̃ dẽme bala 'yɛr kʊ ba, 'Kai, a kõ ta sɪ nɪ a yɪn ɛ. Yɪ chen a be ban daara na yɪ tɪ da.'
X "Tɪchɛ, ban lɪɛb chiine a dafʊ jie, a pɔɔ paalaa sɪrɛ wa naa, ka a bala jaa na chɔɔr 'mataa kpɛ a pɔɔ paalaa kulfʊ jie, tɪ na ba nyɔɔ a pãn pɔɔ.
XI "A jɔlɔ anũu bala mɪ wa bɪɛr wa na ba mɪ wa kpooro a pãn 'yɛr, 'Nɪkpɛ̃ɛ, nɪkpɛ̃ɛ, yuo a pãn ka sɪ kpɛ.'
XII "Tɪchɛ ka wʊ 'yɛr kʊ ba, 'Yelmãɛ jaa, n ba bõɔ yɪ ɛ.'
XIII "A lɛ jũu yɪ gu yɪ mãɛ bojũu yaa bõɔ a bɪbir bɪɪ a sõɔ ɛ.
XIV "A mɪ lɛ nyɛntãan go fɪka daba kõɔ na bʊɔrɔ yɔfʊ na wʊ bʊɔl a wʊ gbãgbaar 'mataa de a wʊ bonsɪ põ ba.
XV Wʊ kʊn ãsʊɔ sɛlbie anũu, na wʊ kʊ ãsʊɔ mɪ sɛlbie ayi na wʊ kʊ ãsʊɔ mɪ sɛlbir bõ'yen. Wʊ ma kʊn ãsʊɔ jaa man a wʊ fõɔ, tɪ na wʊ yɔ.
XVI A 'lɔ na de a sɛlbie anũu tɪ yar nyɛ sɛlbie anũu tõnõ dɔɔl.
XVII A 'lɔ mɪ na de a sɛlbie ayi tɪ yar mɪ nyɛ sɛlbie ayi tõnõ dɔɔl.
XVIII Tɪchɛ a 'lɔ na de a sɛlbir bõ'yen tɪ tuun bɔɔ de a wʊ nɪkpɛ̃ɛ sɛlbir ũu.
XIX "An wa kor bãlãa ka a gbãgbaar bala nɪkpɛ̃ɛ wa wa ɪka ba guor a sɛlbie yele.
XX A 'lɔ na de a sɛlbie anũu waan na sɛlbie anũu wa 'yɛr, 'Nɪkpɛ̃ɛ, sɛlbie anũu lɛ fʊ dõɔ kʊ ma, nyɛ sɛlbie anũu tõnõ lɛ n nyɛ dɔɔl.'
XXI "Ka a wʊ nɪkpɛ̃ɛ 'yɛr kʊ wʊ, 'Fʊ tõn vɪla, gbãgbamãɛ lɛ fʊ ɪ. Fʊ tara na yelmãɛ a bõbile pɔ, ɪn 'yõɔ fʊn ka fʊ kaara bõyɔɔ. Wa pʊɔ ma ka sɪ 'mataa dire a nõɔ.'
XXII "A 'lɔ mɪ wʊn kʊ a sɛlbie ayi wa 'yɛr kʊ a wʊ nɪkpɛ̃ɛ, 'Fʊ dõɔ kʊ ma sɛlbie ayi, nyɛ sɛlbie ayi tõnõ lɛ n nyɛ dɔɔl.'
XXIII "Ka a wʊ nɪkpɛ̃ɛ 'yɛr kʊ wʊ, 'Fʊ tõn vɪla, gbãgbamãɛ lɛ fʊ ɪ. Fʊ tara na yelmãɛ a bõbile pɔ, ɪn 'yõɔ fʊn ka fʊ kaara bõyɔɔ. Wa pʊɔ ma ka sɪ 'mataa dire a nõɔ.'
XXIV "A 'lɔ mɪ wʊn kʊ a sɛlbir bõ'yen wa 'yɛr naa, 'Nɪkpɛ̃ɛ, n bõɔn na fʊn ɪ nɪbikõo sʊɔ na fʊ ma ŋma a be fʊn ba bʊr ɛ, na fʊ ma wob a be fʊn maa yaar bar ɛ.
XXV Ala lɛ so ka dãbãɛ kpɛ ma ka de a fʊ sɛlbir tɪ ũu bar. Nyɛ a fʊ sɛlbir.'
XXVI "Ka a wʊ nɪkpɛ̃ɛ 'yɛr kʊ wʊ, 'Fõʊ gbãgbaputuo nɪ koro sʊɔ nyã. Fʊn ben bõɔn ɪka n ma ŋman a be ɪn maa bʊr ɛ, naa wob a jie 'lɔ ɪn maa yaar bar ɛ,
XXVII a ta sɛɛn ɪka fʊ ta de a n sɛlbir tɪ yõɔ a libie yir pɔ, ka maa ta wa lɪɛb wa ka n nyɛ tõnõ dɔɔl ɛ?
XXVIII " 'Yɪ faa a sɛlbir bõ'yen a wʊ sɛ̃ na yɪ kʊ a nɪrɛ 'lɔ na tara a sɛlbie pie.
XXIX Nɪrɛ 'lɔ jaa na tara yɔɔ, ban kʊ wʊn yɔɔ pʊɔ ka ba tara yɔɔ tɪchɛ a nɪrɛ 'lɔ na ba tara bon jaa ɛ, a bãlãa 'lɔ wʊn tara gba ban faan yin a wʊ sɛ̃.
XXX A gbãgbaburbur nyã 'lɔ, yɪ de wʊ lɔb bar yõo be lɛ ban kõnõ tɪ ɔɔrɔ nyɪmɛ.'
XXXI "A maa Nɪsaal Bie wa wa a n tɪɪr pɔ, nɪ a n malakasɪ ba jaa, ɪn wa jãnɛ naa, a n tɪɪr nãalõʊ dakɔɔ ju.
XXXII A paalsɪ a jaa na pãa lõɔ taa a n niem, ka n pãa oor a nɪbɛ nɪtãa lɛ pɛchinɛ na ma oor a piir nɪ a bʊʊr.
XXXIII In oon a piir bar a n nũsõɔ jie, tɪchɛ ka a bʊʊr mɪ ara a n gʊbaa jie.
XXXIV "Ka n pãa 'yɛr kʊ a bala na be a n nũsõɔ jie, 'Yɪ wa, yɪn a n Sãa Nãaŋmɪn na sõʊ. Yɪ wa kpɛ a Nãaŋmɪn nãalõʊ pɔ, de a yɪ nãbomo wʊn chɔɔr bin gun yɪ a wɛr pielfʊ sõɔ.
XXXV Bojũu kõ dõɔ kpɛ ma, ka yɪ kʊ ma ka n di, kõnyũur dõɔ kpɛ ma, ka yɪ kʊ ma kõɔ ka n nyũ, n dõɔ ɪ sãan ka yɪ ir ma sãan.
XXXVI N ba dõɔ tara bõsursɪ ɛ, ka yɪ kʊ ma fuu ka n su, n dõɔ bɪɛrɛ ka yɪ sãa ma. N dõɔ be pɔɔfʊ die pɔ, ka yɪ wa piir ma kaa.'
XXXVII "A nɪmɪn na pãa lɪɛb sʊʊr wʊ, 'Sɪ Soro, nyɪnɛ lɛ sɪ nyɛ fʊ, ka a kõ kpɛ fʊ, ka sɪ kʊ fʊ bõdiir a fʊ di, bɪɪ ka kõnyũur kpɛ fʊ, ka sɪ kʊ fʊ kõɔ a fʊ nyũ?

XXXVIII Sɔ̃ɔ buor lɛ sɪ nyɛ fʊ, ka fʊ ɪ sãan ka sɪ ir fʊ a sãan, bɪɪ ka faa tara bɔ̃sursɪ ɛ, ka sɪ kʊ fʊ fuu a fʊ su?
XXXIX Sɔ̃ɔ buor lɛ sɪ nyɛ fʊ, ka fʊ bɪɛrɛ, ka sɪ tɪ piir fʊ kaa, bɪɪ sɔ̃ɔ buor lɛ ba nyɔɔ fʊ pɔɔ ka sɪ chen tɪ piir fʊ kaa?'
XL "A nãa na 'yɛr kʊ ba, 'Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, a lɛ yɪn dɔ̃ɔ maal kʊ a nɪba'yɔ̃ɔnsɪ bala na ɪ a n sofʊ, maa lɛ yɪ maal kʊ.'
XLI "Tɪchɛ na wʊ pãa 'yɛr kʊ a bala mɪ na be a wʊ gʊbaa jie, 'Pɔ 'yɔ̃ɔfʊ turo yɪ naa, yɪ tɔɔ chen be na yɪ tɪ kpɛ a bũu 'lɔ a Nãaŋmɪn na gbɔɔ gun a tɪɪ nɪ a wʊ malakasɪ.
XLII Bojũu kɔ̃ dɔ̃ɔ kpɛ ma, ka yaa kʊ ma bon jaa ka n di ɛ. Kɔ̃nyũur dɔ̃ɔ kpɛ ma, ka yaa kʊ ma kɔ̃ɔ ka n nyũ ɛ.
XLIII N dɔ̃ɔ ɪ sãan, ka yaa kaa ma sãan kaa fʊ ɛ, n ba tara bon jaa na su ɛ, ka yaa kʊ ma fuu ka su ɛ, ka n bɪɛrɛ, bɪɪ be pɔɔfʊ die pɔ, ka yaa wa piir ma kaa ɛ.'
XLIV "Ka ba pãa mɪ lɪɛb sʊʊr wʊ, 'Sɪ Soro, sɔ̃ɔ buor lɛ sɪ nyɛ fʊ, ka a kɔ̃ kpɛ fʊ, bɪɪ ka a kɔ̃nyũur kpɛ fʊ, bɪɪ ka fʊ ɪ sãan, bɪɪ ka faa tara bon jaa na su ɛ, bɪɪ ka fʊ bɪɛrɛ, bɪɪ ka fʊ be pɔɔfʊ die pɔ, ka saa kaa fʊ ɛ?'
XLV "Wʊ 'yɛr kʊ ba, 'Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, yɪn ba maal kʊ a nɪba'yɔ̃ɔnsɪ bala ãsʊɔ ɛ, maa lɛ yaa maal kʊ ɛ.'
XLVI "A nɪbɛ banyãna na chen a dɔɔyɛ 'lɔ na ba tara baarfʊ jie, tɪchɛ ka a nɪmɪn mɪ chen a nyɛvʊr na ba tara baarfʊ jie."

XXVI

I A Yesu na wa 'yɛr a anyãna a jaa baar, wʊ 'yɛr kʊ a wʊ poturbo,
II "Yɪ bɔ̃ɔn ɪka a chɛn ber ayi ka a Gõl Bar Difʊ na ta, ka ba na de a maa Nɪsaal Bie tɪr ka ba kpa ma a daa ju."
III A Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a nɪbɛrɛ lɔ̃ɔ taa a bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ yir na di Kayafasɪ,
IV na ba bʊɔrɔ vuo ban na tu nyɔɔ a Yesu na ba kʊ.
V Tɪchɛ ka ba 'yɛr, a ta ɪ a Gõl Bar Difʊ sɔ̃ɔ ɛ, ka jɛɛr taa ɪrɛ wa ir a chara pɔ ɛ.
VI Yesu na wa be a Betanɪ a Simon 'lɔ na dɔ̃ɔ ɪ a kɔ̃kɔ̃mɔ̃ yir,
VII ban wa jɛ̃ dire, pɔɔ kɔ̃ɔ waan na pãrtɔvɪla nɪ kãnyũu kɔ̃ɔ dafʊ na ba wõnõ ɛ, na wʊ kpaar dɔɔl a Yesu ju.
VIII A poturbo na wa nyɛ a lɛ, ba nyɛn suur na ba 'yɛr, "Bo lɛ so ka wʊ sɔ̃ɔnɔ̃ a kãnyũu nyã bar a nɪtɔ̃?
IX Fʊn taa den a kãnyũu anyãna da libiyɔɔ de kʊ a nɔ̃n dẽme."
X Yesu na bɔ̃ɔn a ba tɪɛr, wʊ 'yɛr kʊ ba, "Bãa 'yɔ̃ɔ lɛ yɪ mii 'yɔ̃ɔ wʊ? Wʊ maal vɪla kʊ ma.
XI A nɔ̃n dẽme 'lɔ, yɪn nɪ bala ben ka tɪchɛ maa kʊ be a yɪ sɛ̃ sɔ̃ɔ jaa ɛ.
XII Wʊn kpaar a kãnyũu anyãna 'yɔ̃ɔ ma, wʊ maal a lɛ chɔɔr ma gun a n ũufʊ.
XIII Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, jie jaa ban wa mʊɔl a 'yɛr nɔ̃ɔ nyãna a wɛr wʊ jaa pɔ, ban 'yɛr naa a lɛ a pɔɔ nyã na ɪ na ba chɛnɛ tara a wʊ tɪɛr."
XIV A Pie Nɪ Ayi bala ãsʊɔ ban bʊɔlɔ Judas Isɪkariyot chen a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ sɛ̃
XV tɪ sʊʊr ba, "Bo lɛ yɪn kʊ ma ala ɪ n de wʊn 'yɔ̃ɔ a yɪ nuur pɔ?" Ba sɔr sɛlbie lɪjɛr nɪ pie kʊ wʊ.
XVI An yɪ a sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ wʊ bʊɔrɔ na vuo wʊn na tu de a Yesu 'yɔ̃ɔ a ba nuur pɔ.
XVII A bɪbir dɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ ɪ naa a Paanɔ̃kõo Lɔ̃ɔfʊ, ka a Yesu poturbo wa sʊʊr wʊ, "Nyɪnɛ lɛ fʊ bʊɔrɔ ɪka sɪ chen tɪ chɔɔr a Gõl Bar nyã Difʊ bar ka sɪ tɪ di?"
XVIII Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yɪ chen a tẽe pɔ, daba kɔ̃ɔ sɛ̃ na yɪ tɪ 'yɛr kʊ wʊ, 'A wiwile 'yɛr naa, a n sɔ̃ɔ gbʊr naa, ka maa nɪ a n poturbo na di a Gõl Bar Difʊ a fʊ yir.' "
XIX A poturbo ɪn a lɛ jaa a Yesu na 'yɛr ɪka ba ɪ. Ka ba maal a Gõl Bar bɔ̃diir.
XX A jãanʊɔr na wa ta, Yesu nɪ a wʊ poturbo Pie nɪ Ayi wa jɛ̃n jil a bɔ̃diir na di.
XXI Ban wa dire, wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka, a yɪ ãsʊɔ na gar 'yɔ̃ɔ ma."
XXII Be lɛ ka ba jaa pʊʊr sɔ̃ɔ ka ba sʊrɔ wʊ bɔ̃'yen 'yen, "An ɪn maa lɛ ɔ, n Soro?"
XXIII Ka a Yesu 'yɛr, "A 'lɔ ɪn 'mataa tun ala bɔ̃'yen pɔ lɛ na gar 'yɔ̃ɔ ma.
XXIV A maa Nɪsaal Bie na kpi naa nɪtãa lɛ ban sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ. Tɪchɛ nɛbier ben a nɪrɛ 'lɔ na gar 'yɔ̃ɔ a maa Nɪsaal Bie wʊn din dɔɔyɛ gar nɪrɛ jaa. Bala ta ba dɔɔ wʊ ɛ, ala sa."
XXV Judas a 'lɔ na gar 'yɔ̃ɔ wʊ sʊʊr, "An ɪn maa lɛ ɔ, Wiwile?" Ka a Yesu sɔɔ, "Ɔ̃ɔ, fɔ̃ʊ lɛ."
XXVI Ban wa dire, Yesu den a paanɔ̃ɔ puor Nãaŋmɪn yãan na wʊ ŋma de kʊ a wʊ poturbo, tɪ na wʊ 'yɛr, "Yɪ de 'wɔb, a maa ãgãn lɛ."
XXVII Wʊ lɛ den a ŋmele 'lɔ ban nyuro nɪ, na wʊ puor Nãaŋmɪn yãan tɪ lɛ de kʊ ba, "Yɪ jaa yɪ de nyũ.
XXVIII A anyãna lɛ ɪ a n jãɪ na ɪ a nɛtɪraa ɪn tara nɪ yɪ na tara kpɛ̃ɔ. An kpaar na a faa nɪyɔɔ ka yelbier vɛ̃ kʊfʊ be be.
XXIX N 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ ɪka, n kɔ̃ lɛ nyũ a dãa anyãna ɛ, wa tɪ tãn a daar 'lɔ̃nɔ̃ ɪn na 'mataa nyũn yɪ a dãpaalaa a n Sãa nãalʊ̃ʊ pɔ."
XXX Ban wa yiel a yiel dãn Nãaŋmɪn, ba suun chen a Olive Tɪɪr Tɔ̃ɔ ju.
XXXI Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yɪ jaa na jon a tãsɔɔ nyãna tɪ bar ma a n yõ, a maa jũu. A sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, 'In ŋme naa pɛchinɛ kʊ ka a piir yɛ̃yɛl.' *(Jekariya 13:7)*
XXXII Tɪchɛ maa wa ir a kũu pɔ, ɪn dɔ̃ɔ yɪn nie chen a Galilee."

XXXIII Ka a Pita 'yɛr kʊ wʊ, “Ala ɪ ba jaa sɔɔn bar fʊ a fʊ jũu, maa 'lɔ kɔ̃ bar fʊ ɛ.”
XXXIV Yesu 'yɛr kʊ a Pita, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ fʊ, ɪka a tãsɔɔ nyãna a nɔrdɔ̃ɔ kɔ̃ kɔ̃ ɛ, tɪchɛ ka fʊ chiir ma gbɛɛ ata.”
XXXV Tɪchɛ ka a Pita 'yɛr kʊ wʊ ɪka, “Ala ɪ maa nɪ fɔ̃ʊ na 'mataa kpi gba, tɪ n kɔ̃ 'yɛr ɪka n ba bɔ̃ɔ fʊ ɛ.” Ka a poturbo bala mɪ na chɛ 'yɛr a lɛ nɛ.
XXXVI Yesu nɪ a wʊ poturbo chen a jie 'lɔ ban bʊɔlɔ a Getɪsemanɪ, ka wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yɪ jãnɛ a kana tɪchɛ ka n chen tɪ sʊɔr Nãaŋmɪn.”
XXXVII Be lɛ wʊ tara Pita nɪ Jebedee bibiir ayi ka a wʊ pʊɔ sɔ̃ɔ yɔɔ jaa ka tɪɛr nyɔɔ wʊ.
XXXVIII Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, “N tɪɛr sɔ̃ɔ naa, tɪ nyɛtãan kũn, yɪ jãnɛ a ka na gu ma.”
XXXIX Wʊ chen a niem bãlãa tɪ lo kpa tẽe sʊɔrɔ Nãaŋmɪn 'yɛrɛ, “N Sãa ala ɪ a tara naa ɪfʊ kɔ̃ɔ, vɛ̃ ka a dɔɔyɛ ŋmele nyãna po ma. Tɪchɛ a ta ɪ lɛ maa na bʊɔrɔ ɛ, tɪ a ɪ a lɛ fʊ̃ʊ na bʊɔrɔ.”
XL Wʊ lɪɛb wa a poturbo sɛ̃ wa nyɛ ka ba guro. Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, “A mɔ̃ yɪ kɔ̃ tʊ̃ɔ jɛ̃ bãlãa jaa gu ma ɛ?
XLI Yɪ jɛɔ chɛlɛ, na yɪ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn ka a bɛɛr kaa ta wa nyɔɔ yɪ ɛ. A ba tɪɛr bʊɔrɔ naa tɪchɛ ka a ba ãgãma ba tʊɔr ɛ.”
XLII Wʊ lɛ chen a gbɛɛ ayi sʊɔ tɪ sʊɔr Nãaŋmɪn. “N Sãa, ala ɪ a dɔɔyɛ ŋmele nyã kɔ̃ tʊ̃ɔ po ma ɛ, ka maa ba nyũn wʊ ɛ, fʊ̃ʊ bɔfʊ wʊ ɪ.”
XLIII Wʊ lɛ wan wa nyɛ ka ba chɛnɛ guro, bojũu gʊ̃ɔ kpɛ ba naa.
XLIV Be lɛ wʊ lɛ bar ba tɪ chen a gbɛɛ ata sʊɔ tɪ sʊɔr Nãaŋmɪn a lɛ nɛ nɪ wʊ ju.
XLV Wʊ lɪɛb wa a poturbo sɛ̃ wa sʊɔr ba, “Yɪ chɛnɛ na gã guro na yɪ pɛnɛ wɛ? Nyɛ, a sɔ̃ɔ ta naa ka ban gar 'yɔ̃ɔ a maa Nɪsaal Bie de wʊ kʊ a yelbe-ɪrbɛ.
XLVI Yɪ vaa ir ka sɪ chen. Yɪ nyɛ a gagaraa na waara.”
XLVII A Yesu na chɛnɛ 'yɛrɛ, ka Judas na ɪ a wʊ poturbo Pie nɪ Ayi ãsʊɔ, tɪ daasãa nɪ nɪbɛ na yi a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ sɛ̃ waara nɪ sɔbɛrɛ nɪ dakʊrsɪ a wʊ sɛ̃.
XLVIII A Judas dɔ̃ɔ man ba ɪka, a 'lɔ wʊn tɪ puor tɪ mʊʊr a kɔtɪr 'lɔ lɛ, yɪ nyɔɔ wʊ.
XLIX Ban wa tɪ ta, Judas pɔɔn chen tɪ 'yɛr, “Wiwile, n puor fʊ naa,” tɪ mʊʊr a Yesu kɔtɪr.
L Ka Yesu 'yɛr kʊ wʊ, “N badaba, tɔ̃ a lɛ fʊn bʊɔrɔ ɪka fʊ tɔ̃.” Be lɛ ba wa nyɔɔ a Yesu.
LI Be lɛ ka a Yesu poturbo ãsʊɔ na ara gbʊr wʊ vɔ̃ɔ a sʊɔ chen a Juu dẽme bɔɔrlo nãa gbãgbaa toor ŋmaa.
LII Be lɛ ka a Yesu 'yɛr kʊ wʊ, “De a sʊɔ su a sʊkpa pɔ, bala na jɛɛrɛ nɪ a sʊɔ na kpin a sʊɔ kũu.
LIII Fʊ tɪɛr ɪka n kɔ̃ tʊ̃ɔ bʊɔl a n Sãa ka wʊ sʊ̃ʊ ma nɪ a malakasɪ gbulo pie nɪ ayi bɪɪ?
LIV Tɪchɛ ŋmɪnɛ lɛ an ɪrɛ wa ɪ yelmãɛ a lɛ a Nãaŋmɪn gãma na 'yɛr ɪka a nɪtɔ̃ lɛ na ɪ?”
LV A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃, a Yesu sʊʊr a nɪyɔɔ bala, “A mɔ̃ nɪbier lɛ n ɪ ka yɪ waan sʊʊr nɪ dakʊrsɪ a n nyɔɔ fʊ jie wɛ? Bɪbir jaa lɛ n ma jãnɛ wile yɪ a puorfʊ yir bɛchaar pɔ, tɪ yaa nyɔɔ ma ɛ.
LVI Tɪchɛ a ɪ naa a lɛ ka a lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ na dɔ̃ɔ 'yɛr a Nãaŋmɪn gãma pɔ ɪ yelmãɛ.” Be lɛ ka a Yesu poturbo ba jaa bar wʊ tɪ jo.
LVII A bala na nyɔɔ a Yesu, chiin wʊ naa a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nãa Kayafasɪ sɛ̃, ka a nɛɛ wiwiilbe nɪ a nɪbɛrɛ ba jaa wa lɔ̃ɔ taa.
LVIII Tɪchɛ ka Pita be a puor jaa turo, na wʊ tɪ kpɛ a bɔɔrlo nãa yir bɛchaar pɔ, tɪ lɔ̃ɔ jãnɛ nɪ a gugurbo, ɪka wʊ nyɛ lɛ an na baar.
LIX Ka a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a 'yɛr tɔɔrfʊ nɪbɛrɛ pãa bʊɔrɔ jir ŋmarba ka ba na ŋmaa jire 'yɔ̃ɔ wʊ, ka ba na tu a be kʊ a Yesu.
LX Tɪchɛ baa nyɛ yele jaa a wʊ 'yɔ̃ɔ ɛ. Nɪyɔɔ daan yi ŋma jiryɔɔ 'yɔ̃ɔ wʊ, tɪchɛ ka a ba 'yɛrbie ɪ jirsɪ. A baaraa nɪbɛ ayi daan yi
LXI na ba 'yɛr ɪka, “A daba nyãna lɛ 'yɛr ɪka, ‘In tɔ̃ɔ ŋmɛr a Nãaŋmɪn puorfʊ yir nyãna bar tɪ de ber ata lɛ mɛn wʊ.’ ”
LXII A be lɛ ka a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nãa ir ara tɪ sʊʊr a Yesu, “Faa tara 'yɛr jaa na 'yɛr bɪɪ? Bo dãasɪɛ lɛ a anyã ban dire dɔɔlɔ fʊ?”
LXIII Tɪchɛ ka a Yesu ɪ jaa gbul. Be lɛ ka a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nãa 'yɛr, “N sʊrɔ fʊ naa a Nãaŋmɪn nyã na ɪ a vʊr niem, ɪka fʊ 'yɛr kʊ sɪ, ala ɪ fʊ̃ʊ lɛ ɪ a Nɪ-iraa na ɪ a Nãaŋmɪn Bie.”
LXIV Ka a Yesu 'yɛr kʊ wʊ, “Ɔɔ, a lɛ nɛ fʊn 'yɛr lɛ. Tɪchɛ yɪ jaa lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ ɪka daar kɔ̃ɔ, yɪn nyɛn a maa Nɪsaal Bie na jãnɛ a Kpɛ̃ɔ Sʊɔ nũsʊ̃ɔ jie. Yɪ mɪ na lɛ nyɛ ma naa ka n yɪ a julõjuur pɔ waara.”
LXV Ka a bɔɔrlo nãa tɔɔ a fuu chɪɛr tɪ 'yɛr, “Wʊ sɔ̃ɔn Nãaŋmɪn yuor. Bo lɛ so sɪn chɛnɛ bʊɔrɔ dãasɪdirbe? Yɪ wõn wʊ tʊ Nãaŋmɪn.
LXVI Ŋmɪnɛ lɛ yɪ tɪɛr?” Ka ba 'yɛr, “Wʊ sɛɛn kũu.”
LXVII Ba chir nataar 'yɔ̃ɔ wʊ a nie pɔ, tɪ ma gbul nũu ŋmen wʊ, ka bamɪne mɪ ma 'ma wʊ,
LXVIII tɪ sʊʊr, “Nɪ-iraa, ala ɪ fʊ bɔ̃ɔn yele jaa wiil sɪ a nɪrɛ 'lɔ na ŋme fʊ?”
LXIX Pita jãnɛ naa a yõo a bɛchaar pɔ. Ka a gbãgbapɔɔbile ãsʊɔ wa a wʊ sɛ̃ wa 'yɛr, “Fʊ mɪ dɔ̃ɔ turo a Yesu na yi a Galilee.”
LXX Tɪchɛ ka wʊ chiir a ba jaa niem tɪ 'yɛr, “N ba bɔ̃ɔ a 'yɛr 'lɔ par fʊn 'yɛrɛ ɛ.”

LXXI Wɔn wa tı ara a dɔ̃dɔr nɛɛ, a pɔɔbile ãsʊɔ nyɛ wʊ naa na wʊ 'yɛr kʊ a nıbɛ na ara a be, “A daba nyã mı dɔ̃ɔ turo a Yesu na yi a Najaretı.”

LXXII Be lɛ a Pita lɛ chiir pɔ tı 'yɛr ıka, “N ba bɔ̃ɔ a daba nyãna ɛ.”

LXXIII A ba kor ɛ, ka a bala na ara gbʊr a Pita mı 'yɛr, “Sırɛ jaa lɛ, fʊ ı naa a ba ãsʊɔ. A fʊ kɔkɔr yin fɔn chãa pɔ.”

LXXIV Be lɛ ka a Pita pɔrɔ 'yɔ̃ɔnɔ̃ a wʊ mãɛ tı mı pɔrɔ kʊrɔ ba 'yɛrɛ ıka, “N ba bɔ̃ɔ a daba nyãna ɛ.” Ka a nɔraa mı tɔ̃ɔ kɔ̃.

LXXV Be lɛ ka Pita tıɛr tɔ a lɛ a Yesu na dɔ̃ɔ 'yɛr, “Fʊn chiir ma naa gbɛɛ ata tıchɛ ka a nɔraa kɔ̃.” Ka a Pita ir yi a yõo tı kɔ̃ nıbaal kõn.

XXVII

I A wɛr na wa chaar bibio, a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a nıbɛrɛ ba jaa lɔ̃ɔ taa guor lɛ ban na ı kʊ a Yesu.

II Ba lũ wʊn tara chiin a paal Nãkpɛ̃ɛ Pilate sɛ̃.

III Judas na gar 'yɔ̃ɔ wʊ na wa nyɛ ıka ba tɔɔr a Yesu 'yɛr guor a wʊ kʊfʊ, wʊ pʊɔ sɔ̃ɔ naa ka wʊ lɛ lıɛb a libibie lıjɛr nı pie na wʊ tı kʊ a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a nıbɛrɛ.

IV Tı na wʊ 'yɛr, “N maal yelbier nı ın gar 'yɔ̃ɔ nırɛ na ba maal yelbier jaa ɛ.” Tıchɛ ka ba 'yɛr, “Sı baka ba lɛ ɛ? Fʊ 'yɛr a ı.”

V Wʊ den a libie lɔb bar a Nãaŋmın puorfʊ yir pɔ, tı na wʊ yi tı yɔɔl miir.

VI Ka a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ wob a libie na ba 'yɛr ıka a ba sɛɛ ıka sı de yaa 'yɔ̃ɔ a Nãaŋmın puorfʊ yir libie pɔ ɛ, bojũu a ın jãı libie.

VII Ban wa guor taa baar, ba den a libie dãn a lamıɛr wɛr a jie ban ma ũno sãanba.

VIII Lɛ lɛ so ka nıbɛ bʊɔlɔ a jie nyã, “Jãı Wɛr,” wa tãn dına.

IX A ın yelmãɛ nı a lɛ a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ Jeremiya na dɔ̃ɔ 'yɛr, “Ba den a libibie lıjɛr nı pie a lɛ a Isıral nıbɛ na sɔɔ de,

X na ba dãn a lamıɛr wɛr nıtãa lɛ a sı Soro na 'yɛr.” *(Jeremiya 19:1-13)*

XI Yesu na wa ara a Nãkpɛ̃ɛ Pilate niem, wʊ sʊʊr wʊ naa, “Fʊ̃ʊ lɛ ı a Juu nıbɛ nãa ɔ?” Ka a Yesu 'yɛr “Ɔɔ, a lɛ nɛ fʊn 'yɛr lɛ.”

XII A bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a nıbɛrɛ na sɔ̃ɔnɔ̃ a wʊ yuor, waa 'yɛr 'yɛr jaa ɛ.

XIII Be lɛ a Pilate sʊʊr wʊ, faa 'yɛrɛ 'yɛr jaa wɛ? Nyɛ lɛ ban sɔ̃ɔnɔ̃ a fʊ yuor jã?

XIV Tıchɛ a Yesu ba haa nɛɛ sɔɔ wʊ nı a ala a jaa ban 'yɛrɛ dɔɔlɔ wʊ ɛ, ka a 'maa a Pilate nɛɛ.

XV A lɔ̃ɔ difʊ sɔ̃ɔ wa ta, ba ma 'yɛr ıka a Nãkpɛ̃ɛ Pilate wʊ ir nırɛ 'lɔ a nıbɛ na bʊɔrɔ a pɔɔ fʊ die pɔ bar.

XVI A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃, ba pɔɔn daputuo sʊɔ kɔ̃ɔ nırɛ jaa na bɔ̃ɔ ka wʊ di Barabasɪ.

XVII A lɛ a nıyɔɔ na wa lɔ̃ɔ taa, Pilate sʊʊr ba naa, “An lɛ yı bʊɔrɔ ıka n yuo kʊ yı, Barabasɪ bıı Yesu, a 'lɔ ban bʊɔlɔ a Nı-iraa?”

XVIII Bojũu wʊ bɔ̃ɔn naa ıka a nyuur ban tara nı a Yesu lɛ so ban nyɔɔ wʊ waan a wʊ sɛ̃.

XIX A Pilate na wa jãnɛ a 'yɛr tɔɔrfʊ dakɔɔ ju, a wʊ pɔɔ tõn 'yɛr wʊ, “Taa ırɛ wa ırɛ a daba 'lɔ̃nɔ̃ na ba maal bon jaa yele jaa ɛ, bojũu jãa, n din dɔɔyɛ jãn pɔ nı a wʊ yele.”

XX Tıchɛ a bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a nıbɛrɛ 'yɛr kʊ a nıyɔɔ ıka ba sʊɔr ka wʊ yuo Barabasɪ bar, tı kʊ a Yesu.

XXI Ka a Nãa Pilate lɛ bɔ̃ɔ sʊʊr ba go, “A nıbɛ banyã ayi, buor lɛ yı bʊɔrɔ ıka n yuo kʊ yı?” Ka ba 'yɛr, “Barabasɪ.”

XXII Ka a Nãa Pilate sʊʊr ba, “Tı n ı ŋmınɛ nı a 'lɔ yın bʊɔlɔ a Nı-iraa?” Ka ba jaa 'yɛr, “Kpa wʊ a daa ju.”

XXIII Ka wʊ sʊʊr ba, “Bo yelbier lɛ wʊ ı? Bo dɛɛr lɛ wʊ maal?” Tıchɛ ka ba tãna kpɛ̃ɔ jaa 'yɛrɛ, “Kpa wʊ a daa ju.”

XXIV A Pilate na wa nyɛ bɔ̃ɔn ıka wʊ kʊ̃ tʊ̃ɔ yele jaa ı ɛ, tıchɛ ka a nıbɛ wılɛwılɛ jaa tı gar, ka wʊ de kʊ̃ɔ pɛɛn a wʊ nuur a nıyɔɔ niem, tı na wʊ 'yɛr, “Maa ba pʊɔ a daba nyã kũu pɔ ɛ. Yın sɛ̃ lɛ a be.”

XXV Be lɛ ka a nıbɛ ba jaa 'mataa 'yɛr, “Vɛ̃ ka a wʊ jãı dɔɔl a sın nı a sı bibiir ju.”

XXVI Be lɛ wʊ yuo a Barabasɪ kʊ ba. Wʊ vɛ̃ naa ka ba fɔb a Yesu tı wʊ de wʊ kʊ a sojasɪ ka ban tı kpa a daa ju.

XXVII Be lɛ ka a sojasɪ tara a Yesu tı kpɛ̃n a nãa yir kpɛ̃ɛ 'lɔ pɔ, tı bʊɔl a ba taaba sojasɪ lɔ̃ɔ taa.

XXVIII Ba yaar a wʊ bonsɪ bar tı de fuu jıɛ su wʊ,

XXIX na ba lɛ de gʊʊr wob nãa jupil kaar su wʊ. Ba den dãgbal 'yɔ̃ɔ wʊ a nũsʊ̃ɔ pɔ, na ba gbur dumo a wʊ niem laara wʊ, “Yãan yooo, Juu nıbɛ nãa!”

XXX Ba ma chır nataar 'yɔ̃ɔ wʊ tı de daa ŋmen wʊ a ju pɔ.

XXXI Ban wa la wʊ a nıtɔ̃ wa baar, ba yãan a fuu jie 'lɔ bar tı de a wʊ mãɛ fuu su wʊ, na ba pãa de wʊ chiin ıka ba tı kpa a daa ju.

XXXII Ban wa yi a sɔr pɔ, ba nyɛn daba na yi Sirenı ka a wʊ yuor di Simon, ka ba nyɔɔ wʊ fır wʊ ka wʊ tuo a Yesu daa.

XXXIII Ba tı tãn jie ban bʊɔlɔ Gɔlgɔta, a par lɛ ıka, Julaa Jie.

XXXIV Ba den tãıtuo 'yɔ̃ɔ dãa pɔ ıka a Yesu wʊ nyũ, tı wʊn wa lɛm kaa, wʊ tɔr bar.

XXXV Ban wa kpa wʊ a daa ju baar, ba põ naa a wʊ fɔɔr ŋmen gbãm bɔ̃ɔn ala ãsʊɔ jaa nı na di,

XXXVI tı na ba jãnɛ a jie pire wʊ.

XXXVII Ba sɛb a yele 'lɔ jũu ban kʊn wʊ mar a daa ju ɪka, NYƐ A YESU, A JUU NIBƐ NÃA.

XXXVIII Ba mɪ kpan nɪfarba ayi a dabãbãnsɪ mɪ ju, ka ãsʊɔ be a Yesu nũsʊ̃ɔ jie ka ãsʊɔ mɪ be a wʊ gubaa jie.

XXXIX A bala na tala a be tʊrɔ wʊ, na ba vavire jur

XL 'yɛrɛ, "A fʊ̃ʊ na 'yɛr ɪka fʊn ŋmɛr a Nãaŋmɪn puorfʊ yir tɪ de ber ata mɛn, faa a fʊ mãɛ. Ala ɪ fʊ ɪ naa a Nãaŋmɪn Bie, wa suu a daa ju."

XLI Lɛ nɪ wʊ ju mɪ lɛ a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a nɛɛ wiwiilbe nɪ a nɪbɛrɛ mɪ laara wʊ,

XLII na ba 'yɛrɛ, "Wʊ faan nɪbɛ bamɪne, tɪ wʊ kʊ̃ tʊ̃ɔ faa a wʊ mãɛ ɛ. 'Lɔ lɛ ɪ a Isɪral Nãa, wʊ wa suu a daa ju a pʊ̃pãanyãna, ka sɪ sɔɔ de wʊ.

XLIII Wʊ sɔɔn Nãaŋmɪn. Vɛ̃ ka Nãaŋmɪn faa wʊ a pʊ̃pãanyãna, bojũu wʊ 'yɛr naa ɪka wʊ ɪn Nãaŋmɪn Bie."

XLIV Lɛ nɪ wʊ ju mɪ lɛ a nɪfarba ayi bala mɪ ban kpa gbʊr wʊ, mɪ tʊ wʊ.

XLV A mɔ̃tɔ̃ɔ na wa ara gar ju sãlsɔɔ, a wɛr wʊ jaa sɔb naa tɪ tãn a mɔ̃tɔ̃ɔ balfʊ sɔ̃ɔ.

XLVI A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ a Yesu chɪɪr kpɛ̃ɔ jaa na wʊ 'yɛr, "Ɛloɪ, Ɛloɪ, lama sabakatanɪ." A par lɛ ɪka "N Nãaŋmɪn, n Nãaŋmɪn, bo lɛ so fʊn lɪɛb puor 'yɔ̃ɔ ma?" *(Yiel Gãn 22:1)*

XLVII A nɪbɛ bala na ara gbʊr wʊ, na wa wʊ̃ a lɛ wʊn 'yɛr, ka ba 'yɛr ɪka, "Elaija lɛ wʊ bʊɔlɔ."

XLVIII Ajienaa ka a daba ãsʊɔ jo chen tɪ 'mɔɔ sapɔ 'lɔr a dãmiir amɪne pɔ, na wʊ char daa pɔ, de kʊ a Yesu ɪka wʊ mʊʊr.

XLIX Tɪchɛ ka bamɪne 'yɛr, "Yɪ bar a sɪ kaara, Elaija na wa yɔɔ wʊ naa bɪɪ."

L Be lɛ a Yesu chɪɪr kpɛ̃ɔ jaa tɪ ŋmaa a vʊʊr.

LI Ka a Nãaŋmɪn puorfʊ yir pɔ, ban lũ fɔbaa chɪɛr a saaju tɪ gbem a par. Ka a tɛ̃e dãm, ka a kʊsɪbɛ mɪ ŋmɛr ŋmɛr.

LII A yar mɪ yuo yuor, ka a Nãaŋmɪn nɪbɛ bamɪne na dɔ̃ɔ kpi, jɛɔ.

LIII Ban wa yi a ba yar pɔ a lɛ, ka a Yesu na wa ir a kũu pɔ baar, ka ba pãa kpɛ a tɛ̃chɛchɛ pɔ, ka nɪyɔɔ jaa tɪ nyɛ ba.

LIV A sojasɪ nɪkpɛ̃ɛ nɪ a bala wʊn ara nɪ na ba pire a Yesu, nyɛn a wɛr na dãm nɪ a lɛ jaa na ɪ, ka dãbãɛ kpɛ ba, ka ba 'yɛr, "Yelmãɛ jaa lɛ, a daba nyã ɪn a Nãaŋmɪn Bie."

LV Pɔɔ yɔɔ mɪ dɔ̃ɔ be a be ara tɛɛr jaa kaara, bala lɛ dɔ̃ɔ tu wʊ yin a Galilee na ba sʊ̃nɔ̃ wʊ.

LVI A pɔbɔ banyãna pɔ lɛ Mɛɛr na yi Magdala, nɪ Mɛɛr na ɪ Jemesɪ nɪ Josefʊ ma, nɪ a Jebedee bibiir ma.

LVII A jãanʊɔr na wa ta, a taraa sʊɔ kɔ̃ɔ na yɪ Arimatɪya ban bʊɔlɔ Josefʊ, wʊ mɪ dɔ̃ɔ ɪ a Yesu poturo.

LVIII Wʊ chen a Pilate sɛ̃ tɪ sʊɔr a Yesu ãgãn. Ka a Pilate bar sɔr ka ba yɔɔ a Yesu kʊ wʊ.

LIX A Josefʊ yɔɔn a ãgãn pil fɔpɪla,

LX kul tɪ ũu a wʊ mãɛ yaa paalaa pɔ wʊn chɪ a kʊsɪr pɔ. Wʊ bil kʊsɪr wa pɔɔ a yaa nɛɛ tɪ na wʊ kul.

LXI Mɛɛr na yi Magdala nɪ a Mɛɛr ãsʊɔ ben be jãnɛ a yaa puor.

LXII A Chɔɔrfʊ Bɪbir ka a wɛr na chaar ka a ɪ a Pɛ̃nfʊ Bɪbir lɛ, a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a Faraseemɪne chen tɪ 'yɛr a Nãkpɛ̃ɛ Pilate,

LXIII "Nɪkpɛ̃ɛ, sɪ lɛ tɪɛr a lɛ a jir ŋmara 'lɔ̃nɔ̃ na dɔ̃ɔ 'yɛr wʊn dɔ̃ɔ chɛnɛ, 'Ɪka ber ata daar ɪn lɛ lɪɛb ir ɪ vʊr.'

LXIV A lɛ jũu vɛ̃ ka ba gu a yaa tɪ tãn a ber ata daar, ka ala ba ɪ lɛ ɛ, a wʊ poturbo na chen tɪ ju a ãgãn a yaa pɔ, tɪ 'yɛr kʊ a nɪbɛ ɪka, 'lɔ lɛ ir a kũu pɔ, ka a bɛlfʊ taa ɪ dɛɛr gar a lɛ wʊn dɔ̃ɔ 'yɛr ɛ."

LXV Ka a Pilate 'yɛr, "Yɪ de gugurbo ka ba tɪ gu a yaa a lɛ yɪn bɔ̃ɔ."

LXVI Be lɛ ba tara a gugurbo chiin ka ba tɪ bɛ a yaa bɔɔ pɔɔ, tɪ na ba 'yɔ̃ɔ a kʊsɪr jãnɛ, tɪ 'yɔ̃ɔ ka a gugurbo ara gu.

XXVIII

I A Pɛ̃nfʊ Bɪbir na wa baar, ka a na ɪ a Pɛ̃nfʊ divɪɛ bio daar a wɛr na wa chaara wa la la la, Mɛɛr na yi a Magdala nɪ a Mɛɛr ãsʊɔ yin chen ɪka ba tɪ kaa a yaa.

II Be lɛ ka a tɛ̃e dãm kpɛ̃ɔ jaa, ka a ɪ Nãaŋmɪn malaka lɛ yi a saaju suu wa bil a kʊsɪr bar a yaa nɛɛ tɪ do jãnɛ.

III A wʊ nie nyɪlɛ saa nyɪɪrfʊ kaar, ka a wʊ bʊ̃sursɪ pɛl jaa pɪlpɪl.

IV Dãbãɛ kpɛ̃n a bala na ara kaara, ka ba gĩem ara kũn kaar.

V A malaka 'yɛr kʊ a pɔbɔ, "Yɪ ta joro dãbãɛ ɛ, n bɔ̃ɔn naa ɪka a Yesu 'lɔ ban kpa a daa ju lɛ yɪ bʊɔrɔ.

VI Waa be ka ɛ. Wʊ ir naa ɪ vʊr nɪtãa a lɛ wʊn dɔ̃ɔ 'yɛr. Yɪ wa muul kaa a jie wʊn gã.

VII Yɪ chen fɔɔ jaa na yɪ tɪ 'yɛr kʊ a wʊ poturbo, 'Wʊ lɪɛb ir a kũu pɔ, na wʊ de yɪ nie chiine a Galilee. Be lɛ yɪn tɪ nyɛ wʊ.' N pãa 'yɛr kʊ yɪ."

VIII A pɔbɔ banyãna yin a yaa par nɪ dãbãɛ jo fɔɔ jaa nɪ pʊpɛl chen ɪka ba tɪ 'yɛr kʊ a wʊ poturbo.

IX Be lɛ ka ajienaa, ka a ɪ Yesu lɛ tuor puor ba, ka ba lo kpa a wʊ niem nyɔɔ a wʊ gbɛɛ puor wʊ.

X Be lɛ a Yesu 'yɛr kʊ ba, yɪ ta joro dãbãɛ ɛ, "Yɪ tɪ 'yɛr kʊ a n yɛɛr ɪka ba chen a Galilee, be lɛ ban tɪ nyɛ ma."

XI A pɔbɔ na wa chiine, a sojasɪ bamɪne
na dɔ̃ɔ guro a yaa kpɛ̃n a tɛ̃kpɛ̃ɛ pɔ, tɪ 'yɛr
kʊ a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ a lɛ jaa na ɪ.
XII A bɔɔrlo nãa nɪ a wʊ nɪbɛrɛ na wa lɔ̃ɔ
taa, ba guor taa de libiyɔɔ kʊ a sojasɪ
XIII tɪ na ba 'yɛr kʊ ba, "Yɪ 'yɛr ɪka, 'A wʊ
poturbo lɛ wa ju a wʊ ãgãn a sɔ̃ɔ 'lɔ sɪn
chɛnɛ gã guro.'
XIV Ala ɪ a 'yɛr nyã wa lon a Nãa Pilate
toor pɔ, sɪn maal wʊ naa ka a wʊ pʊɔ pɛl
a sɪ ir yɪ yin wõm pɔ."
XV A sojasɪ den a libie tɪ na ba ɪ a lɛ ban
'yɛr ɪka ba ɪ. A Juu nɪbɛ ma chɛnɛ na 'yɛr
a yele nyãna a dɪna.
XVI A poturbo pie nɪ bʊ̃'yen chen a
Galilee a tɔ̃ɔ 'lɔ ju a Yesu na wiil ba ɪka
ba do.
XVII Ban wa nyɛ wʊ, ba gbur dumo na ba
puor wʊ tɪchɛ ka bamɪne chɛnɛ baala.
XVIII Ka a Yesu wa 'yɛr kʊ ba, "A n Sãa
den a kpãɛn ala a jaa na be a saaju, nɪ a
kpãɛn ala a jaa na be a wɛr pɔ kʊ ma.
XIX A lɛ jũu, yɪ yɔ a wɛr wʊ jaa na yɪ tɪ
'yɔ̃ɔ paalsɪ ka ba wa turo ma, na yɪ suoro
ba a Nãaŋmɪn kʊ̃ɔ, a Sãa yuor, nɪ a Bie
yuor, nɪ a Nãaŋmɪn Sɪɛ yuor 'yɔ̃ɔ,
XX tɪ na yɪ wile ba ka ba sɔɔ de, tɪ turo
bon jaa ɪn 'yɛr kʊ yɪ. Yɪ bɔ̃ɔn ɪka ɪn ma ben
a yɪ sɛ̃ sɔ̃ɔ jaa, tɪ tãn a wɛr baarfʊ daar."

LƐ A MAAKI NA SƐB A YESU 'YƐR NƱƆ

I Yesu Kırısıto na ı a Nãaŋmın Bie 'yɛr nɔ̃ɔ pielfʊ.
II 'Yɛ'yɛrɛ kɔ̃ɔ yuor na di Isaiya sɛb naa, “Nyɛ, ın tɔ̃ naa a n tɔ̃tɔ̃nɔ̃ ka wʊ de nie tı chɔɔr a sɔr kʊ fʊ.” *(Malakaı 3:1)*
III “Kɔkɔr tãna naa a dãlpʊɔ ju, ‘Chɔɔr a sɔr kʊ a sı Soro na fʊ maal a wʊ sɔr ka wʊ tor.’ ” *(Isaiya 40:3)*
IV Lɛ lɛ a Jɔɔn wa, na wʊ wa suoro a nıbɛ a Nãaŋmın kɔ̃ɔ be a dãlpʊɔ ju, na wʊ mʊɔl 'yɛr, “Yı lıɛb yi a yı tıɛr dɛɛr pɔ so a Nãaŋmın kɔ̃ɔ, ka wʊ vɛ̃ a yelbebe kʊ yı.”
V Ka a nıbɛ yire a tɛ̃n ala a jaa na be a Judiya wɛr pɔ, ka a bamıne mı yire a Jerusalɛm. Ba chire naa a ba pʊʊr 'yɛrɛ a ba yelbebe kʊrɔ wʊ tıchɛ ka wʊ suoro ba jaa a Nãaŋmın kɔ̃ɔ a Jordan man pɔ.
VI Nyɔɔma kɔɔlʊ fuu lɛ Jɔɔn ma su tı de gãn lũn a sıɛ. Soor nı sıkãa lɛ ı a wʊ bɔ̃diir.
VII Wʊ 'yɛr naa, “N puor sʊɔ ben be, na wʊ gar ma. A wʊ nafɔɔr mibe gba n ba sɛɛ ıka n guun for ɛ.
VIII Maa suoro yı naa nı a Nãaŋmın kɔ̃ɔ tıchɛ 'lɔ na so yı naa nı a Nãaŋmın Sıɛ.”
IX A sɔ̃ɔ 'lɔ Yesu yi naa Najaretı na be a Galilee wɛr pɔ wa, ka a Jɔɔn so wʊ a Nãaŋmın kɔ̃ɔ a Jordan man pɔ.
X A Yesu na wa yire a kɔ̃ɔ pɔ, wʊ nyɛ naa a saaju na tɔɔ yuo ka a Nãaŋmın Sıɛ wa suro fıka papa wa kpɛ a Yesu pɔ.
XI Tı a kɔkɔr yi a Nãaŋmın sɛ̃ 'yɛrɛ, “Fɔ̃ʊ lɛ ı a n binɔ̃nãa, ka a n 'yɔ̃ɔ ma 'maa nı fʊ.”
XII Ka a Nãaŋmın Sıɛ de wʊ fɔɔ jaa chiin a dãlpʊɔ ju,
XIII ka wʊ tı be be ber lıjaayi ka a Satan bɛɛr wʊ kaa. 'Lɔ nı a mɔdɔ̃n lɛ dɔ̃ɔ be be, ka a malakası wa sɔ̃nɔ̃ wʊ.
XIV Jɔɔn ban wa nyɔɔ pɔɔ baar, Yesu chen naa a Galilee na wʊ tı mʊɔlɔ 'yɛrɛ a Nãaŋmın 'yɛr nɔ̃ɔ.
XV Wʊ 'yɛr naa, “A sɔ̃ɔ ta naa ka a Nãaŋmın di a wʊ nãalɔ̃ʊ. Yı lıɛb yi a tıɛr dɛɛr pɔ na yı sɔɔ de a 'yɛr nɔ̃ɔ.”
XVI A lɛ a Yesu na wa de a Galilee man lana, wʊ nyɛ naa Simon nı a wʊ yɛbile Andiru ka ba lɔɔrɔ lɔyaar, jãnyɔɔrbɔ lɛ ba ı,
XVII ka wʊ bʊɔl ba, “Yı wa turo ma, ka n lıɛb yı ka yı nyɔɔrɔ nıbɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ Nãaŋmın nãalɔ̃ʊ pɔ.”
XVIII Ka ba tɔ̃ɔ tıɛ a jãmɛ nyɔɔrfʊ bar tı turo wʊ.
XIX Wʊn wa chen a niem bãlãa, wʊ nyɛ naa Jemesı nı Jɔɔn, Jebedee bibiir, a ba be a gboro pɔ chɔɔrɔ a lɔyaarsı.
XX Wʊn wa nyɛ ba, wʊ bʊɔl ba naa, ka ba bar a ba sãa nı a gboro nı a bala ban yara tı turo a Yesu.
XXI Be lɛ ba wa chen a Kapenahum ka a Pɛ̃nfʊ Bıbir wa ta, ka a Yesu chen tı kpɛ a lɔ̃ɔfʊ jie tı piel wile.
XXII A nıbɛ nɛɛr 'maa naa nı a wʊ wiilfʊ, bojũu wʊ wile ba naa nı Nãaŋmın sɔr. Waa ı fıka a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe ɛ.
XXIII A sıdɛɛr sʊɔ kɔ̃ɔ mı chen tı kpɛ a ba lɔ̃ɔfʊ jie tãna 'yɛrɛ nı,
XXIV “Bãa lɛ a fʊ̃ʊ Yesu na yi a Najaretı bʊɔrɔ a sı sɛ̃? Fʊ wa naa ıka fʊ wa sɔ̃ɔ sı bar bıı? N bɔ̃ɔ naa a nırɛ 'lɔ fʊn ı, fʊ ı naa a chɛchɛ 'lɔ na yi a Nãaŋmın sɛ̃!”
XXV Ka a Yesu tãn wʊ, “Pɔɔ a fʊ nɛɛ tı wa yi a daba pɔ!”
XXVI Ka a sıdɛɛr daa a daba lɔb tɛ̃e nıtãa kpũgul loro tı ŋme chɛlma tı wa yi a daba pɔ.
XXVII Ka a nɛɛr 'maa a nıbɛ ka ba lıɛb sʊrɔ taa, “Bo lɛ? Wiil paal bo mı nı nyã, na tara kpɛ̃ɔ lɛ! Wʊ ma 'yɛr 'yɛr, ka a sıdɛbɛ ma tu a wʊ nɛɛ.”
XXVIII Ka a wʊ yele yaar a Galilee wɛr wʊ jaa.
XXIX Ban wa yi a lɔ̃ɔfʊ jie, 'lɔ nı Jemesı nı Jɔɔn chen naa a Simon nı Andiru yir,
XXX ka a ãgãn tɔ a Simon dãɛ pɔɔ ka ba 'yɛr kʊ a Yesu.
XXXI Yesu kpɛ naa a wʊ sɛ̃ tı nyɔɔ a wʊ nũu sʊ̃ʊ wʊ ka wʊ ir. A ãgãn tʊl baar wʊ, ka wʊ ir maal bʊ̃diir kʊ ba.
XXXII A jãanʊɔr 'lɔ̃nɔ̃ a mɔ̃tɔ̃ɔ na wa mʊr, a nıbɛ waan na baalsı nı a bala a sıdɛbɛ na tara a Yesu sɛ̃.
XXXIII Ka a tɛ̃e nıbɛ ba jaa wa lɔ̃ɔ a dɔ̃dɔ̃rʊ,
XXXIV ka a Yesu sãa nıyɔɔ na tara baal jaa bʊrɔ. Wʊ mı dii naa a sıdɛbɛ yɔɔ ka a yi, tı maa sɔɔ ka a sıdɛbɛ 'yɛr 'yɛr ɛ, bojũu ba bɔ̃ɔ naa a nırɛ 'lɔ wʊn ı.
XXXV A wɛr na chaara a bibio pipi tı chɛnɛ sɔb, Yesu ir na wʊ yi a yir na wʊ chen a jie ãsʊɔ ıka wʊ tı sʊɔr Nãaŋmın.
XXXVI Simon nı a wʊ taaba mı yin bʊɔrɔ wʊ na ba wa nyɛ wʊ,
XXXVII na ba 'yɛr, “Nıbɛ ba jaa yʊɔrɔ na bʊɔrɔ fʊ!”
XXXVIII Ka a Yesu 'yɛr, “Yı ı ka sı chen jiyuo, a tɛ̃n anyã na gbʊr, ka n tı mʊɔl 'yɛr a Nãaŋmın 'yɛr a be, ala 'yɔ̃ɔ lɛ n wa.”
XXXIX Wʊ yɔ naa a Galilee wɛr wʊ jaa na wʊ 'yɛrɛ a Nãaŋmın 'yɛr a ba lɔ̃ɔfʊ yie pɔ tı na wʊ dire a sıdɛbɛ mı ka a yire.
XL Ka a daba ãsʊɔ mı na ı kɔ̃kɔ̃mɔ̃ wa gbur dumo sʊɔr wʊ, “Fɔ̃ʊ sɔɔ, sãa ma.”
XLI Ka nıbaal kpɛ a Yesu ka wʊ tur a wʊ nũu sıır a daba tı 'yɛr, “N sɔɔ naa. Sa!”
XLII Ajienaa ka a kɔ̃kɔ̃mɔ̃ sa.
XLIII Yesu kpãa wʊ naa kpãkpãan wʊ ıka,

XLIV "Taa ıre wa 'yere kʊrɔ nıre ɛ. Chen tı wiil a fʊ mãɛ kʊ a Juu nıbɛ bɔɔrloro tı ir a nɛɛ 'lɔ a Mosesı na 'yer ka a ı dãasıɛ."
XLV Tıchɛ a daba na wa yi wʊ piel naa na wʊ ŋme a Yesu yele yaar, ka a lɛ jũu Yesu ba lɛ tõɔ yɔɔrɔ chãa pɔ a tẽe pɔ ɛ. Wʊ ma be naa a tẽe kõkoor, a nıbɛ chɛnɛ yire jiir jaa waara a wʊ sɛ̃.

II

I A anyã puor, Yesu lıɛb wa a Kapenahum, ka nıbɛ wõ ka wʊ be naa a yir.
II Nıyɔɔ wan wa duo na ba sɛɛ a die wa tı yin a yõo. Ka wa 'yere a Nãaŋmın 'yer kʊrɔ ba.
III Be lɛ ka daba ãsʊɔ mı bıere, a wʊ nuur nı a wʊ gbɛɛ kpi naa, ka nıbɛ anaar jɛ̃jɛl wʊ na ba waan a Yesu sɛ̃.
IV Ka ba wa ta, ka jie ba be be a ba na tu kpɛ̃n a be a Yesu na be ɛ, a nıyɔɔ jũu. Be lɛ ba do a gar ju na ba tı ŋmaa puo a jie 'lɔ a Yesu na ara, tı na ba de a daba nı a fɔbaa 'lɔ ban 'mɔɔn wʊ waan tur bar ka wʊ suu tı gã a Yesu niem.
V Be lɛ a Yesu na wa nyɛ a lɛ ban sɔɔ de wʊ, wʊ 'yer kʊ a dabaala, "N bie, n vɛ̃ naa fʊ yelbebe bar."
VI Ka be lɛ ka a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe bamıne na be be tıere,
VII "Ka nyɛ daba na ara fere na wʊ sɔ̃ɔnɔ̃ Nãaŋmın yuor tɛɛ. An lɛ na tõɔ nıre yelbebe vɛ̃ bar, ka Nãaŋmın tɛɛ ba lɛ ɛ?"
VIII Ajienaa Yesu bɔ̃ɔn naa a lɛ ban tıerɛ a ba pʊʊr pɔ, ka wʊ 'yer kʊ ba, "Bãa lɛ yı tıerɛ a lɛ a yı pʊʊr pɔ?
IX Buor sʊɔ lɛ ı kõmɔ̃kõmɔ̃, n 'yer ıka n vɛ̃ naa wʊ yelbebe bar, bıı, n 'yer ıka a daba nyã wʊ ir, 'mɔɔ a wʊ bõgãnaa, na wʊ kulo nı?
X N bʊɔrɔ naa ıka yı bɔ̃ɔ ıka a Nısaal Bie tara naa kpɛ̃ɔ a wer pɔ na vɛ̃ nıre yelbebe kʊ wʊ." Be lɛ wʊ 'yer kʊ a daba 'lɔ nuur nı a gbɛɛ na kpi,
XI "Fõʊ lɛ n 'yere, ir, na fʊ 'mɔɔ a bõgãnaa, na fʊ kulo nı."
XII Be lɛ, ka wʊ vaa ir 'mɔɔ a bõgãnaa yin a nıbɛ ba jaa niem. Nɛer 'maa ba naa ka ba dãna Nãaŋmın 'yere, "Saa dɔ̃ɔ nyɛ a lɛ ɛ."
XIII Yesu lıɛb chen a man nɛɛ ka nıyɔɔ wa a wʊ sɛ̃ ka wʊ wile ba.
XIV A Yesu na wa chiine wʊ nyɛ naa a Alfayası bie, Levi, ka wʊ jãnɛ a lõpo defʊ jie, ka Yesu 'yer kʊ wʊ, "Ir turo ma," ka wʊ ir turo wʊ.
XV A lõpodierbe nı a yelbetõnbɔ yɔɔ turo naa a Yesu, ka 'lɔ nı a bamıne nı a wʊ poturbo 'mataa dire a Levi yir.
XVI A Mosesı Nɛɛ wiwiilbe na ı a Faraseemıne nyɛ a lɛ wʊn jãnɛ nı a lõpodierbe nı a yelbetõnbɔ 'mataa dire, ka ba sʊʊr a wʊ poturbo, "Bãa lɛ so a daba nyã na 'mataa dire nı a lõpodierbe nı a yelbetõnbɔ?"
XVII Yesu wõ naa a lɛ ban 'yer, ka wʊ 'yer kʊ ba, "Nıre na kpɛ̃mɛ waa chiine tıtılɛ jie ɛ. Baalaa lɛ ma chen. N ba wa ıka n wa bʊɔl a nıtorsı ɛ. N wa naa ıka n wa bʊɔl a yelbebe tõnbɔ ka ba wa lıɛb a tıer."
XVIII Jɔɔn poturbo nı a Faraseemıne nıbɛ gal kɔ̃, ka nıbɛ wa sʊʊr a Yesu, "Ŋmıne lɛ a Jɔɔn poturbo nı a Farasee poturbo ma gal kɔ̃, tıchɛ ka a fõʊ poturbo maa gal kɔ̃ ɛ?"
XIX A Yesu 'yer kʊ ba, "Ŋmıne lɛ an ı ka nıbɛ be a pɔɔ paalaa sıre jie tı tõɔ kɔ̃ gal? Wʊn chɛnɛ be a ba sɛ̃, ba kʊ̃ tõɔ ɛ.
XX A daar 'lɔ ban wa de a pɔɔ paalaa sıre, ban gal a kɔ̃.
XXI "Nıre maa ŋmaa fɔpaalaa se 'yõɔ fɔkoraa pɔ ɛ. 'Lɔ be se 'yõɔ a lɛ, a fɔpaalaa na tɔɔ naa a fɔkoraa chıer.
XXII Nıre maa de dãbãın 'yõɔ wɔkoraa pɔ ɛ. 'Lɔ 'yõɔ, a wʊɔ na pur naa, ka a dãa nı a wʊɔ sɔ̃ɔ. Wʊ ma 'yõɔ naa dãbãın wɔpaalaa pɔ."
XXIII A Pɛ̃nfʊ Bıbir Daar, Yesu nı a wʊ poturbo kpɛ̃n tala puo sãlsɔɔ, ka a wʊ poturbo piel fɔrɔ a bõbie.
XXIV Ka a Faraseemıne 'yer kʊ a Yesu, "Nyɛ lɛ a fʊ poturbo na ıre. Bo lɛ so ka ba tõnɔ̃ a Pɛ̃nfʊ Bıbir? A ba tara sɔr ɛ."
XXV Ka a Yesu 'yer kʊ ba, "Yaa bɔ̃ɔ a par a lɛ yın kar kaa a Nãaŋmın gãn pɔ a nãa David nı a wʊ nıbɛ na ba dɔ̃ɔ tara bon na di ɛ!
XXVI A ber ala pɔ Abiyata lɛ ı a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ, kɔ̃ dɔ̃ɔ kpɛ ba, ka wʊ kpɛ a Nãaŋmın yir, ka a Abiyata de a paanõɔ ala ban bin kʊ Nãaŋmın kʊ wʊ, ka wʊ 'wɔb. A paanõɔ ala a Juu nıbɛ bɔɔrlorbo tɛɛ lɛ ma 'wɔb, a ba tara sɔr ıka nıyuo wʊ 'wɔb ɛ, tıchɛ ka David 'wɔb tı de kʊ a bala na be a wʊ sɛ̃, ka ba mı 'wɔb."
XXVII Be lɛ ka a Yesu 'yer kʊ ba, "A Pɛ̃nfʊ Bıbir ben be a nıbɛ 'yõɔ, a ba ı a nıbɛ ben be a Pɛ̃nfʊ Bıbir 'yõɔ ɛ.
XXVIII Ala lɛ so ka a Nısaal Bie ı a Soro lɔ̃ɔn a Pɛ̃nfʊ Bıbir gba."

III

I Sɔ̃ɔ ãsʊɔ go Yesu chen tı kpɛ a lɔ̃ɔfʊ jie, ka a daba kɔ̃ɔ mı be be ka a wʊ nũpɛl kpi.
II Ka a nıbɛ bamıne na be be bʊɔrɔ ıka ba gar a Yesu, be lɛ ba tɔɔ gbʊr kaara wʊ. Ka wʊn sãa naa a daba nũu baal a Pɛ̃nfʊ Bıbir bıı.
III Yesu 'yer kʊ a daba nũpɛl na kpi, "Ir ara a sı jaa nyɛ fʊ."
IV Be lɛ ka a Yesu sʊʊr ba, "Tõbuor sʊɔ lɛ tara sɔr a Pɛ̃nfʊ Bıbir daar ıka fʊ tõ, a fʊ maal vıla bıı dɛer, fʊ faa nyɛvʊr bıı fʊ kʊ wʊ?" Ka ba ı jaa gbulo gbulo.
V Wʊ kaa naa ba jaa gʊɔr nı suur, ka a wʊ pʊɔ sɔ̃ɔ a ba bachɛlfʊ jũu. Wʊ 'yer kʊ a

daba 'lɔ nũpɛl na kpi, “Tur a fʊ nũu.” Wʊ tur naa ka a nũpɛl wʊ jaa sa.

VI Be lɛ ka a Faraseemıne yi chen a Hɛrɔd nıbɛ sɛ̃, a ba tı 'mataa guoro a Yesu, bʊɔrɔ sɔr 'lɔ ban na tu kʊ wʊ.

VII Yesu nı a wʊ poturbo yin chen a man pɔ ka a nıyɔɔ na yi Galilee wɛr tu ba.

VIII Nıyɔyɔɔ mı yi naa Judiya wɛr, Jerusalɛm, Idumea wɛr nı a Jordan man gɔ̃ɔn, nı a tẽn na be Tire nı Sidon wɛr pɔ, wa a wʊ sɛ̃ bojũu ba wõ naa a lɛ jaa wʊn tõ.

IX A nıyɔɔ jũu, Yesu 'yɛr kʊ a wʊ poturbo, “Yı kaa nyɛ gboro kʊ ma ka n sɛr bãlãa.” Wʊ 'yɛr naa a lɛ bojũu waa bʊɔrɔ ıka a nıbɛ ba mıl pɔɔ wʊ ɛ.

X A nıbɛ yɔɔ wʊn sãa lɛ so, a baalsı dara taa bʊɔrɔ ıka ba sıır wʊ.

XI A sıdɛbɛ na ma wa nyɛ a Yesu ba ma da naa a nırɛ 'lɔ 'yɔ̃ɔ ban be lɔb tẽe tı tãna 'yɛrɛ nı, “Fʊ̃ʊ lɛ a Nãaŋmın Bie!”

XII Tıchɛ wʊ kpaal ban jũu, ka ba taa ırɛ wa 'yɛrɛ a nırɛ 'lɔ wʊn ı ɛ.

XIII Yesu do naa a tɔ̃ɔ ju tı bʊɔl a bala wʊn bʊɔrɔ ka ba do wa a wʊ sɛ̃.

XIV A ba pɔ lɛ wʊ kaa ir pie nı ayi, bʊɔlɔ ba nıtɔ̃nsı, ka ba na be a wʊ sɛ̃, ka wʊ ma tõ ba ka ba chen tı mʊɔl 'yɛr a Nãaŋmın 'yɛr,

XV tı tara kpɛ̃ɔ dire nı sıdɛbɛ ka a yire.

XVI A nıbɛ pie nı ayi bala wʊn ir yoe lɛ a anyã. Simon, wʊn lɛ kʊ wʊ yopaalaa Pita.

XVII Jemesı, nı a wʊ yɛbile Jɔɔn, a ba sãa yuor lɛ Jebedee, wʊ bʊɔlɔ ba naa Bɔɔnɛgası, a par lɛ sa tãna bibiir.

XVIII Andiru, Filip, Batolomi, Matiu, Toması, Jemesı na ı Alfayası bidaba, Tadius, Simon na mõɔ nıbir nı a wʊ wɛr yele,

XIX nı a Judas Isıkariyot, 'lɔ lɛ na wa de a Yesu tır.

XX A Yesu na lıɛb wa a yir, nıyɔɔ wa naa wa lɔ̃ɔ go, ka 'lɔ nı a wʊ poturbo ba tara jaa gba na di ɛ.

XXI Be lɛ a wʊ yir dẽme na wa wõ a lɛ, ba chen naa ıka ba tı ka wʊ, bojũu ba 'yɛr naa ıka, “Burbur kpɛ wʊ naa.”

XXII Ka a Mosesı Nɛɛr wiwiilbe bamıne na yi a Jerusalɛm mı 'yɛrɛ, “A Beeljebul, lɛ pɔb wʊ! A sıdɛbɛ nãa lɛ wʊ ma de dire nı a sıdɛbɛ ka a yire.”

XXIII Yesu bʊɔl naa a nıbɛ na wʊ lɔb sʊkpar kʊ ba, “Ŋmınɛ lɛ a Satan na ı lɛ dii a Satan?

XXIV Ala ı nãa ir jɛɛrɛ nı a wʊ mãɛ nãalʊ̃ʊ, ŋmınɛ lɛ wʊn ı ara?

XXV Yir nıbɛ mı ir jɛɛrɛ taa, a yir 'lɔ nıbɛ kʊ̃ tʊ̃ɔ 'mataa kpɛ ɛ.

XXVI Ala ı a Satan ir naa na wʊ jɛɛrɛ nı a wʊ mãɛ, wʊ mı kʊ̃ tʊ̃ɔ ara ɛ, a wʊ baaraa lɛ.

XXVII Yelmãɛ, nırɛ jaa kʊ̃ tʊ̃ɔ kpɛ gãdaa yir tı ju a wʊ bonsı ka waa de nie lũ wʊ ɛ. 'Lɔ wa lũ wʊ a lɛ wa baar, wʊn pãa tʊ̃ɔ naa a wʊ yir bonsı ju.

XXVIII Sırɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, yeldɛbɛ nı ferfʊ a jaa nıbɛ na fere sɔ̃ɔnɔ̃ nı Nãaŋmın yuor ban nyɛn vɛ̃ kʊfʊ.

XXIX Tıchɛ nırɛ 'lɔ na fere nı a Nãaŋmın Sıɛ kʊ̃ nyɛ vɛ̃ kʊfʊ ɛ, bojũu wʊ lo naa a yeldɛɛr 'lɔ pɔ, na ba tara baarfʊ ɛ.”

XXX Ban 'yɛr ıka wʊ tara naa a sıdɛɛr lɛ so ka wʊ 'yɛr a lɛ.

XXXI Be lɛ ka a Yesu ma nı a wʊ yɛɛr wa. Ba ara naa a yõo tı tʊ̃ nırɛ ka wʊ bʊɔl wʊ.

XXXII Nıyɔɔ jãnɛ naa jilʊ̃ a Yesu tı ba 'yɛr wʊ, “A fʊ ma nı a fʊ yɛɛr be naa a yõo bʊɔrɔ fʊ.”

XXXIII Ka wʊ sʊʊr ba, “An lɛ ı a n ma nı a n yɛɛr?”

XXXIV Be lɛ wʊ kaa a bala na jãnɛ jilʊ̃ wʊ tı 'yɛr, “Banyã lɛ ı a n ma nı a n yɛɛr!

XXXV Nırɛ 'lɔ jaa na turo a Nãaŋmın sɔr, 'lɔ lɛ a n yɛbɛ nı a n yɛpɔɔ nı a n ma.”

IV

I Sɔ̃ɔ kɔ̃ɔ go, Yesu piel wile a man nɛɛ. A nıyɔyɔɔ na wa lɔ̃ɔ jũu, wʊ kpɛ naa a gboro pɔ jãnɛ, tıchɛ ka a nıbɛ ara kɔɔ a kʊ̃ɔ nɛɛ.

II Sʊkpar lɛ wʊ lɔɔrɔ wile nı ba yelyɔɔ, sʊkpa ãsʊɔ nı nyã:

III “Yı chɛlɛ! Kʊoraa lɛ yi chen ıka wʊ tı yaar a wʊ bʊ̃bʊrɔ.

IV Wʊ yaar naa ka amıne lo a sɔr pɔ ka a lubil wa tuur di.

V Ka amıne mı lo a jie 'lɔ a kʊsıbɛ na waa gar a tãna, na a bul fɔɔ, a tãna na ba tırɛ jũu.

VI Tıchɛ a mɔ̃tɔ̃ɔ na wa nyãa, a jʊɔl naa na a kpi, bojũu a ba tara nyıbɛ ɛ.

VII Amıne mı tı lo naa gʊʊr pɔ, tıchɛ ka a gʊʊr bul fãın naa tara, a ba tʊ̃ɔ dɔɔ ɛ.

VIII Ka amıne mı tı lo a kɔjɔ̃ vıla pɔ, na a dɔɔ yɔɔ. Ka amıne dɔɔ a lıjɛr nı pie, amıne lıjaata ka amıne mı kɔbaa.”

IX Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, “Nırɛ jaa na tara toor, wʊ chɛlɛ!”

X A nıyɔyɔɔ bala na wa chen tı chɛ a nıbɛ bala na turo wʊ nı a wʊ poturbo pie nı a ayi bala wʊn ir, ka a ba sʊʊr wʊ a sʊkpar par.

XI Be lɛ ka wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yın 'lɔ Nãaŋmın kʊ yı naa a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ yelsɔɔlaa, tıchɛ a banyã 'lɔ na ba pʊɔ ɛ, a yelsı a jaa ı naa sʊkpar kʊ ba.

XII A lɛ jũu, ‘Ba ma kãan lɛ̃ɛɛ tı ba maa nyɛ ɛ, na ba ma chɛl lɛ̃ɛɛ tı ba maa wõ ɛ. Ala ba ı lɛ ɛ ban lıɛb a ba tıɛr ka Nãaŋmın vɛ̃ kʊ ba.’ ” *(Isaiya 6:9, 10)*

XIII Ka Yesu sʊʊr ba, “Yaa bɔ̃ɔ a sʊkpa nyã par ɛ? Ŋmınɛ lɛ yın ı wa bɔ̃ɔ sʊkpa jaa par?

XIV Yı kaa, a kʊoraa lɛ a nırɛ 'lɔ na yaara a Nãaŋmın 'yɛr.

XV Nıbɛ bamıne kaara naa fıka a bõbie ala ban yaar ka a lo a sɔr pɔ. Bala wa wõ a 'yɛr wa baar, a Satan ma wa naa, wa de a Nãaŋmın 'yɛrbir ban bʊr a ba nyãa pɔ.
XVI Ala mı na lo a jie 'lɔ a kʊsıbɛ na waa gar a tãna ı naa a bala na wõ a 'yɛr na ba ma sɔɔ de fɔɔ jaa nı pʊpɛl,
XVII tıchɛ baa tara nyıbɛ ɛ, ba maa kor ɛ. A 'yɛr jũu, wõm bıı gefʊ wa wa a ba sɛ̃, ba ma lıɛb puor fɔɔ jaa.
XVIII A ala mı na lo a gʊʊr pɔ ı naa a bala na wõ a 'yɛr,
XIX tıchɛ ka a ãgãn nyã wõm, nı a bõtarsı bɛlfʊ, nı a bõbʊɔrsı fãın a 'yɛr, ka waa tõɔ dɔɔ ɛ.
XX A anyã mı na lo a kɔjõ pɔ ı naa a bala na wõ a 'yɛr na ba sɔɔ de na ba dɔɔ jur, ka amıne ı lıjer nı pie, amıne lıjaata, amıne mı kɔbaa."
XXI Wʊ sʊʊr ba naa, "Ba ma chʊm fãtın na ba de laa kpa pɔɔ bıı de su gado pĩlem bıı? A ba ı a jie 'lɔ wʊn na chaar nırɛ jaa lɛ ba ma dɔɔl ɛ?
XXII Bon jaa na pɔɔ ban yuo wʊ naa, ka ala a jaa mı na sɔɔl yi chãa pɔ.
XXIII Nırɛ jaa na tara toor, wʊ chɛlɛ!"
XXIV Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yı bõɔ chɛlɛ sʊ̃ a lɛ yın wõnõ. A lɛ fʊn man tır, lɛ mı lɛ ban man kʊ fʊ, tı dɔɔl gba.
XXV Nırɛ jaa na tara, Nãaŋmın ma vɛ̃ naa ka wʊ nyɛrɛ dɔɔlɔ, nırɛ nyã mı na ba tara ɛ, a bãlãa ala gba wʊn tara, Nãaŋmın na de naa a wʊ sɛ̃."
XXVI Tı lɛ bõɔ 'yɛr kʊ ba, "A Nãaŋmın nãalõʊ nıtõ lɛ wʊ kaara. Daba ma yaar a wʊ bʊ̃bʊrɔ bar.
XXVII Tãsɔɔ nı mɔ̃tõɔ, ka wʊ gãn bıı wʊ ir naa, a bõbie ma bulaa naa nõɔ, tıchɛ a wʊ mãɛ gba maa bõɔ ɛ.
XXVIII A bõbie ma bul naa a tẽe naa tɔ vaar tı dɔɔ jur, bı a bie.
XXIX Ala wa bı baar, wʊ ma chiin nı sʊɔ tı ŋman bojũu a ŋmab sõɔ ta naa."
XXX Ka Yesu lɛ 'yɛr, "Bo lɛ sın de man a Nãaŋmın nãalõʊ bıı sʊkpa buor lɛ sın lɔb gbɛb wʊ?
XXXI Wʊ kaara fıka a kõkõɔ bir, 'lɔ lɛ ı a bõbie a jaa pɔ bʊ̃bile.
XXXII Tıchɛ wʊ ma bul ı tıkpɛ̃ɛ na wʊ tɛ wilbɛrɛ, ka a lubil ma wa mara a wʊ 'maar pɔ."
XXXIII Yesu de naa sʊkpayɔɔ na nyɛtaa na wʊ 'yɛr a 'yɛr kʊ ba, a lɛ an na ı ka ba tõɔ bõɔ a par.
XXXIV Sʊkpar tɛɛ lɛ wʊ ma de 'yɛrɛ nı a 'yɛr kʊrɔ ba. Tıchɛ ala wa ı 'lɔ nı a wʊ poturbo tɛɛ lɛ, wʊ ma wiil naa a jaa par kʊ ba.
XXXV A daar 'lõnõ jãanʊɔr, wʊ 'yɛr kʊ a wʊ poturbo, "Yı ı a sı gõɔ chen a man gõɔn."
XXXVI Ba bar naa a nıyɔyɔɔ bala tıchɛ ka a wʊ poturbo tara wʊ, ka ba 'matãan a gborsı amıne gõɔnõ.
XXXVII Ka a man kõɔ sɛkpɛ̃ɛ 'lɔ ire ka a kõɔ kpɛ a gboro pɔ ırɛ na sɛɛ
XXXVIII tıchɛ ka a Yesu be a gboro par gã kɔɔl wʊ ju guro. Ka a wʊ poturbo sãı wʊ na ba sʊrɔ wʊ, "Wiwile, a ba bã fʊ sın mʊrɔ bıı?"
XXXIX Be lɛ ka wʊ ir tãn a sɛsɛbɛ nı a man, "Yı ŋmaa vʊʊr! Yı ara a lɛ nɛ!" Ka a sɛsɛbɛ ŋmaa vʊʊr ka a man ara jomm.
XL Ka wʊ sʊʊr a wʊ poturbo, "Bo lɛ so ka yı joro a dãbãɛ? Yı chɛnɛ na ba sɔɔ ma bıı?"
XLI Ka a dãbãɛ kpɛ ba ka ba lıɛb sʊrɔ taa, "An lɛ a nyã ka a sɛsɛbɛ nı a man tu a wʊ nɛɛ?"

V

I Yesu nı a wʊ poturbo gõɔ naa a man, a Gerasenı nıbɛ wɛr pɔ.
II Yesu na wa yi a gboro pɔ, daba na gele yi naa a yar par wa tuor wʊ.
III A gẽgelaa nyã kpıɛrɛ naa a yar par ka nırɛ jaa ba be be na tõɔ lũ wʊ nı bõjɔrsı gba ɛ.
IV Ba ma lũ naa a wʊ gbɛɛ nı a nuur tıchɛ ka wʊ ŋma, tı kar a kue ala bar. Nırɛ jaa ba be be na tõɔ wʊ ɛ.
V Tãsɔɔ nı mɔ̃tõɔ, wʊ ma be naa a yar par nı a tõn ju tãna tı ŋmara a wʊ mãɛ nı kʊsıbɛ.
VI Wʊn wa nyɛ a Yesu na be tɛɛr, wʊ jo naa tı lo gbur dumo a wʊ niem,
VII tı na wʊ ŋme chɛlma 'yɛrɛ, "Bo fʊ bʊɔrɔ ıka fʊ ı ma? Fʊ ı naa a Nãaŋmın nyã na gar a jaa Bie pɔn Nãaŋmın ıka fʊ kõ ge ma ɛ."
VIII Bojũu Yesu dõɔ 'yɛrɛ kʊrɔ wʊ ıka, "A fõʊ sıdɛɛr wa yi a daba pɔ."
IX Be lɛ ka Yesu sʊʊr wʊ, "Bãa a fʊ yuor dı?" Ka wʊ 'yɛr, "Sıyɔɔ, bojũu sı waa naa."
X Ka wʊ sʊɔr a Yesu yãayãabıle ıka wʊ ta dii wʊ bar a jie 'lɔ ɛ.
XI Doyɔɔ mı ara na gbʊr a tɔ̃ɔ, dire.
XII Ka a sıdɛbɛ sʊɔr a Yesu, "Ir sı 'yõɔ a dor ala pɔ na fʊ sɔɔ ka sı tı kpɛ a ba pɔ."
XIII Wʊ sɔɔ naa ka a sıdɛbɛ yi tı kpɛ a dor ala. A ı naa dor tur ayi (2,000) ka a jaa tĩgbil suu tı kpɛ a man pɔ gbʊ̃m kpi kpi.
XIV A bala na kaara a dor jon kul a tẽe pɔ nı a tẽbil ala na gbʊr tı 'yɛr a lɛ na ı. Ka a nıbɛ yi chen ıka ba tı kaa.
XV Ba wa naa a Yesu sɛ̃ wa nyɛ a daba 'lɔ na dõɔ tara a sıdɛyɔɔ gele ka wʊ chı su bonsı jãnɛ, ka a dãbãɛ kpɛ ba.
XVI A bala na nyɛ 'yɛr kʊ a nıbɛ a lɛ na ı a daba na dõɔ tara a sıdɛbɛ nı a dor 'yɛr,
XVII ka a nıbɛ piel sʊɔrɔ a Yesu ka wʊ yi a ba wɛr pɔ.

XVIII Yesu na wa kpıɛrɛ a gboro pɔ ka a daba 'lɔ 'yɔ̃ɔ a sıdɛbɛ na yi sʊɔr wʊ ıka wʊ ı a ba 'mataa chen.
XIX Ka a Yesu ba sɔɔ ɛ, tı 'yɛr wʊ, “Kul a fʊ yir dẽme sɛ̃ tı 'yɛr kʊ ba a lɛ a Soro na ı kʊ fʊ, nı a lɛ wʊn jo a fʊ nıbaal.”
XX A daba chen na wʊ tı piel 'yɛrɛ a lɛ a Yesu na maal kʊ wʊ a wɛr 'lɔ pɔ ban bʊɔlɔ a Dekapolisı. Ka a nɛɛr 'maa a nıbɛ.
XXI Yesu na wa gɔ̃ɔ a man gɔ̃ɔn go, nıyɔyɔɔ lɔ̃ɔ naa na ba jilɔ̃ wʊ. Wʊ chɛnɛ na ara a man nɛɛ,
XXII ka a ba lɔ̃ɔfʊ jie nıkpɛ̃ɛ ãsʊɔ ban bʊɔlɔ Jairusı wa a be. Wʊn wa nyɛ a Yesu,
XXIII wʊ gbur dumo a Yesu niem tı sʊɔr wʊ, “Yãayãabıle, a n bipɔɔbile lɛ ı baal ırɛ na kpi. Wa dɔɔl wʊ a fʊ nũu ka wʊ sa ta kpi ɛ.”
XXIV Ka a Yesu nı a daba 'mataa chiine. Nıyɔyɔɔ turo naa dara taa tıɛrɛ wʊ.
XXV Pɔɔ kɔ̃ɔ mı ben be lo sıɛ suoro faara yuomo pie nı ayi.
XXVI Wʊ bal di dɔɔyɛ yɔɔ a tıtıılbɛ jie na wʊ sɔ̃ɔ bon jaa wʊn tara tı ba sa ɛ. Ka a baal tɔ̃ɔnɔ̃ wʊ.
XXVII Wʊn wa wɔ̃ a Yesu yele, wʊ tu naa a puor tı sıır a wʊ fuu,
XXVIII bojũu wʊ 'yɛr kʊ a wʊ mãɛ. “Maa tɔ̃ɔ sıır a wʊ fuu gba, ın sa naa, na n pɛ̃n.”
XXIX Wʊn wa sıır a Yesu fuu nɛɛ wa baar, a jãı ŋmaa naa a dẽdẽe daa ka wʊ bɔ̃ɔn ıka a wʊ wʊʊr baar naa.
XXX Ka a Yesu mı bɔ̃ɔn a fɔɔ 'lɔ̃nɔ̃ a kpɛ̃ɔ na yi a wʊ sɛ̃. Ka a wʊ lıɛb a nıyɔɔ bala pɔ sʊɔr, “An lɛ sıır a n fuu?”
XXXI Ka a wʊ poturbo 'yɛr, “Nyɛ a lɛ a nıyɔyɔɔ banyã na dara taa tıɛrɛ fʊ, tıchɛ a fʊ sʊrɔ a sʊɔ 'lɔ na sıır fʊ!”
XXXII Tıchɛ ka a Yesu chɛnɛ kaara gʊɔrɔ ıka wʊ nyɛ a nırɛ 'lɔ na sıır wʊ.
XXXIII Ka a pɔɔ na bɔ̃ɔn a lɛ na ı, dãbãɛ kpɛ wʊ naa ka wʊ mırɛ na wʊ wa gbur dumo a Yesu niem tı 'yɛr a lɛ jaa na ı.
XXXIV Ka a Yesu 'yɛr kʊ wʊ, “N yɛpɔɔ, fʊn sɔɔ ma jũu, fʊ sa naa. Kulo nı ãgãn 'maar, a fʊ dɔɔyɛ baar naa.”
XXXV A Yesu ba 'yɛr baar ɛ, tıchɛ nıbɛ kɔ̃ɔ yi a Jairusı yir wa 'yɛr wʊ, “A fʊ bie kpi naa. Bãa 'yɔ̃ɔ fʊ dɔ̃ɔnɔ̃ a wiwile go?”
XXXVI Yesu ba chɛlɛ a lɛ ban 'yɛrɛ ɛ, tı na wʊ 'yɛr kʊ a daba, “Taa joro dãbãɛ ɛ. Sɔɔ ma dɛ.”
XXXVII Yesu ba sɔɔ ka nırɛ jaa tu wʊ ɛ, ka Pita nı Jemesı nı a wʊ yɛbile Jɔɔn tɛɛ ba lɛ ɛ.
XXXVIII Ban wa ta a Jairusı yir, Yesu nyɛ naa a nıbɛ na kõnõ ŋmiere chɛlsı.
XXXIX Ka wʊ kpɛ tı sʊɔr ba, “Bãa lɛ yı kõnõ ŋmiere nı a chɛlsı a lɛ? A bie ba kpi ɛ. Wʊ gur naa.”
XL A ba laara tʊrɔ nı wʊ. Wʊ dii naa a nıbɛ ba jaa bar ka ba yi tı wʊ tara a bie sãa nı a ma nı a wʊ poturbo bala wʊn 'mataa chiin, a ba kpɛ a jie 'lɔ a bikũu na be.
XLI Ka wʊ tı nyɔɔ a pɔɔbile nũu tı 'yɛr, “Talita kum!” A par lɛ a Yesu nıbɛ kɔkɔr pɔ, “Pɔɔbile, ir!”
XLII Ka wʊ vaa ir chiine. Yuomo pie nı ayi bie lɛ. Ka a yele 'maa ba nɛɛ.
XLIII Yesu kpaal ba naa jũu ka ba taa vɛ̃ ka a nırɛ jaa wõ naa ɛ. Tı 'yɛr ıka ba kʊ a pɔɔbile bõdiir ka wʊ di.

VI

I Yesu yi naa a be ka a wʊ poturbo tu wʊ ka a ba 'mataa kul a Najaretı na ı a wʊ tẽe.
II Ka a Pɛ̃nfʊ Bıbir wa ta, ka wʊ kpɛ be a ba lɔ̃ɔfʊ jie tı piel wile, ka a nıyɔɔ bala na wõ nɛɛr 'maa. Ka ba sʊrɔ, “Nyınɛ lɛ a daba nyã nyɛ a bɔ̃ɔfʊ nyã? Yɛ̃ buor lɛ a nyã wʊn tara na wʊ gba tõnɔ̃ nı a nɛ'maa tõmɔ̃?
III A ba ı a mımıɛrɛ lɛ ɛ? A ba ı a Mɛɛr bie lɛ ɛ, a wʊ yɛbil ı Jemesı nı Josesı nı Judas nı Simon ɛ? Ka a wʊ yɛpɔbɔ mı be ka a sı sɛ̃ ɛ?”
IV Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, “Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ nyɛrɛ na 'yɔ̃ɔfʊ jie jaa, tıchɛ a wʊ mãɛ tẽe nı a wʊ yir dẽme nı a wʊ nıbɛ sɛ̃ lɛ waa nyɛrɛ 'yɔ̃ɔfʊ ɛ.”
V Waa tɔ̃ɔ tɔ̃ nɛ'maa tõmɔ̃ yɔɔ a be ɛ, tı wʊ dɔɔl a wʊ nũu baalsı bãlãa a ba sa.
VI Yesu nɛɛ 'maa wʊ naa bojũu baa sɔɔ de wʊ ɛ. Wʊ yɔn gʊɔr a tẽn na wʊ wile.
VII Wʊ bʊɔl naa a wʊ poturbo Pie nı Ayi bala wʊn dɔ̃ɔ ir, ka ba wa a wʊ sɛ̃ ka wʊ tɔ̃ ba ayir yir, na wʊ kʊ ba kpɛ̃ɔ ka ba tɔ̃ɔ sıdɛbɛ.
VIII Wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yı ta de bon jaa ɛ, yı tara dadiirsı tɛɛ. Yı ta tara bõdiir ɛ, bıı wʊʊr ɛ, bıı yɔ̃ɔ libie a yı sıır gãma pɔ ɛ.
IX Yı ãsʊɔ jaa wʊ su nafɔbɔ nı fuu bõ'yen tɛɛ.
X Yir jaa pɔ yın wa kpɛ, yı be a be tı ta a sɔ̃ɔ 'lɔ yın wa yi a tẽe 'lɔ pɔ.
XI Tẽe jaa pɔ yın wa kpɛ ka baa de yı ɛ, bıı sɔɔ a 'yɛr ɛ, yın wa yire yı kpoor a yı gbɛɛ tã-uul ka a di a ba dɛɛr dãasıɛ.”
XII Ba yin chen tı mʊɔlɔ 'yɛrɛ a Nãaŋmın 'yɛr ıka a nıbɛ ba lıɛb ba tıɛr.
XIII Ba diin a sıdɛbɛ ka a yi, tı 'lıı baalsı kãa ka ba sa.
XIV A nãa Hɛrɔd mı wõ naa a anyã, bojũu nırɛ jaa wõ naa a Yesu yuor. Ka a bamın 'yɛrɛ, “A Jɔɔn 'lɔ na ı a kɔ̃suoro, 'lɔ lɛ tɔ̃ɔ yi a yaa pɔ, ala lɛ so ka wʊ tõnɔ̃ a nɛ'maa tõmɔ̃ a lɛ.”
XV Ka a banyã mı 'yɛrɛ, “Elaija lɛ.” Ka a bamın e mı chɛnɛ 'yɛrɛ, “Wʊ ı naa a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ ãsʊɔ nıtãa a bala na dɔ̃ɔ be be a kõro jaa.”
XVI Tıchɛ a Hɛrɔd na wa wõ, wʊ 'yɛr naa, “A Jɔɔn 'lɔ ın vɛ̃ ka ba ŋmaa a wʊ ju lɛ, yi.”

XVII A Hɛrɔd mãɛ lɛ dɔ̃ɔ vɛ̃ ka ba nyɔɔ a Jɔɔn waan, wa lũ 'yɔ̃ɔ a pɔɔfʊ die pɔ. Wʊ ı naa a nıtɔ̃, a wʊ yɛbile Filip pɔɔ Hɛrɔdiyas wʊn de jũu.

XVIII Jɔɔn 'yɛr kʊ a Hɛrɔd, "A ba tara sɔr ıka fʊ de a fʊ yɛbil vʊr pɔɔ kul ɛ."

XIX Ka a Hɛrɔdiyas tara nı a Jɔɔn jɛɛr bʊɔrɔ ıka wʊ kʊ wʊ, tıchɛ waa tɔ̃ɔ ɛ.

XX A Hɛrɔd bɔ̃ɔ naa a Jɔɔn na ı nısɔ̃ nı chɛchɛ, na wʊ joro a Jɔɔn dãbãɛ, na wʊ gu wʊ tara. A Hɛrɔd wa wɔ̃ a Jɔɔn 'yɛr a ma sɔb wʊn nıbir, tıchɛ wʊ ma bʊɔrɔ naa ıka wʊ chɛlɛ a wʊ 'yɛr.

XXI Tıchɛ sɔr wa yuon kʊ a Hɛrɔdiyas a sɔ̃ɔ 'lɔ a nãa na wa maala a wʊ dɔɔfʊ bıbir yele. A wʊ dɔɔfʊ bıbir nyãna daar, wʊ bʊɔl naa a nıbɛrɛ bala na turo a wʊ puor, nı a sojası nıbɛrɛ, nı a nıbɛrɛ na be a Galilee pɔ.

XXII A Hɛrɔdiyas bipɔɔ wa kpɛ naa, na wʊ sɛ a bãnɛ ka a pɛl a nãa Hɛrɔd nı a wʊ nıbɛrɛ bala ba jaa pʊɔ. Ka wʊ 'yɛr kʊ a pɔɔbile, "Sʊɔr ma bon jaa fʊn bʊɔrɔ, ın kʊ fʊ naa."

XXIII Be lɛ wʊ põl kʊ a pɔɔbile, "Bon jaa fʊn sʊɔr ala ı a n nãalɔ̃ʊ ŋmaa gba lɛ, n na kʊ fʊ naa."

XXIV Ka wʊ yi chen tı sʊʊr a wʊ ma, "Bo lɛ ın sʊɔr?" Ka a wʊ ma 'yɛr wʊ, "Tı sʊɔr a Jɔɔn Kɔ̃suor ju."

XXV Ka a pɔɔbile yi pɔɔ fɔɔ lɛ kpɛ a nãa sɛ̃ tı 'yɛr, "N bʊɔrɔ naa ıka fʊ 'yɔ̃ɔ a Jɔɔn Kɔ̃suor ju a la'yɛlma pɔ kʊ ma a pɔ̃pãanyã."

XXVI A nãa pʊɔ sɔ̃ɔ naa, tıchɛ a nıbɛ bala wʊn bʊɔl na wʊn põl kʊ a pɔɔbile jũu, waa bʊɔrɔ ıka wʊ tɔr ɛ.

XXVII Ka wʊ tɔ̃ a nıkʊrɔ ãsʊɔ a dẽdẽe daa ıka wʊ chen tı ŋmaa a Jɔɔn ju waan. A daba chen tı ŋmaa a Jɔɔn ju a pɔɔfʊ die pɔ

XXVIII 'yɔ̃ɔ a la'yɛlma pɔ waan, wa kʊ a pɔɔbile ka wʊ de kʊ a wʊ ma.

XXIX A Jɔɔn poturbo na wɔ̃ a lɛ, ba chen tı 'mɔɔ wʊ na ba ũu.

XXX A Yesu nıtɔ̃nsı lıɛb wa lɔ̃ɔ taa a wʊ sɛ̃, na ba wa man a lɛ jaa ban tɔ̃ tı wiil a nıbɛ, na ba kʊ a Yesu.

XXXI A nıbɛ yɔɔ na waara tı chiine jũu, jaa gba ba be be a ban di ɛ. Be lɛ ka Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yı wa a sın tɛɛ chen a jie 'lɔ a nıbɛ na ba be ɛ, a yı tı jãnɛ pɛ̃n."

XXXII Ba kpɛ naa a gboro bala tɛɛ chen a jie 'lɔ̃nɔ̃.

XXXIII Tıchɛ a nıbɛ na wa nyɛ ban chiine ba bɔ̃ɔ ba naa. A ba yi a tẽn a jaa de nie jon gbɛɛ tı ara a be.

XXXIV A Yesu na wa tı ta, na wʊ nyɛ a nıyɔɔ a ba ırɛ nıbaal a wʊ sɛ̃, ban kaara fıka piir na ba tara chınɛ jũu, wʊ piel wile ba yelyɔɔ.

XXXV Mɔ̃tɔ̃ɔ na wa mʊrɔ a wʊ poturbo wa naa wa 'yɛr kʊ a Yesu, "A ka ı naa mɔgɔ̃ɔ, tı a mɔ̃tɔ̃ɔ mı mʊrɔ;

XXXVI wɛl a nıbɛ bar a ba chen a por nı a tẽn na gbʊr tı bɔ bɔ̈diir da di."

XXXVII Ka be lɛ a Yesu 'yɛr sɔɔ ba, "Yın mãɛ yı kʊ ba bɔ̈kɔ̃ɔ a ba di." Ka a poturbo 'yɛr ıka, "Nyınɛ lɛ sın nyɛ a libie anyãna? Nıbɔ̃'yen ŋmɛrsı aniin sãyar gba! Ŋmınɛ lɛ sın ı kʊ ba jaa bɔ̈diir?"

XXXVIII A be lɛ a Yesu sʊʊr ba, "Paanɔ̃ɔsı aŋmınɛ lɛ yı tara? Yı chen tı kaa." Be lɛ ba chen tı kaa tı wa 'yɛr kʊ wʊ, "Paanɔ̃ɔsı anũu, nı jãmɛ ayi."

XXXIX A Yesu 'yɛr kʊ a poturbo a ba ı a nıbɛ ba jaa a ba jɛ̃ gbulsı a mɔ'yɔlɔ ju.

XL Be lɛ a nıbɛ jãnɛ jãnɛ, a gbulsı gbulsı. Bamınɛ jãnɛ naa kɔɔr kɔɔr, ka bamınɛ mı jãnɛ lıjaayi nı piir.

XLI A Yesu de naa a paanɔ̃ɔsı anũu nı a jãmɛ ayi ala na wʊ kaa saaju tı dʊl puor Nãaŋmın yãan. Wʊ de naa a paanɔ̃ɔsı ŋma ŋma tı de kʊ a wʊ poturbo tı 'yɛr, "Yı de põ a nıbɛ." Tı lɛ de a jãmɛ ayi ala mı ŋma põ a nıbɛ.

XLII A nıbɛ ba jaa din, na ba tıı,

XLIII tıchɛ ka a poturbo wob a bɔ̃ŋmaara 'yɔ̃ɔ pɛr pie nı ayi.

XLIV A nıbɛ bala na dɔ̃ɔ di a bɔ̈diir ala, dɔɔr tɛɛ ı naa tur anũu.

XLV Ajienaa, ka a Yesu 'yɔ̃ɔ a wʊ poturbo a ba kpɛ a gboro na ba de nie chiine a Betısaida tı wʊ na wɛl a nıbɛ bar.

XLVI Wʊn wa bar ba wa baar, wʊ do naa a tɔ̃ɔ ju ıka wʊ tı puor.

XLVII A wɛr na wa sɔɔrɔ, a gboro be naa a man sãlsɔɔ, tıchɛ ka wʊ be a wɛyõo, 'lɔ tɛɛ.

XLVIII Wʊ nyɛ naa a wʊ poturbo ka ba mɔ̃nɔ̃ a gboro faara bojũu a sɛsɛbɛ furo na tuoro ba. A wɛr na wa gbʊrɔ a chaarfʊ, wʊ yin chiine a kɔ̃ɔ ju waara a ba sɛ̃, ta bʊɔrɔ ıka wʊ po ba.

XLIX Ban wa nyɛ wʊn chiine a kɔ̃ɔ ju a lɛ, ba tıɛr ıka kpĩin lɛ, na ba ŋme chɛlsı,

L bojũu ba jaa nyɛ wʊ naa ka dãbãɛ kpɛ ba. Ajienaa, ka a Yesu tãn, "Yı nyɔɔ nyãa! Maa lɛ! Yı taa joro dãbãɛ ɛ."

LI Tı pãa kpɛ a gboro pɔ ka a sɛsɛbɛ ŋmaa vʊʊr. Ka a nɛɛr 'maa ba yɔɔ jaa.

LII Baa dɔ̃ɔ bɔ̃ɔ a paanɔ̃ɔsı ala par ɛ, bojũu a ba ju ba wõnɔ̃ nyaar ɛ.

LIII Ban wa gɔ̃ɔ a man do lũ a gboro a Genesaretı gɔ̃ɔn,

LIV tı tɔ̃ɔ yi a gboro pɔ, nıbɛ nyɛ naa a Yesu bɔ̃ɔ.

LV A nıbɛ jon yɔ a wɛr 'lɔ wʊ jaa na ba tuo a ba baalsı nı sɔ̃n chiin jie jaa ban wõ ıka wʊ be naa.

LVI Jie jaa wʊn chen, tẽkpɛ̃ɛ pɔ bıı, tẽbile pɔ bıı, ka a tẽe kõkoor lɛ̃ɛɛ, ba ma gaal naa a ba baalsı a chãa pɔ. Ba ma sʊɔrɔ naa a

Yesu ıka wʊ sɔɔ ka ba sıır a wʊ fuu nɛɛ gba, bala jaa na sıır, ma sa naa.

VII

I A Faraseemıne nı a Mosesı Nɛɛ wiwi-ilbe bamıne yi naa a Jerusalɛm wa lɔ̃ɔ a Yesu sɛ̃,

II na ba nyɛ a wʊ poturbo ka ba dire nı nũdɛbɛ. Ka a lɛ wiil ıka baa pɛɛ a ba nuur a, “Puorfʊ pɛɛfʊ 'lɔ ɛ.”

III A Faraseemıne nı a Juu nıbɛ ba maa di ka bala ba pɛɛ a ba puorfʊ pɛɛfʊ 'lɔ ɛ, na ba turo a lɛ a ba nıbɛrɛ na bin.

IV Bala wa yi daa wa, ba maa di ka bala ba pɛɛ a pɛɛfʊ 'lɔ ɛ. Ban turo a ba bin yɔɔ ala jũu, ba ma pɛɛn a ŋmama, dʊʊr nı a kulaar.

V Ala lɛ so ka a Faraseemıne nı a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe sʊʊr a Yesu, “Bo lɛ so ka a fʊ poturbo ba turo a lɛ a sı nıbɛrɛ na bin ɛ, na baa pɛɛ a ba nuur ɛ tı dire nı nũdɛbɛ!”

VI Ka a Yesu 'yɛr, “Sırɛ jaa lɛ a Isaiya dɔ̃ɔ 'yɛr a yın nɛɛr ayi dẽme 'yɛr na wʊ sɛb. Nãaŋmın 'yɛr naa, ‘A yın nıbɛ banyãna 'yɔ̃ɔnɔ̃ ma naa nı a yı nɛɛ, tıchɛ ka a yı pʊtıɛr jãa a n sɛ̃.

VII Pɔrɔ lɛ yı puoro ma, bojũu yı wile naa nısaal nɛbinsı tı tıɛr ıka maa nɛɛ lɛ.’ *(Isaiya 29:13)*

VIII Yı bar naa a Nãaŋmın Nɛɛ tı turo a lɛ a yı nıbɛrɛ na bin.

IX “A ba ı ka yı de yɛ̃ bar a Nãaŋmın Nɛɛ tufʊ tı turo a lɛ a yın mãɛ na bin ɛ.

X Mosesı 'yɛr naa a Nãaŋmın gãn pɔ, ‘'Yɔ̃ɔnɔ̃ a fʊ sãa nı a fʊ ma.’ *(A Yifʊ Gãn 20:12)* Na wʊ mı lɛ 'yɛr, ‘Tsʊɔ jaa wa pɔ 'yɔ̃ɔ a wʊ sãa bıı a wʊ ma, ba kʊ wʊ.’ *(A Yifʊ Gãn 21:17)*

XI Tıchɛ ka yın 'yɛr ıka a sɛɛ na, nırɛ wa 'yɛr kʊ a wʊ sãa bıı a wʊ ma, ‘Bon jaa ın naa kʊ fʊ, n den kʊ Nãaŋmın.’

XII Yı maa lɛ vɛ̃ ka wʊ maal bon jaa kʊ a wʊ sãa bıı a wʊ ma ɛ.

XIII Yın ırɛ a nıtɔ̃ jũu, ka yı kaara a Nãaŋmın Nɛɛ pɔrɔ tı turo a lɛ yın mãɛ na bin. Yelyɔɔ mı ben be yın ırɛ nı nyɛtaa a nıtɔ̃.”

XIV A Yesu lɛ bɔ̃ɔ bʊɔl a nıyɔɔ ka ba lıɛb wa a wʊ sɛ̃. Ka wʊ 'yɛr, “Yı ãsʊɔ jaa wʊ chɛl wɔ̃ ın 'yɛrɛ tı na yı bɔ̃ɔ a par.

XV Bon jaa ba be ka a yõo ka nırɛ na de di ka a bõnyınɛ vɛ̃ ka wʊ dɛɛ ɛ, tıchɛ bon 'lɔ na yi a nırɛ pʊtıɛr pɔ lɛ na vɛ̃ ka wʊ dɛɛ.” 1

XVII Sɔ̃ɔ 'lɔ wʊn wa bar a nıyɔɔ bala tı kpɛ a yir, a wʊ poturbo sʊʊr wʊ naa a sʊkpa par.

XVIII Ka a Yesu sʊʊr ba, “Yı mı ı naa a nıbɛ bala na ba bɔ̃ɔ a par bıı? Yaa bɔ̃ɔ ıka bon jaa ba be be ka nırɛ na de di na wʊ dɛɛ ɛ,

XIX bojũu wʊ maa kpɛ a wʊ tıɛr pɔ ɛ, tıchɛ pʊɔm lɛ wʊ ma suu na wʊ tı yi.” Yesu 'yɛr a nıtɔ̃ na wʊ wiil ıka a bʊ̈diir a jaa sɛɛn difʊ.

XX Na wʊ mı lɛ 'yɛr ıka, “Bon nyã na yi a nırɛ pʊtıɛr pɔ lɛ ma tʊ̃ɔ vɛ̃ ka wʊ dɛɛ.

XXI Ala na ma yi a nırɛ pʊtıɛr pɔ lɛ, tıɛr dɛbɛ, nı a sɛ̃sɛ̃yele, nı a nãnyuur, nı nırɛ kʊfʊ, nı sɛ̃fʊ,

XXII nı a nyuur, nı a putuo, nı jire, nı kakaba, nı bɔbier, nı yosɔ̃ɔ, nı pɔlyele nı a jɔlyele.

XXIII A yeldɛbɛ anyãna a jaa lɛ ma yi a nırɛ pʊtıɛr pɔ, vɛ̃ ka wʊ dɛɛ.”

XXIV Be lɛ ka a Yesu yi a be na wʊ chen a Tire wɛr pɔ. Wʊ tı kpɛ naa a yir ãsʊɔ pɔ, tı waa bʊɔrɔ ıka nırɛ jaa wʊ bɔ̃ɔ ka wʊ ben be ɛ. Tıchɛ wʊ kʊ̃ tʊ̃ɔ sɔɔl ɛ.

XXV Ala a pɔɔ na tara wʊ bipɔɔ ka a sıdɛɛr tara, ajienaa wʊn wʊ wʊ̃ a Yesu 'yɛr, wʊ wan wa lo gbur dumo a wʊ niem.

XXVI A pɔɔ ba dɔ̃ɔ ı a Juu nırɛ ɛ, na wʊ dɔ̃ɔ yi be a Siriya Fonisiya paal pɔ. Wʊ sʊʊr naa a Yesu ıka, wʊ dii a sıdɛɛr bar a wʊ bipɔɔ pɔ.

XXVII Ka a Yesu 'yɛr, “Bar ka a bibiir di a lɛ ban bʊɔrɔ, taa de a bibiir bʊ̈diir kʊ baar ɛ.”

XXVIII Ka a pɔɔ mı 'yɛr, “Sırɛ lɛ, n Soro, tıchɛ a baar mı ma dire naa a bʊ̈ pʊr pʊr ala a bibiir na ma dire, tıchɛ ka a loro a tẽe.”

XXIX Ka a Yesu 'yɛr kʊ wʊ, “A nıtɔ̃ fʊn 'yɛr jũu, kulo. A sıdɛɛr bar naa a fʊ bipɔɔ.”

XXX Wʊ kul tı nyɛ a bie na gã a gado ju, tı a sıdɛɛr yi.

XXXI Yesu lɛ yi naa a Tire wɛr pɔ, na wʊ tu a Sidon suu a Galilee man pɔ, na wʊ tı chen a Dekapolisı paal pɔ.

XXXII Be lɛ ka nıbɛ bamıne waan daba na ı wõo, na waa tɔ̃ɔnɔ̃ 'yɛrɛ sʊ̃ ɛ. Ba sʊʊr a Yesu ka wʊ sıır a daba nı a wʊ nũu na wʊ sãa wʊ.

XXXIII Ka Yesu tara a daba yin chɛ̃chɛ̃ɛ, na wʊ de a wʊ nubie su a daba tobɔɔr pɔ, be lɛ wʊ chır nataar tı sıır a daba jãlbir.

XXXIV Na wʊ dʊl kaa a saaju tı vʊʊr na wʊ 'yɛr kʊ a daba, “Efata!”, a par lɛ a Yesu nıbɛ kɔkɔr pɔ, yuo.

XXXV Ajienaa ka a daba tobo yuo ka a jãlbir lıɛb ka wʊ piel 'yɛrɛ jaa chɛchɛ.

XXXVI Yesu kpaal ban jũu ıka ba taa ırɛ wa 'yɛrɛ kʊrɔ nırɛ jaa ɛ. Tıchɛ a lɛ wʊn kpãa ba lɛ lɛ ba mı 'yɛrɛ yʊɔrɔ nı a jie wʊ jaa.

XXXVII A nıbɛ nɛɛ 'maan yɔɔ jaa ka ba 'yɛrɛ, “Wʊ ın yele jaa sʊ̃. Wʊ gba ma

1 **VII:XV 7:15** A gãma amıne pɔ, baa 'yɔ̃ɔ a põfʊ pie nı ayʊɔb ɛ ıka, 16 *Nırɛ jaa na tara toor, wo chɛlɛ.*

vɛ̃ naa ka wõo wõnõ, tı jãlbir lıɛb 'yɛrɛ chɛchɛ."

VIII

I A sõɔ 'lõnõ pɔ, nıyɔɔ lɛ lõɔn taa go a Yesu sɛ̃, tı baa tara bon na di ɛ. Yesu bʊɔl a wʊ poturbo ka ba wa a wʊ sɛ̃ ka wʊ 'yɛr,
II "A nıbɛ banyã ırɛ naa nıbaal, bojũu ber ata nı nyã ban be a n sɛ̃, baa lɛ tara bon na di ɛ.
III Maa mı bar ba ka ba kulo nı a kõ, ban tı lon sɔr pɔ, bojũu bamıne yin tɛɛr."
IV Ka a wʊ poturbo 'yɛr, "Tıchɛ nyınɛ lɛ a kanaa a mɔgõɔ pɔ nırɛ na nyɛ bõdiir kʊ ba?"
V Ka a Yesu sʊʊr ba, "Paanõɔsı aŋmınɛ lɛ yı tara?" Ka ba 'yɛr, "Paanõɔsı ayopõi."
VI Wʊ 'yɛr naa a nıbɛ, ka ba jãnɛ tẽe, tı na wʊ de a paanõɔsı ayopõi ala puor Nãaŋmın yãan, tı ŋma ŋma de kʊ a wʊ poturbo ka ba de põ a nıbɛ.
VII Ba tara naa a jãbil amıne, ka wʊ de a ala mı puor Nãaŋmın yãan, tı 'yɛr ıka a poturbo ba de põ a nıbɛ.
VIII Ba di naa tıı tı chɛ. Ka a wʊ poturbo wob a bõŋmaara ala ban di faa 'yõɔ pɛr ayopõi.
IX Ba ı naa tur anaar. Ka wʊ bar ba a sɔr.
X Ajienaa, 'lɔ nı a wʊ poturbo 'mantaa kpɛ a gboro pɔ, na ba chen a Dalmanuta paal pɔ.
XI Be lɛ a Faraseemıne wa sʊrɔ wʊ yelsʊʊrsı, bʊɔrɔ ıka ba bɛɛr wʊ kaa, na ba 'yɛr ıka wʊ wiil ba jãnɛ kõɔ ka ba bõɔ ıka wʊ yin a Nãaŋmın sɛ̃.
XII Ka wʊ vʊʊr lɛ fãa tı 'yɛr, "Bo lɛ so ka a yın põpãanyã nıbɛ bʊɔrɔ jãnɛ ıka yı nyɛ? Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, yı kõ nyɛ jãnɛ jaa ɛ."
XIII Wʊ bar ba naa tı kpɛ a gboro gõɔnõ a man gõɔn.
XIV A wʊ poturbo ĩin naa ba tara paanõɔ ɛ, tı tara bõ'yen tɛɛ a gboro pɔ.
XV Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yı bõɔn a Faraseemıne paanõɔ dãbıl nı a Hɛrɔd paanõɔ dãbıl mı."
XVI Ka a wʊ poturbo guor taa 'yɛrɛ, "Sın ba tara a paanõɔ lɛ so."
XVII Yesu na bõɔn a lɛ ban 'yɛrɛ, wʊ sʊʊr ba naa, "Bãa 'yõɔ lɛ yı 'yɛrɛ ıka yaa tara paanõɔ ɛ? Yaa bõɔ a par sɛrɛ ɛ? A yı nyãa kpɛ̃mɛ na mı?
XVIII Yı tara na nıbie tı ba nyɛrɛ ɛ, na yı tara tobo tı ba wõnõ ɛ. Yı ĩin bıı?
XIX A paanõɔsı anũu ın dõɔ de ŋma kʊ a dɔɔr tur anũu, pɛr aŋmınɛ lɛ yı wob a bõŋmaar na chɛ 'yõɔ?" Ka ba 'yɛr, "Pɛr pie nı ayi."
XX Ka a Yesu lɛ bõɔ 'yɛr, "In lɛ de a paanõɔsı ayopõi na n ŋma kʊ a nıbɛ tur anaar, pɛr aŋmınɛ lɛ yı lɛ wob 'yõɔ?" Ka ba 'yɛr, "Pɛr ayopõi."
XXI Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yaa bõɔ a par sɛrɛ ɛ?"
XXII Ba wa ta na a Betısaida tẽe pɔ, ka a nıbɛ bamıne tara jõɔ waan a Yesu sɛ̃ wa sʊɔr wʊ, ka wʊ sıır a jõɔ ka wʊ nyɛrɛ.
XXIII Yesu nyɔɔ naa a jõɔ nũu tı tɔɔ wʊ yin a tẽe chɛchɛ. Wʊ tı chır nataar 'yõɔ a daba nıbie pɔ tı dɔɔl wʊ a nũu tı sʊʊr wʊ, "Fʊ nyɛn bon bıı?"
XXIV Ka a daba dʊɔ kaa tı 'yɛr, "N nyɛn nıbɛ na kaara tıır kaar na ba vire yʊɔrɔ."
XXV Ka a Yesu lɛ de a wʊ nuur pɔɔ a daba nıbie, ka a wʊ nıbie yuo, ka wʊ nyɛrɛ pãa nyɛ bomo a jaa chɛchɛ.
XXVI Ka a Yesu 'yɛr kʊ wʊ, "Kulo, ta lɛ kpɛ a tẽe pɔ ɛ."
XXVII Yesu nı a wʊ poturbo chen naa a tẽn ala naa gbʊr Sisariya Filipai. A sɔr pɔ ban be chiine, a Yesu sʊʊr ba naa, "An lɛ a nıbɛ 'yɛrɛ ıka n ı naa?"
XXVIII Ka ba 'yɛr, "Bamıne 'yɛr naa ıka fõʊ lɛ a Jɔɔn 'lɔ na dõɔ suoro a nıbɛ a Nãaŋmın kõɔ. Ka bamıne mı 'yɛr ıka Elaija. Ka a bamıne mı chɛnɛ 'yɛrɛ ıka fʊ ı naa Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ ãsʊɔ na dõɔ be be."
XXIX Ka a Yesu sʊʊr ba, "Tıchɛ an lɛ yı mı 'yɛr ıka n ı naa?" Ka a Pita 'yɛr, "Fõʊ lɛ a Nı-iraa, a Nãaŋmın na tõ ıka fʊ faa a wʊ nıbɛ."
XXX Ka a Yesu kpãa ba, "Yı taa ırɛ wa 'yɛrɛ a n 'yɛr kʊrɔ nırɛ jaa ɛ."
XXXI Yesu piel wile ba na wʊ 'yɛrɛ ıka a Nısaal Bie na din dɔɔyɛ yele yɔɔ pɔ, ka a Juu nıbɛrɛ, nı a ba bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe tɔr wʊ bar, na ba kʊ wʊ. Tıchɛ a ber ata daar wʊn ir naa a kũu pɔ ı vʊr.
XXXII Wʊ 'yɛr naa anyã chãa pɔ, ka a Pita tara wʊ yin chɛ̃chɛ̃ɛ tı piel mii 'yõɔ wʊ.
XXXIII Tıchɛ ka a Yesu lıɛb kaa a wʊ poturbo tı mı mii 'yõɔ a Pita 'yɛrɛ, "Tɔɔ chen be, Satan! A fʊ tıɛr ın nırɛ tıɛr, waa ı Nãaŋmın tıɛr ɛ."
XXXIV Be lɛ wʊ bʊɔl a nıyɔɔ nı a poturbo ka ba wa a wʊ sɛ̃, ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Nırɛ 'lɔ jaa na bʊɔrɔ ıka wʊ turo ma, a nınyınɛ na 'laara a wʊ mãɛ tı de a daa na ı dɔɔyɛ nı kũu, tı turo ma.
XXXV Nırɛ 'lɔ jaa na bʊɔrɔ a wʊ nyɛvʊr, a wʊ nyɛvʊr na bɔr na, tı nırɛ 'lɔ na sɔɔ a wʊ nyɛvʊr bɔrfʊ a maa nı a 'yɛr nõɔ nyã jũu, na faa wʊ naa.
XXXVI Ala ı nırɛ tara naa a wɛr nyã bonsı a jaa tı a wʊ sıɛ wɛ, bo tõnõ lɛ be be?
XXXVII Bıı bo lɛ nırɛ na de tɛɛn a wʊ sıɛ?
XXXVIII Ala ı nırɛ mı nyɛ naa a maa nı a n 'yɛrbie ka a ı vã yele a nıbɛ banyã na tɔr Nãaŋmın bar, nı a putudẽme sɛ̃, a Nısaal Bie mı na kaa naa a nınyınɛ 'lɔ ka wʊ ı vĩ sʊɔ a sõɔ 'lɔ wʊn wa lıɛb wa nı a wʊ Sãa tıır 'matãan a malaka chɛchɛsı."

IX

I Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, bamıne ara naa a kana na ba kõ kpi ɛ, tıchɛ na ba nyɛ a Nãaŋmın nãalõʊ na na wa nı kpɛ̃ɔ.”

II A ber ayʊɔb puor, Yesu tara naa Pita nı Jemesı nı Jɔɔn tɛɛ na wʊ de ba nie ka ba 'mataa do tõwõo kɔ̃ɔ ju. Be lɛ wʊ tı chil a ba niem.

III A wʊ fuu pɛl nyılɛ gar bõpıla jaa nırɛ na maal a ka a wɛr pɔ.

IV Ka a Elaija nı a Mosesı, wa daa yi a ba sɛ̃. Ka bala nı a Yesu 'mataa 'yɛrɛ.

V Ka a Pita 'yɛr kʊ a Yesu, “Wiwile, a sɛɛ naa sın be a ka. Sɔɔ, ka sı maal sɛɛr ata: fõʊ ãsʊɔ, Mosesı ãsʊɔ, Elaija mı ãsʊɔ.”

VI Pita ba bɔ̃ɔ ŋmınɛ wʊ na 'yɛr ɛ, bojũu dãbãɛ kpɛ ba naa.

VII Ka a julõjuur wa pɔɔ ba, tı kɔkɔr 'yɛr a be a julõjuur pɔ, “N binõnãa lɛ a nyãna. Yı chɛlɛ a wʊ 'yɛr.”

VIII Ajienaa ban ıka ba kaa, baa lɛ nyɛ nırɛ jaa ɛ, tı nyɛ a Yesu tɛɛ.

IX Ban wa yi a tɔ̃ɔ ju suro, ka a Yesu kpãa ba ıka ba taa wa 'yɛrɛ a lɛ ban nyɛ kʊrɔ nırɛ jaa ɛ, wa tı tãn a lɛ a Nısaal Bie na ir yi a wʊ kũu pɔ.

X Baa 'yɛr kʊ nırɛ jaa ɛ, tı 'yɛrɛ na ba sʊrɔ taa a kũu pɔ irfʊ par.

XI Ka ba sʊʊr wʊ, “Bo lɛ so ka a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe 'yɛr ıka Elaija lɛ na de nie wa?”

XII Ka a Yesu 'yɛr, “Sırɛ jaa lɛ a Elaija de nie wa chɔɔr a yele jaa. Tı ba mı sɛb ıka a Nısaal Bie na din dɔɔyɛ yɔɔ ka ba tɔr wʊ bar.

XIII Tıchɛ n 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka a Elaija wa naa ka ba ı a lɛ jaa ban bʊɔrɔ kʊ wʊ nıtãa a lɛ ban sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ.”

XIV Ban wa ta a poturbo ŋmaa bala sɛ̃, ba nyɛn nıyɔɔ na ara jilõ ba ka a bala nı a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe chırɛ taa.

XV Ka nıbɛ na wa nyɛ a Yesu na waara, ka ba nɛɛ 'maa ka ba jo tuor puor wʊ.

XVI Ka a Yesu sʊʊr a wʊ poturbo, “Bo lɛ yı chırɛ taa a lɛ?”

XVII Ka nırɛ ãsʊɔ 'yɛr a be a nıyɔɔ pɔ, “Wiwile, n bidaba lɛ sıdɛɛr nyɔɔ ka wʊ maa tõɔ 'yɛr ɛ, ka n waan a fʊ sɛ̃.

XVIII 'Lɔ wa ir wʊ, wʊ ma daa wʊn lɔb tẽe ka wʊ furo a natafuul tı ɔɔrɔ a nyımɛ tı tãa. Ka n wa sʊɔr a fʊ poturbo ıka ba dii a sıdɛɛr nyãna bar, ka baa tõɔ ɛ.”

XIX Ka a Yesu 'yɛr, “Aa, a yın nıbɛ banyã na ba tara sɔɔfʊ ɛ, n be a yı sɛ̃ kor ta ŋmınɛ? N tara kãnyir ŋmınɛ kʊ yı? Waan a bie wa kʊ ma.”

XX Ka ba waan a bie. A sıɛ na wa nyɛ a Yesu, wʊ ir tãa a bie ka wʊ lo tẽe, mırɛ tı bile tı furo a natafuul.

XXI Be lɛ a Yesu sʊʊr a bie sãa, “Sɔ̃ɔ buor lɛ a piel wʊ a nıtõ?” Ka a sãa 'yɛr, “A bibile daar jaa lɛ a piel wʊ.

XXII Wʊ ma daa wʊn lɔb bũu pɔ bıı kõɔ pɔ bʊɔrɔ ıka wʊ kpi. Ala ı fʊn tõɔ ı yele kɔ̃ɔ, kaa a sı nıbaal tı na fʊ sõʊ sı.”

XXIII Ka a Yesu mı 'yɛr, “Bo lɛ so ka a fʊ 'yɛr ıka ala ı ın tõɔ naa? Yele jaa ın kɔ̃mɔ̃kɔ̃mɔ̃ kʊ a bala na sɔɔ de ma.”

XXIV Ajienaa lɛ a bie sãa chıır, “N sɔɔn de fʊ! Sõʊ ma, a n sɔɔfʊ ba bɛrma ɛ!”

XXV Yesu na wa nyɛ a nıyɔɔ na joro lɔ̃ɔnɔ̃ taa a jie, wʊ tãn a sıdɛɛr, “Fõʊ sıdɛɛr na ma vɛ̃ ka nıbɛ ı wõn, wa yi a bie pɔ na fʊ taa lɛ ırɛ wa kpıɛrɛ a wʊ pɔ go ɛ!”

XXVI Ka a sıɛ ŋme chɛlma tı dɔ̃ɔnɔ̃ a bie yɔɔ tı yi, ka a bie gã kaara fıka kũu. Ka a nıbɛ 'yɛr, “Wʊ kpi naa!”

XXVII Tıchɛ ka a Yesu nyɔɔ a wʊ nũu tɔɔ, ka wʊ ir ara.

XXVIII Yesu na wa kpɛ a yir 'lɔ nı a wʊ poturbo tɛɛ, ka ba sʊʊr wʊ, “Bãa lɛ so ka sın ba tõɔ a sıdɛɛr nyã dii bar ɛ?”

XXIX Ka a Yesu 'yɛr, “Nãaŋmın sʊɔrfʊ tɛɛ lɛ na vɛ̃ a fʊ dii a sıɛ nyã ka wʊ yi.”

XXX Ba yin a jie 'lɔ tı tu a Galilee tal. Yesu ba bʊɔrɔ ıka nırɛ jaa wʊ bɔ̃ɔ a jie ban be ɛ,

XXXI bojũu wʊ wile naa a wʊ poturbo, “Ban de naa a Nısaal Bie kʊ a nıbɛ, ka ba kʊ wʊ. Ka a ber ata daar wʊn ir naa, na wʊ tara nyɛvʊr.”

XXXII Tıchɛ baa bɔ̃ɔ a par a lɛ wʊn 'yɛrɛ ɛ, tı joro dãbãɛ ıka ba sʊʊr wʊ.

XXXIII Yesu nı a wʊ poturbo wa ta na a Kapenahum. Ban wa kpɛ a yir, a Yesu sʊʊr ba naa, “Bãa 'yɔ̃ɔ lɛ yı chırɛ taa a sɔr pɔ a lɛ?”

XXXIV Ka ba ı jaa gbulo, bojũu a sɔr pɔ ba chırɛ na taa ıka an lɛ ı a kpɛ̃ɛ.

XXXV Yesu na wa jãnɛ wʊ bʊɔl naa a wʊ poturbo Pie nı Ayi na wʊ 'yɛr kʊ ba, “A yı ãsʊɔ wa bʊɔrɔ ıka wʊ de nie, a nınyınɛ 'lɔ wʊ ı a yı jaa bile, na wʊ ı a yı jaa tõtõnɔ̃.”

XXXVI Yesu vɛ̃ naa ka bibile kɔ̃ɔ ir ara a ba jaa sãlsɔɔ. Wʊ 'mɔɔn a bie tı 'yɛr kʊ ba,

XXXVII “Nırɛ 'lɔ jaa na de a bibiir banyãna taaba a n jũu, maa lɛ wʊ de. Nırɛ 'lɔ jaa mı na de ma, a ba ı maa lɛ wʊ de ɛ, tıchɛ a nırɛ 'lɔ na tõ ma lɛ wʊ de.”

XXXVIII Ka a Jɔɔn 'yɛr kʊ wʊ, “Wiwile, sı nyɛ naa nırɛ ãsʊɔ mı na de a fʊ yuor na wʊ dire nı a sıdɛbɛ ka a yire. Ka sı 'yɛr ıka wʊ bar bojũu waa ı a sı ãsʊɔ ɛ.”

XXXIX Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yı ta dii wʊ bar ɛ. Nırɛ 'lɔ jaa na de a n yuor tõnɔ̃ nı nɛ'maa tõmɔ̃ kõ 'yɛr ma 'yɛrdɛɛr go ɛ.

XL Nırɛ jaa na ba jɛɛr nı sı ɛ, pɔɔ sı naa.

XLI Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, nırɛ 'lɔ jaa na kʊ yı kɔ̃'maar nı ŋmele, yın ı a maa sofʊ jũu, a nınyınɛ kõ wa faa a wʊ sãyar ɛ.

XLII "Ala ı ãsʊɔ jaa mı vɛ̃ naa a bʊ̃bil banyãna ãsʊɔ na sɔɔ ma ı yelbier, a nınyınɛ 'lɔ̃nɔ̃, bala 'mɔɔ nıɛr lũ yɔɔl a wʊ nyĩe pɔ daa 'yɔ̃ɔ a man pɔ, ala sa.

XLIII Ala ı a fʊ nũu vɛ̃ naa ka fʊ ı yelbier, ŋmaa bar. Fʊn tı kpɛ nyɛvʊr pɔ nı nũŋmaa sa naa fʊn tara a nuur a jaa ayi tı tı kpɛ a wõm jie a be a bũu na ba kpĩine ɛ. [2]

XLV Ala ı a fʊ gbɛr mı vɛ̃ naa ka fʊ ı yelbier, ŋmaa bar fʊn tı kpɛ nyɛvʊr pɔ nı gbɛŋmaa sa naa fʊn tara a gbɛɛ a jaa ayi tı tı kpɛ a wõm jie. [3]

XLVII Ala ı a fʊ nıbir mı vɛ̃ naa ka fʊ ı yelbier, 'loo bar. Fʊn tı kpɛ Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ pɔ nı nıbifıɛ sa naa fʊn tara a nıbie ayi tı tı kpɛ a wõm jie.

XLVIII Be lɛ a 'Bufulo ba kpire ɛ, ka a bũu mı ba kpĩine ɛ.' *(Isaiya 66:24)*

XLIX Dɔɔyɛ difʊ na lıɛb nırɛ jaa nıtãa lɛ nyaar na ma wõ bʊ̃diir ka a nʊ̃mɔ̃.

L "Nyaar ı naa, tıchɛ a nʊ̃ɔ wa baar, ban lɛ bʊɔl wʊn nyaar ɔ? Yı ı nyaar, na yı tara nyã'maar kʊ taa."

X

I Yesu pãa yin a jie 'lɔ na wa chen a Judiya paal, na wʊ tı gɔ̃ɔ a Jordan man. Nıyɔɔ lɛ wa naa a wʊ sɛ̃ go, ka wʊ wile ba nıtãa a lɛ wʊn ma wile ba.

II A Faraseemıne bamıne wa naa ıka ba wa bɛɛr wʊ kaa, na ba sʊʊr wʊ, "Sɔr ben be ka daba na tɔr a wʊ pɔɔ bar bıı?"

III Ka a Yesu mı sʊʊr ba, "Ŋmınɛ lɛ a Mosesı dɔ̃ɔ 'yɛr?"

IV Ka ba 'yɛr, "Mosesı bar sɔr ıka daba wʊ sɛb dãasıɛ gãn tı na wʊ tɔr a wʊ pɔɔ bar."

V Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "A yı nyãkpãɛn jũu lɛ so ka wʊ sɛb a lɛ.

VI Tıchɛ a wɛr pielfʊ, Nãaŋmın maal daba nı pɔɔ. *(A Pielfʊ Gãn 1:27)*

VII A lɛ jũu, daba na bar a wʊ sãa nı a wʊ ma tıchɛ ka 'lɔ nı a wʊ pɔɔ ı bʊ̃'yen,

VIII ka ba jaa ayi ı ãgãn bʊ̃'yen. *(A Pielfʊ Gãn 2:24)* Baa lɛ ı ayi ɛ, tı ı bʊ̃'yen.

IX A lɛ jũu, bon 'lɔ jaa Nãaŋmın na 'mataa, nırɛ wʊ ta nyɔɔ wɛl ɛ."

X Ban wa lıɛb kul a yir, a Yesu poturbo sʊʊr wʊ naa a 'yɛr nyã go.

XI Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Daba jaa na tɔr wʊ pɔɔ bar tı kul pɔɔ yuo, wʊ maal yelbier.

XII Lɛ mı lɛ, pɔɔ wa tɔr a wʊ sırɛ bar tı kul dayuo wʊ mı maal yelbier."

XIII Nıbɛ dɔ̃ɔ waara nı a ba bibiir ıka Yesu wʊ dɔɔl ba a wʊ nũu, tıchɛ ka a wʊ poturbo mii 'yɔ̃ɔ ba.

XIV Yesu na wa nyɛ a lɛ a wʊ poturbo na ı, wʊ nyɛn suur na wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yı bar a bibiir ka ba wa a n sɛ̃, na yı ta ŋmaa ba sɔr ɛ. A ba nyãna taaba lɛ so a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ.

XV Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, nırɛ jaa na ba sɔɔ de a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ nıtãa a bibile ɛ, wʊ kʊ̃ tʊ̃ɔ kpɛ be ɛ."

XVI Be lɛ wʊ 'mɔɔr a bibiir, tı dɔɔl ba nuur na wʊ sʊɔr Nãaŋmın 'yɔ̃ɔ ba.

XVII Yesu na wa de a sɔr chiine, daba jon var gbur dumo a Yesu niem tı sʊʊr wʊ, "Wiwiilmãɛ, bo lɛ ın maal, naa nyɛ nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ?"

XVIII Ka a Yesu 'yɛr kʊ wʊ, "Bãa 'yɔ̃ɔ lɛ fʊ bʊɔl ma nımãɛ? Nırɛ jaa ba ı mãɛ ɛ, ka Nãaŋmın tɛɛ ba lɛ ɛ.

XIX Fʊ bɔ̃ɔ naa a Nãaŋmın Nɛɛ. Taa kʊ nırɛ ɛ. Taa sɛ̃nɛ ɛ. Taa juro ɛ. Taa dire dãasıjirı ɛ. Taa fɔlɔ ɛ. 'Yɔ̃ɔnɔ̃ a fʊ sãa nı a fʊ ma." *(A Yifʊ Gãn 20:12-16)*

XX Ka wʊ 'yɛr, "Wiwile, n bile sɔ̃ɔ jaa lɛ n turo a Nɛɛ anyãna wa tãn a dına."

XXI Yesu kaa naa a daba nı nʊ̃fʊ, tı 'yɛr kʊ wʊ, "A chɛ fʊn yelbʊ̃'yen. Kul tı da a fʊ bonsı a jaa de pʊ̃ nɔ̃n dɛ̃me, ala lɛ fʊn tara bʊ̃mãɛ a Nãaŋmın sɛ̃. Tı na fʊ pãa wa turo ma."

XXII A 'yɛr nyã vɛ̃ naa ka a daba sɔ̃ nie na wʊ kul pʊsɔ̃ɔ, bojũu tara sʊɔ lɛ wʊ ı.

XXIII Be lɛ ka a Yesu kaa gʊɔr na wʊ 'yɛr kʊ a wʊ poturbo, "A tara sʊɔ kpɛfʊ a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ pɔ ın kpɛ̃ɔ!"

XXIV A 'yɛrbie anyãna vɛ̃ naa ka ba nɛɛr 'maa, tıchɛ ka wʊ lɛ 'yɛr go, "Bibiir, a ın kpɛ̃ɔ kʊ nırɛ jaa na na kpɛ a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ pɔ!

XXV An ın kɔ̃mɔ̃kɔ̃mɔ̃, nyɔɔma na na kpɛ kparpĩi bɔɔ pɔ gar tara sʊɔ na na kpɛ a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ pɔ."

XXVI Ka a poturbo pãa ı chĩcham, tı lıɛb sʊrɔ taa, "An lɛ na pãa tʊ̃ɔ nyɛ faafʊ?"

XXVII Ka a Yesu kaa ba tı 'yɛr, "Nırɛ sɛ̃ 'lɔ, a ın tuo, tıchɛ Nãaŋmın sɛ̃ ba lɛ ɛ. Nãaŋmın sɛ̃ yele jaa ba ı tuo ɛ."

XXVIII Be lɛ Pita 'yɛr kʊ wʊ, "Nyɛ, sın bar bon jaa tı wa turo fʊ!"

XXIX Ka Yesu 'yɛr, "Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, nırɛ 'lɔ jaa na bar a wʊ yir bıı yɛrɛ, bıı yɛpɔbɔ bıı a wʊ sãa bıı a wʊ ma, bıı bibiir bıı wɛr, tı 'la maa nı a 'yɛr nʊ̃ɔ nyã jũu,

XXX wʊn nyɛn yɔɔ a dına. Wʊn nyɛn yie, yɛɛr, yɛpɔbɔ, mamıne, bibiir nı wɛr dɔɔl gbɛɛ kɔbaa, nı a gefʊ! Tı a sɔ̃ɔ 'lɔ na waara, ka wʊ nyɛ nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ.

---

2 **IX:XLIII 9:43** A gãma amıne pɔ, baa 'yɔ̃ɔ a põfʊ lıjaayi nı anaar ɛ ıka, 44 *Be lɛ a 'Bufulo ba kpire ɛ, ka a bũu mı ba kpĩine ɛ.'* 3 **IX:XLV 9:45** A gãma amıne pɔ, baa 'yɔ̃ɔ a põfʊ lıjaayi nı ayʊɔb ɛ ıka, 46 *Be lɛ a 'Bufulo ba kpire ɛ, ka a bũu mı ba kpĩine ɛ.'*

XXXI Tıchɛ a nıyɔɔ bala na de nie na wa ben puor, ka a nıyɔɔ bala na be a puor mı wa de a nie."

XXXII Ba dɔ̃ɔ de a sɔr duoro a Jerusalɛm ka Yesu de a nie, tı a wʊ poturbo nɛɛr 'maa ka bala mı na turo joro dãbãɛ. Wʊ tɔɔ naa a Pie Nı Ayi yin chɛ̃chɛ̃ 'yɛr kʊ ba a lɛn na wa a wʊ sɛ̃.

XXXIII Yesu 'yɛr naa, "Sın chiine a Jerusalɛm tẽe pɔ, be lɛ ban tı de a Nısaal Bie kʊ a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe, ka ba ıka wʊ sɛɛn kũu, na ba nyɔɔ wʊ kʊ a nıbɛ na ba ı a Juu nıbɛ ɛ.

XXXIV A banyãna na la wʊ naa, na ba chır nataar 'yɔ̃ɔ wʊ, na ba fɔb wʊ tı kʊ wʊ. Ka a ber ata daar wʊn ir naa a kũu pɔ ı vʊr."

XXXV Be lɛ a Jebedee bibiir Jemesı nı Jɔɔn tɔɔ gbʊr a Yesu na ba 'yɛr, "Wiwile, sı bʊɔrɔ na ıka sı sʊɔr fʊ yele kɔ̃ɔ ka fʊ maal kʊ sı."

XXXVI Ka a Yesu sʊʊr ba, "Bãa lɛ yı bʊɔrɔ ıka n maal kʊ yı?"

XXXVII Ka ba 'yɛr, "Vɛ̃ ka a sı ãsʊɔ jãnɛ a fʊ nũsʊ̃ɔ loor, ka 'yen mı jãnɛ a fʊ gʊba loor a fʊ nãalʊ̃ʊ pɔ."

XXXVIII Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yaa bɔ̃ɔ a bon yın sʊɔrɔ ɛ. Yın tʊ̃ɔ nyũn a dɔɔyɛ ŋmele 'lɔ ın wa nyũn, bıı kpɛ a dɔɔyɛ 'lɔ pɔ ın wa kpɛ a Nãaŋmın kʊ̃ɔ sofʊ kaar ɔ?"

XXXIX Ka a ba 'yɛr, "Ɔɔ." Ka a Yesu 'yɛr, "Yın nyũn a ŋmele 'lɔ ın na nyũn, na yı so a kʊ̃ɔ 'lɔ ın na so,

XL tıchɛ a n nũsʊ̃ɔ loor nı a n gʊba loor 'lɔ n ba tara sɔr ıka n kʊ yı ɛ. Nãaŋmın tɛɛ lɛ tara sɔr ıka wʊ de a jiir anyãna kʊ a bala wʊn chɔɔr."

XLI A poturbo pie bala na chɛ na wa wʊ̃ a yele, ba nyɛn suur 'yɔ̃ɔ a Jemesı nı a Jɔɔn.

XLII Ka a Yesu bʊɔl ba jaa 'mataa tı na wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yı bɔ̃ɔn naa a bala na ı a nãmıne a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, ma fırɛ naa a nıbɛ, ka a nıbɛrɛ ma wile a ba kpãɛn.

XLIII A ba ı lɛ lɛ a yı sɛ̃ ɛ. Nırɛ 'lɔ jaa na bʊɔrɔ ıka wʊ ı a yı nıkpɛ̃ɛ, wʊ ı a yı jaa tʊ̃tʊ̃nɔ̃,

XLIV ka a 'lɔ mı na bʊɔrɔ ıka wʊ ı a nıdiere, wʊ ı a yı jaa gbãgbaa.

XLV A Nısaal Bie mı gba ba wa, ıka ba wa tʊ̃nɔ̃ kʊrɔ wʊ ɛ, tıchɛ wʊ wa naa ıka wʊ wa tʊ̃ kʊ ba, na wʊ de a wʊ nyɛvʊr lıɛ faan nıyɔɔ."

XLVI Ba pãa wa naa a Jeriko. Ban wa kpɛ a Jeriko tı yire, nıyɔɔ turo naa Yesu nı a wʊ poturbo, ka a jɔ̃ɔ kɔ̃ɔ ban bʊɔlɔ Batimayus, Timeyus bidaba, jãnɛ a sɔr kõkoor sʊɔrɔ bomo.

XLVII Wʊn wa wʊ̃ ka a Yesu na yi a Najaretı lɛ, ka wʊ piel gboolo, "Yesu, David Bie, kaa n nıbaal!"

XLVIII Ka a nıbɛ bamıne ıka wʊ pɔɔ a nɛɛ, tıchɛ ka wʊ pãa chɛnɛ mal gboolo, "David Bie, kaa n nıbaal!"

XLIX Be lɛ a Yesu tɛɛ ara tı 'yɛr, "Yı bʊɔl wʊ." Ka ba bʊɔl a jɔ̃ɔ 'yɛr wʊ, "'Maa nyãa! Ir ara, wʊ bʊɔlɔ fʊ naa."

L Ka wʊ vaa ir lɔb a fɔbaa bar tı wa a Yesu sɛ̃.

LI Ka a Yesu sʊʊr wʊ, "Bãa fʊ bʊɔrɔ ıka n maal kʊ fʊ?" Ka wʊ 'yɛr, "Wiwile, n bʊɔrɔ naa ıka n nyɛrɛ."

LII Ka a Yesu 'yɛr, "Chiine! Fʊ sa naa, fʊn sɔɔ ma jũu." Ajienaa, wʊ nyɛrɛ naa, na wʊ turo a Yesu ka ba de a sɔr.

XI

I A lɛ ban wa gbʊrɔ a Jerusalɛm, ba ta naa a tẽn ayi, Betefagı nı Betanı na be a Olive tɔ̃ɔ par, ka Yesu tʊ̃ wʊ poturbo ayi.

II Wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yı chen a tẽbile 'lɔ na be a yı niem, Yın wa kpıɛrɛ a tẽe pɔ, yın nyɛn bʊ̃bile nırɛ jaa na ba do wʊ sɛrɛ ɛ, ban lũ. Yı for waan.

III Ka nırɛ wa sʊʊr yı ıka bãa lɛ yı ırɛ a lɛ, yı 'yɛr wʊ ıka, a yı Soro lɛ bʊɔrɔ wʊ, tı wʊn lıɛb waan fɔɔ."

IV Ba chen tı nyɛ a bʊ̃bile ban lũ a yõo dɔ̃dɔr nɛɛ. Ban wa foro,

V nıbɛ bamıne na ara a be sʊʊr ba naa, "Bãa lɛ yı foro a bʊ̃bile ırɛ nı?"

VI Ka ba 'yɛr a lɛ a Yesu na ıka ba 'yɛr, ka a nıbɛ bar ba.

VII Be lɛ ba waan a bʊ̃bile wa kʊ a Yesu, na ba de a ba fɔɔr 'yıɛr dɔɔl a bʊ̃bile ju, ka wʊ do jãnɛ.

VIII Nıyɔɔ na bʊɔrɔ ıka ba 'yɔ̃ɔ a Yesu jũu, ba den fɔɔr 'yıɛr a sɔr pɔ, ka bamıne mı kar vaı a por pɔ wa 'yıɛr a sɔr pɔ.

IX Ka a bala na be a niem nı a bala na be a puor, pãa chılɛ gɔ̃nɔ̃ 'yɛrɛ, "Yãan yooo! Nãaŋmın wʊ sʊ̃ʊ a 'lɔ wʊn tʊ̃! *(Yiel Gãn 118:25, 26)*

X Nãaŋmın wʊ sʊ̃ʊ a sı sãa David nãalʊ̃ʊ na waara! Yãan yooo! Sı dãn Nãaŋmın yɔɔ jaa!"

XI Yesu na wa ta a Jerusalɛm, wʊ chen tı kpɛ a Nãaŋmın Puorfʊ Yir kaa a bomo a jaa. A wɛr na sɔɔrɔ jũu, 'lɔ nı a wʊ poturbo pie nı ayi yin chen a Betanı.

XII A wɛr na wa chaar ka a Yesu nı a wʊ poturbo lıɛb yi a Betanı waara a Jerusalɛm, kɔ̃ kpɛ naa a Yesu.

XIII Be lɛ wʊ nyɛ a kɔ̃kɔ̃ɔ tıɛ na tɔ vaar ara a niem, ka wʊ chen ıka wʊ tı kaa wɔ̃mɔ̃ ben be bıı. Wʊ chen tı ta ka a ı wɔ̃mɔ̃ ba be be ɛ, vaar tɛɛ lɛ, bojũu a ba ı a wɔ̃mɔ̃ sɔ̃ɔ lɛ ɛ.

XIV Ka a Yesu 'yɛr kʊ a tıɛ, "Nırɛ jaa kʊ̃ lɛ wa pɔr a fʊ wɔ̃mɔ̃ di ɛ." A wʊ poturbo wʊ̃ naa a lɛ wʊn 'yɛr.

XV Ban wa ta a Jerusalɛm, Yesu chen tı kpɛ a Nãaŋmın Puorfʊ Yir bɛchaar pɔ dire

a nıbɛ bala na chiin a bonsı tı daara nı a bala na daara. Wʊ daa naa libitɛɛrbɛ tɛɛbʊlsı lıɛb kpa, tı da a bala mı na daara a papası dakɔɔr lɔb.

XVI Waa sɔɔ ka a nırɛ jaa tuo bon jaa tun a bɛchaar 'lɔ pɔ ɛ.

XVII Be lɛ ka wʊ pãa wile ba na wʊ 'yɛr, "A Nãaŋmın 'yɛr naa a wʊ gãn pɔ, 'N yir ı naa a yir a nıbʊrɔ ba jaa na wa puor ma,' *(Isaiya 56:7)* tıchɛ ka a yın 'lɔ maal wʊ a nıfarba jie." *(Jeremiya 7:11)*

XVIII Ka a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe nı wa wõ a nıtõ bʊɔrɔ sɔr 'lɔ ban tu kʊ wʊ, tı na ba joro wʊ dãbãɛ bojũu a nıyɔɔ nɛɛr 'maa ba naa a wʊ wiilfʊ pɔ.

XIX A jãanʊɔr na wa ta, Yesu nı a wʊ poturo lıɛb chen a Betanı.

XX A wɛr na wa chaar bibio ka ba lıɛb chiine a Jerusalɛm, ba nyɛ naa ka ı a kɔ̃kɔ̃tıɛ na kpi lɔ̃ɔn a nyıbɛ.

XXI Be lɛ ka a Pita tıɛr a lɛ a Yesu na 'yɛr kʊ a tıɛ, na wʊ 'yɛr kʊ wʊ, "Wiwile, nyɛ a tıɛ 'lɔ fʊn pɔ 'yɔ̃ɔ! Wʊ kpi naa!"

XXII Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yı sɔɔ de Nãaŋmın.

XXIII Sırɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, ala ı yı ãsʊɔ sɔɔ naa de Nãaŋmın na waa baala a wʊ tıɛr pɔ ɛ, 'lɔ gba na tɔ̃ɔ 'yɛr kʊ a tɔ̃ɔ nyãna, 'Ir tı lo a man pɔ,' a Nãaŋmın na sɔɔ naa ka a lɛ ı.

XXIV Ala lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, fɔ̃ʊ puor Nãaŋmın sʊɔr bon jaa tı sɔɔ ıka, wʊn ın kʊ fʊ, wʊn ı naa.

XXV Fɔ̃ʊ wa ıka fʊ puor, tı tara nırɛ nı 'yɛr, vɛ̃ kʊ a nınyınɛ. A fʊ Sãa na be a saaju mı na vɛ̃ naa a fʊ yelbier kʊ fʊ." 4

XXVII Ba lɛ wa naa a Jerusalɛm go, ka a Yesu tı kpɛ yʊɔrɔ a Nãaŋmın Puorfʊ Yir bɛchaar pɔ. A Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe nı a nıbɛrɛ wa naa a wʊ sɛ̃.

XXVIII Ba wa sʊʊr wʊ naa, "An lɛ kʊ fʊ a sɔr ka fʊ tɔ̃nɔ̃ nı a anyã? Fʊ tara naa a sɔr ıka fʊ tɔ̃nɔ̃ nı a anyã ɔ?"

XXIX Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "N sʊʊr yı sʊʊrfʊ bɔ̃'yen. Yın wa tɔ̃ɔ wiil ma a par, n mı na wiil yı naa a nırɛ 'lɔ na kʊ ma a sɔr ka n tɔ̃nɔ̃ nı a anyã.

XXX Jɔɔn na dɔ̃ɔ suoro a nıbɛ a Nãaŋmın kɔ̃ɔ, Nãaŋmın lɛ kʊ wʊ a sɔr bıı, nıbɛ lɛ kʊ wʊ a sɔr? Yı 'yɛr n kaa!"

XXXI A ba lıɛb chırɛ taa, "Sın be 'yɛr ıka Nãaŋmın lɛ tɔ̃ wʊ, wʊn sʊʊr sı naa, ka bo lɛ so ka saa sɔɔ wʊ ɛ?

XXXII Tıchɛ sın mı 'yɛr ıka nırɛ lɛ tɔ̃ wʊ, a ba ı ɛ." Ba joro naa a nıbɛ dãbãɛ, bojũu nırɛ jaa sɔɔ naa ıka a Jɔɔn ın Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ.

XXXIII Lɛ lɛ ba 'yɛr kʊ a Yesu, "Saa bɔ̃ɔ ɛ." Ka a Yesu mı 'yɛr kʊ ba, "N mı kɔ̃ 'yɛr kʊ yı a nırɛ 'lɔ na kʊ ma a sɔr ka n tɔ̃nɔ̃ nı a anyãna ɛ."

XII

I Ka a Yesu lɛ piel 'yɛrɛ kʊrɔ ba nı sʊkpa. Wʊ 'yɛr naa, "Daba lɛ kɔ wʊ puo na wʊ bʊr tıwɔ̃nsı. Wʊ wɔɔ naa a puo wʊ jaa jilɔ̃, na wʊ tuu bɔɔ ka ban ma pɔr a wɔ̃mɔ̃ 'yɔ̃ɔ na ba nɛŋmɛr ir a kɔ̃ɔ. Wʊ mɛn jie ãsʊɔ na do ka nırɛ na ma do jɛ̃ a be kaara a puo. Wʊ de naa a puo na wʊ kʊ nıbɛ ıka ba kaara tı na wʊ yɔ chen paal yuo pɔ.

II A wɔ̃fʊ sɔ̃ɔ wa ta naa ka wʊ tɔ̃ a wʊ gbãgbaa ãsʊɔ ıka wʊ chen a nıbɛ bala sɛ̃ tı de a wɔ̃mɔ̃ amınɛ.

III Tıchɛ ka ba nyɔɔ wʊ ŋme bar ka wʊ kul nũjaal.

IV Be lɛ wʊ lɛ tɔ̃ a gbãgbaa ãsʊɔ ka ba lɛ ŋme wʊ a ju puo tı 'yɔ̃ɔ wʊ vĩ.

V Wʊ lɛ tɔ̃n ãsʊɔ ka ba kʊ a 'lɔ. Ka wʊ lɛ bɔ̃ɔ tɔ̃ bamınɛ, ka ba pɔb bamınɛ tı kʊ a bamınɛ.

VI "Wʊ chen nıbɔ̃'yen wʊn na tɔ̃, 'lɔ lɛ a wʊ bibɔ̃'yen wʊn nɔ̃. 'Lɔ lɛ wʊ wa tɔ̃ a baaraa jaa na wʊ 'yɛr, 'Ban 'yɔ̃ɔ naa a n bie.'

VII "Tıchɛ a pokaarba na wa nyɛ a bie, ba 'yɛr kʊ taa, 'A nyã lɛ ı a bɔ̃dire! Yı ı a sı kʊ wʊ, tı chɛ ka a bonsı ı a sı sofʊ.'

VIII Be lɛ ba nyɔɔ wʊ kʊ lɔb bar a puo kɔ̃koor.

IX "Ŋmınɛ lɛ yı tıɛr ıka a puo sʊɔ na ı naa? Wʊn wan wa kʊ a pokaarba banyãna ba jaa tı de a puo kʊ nıyor!

X Yaa kar a jie nyã a Nãaŋmın gãn pɔ ɛ? Wʊ 'yɛr ıka, 'A kʊsır 'lɔ a mımɛrbɛ na tɔr bar lɛ ı a kʊsır ju.

XI A sı Soro lɛ tɔ̃ a nıtõ ka sɔb sı a nıbie.' " *(Yiel Gãn 118:22, 23)*

XII Be lɛ a Juu nıbɛrɛ bʊɔrɔ sɔr ıka ba nyɔɔ a Yesu, bojũu ba bɔ̃ɔ naa ıka bala lɛ wʊ lɔb a sʊkpa gbɛb. Tıchɛ ba joro naa a nıyɔɔ bala dãbãɛ, na ba bar wʊ tı lıɛb chen.

XIII Ba lɛ tɔ̃ naa a Faraseemınɛ bamınɛ nı nıbɛ bamınɛ na yi a nãa Hɛrɔd sɛ̃, ka ba wa bɛr Yesu nɛɛ nyɔɔ wʊ, a wʊ 'yɛrbie pɔ.

XIV Ba wa na wa 'yɛr kʊ wʊ, "Wiwile, sı bɔ̃ɔ naa ıka fʊ ın yelmãɛ sʊɔ. Nıbɛ 'yɛrbie maa tɔ̃ɔ a fʊ pʊtıɛr lıɛb ɛ, bojũu fʊ maa chɛlɛ a lɛ nırɛ jaa na be ɛ. Tıchɛ fʊ wile na a Nãaŋmın sɔr nı yelmãɛ. A tara naa sɔr ıka sı yab a lõpo kʊ a nãkpɛ̃ɛ Siisa bıı?

XV Sı yab bıı sı ta yab ɛ?" Tıchɛ ka a Yesu bɔ̃ɔn a ba nɛbɛr yele ban waan, na

4 **XI:XXV 11:25** A gãma amınɛ pɔ, baa 'yɔ̃ɔ a põfʊ lıjɛr nı ayʊɔb ɛ ıka, 26 *Ala ı fɔ̃ʊ ba wa vɛ̃ kʊ a fʊ tɔ sɔɔ ɛ, a fʊ Sãa mı na be a saaju mı kɔ̃ vɛ̃ a fʊ maal dɛɛr kʊ fʊ ɛ.*

wʊ sʊʊr ba, “Bo lɛ yı bʊɔrɔ ıka yı bɛɛr ma kaa? Yı de a libir ãsʊɔ waan ka n kaa.”

XVI Be lɛ ba de a libir kur ãsʊɔ waan, ka wʊ sʊʊr ba, “An foto nı a yuor lɛ be a libir pɔ?” Ka ba 'yɛr, “Siisa lɛ.”

XVII Lɛ lɛ ka Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yı de a 'lɔ na ı a Siisa sofʊ na yı yab wʊ, na yı mı de a 'lɔ na ı a Nãaŋmın sofʊ na yı mı kʊ a Nãaŋmın.” Ka ba faa tı nyɔɔr a nɛɛr ara nı.

XVIII A nıbɛ bamıne ban bʊɔlɔ a Saduseemıne na 'yɛr ıka kũu pɔ irfʊ ba be be ɛ, mı wa naa wa sʊʊr wʊ,

XIX “Wiwile, Mosesı sɛb kʊ sı ıka nırɛ yɛbɛ wa kpi tı bar pɔɔ na ba tara bie ɛ, a wʊ yɛbɛ wʊ kul a pɔɔkʊɔr 'lɔ na wʊ dɔɔ bibiir kʊ a wʊ yɛbɛ 'lɔ na kpi.

XX Yɛɛr ayopõi lɛ dɔ̃ɔ be be, ka ba kpɛ̃ɛ kul pɔɔ kpi tı chɛ bar, waa tara bie ɛ.

XXI Ka a wʊ turo de a pɔɔkʊɔr kul, baa mı dɔɔ bie ɛ, tıchɛ ka wʊ mı kpi. A lɛ nɛ nı wʊ ju mı lɛ a turo ata sʊɔ.

XXII Yelmãɛ jaa a yɛɛr ayopõi banyãna ba jaa kulnaa a pɔɔ 'lɔ̃nɔ̃, tı waa dɔɔ bie ɛ, a baaraa jaa ka a pɔɔ mı kpi.

XXIII Bala wa ir yi a kũu pɔ, an pɔɔ lɛ wʊn ı, an ı ba jaa kul wʊn lʊɔr taa?”

XXIV Ka a Yesu 'yɛr, “Yaa nyɛ yın bɔr, bojũu yaa bɔ̃ɔ a Nãaŋmın sɛbɛ nı a wʊ kpɛ̃ɔ ɛ.

XXV Nıbɛ wa ir a kũu pɔ ba kɔ̃ lɛ kul taa ɛ, tı ban kaara naa fıka a malakası, baa kulo taa ɛ.

XXVI A kũu pɔ irfʊ yele yı kar a Mosesı gãn pɔ a sɔ̃ɔ 'lɔ wʊn nyɛ a tıbile na 'lırɛ bũu, ka a Nãaŋmın 'yɛr kʊ wʊ, ‘N ı naa a Abraham Nãaŋmın nı a Isaakı Nãaŋmın nı a Jekɔb Nãaŋmın.’ *(A Yifʊ Gãn 3:6)*

XXVII Wʊ ı naa vʊr Nãaŋmın, waa ı kũn Nãaŋmın ɛ. Yı tul naa.”

XXVIII A Mosesı Nɛɛ wile ãsʊɔ wa ara na chɛl a lɛ a Yesu nı a nıbɛ na 'mataa 'yɛrɛ. Ka wʊ nyɛ ka a Yesu 'yɛr nɔ̃mɔ̃. Ka wʊ mı sʊʊr a Yesu, “A Nãaŋmın nɛɛr a jaa pɔ, buor sʊɔ lɛ ı kpɛ̃ɛ?”

XXIX Ka Yesu 'yɛr kʊ wʊ, “A 'lɔ na ı kpɛ̃ɛ gar a jaa nı nyã, ‘A Isıral nıbɛ, yı chɛlɛ! A sı Soro Nãaŋmın, wʊ ı naa Soro bɔ̃'yen tɛɛ.

XXX Nɔ̃ a fʊ Soro Nãaŋmın nı a fʊ nyãa, nı a fʊ nyɛvʊr wʊ jaa, nı a fʊ tıer wʊ jaa, nı a fʊ kpɛ̃ɔ wʊ jaa.’ *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 6:4, 5)*

XXXI A 'lɔ na tu nı nyã, ‘Nɔ̃ a fʊ tɔ sʊɔ nıtãa lɛ fʊn nɔ̃ a fʊ mãɛ.’ *(Mosesı Gãma Na Tu Ata 19:18)* Nɛɛ jaa ba be be ı kpɛ gar a anyã ɛ.”

XXXII Ka a daba 'yɛr, “Wiwile, fʊ 'yɛr yelmãɛ, a lɛ fʊn 'yɛr ıka Nãaŋmın bɔ̃'yen tɛɛ lɛ be be, ka ãsʊɔ jaa ba lɛ be be pʊɔ wʊ ɛ.

XXXIII A fʊ nɔ̃ wʊ nı a fʊ nyãa, nı a fʊ tıer wʊ jaa, nı a fʊ kpɛ̃ɔ wʊ jaa, na fʊ lɛ nɔ̃ a fʊ tɔ sʊɔ nıtãa a fʊ mãɛ, a yele anyãna tufʊ ın gar dɔ̃n fʊn kʊ chʊm kʊ Nãaŋmın nı bɔɔrlorsı a jaa.”

XXXIV Yesu na nyɛ a lɛ a daba na 'yɛr nı yɛ̃ ka wʊ 'yɛr kʊ wʊ, “Faa jãa nı a Nãaŋmın nãalɔ̃ʊ ɛ.” An yi a be chiine nırɛ jaa ba lɛ 'la sʊʊr wʊ sʊʊrfʊ go ɛ.

XXXV A lɛ a Yesu na wile a Puorfʊ Yir bɛchaar pɔ, wʊ sʊʊr naa a nıbɛ, “Ŋmınɛ lɛ a ta ka a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe 'yɛr ıka David bie lɛ a Nı-iraa?

XXXVI A ba ı a David mãɛ pɔ lɛ a Nãaŋmın Sıɛ, ka wʊ 'yɛr ıka, ‘A n Soro Nãaŋmın 'yɛr kʊ a n Soro nyã wʊn ir, “Jãnɛ a n nũsʊ̃ɔ loor ka n wa de a fʊ dɔ̃dẽme bin a fʊ gbɛɛ pĩlem.” ’ *(Yiel Gãn 110:1)*

XXXVII Ala ı David mãɛ bʊɔl wʊ naa a wʊ Soro, ŋmınɛ lɛ wʊn lɛ ı a wʊ bie tɛɛ?” Ka a nıyɔɔ bala ara chɛlɛ wʊ nı pʊpɛl.

XXXVIII Yesu wile naa tı na wʊ kpãa ba, “Yı gu yı mãɛ a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe sɛ̃, ba ma su naa a fuu vɛɛsı ala yʊɔrɔ ıka ba puor ba a dar pɔ.

XXXIX Bala be wa kpɛ a lɔ̃ɔfʊ jie, a niem lɛ ba ma jãnɛ.

XL Ba mı ma fɔlɔ naa a pɔɔkɔɛ, na ba mı ma puor Nãaŋmın kor, bʊɔrɔ ıka nıbɛ ba kaara ba. A nıbɛ banyãna 'yɛr tɔɔrfʊ na kpɛ̃mɛ naa.”

XLI Yesu jɛ̃n gbʊr a jie ban 'yɔ̃ɔnɔ̃ a libie a Nãaŋmın Puorfʊ Yir pɔ, na wa kaara a lɛ a nıyɔɔ na 'yɔ̃ɔnɔ̃ a ba libie. Taraa dẽme yɔɔ jaa lɔɔrɔ naa yɔɔ.

XLII Be lɛ ka a pɔɔkɔnɔ̃ɔ sʊɔ mı be be na wʊ mı waan libikue ayi na ı kobo wa 'yɔ̃ɔ a libie pɔ.

XLIII Ka Yesu bʊɔl a wʊ poturbo ka ba tɔɔ gbʊr wʊ ka wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, a pɔɔkɔnɔ̃ɔ sʊɔ nyã lɔb gar ba jaa.

XLIV A tara dẽme ma 'yɔ̃ɔn tı chɛ a libiyɔɔ amıne, tıchɛ a pɔɔkɔnɔ̃ɔ sʊɔ nyã 'lɔ, a jaa lɛ wʊ de 'yɔ̃ɔ. Waa lɛ tara bon jaa go ɛ.”

XIII

I Yesu na wa yire a Nãaŋmın Puorfʊ Yir pɔ, a wʊ poturo ãsʊɔ 'yɛr kʊ wʊ, “Wiwile, nyɛ a kʊsıbɛ ban mɛn a yir kpɛ̃ɛ nyã ka wʊ kaara ka!”

II Ka a Yesu 'yɛr sɔɔ wʊ, “Mı fʊ nyɛ naa a lɛ ban mɛ a yir kpɛ̃ɛ nyãna? A kʊsıvıɛl anyãna 'yen jaa kɔ̃ lɛ wa chɛnɛ dɔɔl wʊ tɔ ju ɛ. Ban dãn a jaa lɔb.”

III Yesu na wa jãnɛ a Olive Tıır Tɔ̃ɔ ju, a Nãaŋmın Puorfʊ Yir nidaa, Pita nı Jemesı nı Jɔɔn nı Andiru sʊʊr wʊ naa a ba tɛɛ,

IV “'Yɛr kʊ sı a daar 'lɔ a anyã na ı. Bo lɛ na ı a jãnɛ sɛrɛ tı chɛ ka a wa ı?”

V Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yı bɔ̃ɔn ka nırɛ jaa ta wa bɛl yı ɛ!

VI Nıyɔɔ na de naa maa yuor waan wa 'yɛrɛ, 'Maa lɛ a Yesu,' na ba wa bɛlɛ nıyɔɔ.
VII Yın wa wõn tam, ka ba 'yɛrɛ a tam 'yɛr, yı taa mırɛ ɛ. A lɛ na ı naa, tıchɛ a wɛr baarfʊ chɛnɛ na be puor.
VIII Nıbʊr dẽdẽme na yin tam, ka a nãmıne mı yi tam. Ka a tẽgãn dɔ̃nɔ̃ jiir yɔɔ, ka kɔ̃ mı lo. A dɔɔyɛ anyãna lɛ ı a pielfʊ.
IX "Yı bɔ̃ɔn, ıka ban ma nyɔɔr yın chiin a 'yɛr tɔɔrfʊ jie, na ba lɛ pɔb yı, a lɔ̃ɔfʊ jiir. A maa yın sɔɔ jũu, ban tara yın chiin a tẽe nıbɛrɛ nı a nãmıne jie, ıka ba tı tɔɔr a yı 'yɛr, tı yın tu naa a be 'yɛr a Nãaŋmın 'yɛr nõɔ kʊ ba.
X A 'yɛr nõɔ nyã na den nie ta a nıbʊrɔ ba jaa.
XI Bala wa nyɔɔr yı chiin a 'yɛr tɔɔrfʊ jie, yı ta vɛ̃ ka tıɛr nyɔɔ yı a lɛ yın tı 'yɛr ɛ. Lɛ jaa a Nãaŋmın na wiil yı a 'yɛr tɔɔrfʊ sɔ̃ɔ, 'yɛr wʊ. A ba ı yın lɛ 'yɛr ɛ, tıchɛ a 'yɛrbie yi naa a Nãaŋmın Sıɛ sɛ̃.
XII "Yɛbɛ na gar 'yɔ̃ɔ yɛbɛ, ka ba kʊ wʊ, ka a sãa mı gar 'yɔ̃ɔ bie, ka ba kʊ wʊ. Bibiir kõ lɛ wõnõ a ba sãamıne toor ɛ, na ba vɛ̃ ka ba kʊ a ba sãamıne.
XIII Nırɛ jaa na 'laar yı naa, yın sɔɔ ma jũu, tı 'lɔ na sɔɔ tı ta a baaraa, na nyɛn Nãaŋmın faafʊ.
XIV "Yın nyɛ naa a yele 'lɔ a Nãaŋmın na 'laar *(Danıɛl 9:2)* na be a jie 'lɔ an ba sɛɛ ɛ, na wʊ sɔ̃ɔ a jie, na wʊ vɛ̃ ka a wʊ suur dire. A fõʊ nyã na kara bɔ̃ɔ a par. Yın wa nyɛ a lɛ, nıbɛ na be a Judiya ba jo do a tɔ̃ɔ ju.
XV Nırɛ jaa na be gar ju, ta suu a die pɔ tı de bon jaa ɛ.
XVI 'Lɔ mı na be a puo pɔ, ta lɛ chen tı de a wʊ fɔbaa ɛ.
XVII A bıbir nyãna an ın tuo kʊ a pɔɔpʊʊr nı a bala na tara a bi'yɛnsı.
XVIII Yı sʊɔrɔ Nãaŋmın ka a ta wa ı uon ɛ.
XIX A ber ala pɔ, nıbɛ na din dɔɔyɛ yɔɔ. Nãaŋmın na maal a wɛr baa di a dɔɔyɛ nyã bʊrɔ ɛ, tı ba mı kõ lɛ wa di wʊ go ɛ.
XX Ala ı a Nãaŋmın ba ŋmaa a ber ala bar ɛ, nırɛ jaa kö chɛ ɛ. Tıchɛ a bala wʊn chɛl ir jũu, wʊ ŋmaan bar.
XXI A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃, nırɛ wa 'yɛr kʊ yı ıka yı nyɛ a Nı-iraa a ka, bıı kasɛn lɛ wʊ be, yı taa sɔɔrɔ ɛ.
XXII Bojũu a jire Nı-iraa nı a jire 'yɛ'yɛrbɛ na wa na wa tõnɔ̃ a lɛ a nıbɛ na ba dɔ̃ɔ nyɛ ɛ, na ba maala yelbɛrɛ fıka Nãaŋmın lɛ kʊ ba a kpɛ̃ɔ. Na ba bʊɔrɔ ıka ba bɛl a bala a Nãaŋmın na chɛl ir, ala ı ban tõɔ naa.
XXIII Yı bɔ̃ɔn! N den nie 'yɛr kʊ yı.
XXIV "Tıchɛ a dɔɔyɛ nyã baarfʊ sɔ̃ɔ, 'Mɔ̃tɔ̃ɔ na lii naa, ka a ŋmɛraa kõ mı lɛ chaar ɛ,
XXV Ka a ŋmɛrbie pɔrɔ yire a saaju loro, tı a saaju wʊ jaa dɔ̃ɔnɔ̃.' *(Isaiya 13:10)*
XXVI "A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃, ban nyɛn a Nısaal Bie na waara a julõjuur pɔ, nı kpɛ̃ɔ nı tıır.
XXVII Wʊn tõ naa a wʊ malakası, ka ba wa lɔ̃ɔ taa a bala wʊn chɛl ir a wɛr wʊ jaa, tı yin a mɔ̃tɔ̃ɔ purfʊ jie tı tɔ a mʊrfʊ jie.
XXVIII "Yı de a pɔlpɔl tıɛ yele jãn yɛ̃. 'Lɔ wa tʊɔrɔ a vaar yı bɔ̃ɔn ıka a tʊl sɔ̃ɔ gbʊr naa.
XXIX A lɛ mı nı wʊ ju lɛ, yın wa nyɛ a lɛ n 'yɛr kʊ yı na ırɛ, yı bɔ̃ɔn ıka a sɔ̃ɔ gbʊr naa jaa yɛ̃yɛ̃.
XXX N 'yɛrɛ naa yelmãɛ kʊrɔ yı, ıka a põpãanyã nıbɛ kõ kpi baar ɛ, tı yı nyɛ a yele anyãna ka a ı.
XXXI A saaju nı a wɛr na wa baar naa tıchɛ maa 'yɛrbie dɔ̃ɔ kõ wa baar ɛ.
XXXII "Nırɛ jaa ba bɔ̃ɔ a bıbir nyã ɛ, bıı a sɔ̃ɔ ɛ, a malakası gba na be a saaju ba bɔ̃ɔ ɛ, a Bie mı ba bɔ̃ɔ ɛ, a Sãa tɛɛ lɛ bɔ̃ɔ.
XXXIII Yı gu yı mãɛ vıla! Yı kaar sõ! Yaa bɔ̃ɔ a sɔ̃ɔ ɛ.
XXXIV An kaar naa fıka yir sʊɔ na wa yʊɔrɔ tı de a wʊ yir 'yɔ̃ɔ a wʊ tõtõnbɔ nuur pɔ, na wʊ kʊ ãsʊɔ jaa nı wʊ tõmɔ̃, tı mı 'yɛr kʊ a dɔ̃dɔr guro ka wʊ kaara.
XXXV A lɛ jũu yı kaara tı guro wʊ, bojũu yaa bɔ̃ɔ a sɔ̃ɔ 'lɔ a yir sʊɔ na na lıɛb wa ɛ. Amıne kɔ̃ɔ a wa ı jãanʊɔr, bıı tãsɔɔ bãın, bıı nɔrsı na kõnõ, bıı bibio pipi.
XXXVI Yı ta wa vɛ̃ ka wʊ wa dũu yı a yı be gõɔ pɔ ɛ.
XXXVII A lɛ n 'yɛr kʊ yı, nırɛ jaa lɛ n 'yɛr kʊ yı kaar sõ!"

XIV

I A chen ber ayi ka ban di a Gõl Bar Difʊ nı a Paanõkõo Lɔ̃ɔfʊ, ka a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe bʊɔrɔ vuo 'lɔ ban na tu sɔɔl nyɔɔ a Yesu kʊ.
II Tıchɛ ka ba 'yɛr, "A ta ı a lɔ̃ɔfʊ sɔ̃ɔ ɛ, ka a jɛɛr taa ir a chara pɔ ɛ."
III Yesu na wa be a Betanı a Simon 'lɔ na dɔ̃ɔ ı a kɔ̃kɔn yir, ka ba 'mataa dire, pɔɔ kɔ̃ɔ wa waan na pãrtɔvıla nı kãnyũu kɔ̃ɔ dafʊ na ba wõnõ ɛ. A pɔɔ kpır naa a pãrtʊɔ nyĩe tı kpaar a kãnyũu ala dɔɔl a Yesu ju.
IV Ka a nıbɛ bala na be be nyɛ suur tı 'yɛrɛ kʊrɔ taa, "Bo lɛ so ka wʊ sɔ̃ɔ a kãnyũu nyã bar a nıtɔ̃?
V Wʊn taa den da nıbõ'yen yuon gbul sãyar libie na wʊ de kʊ nɔ̃n dẽme." Tı mii 'yɔ̃ɔ a pɔɔ.
VI Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yı bar wʊ! Bãa 'yɔ̃ɔ lɛ yı mii 'yɔ̃ɔ wʊ? Wʊ maal vıla kʊ ma.
VII A nɔ̃n dẽme 'lɔ, yın nı bala ben ka. Yın tõɔ sõʊ ba sɔ̃ɔ 'lɔ jaa yın bʊɔrɔ, tıchɛ maa kõ be a yı sɛ̃ sɔ̃ɔ jaa ɛ.

VIII Wʊ ı naa a lɛ wʊn tõɔ. Wʊ kpaar a kãnyũu 'yõɔ ma tı chɛ ka n ba kpi sɛrɛ ɛ, na wʊ chɔɔr ma guro nı a n ũufʊ.
IX Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, jie jaa ban wa 'yɛr a 'yɛr nõɔ nyãna a wɛr wʊ jaa pɔ, ban 'yɛr naa a lɛ a pɔɔ nyã na ı na ba chɛnɛ tara a wʊ tıɛr."
X A Pie nı Ayi bala wʊn kaa ir ãsʊɔ ban bʊɔlɔ a Judas Isıkariyot chen a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ sɛ̃ tı 'yɛr ba ıka wʊ bʊɔrɔ na ıka wʊ de a Yesu 'yõɔ a ba nuur pɔ.
XI Ban wa wõ a lɛ wʊn 'yɛr ka a nõmɔ̃ ba, ka ba 'yɛr ıka ban kʊ wʊn libie. Ka a Judas pãa bʊɔrɔ vuo 'lɔ wʊn na tu de a Yesu kʊ ba.
XII A bıbir dõɔ 'lõnɔ̃ ı naa a Paanõkõo Lõɔfʊ, ka ban na kʊ a pele na ba di a Gõl Bar Difʊ, Yesu poturbo sʊʊr wʊ naa, "Nyınɛ lɛ fʊ bʊɔrɔ ıka sı chen tı chɔɔr a Gõl Bar nyã bödiir a fʊ tı dı?"
XIII Wʊ tõ naa a wʊ poturbo ayi, na wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yı chen a tẽe pɔ, daba na tuo kõɔ nı dʊʊ na tuor yı naa. Yı turo wʊ.
XIV A yir 'lɔ pɔ wʊn wa tı kpɛ, yı sʊʊr a yir sʊɔ, 'A Wiwile ıka sı wa sʊʊr fʊ, "Nyınɛ lɛ a 'lɔ nı a wʊ poturbo na wa 'mataa di a Gõl Bar Difʊ?" '
XV Wʊn wiil yı naa bɔɔpıɛ ban chɔɔr. Yı maal a bõdiir a be."
XVI Ba yin chen a tẽe tı nyɛ a lɛ jaa a Yesu na 'yɛr kʊ ba. Ka ba maal a Gõl Bar bödiir.
XVII Jãanʊɔr na wa ta, Yesu nı a wʊ poturbo Pie nı Ayi wa naa.
XVIII Ban wa dire, wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, a yı ãsʊɔ na tı gar 'yõɔ ma; ãsʊɔ sın 'mataa dire nı a labõ'yen pɔ."
XIX Be lɛ ka ba jaa pʊɔ sõɔ ka ba sʊrɔ wa bõ'yen 'yen, "Maa lɛ ɔ?"
XX Ka a Yesu 'yɛr, "A yı Pie nı Ayi ãsʊɔ lɛ! A yı ãsʊɔ sın 'mataa tũno a labõ'yen pɔ lɛ.
XXI A Nısaal Bie na kpi naa nıtãa lɛ ban sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ. Tıchɛ a nırɛ 'lɔ na gar 'yõɔ a Nısaal Bie na din dɔɔyɛ gar nırɛ jaa! Ka bala ta ba dɔɔ wʊ ɛ, ala sa."
XXII Ban wa dire ka a Yesu de a paanõɔ puor Nãaŋmın yãan, tı ŋmaa de kʊ a wʊ poturbo, na wʊ 'yɛr, "Yı de, a n ãgãn lɛ."
XXIII Wʊ lɛ den a ŋmele 'lɔ ban nyuro nı, na wʊ puor Nãaŋmın yãan tı lɛ de kʊ ba, ka ba jaa nyũ.
XXIV Be lɛ a Yesu 'yɛr kʊ ba, "N jãı lɛ a anyã na vɛ̃ a Nãaŋmın nɛtıraa na tara kpɛ̃ɔ, an chir naa, na a faa nıyɔɔ.
XXV Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, n kõ lɛ nyũ a dãa anyãna ɛ, wa tı tãn a daar 'lɔ ın na nyũ a bõpaalaa a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ pɔ."
XXVI Ban wa yiel yiel dãn Nãaŋmın, ba suun chen a Olive Tıır Tõɔ ju.
XXVII Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yı jaa na jon tı bar ma, nıtãa lɛ a Nãaŋmın na 'yɛr a wʊ gãn pɔ, In ŋme naa pɛchinɛ kʊ ka a piir yɛ̃yɛl. *(Jekariya 13:7)*
XXVIII Tıchɛ maa wa ir a kũu pɔ, ın de yın nie chen a Galilee."
XXIX Ka a Pita chɛ nyãa 'yɛr, "Ala ı gba, ba jaa sɔɔn bar fʊ tı maa 'lɔ kõ bar fʊ ɛ."
XXX Yesu 'yɛr kʊ a Pita, "Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ fʊ, dına tãsɔɔ, a nɔrdõɔ kõ kõ gbɛɛ ayi sɛrɛ ɛ, tı fʊ 'yɛr gbɛɛ ata ıka faa bõɔ ma ɛ."
XXXI Tıchɛ ka a Pita 'yɛr kpɛ̃ɔ jaa ıka, "Maa nı fʊ̃ʊ na 'mantaa kpi gba, tı n kʊ̃ 'yɛr ıka n ba bõɔ fʊ ɛ." Ka a bala mı na chɛ 'yɛr a lɛ nɛ.
XXXII Yesu nı a wʊ poturbo chen naa a jie 'lɔ ban bʊɔlɔ Getısemanı, ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yı jãnɛ a kana, tı ka n chen tı puor Nãaŋmın."
XXXIII Be lɛ wʊ tara Pita nı Jemesı nı Jɔɔn 'mataa chiin ka a wʊ pʊɔ sõɔ yɔɔ jaa, ka tıɛr nyɔɔ wʊ yɔɔ.
XXXIV Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "N tıɛr sõɔ naa, tı nyɛtãan kũu. Yı jãnɛ a kana gu ma tı na yı taa guro ɛ."
XXXV Wʊ chen naa a niem bãlãa tı lo kpa tẽe sʊɔrɔ Nãaŋmın ıka ala ı a tara naa ıfʊ kõɔ, wʊ vɛ̃ ka a sõɔ nyãna po wʊ.
XXXVI Wʊ 'yɛr naa, "N Sãa, yele jaa ba gar a fʊ maalfʊ ɛ. De a dɔɔyɛ ŋmele nyãna bar a n sɛ̃, tıchɛ a ta tu maa bɔfʊ ɛ, a tu a lɛ fʊ̃ʊ na bʊɔrɔ."
XXXVII Wʊ lıɛb chen a poturbo sɛ̃ tı nyɛ ka a ı ba gur naa. Ka wʊ 'yɛr kʊ a Simon Pita, "Simon, fʊ guro naa ɔ? A fʊ kõ lɛ tõɔ jɛ̃ bãlãa gu ma ɛ?
XXXVIII Yı jɛ̃ gu chɛlɛ, na yı sʊɔrɔ Nãaŋmın ka a bɛɛrkaa ta wa tõɔ yı ɛ. A yı tıɛr 'lɔ bʊɔrɔ naa tıchɛ ka a yı ãgãma ba tʊɔr ɛ."
XXXIX Wʊ lɛ chen naa tı puor a Nãaŋmın a lɛ nɛ nı wʊ ju.
XL Wʊ lıɛb wa nyɛ ba go ka a ı ba gur naa bojũu gõɔ kpɛ ba naa. Baa bõɔ ŋmınɛ ban lɛ 'yɛr kʊ a Yesu ɛ.
XLI Wʊ lıɛb wa a ba sɛ̃ a gbɛɛ ata sõɔ wa sʊʊr ba, "Yı chɛnɛ na gã guro na yı pɛ̃nɛ ɔ? A sɛɛ naa! A sõɔ ta naa. Nyɛ, ba gar 'yõɔ a Nısaal Bie kʊ a yelbe-ırbɛ!
XLII Yı vaa ir, ka sı chen a ba sɛ̃. Nyɛ, a n gagaraa na waara!"
XLIII Yesu na chɛnɛ 'yɛrɛ lɛ ka Judas na ı a wʊ poturo pie nı ayi ãsʊɔ tı daasãa, nı nıbɛ na tara sɔbɛrɛ nı dakʊrsı waara nı a Yesu nyɔɔfʊ jie. A Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe nı a nıbɛrɛ lɛ tõ ba.
XLIV Judas dõɔ wiil a nıbɛ mana ıka, "A 'lɔ ın na tı puor mʊʊr a kɔtır yı nyɔɔ a 'lɔ, na yı bõɔ tara wʊ chiin."
XLV Ban wa ta, Judas pɔɔn chen a Yesu sɛ̃ tı 'yɛr, "Wiwile!" Tı puor wʊ nı mʊʊrfʊ.
XLVI Ka a bala wʊn chiin nyɔɔ a Yesu.

XLVII Be lɛ ka a bala ãsʊɔ na ara gbʊr a Yesu vɔ̃ɔ a wʊ sʊɔ chɛn a Juu nıbɛ bɔɔrlo nãa gbãgbaa toor ŋmaa.

XLVIII Ka a Yesu sʊʊr ba, “A mɔ̃ nıbier lɛ n ı ka yı waan sɔbɛrɛ, nı dakʊrsı a n nyɔɔfʊ jie ɔ?

XLIX Bıbir jaa lɛ n ma dɔ̃ɔ be a yı sɛ̃, na n wile yı a Puorfʊ Yir pɔ, tı yaa nyɔɔ ma ɛ. Tıchɛ a ı naa a lɛ ıka a tu a lɛ a Nãaŋmın gãn na 'yɛr.”

L Be lɛ a Yesu poturbo ba jaa bar wʊ tı jo.

LI Pɔlbile kɔ̃ɔ mı na vaar fɔbaa tɛɛ turo nı a Yesu, ba nyɔɔ wʊ naa.

LII Ka wʊ mıır a fɔbaa 'yɔ̃ɔ ba tı jon sal'mʊɔr.

LIII Be lɛ ba chiin a Yesu a Juu nıbɛ bɔɔrlo nãa yir, ka a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ ba jaa nı a nıbɛrɛ 'matãan a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe, na ı a 'yɛr tɔɔrfʊ nıbɛrɛ, wa lɔ̃ɔ taa.

LIV Pita mı turo naa a puor jaa na wʊ wa tı kpɛ a bɔɔrlo nãa yir bɛchaar pɔ, na wʊ 'mataa jãnɛ nı a bala na kara a Puorfʊ Yir uoro bʊ̃u.

LV Ka a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a 'yɛr tɔɔrfʊ nıbɛrɛ na chɛ bʊɔrɔ yele kɔ̃ɔ na wiil ıka Yesu sɛɛn kʊ̃u, tı baa nyɛ ɛ.

LVI Nıyɔɔ mı ŋman jirsı 'yɔ̃ɔ wʊ, tıchɛ a ba 'yɛrbie ŋma taa poe.

LVII Ka a bamıne mı ir ŋmaa jire 'yɛr ıka,

LVIII “A ba sɛ̃, wʊ 'yɛr naa ıka, ‘A Puorfʊ Yir nyãna a nırɛ nʊ̃u na mɛ, ın ŋmɛr wʊ naa tı na n de ber ata mɛn 'lɔ na ba ı nırɛ nʊ̃u bɔ̃mıeraa ɛ.’ ”

LIX Tıchɛ a ba 'yɛr mı ba ı bɔ̃'yen ɛ.

LX Be lɛ ka a Juu nıbɛ bɔɔrlo nãa ir ara tı sʊʊr a Yesu, “Faa 'yɛrɛ 'yɛr sɔɔrɔ ba bıı? Bo dãasıesı lɛ anyãna ban dire dɔɔlɔ fʊ. A ın yelmãɛ ɔ?”

LXI Tıchɛ ka a Yesu ı jaa gbul, waa 'yɛr sɔɔ wʊ ɛ. Ka a bɔɔrlo nãa lɛ sʊʊr wʊ go, “Fɔ̃ʊ lɛ ı a Nãaŋmın 'lɔ sın 'Yɔ̃ɔnɔ̃ Bie na ı a Nı-iraa ɔ?”

LXII Ka a Yesu 'yɛr, “Maa lɛ. Yın nyɛ naa a Nısaal Bie na jãnɛ a Tɔ̃ɔfʊ Sʊɔ nʊ̃sʊ̃ɔ loor. Yı mı na lɛ nyɛn wʊn waara a julɔ̃juur pɔ.”

LXIII Ka a bɔɔrlo nãa tɔɔ a fuu chıɛr nı suur, tı sʊʊr, “Bãa lɛ sın lɛ bʊɔrɔ nırɛ ıka wʊ lɛ 'yɛr a wʊ 'yɛr go?

LXIV Yın mãɛ wɔ̃ naa a lɛ wʊn fere. Ŋmınɛ lɛ yı tıɛr?” Ka ba jaa 'yɛr ıka wʊ sɛɛn kʊ̃u.

LXV Be lɛ a bamıne piel chırɛ nataar 'yɔ̃ɔnɔ̃ wʊ, ka a bamıne mı pɔɔ a wʊ nıbie tı ŋme wʊ, tı sʊʊr wʊ, “Wiil sı a nırɛ 'lɔ na ŋme fʊ.” Ka a bala mı na guro a Puorfʊ Yir mı ŋme ŋme wʊ.

LXVI Pita jãnɛ naa a be a bɛchaar pɔ, ka a bɔɔrlo nãa gbãgbapɔɔbile ãsʊɔ wa wa.

LXVII Wʊn wa nyɛ a Pita na uoro a bʊ̃u, wʊ kaa wʊ naa lɛ̃ɛɛ tı 'yɛr, “Fʊ mı dɔ̃ɔ turo a Yesu na yi a Najaretı.”

LXVIII Ka a Pita chıır tı 'yɛr, “N ba bɔ̃ɔ a lɛ fʊn 'yɛrɛ par ɛ.” Tı na wʊ tɔɔ chen tı ara a dɔ̃dɔr nɛɛ.

LXIX A pɔɔbile na wa nyɛ a Pita a be, wʊ lɛ 'yɛr kʊ a nıbɛ na ara a be, “A nyã mı ı naa a ba ãsʊɔ.”

LXX Ka a Pita lɛ chıır go. A ba kor ɛ, tı a bala na ara gbʊr a Pita mı 'yɛr, “Sırɛ jaa lɛ, fʊ ı naa a ba ãsʊɔ, bojũu Galilee lɛ fʊ mı yi.”

LXXI Ka a Pita pɔrɔ 'yɔ̃ɔnɔ̃ a wʊ mãɛ, tı pɔrɔ kʊrɔ ba 'yɛrɛ ıka, “N ba bɔ̃ɔ a daba nyã 'yɛr yın 'yɛr ɛ.”

LXXII Ajienaa lɛ ka a nɔraa mı tɔ̃ɔ kɔ̃ a gbɛɛ ayi sʊɔ. Ka a Pita pãa tıɛrtɔ a lɛ a Yesu na dɔ̃ɔ 'yɛr kʊ wʊ, “Fʊn chıır ma naa gbɛɛ ata, tı ka a nɔrdɔ̃ɔ kɔ̃ gbɛɛ ayi.” Pita na wa tıɛr bɔ̃ɔn a lɛ, ka wʊ kɔ̃ yɔɔ jaa.

XV

I A wɛr na wa chaar bibio, a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe nı a nıbɛrɛ ba jaa nı a 'yɛr tɔɔrfʊ nıbɛrɛ na chɛ, lɔ̃ɔn guor taa lʊ̃ a Yesu tara wʊ chiin tı kʊ a nãa Pilate.

II Ka a Pilate sʊʊr wʊ, “Fɔ̃ʊ lɛ ı a Juu nıbɛ nãa ɔ?” Ka a Yesu 'yɛr, “Ɔ̃ɔ, a ın a lɛ fʊn 'yɛr.”

III Ka a bɔɔrlo nıbɛrɛ sɔ̃ɔnɔ̃ a Yesu yuor.

IV Be lɛ a Pilate sʊʊr a Yesu, “Faa 'yɛrɛ 'yɛr jaa ɛ, nyɛ lɛ ban sɔ̃ɔnɔ̃ fʊ a yuor jã!”

V Tıchɛ Yesu ba haa nɛɛ ɛ, ka a 'maa a Pilate nɛɛ.

VI A mı ı naa a ba tɔ̃mɔ̃ lɛ ka bala wa lɔ̃ɔ taa dire a Gɔ̃l Bar Difʊ, a ba nãa ma ir nırɛ 'lɔ a nıbɛ na bʊɔrɔ a pɔɔfʊ die pɔ bar.

VII Barabası mı dɔ̃ɔ pʊɔ a nıbɛ bamıne pɔ, na dɔ̃ɔ ir jɛɛr nı a paal nıkpɛ̃ɛ na ba kʊ nıbɛ, ka ba nyɔɔr ba pɔɔ.

VIII Nıyɔɔ wa naa a Pilate sɛ̃ wa sʊɔr wʊ ıka, wʊ ı kʊ ba a lɛ wʊn ma ı.

IX Ka a Pilate sʊʊr ba, “Yı bʊɔrɔ naa ıka n ir a Juu nıbɛ nãa kʊ yı bıı?”

X Pilate bɔ̃ɔn naa ıka a nyuur ban tara nı a Yesu lɛ vɛ̃ ban nyɔɔ wʊ waan a wʊ sɛ̃.

XI Tıchɛ ka a bɔɔrlo nıbɛrɛ dʊ̃ a nıbɛ toor ıka, ba 'yɛr ıka, wʊ yuo a Barabası bar.

XII Ka a Pilate sʊʊr ba go, “Tı n ı ŋmınɛ nı a 'lɔ yın bʊɔlɔ a Juu nıbɛ nãa?”

XIII Ka ba tãn, “Kpa wʊ a daa ju!”

XIV Be lɛ ka a Pilate sʊʊr ba, “Bãa wʊ ı? Bo tʊ̃dɛɛr lɛ wʊ tʊ̃?” Tıchɛ ka ba tãna kpɛ̃ɔ jaa, “Kpa wʊ a daa ju!”

XV Pilate na bʊɔrɔ ıka wʊ pɛl a nıbɛ pʊɔ jʊ̃u, wʊ yuo naa a Barabası kʊ ba. Wʊ vɛ̃ naa ka ba fɔb a Yesu yɔɔ jaa, tı de wʊ kʊ a sojası ıka, ba tı kpa wʊ a daa ju, ka wʊ kpi.

XVI Be lɛ a sojası tara a Yesu kpɛ̃n a nãa yir kpɛ̃ɛ 'lɔ pɔ, tı bʊɔl a ba taaba sojası lɔ̃ɔ taa.

XVII Ba den fuu jıɛ nãa fuu kaar su wʊ, na ba lɛ de gʊʊr vil nãa jupil kaar su wʊ.
XVIII Tı pãa piel laara wʊ, “Yãan yooo, Juu nıbɛ nãa!”
XIX Tı ma de daa ŋmen wʊ a jũu tı chırɛ nataar 'yɔ̃onɔ̃ wʊ. Ba gbur dumo a wʊ niem puoro wʊ.
XX Ban wa la wʊ a nıtɔ̃ wa baar, ba yaa naa a fuu 'lɔ̃nɔ̃ bar, tı de a wʊ mãɛ fuu su wʊ, na ba pãa de wʊ chiin ıka ba tı kpa wʊ a daa ju.
XXI A sɔr pɔ, ba nyɛn Simon na yi Sirenı tẽe pɔ, Aleksanda nı Worofʊs sãa lɛ. Mʊɔ pɔ lɛ wʊ yi tala, ka ba nyɔɔ wʊ fır ka wʊ de a Yesu daa tuo.
XXII Ba chiin naa a Yesu tı tãn a be ban bʊɔlɔ a Yesu nıbɛ kɔkɔr pɔ, Gɔlgɔta. A par lɛ ıka, Julaa Jie.
XXIII Ka ba pãa de tãı kɔ̃ɔ 'yɔ̃ɔ a dãa pɔ, ıka wʊ nyũ, tı wʊ tɔr.
XXIV Be lɛ ba kpa wʊ a daa ju. Ba põ naa a wʊ fɔɔr na ba ŋme gbãm bɔ̃ɔ a ala ãsʊɔ jaa na na de.
XXV Bibipɔl lɛ ba kpa wʊ.
XXVI Ba sɛb naa a yele 'lɔ jũu ban kʊn wʊ mar a daa jũu ıka, “A JUU NIBƐ NÃA.”
XXVII Ba mı kpan nãnyisı ayi a dabãbãnsı mı ju, ka ãsʊɔ be a Yesu nũsɔ̃ɔ loor ka a ãsʊɔ mı be a wʊ gʊba loor. [5]
XXIX A bala na tala a be a wʊ kpafʊ jie tʊrɔ wʊ, vavire a ba jur 'yɛrɛ, “Wooo, a fɔ̃ʊ nyã na 'yɛr ıka fʊn sɔ̃ɔ naa a Nãaŋmın Puorfʊ Yir nyã bar tı mɛ wʊ a ber ata,
XXX wa suu a daa ju, na fʊ faa a fʊ mãɛ!”
XXXI Lɛ nı wʊ ju lɛ, a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe mı laara wʊ, na ba 'yɛrɛ kʊrɔ taa, “Nyɛ, wʊ faan bamıne, tı wʊ kɔ̃ tɔ̃ɔ a wʊ mãɛ faa ɛ!
XXXII Vɛ̃ a 'lɔ na 'yɛr ıka, 'lɔ lɛ ı a Nı-iraa, na wʊ ı a Isıral nıbɛ nãa, suu a daa ju a sı kaa, tı na sı pãa sɔɔ.” A bala mı ban kpa gbʊr wʊ, lɛ lɛ ba mı tʊ wʊ.
XXXIII A mɔ̃tɔ̃ɔ na wa ara a gar ju sãlsɔɔ, a wɛr wʊ jaa sɔb naa wa tı tãn a mɔ̃tɔ̃ɔ balfʊ sɔ̃ɔ.
XXXIV A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ pɔ lɛ, ka a Yesu chıır bʊɔl, “Eloi, eloi, lama sabakatanı.” A par lɛ a Yesu nıbɛ kɔkɔr pɔ ıka, “N Nãaŋmın, n Nãaŋmın, bo lɛ so ka fʊ lıɛb puor 'yɔ̃ɔ ma?”
XXXV A bala na ara gbʊr a be wõ na ba 'yɛr, “Yı chɛlɛ! Elaija lɛ wʊ bʊɔlɔ.”
XXXVI Ka a daba ãsʊɔ jo chen tı 'mɔɔ sapɔ 'lɔr a dãmiir amıne pɔ, na wʊ chab daa tur a Yesu ıka wʊ mʊʊr, tı na wʊ lɛ 'yɛr, “Yı vɛ̃ a sı kaara, Elaija na wa yɔɔ wʊ naa bıı.”
XXXVII Be lɛ a Yesu chıır tı ŋmaa a vʊʊr.
XXXVIII Ka a Juu Nıbɛ Puorfʊ Yir pɔ, ban lũ a fɔbaa var a die chıɛr a saaju tı gbem a par.
XXXIX A sojası nıkpɛ̃ɛ na ara a be a Yesu niem na wõ a wʊ chıırfʊ, tı nyɛ a lɛ mı wʊn ŋmaa a vʊʊr, wʊ 'yɛr naa, “Yelmãɛ jaa, a daba nyã ı naa a Nãaŋmın Bie.”
XL A pɔbɔ bamıne lɔ̃ɔn Mɛɛr na yi Magdala tẽe pɔ, nı Salome, nı a Mɛɛr na ı a Jemesı bile, nı Josesı ma mı ara na tɛɛr jaa tı kaar wʊ.
XLI A Galilee pɔ, a pɔbɔ banyãna lɛ turo wʊ, na ba sõnɔ̃ wʊ. Ka a pɔbɔ bamıne mı na 'matãan wʊ wa a Jerusalɛm, mı be be.
XLII A daar 'lɔ ı naa a ba Chɔɔrfʊ Bıbir ban na chɔɔr a ba mãɛ, bojũu a mɔ̃tɔ̃ɔ wa mʊr, a Pɛ̃nfʊ Bıbir piel naa. A jãanʊɔr na wa tara
XLIII a Josefʊ na yi a Arimatıya tẽe pɔ, na ı a nıkpɛ̃ɛ ãsʊɔ ban 'yɔ̃onɔ̃, tı mı dɔ̃ɔ chɛlɛ a Nãaŋmın Nãalõʊ, nyɔɔn nyãa chen a Pilate sɛ̃, tı sʊɔr a Yesu ãgãn ıka wʊ ũu.
XLIV Pilate na wa wõ ıka a Yesu kpi naa, a 'maa wʊn nɛɛ. Be lɛ wʊ bʊɔl a sojası nıkpɛ̃ɛ ka wʊ wa, ka wʊ sʊʊr wʊ, “A Yesu kpin bıı?”
XLV Ka a sojası nıkpɛ̃ɛ 'yɛr, “Ɔɔ, wʊ kpi naa.” Ka a Pilate sɔɔ ıka a Josefʊ wʊ tı yɔɔ a Yesu ãgãn.
XLVI Josefʊ dãn fɔbaa na wʊ tı yɔɔ a Yesu ãgãn vil wʊ chiin tı ũu, a yaa ban chı kʊsır pɔ. Ba bil kʊsır wa pɔɔ a yaa nɛɛ.
XLVII A Mɛɛr na yi a Magdala, nı a Mɛɛr na ı a Josesı ma, nyɛ naa a jie 'lɔ ban ũu wʊ.

XVI

I A Pɛ̃nfʊ Bıbir na wa baar, Mɛɛr na yi a Magdala, nı Salome, nı a Mɛɛr na ı a Jemesı ma, ba dãn a kãnyũur ala ıka ba chiin tı jɛ a Yesu ãgãn.
II A Pɛ̃nfʊ divıɛ bio daar, bibio mɔ̃tɔ̃ɔ na pur baar, ba chen naa a yaa par.
III A kʊsır na pɔɔ a yaa nɛɛ ba gbʊr ɛ, ka ba sʊrɔ taa, “An lɛ na tı bil a kʊsır bar sı a yaa nɛɛ?”
IV Tıchɛ ban dʊɔ kaa a ba nidaa, a kʊsır 'lɔ bil yi a yaa nɛɛ.
V Ban tı kpıɛrɛ a yaa pɔ, ba nyɛn pɔlbile na su fuu pıla jãnɛ nı a nũsɔ̃ɔ loor, ka pıla ɔɔ ba.
VI A pɔlbile 'yɛr kʊ ba, “Yı ta vɛ̃ ka yı pıla ɔɔrɔ ɛ. Yı bʊɔrɔ naa a Yesu 'lɔ na yi a Najaretı ban kpa a daa ju. Wʊ ir naa ı vʊr! Waa be a ka ɛ! Yı nyɛ a jie 'lɔ ban gaal wʊ.
VII Yı lıɛb kul tı 'yɛr a wʊ poturbo nı a Pita ıka, wʊ de yın nie chiine a Galilee, be lɛ yın tı nyɛ wʊ, nıtãa a lɛ wʊn dɔ̃ɔ 'yɛr kʊ yı.”

---

5 **XV:XXVII 15:27** A gãma amıne pɔ, baa 'yɔ̃ɔ a põfʊ lıjɛr nı aniin ɛ ıka, 28 *A sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, “Ba sɔr wʊn 'yɔ̃ɔ a tʊdɛbɛ dẽme pɔ.”* (Isaiya 53:12)

VIII Chĩcham kpɛ ba naa ka ba nɛɛ 'maa,
ka ba jo yi a yaa par. Baa 'yɛr 'yɛr kʊ nırɛ
jaa ɛ, bojũu dãbãɛ kpɛ ba naa.
IX A Pɛ̃nfʊ divıɛ bio daar bibio, Yesu na
wa ir a kũu pɔ, wʊ den nie dũu a Mɛɛr na
yi a Magdala, a 'lɔ pɔ wʊn dɔ̃ɔ dii a sıdɛbɛ
ayopõi bar ka a yi.
X A Mɛɛr chen tı 'yɛr kʊ a bala na dɔ̃ɔ be
a Yesu sɛ̃, a bala a nie na sɔb ka baa kõnɔ̃.
XI Ban wa wõ ka wʊ 'yɛr ıka a Yesu ir naa
kũu pɔ ı vʊr, ka wʊ nyɛ wʊ, baa sɔɔ de ɛ.
XII A anyã puor lɛ, a Yesu lıɛb nıyuo na
wʊ dũu a ba ayi na de sɔr chiine a tɛ̃e ãsʊɔ
pɔ.
XIII Ba lıɛb chen a Jerusalɛm tı 'yɛr kʊ a
ba taaba, tıchɛ baa sɔɔ ɛ.
XIV A ba kor ɛ, tı a Yesu lɛ dũu a Pie nı
Bõ'yen na 'mataa dire. Wʊ miin 'yɔ̃ɔ ba
a ba ba sɔɔfʊ pɔ, nı a ba nyãkpãɛn jũu,
bojũu baa sɔɔ de a bala na nyɛ wʊn ir a
kũu pɔ 'yɛr.
XV Wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yı yɔ a wɛr wʊ jaa,
na yı mʊɔl 'yɛr a 'yɛr nõɔ nyã kʊ a nıbʊrɔ
ba jaa.
XVI Nırɛ 'lɔ jaa na sɔɔ de a 'yɛr nõɔ nyã,
ka ba so wʊ a Nãaŋmın kõɔ, wʊn nyɛn a
Nãaŋmın faafʊ, tıchɛ nırɛ 'lɔ jaa na ba sɔɔ
de a 'yɛr nõɔ nyã ɛ, a nınyınɛ na wɛ naa.
XVII A jãnsı anyã na turo naa bala na sɔɔ.
Ban de naa n yuor diin sıdɛbɛ ka a yi, na
ba lɛ bɔ̃ɔ 'yɛrbʊlsı 'yɛrfʊ.
XVIII Ban ma 'mɔɔr waba. Bala wa nyũ
bon na tara lɔɔ, tı a kõ ı ba yele ɛ. Baalaa
ban dɔɔl a ba nũu, wʊn sa naa."
XIX A Soro Yesu na wa 'yɛr a nıtɔ̃ kʊ a wʊ
poturbo, Nãaŋmın vɛ̃ naa ka wʊ do a saaju
tı jãnɛ a wʊ nũsʊ̃ɔ loor.
XX Be lɛ ka a poturbo yi chen tı mʊɔlɔ a
'yɛr nʊ̈ɔ jie jaa. Be lɛ ka a Soro 'mataa tõnɔ̃
nı ba, ka a wʊ nɛ'maa tõmɔ̃ anyã ban tõnɔ̃
wiil ıka a wʊ 'yɛr nõɔ ın yelmãɛ.

LƐ A LUKA NA SƐB A YESU 'YƐR NƆ̃Ɔ

I Nıtãa lɛ a nıyɔɔ na mɔ̃ man a lɛ na ı a sı ber anyã pɔ,
II a lɛ ın yelmãɛ, ba dɔ̃ɔ be be na ba nyɛn nıbir a pielfʊ, na ba ı a 'yɛr nyã gbãgbaar.
III A lɛ jũu n baraa Teofilusı, n mı mɔ̃n vıɛr a 'yɛr tı tãn a pielfʊ nyɛ ka a ı yelmãɛ lɛ, ka n bʊɔrɔ ıka n sɛb a lɛ na tu taa kʊ fʊ.
IV Ka fʊ na tɔ̃ɔ bɔ̃ɔ ıka a lɛ ban wiil fʊ ın yelmãɛ.
V A Judiya Nãa Hɛrɔd sɔ̃ɔ, a Juu nıbɛ bɔɔrloro ãsʊɔ ben be ban bʊɔlɔ Jekariya wʊ pʊɔ naa a Abija gbul pɔ ka a wʊ pɔɔ yuor di Elijabetı na yi a Aaron bʊrɔ pɔ.
VI Ba jaa ayi yele tor Nãaŋmın sɛ̃ ka ba turo a lɛ a Nãaŋmın nɛɛ na 'yɛr na baa tara chɛfʊ ɛ.
VII Tıchɛ baa tara bie ɛ, bojũu a Elijabetı abbaa ka 'lɔ naa sırɛ jaa nyɔ̃ɔ.
VIII A mı lʊɔr wa ta a Jekariya ka wɔ̃n tɔ̃ a bɔɔr lofʊ tɔmɔ̃ kʊ Nãaŋmın.
IX Gbãm lɛ ba gba ir wʊ nıtãa lɛ a ba bɔɔrlo tɔmɔ̃ na be, ka wʊn ma kpɛ a puorfʊ yir tı chʊm a tãı nyũu vıla ala.
X Ka a sɔ̃ɔ na wa ta ıka wʊ chʊm a tãı nyũu vıla anyãna, a nıbɛ ara naa a yõo puoro.
XI Be lɛ a Nãaŋmın malaka wa dũu wʊ be a tãı nyũu vıla chʊmfʊ jie a nũsʊ̃ɔ jie.
XII Jekariya na wa nyɛ wʊ a lɛ, pıla ɔɔ wʊ naa ka dãbãɛ kpɛ wʊ.
XIII Tıchɛ ka a malaka 'yɛr kʊ wʊ, "Jekariya ta joro dãbãɛ ɛ, Nãaŋmın wɔ̃n a fʊ sʊɔrfʊ, a fʊ pɔɔ Elijabetı na dɔɔn dabile ka fʊ 'yɔ̃ɔ a wʊ yuor Jɔɔn.
XIV A wʊ yele na ın nɔ̃ɔ kpɛ fʊ ka fʊ chılɛ ka nıyɔɔ mı chılɛ a wʊ dɔɔfʊ jũu.
XV An ı wʊn ın kpɛ̃ɛ a Nãaŋmın niem, wʊ kɔ̃ nyũ dãa ban 'yɔ̃ɔ dãbıl ɛ, bojũu Nãaŋmın Sıɛ na sɛɛ wʊn be a ma pʊɔm.
XVI Wʊn lıɛb naa a Isıral nıbɛ yɔɔ jie waan a ba Nãaŋmın sɛ̃.
XVII Wʊn den a sı Soro nie nı a sıɛ nı a kpɛ̃ɔ 'lɔ na dɔ̃ɔ be a Elaija 'yɔ̃ɔ, na wʊ lıɛb sãamıne ka ba tara a ba bibiir tıɛr. Ka bawõnsı mı nyɛ yɛ̃ na ba maala yeltorsı na wʊ vɛ̃ ka nıbɛ mı chɔɔr ba mãɛ gun a sı Soro."
XVIII Ka a Jekariya sʊʊr a malaka, "Ŋmınɛ ın ırɛ wa sɔɔ a nıtɔ̃ fʊn 'yɛr? Maa nı n pɔɔ jaa kor naa."
XIX Ka a malaka 'yɛr kʊ wʊ, "Maa lɛ a Gabırɛl na ma ara a Nãaŋmın niem, 'lɔ lɛ tɔ̃ ma nı a 'yɛr nyã ıka n wa 'yɛr a 'yɛr nɔ̃ɔ nyã kʊ fʊ.
XX A lɛ jũu fʊn ın wõo fʊ kɔ̃ lɛ tɔ̃ɔ 'yɛr 'yɛr ɛ, wa tãn a bıbir 'lɔ a anyãna na ı bojũu faa sɔɔ de a 'yɛr ala na wa ı a sɔ̃ɔ 'lɔ na sɛɛ ɛ."
XXI A nıbɛ bala na be a yõo chɛlɛ a Jekariya wɔ̃n kor a lɛ a Nãaŋmın puorfʊ yir, ka chĩcham kpɛ ba.
XXII Be lɛ ka wʊ wa yi tı wʊ kɔ̃ lɛ tɔ̃ɔ 'yɛr 'yɛr ɛ, ka a nıbɛ bɔ̃ɔn ıka wʊ nyɛn nyɛfʊ kɔ̃ɔ bojũu nuur kaalfʊ lɛ wʊ mana nı ba tı kɔ̃ tɔ̃ɔ 'yɛr ɛ.
XXIII A lɛ a wʊ tɔmɔ̃ bıbie na wa baar be a Nãaŋmın puorfʊ yir, wʊ lıɛb kul a wʊ yir.
XXIV A anyã puor lɛ ka wʊ pɔɔ Elijabetı tara pʊɔ na wʊ sɔɔl ŋmɛrsı anũu.
XXV Na wʊ pãa 'yɛrɛ, "Nyɛ lɛ a Nãaŋmın na maal ma, a wʊ maal vıla bıbir vıɛ naa ka wʊ ir ma a vĩ yin a nıbɛ niem bar."
XXVI Elijabetı pʊɔ na wa ta ŋmɛrsı ayʊɔb, Nãaŋmın tɔ̃ naa a Gabırɛl a tẽe na be a Galilee paal pɔ ban bʊɔlɔ Najaretı,
XXVII be lɛ pɔɔsarbile kɔ̃ɔ be, ka daba ban bʊɔlɔ Josefʊ na ı a Nãa David yɔ̃ɔ ŋmaa baraa na kul ka a pɔɔbile yuor di Mɛɛr.
XXVIII A malaka chen a wʊ sɛ̃ tı 'yɛr, "N puorfʊ naa, fʊ ın nı'yɔ̃ɔ naa, Nãaŋmın ben a fʊ sɛ̃."
XXIX Ka dãbãɛ nyɔɔ a Mɛɛr nı a puorfʊ nyã bʊrɔ, na wʊ sʊrɔ wʊ mãɛ a puorfʊ nyã par.
XXX Tıchɛ ka a malaka 'yɛr kʊ wʊ, "Ta joro dãbãɛ ɛ, fʊ ın nı'yɔ̃ɔ naa Nãaŋmın niem.
XXXI Fʊn tara na pʊɔ dɔɔ dabile, na fʊ 'yɔ̃ɔ a wʊ yuor Yesu.
XXXII Wʊn ın kpɛ̃ɛ, ka ba bʊɔlɔ wʊ a Nãaŋmın na be a Saaju Bie. A sı Soro Nãaŋmın na den a wʊ sãa David nãalʊ̃ʊ kʊ wʊ.
XXXIII 'Lɔ lɛ na di a Jekɔb yir nãa jaa kpo kpo, a wʊ nãa kɔ̃ wa baar ɛ."
XXXIV Ka a Mɛɛr sʊʊr a malaka, "N ba ta daba sɛrɛ ɛ, tı ŋmınɛ ın ırɛ wa dɔɔ a bie?"
XXXV Ka a malaka 'yɛr kʊ wʊ, "Nãaŋmın Sıɛ na wa kpɛ fʊ naa, ka a Nãaŋmın kpɛ̃ɔ wa ger pɔɔ fʊ a bichɛchɛ 'lɔ fʊn na dɔɔ, ban bʊɔlɔ wɔ̃n Nãaŋmın Bie.
XXXVI Nyɛ a fʊ yɛbɛ Elijabetı gba na ı a pɔɔ abbaa na wʊ nyɔ̃ɔ tı wʊ tara na pʊɔ na dɔɔ bie, chuur ayʊɔb nı nyã wʊn gal.
XXXVII Yele jaa ba ı tuo Nãaŋmın sɛ̃ ɛ."
XXXVIII Be lɛ a Mɛɛr 'yɛr, "Nyɛ, Nãaŋmın gbãgbaa lɛ n ı, a ı a lɛ kʊ ma fʊn 'yɛr?" Ka a malaka bar wʊ tı chen.
XXXIX A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ lɛ a Mɛɛr pɔɔ yi do a tɔ̃ɔ ju a Judiya tẽe pɔ.
XL Wʊ tı kpɛ naa a Jekariya yir na wʊ puor a Elijabetı.
XLI Elijabetı na wɔ̃ a Mɛɛr puorfʊ ka a bie ɔɔ lıɛb be a wʊ pʊɔm ka a Nãaŋmın Sıɛ sɛɛ a Elijabetı.

XLII Ka wʊ ŋme chɛlma 'yɛrɛ, “Nãaŋmın sõʊ fʊn gar a pɔbɔ ba jaa, na wʊ mı sõʊ a bie 'lɔ na be a fʊ pʊɔm.
XLIII Tıchɛ nyɛ 'yɔ̃ɔfʊ na kaara, ka a n Soro ma wa a n sɛ̃?
XLIV Ɩn wa wõ a fʊ puorfʊ a bie na gã a n pʊɔm ɔɔn lıɛb nı pʊpɛl.
XLV Pʊpɛl sʊɔ lɛ fʊ ı an ı fʊ sɔɔn de a lɛ a n Soro na tõ, ka ba wa 'yɛr fʊ ıka an ı naa a lɛ.”
XLVI Ka a Mɛɛr 'yɛr, “N pɛɛn Nãaŋmın nı a pʊɔ wʊ jaa.
XLVII A n sıɛ chılɛ naa a Nãaŋmın na ı a n Fafaara 'yɔ̃ɔ.
XLVIII An ı wʊ tıɛrtɔ a wʊ gbãgbapɔɔbile mãɛ siirfʊ. An yi dına chiine, a dɔɔ tu taa ba jaa na bʊɔlɔ ma naa bɔɔsõn sʊɔ.
XLIX An ı a Tɔ̃ɔfʊ Sʊɔ lɛ maal a lɛ kʊ ma. A wʊ yuor ın chɛchɛ.
L A wʊ nıbaal be naa a bala na joro wʊ dãbãɛ sɛ̃, yi a yɔn tı tãn a yɔn suulsı.
LI A wʊ nũu tõn tõbɛrɛ, wʊ yɛ̃yɛl naa a bala na bʊɔrɔ a yuor a ba tıɛr pɔ bar.
LII Wʊ dɔɔn nãmıne a ba nãa dakɔɔr jur bar, tıchɛ na wʊ 'mɔɔr a bala na siir a ba mãɛ ka ba do saaju.
LIII Wʊ kʊ naa a kɔ̃ dẽme bõsõn, tı dii a tara dẽme bar nũjaalsı.
LIV-LV Wʊ sõʊn a wʊ gbãgbaa Isıral tı tıɛrtɔ ıka wʊ kaa Abraham nı a wʊ yɔn nıbaal bıbir jaa, nıtãa lɛ wʊn dɔ̃ɔ 'yɛr kʊ a sı sãamıne.”
LVI Mɛɛr jãnɛ na a Elijabetı sɛ̃ ŋmɛrsı ata tı lıɛb kul a wʊ tẽe.
LVII Elijabetı dɔɔfʊ bıbir wa vıɛ naa ka wʊ dɔɔ dabile.
LVIII Ka a bala na kpıɛrɛ gbʊr a Elijabetı nı a wʊ yir dẽme na wõ lɛ a Nãaŋmın na maal vıla kʊ wʊ ba pʊɔ mı pɛl naa a wʊ kaar.
LIX A ber aniin daar ba wa naa ıka ba wa ŋmaa a bie yʊɔr, na ba ta bʊɔrɔ ıka ba de a sãa yuor 'yɔ̃ɔ wʊ bʊɔlɔ a Jekariya.
LX Tıchɛ ka a ma ba sɔɔ ɛ, tı 'yɛr, “A bie yuor din Jɔɔn.”
LXI A ba 'yɛr kʊ wʊ, “Fʊ bal nırɛ jaa ba di a yuor nyã ɛ.”
LXII Tı na ba pãa 'lıır sʊʊr a sãa a yobuor wʊn bʊɔrɔ ıka ba 'yɔ̃ɔ a bie.
LXIII Ka wʊ man ba ıka ba kʊ wʊ bon ka wʊ sɛb, wʊn ben wa de a bon na wʊ sɛb, “A bie yuor din Jɔɔn.” Ka nɛɛr 'maa ba jaa.
LXIV Ajienaa lɛ a Jekariya nɛɛ mı 'laa ka a jãlbir bal ka wʊ tõɔ 'yɛrɛ na wʊ pɛɛrɛ Nãaŋmın.
LXV Ka dãbãɛ kpɛ a bala jaa na gbʊr a be ka nıbɛ 'yɛrɛ ka a yaar de a Judiya tẽn ala na be a tɔ̃n ju.
LXVI Nırɛ jaa na wõ a nıtɔ̃ a ma 'maa wʊn nɛɛ ka wʊ ma sʊʊr, “Ŋmınɛ lɛ a bie nyã na wa kaara?” Bojũu a Soro nũu dɔɔl naa a bie.
LXVII Jekariya na ı a sãa, Nãaŋmın Sıɛ sɛɛ wʊ naa ka wʊ 'yɛrɛ,
LXVIII “Pɛɛfʊ wʊ ta a Isıral Nãaŋmın, bojũu wʊ wa naa wa faa a wʊ nıbɛ.
LXIX Wʊ kʊ sın gãdaa ıka wʊ faa sı na yi a wʊ gbãgbaa Nãa David yir,
LXX nıtãa lɛ wʊn dɔ̃ɔ tu a wʊ 'yɛ'yɛrbɛ chɛchɛ bala sɛ̃ a kõr jaa ka ba 'yɛr,
LXXI ıka wʊ faa sı a sı dõdẽme sɛ̃, na wʊ faa sı a bala na laar sı nuur pɔ.
LXXII Wʊ maal a nıtɔ̃ ıka wʊ wiil nıbaal kʊ a sı sãamıne, na wʊ lɛ tıɛr a wʊ nɛtır chɛchɛ 'lɔ,
LXXIII a lɛ wʊn pɔ kʊ a sı sãakpã Abraham.
LXXIV Wʊ pɔn 'yɛr ıka, wʊn faa sı naa a sı dõdẽme nuur pɔ, ka sı puoro wʊ kõ lɛ joro dãbãɛ ɛ,
LXXV na sı ı chɛchɛ nı nıtorsı a wʊ niem a ber a jaa.
LXXVI A fõʊ na ı a n bie ban bʊɔlɔ fʊ naa a saaju Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ, an ı fõʊ lɛ na de a sı Soro nie chɔɔr a wʊ sɔr,
LXXVII na fʊ vɛ̃ ka wʊ nıbɛ bɔ̃ɔ a faafʊ sɔr, na ba nyɛ yelbier vɛ̃ kʊfʊ.
LXXVIII Nãaŋmın na tara nı sı nıbaal jũu, wʊ vɛ̃ naa ka a fafaara pur chaar 'yɔ̃ɔ sı yi a saaju,
LXXIX na wʊ chaar 'yɔ̃ɔ a bala na kpıɛrɛ a libe pɔ, tı be a kũu gãagiel pĩlem, na wʊ wiil a sı gbɛɛ ka a de nyã'maar sɔr.”
LXXX A bie nõɔ naa ka a sıɛ kpɛ̃ɔ be a wʊ sɛ̃. Mɔgɔ̃ɔ pɔ lɛ wʊ kpıɛrɛ tı tãn a bıbir 'lɔ wʊn na wiil a wʊ mãɛ kʊ a Isıral nıbɛ.

II

I A ber ala pɔ, a paal Nãkpɛ̃ɛ Siisa Agustus 'yɛr naa ıka ba sɔr a nıbɛ ba jaa na be a Worom paal pɔ.
II A sɔrfʊ nyã lɛ ı a sɔrdɔ̃ɔ ban sɔr a nıbɛ ka a Kiriniyus mı ı a Siriya nãa.
III Nırɛ jaa kul a wʊ mãɛ tẽe ka ban tı sɔr wʊ.
IV Ala lɛ so ka a Josefʊ mı na yi a Najaretı tẽe na be a Galilee wɛr pɔ, na wʊ chen a Judiya wɛr pɔ, a Nãa David tẽe ban bʊɔlɔ a Bɛtılɛhɛm, bojũu a Nãa David yir lɛ wʊ yi tı lɛ ı a wʊ bal nırɛ.
V Josefʊ tara na a Mɛɛr na tara a pʊɔ wʊn bʊɔrɔ a kulfʊ 'mataa chiin ka ban tı sɔr ba.
VI A lɛ ban be a Bɛtılɛhɛm ka a Mɛɛr bie dɔɔfʊ daar ta.
VII Ka wʊ dɔɔ a pɔɔsarbie ka wʊ ı dabile a wʊ vil wʊ a fɔbaa gaal a dõn mʊɔr 'wɔfʊ jie bojũu baa nyɛ jie na kpɛ a sãanba kpɛfʊ jie ɛ.
VIII Pɛchiinbɛ mı dɔ̃ɔ gbʊr a tẽe na ba gãn a ba piir be a mõɔ pɔ kaara.
IX Ka a Nãaŋmın malaka yi a saaju wa a ba sɛ̃, ka Nãaŋmın tıır chaar pɔɔ ba, ka dãbãɛ kpɛ ba.

X Tıchɛ a malaka 'yɛr kʊ ba, "Yı ta joro dãbãɛ ɛ, 'yɛr nɔ̃ɔ lɛ n waan a yı sɛ̃, an ın chılfʊ kpɛ̃ɛ kʊ a nıbɛ ba jaa.
XI A dına tãsɔɔ ba dɔɔ naa a Fafaara a yı 'yɔ̃ɔ a Nãa David tẽe pɔ. Wʊ ı naa a sı Soro nı a Nı-iraa.
XII Jãnɛ yın na de bɔ̃ɔn wʊ nı nyã. Yın nyɛ naa a bipıla ban vil a fɔbaa gaal wʊ a dɔ̃n mʊɔr 'wɔfʊ jie."
XIII Ajienaa a saaju malakası yɔɔ wa naa wa 'matãan a malaka 'lɔ a ba dãna a Nãaŋmın 'yɛrɛ nı,
XIV "Tıır wʊ ta a Nãaŋmın na be a saaju, ka nyã'maar mı be a nıbɛ bala na pɛlɛ a wʊ pʊɔ a wɛr pɔ."
XV A malakası na wa bar ba tı lıɛb do a saaju, ka a pɛchiinbɛ 'yɛrɛ kʊrɔ taa, "Yı ı a sı chen a Bɛtılɛhɛm tẽe pɔ, tı kaa a yelnyınɛ na ı ka a Nãaŋmın tɔ̃ 'yɛr sı."
XVI Be lɛ ba pɔɔ chen tı nyɛ a Mɛɛr nı a Josefʊ nı a bipıla na gã a dɔ̃n mʊɔr 'wɔfʊ jie.
XVII A lɛ ban wa nyɛ wʊ, ba 'yɛr naa a lɛ a malaka na 'yɛr kʊ ba a bibile yele.
XVIII A bala ba jaa na wɔ̃ a lɛ a pɛchiinbɛ na 'yɛr a bie 'yɛr kʊ ba, ka nɛɛr 'maa ba jaa.
XIX Tıchɛ ka a Mɛɛr 'yɔ̃ɔ a anyãna a wʊ pʊɔm tara tıɛrɛ.
XX A pɛchiinbɛ lıɛb chen a piir jie tı dãna Nãaŋmın na ba pɛɛrɛ wʊ a ala a jaa ban wɔ̃ tı nyɛ a lɛ a malaka na 'yɛr kʊ ba.
XXI A ber aniin na wa ta, ba ŋmaa wʊn a yʊɔr tı 'yɔ̃ɔ wʊ a yuor Yesu, a yuor nyã lɛ a malaka 'yɛr kʊ a Mɛɛr tı ka wʊ wa tara a pʊɔ.
XXII Mɛɛr na wa baar a padɔɔr a lɛ a Mosesı nɛɛ na 'yɛr, Josefʊ nı a Mɛɛr den a bie chiin a Jerusalɛm na tı kʊ a Nãaŋmın.
XXIII Nıtãa lɛ a Soro na 'yɛr, "Yı de dabil dɔ̃ɔ jaa kʊ a Soro." *(A Yifʊ Gãn 13:2, 12)*
XXIV Ba den a bɔɔrlo bomo ala a Soro na 'yɛr ıka, "Ŋmama ayi bıı papa polɔ ayi tı pɔl a ba mãɛ." *(Mosesı Gãma Na Tu Ata 12:8)*
XXV Daba kɔ̃ɔ dɔ̃ɔ be a Jerusalɛm ban bʊɔlɔ Simeon na wʊ ı nıtor na waa baala Nãaŋmın ɛ. Wʊ mı dɔ̃ɔ chɛlɛ a Isıral nıbɛ faafʊ bıbir ka a Nãaŋmın Sıɛ be a wʊ sɛ̃.
XXVI A Nãaŋmın Sıɛ 'yɛr kʊ wʊ ıka wʊn nyɛ naa a Nı-iraa 'lɔ a Soro na tɔ̃ nı nıbir tı kpi.
XXVII A Nãaŋmın Sıɛ vɛ̃n ka Simeon chen be a Nãaŋmın puorfʊ yir bɛchaar pɔ, ka a ı a Josefʊ nı a Mɛɛr mı waan naa a ba bie Yesu a be na wa ir a nɛɛ.
XXVIII Ka a Simeon de a bie 'yɔ̃ɔ a wʊ nũu pɔ tı puor Nãaŋmın yãan 'yɛrɛ,
XXIX "Tɔ̃ɔnɔ̃ sʊɔ, nıtãa lɛ fʊn tır a fʊ nɛɛ kʊ a maa na ı a fʊ gbãgbaa, fʊn tɔ̃ɔ bar ma sɔr nı nyã'maar.
XXX Bojũu n nıbir nyɛ naa a fafaara,
XXXI 'lɔ fʊn chɔɔr ka nırɛ jaa nyɛ wʊ.
XXXII Wʊn ın chãa wiil a nıbɛ bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, tı na wʊ ı tıır kʊ a fʊ nıbɛ Isıral."
XXXIII Ka a Yesu sãa nı a ma nɛɛ 'maa a lɛ a Simeon na 'yɛr a wʊ yele.
XXXIV Ka a Simeon pãa 'yɛr nɛvıla 'yɔ̃ɔ ba, tı 'yɛr kʊ a Mɛɛr na ı a ma, "A bie nyãna lɛ Nãaŋmın kʊ a Isıral nıbɛ, ka ba yɔɔ na ŋme gbɛr lo tı ir, na wʊ ı jãnɛ ka ban 'yɛrɛ kpɛrɛ nı wʊ.
XXXV Nıbɛ yɔɔ pʊtıɛr na gãn chãa pɔ, ka a fʊ̃ʊ mı pʊɔ sɔ̃ɔ fıka sʊɔ ban chɔr fʊ."
XXXVI Pɔɔ na ı a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ ben be ban bʊɔlɔ Ana na wʊ ı Fanuwɛl bie na wʊ ı Aserı bal nırɛ, na wʊ ı pɔɔ nyɔ̃ɔ. Wʊ kul sırɛ maal yuomo ayopõi.
XXXVII Ka a sırɛ kpi tı wʊ ı a pɔɔkʊɔr maal yuomo lıjaanaar nı anaar (84). Waa gala a Nãaŋmın puorfʊ yir ɛ, tıchɛ wʊ ma ben be na wʊ ma gal bɔ̃diir tı sʊɔrɔ Nãaŋmın tãsɔɔ nı a mɔ̃tɔ̃ɔ.
XXXVIII A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ lɛ wʊ wa a ba sɛ̃ tı dãn Nãaŋmın tı na wʊ 'yɛr a bie 'yɛr kʊ a bala jaa na chɛlɛ a Jerusalɛm faafʊ bıbir.
XXXIX A lɛ a Josefʊ nı a Mɛɛr na wa ir a nɛɛ maal a lɛ a Soro na bin, ba lıɛb kul a Najaretı na ı a ba tẽe na be a Galilee wɛr pɔ.
XL Be lɛ a bie tı nɔ̃ɔnɔ̃ nı fɔ̃ɔ na wʊ sɛɛn yɛ̃ ka a Nãaŋmın wãɛfʊ be a wʊ sɛ̃.
XLI Yuon jaa a sãa naa ma ma chen a Jerusalɛm tı lɔ̃ɔ na ba di a Gõl Bar Difʊ.
XLII Yesu na wa nyɛ yuomo pie nı ayi ba tara wʊn don a Difʊ nyã jie nıtãa lɛ ban ma ırɛ.
XLIII A Gõl Bar Difʊ ber na wa baar, ba lıɛb kulo a ba tẽe tıchɛ a Yesu bar a Jerusalɛm ka baa bɔ̃ɔn ɛ.
XLIV Ba tıɛr ıka wʊ taa pɔɔ a ba nıbɛ kulo nı tı chen bıbir bɔ̃'yen baa nyɛ wʊ ɛ, na ba pãa yʊɔrɔ bʊɔrɔ wʊ a ba nıbɛ nı a ba nıbɔ̃ɔnsı nı a ba barmına sɛ̃.
XLV Ban ba wa nyɛ wʊ ɛ, ba lıɛb chen a Jerusalɛm a wʊ bɔfʊ jie.
XLVI A ber ata daar lɛ a ba tı nyɛ wʊ a be a Nãaŋmın puorfʊ yir bɛchaar pɔ, ka wʊ jãnɛ a wiwiilbe chara pɔ chɛlɛ a lɛ ban 'yɛrɛ na wʊ sʊrɔ ba sʊʊrfʊsı.
XLVII Nırɛ jaa na wɔ̃ a lɛ wʊn ire a 'yɛrsı par a chɔ̃ chɔ̃ nɛɛ 'maa ba naa.
XLVIII A sãa nı a ma na wa nyɛ wʊ a ba nɛɛ mı 'maa ba naa ka a ma sʊʊr, "Pa n bie, bo lɛ fʊ maal sı a nıtɔ̃, ka maa nı a fʊ sãa yɔbɔ fʊ lɛ̃ɛɛ wa faa?"
XLIX Ka Yesu sʊʊr a ma, "Bãa 'yɔ̃ɔ lɛ yı yʊɔrɔ bʊɔrɔ ma? Yaa bɔ̃ɔ ıka ın be naa a n Sãa yir ɛ?"
L Tıchɛ baa bɔ̃ɔ a anyãna wʊn 'yɛr kʊ ba par ɛ.

LI A wʊ ir pɔɔ ba, a ba pãa kul a Najaretı a wʊ tı wõnõ a ba toor, tıchɛ ka a ma 'yõɔ a 'yɛr anyãna a jaa a wʊ pʊɔm.
LII Ka a Yesu nõɔnõ nı yɛ̃ nı a kpɛ̃ɛ ka wʊ yele nõmõ a Nãaŋmın sɛ̃ nı a nıbɛ sɛ̃.

III

I Yuon pie nı anũu lɛ a Tiberiyus Siisa di a nãkpɛ̃ɛ ka a Pontius Pilate mı ı a Judiya paal nıkpɛ̃ɛ ka a Hɛrɔd mı di a Galilee nãa ka a wʊ yɛbɛ Filip mı ı a Ituriya nı a Tırakonıtıs nãa. Ka a Lisaniyası mı di a Abilenı nãa.
II Anası nı Kayafası bala lɛ ı a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ. Ka a Nãaŋmın de a wʊ 'yɛr kʊ a Jekariya bidaba Jɔɔn be a mɔgõɔ pɔ.
III Wʊ yɔn a tẽn ala a jaa na jilõ a Jordan man na wʊ 'yɛrɛ kʊrɔ a nıbɛ, "Yı lıɛb a yı tıɛr na yı so a Nãaŋmın kõɔ, ka Nãaŋmın vɛ̃ a yı yeldɛbɛ kʊ yı."
IV Nıtãa lɛ a Isaiya na sɛb a wʊ gãn pɔ, "Nırɛ 'yɛrɛ naa be a mɔgõɔ pɔ, 'Yı chɔɔr a sı Soro sɔr, na yı maal a wʊ sɔr ka wʊ tor.
V Na yı 'mʊr a kʊlsı, na yı ŋmɛr a tõn nı a gbẽgbẽnsı ka a jãtaa. Yı maal a sɔgõrsı a jaa ka a tor, na yı maal a sɔr nyara nyara ka wʊ sal.
VI Nısaal bʊrɔ ba jaa na nyɛn Nãaŋmın faafʊ.' " *(Isaiya 40:3-5)*
VII Ka a nıyɔɔ bala na waara a Jɔɔn sɛ̃ a Nãaŋmın kõɔ sofʊ 'yõɔ, ka wʊ sʊʊr ba, "Yın waa bibiir, an lɛ 'yɛr kʊ yı ıka yı jo yi a Nãaŋmın suur na waara a yı sɛ̃?
VIII Yı vɛ̃ ka yı befʊ wiil ıka yı lıɛb a yı tıɛr. Yı ta chɛnɛ 'yɛrɛ kʊrɔ a yı mãɛ ıka, Abraham lɛ ı a sı sãa, n 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka Nãaŋmın na tõɔn maal a kusıbɛ anyãna a ba lıɛb ı a Abraham bibiir.
IX A 'lar dɔɔl a tıɛ nyıbɛ ju, tıɛ jaa ba wa wõnõ wõ sõn ɛ, ban ŋmaa wʊn lɔb 'yõɔ bũu pɔ."
X Ka a nıyɔɔ bala sʊʊr wʊ, "Ŋmınɛ sın pãa ı?"
XI Ka Jɔɔn 'yɛr kʊ ba, "Ɩsʊɔ jaa na tara fuusı ayi, wʊ ir ãsʊɔ kʊ a wʊ tɔ sʊɔ na ba tara ɛ, nyã mı na tara bõdiir wʊ ı a lɛ."
XII Lõpodierbe mı wan a Jɔɔn sɛ̃ ıka wʊ so ba a Nãaŋmın kõɔ, na ba mı sʊʊr wʊ, "Wiwile sı mı ı ŋmınɛ?"
XIII Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yı ta ma de dɔɔl a lɛ ban ıka yı de ɛ."
XIV Sojası bamınɛ mı wan wa sʊʊr wʊ, "Sın mı, sı ı ŋmınɛ?" Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yı ta fır nırɛ de libir ɛ, yı ta mı ŋmaa jir kara dɔɔl nırɛ ɛ, na yı vɛ̃ ka a yı sãyar sɛɛn yı."
XV Ka a nıbɛ mı na dõɔ 'yõɔ toor chɛlɛ, pãa tıɛrɛ ıka a Jɔɔn lɛ tõɔ ı a Nı-iraa.
XVI A Jɔɔn 'yɛr kʊ ba, "Maa 'lɔ kõɔ lɛ n suoro yı, tıchɛ nırɛ ãsʊɔ na gar ma na wa naa, a wʊ nafɔɔr mibe gba, n ba sɛɛ ıka n for ɛ. 'Lɔ lɛ na de Nãaŋmın Sıɛ nı bũu son yı.
XVII A ŋmayıɛl naa ben a wʊ nũu pɔ, a wʊ na yıɛl a mõı a vafʊ jie na wʊ kpaar a bie 'yõɔ a boor pɔ tı chʊm a sõsɔɔr nı bũu 'lɔ na ba tara kpĩinfʊ bar."
XVIII Jɔɔn kpãa ban nı yelyɔɔ na wʊ 'yɛr a Nãaŋmın 'yɛr kʊ ba.
XIX Tıchɛ a nãa Hɛrɔd na de a wʊ yɛbɛ pɔɔ Hɛrɔdiyas kul, Jɔɔn 'yɛr wʊ naa ıka a ba tara sɔr ka wʊ kul wʊ ɛ, tı 'yɛr wʊ a dɛbɛ amıne wʊn ı.
XX Hɛrɔd lɛ maal dɛɛr wʊn vɛ̃ ka ba nyɔɔ Jɔɔn tı 'yõɔ a pɔɔfʊ die pɔ.
XXI Ban ba nyɔɔ a Jɔɔn pɔɔ sɛrɛ ɛ, wʊ so naa a nıbɛ a Nãaŋmın kõɔ na wʊ mı so a Yesu a Nãaŋmın kõɔ. Ka a Yesu sʊɔrɔ Nãaŋmın ka a saaju yuo.
XXII Ka a Nãaŋmın Sıɛ de papa ãgãn suu wa 'mar a Yesu ju, tı a kɔkɔr yi be a saaju 'yɛr, "Fõʊ lɛ ı a n Bidanõnaa ka fʊ yele pɛl a n pʊɔ."
XXIII Yesu nyɛn yuon lıjɛr nı pie tı piel a wʊ tõmõ, ka nıbɛ tıɛr ıka wʊ ı naa a Josefʊ bidaba, na ı a Heli bidaba,
XXIV Matatı bidaba, Levi bidaba, Melki bidaba, Janai bidaba, Josefʊ bidaba,
XXV Matatiyası bidaba, Amosı bidaba, Nahum bidaba, Esili bidaba, Nagai bidaba,
XXVI Maat bidaba, Matatiyası bidaba, Semeyin bidaba, Josekı bidaba, Joda bidaba,
XXVII Joanan bidaba, Aresa bidaba, Jerubabel bidaba, Sealtıɛl bidaba, Neri bidaba,
XXVIII Melki bidaba, Adi bidaba, Kosam bidaba, Elmadam bidaba, Erı bidaba,
XXIX Josua bidaba, Eliyeja bidaba, Jorim bidaba, Matatı bidaba, Levi bidaba,
XXX Simeon bidaba, Juda bidaba, Josefʊ bidaba, Jonam bidaba, Eliyakim bidaba,
XXXI Melea bidaba, Mena bidaba, Matata bidaba, Natan bidaba, David bidaba,
XXXII Jesı bidaba, Obed bidaba, Boajı bidaba, Salmon bidaba, Nason bidaba,
XXXIII Aminadab bidaba, Aram bidaba, Hejoron bidaba, Perejı bidaba, Juda bidaba,
XXXIV Jekɔb bidaba, Isaakı bidaba, Abraham bidaba, Tera bidaba, Nahor bidaba,
XXXV Serugu bidaba, Wɛru bidaba, Peleg bidaba, Eber bidaba, Sela bidaba,
XXXVI Kainan bidaba, Afakadı bidaba, Sem bidaba, Nowa bidaba, Lamekı bidaba,
XXXVII Metusela bidaba, Enok bidaba, Jared bidaba, Mahalaleel bidaba, Kenan bidaba,
XXXVIII Enosı bidaba, Setı bidaba, Adama bidaba, Nãaŋmın bidaba.

IV

I Nãaŋmın Sıɛ sɛɛn a Yesu na wʊ lıɛb wʊ yin a Jordan man jie kpɛ̃n wʊ a mɔgõɔ pɔ.

II Be lɛ a tɪɪ bɛɛr wʊ kaa ber lɪjaayi, waa di bon jaa a ber anyãna pɔ ɛ, ka a kɔ̃ kpɛ wʊ.
III A tɪɪ 'yɛr kʊ wʊ, "Ala ɪ fʊ̃ʊ lɛ a Nãaŋmɪn Bie, 'yɛr kʊ a kʊsɪbɛ anyãna, ka a lɪɛb bʊ̃diir."
IV Ka a Yesu 'yɛr kʊ wʊ ɪka, a sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, "Bʊ̃diir tɛɛ kʊ̃ tʊ̃ɔ kʊ nɪrɛ nyɛvʊr ɛ." *(Mosesɪ Gãma Na Tu Anũu 8:3)*
V A tɪɪ lɛ tara wʊn don tɔ̃ɔ ju tɪ wiil wʊ a nãa di jiir a jaa na be ka a wɛr pɔ
VI tɪ 'yɛr, "In kʊ fʊ naa anyãna a jaa fɔ̃ɔ nɪ a ba nãyele, maa lɛ ba de a ba fɔ̃ɔ kʊ, ka n mɪ na de kʊ nɪrɛ 'lɔ jaa ɪn bʊɔrɔ.
VII Ala ɪ, fʊ gbur dumo puor ma fʊ̃ʊ lɛ so."
VIII Ka Yesu 'yɛr wʊ, "A sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, Nãaŋmɪn tɛɛ lɛ a sɛɛ ɪka fʊ puor, na fʊ tʊ̃nɔ̃ kʊrɔ a 'lɔ tɛɛ." *(Mosesɪ Gãma Na Tu Anũu 6:13)*
IX A tɪɪ lɛ tara wʊn chiin a Jerusalɛm ka wʊ tɪ do a puorfʊ yir jie 'lɔ na do na wʊ 'yɛr kʊ a Yesu, "Ala ɪ fʊ̃ʊ lɛ a Nãaŋmɪn Bie ɔɔ lo a tɛ̃e,
X bojũu a sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, 'Nãaŋmɪn na vɛ̃ naa ka a wʊ malakasɪ wa gu fʊ taa lɛɛ,
XI na ba nyɔɔ fʊ nɪ a ba nuur ka a fʊ gbɛr kɔ̃ ŋme kʊsɪr ɛ.' " *(Yiel Gãn 91:11, 12)*
XII Ka a Yesu 'yɛr kʊ a tɪɪ, a mɪ sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, "Ta bɛɛr a fʊ Nãaŋmɪn kaa ɛ." *(Mosesɪ Gãma Na Tu Anũu 6:16)*
XIII A tɪɪ na wa baar a bɛɛr kaa anyãna wʊ bar wʊn tɪ chen, tɪ lɛ guro nɪ sɔ̃ɔ kɔ̃ɔ wʊn lɛ wa nyɛ jie.
XIV Yesu lɪɛb kul a Galilee nɪ a Nãaŋmɪn Sɪɛ kpɛ̃ɔ ka a wʊ yele yaar a wɛr 'lɔ wʊ jaa.
XV Wʊ tɪ wile naa a nɪbɛ a ba lɔ̃ɔfʊ jiir ka a nɪrɛ jaa pɛɛrɛ wʊ.
XVI Yesu lɪɛb chen a Najaretɪ be wʊn nɔ̃ɔ, a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar wʊ tɪ kpɛ̃n a ba lɔ̃ɔfʊ yir an ɪ lɛ lɛ wʊ ma ɪrɛ na wʊ ir ara na wʊn kar gãn.
XVII Ka ba de Isaiya gãn kʊ wʊ, ka wʊ nyɔɔ 'yɪɛr a jie 'lɔ ban sɛb,
XVIII "Nãaŋmɪn Sɪɛ be naa a n 'yɔ̃ɔ, bojũu wʊ ir ma naa ɪka n tɪ 'yɛr a 'yɛr nɔ̃ɔ kʊ a nɔ̃n dẽme, naa mɪ tɪ 'yɛr kʊ gbãgbaar ka ban so ba mãɛ, naa 'yɛr kʊ jɔ̃n ka ba yuo, naa 'yɛr faa a bala ban gere,
XIX naa 'yɛr a Nãaŋmɪn maal vɪla yuon kʊ ba." *(Isaiya 61:1, 2)*
XX Be lɛ wʊ pilʊ̃ a gãn de kʊ a tʊ̃tʊ̃nɔ̃ tɪ jãnɛ, ka a nɪbɛ ba jaa na be a lɔ̃ɔfʊ yir kpa a nɪbie 'yɔ̃ɔ wʊ.
XXI Ka wʊ piel 'yɛrɛ kʊrɔ ba, "Dɪna a lɛ yɪn wɔ̃ a Nãaŋmɪn gãn pɔ, a ɪ naa a lɛ."
XXII Ba jaa 'yɛrɛ naa a wʊ sʊ̃ 'yɛr ka ba nɛɛr 'maa a 'yɛr vɪɛlsɪ na yire a wʊ nɛɛ pɔ ka ba sʊrɔ taa, "A ba ɪ a Josefʊ bidaba lɛ a nyã ɛ?"
XXIII Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "Sɪrɛ jaa lɛ, yɪn sʊʊr ma naa nɪ a sʊkpa nyã, 'Tɪtɪlɛ, tɪɪl a fʊ mãɛ, maal a ala fʊn maal a Kapenahum ka a fʊ tɛ̃e.' "
XXIV A wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka, ba maa de Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ a wʊ mãɛ tɛ̃e pɔ ɛ.
XXV Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka pɔɔkɔyɔɔ ben a Isɪral nɪbɛ wɛr pɔ a Elaija sɔ̃ɔ, a war bũu 'lɔ na dɔ̃ɔ ŋmaa a yuom ata nɪ ŋmɛrsɪ ayʊɔb a wɛr wʊ jaa.
XXVI Tɪchɛ Nãaŋmɪn ba tʊ̃ a Elaija a pɔɔkɔɛ ba nyã ãsʊɔ jaa sɛ̃ ɛ, tɪ tʊ̃ wʊ a pɔɔkʊɔr na be a Jarefat na be a Sidon wɛr pɔ.
XXVII A Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ Elisa sɔ̃ɔ, kɔ̃kɔ̃n mɪ ben a Isɪral nɪbɛ wɛr pɔ tɪ ãsʊɔ jaa ba sa ɛ, ka Naaman na yi a Siriya wɛr pɔ ba lɛ ɛ."
XXVIII A nɪyɔɔ bala na be a lɔ̃ɔfʊ yir 'lɔ pɔ, ka suur kpɛ ba jaa.
XXIX Ba ir da wʊ yin a tɛ̃e pɔ don a tɔ̃ɔ 'lɔ ju a ba tɛ̃e na mɛ bʊɔrɔ ɪka ba daa wʊ lɔb a tɔ̃ɔ koro pɔ.
XXX Tɪchɛ ka wʊ fʊɔl yi a nɪyɔɔ bala sãlsɔɔ a lɛ na wʊ chen.
XXXI Be lɛ wʊ suu chen a Kapenahum na be a Galilee wɛr pɔ, ka a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar ka wʊ piel wile a nɪbɛ.
XXXII Ka a wʊ wiilfʊ 'maa ba nɛɛ bojũu a wʊ 'yɛr tara na kpɛ̃ɔ.
XXXIII Daba mɪ ben a be a lɔ̃ɔfʊ yir na tara a dɛɛr sʊɔ, ka a sɪdɛɛr be a wʊ 'yɔ̃ɔ, a wʊ ŋme chɛlma sʊʊr,
XXXIV "Ai, a fʊ̃ʊ Yesu na yi a Najaretɪ, bo fʊ bʊɔrɔ ka a sɪ sɛ̃? Fʊ wa naa ɪka fʊ wa sɔ̃ɔ sɪ bar bɪɪ? N bɔ̃ɔ naa a nɪnyɪnɛ fʊn ɪ, fʊ ɪ naa a Nãaŋmɪn nɪchɛchɛ 'lɔ."
XXXV Ka Yesu tãn wʊ, "Pɔɔ a nɛɛ tɪ wa yi a daba 'yɔ̃ɔ." A sɪdɛɛr daan a daba lɔb a nɪbɛ niem tɪ na wʊ yi a daba 'yɔ̃ɔ tɪ waa 'yɔ̃ɔ wʊ baal ɛ.
XXXVI Ka a nɛɛr 'maa a nɪbɛ ka ba sʊrɔ taa, "Wiilbuor mɪ nɪ nyã? Wʊ den kpɛ̃ɔ nɪ tʊ̃ɔfʊ 'yɛr kʊ a sɪdɛbɛ ka a yi."
XXXVII Ka a wʊ yele yaar de a tɛ̃n ala na jilʊ̃ a be.
XXXVIII Yesu yi naa a lɔ̃ɔfʊ yir na wʊ chen a Simon yir. Ka ãgãn tɔ a Simon dãɛ ma ka ba sʊɔr a Yesu ɪka wʊ sʊ̃ʊ wʊ.
XXXIX Ka wʊ guun ger a pɔɔ na wʊ tãn a ãgãn tʊl ka wʊ bar a pɔɔ, ka wʊ sa na wʊ ir maal bʊ̃diir kʊ ba.
XL A mʊ̃tɔ̃ɔ na wa mʊrɔ nɪbɛ waan naa ba baalsɪ a Yesu sɛ̃, ka wʊ dɔɔl ba a wʊ nũu na wʊ sãa baal jaa bʊrɔ ban waan.
XLI Sɪdɛbɛ yin a nɪyɔɔ 'yɔ̃ɔ tãna 'yɛrɛ, "Fʊ ɪn Nãaŋmɪn Bie." Tɪchɛ ka a Yesu tãn ba ka ba ta 'yɛrɛ ɛ, an ɪ ba bɔ̃ɔn naa ɪka 'lɔ lɛ ɪ a Nɪ-iraa.

XLII A wɛr na wa chaar Yesu yin tɪ jãnɛ a jie ãsʊɔ wʊ yõ, ka a nɪbɛ yɔbɔ wʊ tɪ nyɛ a jie wʊn be ba lɛ bʊɔrɔ ɪka wʊ bar ba tɪ chen ɛ.

XLIII Tɪchɛ ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "A sɛɛ naa ɪka n 'yɛr a Nãaŋmɪn nãalõʊ 'yɛr kʊ a tẽn anyã mɪ bojũu a lɛ 'yɔ̃ɔ lɛ a Nãaŋmɪn tõ ma."

XLIV Tɪ na wʊ chɛnɛ 'yɛrɛ a Nãaŋmɪn 'yɛr be a a ba lɔ̃ɔfʊ yie a Juu nɪbɛ tẽe pɔ.

V

I Bɪbir ãsʊɔ Yesu be naa a Genesaretɪ man nɛɛ, ka nɪyɔɔ ara jilõ wʊ chɛlɛ a Nãaŋmɪn 'yɛr.

II Wʊ nyɛn gborsɪ ayi a gogoro nɛɛ a jãnyɔɔrbɔ na bar tɪ suu pɛɛrɛ a ba lɔyaarsɪ.

III Ka wʊ kpɛ a gboro ãsʊɔ pɔ na ɪ Simon bon tɪ sʊɔr wʊ ɪka wʊ daa wʊ ka wʊ jãan a gogoro bãlãa. Wʊ pãa jãnɛ naa a gboro pɔ tɪ wile a nɪbɛ.

IV Wʊn wa baar a 'yɛr ka wʊ 'yɛr a Simon, "Daa a gboro chiin a kɔ̃die pɔ na fʊ tɪ lɔb a fʊ lɔyaar."

V Ka a Simon 'yɛr, "Kpãkpãana, tãsɔɔ jaa lɛ sɪ lɔb lɛ̃ɛɛ tɪ saa nyɔɔ bon ɛ, tɪchɛ fʊn 'yɛr go, ɪn lɔbaa."

VI Ban wa lɔb, ba nyɔɔr jãyɔɔ ka a lɔyaarsɪ ɪrɛ na chɪɛr.

VII Ka ba 'lɪɪr a ba taaba na be a gboro ãsʊɔ pɔ, ka ba wa sõʊ ba. Ba wa naa ka a gborsɪ a jaa ayi wa sɛɛ ka ba ɪrɛ na mʊr.

VIII Simon Pita na wa nyɛ a lɛ, wʊ lon kpa a Yesu niem tɪ 'yɛr, "N Soro sɛr chen tɪ bar ma yelbe-ɪrɛ lɛ n ɪ."

IX A jãyɔɔ anyã ban nyɔɔr jũu, 'lɔ nɪ a wʊ taaba nɛɛr 'maa naa.

X Lɛ lɛ a Jemesɪ nɪ Jɔɔn na ɪ a Jebedee bibiir na ɪ a Simon taaba. Ka Yesu 'yɛr kʊ a Simon, "Ta joro dãbãɛ ɛ, an yi dɪna chiine fʊn nyɔɔrɔ na nɪbɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ Nãaŋmɪn nãalõʊ pɔ."

XI Be lɛ ba tɔɔ a gborsɪ waan a gogoro nɛɛ wa bar bomo a jaa tɪ turo a Yesu.

XII Yesu na wa be a tẽe ãsʊɔ pɔ, daba kɔ̃kɔ̃mɔ̃ baal na de a ãgãn wʊ jaa nyɛn a Yesu na wʊ lo kpa tẽe a Yesu niem tɪ sʊɔr wʊ, "N Soro, fõʊ sɔɔ, sãa ma."

XIII Ka Yesu tur a wʊ nũu sɪɪr a daba tɪ 'yɛr, "N sɔɔ naa sa." Ajienaa ka a kɔ̃kɔ̃mɔ̃ baal bar wʊ.

XIV Be lɛ a Yesu 'yɛr kʊ wʊ, "Taa 'yɛrɛ kʊrɔ nɪrɛ ɛ, tɪ chen tɪ wiil a fʊ mãɛ kʊ a Juu nɪbɛ bɔɔrloro na fʊ ir a nɛɛ 'lɔ a Mosesɪ na dɔ̃ɔ 'yɛr ka a di dãasɪɛ ɪka fʊ ɪn nɪsõ."

XV Tɪchɛ ka a wʊ yele chɛnɛ ŋme yaar a jie wʊ jaa ka a nɪyɔɔ wa chɛlɛ a wʊ 'yɛr ka wʊ sãa a ba baalsɪ.

XVI Tɪchɛ wʊ ma chɛnɛ na tɔɔ wʊ mãɛ yin chɛ̃chɛ̃ tɪ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn.

XVII Bɪbir ãsʊɔ Yesu na wile ka a ɪ a Faraseemɪne nɪ a Mosesɪ Nɛɛ wiwiilbe na yi a Galilee tẽbil a jaa nɪ a Judiya ka bamɪne yi a Jerusalɛm mɪ ben be jãnɛ. Ka a Soro kʊ a Yesu kpɛ̃ɔ ɪka wʊ sãan baalsɪ.

XVIII Dɔɔr bamɪne tuon nɪrɛ nɪ sɔ̃ɔ a nuur nɪ a gbɛɛ na kpi waan bʊɔrɔ ɪka ba kpɛ̃n wʊ tɪ gaal a Yesu niem.

XIX Ban ba wa nyɛrɛ sɔr a nɪyɔɔ jũu, ba don naa gar ju tɪ yuo bɔɔ tur bar ka wʊ suun a sɔ̃ɔ a nɪbɛ sãlsɔɔ tɪ gã a Yesu niem.

XX Yesu na nyɛ a lɛ ban sɔɔ de, ka wʊ 'yɛr kʊ a baalaa, "N baraa, a fʊ yeldɛbɛ vɛ̃n bar."

XXI Ka a nɛɛ wiwiilbe nɪ a Faraseemɪne pãa jɛ̃ tɪɛrɛ, "An lɛ a nyã na jãnɛ fere sɔ̃ɔnɔ̃ a Nãaŋmɪn yuor a nɪtɔ̃? An lɛ na tɔ̃ɔ nɪrɛ yelbier vɛ̃ bar ka Nãaŋmɪn tɛɛ ba lɛ ɛ?"

XXII Yesu bɔ̃ɔn a lɛ ban tɪɛrɛ ka wʊ sʊʊr ba, "Bo lɛ yɪ tɪɛrɛ a anyã a lɛ a yɪ pʊɔm?

XXIII 'Yɛr buor lɛ ɪ kɔ̃mɔ̃kɔ̃mɔ̃? N 'yɛr ɪka a wʊ yeldɛbɛ vɛ̃n bar bɪɪ n 'yɛr ɪka wʊ ir chiine?

XXIV Tɪchɛ nɪtɔ̃ lɛ yɪn bɔ̃ɔ ɪka a maa Nɪsaal Bie tara na kpɛ̃ɔ a wɛr pɔ na vɛ̃ yeldɛbɛ bar." Ka wʊ 'yɛr kʊ a dagbɛrɛ, "Fõʊ lɛ n 'yɛrɛ nɪ ir 'mɔɔ a fʊ sɔ̃ɔ kulo nɪ."

XXV Ajienaa ka wʊ vaa ir ara a ba niem, 'mɔɔ a wʊ bõgãnaa pɛɛrɛ Nãaŋmɪn kulo nɪ.

XXVI Ka nɪrɛ jaa nɛɛ 'maa ka ba dãna Nãaŋmɪn. Ka dãbãɛ kpɛ ba ka ba 'yɛrɛ, "Sɪ nyɛn yelkal bala dɪna."

XXVII A anyã puor Yesu yin tɪ nyɛ lõpodiere ban bʊɔlɔ Levi na jãnɛ diere wʊ lõposɪ, ka wʊ bʊɔl wʊ, "Ir turo ma."

XXVIII Ka a Levi vaa ir bar bomo a jaa tɪ turo wʊ.

XXIX Levi maal bõdiir kʊ a Yesu a be a wʊ yir na wʊ bʊɔl a taaba lõpodierbe nɪ nɪyɔɔ ka ba wa 'mataa dire.

XXX Tɪchɛ a Faraseemɪne nɪ a Mosesɪ Nɛɛ wiwiilbe hũhũnõ nɪ a yele nyã sʊrɔ a Yesu poturbo, "Bo lɛ so ka yɪ 'mataa dire nɪ a lõpodierbe nɪ a tõdɛbɛ tõnbɔ?"

XXXI Ka Yesu 'yɛr kʊ ba, "A ba ɪ nɪrɛ na kpɛ̃mɛ lɛ chiine tɪtɪlɛ jie ɛ, tɪchɛ baalaa lɛ ma chen.

XXXII N ba wa ɪka n wa bʊɔl a nɪtorsɪ ɛ, n wa naa ɪka n wa bʊɔl a tõdɛbɛ tõnbɔ ka ba wa lɪɛb tɪɛr."

XXXIII Ka ba lɛ sʊʊr a Yesu, "Ŋmɪnɛ a ɪ ka Jɔɔn poturbo nɪ a Faraseemɪne poturbo ma jɛ̃n kɔ̃ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn, tɪchɛ ka a fõʊ poturbo ma tɔ̃ɔ kpal a dib nɪ a nyũfʊ a lɛ a tɔ̃tɔ̃?"

XXXIV Ka a Yesu sʊʊr ba, "Fʊn tɔ̃ɔ maal a bala ban bʊɔl a pɔɔ paalaa jie ka ba jɛ̃n kɔ̃ a pɔɔ paalaa sɪrɛ na chɛnɛ be a ba sɛ̃ ɔ?

XXXV Tɪchɛ bɪbir kɔ̃ɔ na wa vɪɛ naa ka a pɔɔ paalaa sɪrɛ yi a ba sɛ̃, a ber ala pɔ 'lɔ ban jɛ̃n nɪ kɔ̃."

XXXVI Sʊkpa nyã lɛ wʊ lɔb kʊ ba, “Nɪrɛ maa ŋmaa fɔpaalaa sɛ choo fɔkoraa pɔ ɛ, 'lɔ be ɪ a lɛ a fɔpaalaa na chɪɛraa a fɔkoraa, bɔ̃paalaa nɪ bɔ̃koraa kɔ̃ tɔ̃ɔ 'mataa ɛ.

XXXVII Nɪrɛ maa 'yɔ̃ɔ dãbãɪn a dãa wɔkoraa pɔ ɛ, 'lɔ be ɪ a lɛ a dãbãɪn na pur naa a wʊɔ ka a dãa kpaar ka a wʊɔ mɪ sɔ̃ɔ.

XXXVIII Ba ma den dãbãɪn 'yɔ̃ɔ a dãa wɔpaalaa pɔ.

XXXIX Nɪrɛ wa nyũ a dãgaa wʊ maa lɛ bʊɔrɔ a dãbãɪn ɛ, wʊ ma 'yɛr ɪka a dãgaa ɪn gar a dãbãɪn.”

VI

I A Pɛ̃nfʊ Bɪbir ãsʊɔ daar, Yesu nɪ a wʊ poturbo kpɛ̃n tala a puo sãlsɔɔ, ka a wʊ poturbo piel fɔrɔ a bɔ̃bie na ba ŋmɪɛnɛ nɪ a nuur ɔɔrɔ.

II Ka a Farasee bamɪne sʊʊr ba, “Bo lɛ yɪ ɪrɛ a lɛ na ba tara sɔr a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar ɛ?”

III Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yaa kar a Nãaŋmɪn gãn pɔ nyɛ a lɛ a David na dɔ̃ɔ ɪ nɪ a wʊ nɪbɛ a kɔ̃ na kpɛ ba ɛ?

IV Wʊ kpɛ̃n a Nãaŋmɪn yir tɪ de a paanɔ̃ɔ ala ban bin kʊ Nãaŋmɪn na wʊ 'wɔb an ba tara sɔr ɛ, ka a Nãaŋmɪn bɔɔrlorbo tɛɛ ba lɛ ɛ. Tɪ de amɪne mɪ kʊ a wʊ nɪbɛ.”

V Ka a Yesu pãa 'yɛr kʊ ba, “Maa Nɪsaal Bie lɛ ɪ a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Soro.”

VI A Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar ãsʊɔ, wʊ ben a ba lɔ̃ɔfʊ yir na wʊ wile, ka a daba ãsʊɔ be be a nũsʊ̃ɔ na kpi.

VII A Faraseemɪne nɪ a nɛɛ wiwiilbe bʊɔrɔ sɔr na gar 'yɔ̃ɔ a Yesu, lɛ lɛ ba tɔɔ gbʊr kaara wʊ ɪka ba kaa ala ɪ wʊn sãan a baal a Pɛ̃nfʊ Bɪbir ɔ.

VIII Tɪchɛ Yesu bɔ̃ɔn a lɛ ban tɪɛrɛ na wʊ 'yɛr kʊ a daba 'lɔ nũu na kpi, “Ir ara ka nɪrɛ jaa nyɛ fʊ.” Ka a daba ir ara.

IX Ka a Yesu pãa 'yɛr kʊ ba, “N sʊʊr yɪ kaa, bo lɛ sɛɛ ɪka a maal a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar, fʊ maal vɪla bɪɪ fʊ maal dɛɛr? Fʊ kʊ nɪrɛ bɪɪ fʊ faa nɪrɛ, bɪɪ fʊ sɔ̃ɔ bar?”

X Wʊ kãan ba jaa gʊɔr tɪ 'yɛr a daba, “Tur a fʊ nũu.” A wʊ tur ka a nũu wʊ jaa sa.

XI Tɪchɛ ka a suur kpɛ ba ka ba guoro taa a lɛ ban na ɪ a Yesu.

XII A ber ala ãsʊɔ pɔ, Yesu don a tɔ̃ɔ ju Nãaŋmɪn sʊɔrfʊ jie, wʊ sʊɔr Nãaŋmɪn a tãsɔɔ 'lɔ wʊ jaa.

XIII A wɛr na wa chaar a bibio, wʊ bʊɔl naa a poturbo ka ba wa a wʊ sɛ̃, ka wʊ ir a ba pɔ pie nɪ ayi bʊɔlɔ ba nɪtɔ̃nsɪ.

XIV A bala wʊn ir lɛ, Simon wʊn lɛ kʊ yopaalaa Pita, nɪ a wʊ yɛbɛ Andiru, Jemesɪ, Jɔɔn, Filip, Batolomi,

XV Matiu, Tomasɪ, Jemesɪ na ɪ Alfayasɪ bidaba, Simon na mʊ̃ɔ nɪbir nɪ a wʊ wɛr yele,

XVI Jemesɪ bidaba Judas, nɪ a Judas Isɪkariyot 'lɔ lɛ wa ɪ a gagaraa.

XVII Yesu tara ban suun ka ba tɪ ara a jie 'lɔ na jãtaa, kaa poturbo yɔɔ be be, ka a nɪyɔɔ mɪ yi Judiya, Jerusalɛm, ka bamɪne mɪ yi a Tire tẽe nɪ a Sidon tẽe na be a man koor.

XVIII Ba wa naa ɪka ba wa chɛl a wʊ 'yɛr tɪ wʊ sãa a ba baalsɪ. Wʊ sãan a bala ba jaa na tara a sɪdɛbɛ.

XIX Ka a nɪyɔɔ bala dɔ̃ɔnɔ̃ taa bʊɔrɔ a Yesu sɪɪrfʊ bojũu kpɛ̃ɔ yire naa a wʊ pɔ sãana a ba jaa baalsɪ.

XX Yesu kaara naa a wʊ poturbo tɪ 'yɛr, “Pʊpɛl lɛ kʊ a yɪn banyãna na ɪ a nɔ̃n dẽme. Yɪn lɛ so a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ.

XXI Pʊpɛl lɛ kʊ a yɪn a kɔ̃ na kpɛ pʊ̃pãanyã yɪn lɛ na wa tɪɪ. Pʊpɛl lɛ kʊ a yɪn na kʊ̃nʊ̃ a pʊ̃pãanyã, yɪn wa laara naa.

XXII Pʊpɛl lɛ kʊ yɪ a nɪbɛ na wa 'laar yɪ, na ba oo yɪ bar, tɪ tʊrɔ yɪ na ba sɔ̃ɔnɔ̃ a yɪ yuor fɪka bʊ̃dɛɛr a maa Nɪsaal Bie jũu.

XXIII A bɪbir nyã wa vɪɛ yɪ chɪlɛ nɪ pʊpɛl, bojũu a yɪ sãyar waa naa na be a saaju. Lɛ lɛ a ba sãakpãmɪne dɔ̃ɔ maal a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ.

XXIV Nɛbier pɔɔn a yɪn na ɪ a tara dẽme, yɪn 'lɔ nyɛn a yɪ 'maalfʊ.

XXV Nɛbier kpɛ̃n a yɪn na tɪɪ a pʊ̃pãanyã kɔ̃ na kpɛ yɪ naa. Nɛbier kpɛ̃n a yɪn na laara a pʊ̃pãanyã, yɪn lɛ nɪbaal na wa kpɛ a yɪ kʊ̃nʊ̃.

XXVI Nɛbier kpɛ̃n a yɪn nɪbɛ jaa na bʊɔlɔ yɪ yo sʊ̃, lɛ lɛ a ba sãakpãmɪne mɪ dɔ̃ɔ bʊɔlɔ a jir 'yɛ'yɛrbɛ a yosʊ̃n.

XXVII “Tɪchɛ n 'yɛrɛ na kʊrɔ a yɪn na chɛlɛ a n 'yɛr, yɪ nʊ̃ a yɪ dɔ̃dɔ̃mɔ̃sɪ na yɪ maal vɪla kʊ a bala na 'laar yɪ.

XXVIII Yɪ 'yɛr nɛvɪla 'yɔ̃ɔ a bala na pɔ 'yɔ̃ɔ yɪ, na yɪ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn kʊrɔ a bala na gere yɪ.

XXIX Nɪrɛ wa 'ma fʊ tʊkpal pɔ, lɛ lɪɛb a bʊ̃'yen ka wʊ lɛ 'ma, nɪrɛ wa de a fʊ fuu kpɛ̃ɛ ta mɔ̃ɔ wʊ a fuu bile ɛ.

XXX Nɪrɛ jaa wa sʊɔr fʊ bon de kʊ wʊ, nɪrɛ wa de a fʊ bon taa lɛ wa sʊrɔ wʊ go ɛ.

XXXI A lɛ yɪn bʊɔrɔ ɪka a nɪbɛ ba maal kʊ yɪ, yɪ mɪ maal a lɛ kʊ ba.

XXXII “Ala ɪ yɪ nʊ̃ naa a bala na nʊ̃ yɪ, yobuor lɛ yɪ nyɛ? A yelbetõnbɔ gba mɪ nõn a bala na nʊ̃ ba.

XXXIII Ala ɪ yɪ maala na vɪla kʊrɔ a bala na maal yɪ a vɪla, yobuor lɛ yɪn nyɛ? A yelbetõnbɔ gba mɪ ɪrɛ naa a lɛ.

XXXIV Ka ala ɪ fʊ pɛ̃ɛn a bala fʊn tɪɛr ɪka ban wa yab fʊ naa, yobuor lɛ yɪn wa nyɛ? A yelbetõnbɔ ma pɛ̃ɛn a ba taaba tɪɛrɛ ɪka ban wa yab a jaa.

XXXV Tɪchɛ yɪ nʊ̃ a yɪ dɔ̃dɔ̃mɔ̃sɪ na yɪ maal vɪla kʊ ba, yɪ pɛ̃ɛ ba na yɪ taa chɛlɛ ɪka ba lɛ wa yab yɪ ɛ. Ala lɛ a yɪ sãyar

na waa, ka yı na ı a saaju Nãaŋmın bibiir, bojũu 'lɔ lɛ maala vıla kʊrɔ a nıhayası nı putudẽme.

XXXVI Yı ı nıbibaal dẽme nıtãa lɛ a yı Sãa na ı a nıbibaal sʊɔ.

XXXVII "Yı ta tɔɔr nırɛ 'yɛr ɛ, ka Nãaŋmın mı wa tɔɔr a yı 'yɛr ɛ. Yı ta 'yɔ̃ɔ nırɛ 'yɛr ɛ, ka Nãaŋmın mı ta 'yɔ̃ɔ yı 'yɛr ɛ. Yı vɛ̃ kʊ nırɛ ka Nãaŋmın mı vɛ̃ kʊ yı.

XXXVIII Yı de tır, Nãaŋmın mın kʊ yı naa, man vıla tı dib 'yɔ̃ɔ tı yɛ yɛɛ ka a yaara, an kpaar dɔɔl a yı gbɛɛ ju. A bon 'lɔ yın man tır, 'lɔ mı lɛ a Nãaŋmın na man kʊ yı."

XXXIX Sʊkpa nyã lɛ a Yesu lɛ lɔb kʊ ba, "Jɔ̃ɔ na tõɔn jɔ̃ɔ tɔɔ? Ba jaa ayi kõ lo bɔɔ pɔ ɛ?

XL Nırɛ na jãna wʊ kõ tõɔ gar a wʊ wiwile ɛ, tı 'lɔ wa jãn baar wʊn tõɔ kaara a wʊ wiwile kaar.

XLI "Ŋmınɛ a fʊ kaara a dabile na be a fʊ yɛbɛ nıbir pɔ, tı ba chɛlɛ a dakpɛ̃ɛ na be a fõʊ nıbir pɔ ɛ?

XLII Bıı Ŋmınɛ a ı ka fʊ 'yɛr kʊ a fʊ yɛbɛ, n yɛbɛ vɛ̃ ka n ir a a dabile bar a fʊ nıbir pɔ, tı ba ire a dakpɛ̃ɛ na be a fõʊ nıbir pɔ ɛ? Fõʊ nıbɛlɛ nyã, de nie ir a dakpɛ̃ɛ a fʊ nıbir pɔ bar na fʊ pãa nyɛrɛ tõɔ ir a dabile a fʊ yɛbɛ nıbir pɔ bar.

XLIII "Tısõ̃ ba wõnõ̃ bidɛbɛ ɛ, bıı tıdɛɛr mı ba wõnõ̃ bisõn ɛ.

XLIV Tıɛ jaa a wʊ wõmõ̃ lɛ ba ma de bɔ̃ɔn wʊ. Ba maa pɔr kõkɔ̃ɔ gʊtıɛ ju ɛ, bıı pɔr 'wõrɔ tamiir tıɛ ju ɛ.

XLV Nısõ̃ a yelsõ̃ ala na be a wʊ pʊɔm lɛ wʊ ma 'yɛrɛ, ka a nıdɛɛr mı ma 'yɛrɛ a yeldɛbɛ ala na be a wʊ pʊɔm. Ala na sɛɛ a pʊɔ lɛ a nɛɛ ma 'yɛrɛ.

XLVI "Ŋmınɛ a yı bʊɔlɔ ma ıka Soro, tı na yaa turo a lɛ ın 'yɛr ɛ?

XLVII Nırɛ jaa na wa a n sɛ̃ na wʊ wõ a n 'yɛr tı maala, ın wiil yı naa a lɛ wʊn be.

XLVIII Wʊ kaara fıka nırɛ na mıɛrɛ yir na wʊ tuu a dachin par kparaa bɔɔ tı pɔɔn kʊsır na mɛ a dachin dɔɔl. Kõɔ wa yaar yi jilõ a yir, ka a kõsɛbɛ ŋmiere a yir tı waa dam ɛ, bojũu ba mɛ wʊn sõ.

XLIX Tıchɛ nırɛ 'lɔ na wõ a n 'yɛr tı na waa maala ɛ, wʊ kaara fıka nırɛ na mɛ yir dɔɔl a tãn mʊɔr ju, waa tuu tı mɛ ɛ. A kõsɛbɛ wa yin ŋme a dachin, ka a dachin wʊ jaa lo ŋmɛr."

VII

I A lɛ a nıbɛ na wõ a 'yɛrsı anyãna a Yesu na 'yɛr kʊ ba baar wʊ chen a Kapenahum.

II Be lɛ a soja nıdiere gbãgbaa wʊn nõ yɔɔ jaa bıɛrɛ ırɛ na ŋmaa vʊʊr.

III Soja nıdiere na wõ a Yesu yele, wʊ tõn a Juu nıbɛ nıdierbe bamına ka ba tı sʊɔr a Yesu ka wʊ wa sãa a wʊ gbãgbaa.

IV Ba wan a Yesu sɛ̃ wa sʊɔr wʊ yãayãabıɛ 'yɛrɛ, "A daba nyã sɛɛ naa ıka fʊ tı sõʊ wʊ,

V bojũu wʊ nõn a sı nıbɛ na vɛ̃ ka ba mɛ a sı lõɔfʊ jie."

VI Yesu pɔɔ ba naa ka ba 'mataa chiine tı gbʊrɔ a daba yir, ka wʊ tõ a wʊ barmıne ka ba tuor 'yɛr a Yesu ıka. "N Soro, ta bal a fʊ mãɛ ɛ, bojũu n ba sɛɛ ka fʊn wa kpɛ a n yir ɛ.

VII Ala lɛ so gba maa mãɛ na ba 'la wa a fʊ sɛ̃ ɛ. Tıchɛ 'yɛr bir tɛɛ an sãan a n gbãgbaa.

VIII Bojũu maa mãɛ tara na nıbɛrɛ ın joro dãbãɛ, naa mı tara a sojası ka ba mı be a n pĩlem. Maa 'yɛr kʊ ãsʊɔ ıka wʊ, chen wʊ ma chen naa, bıı ãsʊɔ ıka wʊ wa, wʊ ma wa naa. N ma 'yɛr kʊ a n gbãgbaa, maal anyã, ka wʊ ma maal."

IX A lɛ a Yesu na wõ a nıtõ̃ a daba nyã na ba ı a Juu nırɛ na 'yɛr, ka nɛ'maa wʊ, ka wʊ lıɛb 'yɛr kʊ a nıyɔɔ bala. "A Isıral nıbɛ pɔ gba, n ba nyɛ a sɔɔfʊ nyã bʊrɔ ɛ."

X Ka a wʊ barmıne bala wʊn tõ lıɛb kpɛ a yir tı nyɛ ka a gbãgbaa sa.

XI Ala lɛ a wɛr chaar ka Yesu nı a wʊ poturbo 'matãan nıyɔɔ na turo wʊ ka ba 'mantaa chen a tẽe ban bʊɔlɔ Nain.

XII Wʊn wa gbʊr a tẽe dõdɔr kpıɛraa ba tuon kũu wa yin na ı a pɔɔ bidabõ'yen tı wʊ ı pɔɔkʊɔr. Ka a tẽe 'lɔ nıbɛ yɔɔ mı pʊɔ wʊ.

XIII A lɛ a Soro na wa nyɛ a pɔɔ, nıbaal kpɛ wʊ naa ka wʊ 'yɛr kʊ a pɔɔ, "Ta kõnõ ɛ."

XIV Tı na wʊ chen tı sıır a kũu ban tuo, ka a bala na tuo a ba ara. Ka a Yesu 'yɛr, "Pɔlbile, fõʊ lɛ n 'yɛrɛ nı ir."

XV Ka a kũu vaa ir jãnɛ tı piel na wʊ 'yɛrɛ ka Yesu de wʊ kʊ a ma.

XVI Dãbãɛ kpɛ̃n ba jaa ka ba pɛɛrɛ Nãaŋmın 'yɛrɛ nı, "Nãaŋmın 'yɛ'yɛrkpɛ̃ɛ ãsʊɔ lɛ yi sı, Nãaŋmın wan ıka wʊ wa sõʊ a wʊ nıbɛ."

XVII Ka a Yesu yele ŋme yaar a Judiya paal wʊ jaa nı a tẽn ala na gbʊr.

XVIII Jɔɔn poturbo tı man a yele anyã a jaa kʊ wʊ, ka wʊ bʊɔl a ba ayi

XIX na wʊ tõ ba a Soro sɛ̃ ka ba tı sʊʊr wʊ kaa, "Fõʊ ı a 'lɔ na wa bıı sı chɛlɛ nıyuo?"

XX Ka a nıbɛ bala wa a Yesu sɛ̃ wa 'yɛr, "A Jɔɔn kõsuor lɛ tõ sı a fʊ sɛ̃ ıka sı wa sʊʊr fʊ kaa, fõʊ lɛ ı a 'lɔ na wa bıı sı chɛlɛ nıyuo?"

XXI A sõɔ 'lõnõ mı lɛ Yesu sãa baalsı, bala na tara a sıdɛbɛ na wʊ yuon jõn nıbie.

XXII Ka wʊ 'yɛr kʊ a bala a Jɔɔn na tõ, "Yı lıɛb kul tı man kʊ a Jɔɔn a lɛ yın nyɛ tı wõ, jõn nyɛrɛ naa ka gbɛrsı chiine ka kõkõn sa, ka wõn wõnõ, ka kũusı ir ı vʊɛ, ka a 'yɛr nõɔ mı ta a nõn dẽme.

XXIII Pʊpɛl sʊɔ lɛ a 'lɔ a n yele na ba bãr wʊ lɔb ɛ."

XXIV A bala a Jɔɔn na tɔ̃ na wa chen baar, Yesu piel 'yɛrɛ a Jɔɔn 'yɛr kʊrɔ a nıyɔɔ bala, "Bo lɛ yı dɔ̃ɔ kpɛ a mɔgɔ̃ɔ pɔ a kaafʊ jie? A jımur a sɛsɛbɛ na dɔ̃ɔnɔ̃ bıı?

XXV Ala ba ı lɛ ɛ, bo yı chen tı nyɛ? Daba na su bɔ̃pıɛl ɔ? Kai, a bala na suro a bɔ̃sɔ̃n, na ba dire a bɔ̃sɔ̃n nãa yir lɛ ba ma be.

XXVI Tıchɛ bo lɛ yı tı nyɛ? Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ ɔ. Ɔɔ, n 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka wʊ gar Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ.

XXVII A anyã yele lɛ sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, 'In tɔ̃ naa a n tɔ̃tɔ̃nɔ̃ ka wʊ de a fʊ nie na wʊ tı chɔɔr a fʊ sɔr kʊ fʊ.' *(Malakaı 3:1)*

XXVIII N 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka bala pɔɔ na dɔɔ ka a wɛr pɔ ba ı kpɛ̃ɛ gar a Jɔɔn ɛ, tıchɛ 'lɔ mı na ı jaa pʊʊr a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ pɔ gar wʊ naa."

XXIX Ka a nıbɛ ba jaa lɔ̃ɔn a lʊ̃podierbe gba na wʊ̃ a lɛ a Yesu na 'yɛr, ba sɔɔ naa ıka Nãaŋmın yele tor naa, na ba sɔɔ ka a Jɔɔn so ba a Nãaŋmın kʊ̃ɔ.

XXX Tıchɛ a Faraseemıne nı a bala na bɔ̃ɔ a Mosesı Nɛɛ, bala mãɛ tɔr naa a lɛ a Nãaŋmın na bʊɔrɔ, bojũu baa sɔɔ ka a Jɔɔn so ba a Nãaŋmın kʊ̃ɔ ɛ.

XXXI Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "Ba boo lɛ ın de a dına nıbɛ naa man? Bo lɛ ba nyɛtãan?

XXXII Ba nyɛntãan bibiir na jãnɛ daa pɔ bʊɔlɔ taa, 'Sı pɛɛlɛ naa a laa 'lır tı yaa sɛɛrɛ bãnɛ ɛ, na sı kõnõ kõyiel tı yaa ŋmara nıbikʊ̃ɔ ɛ.'

XXXIII A Jɔɔn kɔ̃suor na wa, waa dire bʊ̃diir ɛ, waa nyuro dãa ɛ, ka yı 'yɛr ıka sıdɛɛr lɛ wʊ tara.

XXXIV Ka a maa Nısaal Bie wa na n dire na n nyuro ka yı lɛ 'yɛr, 'Wʊ dire na ba gala ɛ, na wʊ nyuro dãa, na wʊ ı a lʊ̃podierbe nı a tʊ̃dɛtʊ̃nbɔ baraa.'

XXXV Tıchɛ a yɛ̃ ma wiil a lɛ wʊn tor a wʊ bibiir pɔ."

XXXVI A Farasee nırɛ ãsʊɔ bʊɔl a Yesu ıka wʊ wa di bʊ̃diir a wʊ yir, ka wʊ chen a Farasee nırɛ 'lɔ yir tı jãnɛ a bʊ̃diir difʊ jie.

XXXVII Pɔɔ ben a tɛ̃e pɔ na wʊ tʊ̃nɔ̃ tʊ̃dɛbɛ, wʊn wa wʊ̃ ıka a Yesu ben a Farasee yir, wʊ den a kãnyũvıla na sɛɛ pãrtɔbile na wʊ chiin.

XXXVIII Wʊ tı kpɛ̃n naa na wʊ ara a Yesu gbɛɛ par kõnõ. Wʊ soor a nıbikʊ̃ɔ 'maan a Yesu gbɛɛ tı nyɔɔ a jukɔɔl fıɛl bar, tı mʊʊr a gbɛɛ tı kpaar a kãnyũvıla ala 'yɔ̃ɔ a Yesu gbɛɛ pɔ.

XXXIX Ka a Farasee nırɛ 'lɔ na bʊɔl wʊ ka wʊ tı dire, na nyɛ a lɛ ka wʊ tıer, "Ala ı a daba nyãna ta ın Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ wʊn taa bɔ̃ɔn naa a pɔɔ nyãna tɔ sʊɔ na sırɛ wʊ, wʊ tõnɔ̃ na tʊ̃dɛbɛ."

XL Ka a Yesu 'yɛr sɔɔ wʊ, "Simon, n tara na 'yɛr na sʊʊr fʊ." Ka a Simon 'yɛr, "Wiwile, sʊʊr ma."

XLI Ka a Yesu 'yɛr, "Nıbɛ ayi kɔ̃ɔ lɛ tı pɛ̃ɛ nırɛ ãsʊɔ libie, ãsʊɔ pɛ̃ɛn kɔɔr anũu (500) ka ãsʊɔ mı pɛ̃ɛ lıjaayi nı pie (50).

XLII A nıbɛ ayi banyãna ãsʊɔ jaa ba tara a libie na yab wʊ ɛ, ka a 'lɔ na so a libie 'yɛr, 'Yı ta lɛ yab go ɛ, a sãn baar naa.' Buor sʊɔ lɛ na nʊ̃ wʊ yɔɔ?"

XLIII Ka a Simon 'yɛr, "N tıer ıka a 'lɔ sãn na waa lɛ." Ka a Yesu 'yɛr, "Sırɛ fʊ 'yɛr."

XLIV Yesu lıɛb tor a pɔɔ tı pãa 'yɛr kʊ a Simon, "Fʊ nyɛn a pɔɔ nyãna? In wa kpɛ a fʊ yir, faa kʊ ma kɔ̃ɔ ıka n pɛɛ gbɛɛ ɛ, tıchɛ a pɔɔ pɛɛn a n gbɛɛ nı a wʊ nıbikʊ̃ɔ tı de a wʊ jukɔɔl fıɛl bar.

XLV Faa sʊʊr ma kpãɛn ɛ, tıchɛ a sɔ̃ɔ 'lɔ jaa ın wa kpɛ a pɔɔ nyã ba bar ma kpãɛn sʊʊrfʊ ɛ.

XLVI Faa pur kãa 'yɔ̃ɔ ma a ju pɔ ɛ, tıchɛ a pɔɔ kpaar a kãnyũvıla 'yɔ̃ɔ ma a gbɛɛ pɔ.

XLVII A lɛ jũu n 'yɛrɛ na kʊrɔ fʊ ıka a wʊ tʊ̃dɛbɛ ala a jaa vɛ̃n kʊ wʊ, bojũu a wʊ nʊ̃fʊ waa naa. Tıchɛ a 'lɔ Nãaŋmın na vɛ̃ jaa pʊʊr kʊ a wʊ nʊ̃fʊ mı ın jaa pʊʊr."

XLVIII A Yesu pãa 'yɛr kʊ a pɔɔ, "A fʊ yeldɛbɛ vɛ̃n bar."

XLIX Ka a bala na lɔ̃ɔ jɛ̃n wʊ 'yɛrɛ kʊrɔ taa, "An lɛ anyã, na wʊ mı ma vɛ̃ nırɛ yeldɛɛr bar?"

L A Yesu 'yɛr kʊ a pɔɔ, "A fʊ sɔɔfʊ faa fʊ naa, chiine nı nyã'maar."

VIII

I A anyãna puor, Yesu yɔn a tɛ̃bɛrɛ nı a tɛ̃bil 'yɛrɛ a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ 'yɛr kʊrɔ ba ka a wʊ nıtõnsı Pie nı Ayi pʊɔ wʊ.

II Ka a pɔbɔ bamıne mı pʊɔ wʊ, bala lɛ wʊ dɔ̃ɔ dii a sıdɛbɛ ka a yi na wʊ sãa a ba baalsı, ãsʊɔ lɛ ba bʊɔlɔ Mɛɛr na yi a Magdala 'lɔ lɛ wʊ dii a sıdɛbɛ ayopõi ka a yi,

III Joana lɛ a ãsʊɔ na ı a Kuja na kaara a Hɛrɔd yir pɔɔ, Susana lɛ a ãsʊɔ nı a pɔbɔ yɔɔ bamıne. Banyãna lɛ de a ba bomo sõnɔ̃ nı a Yesu nı a wʊ poturbo.

IV Nıyɔɔ yin tẽn tẽn waara a Yesu sɛ̃, a nıyɔɔ banyãna na wa duo, sʊkpa nyã lɛ wʊ lɔb kʊ ba,

V "Kʊɔraa lɛ yin wʊ bʊ̃bʊrɔ bʊrfʊ jie. Wʊ tı yaara naa yʊɔrɔ nı ka amıne tı lo sɔr pɔ, ka ba nɛ nɛb ka lubil wa tuur di.

VI Ka amıne mı tı lo kʊsır pãn ju naa bul tı kpi bojũu tãn ba be be ɛ.

VII Ka amıne mı lo gʊʊr pɔ 'mataa bul ka a gʊʊr nʊ̃ɔ fãın ba.

VIII Tıchɛ ka amıne mı lo a kɔjɔ̃ pɔ bul dɔɔ jur kɔɔkɔɔr naa gar a lɛ wʊn bʊr." Yesu na wa 'yɛr a nıtɔ̃ baar, wʊ 'yɛr kpɛ̃ɔ jaa, "Nırɛ 'lɔ na tara tuor wõnõ nı wʊ chɛlɛ."

IX Ka a wʊ poturbo sʊʊr wʊ a sʊkpa nyã par.
X A wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yın 'lɔ, n vɛ̃ naa ka yı bɔ̃ɔ a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ yelsɔɔlsı, tıchɛ a bala na chɛ, sʊkpar lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ ba, 'Ba ma kaa naa tı maa nyɛ ɛ, na ba ma wõnõ tı ba bɔ̃ɔ a par ɛ.' *(Isaiya 6:9)*
XI "A sʊkpa par nı nyã. Nãaŋmın 'yɛr lɛ ı a bʊ̃bie.
XII A ala na lo a sɔr pɔ ın a bala na wõ a Nãaŋmın 'yɛr, tıchɛ ka a tıı wa ir naa a ba nyãa pɔ, ka ba ta sɔɔ de nyɛ faafʊ ɛ.
XIII Ala mı na lo a kʊsır pãn ju ın a bala na wõ a 'yɛr den pʊpɛl, tıchɛ baa tara nyıbɛ ɛ. Ba sɔɔn ara bãlãa tıchɛ bɛɛr kaa wa wa ba ma lo naa.
XIV A bʊ̃bie ala na lo a gʊʊr pɔ ın a bala na wõ a 'yɛr, tıchɛ ka a ãgãn nyã vɔlaa nı bʊ̃tarsı nı a bʊ̃bʊɔrsı fãın ba ka baa tʊ̃ɔ dɔɔ bie ɛ.
XV Tıchɛ a bʊ̃bie ala na lo a kɔjʊ̃ pɔ, ın a bala na wõ a 'yɛr na ba sɔɔ den nyãa ara nı pʊpɛl, ka a kãnyir vɛ̃ ka ba dɔɔ jur.
XVI "Nırɛ jaa maa chʊm fãtın de laa kpa pɔɔ ɛ, bıı de su gado pĩlem ɛ. Tıchɛ wʊ ma den dɔɔl a dɔɔlfʊ jie ka a bala na kpıɛrɛ nyɛ a chãa.
XVII Bojũu bon jaa ba be be na sɔɔl ka ba kʊ̃ nyɛ wʊ ɛ, bıı bon jaa ba be be sɔɔl ka ba kʊ̃ bɔ̃ɔn ɛ, bıı kʊ̃ yi chãa pɔ ɛ.
XVIII A lɛ jũu, yı bɔ̃ɔnɔ̃ sʊ̃ a lɛ yın chɛlɛ. Nırɛ 'lɔ na bɔ̃ɔ a par Nãaŋmın na lɛ kʊ wʊn dɔɔl, nırɛ 'lɔ mı na ba bɔ̃ɔ a par ɛ, Nãaŋmın na den a bãlãa 'lɔ wʊn tıɛr ıka wʊ bɔ̃ɔn a par."
XIX Yesu ma nı a wʊ yɛɛr wan ıka ba wa nyɛ wʊ, tıchɛ a nıyɔɔ jũu ba kʊ̃ tʊ̃ɔ kpɛ ɛ.
XX Ka nırɛ ãsʊɔ 'yɛr wʊ, "A fʊ ma nı a fʊ yɛɛr lɛ be a yõo bʊɔrɔ ıka ba nyɛ fʊ."
XXI A Yesu 'yɛr, "N ma nı a n yɛɛr lɛ a bala na wõ a Nãaŋmın 'yɛr na ba turo."
XXII Bıbir ãsʊɔ lɛ a Yesu 'yɛr kʊ a wʊ poturbo, "Yı ı a sı gɔ̃ɔ a kasɛn a manyal gɔ̃ɔn." Be lɛ ba kpɛ a gboro na ba gɔ̃ɔnɔ̃.
XXIII Ban gɔ̃ɔnɔ̃ tı wʊ gã gur. Ka a kɔ̃sɛkpɛ̃ɛ ire a man pɔ ka a kʊ̃ɔ ɔɔrɔ kpıɛrɛ a gboro pɔ, ka ba ırɛ na mʊr.
XXIV Ka a poturbo tı sãı wʊ 'yɛrɛ, "Kpãkpãana, a kʊ̃ɔ na di sı naa." Ka a Yesu ir tãn a sɛsɛbɛ nı a kʊ̃ɔ na ɔɔrɔ, ka a sɛsɛbɛ ŋmaa vʊʊr ka a kʊ̃ɔ mı lo jaa jomm....
XXV Tı pãa sʊʊr a wʊ poturbo, "Nyınɛ a yı sɔɔfʊ be?" Ka ba mı de dãbãɛ sʊrɔ nı taa, "Nı an lɛ anyã, na 'yɛr ka a sɛsɛbɛ nı kʊ̃ɔ tu a wʊ nɛɛ?"
XXVI Ba yin a Galilee gɔ̃ɔn na ba gɔ̃ɔ a Gerasenı gɔ̃ɔn.
XXVII Yesu na wa yire a gogoro ju wʊ tuor daba na tara sıdɛbɛ na wʊ gele yi a tẽe 'lɔ pɔ. Bojũu a kor wʊn yi a yir na wʊ maa su fuu ɛ, tı na wʊ gãna a yar par.
XXVIII Wʊn wa nyɛ a Yesu wʊ ŋmen chɛlma tı lo a Yesu niem na wʊ tãna 'yɛrɛ nı, "Bo lɛ fʊ bʊɔrɔ ka a n sɛ̃, a fʊ̃ʊ na ı a saaju Nãaŋmın Bie? N sʊɔrɔ fʊ naa, ta ge ma ɛ."
XXIX Bojũu Yesu dɔ̃ɔ 'yɛr kʊ a sıdɛɛr ıka wʊ yi a daba 'yɔ̃ɔ. Gbɛɛ yɔɔ jaa lɛ a ma ir a daba ka ba ma gbar a nuur nı a gbɛɛ nı bɔ̃jɔrsı kaara wʊ, tı wʊ ma kar a bɔ̃jɔrsı bar ka a sıdɛɛr ma dii wʊ bar be a mɔgɔ̃ɔ pɔ wʊ yɔ̃.
XXX Ka a Yesu sʊʊr wʊ, "A fʊ yuor lɛ di bo?" Ka wʊ 'yɛr, "Nıyɔɔ." Bojũu sıdɛyɔɔ lɛ kpɛ wʊ.
XXXI Ka a sıdɛbɛ sʊɔrɔ a Yesu ıka wʊ ta dii ba 'yɔ̃ɔ be a bɔɔ fulom 'lɔ pɔ ɛ.
XXXII Doyɔɔ mı dɔ̃ɔ ara be a tɔ̃ɔ kõkoor dire, ka a sıdɛbɛ sʊɔr a Yesu ıka wʊ sɔɔ ka ba yi tı kpɛ a dor ala pɔ, ka wʊ sɔɔ kʊ ba sɔr.
XXXIII A sıdɛbɛ yin a daba pɔ tı kpɛ a dor pɔ, ka a tĩgbil suu tı kpɛ a man kʊ̃ɔ pɔ tı gbʊ̃m kpi kpi.
XXXIV A bala na kaara a dor na wa nyɛ a lɛ na ı, ba jon kul a tẽe pɔ, nı a tẽbil ala na gbʊr tı 'yɛr a lɛ na ı.
XXXV Ka a nıbɛ yi chen ıka ba tı kaa a lɛ na ı. Ba chen a Yesu sɛ̃ tı nyɛ a dagẽgelaa a sıdɛbɛ na yi tı chɛ bar ka wʊ chı na wʊ su a fuu jãnɛ a Yesu gbɛɛ par, ka a dãbãɛ kpɛ ba.
XXXVI A nıbɛ bala na dɔ̃ɔ nyɛ a lɛ an ı ka a gẽgelaa sa pãa mana kʊrɔ a nıbɛ.
XXXVII Ka a Gerasenı paal nıbɛ ba jaa sʊɔrɔ a Yesu ıka wʊ yi a be, bojũu dãbãɛ kpɛ ba naa. Lɛ lɛ wʊ kpɛ a gboro yi a be chen.
XXXVIII Ka a daba 'lɔ pɔ a sıdɛbɛ na yi sʊɔr a Yesu ıka ba 'mataa chen, tıchɛ a Yesu lıɛb wʊ bar tı 'yɛr kʊ wʊ,
XXXIX "Lıɛb kul a fʊ yir tı man a lɛ a Nãaŋmın na ı kʊ fʊ." Lɛ lɛ ka a daba kul a tẽe pɔ tı mana kʊrɔ a nıbɛ a lɛ a Yesu na ı kʊ wʊ.
XL Yesu na wa lıɛb wa, a nıyɔɔ tuor de wʊ, bojũu ba dɔ̃ɔ chɛlɛ wʊ.
XLI Ka daba ban bʊɔlɔ Jairusı na ı a lɔ̃ɔfʊ yir nıdier, wa gbur dumo a Yesu niem sʊɔrɔ wʊ yãayãabılɛ ıka wʊ wa a wʊ yir,
XLII bojũu a wʊ bipɔɔ bʊ̃'yen tɛɛ na nyɛ yuom pie nı ayi lɛ kpire. Yesu na de a sɔr chiine ka a nıyɔɔ mıl pɔɔ wʊ.
XLIII Ka pɔɔ mı be be na lo sıɛ suoro faara yuom pie nı ayi, nırɛ jaa ba tɔ̃ɔ wʊ sãa ɛ.
XLIV A wʊ turo a puor tı sıır a Yesu fuu nɛɛ ka a jãı ŋmaa ajienaa.
XLV Ka a Yesu sʊʊr, "An lɛ sıır ma?" Ka ba jaa chiir ıka baa sıır wʊ ɛ, tıchɛ ka a Pita 'yɛr, "N Soro, a nıbɛ waa naa na dara taa tıɛr fʊ."
XLVI Tıchɛ ka a Yesu 'yɛr, "Nırɛ kɔ̃ɔ lɛ sıır ma na wʊ sa ka n bɔ̃ɔn."

XLVII A pɔɔ na wa nyɛ ka ɪ wʊ kʊ̃ lɛ tʊ̃ɔ sɔɔl ɛ, wʊ mɪrɛ naa wa lo gã a Yesu niem. A nɪyɔɔ bala niem tɪ na wʊ 'yɛr a lɛ jʊ̃u wʊn sɪɪr wʊ na wʊ sa ajienaa.

XLVIII Ka a Yesu 'yɛr kʊ wʊ, "N bipɔɔ, a fʊ sɔɔfʊ sa fʊ naa, kulo nɪ nyã'maar."

XLIX Yesu na chɛnɛ 'yɛrɛ, nɪrɛ kɔ̃ɔ yin a lɔ̃ɔfʊ nɪdier Jairusɪ yir wa 'yɛrɛ, "A fʊ bipɔɔ kpi naa ta lɛ fɪrɛ a wiwile go ɛ."

L Yesu na wʊ̃ a lɛ ka wʊ 'yɛr kʊ a Jairusɪ, "Ta joro dãbãɛ ɛ. Sɔɔ ma dɛ. Wʊn sa naa."

LI Wʊn wa ta a Jairusɪ yir waa sɔɔ ka nɪyuo kpɛ be ɛ, tɪ tara Pita, Jɔɔn nɪ Jemesɪ nɪ a bi sãa nɪ a ma kpɛ̃n.

LII Ka a nɪyɔɔ bala na kõnõ ŋmiere a chɛlsɪ, Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yɪ bar a kõn waa kpi ɛ, wʊ gur naa."

LIII Ka ba laara wʊ ban bɔ̃ɔn ɪka a bie kpi naa.

LIV Tɪchɛ ka a Yesu nyɔɔ a bie nũu tɪ 'yɛr, "N bie, ir."

LV Ka wʊ sɪɛ lɪɛb wa kpɛ ka wʊ vaa ir. Ka a Yesu pãa 'yɛr, yɪ kʊ wʊ bʊ̃kɔ̃ɔ ka wʊ di.

LVI Ka a sãa naa ma nyɔɔ nɛɛ, tɪchɛ ka a Yesu kpãkpãan ba ɪka ba taa ɪrɛ wa 'yɛrɛ kʊrɔ nɪrɛ jaa a lɛ na ɪ ɛ.

IX

I Yesu na wa bʊɔl a wʊ nɪtõnsɪ pie nɪ ayi lɔ̃ɔ taa, wʊ kʊ ban kpɛ̃ɔ nɪ tʊ̃ɔfʊ ka ban diin sɪdɛbɛ ka a yi tɪ sãa baalsɪ.

II Wʊ tʊ̃ ba naa ka ba chen tɪ 'yɛr a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ 'yɛr tɪ sãa baal.

III Wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yɪ taa tara bon jaa chiine ɛ. Yɪ ta de dãgbal ɛ, bɪɪ wʊɔ ɛ, bɪɪ bʊ̃diir ɛ, bɪɪ libie ɛ, bɪɪ de fuusɪ ayi ɛ.

IV Yir jaa pɔ yɪn tɪ kpɛ, yɪ jãnɛ a be tɪ tãn a daar 'lɔ yɪn na yi a tẽe 'lɔ pɔ.

V Ala ɪ nɪbɛ ba wa de yɪ ɛ, yɪ yi a tẽe 'lɔ pɔ, tɪ yɪn wa yire yɪ pĩ pĩ a yɪ gbɛɛ tã-uul ka a di a ba dãasɪɛ."

VI Be lɛ ba yi lʊɔrɔ a tẽn tẽn 'yɛrɛ a 'yɛr nʊ̃ɔ nyã sãa na nɪ a nɪbɛ baalsɪ a jie wʊ jaa.

VII A Nãa Hɛrɔd na wʊ̃ a nɪtʊ̃ na ɪrɛ, ka tɪɛr nyɔɔ wʊ, bojũu bamɪne 'yɛrɛ naa ɪka Jɔɔn lɛ tɔ̃ɔ ir ɪ vʊr.

VIII Ka bamɪne mɪ 'yɛrɛ ɪka a Elaija lɛ tɔ̃ɔ yi, ka bamɪne mɪ chɛnɛ 'yɛrɛ ɪka a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ ãsʊɔ lɛ tɔ̃ɔ ir ɪ vʊr.

IX Tɪchɛ ka a Hɛrɔd 'yɛr, "N ŋmaan Jɔɔn ju, tɪ an 'yɛr lɛ a nyã ɪn wõnõ?" Na wʊ mʊɔrɔ ɪka wʊ nyɛ a Yesu.

X A nɪtõnsɪ lɪɛb wa na ba wa man kʊ a Yesu a lɛ ban tʊ̃. Ka wʊ pãa tara a bala tɛɛ ka ba 'mataa chen a tẽe ban bʊɔlɔ Betɪsaida.

XI Tɪchɛ ka a nɪyɔɔ chɛnɛ bɔ̃ɔn na ba bɪɛr chen a jie. Wʊ de ba naa na wʊ 'yɛr a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ 'yɛr kʊ ba, tɪ sãa a bala na bʊɔrɔ a sãafʊ.

XII Mʊ̃tɔ̃ɔ na wa mʊrɔ, a nɪtõnsɪ pie nɪ ayi tɪ 'yɛr kʊ wʊ, "Wɛl a nɪbɛ bar a ba chen a tẽbil anyã nɪ a por anyã na gbʊr na ba tɪ bɔ gaa jie nɪ bʊ̃diir di bojũu a ka ɪn mɔgɔ̃ɔ."

XIII Ka wʊ 'yɛr sɔɔ ba, "Yɪn lɛ na kʊ ba bʊ̃kɔ̃ɔ ka ba di." Ka ba 'yɛr, "Paanʊ̃ɔsɪ anũu nɪ jãbie ayi tɛɛ lɛ sɪ tara, ka a ba ɪ sɪ chen tɪ da bʊ̃diir wa kʊ a nɪyɔɔ ba nyãna ɛ?"

XIV A nɪyɔɔ bala, dɔɔr tɛɛ ɪn tur anũu (5,000). Tɪchɛ ka wʊ 'yɛr kʊ a poturbo, "Yɪ ŋma a nɪbɛ ka ba jãnɛ jãnɛ gbulsɪ lɪjaayi nɪ pie pie."

XV A poturbo ɪn a lɛ ka nɪrɛ jaa jɛ̃ tẽe.

XVI Yesu den a paanʊ̃ɔsɪ a nũu nɪ a jãmɛ ayi ala dʊl kaa saaju tɪ puor Nãaŋmɪn yãan, tɪ na wʊ ŋma ŋma, de kʊ a poturbo ɪka ba de põ a nɪbɛ.

XVII Ba jaa din tɪɪ, ka a poturbo wob a bʊ̃ŋmaar ala na chɛ sɛɛ pɛr pie nɪ ayi.

XVIII Daar kɔ̃ɔ lɛ a Yesu tɛɛ wa sʊɔrɔ Nãaŋmɪn ka wʊ poturbo be be ka wʊ sʊɔr ba, "An lɛ a nɪbɛ 'yɛrɛ ɪka n ɪ naa?"

XIX Ka ba 'yɛr, "Bamɪne 'yɛr ɪka fʊ ɪn a Jɔɔn 'lɔ na dɔ̃ɔ suoro a nɪbɛ a Nãaŋmɪn kʊ̃ɔ, ka bamɪne mɪ 'yɛr ɪka Elaija lɛ, ka bamɪne mɪ 'yɛr ɪka a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ ãsʊɔ kɔ̃ɔ lɛ lɪɛb wa."

XX Ka wʊ sʊʊr ba, "Tɪchɛ yɪn mɪ, an lɛ yɪ 'yɛr ɪka n ɪ naa?" Ka a Pita 'yɛr, "Fʊ ɪ naa a Nɪ-iraa yi a Nãaŋmɪn sɛ̃."

XXI Ka a Yesu kpãkpãan ba ɪka ba taa 'yɛrɛ kʊrɔ nɪrɛ jaa ɛ.

XXII Tɪ na wʊ 'yɛr, "A maa Nɪsaal Bie na din dɔɔyɛ yɔɔ ka a nɪbɛrɛ nɪ a bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a Mosesɪ nɛɛ wiwiilbe tɔr ma bar, ka ba kʊ ma, ka a ber ata daar ka n ir ɪ vʊr."

XXIII Be lɛ wʊ 'yɛr kʊ ba jaa, "Ala ɪ nɪrɛ na turo ma naa, wʊ 'laar a wʊ mãɛ tɪ tuo a wʊ daa turo nɪ ma.

XXIV Bojũu nɪrɛ 'lɔ jaa na bʊɔrɔ ɪka wʊ faa a wʊ nyɛvʊr a wʊ nyɛvʊr na bɔr naa, tɪchɛ nɪrɛ 'lɔ jaa na lɔb a wʊ nyɛvʊr bar a maa jũu na faa wʊ naa.

XXV Ala ɪ nɪrɛ tara naa a wɛr wʊ jaa bonsɪ tɪ bɔr bɪɪ ka a wʊ sɪɛ wɛ, bo tʊ̃nʊ̃ wʊ nyɛ?

XXVI Ala ɪ nɪrɛ nyɛ naa maa nɪ a n 'yɛr ka a ɪ vĩ yele a wʊ sɛ̃, a maa Nɪsaal Bie mɪ na kaa naa nɪnyɪnɛ ka wʊ ɪ vĩ sʊɔ maa wa lɪɛb waara nɪ a n tɪɪr nɪ a Sãa tɪɪr nɪ a malaka chɛchɛ bala.

XXVII Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka a yɪ bamɪne gba ara naa kana kʊ̃ kpi ɛ, tɪ na ban nyɛ a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ."

XXVIII Yesu na 'yɛr a 'yɛrbie anyãna baar a maal ber aniin tɪ wʊ tara Pita, Jɔɔn nɪ Jemesɪ don a tɔ̃ɔ ju Nãaŋmɪn sʊɔrfʊ jie.

XXIX Wʊn tɪ sʊɔrɔ a Nãaŋmɪn ka a nie lɪɛb, ka a fuu pɛl nyɪlɛ bũu 'lɪraa kaar.

XXX Ka a dɔɔr ayi, Mosesı nı Elaija wa naa a wʊ sɛ̃.
XXXI Ba wa yin naa a saaju tıır 'yɛrɛ nı a Yesu. Ba 'mantaa 'yɛrɛ a kũu a Yesu na tı kpi a Jerusalɛm 'yɛr.
XXXII Gɔ̃ɔ kpɛ̃n a Pita nı a wʊ taaba, tıchɛ ban wa jɔɔ ir ba nyɛn a wʊ tıır nı a dɔɔr ayi bala a ba ara a wʊ sɛ̃.
XXXIII A dɔɔr bala na lıɛb chiine ka Pita 'yɛr, "N Soro, a sɛɛn ka sın kpıɛrɛ a ka. Bar a sı 'yɔ̃ɔ sɛɛr ata, fɔ̃ʊ so ãsʊɔ, Mosesı ãsʊɔ Elaija mı ãsʊɔ." Waa bɔ̃ɔ a lɛ wʊn 'yɛrɛ ɛ.
XXXIV Wʊn chɛnɛ 'yɛrɛ a julɔ̃juur wa pɔɔn ba jaa ka a dãbãɛ kpɛ a Pita, Jɔɔn nı Jemesı.
XXXV Ka a kɔkɔr yi be a julɔ̃juur pɔ 'yɛrɛ, "Nyã lɛ ı a n Bie ın ir, yı chɛlɛ a wʊ 'yɛr."
XXXVI A kɔkɔr na wa 'yɛr baar, ba nyɛn a Yesu tɛɛ na ara. Ka a poturbo ba 'la man kʊ nırɛ a lɛ ban nyɛ ɛ.
XXXVII A wɛr na wa chaar, ba yin a tɔ̃ɔ ju suu, a nıyɔɔ wa lɔ̃ɔ a wʊ sɛ̃.
XXXVIII Ka a daba bʊɔl be a nıyɔɔ bala pɔ, "Wiwile, n sʊɔrɔ fʊ naa, kaa a n bidaba, 'lɔ tɛɛ lɛ ı a n bie.
XXXIX Sıɛ kɔ̃ɔ lɛ tara wʊ, ma ire wʊ ba gala ɛ. Wʊ maa ŋmen a chɛlma tı tãanaa tı furo a natafuul a nɛɛ pɔ. Wʊ maa bara wʊ ɛ, na wʊ bʊɔrɔ a wʊ sɔ̃ɔfʊ.
XL N sʊɔr a fʊ poturbo ıka ba dii a sıɛ nyã bar tıchɛ baa tɔ̃ɔ ɛ."
XLI Ka a Yesu 'yɛr, "Yın babãma dɛ̃me na ba tara sɔɔfʊ ɛ, n be a yı sɛ̃ naa tara yı nı kãnyir tı tãn dabor?" Tı 'yɛr a daba, "Tɔɔ a bie wa kʊ ma!"
XLII A bie na chɛnɛ waara ka a sıdɛɛr ir a bie tãa lɔb a tẽe, tıchɛ ka a a Yesu tãn a sıdɛɛr na wʊ sãa a bie de kʊ a sãa.
XLIII Nıbɛ ba jaa nɛ'maa naa ban nyɛ a Nãaŋmın kpɛ̃ɔ. A nıbɛ na chɛnɛ kpire a lɛ a Yesu na ı, tı wʊ 'yɛr kʊ a poturbo,
XLIV "Yı chɛlɛ a lɛ ın 'yɛrɛ kʊrɔ yı, ban gar naa maa Nısaal Bie 'yɔ̃ɔ a nıbɛ nuur pɔ."
XLV Tıchɛ baa bɔ̃ɔ a anyãna wʊn 'yɛr par ɛ, a lii ba naa, ka ba bɔ̃ɔ faa, tı joro dãbãɛ ba 'la sʊʊr wʊ ɛ.
XLVI Nɛchırɛ ir naa a Yesu poturbo pɔ ıka a ba buor sʊɔ lɛ na ı a ba kpɛ̃ɛ.
XLVII Yesu na bɔ̃ɔ a ba tıɛr, wʊ tɔɔn bibile wa lan a wʊ lõboor.
XLVIII Tı pãa 'yɛr kʊ ba, "Nırɛ jaa na de a bibile nyãna a maa jũu maa lɛ wʊ de. Nırɛ jaa mı na de ma wʊ mı den a 'lɔ na tõ ma. Bojũu nırɛ 'lɔ na ı a yı jaa bile, 'lɔ lɛ ı kpɛ̃ɛ gar yı jaa."
XLIX Ka a Jɔɔn 'yɛr, "N Soro, sı nyɛn nırɛ na de a fʊ yuor dire nı a sıdɛbɛ ka a yire, ka sı 'yɛr wʊ ıka wʊ ta ırɛ a lɛ ɛ, bojũu waa ı a sı ãsʊɔ ɛ."
L Ka a Yesu 'yɛr, "Yı ta ŋmaa wʊ sɔr ɛ, bojũu nırɛ 'lɔ na ba kpɛrɛ yı ɛ, wʊ pʊɔ yı naa."
LI Lɛ a sɔ̃ɔ na wa gbʊrɔ ka Yesu na lıɛb do a saaju, wʊ ŋmen nyãa a Jerusalɛm chenfʊ.
LII Wʊ den nie tõ nıbɛ ka ba de nie chen a Samariya tẽbile ãsʊɔ pɔ, na ban tı chɔɔr a jie bar wʊ.
LIII Tıchɛ a tẽe 'lɔ nıbɛ ba sɔɔ de wʊ ɛ, bojũu Jerusalɛm lɛ wʊ chiine.
LIV Ka a wʊ poturbo Jemesı nı Jɔɔn na wa nyɛ a lɛ, ka ba sʊʊr a Yesu, "Sı Soro, fʊ bʊɔrɔ naa ıka sı bʊɔl bũu ka ayi saaju suu wa di ba bıı?"
LV Tıchɛ ka a Yesu lıɛb tãn ba ıka ba ta ı a lɛ ɛ.
LVI Tı na ba chen tẽyuo pɔ.
LVII A sɔr ban chɛnɛ de chiine ka daba ãsʊɔ 'yɛr kʊ a Yesu, "Jie jaa fʊn chiine ın turo fʊ naa!"
LVIII Ka a Yesu 'yɛr, "Mɔbaar tara naa bɔɔr ka a lubil mı tara choor, tıchɛ maa Nısaal Bie ba tara jie na bin a n ju ɛ."
LIX Wʊ 'yɛr kʊ a daba ãsʊɔ, "Turo ma." Tıchɛ ka a daba 'yɛr, "N Soro, bar ma sɔr ka n kul tı ũu a n sãa baar."
LX Ka a Yesu 'yɛr kʊ a daba, "Bar ka a kũn ũno ba mãɛ kũn tıchɛ fɔ̃ʊ 'lɔ, chen tı mʊɔlɔ a Nãaŋmın nãalɔ̃ʊ 'yɛr."
LXI Ka ãsʊɔ mı 'yɛr, "N Soro, ın turo fʊ naa tı bar ma sɔr ka n kul tı 'yɛr a n yir dɛ̃me."
LXII Ka a Yesu 'yɛr, "Nırɛ na nyɔɔ niin kuur tı lıɛb kaara a puor ba sɛɛn a Nãaŋmın nãalɔ̃ʊ tɔ̃mɔ̃ ɛ."

X

I A nyã puor Yesu lɛ ir naa nıbɛ lıjaata nı pie nı ayi (72) bamın go, na wʊ tɔ̃ ba ayir yir ka ba de nie chen a tẽn nı a jiir ala a jaa wʊn na yɔ.
II Wʊ 'yɛr kʊ ba, "A puo bɛr ma naa, tıchɛ ka a bala na ŋmara ba waa ɛ, a lɛ jũu yı sʊɔr a puo sɔɔ ka wʊ waan tɔ̃tɔ̃nbɔ wa 'yɔ̃ɔ a puo pɔ.
III Yı chen, yı kaara na fıka piir ın tõnɔ̃ ka yın tı kpɛ gbɔ̃gborosı pɔ.
IV Yı taa de libie ɛ, bıı wʊɔ ɛ, bıı na fɔɔr ɛ, na yı puor nırɛ taa wa jaa a sɔr pɔ ɛ.
V "Yir jaa pɔ yın wa kpɛ, yı de nie 'yɛr, 'Nyã'maar wʊ be a yir nyã pɔ.'
VI Ala ı nyã'maar sʊɔ ben a yir pɔ, a yı nyã'maar na be naa a wʊ sɛ̃, ala ba ı lɛ ɛ, an lıɛb wa a yı sɛ̃.
VII Yı jãnɛ a yir nyınɛ pɔ dire na yı nyuro bon jaa ban wa kʊ yı, tɔ̃tɔ̃nɔ̃ sãyar sɛɛn wʊ naa. Yı taa lʊɔrɔ yie yʊɔrɔ nı ɛ.
VIII Tẽe jaa pɔ yın wa kpɛ, ka ba de yı, yı dire bon jaa ban kʊ yı.

IX Yı sãana a baalsı bala na be be tı na yı 'yɛr kʊ ba, ‘A Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ gbʊr yı naa.’
X Tıchɛ tẽe jaa pɔ yın wa kpɛ, ka baa de yı ɛ, yı yi de a tẽe sãlsɔɔ tı 'yɛr,
XI ‘A yı tẽe tã-uul gba na mar a sı gbɛɛ, sı kpoor 'yɔ̃ɔ yı. Yı bɔ̃ɔn a nyãna ıka a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ gbʊr naa.’
XII N 'yɛr kʊ yı ıka a Nãaŋmın 'yɛr tɔɔrfʊ bıbir, Sodom na sa naa a tẽe 'lɔ̃nɔ̃.
XIII “Nɛbier ben a yın Korajin dẽme sɛ̃, nɛbier mı ben a yın Betısaida dẽme mı sɛ̃. A nɛ'maa tʊ̃mɔ̃ ala ın tʊ̃ a yı jie, ala ı a mı ta tʊ̃n a lɛ a Tire nı Sidon tẽe pɔ, ban taa sun bʊ̃jarsı jɛ̃n tãpıɛl pɔ lıɛb ba tıɛr.
XIV Tıchɛ a 'yɛr tɔɔrfʊ daar, a Tire nı a Sidon na sa yı naa.
XV A yın Kapenahum dẽme, ban 'mɔɔ yın don saaju bıı? Kai, ban suun yı naa kpĩısı tẽe.
XVI Nırɛ 'lɔ na chɛlɛ a yın na ı a n poturbo na chɛl naa a n 'yɛr, nırɛ 'lɔ na tɔr yı mı tɔr ma naa. Tıchɛ nırɛ 'lɔ na tɔr ma mı tɔr naa a 'lɔ na tʊ̃ ma.”
XVII A nıbɛ lıjaata nı pie nı ayi bala wʊn tʊ̃ lıɛb wa a wʊ sɛ̃ chılɛ 'yɛrɛ, “Sı Soro, a fʊ yuor jʊ̃u a sıdɛbɛ tu naa a sı nɛɛ na be yire a nıbɛ pɔ.”
XVIII Ka Yesu 'yɛr sırɛ jaa lɛ, “N nyɛn Satan na yi saaju lo fıka saa na nyuır.
XIX N kʊ yın kpɛ̃ɔ ka yın nɛɛrɛ waba nı lɔ̃n na yı tʊ̃ɔ a yı dɔ̃dɔ̃mɔ̃ Satan, bon jaa kʊ̃ ı yı ɛ.
XX Yı ta chılɛ a sıdɛbɛ na tu a yı nɛɛ ɛ, tıchɛ yı chılɛ a yı yuor sɛb bin be a saaju.”
XXI A daar 'lɔ̃nɔ̃ lɛ a Nãaŋmın Sıɛ nʊ̃ɔ kpɛ a Yesu ka wʊ 'yɛr, “N dãn a fʊ̃ʊ n Sãa na ı a saaju nı a tẽe Soro, bojʊ̃u fʊ̃ʊ lɛ sɔɔl a yele anyãna bar ka a bala na ı a yɛ̃ dẽme nı a bala na jãn ba bʊ̃ɔ ɛ, tı na fʊ de wiil kʊ bibiir. Ɔɔ, n Sãa lɛ lɛ nʊ̃mɔ̃ fʊ ka fʊ maal.
XXII Maa lɛ a n Sãa kʊ a yele a jaa, nırɛ jaa ba bʊ̃ɔ a Bie ka a Sãa ba lɛ ɛ. Nırɛ jaa mı ba bʊ̃ɔ a Sãa ka a Bie ba lɛ ɛ, tıchɛ a bala a maa Nãaŋmın Bie na ir, na wiil naa a sãa kʊ ba. Ka ba bʊ̃ɔ lɛ a Nãaŋmın na be.”
XXIII Tı pãa lıɛb 'yɛr kʊ a wʊ poturbo tɛɛ, “Pʊpɛl dẽme lɛ a bala nıbir na nyɛ a anyã yın nyɛ.
XXIV Bojʊ̃u n 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ nı a nãmıne dɔ̃ɔ bʊɔrɔ ıka ba nyɛ a anyã yın nyɛ, tı ba nyɛ ɛ, na ba ta wʊ̃ a anyã yın wʊ̃ tı ba wʊ̃ ɛ.”
XXV Nırɛ ãsʊɔ na bʊ̃ɔ a Mosesı Nɛɛ bʊɔrɔ naa ıka wʊ bɛɛr a Yesu kaa na wʊ ir sʊʊr, “Wiwile, ŋmınɛ lɛ ın ı naa nyɛ nyɛvʊr kpo kpo?”
XXVI Ka a Yesu sʊʊr wʊ, “Bo ba sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ bin? Ŋmınɛ fʊ ma kar?”
XXVII Ka a daba 'yɛr, “Nʊ̃ a fʊ Nãaŋmın nı a fʊ nyãa wʊ jaa, nı a fʊ nyɛvʊr wʊ jaa, nı a fʊ kpɛ̃ɔ wʊ jaa, nı a fʊ tıɛr wʊ jaa. *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 6:5)* Na fʊ nʊ̃ a fʊ tɔ sʊɔ nıtãa a fʊ mãɛ.” *(Mosesı Gãma Na Tu Ata 19:18)*
XXVIII Be lɛ a Yesu 'yɛr, “Fʊ 'yɛr vıla, tı ırɛ a lɛ, fʊn ben be kpo kpo.”
XXIX Tıchɛ wʊn ba ırɛ a lɛ ɛ, tı bʊɔrɔ ıka wʊ sɔɔl a wʊ mãɛ bar jʊ̃u, wʊ sʊʊr naa Yesu, “Nıbuor lɛ ı a n tɔ sʊɔ?”
XXX Ka a Yesu 'yɛr, “Daba kɔ̃ɔ lɛ dɔ̃ɔ yi Jerusalɛm chiine Jeriko ka a nãnyisı tı var wʊ be a sɔr pɔ. Ba yaar naa fuusı tı ŋme ŋme wʊ, ka wʊ vɔɔ chɛ bãlãa naa kpi, ka ba bar wʊ tı chen.
XXXI A Juu nıbɛ bɔɔrloro ãsʊɔ mı de a sɔr 'lɔ̃nɔ̃, wʊn tı nyɛ a daba, wʊ gʊ̃l bar tı chen.
XXXII Ka a Nãaŋmın Puorfʊ yir tʊ̃tʊ̃nbɔ nırɛ ãsʊɔ mı waara wa nyɛ, na wʊ mı gʊ̃l tu jiyuo chen.
XXXIII Tıchɛ ka a nırɛ ãsʊɔ na ı a Samariya nırɛ mı tu a sɔr 'lɔ a daba na gã, wʊn wa nyɛ wʊ, nıbaal kpɛ wʊ naa.
XXXIV Ka wʊ tɔɔ ta a daba pʊr dãa pɛɛn a natıɛ bar, tı maal kãa fɔ, tı de fɔbaa lũ pɔɔ. Na wʊ 'mɔɔ a daba dɔɔl a wʊ bʊ̃ɔ ju chiin a sãanba gaa jie tı gãn.
XXXV Wɛr na wa chaar, wʊ den a kpãna libikue ayi kʊ a nırɛ 'lɔ na kaara a sãanba tı 'yɛr, ‘Kaara wʊ, maa wa lıɛb gɔr, ala ba wa ta ɛ, ın lɛ yab kʊ fʊ.’ ”
XXXVI Ka a Yesu sʊʊr a daba, “A nıbɛ ata banyãna, buor sʊɔ lɛ ı a daba nyã, a nãnyisı na ŋme tɔ sʊɔ?”
XXXVII A wʊ 'yɛr, “Nırɛ 'lɔ na kaa a wʊ nıbaal.” Ka a Yesu 'yɛr, “Mı chen tı maal a lɛ nɛ.”
XXXVIII Yesu nı a wʊ poturbo na chiine ba vıɛn kpɛ tẽbile kɔ̃ɔ pɔ, ka pɔɔ ban bʊɔlɔ Mata ka wʊ de ba na ir ba sãan.
XXXIX A Mata tara na yɛbɛ ban bʊɔlɔ Mɛɛr, ka 'lɔ jãnɛ a Soro gbɛɛ par chɛlɛ a lɛ wʊn 'yɛrɛ.
XL Tıchɛ ka a Mata wʊ yʊ̃ sʊ̃soro nı a tʊ̃mɔ̃, na wʊ wa tɔɔ ta a Yesu sɛ̃ 'yɛr, “N Soro, a ba bã fʊ a n yɛbɛ na bar a tʊ̃mɔ̃ 'yɔ̃ɔ ma ka n sʊ̃soro nı ɛ? 'Yɛr wʊ ka wʊ ir wa sʊ̃ʊ ma.”
XLI Ka a Soro 'yɛr, “Mata, Mata fʊ fırɛ na fʊ mãɛ ka suur kʊrɔ fʊ.
XLII Tıchɛ yelbʊ̃'yen tɛɛ lɛ fɛr, Mɛɛr ir naa a bʊ̃sʊ̃ nırɛ na kʊ̃ tʊ̃ɔ faa wʊ yin a wʊ sɛ̃ ɛ.”

XI

I Bıbir ãsʊɔ Yesu ben a jie kɔ̃ɔ na wʊ sʊɔrɔ Nãaŋmın, wʊn wa sʊɔr baar, ka a wʊ poturbo ãsʊɔ 'yɛr kʊ wʊ, “Sı Soro, wiil sı a Nãaŋmın sʊɔrfʊ, nıtãa lɛ a Jɔɔn na wiil a wʊ poturbo.”

II A wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yın ma wa sʊɔrɔ a Nãaŋmın yı 'yɛr, Sı Sãa, sı kʊ naa a fʊ yuor tıır. A fʊ nãalõʊ wʊ wa.

III Na fʊ kʊ sı a sı bıbir jaa bõdiir.

IV Vɛ̃ a sı maal dɛbɛ bar, bojũu sı mı vɛ̃n kʊ a bala jaa na maal sı a dɛɛr. Ta sɔɔ ka bɛɛr kaa nyɔɔ sı ɛ."

V Be lɛ wʊ pãa 'yɛr kʊ ba. "Ala ı a yı ãsʊɔ tara na baraa na wʊ wa ir chen a wʊ sɛ̃ tãsɔɔ bãın tı 'yɛr, 'Pɛ̃ɛ ma jõ nı ŋmele,

VI bojũu n baraa ãsʊɔ lɛ wa suu a tãsɔɔ nyãna tı n ba tara bon na maal kʊ wʊ ɛ.'

VII Ka wʊ gã be a die pɔ tı 'yɛr, 'Ta dɔ̃ɔnɔ̃ ma ɛ, a pãn pɔɔ naa ka maa naa bibiir be gã, n kõ lɛ tõɔ ir kʊ fʊ bon go ɛ.'

VIII N 'yɛrɛ na kʊrɔ yı, a wʊ baraa na ba sɔɔ ir kʊ wʊ a jõ ɛ, tıchɛ wʊn chɛnɛ ara kpãkpãana, wʊn wa ir kʊ wʊ jã a lɛ wʊn bʊɔrɔ.

IX "Lɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, yı sʊɔr, Nãaŋmın na kʊ yı naa. Yı kaa yın nyɛ naa, yı kpoor a pãn wʊn yuo naa.

X Nırɛ 'lɔ na sʊɔr, wʊn nyɛ naa, ka a 'lɔ mı na kaara nyɛ, ka a pãn mı yuo kʊ a 'lɔ na kpoor.

XI A yın na ı a sãamıne, buor sʊɔ bie lɛ na sʊɔr wʊ jãm ka wʊ de waa kʊ wʊ.

XII Bıı sʊɔr najɛl ka wʊ de lɔ̃ɔ kʊ wʊ?

XIII Ala ı a yın gba na ı nıdɛbɛ bɔ̃ɔn vıla ma ı kʊ a yı bibiir, ŋmınɛ lɛ an ı ka yı Sãa na be a saaju kõ de a Sıɛ kʊ a bala na sʊɔr wʊ ɛ?"

XIV Yesu dire naa a sıdɛɛr na be daba yõɔ vɛ̃ ka wʊ ı wõo. A sıdɛɛr na wa yi a daba 'yõɔ, ka wʊ tõɔ 'yɛrɛ, ka nɛ'maa a nıbɛ.

XV Tıchɛ ka a bamıne 'yɛrɛ, "A sıdɛbɛ nãa Beeljebul lɛ wʊ de dire nı a sıdɛbɛ."

XVI Ka a bamıne mı bɛɛr wʊ kaara na ba bʊɔrɔ jãnɛ na yi saaju.

XVII Yesu bɔ̃ɔn a lɛ ban tıɛrɛ na wʊ 'yɛr kʊ ba, "Nãa jaa na jɛɛrɛ nı a wʊ mãɛ a wʊ nãa na sɔ̃ɔ naa. Yir nıbɛ mı na ir jɛɛrɛ taa kõ tõɔ 'mataa kpɛ ɛ.

XVIII Lɛ mı lɛ, ala ı a Satan lıɛb jɛɛrɛ nı a wʊ mãɛ, ŋmınɛ a wʊ nãalõʊ na ı ara? N 'yɛr naa nıtɔ̃ bojũu yı 'yɛr ıka a Beeljebul lɛ n de dire nı a sıdɛbɛ.

XIX Ala ı a Beeljebul lɛ n tara dire nı a sıdɛbɛ, tı a bala na ı a yı poturbo bo lɛ ba tara dire nı a sıdɛbɛ? A lɛ jũu, bala lɛ na ı a yı 'yɛr tɔɔrbɔ.

XX Tıchɛ ala ı Nãaŋmın kpɛ̃ɔ lɛ n dire nı a sıdɛbɛ ka a yire wiil yın ıka a Nãaŋmın nãalõʊ wa naa a yı sɛ̃.

XXI "Gãdaa na gu a wʊ yir nı jɛɛr bomo, a wʊ bonsı maa dam ɛ.

XXII Tıchɛ ala ı nırɛ ãsʊɔ wa wa naa na wʊ kpɛ̃mɛ gar wʊ, wʊn faan a wʊ jɛɛr bomo ala wʊn dıɛl tı de a wʊ bonsı põn nıbɛ.

XXIII "Nırɛ 'lɔ na ba be a n sɛ̃ ɛ, wʊ tara man nı 'yɛr, nırɛ 'lɔ na ba pʊɔ ma a sı kaala lɔ̃ɔnɔ̃ taa ɛ, wʊ ma yɛ̃yɛl bar.

XXIV "Sıdɛɛr ban wa dii bar ka wʊ yi nırɛ pɔ, wʊ ma chen dal pʊɔ ju tı bʊɔrɔ pɛ̃nfʊ jie, na waa nyɛ ɛ, na wʊ pãa wa 'yɛr, 'In lıɛb kul a nırɛ 'lɔ pɔ ın yi tı chɛ bar.'

XXV Wʊn wa lıɛb wa, wʊ nyɛn a nırɛ 'lɔ na kaara yir kaar ban pıır tı chɔɔr wʊ sõ.

XXVI Ka wʊ pãa tı bɔ sıır ayopõi na tara putuo gar wʊ ka ba chen tı kpıɛrɛ a be. Ka a daba pãa ı dɛɛr gar a lɛ wʊn dɔ̃ɔ be."

XXVII A nyãna lɛ a Yesu 'yɛrɛ ka a pɔɔ ŋme chɛlma be a nıyɔɔ pɔ tı 'yɛr, "Pʊpɛl lɛ kʊ a fʊ ma 'lɔ na dɔɔ fʊ, nı a wʊ bır fʊn 'yɛn."

XXVIII Ka a Yesu 'yɛr, "Lɛ ba lɛ ɛ, a bala na wõ a Nãaŋmın 'yɛr na ba turo, bala lɛ ı a pʊpɛl dẽme."

XXIX A nıbɛ na waara 'yɔ̃ɔnɔ̃ ka Yesu 'yɛr, "A dına nıbɛ banyãna ın putudẽme tı bʊɔrɔ nɛ'maa tõmɔ̃ ka a na ı jãnɛ, tıchɛ ba kõ nyɛ ãsʊɔ jaa ɛ, ka a Jona jãnɛ ba lɛ ɛ.

XXX Bojũu, lɛ a Jona na dɔ̃ɔ ı jãnɛ kʊ a Ninive dẽme, lɛ mı lɛ a maa Nısaal Bie na ı a jãnɛ kʊ a dına nıbɛ.

XXXI A Siba Pɔɔ Nãa na yin a 'yɛr tɔɔrfʊ daar na wʊ wa 'yɔ̃ɔ a yın dına nıbɛ 'yɛr, bojũu wʊ dɔ̃ɔ yi be a tẽtɛɛr wa chɛl a Nãa Solomon yɛ̃ 'yɛr, tıchɛ yı kaa a 'lɔ na gar a Solomon ben ka.

XXXII A 'yɛr tɔɔrfʊ daar Ninive nıbɛ na ir 'yɔ̃ɔ a yın dına nıbɛ 'yɛr, bojũu ba lıɛb ba tıɛr a Jona na dɔ̃ɔ 'yɛr a Nãaŋmın 'yɛr kʊ ba, yı kaa a 'lɔ na gar a Jona ben ka.

XXXIII "Nırɛ jaa ba be na chʊm fãtın na wʊ sɔɔl bar ɛ, bıı de laa kpa pɔɔ ɛ. Wʊ ma dɔɔl bar a dɔɔl fʊ jie, ka a bala na kpıɛrɛ nyɛ a chãa.

XXXIV A fʊ nıbir ın a ãgãn fãtın. A fʊ nıbie wa ı, a fʊ ãgãn wʊ jaa ma sɛɛn nı chãa. Tıchɛ ala ba wa ı ɛ, a fʊ ãgãn wʊ jaa ma ın libe.

XXXV Yı kaara sõ ka a chãa 'lɔ na be a yı pɔ, taa lıɛb libe ɛ,

XXXVI A lɛ jũu, ala ı a chãa sɛɛn a fʊ ãgãn wʊ jaa ka a libe bãlãa jaa ba be be ɛ, wʊ jaa na ın chãa nıtãa lɛ a fãtın na ma chaar fʊ a wʊ chãa."

XXXVII Yesu na wa 'yɛr baar, Farasee nırɛ ãsʊɔ bʊɔl wʊ naa ka wʊ tı di bõdiir, lɛ lɛ wʊ chen tı kpɛ jãnɛ a bõdiir par.

XXXVIII Tıchɛ ka a Farasee nırɛ jɔrɔ a Yesu ka a ı waa pɛɛ a ba pɛɛfʊ ɛ, ka nɛɛ 'maa wʊ.

XXXIX Be lɛ a Soro pãa 'yɛr kʊ wʊ, "Faa nyɛ, a yın Faraseemıne ma pɛɛr naa a ŋmama nı a laar dũkur, tıchɛ ka a yı pʊɔ sɛɛn fɔlfʊ nı putuo.

XL Jɔlɔ banyã, a ba ı a 'lɔ na maal a yõo 'lɔ lɛ mı maal a pʊɔ ɛ?

XLI Tıchɛ a ala na be a laa pʊɔm, yı de kʊ a nɔ̃n dɛ̃me ka a bonsı a jaa pãa vıelɛ kʊ yı.

XLII “Nɛbier ben a yın Faraseemıne sɛ̃, bojũu bɔ̃bile jaa yın da lɔ̃ɔn badʊʊ gba vaar, yı ma ir a da ŋmaa tı na yı ĩin vıla maalfʊ nı Nãaŋmın nɔ̃fʊ bar. Ala lɛ yın taa irɛ na yı ta ĩin a ala na de nie bar ba maal ɛ.

XLIII Nɛbier ben a yın Faraseemıne sɛ̃, bojũu yı nɔ̃ naa a nıbɛrɛ jaa jie a yı lɔ̃ɔfʊ yie pɔ na yı mı nɔ̃ a daa pɔ puorfʊ.

XLIV Nɛbier ben a yı sɛ̃, bojũu yı kaara naa fıka yar nıbɛ na ba bɔ̃ɔ ɛ, tı do yʊɔrɔ.”

XLV Ka a Mosesı Nɛɛ wiwile ãsʊɔ 'yɛr, “Wiwile, a anyãna fʊn 'yɛr, sı jaa lɛ fʊ 'mataa tʊrɔ.”

XLVI Be lɛ a Yesu 'yɛr wʊ, “A yın Mosesı Nɛɛ wiwiilbe nɛbier ben a yı sɛ̃, bojũu yı ma tuon nıbɛ tuor na tırɛ tı na yı maa ir a yı nubir gba tɪɛ 'yɔ̃ɔ ba ɛ.

XLVII Nɛbier ben a yı sɛ̃, bojũu a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ bala a yı sãamıne na kʊ, yın lɛ mɛ a ba yar.

XLVIII A lɛ yın maal din dãasıɛ ıka a yı sãamıne lɛ. Bala lɛ kʊ a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ ka yı mı mɛ a ba yar.

XLIX A nıtɔ̃ jũu lɛ a Nãaŋmın na ı yɛ̃ sʊɔ 'yɛr, ‘N tɔ̃n a n 'yɛ'yɛrbɛ nı a n nıtɔ̃nsı a ba sɛ̃, ka ban ir bamıne kʊ tı ge bamıne.’

L A lɛ jũu, yele tuon a yın dına nıbɛ. A Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ bala ban kʊ a kɔ̃r jaa, yın lɛ na yab a ba sãn.

LI Piel a Abel jãı sɔ̃ɔ tı tãn a Jekariya ban kʊ a Nãaŋmın bɔɔr lofʊ jie nı a puorfʊ jie chara pɔ. Ɔɔ, n 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka a yın dına nıbɛ lɛ na yab a jaa sãn.

LII Nɛbier ben a yın Mosesı Nɛɛ wiwiilbe sɛ̃, bojũu yın lɛ tara a bɔ̃ɔfʊ pãn bir, yın mãɛ ba kpıɛrɛ ɛ, tı pɔɔ var a bala na bʊɔrɔ a kpɛfʊ.”

LIII Yesu yin a be wʊn 'yɛr a anyãna, ka a Faraseemıne nı a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe kpãkpãana wʊ nı suur sʊrɔ nı wʊ 'yɛr yɔɔ.

LIV Na ba bʊɔrɔ ıka wʊ 'yɛr 'yɛr lıɛb nyɔɔ wʊ mãɛ.

XII

I A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ pɔ lɛ, a nıyɔɔ turo turo tire taa na ba nɛɛrɛ taa, ka Yesu piel kpãana a wʊ poturbo na wʊ 'yɛrɛ, “Yı gu yı mãɛ a Faraseemıne dãbıl pɔ, ala lɛ ı a ba nɛɛr ayi.

II Bon jaa ba be be na pɔɔ naa kɔ̃ wa yuo ɛ, bıı sɔɔl ka ba kʊ̈ bɔ̃ɔn ɛ.

III Ala yın 'yɛr libe pɔ, na yin chãa pɔ, ka ba wɔ̃ naa, ka a ala yın bʊl 'yɛr be a die pɔ, ban mʊɔl 'yɛr be a gar ju.

IV “N 'yɛrɛ na kʊrɔ a yın na ı a n barmıne ıka, yı ta joro a bala na kʊ a yı ãgãn ɛ, tı na ba kɔ̃ lɛ tɔ̃ɔ yele jaa ı ɛ.

V Tıchɛ ın wiil yı naa a 'lɔ yın na joro. Yı joro a 'lɔ na tɔ̃ɔ kʊ yı, tı lɛ tɔ̃ɔ lɔb yı 'yɔ̃ɔ a dɔɔyɛ jie. Ɔɔ, 'lɔ lɛ n 'yɛrɛ ıka yı joro.

VI A ba ı kobsı ayi lɛ ba ma dãn tiitası anũu ɛ? Tıchɛ Nãaŋmın maa ĩin a ba bʊ̃'yen bar ɛ.

VII Sırɛ jaa, Nãaŋmın sɔr a yı jukɔɔl a jaa bɔ̃ɔ, yı ta joro dãbãɛ ɛ, yı gar tiita yɔɔ.

VIII “N 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka, nırɛ 'lɔ jaa na wa 'yɛr chã a nıbɛ niem, ıka wʊ bɔ̃ɔ naa a maa Nısaal Bie, 'lɔ lɛ n mı na 'yɛr chã ıka, n bɔ̃ɔ wʊ naa a Nãaŋmın malakası niem.

IX Tıchɛ 'lɔ mı na chiir ma a nıbɛ niem, 'lɔ lɛ n mı na chiir a Nãaŋmın malakası niem.

X Nırɛ jaa na 'yɛr 'yɛr kpɛ̃n a maa Nısaal Bie na chɛnɛ na nyɛ vɛ̃ kʊ fʊ, tıchɛ nırɛ 'lɔ na 'yɛr 'yɛrdɛɛr 'yɔ̃ɔ a Nãaŋmın Sıɛ kɔ̃ nyɛ vɛ̃ kʊ fʊ ɛ.

XI Bala wa nyɔɔr yı chiin a lɔ̃ɔfʊ yie nıbɛrɛ nı a kpãɛn dɛ̃me sɛ̃, yı ta vɛ̃ ka a ı yı tıɛr a lɛ yın na tı 'yɛr faa yı mãɛ ɛ, bıı a lɛ yın na 'yɛr ɛ.

XII Bojũu a daar 'lɔ̃nɔ̃ Nãaŋmın Sıɛ na wiil yı naa a lɛ yın na 'yɛr.”

XIII Ka nırɛ kɔ̃ɔ na be a nıyɔɔ bala pɔ 'yɛr kʊ wʊ, “Wiwile 'yɛr a n yɛbɛ ka wʊ ı a sı pɔ̃ a kpĩi bonsı.”

XIV A Yesu 'yɛr wʊ, “Daba, an 'yɔ̃ɔ ma ıka n ı 'yɛr tɔɔrɔ naa pɔ̃nɔ̃ yı kpĩi bomo?”

XV Tı na wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yı kaara sʊ̃, na yı gu yı mãɛ a bʊ̃yɔɔ bɔfʊ pɔ, nırɛ bʊ̃yɔɔ ba kʊrɔ wʊ nyɛvʊr ɛ.”

XVI Be lɛ wʊ lɔb a sʊkpa nyã kʊ ba, “Danãa kɔ̃ɔ lɛ dɔ̃ɔ be be, na wʊ kɔ chɛ yɔɔ jaa a wʊ puo pɔ.

XVII Na wʊ piel tıɛrɛ ıka ŋmınɛ lɛ wʊn ı, ‘In ba tara jie na bin a bonsı ɛ?’

XVIII Nıtɔ̃ lɛ ın ı, ‘In ŋmɛr a bobo anyãna bar, tı naa mɛ bʊ̃bɛrɛ naa su a chi 'yɔ̃ɔn a bonsı a be.

XIX Tı pãa 'yɛr kʊ n mãɛ, ãgãn, pɛnɛ, n tara na bʊ̃yɔɔ ın bin kʊ n mãɛ yuon kʊ̈ bɔ̃ɔ sɔr ɛ. In dire naa, na n nyuro, na n chılɛ.’

XX Tıchɛ ka a Nãaŋmın 'yɛr kʊ wʊ, ‘Jɔl nyã, fʊn kpin a tãsɔɔ nyãna, tı a bonsı ala fʊn bin kʊ a fʊ mãɛ, an lɛ na de?’

XXI Nıtɔ̃ lɛ an be nırɛ jaa na bin bonsı kʊ a wʊ mãɛ, tı ba ı tara sʊɔ Nãaŋmın sɛ̃ ɛ.”

XXII Kaa Yesu pãa 'yɛr kʊ a wʊ poturbo, “A lɛ jũu, n 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka, yı ta waala a yı nyɛvʊr 'yɔ̃ɔ ɛ, 'yɛrɛ ıka bo lɛ yın di ɛ. Bıı waala ıka bo lɛ yın su pɔɔ a ãgãn ɛ.

XXIII A nyɛvʊr gar naa a bʊ̃diir, ka a ãgãn mı gar a fɔɔr.

XXIV Yı kaa a gagası, ba maa bʊr ɛ, bıı ŋma ɛ, bıı tara boor ma bin ɛ, tıchɛ Nãaŋmın lɛ guolo ba. Yın, yı gar a lubil.

XXV A yı buor sʊɔ lɛ na waal na wʊ wa de bıbir bʊ̃'yen pʊɔ a wʊ nyɛvʊr pɔ?

XXVI Ala ı yı kʊ̈ tɔ̃ɔ a yelbile nyãna ı ɛ, ŋmınɛ a yı tıɛrɛ a ala na chɛ?

XXVII “Yı kaa nyɛ a lɛ a bonsı puul na ma nɔ̃ɔ. Ba maa tɔ̃ ɛ, bıı wob fuu su ɛ, tıchɛ a nãa Solomon gba nı a wʊ bɔ̃tarsı ba dɔ̃ɔ su fuu ka wʊ vıelɛ gar naa ɛ.

XXVIII Ala ı nıtɔ̃ lɛ a Nãaŋmın ma pãɛ a bonsı puul a mɔ̃ɔ pɔ ka a vıelɛ a dına tıchɛ ka a wɛr chaar ka a bũu di, wʊ kɔ̃ pãɛ a yın gar a lɛ ɛ? Yın sɔɔfʊ na ba jã bon ɛ.

XXIX Yı ta ir nyãa 'yɔ̃ɔ a ala yın na di bıı nyũ pɔ ɛ, yı ta vɛ̃ ka a yı pıla ɔɔrɔ ɛ.

XXX Nırɛ jaa, ala puor lɛ ba turo, tıchɛ a yı Sãa bɔ̃ɔ naa ıka yı bʊɔrɔ naa a bonsı anyãna.

XXXI Yı de nie bɔ a Nãaŋmın nãalɔ̃ʊ, ka anyãna a jaa wʊn den pʊɔ yı.

XXXII “Yın piir na ba jã bon ɛ, yı ta joro dãbãɛ ɛ, bojũu a yı Sãa pʊɔ pɛl naa wʊn kʊ yı a wʊ nãalɔ̃ʊ.

XXXIII Yı da a yı bonsı de a libie pɔ̃ nɔ̃n dɛ̃me, yın tara naa a libie wʊʊr ala na ba sɔ̃ɔnɔ̃ ɛ. Ka a yı bɔ̃tarsı be a saaju, naa kɔ̃ wur ɛ. Nãnyie kɔ̃ gbʊr be ɛ, kpolo ba be be na mʊʊ ɛ.

XXXIV Bojũu, a jie a yı bɔ̃tarsı na be, be lɛ a yı nyãa mı ma gã.

XXXV “Yı chɔɔr yı mãɛ gu tı chʊm a yı fãtınsı ka a lırɛ.

XXXVI Yı kaara fıka tɔ̃tɔ̃nbɔ na chɛlɛ a ba nıkpɛ̃ɛ ka wʊn yi a pɔɔ kulfʊ jie wa. 'Lɔ wa kpoor a pãn ban yuo wʊn a pãn ajienaa ka wʊ kpɛ.

XXXVII An ın bɔɔsɔ̃n kʊ a tɔ̃tɔ̃nbɔ banyãna a ba nıkpɛ̃ɛ na wa nyɛ ba ka ba chɛnɛ jɛ̃ gu wʊ. Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı ıka wʊn chɔɔr naa a wʊ mãɛ ka ba 'mataa jãnɛ a bʊ̈diir jie ka wʊ pɔ̃ ba a bʊ̈diir.

XXXVIII An ın bɔɔsɔ̃n kʊ a tɔ̃tɔ̃nbɔ bala a ba nıkpɛ̃ɛ na wa nyɛ ban chɔɔr, ala ı gba ka tãsɔɔ pɔ̃n lɛ bıı, ka nɔrsı kɔ̃nɔ̃ naa.

XXXIX Tıchɛ yı bɔ̃ɔ a par, ıka ala ı a yir sʊɔ bɔ̃ɔ naa a sɔ̃ɔ 'lɔ a nãnyie na waara, wʊ kɔ̃ sɔɔ ka a nãnyie kar a pãn tı kpɛ a yir ɛ.

XL A yın mı yı chɔɔr gu, bojũu a maa Nısaal Bie na lıɛb wa a sɔ̃ɔ 'lɔ yın ba lɛ tıɛrɛ ma ɛ.”

XLI Ka a Pita sʊʊr wʊ, “N Soro, sın lɛ fʊ lɔb a sʊkpa nyã kʊ bıı nırɛ jaa lɛ?”

XLII Ka a Yesu 'yɛr, “An lɛ pãa ı a yelmãɛ nı a yɛ̃ sʊɔ, a wʊ nıkpɛ̃ɛ na 'yɔ̃ɔ ka wʊ kaara wʊ a yir, na wʊ kʊrɔ a tɔ̃tɔ̃nbɔ a ba bʊ̈diir a sɔ̃ɔ 'lɔ na sɛɛ?

XLIII An ın bɔɔsɔ̃n kʊ a tɔ̃tɔ̃nɔ̃ nyãna a wʊ nıkpɛ̃ɛ na wa nyɛ wʊn ırɛ a lɛ.

XLIV Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı ıka, wʊn vɛ̃n ka wʊ kaara a wʊ bonsı a jaa.

XLV Tıchɛ ala ı a tɔ̃tɔ̃nɔ̃ nyãna tıɛr a wʊ nyãa pɔ ıka, a n nıkpɛ̃ɛ kor a waa, tı piel pɔɔrɔ a tɔ̃tɔ̃nbɔ bala na be a yir, tı pãa ma di na wʊ nyũ buu.

XLVI A tɔ̃tɔ̃nɔ̃ nyãna, a wʊ nıkpɛ̃ɛ na wa dũu wʊ naa a bıbir 'lɔ wʊn ba tıɛrɛ nı a sɔ̃ɔ 'lɔ wʊn ba bɔ̃ɔ ɛ. Wʊn ŋma wʊn jaa gbʊl gbʊl, tı lɔb wʊ 'yɔ̃ɔ a bala na ba sɔɔ de pɔ ɛ.

XLVII A tɔ̃tɔ̃nɔ̃ 'lɔ na bɔ̃ɔ lɛ a wʊ nıkpɛ̃ɛ na bʊɔrɔ tı na waa chɔɔr tɔ̃n a lɛ a nıkpɛ̃ɛ na bʊɔrɔ ɛ, wʊn nyɛn ŋmefʊ yɔɔ.

XLVIII Tıchɛ a 'lɔ na ba bɔ̃ɔ ɛ, tı maal bɔr ban ŋme wʊn jaa bãlãa. Nırɛ 'lɔ ban kʊ yɔɔ ban bʊɔrɔ na yɔɔ yi a wʊ sɛ̃, fʊ̃ʊ nũu pɔ ban 'yɔ̃ɔ yɔɔ, fʊ̃ʊ lɛ ban sʊʊr yɔɔ.

XLIX “Bũu lɛ n waan ıka n wa 'yɔ̃ɔ a wɛr pɔ, ın taa bʊɔrɔ naa ala ı a ben ta 'lırɛ.

L Tıchɛ n chɛnɛ tara yele ın na ı Nãaŋmın kɔ̃ɔ sofʊ kaar ka a ı ma tıɛr tı tãn ın na wa baar.

LI Yı maa tãan nɛbɔ̃'yen yele lɛ n waan a wɛr pɔ bıı? Kai, n 'yɛr kʊ yı, tıchɛ ootaa lɛ n waan.

LII An yi a dına nıbɛ anũu na kpıɛrɛ yir na ŋman jiir ayi. Ka ata jɛɛrɛ nı a ayi ka ayi mı jɛɛrɛ nı a ata.

LIII Ban ooro nı taa, sãa na oon bie ka a bie mı oo a sãa, ka a ma oo a bipɔɔ ka a bipɔɔ mı oo a ma. Pɔɔ na oo naa a wʊ bidaba pɔɔ, ka a bidaba pɔɔ mı oo a wʊ sırɛ ma.”

LIV Ka a Yesu 'yɛr kʊ a nıyɔɔ bala, “Yın wa nyɛ julɔ̃juur na ire a mɔ̃tɔ̃ɔ mʊrfʊ jie yı ma 'yɛr ıka saa na wa naa, ka a ma ı a lɛ.

LV Yın wa nyɛ sɛsɛbɛ mı na furo duoro jũu, yı ma 'yɛr ıka tʊl na wa naa. Ka a ma ı a lɛ.

LVI A yın nɛɛr ayi dɛ̃me banyãna. Yı bɔ̃ɔn a tɛ̃e nı a saaju 'yɛr ma 'yɛr, ŋmınɛ a yı kɔ̃ tɔ̃ɔ a dına 'yɛr 'yɛr ɛ?

LVII “Bo lɛ so ka yın mãɛ kɔ̃ tɔ̃ɔ tɔɔr a lɛ na tor ɛ?

LVIII An ı a yın nı a yı sãn sʊɔ lɛ 'mataa chiine, yı mʊlɔ wʊ a sɔr pɔ, ka lɛ ba lɛ ɛ, wʊn de yın 'yɔ̃ɔ a 'yɛr tɔɔrɔ nũu pɔ, ka wʊ de yı kʊ a nıpɔɔrɔ ka wʊ mı pɔɔ yı bar.

LIX N 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka, ala be ı a lɛ, faa be na wa yi ka faa yab a fʊ sãn baar ɛ.”

XIII

I Nıbɛ bamına mı ben be a sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃, na ba pãa mana kʊrɔ a Yesu a lɛ a paal nıkpɛ̃ɛ Pilate na dɔ̃ɔ kʊ a Galilee dɔɔr bamına, a sɔ̃ɔ 'lɔ ban be a bɔɔr lofʊ jie.

II A Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yı tıɛr ıka bala lɛ maal dɛɛr gar a Galilee nıbɛ ba jaa, ala lɛ so ban di a dɔɔyɛ nyã bıı?

III A ba ı lɛ lɛ ɛ, tıchɛ n 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka yın ba wa lıɛb a yı tıɛr ɛ, yı mı na wɛ naa.

IV Bıı a nıbɛ pie nı aniin (18) bala a jiwõo 'lɔ na kar lo kʊ a Siloam, yı tıɛr ıka bala lɛ maal yeldɛɛr gar a bala jaa na kpıɛrɛ a Jerusalɛm bıı?

V N 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ ɪka lɛ ba lɛ ɛ, tɪchɛ yɪn mɪ baa lɪɛb a yɪ tɪɛr ɛ, yɪ mɪ na wɛ naa."

VI A sʊkpa nyã lɛ Yesu pãa lɔb kʊ ba, "Daba kɔ̃ɔ lɛ tara kɔ̃kɔ̃tɪɛ a wʊ puo pɔ, a wʊ wa chen ɪka wʊ tɪ kaa a tɪɛ wɔ̃n bɪı, tɪchɛ a tɪɛ ba wɔ̃ ɛ.

VII Be lɛ wʊ 'yɛr kʊ a nɪrɛ 'lɔ wʊn vɛ̃ ka wʊ kaara a puo, 'Bojũu, yuom ata nɪ nyã ɪn yɔ ka, ma bʊɔrɔ a wɔ̃mɔ̃ ɪka n pɔr tɪ ma wa bɔ faa. Ŋmaa wʊ lɔb, ŋmɪnɛ an ɪ ka wʊ pii a wɛr ara nɪ?'

VIII Ka a 'lɔ na kaara a puo 'yɛr, 'Nɪkpɛ̃ɛ, bar wʊ ka n tuu jilɔ̃ 'yɔ̃ɔ pʊɔr ka yuon waara,

IX 'lɔ wa wɔ̃ go, tɪ 'lɔ ba wa wɔ̃ ɛ, ka n ŋmaa wʊ lɔb.' "

X A Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar Yesu ben a lɔ̃ɔfʊ yir ãsʊɔ pɔ wile ba,

XI be lɛ a pɔɔ be a sɪdɛbɛ na maal ka wʊ kab gɔ̃mɔ̃ yuom pie nɪ aniin (18), wʊ maa tɔ̃ɔ dɔl ɛ.

XII Yesu na nyɛ a pɔɔ a lɛ, wʊ bʊɔl wʊ naa ka wʊ wa a wʊ sɛ̃, ka wʊ 'yɛr kʊ wʊ, "Pɔɔ, a fʊ baal bar fʊ naa."

XIII Tɪ na wʊ pãa de a wʊ nũu dɔɔl a pɔɔ, ka a pɔɔ dɔl ajienaa na wʊ pɛɛrɛ a Nãaŋmɪn.

XIV Tɪchɛ ka a suur kpɛ a lɔ̃ɔfʊ yir nɪdier Yesu na sãa a baalaa a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar jũu, ka wʊ 'yɛr kʊ a nɪbɛ, "Bibie ayʊɔb ben be ka nɪrɛ na de tɔ̃n tɔ̃mɔ̃, yɪ ma wa ka wʊ sãana yɪ a ber ala pɔ, yɪ ta ma waara a Pɛ̃nfʊ Daar ɛ."

XV Ka a Soro 'yɛr kʊ wʊ, "Yɪn nɛɛr ayi dɛ̃me banyãna, a yɪ buor sʊɔ lɛ maa yuo a wʊ niin bɪı a wʊ bon chiin tɪ 'yɔ̃ɔ kɔ̃ɔ a Pɛ̃nfʊ Bɪbir ɛ?

XVI Ka a pɔɔ nyãna na ɪ a Abraham bipɔɔ, a tɪı na lũ yuom pie nɪ aniin (18), a ba sɛɛ ɪka wʊ for a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar bɪı?"

XVII Wʊn wa 'yɛr a nɪtɔ̃ ka a vĩ kpɛ a bala jaa na bɛrɛ wʊ a nɛɛ, tɪchɛ ka a nɪbɛ chɪlɛ a tɔ̃vɪɛlɛ ala wʊn tɔ̃.

XVIII A Yesu pãa 'yɛr, "Bo lɛ a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ nyɛtãan? Bo lɛ ɪn de man?

XIX Wʊ kaara fɪka kɔ̃kɔ̃ɔ bir nɪrɛ na de bʊr a puo pɔ ka wʊ bul na wʊ ɪ tɪɛ, ka a lubil wa 'yɔ̃ɔ choor a wilsɪ ju."

XX Wʊ lɛ sʊʊr ban go, "Bo lɛ ɪn de a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ man?

XXI Wʊ kaara fɪka dãbɪl pɔɔ na de 'yɔ̃ɔ jɔ̃ yɔɔ pɔ ka a ir vɔ̃."

XXII Yesu wile naa nɪbɛ be a tɛ̃bɛrɛ nɪ a tɛ̃bil ala pɔ tɪ na wʊn chen Jerusalɛm.

XXIII Be lɛ a nɪrɛ ãsʊɔ sʊʊr wʊ, "N Soro, nɪbɛ bãlãa tɛɛ lɛ na nyɛ faafʊ bɪı?" Ka wʊ 'yɛr kʊ ba,

XXIV "Yɪ mɔ̃ tu a dɔ̃dɔ̃ bile pɔ kpɛ, n 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ ɪka nɪyɔɔ lɛ na mʊɔrɔ bʊɔrɔ ɪka ba kpɛ tɪ kɔ̃ tɔ̃ɔ kpɛ ɛ.

XXV A yir sʊɔ na wa ir pɔɔ a pãn var yɪ bar be a yõo, ka yɪ ara kpooro sʊɔrɔ, 'Nɪkpɛ̃ɛ, yuo sɪ a pãn.' Tɪchɛ ka wʊ 'yɛr kʊ yɪ, 'N ba bɔ̃ɔ yɪ ɛ, bɪı a jie yɪn yi ɛ.'

XXVI Ka yɪ pãa 'yɛrɛ, 'Sɪn nɪ fʊ̃ʊ jaa 'mantaa di tɪ nyũ, a fʊ wiil sɪ be a sɪ tɛ̃e sãlsɔɔ.'

XXVII Tɪchɛ ka wʊn 'yɛr, 'N ba bɔ̃ɔ yɪ ɛ, bɪı a jie yɪn yi ɛ, yɪ tɔɔ yi tɪ chɛ ma a yɪn na tɔ̃nɔ̃ a dɛbɛ.'

XXVIII "Be lɛ yɪn kɔ̃nɔ̃ ɔɔrɔ a nyɪmɛ, yɪn wa nyɛ a Abraham, Isaakɪ nɪ Jekɔb nɪ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ ba jaa be a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ pɔ, tɪchɛ ka a yɪn 'lɔ be a yõo.

XXIX Nɪbɛ na yin a mɔ̃tɔ̃ɔ purfʊ jie, a mʊrfʊ jie, a jũu nɪ a par na ba wa jãnɛ dire be a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ pɔ.

XXX Sɪrɛ jaa, nɪbɛ ben puor tɪ na ban wa de nie, ka a bala mɪ na be a niem mɪ wa be a puor."

XXXI A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ pɔ lɛ a Faraseemɪne bamɪne wa a Yesu sɛ̃ wa 'yɛr kʊ wʊ, "Yi a ka chen jiyuo. A Hɛrɔd bʊɔrɔ na a fʊ kʊfʊ."

XXXII Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yɪ chen tɪ 'yɛr a mɔbaa 'lɔ̃nɔ̃, ɪn dii naa a sɪdɛbɛ ka a yi ka n sãa a nɪbɛ baalsɪ a dɪna nɪ bio ka a dayere daar ka n baar a n tɔ̃mɔ̃.

XXXIII Lɛ jaa an ɪ, ɪn chɛnɛ na chiine a dɪna nɪ bio nɪ a dayere. Sɪrɛ jaa lɛ, Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ kɔ̃ kpi ka Jerusalɛm ba lɛ ɛ.

XXXIV "Gboo yɪn Jerusalɛm dɛ̃me, yɪn lɛ ma kʊrɔ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ tɪ lɔɔrɔ a bala Nãaŋmɪn na tɔ̃ a yɪ sɛ̃ nɪ kʊsɪbɛ. N ma bʊɔrɔ naa ɪka n kaal a fʊ bibiir 'mataa nɪtãa lɛ nɔ̃ɔ na ma kaal a wʊ bil 'mataa a wʊ pɪrɛ pɔ, tɪ yɪ maa sɔɔ ɛ.

XXXV Yɪ nyɛ, a yɪ yir na lɪɛb dakpolo, tɪ ka n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka yɪ kɔ̃ lɛ nyɛ ma go ɛ, tɪ tãn a daar 'lɔ yɪn na 'yɛr, 'Nãaŋmɪn wʊ sʊ̃ʊ a 'lɔ wʊn tʊ̃!' " *(Yiel Gãn 118:26)*

XIV

I A Pɛ̃nfʊ Bɪbir ãsʊɔ daar, Yesu chen a Faraseemɪne nɪdiere ãsʊɔ yir difʊ jie ka ba jʊrɔ wʊ.

II Be lɛ ka daba kɔ̃ɔ na tara a baal vɔ̃ naa ara a wʊ niem.

III Ka a Yesu sʊʊr a Faraseemɪne nɪ a Mosesɪ nɛɛ bɔ̃ɔnbɔ, "A tara na sɔr ka fʊn sãa nɪrɛ na bɪɛrɛ a Pɛ̃nfʊ Bɪbir bɪı a ba tara sɔr ɛ?"

IV Tɪchɛ ka ba ɪ jaa gbulo, ka Yesu de a nũu dɔɔl a daba sãa a wʊ baal tɪ bar wʊ sɔr.

V Tɪ na wʊ pãa sʊʊr ba, "Ala ɪ a yɪ ãsʊɔ bie bɪı a wʊ nadar lon bulo pɔ a Pɛ̃nfʊ Bɪbir, wʊ kɔ̃ chen tɪ ir wʊ fɔfɔɔ jaa bɪı?"

VI Baa lɛ tara 'yɛr na 'yɛr ɛ.

VII Yesu nyɛn a nɪbɛ bala ban bʊɔl ɪka ba wa di, ka ba tuur a nɪbɛrɛ jaa jiir jãnɛ, ka wʊ lɔb a sʊkpa nyã kʊ ba,
VIII "Nɪrɛ wa bʊɔl fʊ pɔɔ kulfʊ jie, fõʊ wa chen ta tɪ jãnɛ a nɪbɛrɛ jaa jie ɛ, amɪne wʊ bʊɔl nɪrɛ na gar fʊ ka wʊn wa.
IX Ala wa ɪ a lɛ, wʊn wa 'yɛr fʊ naa, 'Ir, ka a daba nyã jãnɛ a fʊ jaa jie.' Vĩ lɛ fʊn ir tɪ jãnɛ nɪ a puor.
X Tɪchɛ bala wa bʊɔl fʊ, tɪ jãnɛ a puor, ka a 'lɔ na bʊɔl fʊ wa 'yɛr, 'N badaba wa jãnɛ ka a niem, be lɛ fʊn pãa võ a fʊ taaba niem.'
XI Bojũu, nɪrɛ jaa na 'mɔɔrɔ wʊ mãɛ saaju, Nãaŋmɪn na siir wʊ naa, 'lɔ mɪ na siir a wʊ mãɛ, Nãaŋmɪn na 'mɔɔ wʊn saaju."
XII Ka Yesu pãa 'yɛr kʊ a 'lɔ na bʊɔl wʊ, "Fõʊ wa bʊɔl nɪrɛ ɪka wʊ wa di, taa wa bʊɔlɔ a fʊ barmɪne, bɪɪ a fʊ yɛɛr, bɪɪ a fʊ bal nɪbɛ, bɪɪ a fʊ tɔ dẽme bala na ɪ tara dẽme ɛ. Ala ɪ fʊ ɪn a lɛ, ban bʊɔl fʊn daar kõɔ tɪ yaa a sãn.
XIII Tɪchɛ fõʊ wa bʊɔlɔ nɪbɛ ɪka ba wa di, bʊɔl a nɔ̃n dẽme, nɪ a gbɛrsɪ, nɪ a nɪbaalsɪ, nɪ a jɔ̃n.
XIV Fõʊ lɛ Nãaŋmɪn na sõʊ. Ban ba tara bon na yab fʊ ɛ, fõʊ lɛ na nyɛ sãyar a lɛ a nɪtõnsɪ na wa ir a kũu pɔ ɪ vʊ ɛ."
XV Ka a bala na lõɔ dire ãsʊɔ na wõ a nɪtõ, na wʊ 'yɛr kʊ a Yesu, "An ɪn bɔɔsõn kʊ a 'lɔ na wa jãnɛ a Nãaŋmɪn nãalõʊ pɔ dire."
XVI Be lɛ a Yesu lɔb a sʊkpa nyã, "Nɪkpɛ̃ɛ kõɔ lɛ dõɔ chɔɔrɔ na wʊ bʊɔlɔ nɪyɔɔ ɪka ba wa di.
XVII A sõɔ na wa ta, wʊ tõn a wʊ tõtõnõ ɪka wʊ chen tɪ 'yɛr a bala wʊn bʊɔl ɪka wʊ maal yele a jaa baar.
XVIII Tɪchɛ ka a ba ãsʊɔ jaa 'yɛr ɪka ba kõ nyɛ jie ɛ. Ka a 'lɔ ban dõɔ ta ka wʊ 'yɛr, 'N dãn popaalaa naa chiine ɪka n tɪ kaa, n kõ tõɔ tɪ ɛ.'
XIX Ka a ãsʊɔ mɪ 'yɛr, 'N dãn narkʊɔrsɪ pie naa jãna n kõ tõɔ tɪ ɛ.'
XX Ka a ãsʊɔ mɪ 'yɛr, 'Pɔɔ lɛ n de n kõ tõɔ tɪ be ɛ.'
XXI "A tõtõnõ lɪɛb wa 'yɛr a nɪtõ kʊ a wʊ nɪkpɛ̃ɛ, ka a suur kpɛ a nɪkpɛ̃ɛ ka wʊ 'yɛr kʊ a tõtõnõ, 'Lɪɛb chen fɔfɔɔ jaa a tẽe sãlsɔɔ nɪ a kõkorsɪ pɔ, na fʊ tɪ bʊɔl a nɔ̃n dẽme, a gbɛrsɪ, jɔ̃n nɪ a nɪbaalsɪ waan.'
XXII Ka a tõtõnõ wa 'yɛr, 'Nɪkpɛ̃ɛ, n ɪ naa a lɛ fʊn 'yɛr ɪka n ɪ, tɪchɛ ka a jie chɛnɛ be be.'
XXIII Be lɛ a nɪkpɛ̃ɛ pãa lɛ 'yɛr kʊ a tõtõnõ, 'Yi chen a sɔɪ pɔ, nɪ a sɛɛr pɔ tɪ bʊɔl nɪbɛ waan ka n yir wa sɛɛ.
XXIV N 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ ɪka ãsʊɔ jaa kõ lẽ maa ɛ.' "
XXV Yesu nɪ a nɪyɔɔ 'mantaa chiine, ka wʊ lɪɛb kaa ba tɪ 'yɛr,
XXVI "Ala ɪ nɪrɛ na wa naa a n sẽ, na waa 'laar a wʊ sãa nɪ a wʊ ma, nɪ a wʊ pɔɔ, a wʊ bibiir, a wʊ yɛɛr nɪ a wʊ yɛpɔbɔ 'matãan a wʊ mãɛ nyɛvʊr ɛ, wʊ kõ tõɔ ɪ a n poturo ɛ.
XXVII Nɪrɛ 'lɔ mɪ na ba de a wʊ daa tuo turo nɪ ma ɛ, wʊ kõ tõɔ ɪ a n poturo ɛ.
XXVIII "Ala ɪ a yɪ ãsʊɔ bʊɔrɔ na yir kpɛ̃ɛ mɛfʊ, a ba ɪ wʊn den nie jãnɛ guor kaa ala ɪ wʊ tara naa a libie na tõɔ mɛn baar ɛ?
XXIX Na wʊ taa kpar a yir tɪ ba tõɔ baar ɛ, ka a wʊ taaba nyɛ laara wʊ
XXX 'yɛrɛ, 'Jaal piel a mɛfʊ tɪ na waa baar ɛ.'
XXXI Bɪɪ nãbuor lɛ bʊɔrɔ ɪka wʊ tɪ jɛb a wʊ nãa tɔ sʊɔ na waa de nie jãnɛ kaa ɪka wʊn tõɔ de a wʊ nɪbɛ turo pie (10,000) tɪ jɛb a 'lɔ na waara nɪ a wʊ nɪbɛ turo lɪjɛr (20,000) ɔ?
XXXII Ala ɪ wʊ kõ tõɔ ɛ, wʊn tõn nɪbɛ ka ba chen tɪ 'maal a nãa 'lɔ na chɛnɛ be a tɛɛr.
XXXIII Lɛ mɪ lɛ, a yɪ ãsʊɔ jaa baa bar a wʊ bonsɪ a jaa ɛ, wʊ kõ tõɔ ɪ a n poturo ɛ.
XXXIV "Nyaar ɪ naa, tɪchɛ a wʊ nõɔ wa baar, ŋmɪnɛ ban lɛ ɪ wʊ ka wʊ lɛ nõmõ go?
XXXV Wa vɪɛl kʊ a tãpuor tãna ɛ, ban lɔb bar. Nɪrɛ 'lɔ na tara toor wõnõ, vɛ̃ ka wʊ wõ naa."

XV

I A lõpodierbe nɪ a tõdɛtõnbɔ lɔ̃ɔn taa na chɛl a Yesu 'yɛr.
II Tɪchɛ ka a Faraseemɪne nɪ a Mosesɪ nɛɛ wiwiilbe hũhũnõ 'yɛrɛ, "A daba nyã diere naa tõdɛtõnbɔ ka ba 'mataa dire."
III A Yesu pãa lɔb a sʊkpa nyã kʊ ba,
IV "Ala ɪ a yɪ ãsʊɔ tara na piir kɔbaa ka a bõ'yen wa bɔr, a ba ɪ wʊn bar a kɔbaa forbir ala a pɛchiin baa pɔ, tɪ yʊɔrɔ bʊɔrɔ a bõ'yen 'lɔ tɪ tãn a sõɔ 'lɔ jaa wʊn wa tɪ nyɛ wʊ bɪɪ?
V 'Lɔ wa nyɛ a pɛr nõɔ ma kpɛ wʊ naa ka wʊ 'mɔɔ dɔɔl bɔɔ ju
VI kulo nɪ a yir, tɪ pãa bʊɔlɔ a wʊ barmɪne nɪ a wʊ taaba lɔ̃ɔ taa tɪ 'yɛr, 'Yɪ pʊɔ ma chɪlɛ, bojũu n nyɛ naa a n pɛr 'lɔ na bɔr.'
VII N 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ ɪka a lɛ nɛ nɪ wʊ ju mɪ lɛ, chɪl kpɛ̃ɛ na ben a saaju a tõdɛtõnõ bõ'yen na lɪɛb a wʊ tɪɛr gar a kɔbaa forbir bala na ba tara tɪɛr lɪɛb fʊ ɛ.
VIII "Bɪɪ pɔɔ buor lɛ tara libibie pie ka ãsʊɔ bɔr, wʊ kõ chʊm bũu den saar pɪɪr a die wʊ jaa na wʊ wa tɪ nyɛ wʊ bɪɪ?
IX 'Lɔ wa nyɛ wʊ, wʊ ma bʊɔl a wʊ barmɪne nɪ a wʊ taaba lɔ̃ɔ taa tɪ 'yɛr, 'Yɪ pʊɔ ma chɪlɛ, n nyɛ naa a n libir na bɔr.'
X Lɛ nɛ nɪ wʊ ju mɪ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka, nõɔ mɪ na kpɛ naa a Nãaŋmɪn malakasɪ ala ɪ a tõdɛtõnõ bõ'yen lɪɛb a wʊ tɪɛr."

XI Yesu chɛnɛ na 'yɛrɛ kʊrɔ ba, “Daba lɛ tara wʊ dabil ayi.
XII Ka a bile sʊɔ wa 'yɛr kʊ a sãa, ‘N sãa, põ a fʊ kpĩi bomo ir a n bon kʊ ma.’ Ka a sãa de a wʊ kpĩi bomo põ ba.
XIII A ba kor ɛ, ka a bile 'lɔ lɔ̃ɔ taa a wʊ bonsɪ a jaa yi chiin tẽyuo pɔ, na wʊ tɪ bũbur a bonsɪ sɔ̃ɔ a jaa bar.
XIV Wʊn wa sɔ̃ɔ a jaa baar, ka a kɔ̃ lo a tẽe 'lɔ pɔ, ka a wõm piel kpɛ wʊ.
XV Wʊ chen a tẽe 'lɔ pɔ nɪrɛ ãsʊɔ yir tɪ bɔ tõmɔ̃, ka a nɪrɛ 'lɔ ma tʊ̈ wʊ ka wʊ chen a puo pɔ tɪ 'yɔ̃ɔ a wʊ dor bʊ̈diir.
XVI A jʊ̃ pɛbɛ ala ma ɪrɛ wʊn vɔlaa ka wʊ bʊɔrɔ ɪka wʊ 'wɔb tɪɪ, tɪchɛ nɪrɛ jaa maa kʊ wʊ bon ɛ.
XVII “Ka a yɛ̃ wa wʊ ka wʊ 'yɛr, ‘N sãa tara na tʊ̈tʊ̈nbɔ a ŋmɪnɛ a ba ma di bʊ̈diir faa, tɪchɛ ka a maa wa kpire nɪ kɔ̃ ka?
XVIII In lɪɛb kul a n sãa sɛ̃ naa tɪ 'yɛr wʊ, n maal dɛɛr Nãaŋmɪn sɛ̃ nɪ a fʊ sɛ̃.
XIX N ba lɛ chɛnɛ sɛɛ ka ban bʊɔl ma a fʊ bie ɛ, maal ma ka n ɪ a fʊ tʊ̈tʊ̈nɔ̃ ãsʊɔ.’
XX Lɛ wʊ ir kulo a sãa sɛ̃. Tɪchɛ wʊn chɛnɛ be a nɪdaa waara, a sãa nyɛ wʊ naa ka nɪbaal kpɛ wʊ ka wʊ jotuor a bie kõr tɪ puor wʊ.
XXI Ka a bidaba 'yɛr kʊ wʊ, ‘N sãa, n maal dɛɛr Nãaŋmɪn sɛ̃ nɪ a fʊ sɛ̃, n ba lɛ sɛɛn ka ban bʊɔl ma a fʊ bie go ɛ.’
XXII Tɪchɛ ka a sãa 'yɛr kʊ a gbãgbaar, ‘Yɪ pɔɔ fɔɔ tɪ de fuu nyã na vɪɛlɛ wa su wʊ, na yɪ de bɔ̃bile 'yɔ̃ɔ wʊ a nubir pɔ, na yɪ de nafɔbɔ wa su wʊ.
XXIII Yɪ tɪ kaa nele na 'wɔr na yɪ waan wa kʊ ka sɪ 'wɔb tɪ chɪlɛ.
XXIV Bojũu a n bidaba nyãna dɔ̃ɔ kpi tɪ lɛ ir ɪ vʊr, wʊ dɔ̃ɔ bɔr tɪ sɪ lɛ nyɛ wʊ.’ Ka ba piel chɪlɛ.
XXV “Tɪchɛ ka a bidakpɛ̃ɛ 'lɔ be a puo pɔ, na wʊ wa ir waara, wʊn wa gbʊrɔ a yir wʊ wõn bãnɛ nɪ chɛlsɪ.
XXVI Be lɛ wʊ bʊɔl a gbãgbaa ãsʊɔ na wʊ sʊʊr a yelnyɪnɛ na be be.
XXVII Ka a gbãgbaa 'yɛr kʊ wʊ, ‘A fʊ yɛbile lɛ wa ka a fʊ sãa ɪ a ba kʊ nel'wɔr jaa, bojũu wʊ nyɛn a wʊ bie na lɪɛb wa nɪ lãafɪɛ tɪ chɛnɛ kpɛ̃mɛ.’
XXVIII A suur kpɛ a yɛkarma ka wʊ jɛ, waa kpɛ ɛ. Ka a sãa yi 'maala wʊ ɪka wʊ kpɛ.
XXIX Tɪchɛ ka wʊ 'yɛr kʊ a sãa, ‘Nyɛ lɛ ɪn wõnõ a fʊ toor naa tõnɔ̃ kʊrɔ fʊ a yuom anyãna a jaa, n ba gɔ̃ɔ fʊ nɛɛ jaa ɛ. Tɪchɛ faa mɪ wa kʊ ma bule gba ɪka, n mɪ kʊ ka maa nɪ a n barmɪne mɪ 'mataa di tɪ chɪlɛ ɛ.
XXX Tɪchɛ a fʊ bibawõno nyãna na de a fʊ bonsɪ yin ka a 'lɔ nɪ a pɔɔ baar tɪ 'mataa sɔ̃ɔ bar, tɪ lɪɛb wa a yir ka fʊ ir kʊ nel'wɔr kʊ wʊ.’
XXXI Ka a sãa 'yɛr, ‘Fʊ̃ʊ 'lɔ, fʊ ben a n sɛ̃, ka a bomo a jaa ɪn tara ɪ a fʊ bonsɪ.
XXXII Tɪchɛ a sɛɛ naa ka sɪn dãɛnɛ na sɪ chɪlɛ bojũu a fʊ yɛbile nyãna dɔ̃ɔ kpi tɪ lɛ ɪ vʊr go, na wʊ dɔ̃ɔ bɔr tɪ sɪ lɛ nyɛ wʊ.’ ”

XVI

I Yesu 'yɛr kʊ a wʊ poturbo ɪka, “Taraa sʊ̃ɔ kɔ̃ɔ lɛ dɔ̃ɔ be be, na wʊ tara nɪrɛ na kaara wʊ a bonsɪ, na wʊ põpʊrɔ bara.
II Ka wʊ bʊɔl wʊ waan wa sʊʊr, ‘N wõn ban 'yɛrɛ a fʊ 'yɛr yʊɔrɔ nɪ, man a lɛ fʊn tʊ̈ kʊ ma, bojũu fʊ kʊ̃ lɛ tʊ̈ɔ tʊ̈ a tõmɔ̃ ɛ.’
III Ka a tʊ̈tʊ̈nɔ̃ 'yɛr kʊ a wʊ mãɛ, ‘Ŋmɪnɛ lɛ ɪn pãa ɪ a põpãanyã? A n nɪkpɛ̃ɛ faa man a tõmɔ̃, n mɪ ba lɛ kpɛ̃mɛ na tʊ̈ɔ kɔ ɛ, a mɪ na ɪn vĩ ɪn na sʊɔrɔ.
IV N bɔ̃ɔ lɛ ɪn na ɪ maa ba lɛ wa tara tõmɔ̃ ɛ, tɪchɛ ka nɪbɛ chɛnɛ de ma a ba yie.’
V Be lɛ wʊ bʊɔl a wʊ nɪkpɛ̃ɛ sãma dẽme ba jaa na wʊ sʊʊr a 'lɔ na de nie, ‘A ŋmɪnɛ lɛ fʊ di a n nɪkpɛ̃ɛ sãn?’
VI Ka wʊ 'yɛr, ‘Kãlaar kɔbaa (100) lɛ n di a sãn.’ Ka a 'lɔ na kaara a bonsɪ 'yɛr, ‘De a gãn nyãna jɛn fɔɔ jaa na fʊ sɛb lɪjaayi nɪ pie (50).’
VII Tɪ na wʊ lɛ sʊʊr a ayi sʊɔ, ‘A ŋmɪnɛ fʊ mɪ di a n nɪkpɛ̃ɛ sãn?’ Ka wʊ 'yɛr, ‘Chi bɔtɔr kɔbaa (100) sãn lɛ n di.’ Ka wʊ 'yɛr, ‘De a fʊ gãn na fʊ sɛb lɪjaa naar 'yɔ̃ɔ (80).’
VIII Ka a nɪkpɛ̃ɛ dãn a tʊ̈tʊ̈nɔ̃ nyãna na ba tara yelmãɛ ɛ, bojũu wʊ tɪɛr nɪdaar. A wɛr nyã nɪbɛ tara na yɛ̃ a ba taaba jie gar a chãa nɪbɛ.
IX “N 'yɛr na kʊrɔ yɪ ɪka, yɪ de a wɛr nyã bʊ̃tarsɪ na yɪ ŋman barmɪne ala wa baar, Nãaŋmɪn na de yɪn kpɛ̃n a yir kpo kpo 'lɔ pɔ.
X Nɪrɛ 'lɔ jaa na tara yelmãɛ nɪ a bʊ̃bile, wʊn tara naa yelmãɛ nɪ a bʊ̃yɔɔ. Nɪrɛ 'lɔ jaa mɪ na ba tara yelmãɛ nɪ a bʊ̃bile ɛ, wʊ kʊ̃ mɪ tara yelmãɛ nɪ a bʊ̈yɔɔ ɛ.
XI Ala ɪ yaa tara yelmãɛ nɪ a wɛr bʊ̃tarsɪ ɛ, an lɛ na sɔɔ de a yelmãɛ bomo kʊ yɪ?
XII Ala ɪ yaa tara yelmãɛ nɪ nɪrɛ kɔ̃ɔ bon ɛ, an lɛ na kʊ yɪ a yɪ bon?
XIII Gbãgbaa kʊ̃ tʊ̈ɔ tʊ̈ kʊ nɪbɛrɛ ayi ɛ, wʊn nʊ̃n ãsʊɔ tɪ 'laar ãsʊɔ, bɪɪ wʊn wõnõ na ãsʊɔ toor tɪ ba wõnõ ãsʊɔ toor ɛ. Yɪ kʊ̃ tʊ̈ɔ tʊ̈ kʊ Nãaŋmɪn nɪ libie ɛ.”
XIV A Faraseemɪne na nʊ̃ libie na wʊ̃ a lɛ a Yesu na 'yɛr, ka ba laara wʊ.
XV A Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yɪ ma maal yɪ mãɛ nɪtorsɪ a nɪbɛ niem, tɪchɛ Nãaŋmɪn bɔ̃ɔn a yɪ tɪɛr. Bon 'lɔ nɪbɛ na 'yɔ̃ɔnɔ̃ ɪn Nãaŋmɪn bʊ̃chiiraa.
XVI “A Mosesɪ Nɛɛ nɪ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ 'yɛr wa tãn a Jɔɔn sɔ̃ɔ. An yi a sʊ̃ɔ 'lɔ wʊ jaa, ba 'yɛr naa a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ 'yɛr sʊ̃n ka a ãsʊɔ jaa mʊɔrɔ wʊ sɔr, ɪka wʊ kpɛ.
XVII An ɪn kɔ̃mɔ̃kɔ̃mɔ̃ kʊ a saaju nɪ a tẽe ka a po tal, gar a Nɛɛ 'yɛr bir na yi lo.

XVIII Nɪrɛ jaa na dii a wʊ pɔɔ bar tɪ kul
pɔɔ yuo, wʊ maal dɛɛr, ka a daba 'lɔ mɪ na
kul a pɔɔ a sɪrɛ na dii bar, mɪ maal dɛɛr.
XIX "Tara sʊɔ kɔ̃ɔ lɛ dɔ̃ɔ be be, na wʊ
ma su kparsɪ nɪ fuu pɪɛl na wʊ dire bɔ̃nɔ̃n
bɪbir jaa.
XX Ka a sʊsʊɔrɔ kɔ̃ɔ yuor na di Lajarusɪ
mɪ be be na ɪ natɪnara ma jãnɛ a tara sʊɔ
dɔ̃dɔr nɛɛ.
XXI Na wʊ ma bʊɔrɔ ɪka wʊ nyɛ a bɔ̃di
pʊr pʊr ala a tara sʊɔ na dire ka a ŋmara
loro, ka a baar gba ma wa lɛnɛ a wʊ natɪɛ.
XXII A sʊsʊɔrɔ nyãna wa kpi naa, ka
a malakasɪ wa de wʊ chiine tɪ bin a
Abraham sɛ̃. Ka a tara sʊɔ 'lɔ mɪ wa kpi
ka ba ũu wʊ.
XXIII "A be a kpĩisɪ tẽe, ka a ɪ dɔɔyɛ jie
lɛ, ka wʊ gbã nyɛ Abraham tɛɛr jaa ka a
Lajarusɪ jãnɛ a wʊ lõboor.
XXIV Be lɛ wʊ bʊɔl, 'N sãa Abraham, kaa
n nɪbaal tɪ na fʊ tɔ̃ a Lajarusɪ ka wʊ 'me
kʊ̃ɔ nɪ nubir wa 'maan ma jãlbir, bojũu a
wõnõ ma naa ka a bũu pɔ.'
XXV Tɪchɛ ka a Abraham 'yɛr, 'N bie, tɪɛr
kaa fʊn dɔ̃ɔ be a wɛr pɔ dire nʊ̃ɔ, tɪchɛ ka a
Lajarusɪ mɪ dire dɔɔyɛ, põpãanyã, wʊ mɪ
dire naa a nʊ̃ɔ tɪchɛ ka fʊ mɪ dire a dɔɔyɛ.
XXVI A nyã gba ba ɪ yele ɛ, a bɔɔ kpɛ̃ɛ nyã
na be a sɪ chara pɔ, ka a bala na bʊɔrɔ ɪka
ba yi a ka tɪ a yɪ sɛ̃ kʊ̃ tʊ̃ɔ ɛ, ãsʊɔ jaa kʊ̃
tʊ̃ɔ yi a be tɪ mɪ wa a sɪ sɛ̃ ɛ.'
XXVII "Ka wʊ lɔb nũu 'yɛr, 'Yãayãaabɪlɛ lɛ
n sʊɔrɔ, n sãa, tʊ̃ a Lajarusɪ ka wʊ kul a
be a sãa yir,
XXVIII n tara na yɛɛr anũu wʊ tɪ kpãa ba
ka ba taa ɪrɛ mɪ wa wa a dɔɔyɛ nyã pɔ ɛ.'
XXIX Ka Abraham 'yɛr, 'Mosesɪ nɪ a
Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ a lɛ ban sɛb bin ben a
ba sɛ̃, ba chɛlɛ a ala ban 'yɛrɛ.'
XXX Ka wʊ 'yɛr, 'Kai n sãa Abraham, ala
ɪ nɪrɛ lɛ ir a kũu pɔ tɪ 'yɛr kʊ ba ban lɪɛb
a ba tɪɛr.'
XXXI Ka a Abraham 'yɛr kʊ wʊ, 'Ala ɪ
ba kʊ̃ chɛl a lɛ a Mosesɪ nɪ a Nãaŋmɪn
'yɛ'yɛrbɛ na 'yɛr lɪɛb a ba tɪɛr ɛ, nɪrɛ sɔɔ
ir kũu pɔ tɪ 'yɛr an ɪn pɔrɔ.' "

XVII

I Yesu 'yɛr kʊ a wʊ poturbo, "Yelsɪ ala na
vɛ̃ ka nɪrɛ ɪ bier ben be na wa, tɪchɛ nɪrɛ
'lɔ jie an tu wa ben pɔ'yɔ̃ɔ fʊ pɔ.
II A nɪnyɪnɛ 'lɔ̃nɔ̃, bala 'mɔɔ nɪɛr lũ yɔɔl
a nyĩe pɔ daa lɔb a man kʊ̃ɔ pɔ, ala sa wʊn
na vɛ̃ ka a bʊ̃bil banyãna ãsʊɔ ɪ bier.
III Yɪ guro yɪ mãɛ, ala ɪ fʊ yɛbɛ maal fʊn
dɛɛr gʊ̃ wʊ, 'lɔ wa de a bɔrfʊ vɛ̃ kʊ wʊ.
IV Ala ɪ a bɪbir bʊ̃'yen pɔ lɛ wʊ maal
fʊ dɛɛr gbɛɛ ayopõi tɪ mɪ lɪɛb wa a gbɛɛ
ayopõi wa de bɔrfʊ, vɛ̃ kʊ wʊ."
V Ka a nɪtʊ̃nsɪ 'yɛr, "Sɪ Soro, pʊɔ sɪ
sɔɔfʊ."

VI Ka a Soro 'yɛr kʊ ba, "Yɪn tara sɔɔfʊ
jaa pʊʊr fɪka kɔ̃kɔ̃ɔ bir, yɪn tʊ̃ɔ 'yɛr kʊ a
tɪkpɛ̃ɛ nyãna, 'Vʊ̃ɔ tɪ ba man pɔ, ka wʊ tu
a lɛ yɪn 'yɛr.'
VII "Ala ɪ a yɪ ãsʊɔ tara na gbãgbaa ka wʊ
kʊɔrɔ bɪɪ ŋmaara piir, 'lɔ wa yi a tõmɔ̃ jie
wa, fʊn 'yɛr wʊ naa ɪka wʊ wa jãnɛ di ɔ?
VIII A ba ɪ fʊn 'yɛr wʊ naa, 'Maal a bʊ̃diir
fɔɔ na fʊ chɔɔr a fʊ mãɛ wa ara gu ma, ka
n di tɪ nyũ baar ka fʊ mɪ pãa di tɪ nyũ ɛ.'
IX Wʊn puor naa a gbãgbaa nyãna wʊn
'yɔ̃ɔ ka wʊ maal bɪɪ?
X A yɪn mɪ lɛ lɛ, yɪn wa maal ala a jaa
Nãaŋmɪn na 'yɔ̃ɔ yɪ, yɪn 'yɛr naa, 'Saa sɛɛn
ɛ, gbãgbaar lɛ sɪ ɪ na sɪ maal a lɛ na ɪ a sɪ
tõmɔ̃.' "
XI Yesu den a sɔr chiine a Jerusalɛm, wʊ
kpɛ̃n a Samariya nɪ a Galilee chara pɔ.
XII Na wʊ chiine kpɛ a tẽbile ãsʊɔ pɔ, ka
a kɔ̃kʊ̃n pie tuor wʊ a be. Ba ara na tɛɛr
jaa
XIII tɪ gboolo bʊɔlɔ, "Nɪkpɛ̃ɛ Yesu, kaa sɪ
nɪbaal."
XIV Wʊn nyɛ ba a lɛ, na wʊ 'yɛr kʊ ba,
"Yɪ chen tɪ wiil a yɪ mãɛ kʊ a Juu nɪbɛ
bɔɔrlorbo." Ban chen a lɛ, ka a ɪ ba sa
naa.
XV A ba ãsʊɔ na nyɛ ka a ɪ wʊ sa naa,
wʊ lɪɛb wa de nɛkpɛ̃ɛ na wʊ pɛɛrɛ nɪ
Nãaŋmɪn.
XVI Wʊ lon kpa a Yesu gbɛɛ par tɪ puor
wʊ, Samariya lɛ wʊ yi.
XVII Ka a Yesu sʊʊr, "A ba ɪ pie lɛ sa ɛ? Ka
nyɪnɛ a pie forbir be?
XVIII ʅsʊɔ jaa ba lɪɛb wa ɪka wʊ wa puor
Nãaŋmɪn yãan ka a sãan nyã ba lɛ ɛ."
XIX Tɪ pãa 'yɛr kʊ wʊ, "Ir kulo, a fʊ sɔɔfʊ
sa fʊ naa."
XX A Faraseemɪne lɛ sʊʊr naa Yesu ɪka
dabor lɛ a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ na wa, ka a
Yesu 'yɛr, "Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ kʊ̃ wa ka ba
bɔ̃ɔn ɛ.
XXI Bɪɪ ka nɪbɛ 'yɛr, yɪ nyɛ wʊ ka, bɪɪ yɪ
nyɛ wʊ kasɛn, bojũu Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ ben
a yɪ pɔ."
XXII Tɪ pãa 'yɛr kʊ a poturbo, "Sɔ̃ɔ kɔ̃ɔ
waara na a yɪn wa bʊɔrɔ ɪka yɪ nyɛ a maa
Nɪsaal Bie nɪ nɪbir, tɪchɛ yɪ kʊ̃ nyɛ ma ɛ.
XXIII Nɪbɛ na 'yɛr yɪ naa, 'Kasɛn lɛ wʊ be,'
bɪɪ 'Ka lɛ wʊ be.' Yɪ taa ɪrɛ wa joro turo
ba chiine be ɛ.
XXIV A maa Nɪsaal Bie bɪbir na kaara naa
fɪka a saa na ma nyɪɪr a saaju yi a lõboor
nyã tɪ gbem a lõboor ãsʊɔ.
XXV Tɪchɛ ɪn den nie di dɔɔyɛ yele yɔɔ
jaa pɔ, ka a dɪna nɪbɛ tɔr ma.
XXVI "Lɛ an dɔ̃ɔ kaara a Nowa sɔ̃ɔ, lɛ mɪ
lɛ an kaara a maa Nɪsaal Bie sɔ̃ɔ.
XXVII Nɪbɛ dire naa na ba nyuro ka dɔɔr
nɪ pɔbɔ kulo taa, tɪ tãn a bɪbir 'lɔ a Nowa
na kpɛ a gbor kpɛ̃ɛ pɔ, ka a kʊ̃ɔ paal wa
sɔ̃ɔ ba jaa bar.

XXVIII "Lɛ mı lɛ a kaara a Lotı sɔ̃ɔ, nıbɛ dire naa, na ba nyuro, na ba daara lıɛb daara, na ba bʊrɔ na ba mıɛrɛ nı yie.
XXIX Tıchɛ a bıbir 'lɔ a Lotı nı wa yi a Sodom bũu nı kʊsılirsı yin saaju lo pɔɔ a nıbɛ ka ba jaa kpi.
XXX Lɛ lɛ a maa Nısaal Bie bıbir mı na kaara.
XXXI "A bıbir 'lɔ̃nɔ̃, nırɛ na be a wʊ gar ju, ka a wʊ bonsı be a die pɔ, wʊ kɔ̃ suu tı de ɛ. Lɛ mı lɛ nırɛ na be puo pɔ kɔ̃ kul tı de bon ɛ.
XXXII Yı tıɛr a Lotı pɔɔ.
XXXIII Ɩsʊɔ jaa na bʊɔrɔ ıka wʊ faa a wa nyɛvʊr na bɔr wʊ naa, nırɛ 'lɔ na lɔb a wʊ nyɛvʊr bar, wʊn tara wʊ naa.
XXXIV "N 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka a tãsɔɔ 'lɔ̃nɔ̃, nıbɛ ayi na gãn gaa jie, ka a Nãaŋmın wa de bɔ̃'yen tı chɛ bɔ̃'yen bar.
XXXV Ka a pɔbɔ ayi nıɛnɛ jɔ̃, ka a Nãaŋmın de bɔ̃'yen tı chɛ bɔ̃'yen bar.
XXXVI Dɔɔr ayi mı na ben puo pɔ, ka a Nãaŋmın wa de ãsʊɔ tı chɛ bɔ̃'yen bar."
XXXVII Ka ba sʊʊr wʊ, "Sı Soro, nyınɛ?" Ka wʊ 'yɛr, "Jie bɔ̃kũu na be, be lɛ sıdumosı ma loro."

XVIII

I Yesu pãa lɔb sʊkpa kʊ a wʊ poturbo na wʊ wiil ba a lɛ ban na sʊɔrɔ Nãaŋmın taa baala ɛ.
II Wʊ 'yɛr naa, "A tẽe kɔ̃ɔ pɔ, 'yɛr tɔɔrɔ kɔ̃ɔ dɔ̃ɔ be be, waa joro Nãaŋmın dãbãɛ ɛ, waa mı kaara nırɛ nıbaal ɛ.
III Ka a pɔɔ kʊɔr kɔ̃ɔ mı be be a tẽe pɔ, na wʊ ma waara a wʊ sɛ̃ wa 'yɛrɛ, ''Yɛr faa ma a n sãn sʊɔ sɛ̃.'
IV Bojũu, gbɛɛ aŋmınɛ jaa lɛ wʊ ma tɔr, tı wa 'yɛr kʊ wʊ mãɛ, 'N gba ba joro Nãaŋmın dãbãɛ ɛ, bıı kaara nırɛ nıbaal lɛ.
V Tıchɛ bojũu, a pɔɔ kʊɔr nyãna na yʊɔrɔ dɔ̃ɔnɔ̃ ma, ın tɔɔr a wʊ 'yɛr kʊ wʊ ka wʊ ta yʊɔrɔ bala ma ɛ.' "
VI Ka a Soro 'yɛr, "Yı nyɛ lɛ a 'yɛr tɔɔr filefile nyã na 'yɛr.
VII Nãaŋmın mı kɔ̃ 'yɛr faa a wʊ nı-irsı na kõnõ kʊrɔ wʊ mɔ̃tɔ̃ɔ nı tãsɔɔ jaa ɛ? Bıı wʊn lıɛrɛ ban bara?
VIII N 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka Nãaŋmın na tɔɔr a ba 'yɛr fɔɔ jaa kʊ ba. A maa Nısaal Bie wa lıɛb wa a wɛr pɔ, ın nyɛn nıbɛ ka ba tara sɔɔfʊ ɔ?"
IX Yesu lɛ lɔb sʊkpa de man a nıbɛ bamıne na tıɛr ıka ba ın nıtorsı tı kaara a ba taaba pɔrɔ.
X "Nıbɛ ayi lɛ dɔ̃ɔ do a Nãaŋmın puorfʊ yir ıka ba tı sʊɔr Nãaŋmın. Ɩsʊɔ ın Farasee nırɛ, ka a ãsʊɔ mı ı lõpodiere.
XI Ka a Farasee nırɛ 'lɔ ir ara, tı sʊɔrɔ a Nãaŋmın 'yɛrɛ nı, 'Nãaŋmın n puor fʊn yãan, nı ın ba kaara a nıbɛ bamıne kaar ɛ, nıfarba, tõdɛtõnbɔ, sɛ̃sɛ̃nbɛ, bıı a lõpodiere nyã kaar gba ɛ.
XII Maa 'lɔ, n ma gal kɔ̃ gbɛɛ ayi daa jaa pɔ, n bonsı pie jaa pɔ, n ma ir naa a bɔ̃'yen.'
XIII Tıchɛ ka a lõpodiere 'lɔ mı ara tɛɛr jaa na wʊ 'wor nuur, waa 'la dʊɔ kaa saaju ɛ, tı na wʊ 'yɛr, 'Nãaŋmın kaa n nıbaal, yelbe-ırɛ lɛ n ı.'
XIV A lõpodiere nyã yele tor naa a Nãaŋmın sɛ̃, ka wʊ lıɛb kul gar, a Farasee nırɛ 'lɔ. Bojũu nırɛ jaa na 'mɔɔrɔ wʊ mãɛ saaju, Nãaŋmın na siir wʊ naa, tı nırɛ nyã mı na siir a wʊ mãɛ, Nãaŋmın na 'mɔɔ wʊn saaju."
XV Nıbɛ dɔ̃ɔ waara nı bibibil a Yesu sɛ̃ ıka wʊ sıır ba, ka a poturbo na nyɛ a lɛ na ba mĩi 'yɔ̃ɔ ba.
XVI Tıchɛ ka a Yesu bʊɔl a bibiir ka ba wa a wʊ sɛ̃, ka wʊ 'yɛr, "Yı bar a bibiir sɔr ka ba wa a n sɛ̃, na yı ta ŋmaa ba sɔr ɛ, bojũu banyãna taaba lɛ so a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ.
XVII Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, ãsʊɔ jaa ba wa de a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ nıtãa a bibibile nyãna kaar ɛ, wʊ kʊ̃ tʊ̃ɔ kpɛ be ɛ."
XVIII A nıdiere kɔ̃ɔ sʊʊr a Yesu, "Wiwiilsʊ̃, bo lɛ ın ı naa nyɛ nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ?"
XIX Ka a Yesu sʊʊr wʊ, "Bãa 'yɔ̃ɔ lɛ fʊ bʊɔl ma nısʊ̃? Nırɛ jaa ba ı nısʊ̃ ka Nãaŋmın tɛɛ ba lɛ ɛ.
XX Fʊ bɔ̃ɔ naa a Nãaŋmın Nɛɛ. Taa sɛ̃nɛ ɛ, taa kʊrɔ nırɛ ɛ, taa juro ɛ, taa ŋmaa jir kara 'yɔ̃ɔ nırɛ ɛ, na fʊ 'yɔ̃ɔnɔ̃ a fʊ sãa nı a fʊ ma." *(A Yifʊ Gãn 20:12-16)*
XXI Ka a daba 'yɛr, "A anyãna a jaa lɛ n turo a n bile sɔ̃ɔ wa tãn dına."
XXII Yesu na wʊ̃ a nıtɔ̃ ka wʊ 'yɛr kʊ wʊ, "A chɛ fʊn yelbʊ̃'yen, tı da a fʊ bonsı a jaa, de pʊ̃ nɔ̃n dɛme ka a fʊ tara bomo be a saaju, tı na fʊ pãa wa turo ma."
XXIII A daba na wʊ̃ a nıtɔ̃ wʊ pʊɔ sɔ̃ɔ naa, bojũu tara sʊɔ lɛ wʊ ı.
XXIV Yesu kaa wʊn tı 'yɛr, "An ın kpɛ̃ɔ a tara sʊɔ na kpɛ Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ pɔ.
XXV Sırɛ jaa lɛ, an ın kɔ̃mɔ̃kɔ̃mɔ̃ nyɔɔma na kpɛ kparpĩi bɔɔ pɔ, gar tara sʊɔ na kpɛ Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ pɔ."
XXVI Ka a bala na wʊ̃ a nıtɔ̃ sʊʊr a Yesu, "An lɛ na pãa nyɛ faafʊ?"
XXVII Ka a Yesu 'yɛr, "Ala na ı tuo nırɛ sɛ̃, Nãaŋmın sɛ̃ yele jaa ba ı tuo ɛ."
XXVIII A Pita 'yɛr kʊ wʊ, "Sın bar bonsı a jaa, tı wa turo fʊ."
XXIX Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, nırɛ na bar a wʊ yir, bıı pɔɔ, bıı yɛɛr, bıı a wʊ sãa naa ma, bıı bibiir a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ jũu,
XXX wʊn nyɛn dɔɔl taa a dına nı daar kɔ̃ɔ na wa lɔɔn nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ."
XXXI Yesu tɔɔn a Pie nı Ayi yin chɛ̃chɛ̃ɛ, tı 'yɛr kʊ ba, "Sı ben duoro a Jerusalɛm,

ala a jaa a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ na sɛb 'yɛr a maa Nısaal Bie 'yɛr, an tı ı naa.

XXXII Ban tı nyɔɔ man kʊ a nıbɛ bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, ka ba la ma, tʊrɔ ma, na ba chır nataar 'yɔ̃ɔ ma, na ba ge ma, tı kʊ ma.

XXXIII Ka a ber ata daar ka n ir ı vʊr go."

XXXIV A poturbo ba bɔ̃ɔ a anyãna wʊn 'yɛr par bãlãa jaa ɛ. A liin ba jaa, baa bɔ̃ɔ a ala wʊn 'yɛrɛ ɛ.

XXXV Yesu na wa gbʊrɔ a Jeriko, jɔ̃ɔ jɛ̃n be a sɔr kõkoor na wʊ sʊɔrɔ.

XXXVI Wʊn wa wõ a nıyɔɔ na chiine tala, a wʊ sʊrɔ, ıka bo lɛ ırɛ.

XXXVII Ka ba 'yɛr kʊ wʊ, "Yesu na yi Najaretı lɛ tala."

XXXVIII A wʊ gboolo, "Yesu, David Bidaba, kaa a n nıbaal."

XXXIX Ka a bala na de a nie tãn wʊ 'yɛrɛ pɔɔ a nɛɛ, tıchɛ ka wʊ chɛnɛ gboolo bʊɔlɔ, "Yesu, David Bidaba, kaa n nıbaal."

XL Ka Yesu tɛɛ ara tı 'yɛr ıka ba tara a daba waan. Lɛ a jɔ̃ɔ na wa gbʊr a Yesu ka wʊ sʊʊr wʊ,

XLI "Bo lɛ fʊ bʊɔrɔ ıka n ı kʊ fʊ?" Ka a jɔ̃ɔ 'yɛr, "N Soro n bʊɔrɔ naa ıka n nyɛrɛ."

XLII Ka a Yesu 'yɛr, "Nyɛrɛ a fʊ sɔɔfʊ sa fʊ naa."

XLIII Ajienaa ka a ı wʊ nyɛrɛ naa, na wʊ dãna Nãaŋmın turo nı a Yesu. A nıbɛ ba jaa na wa nyɛ a lɛ, ba mı dãna naa a Nãaŋmın.

XIX

I Yesu kpɛ̃n a Jeriko tẽe pɔ tala.

II Ka a daba kɔ̃ɔ be be ban bʊɔlɔ Jakiyas, 'lɔ lɛ ı a lõpodierbe nıkpɛ̃ɛ na wʊ ı tara sʊɔ.

III Wʊ bʊɔrɔ naa ıka wʊ nyɛ Yesu nı nıbir, tıchɛ ka a nıbɛ waa, a wʊ kɔ̃ tɔ̃ɔ nyɛ wʊ ɛ, bojũu nıŋmaa lɛ wʊ ı.

IV Be lɛ wʊ de nie jo chen tı do kɔ̃kɔ̃ɔ tıɛ ju ıka wʊ nyɛ a Yesu an ı a be lɛ wʊ tu tala.

V Yesu na wa ta a tıɛ pĩlem, wʊ dʊɔn bʊɔl wʊ, "Jakiyas wa suu fɔɔ, a fʊ yir lɛ ın gã dına."

VI Ka a Jakiyas suu fɔɔ jaa na wʊ tuor de a Yesu nı pʊpɛl.

VII A nıbɛ ba jaa nyɛn a lɛ na ba piel hũhũnõ 'yɛrɛ, "Wʊ ben na tı kpɛ a yelbeırɛ nyãna sãan."

VIII Tıchɛ ka a Jakiyas ir ara tı 'yɛr kʊ a Yesu, "Nyɛ n Soro, ın põ naa a n bɔ̃tarsı ŋmaa, naa kʊ a nɔ̃n dẽme, ala ı n mı fɔl nırɛ jaa bon, ın yab a lɛ dɔɔl gbɛɛ anaar."

IX A Yesu 'yɛr kʊ wʊ, "Dına faafʊ wan a yir nyã pɔ, bojũu a daba nyã mı ın a Abraham bie.

X Bojũu a maa Nısaal Bie wa naa ıka n wa bɔ na n faa a bala na bɔr."

XI Ban chɛlɛ a nyãna ka wʊ lɔb sʊkpa kʊ ba, bojũu ba gbʊrɔ naa a Jerusalɛm ka nıbɛ tıɛr ıka a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ na tɔɔn daa yi ajienaa.

XII Wʊ 'yɛr kʊ ba, "Nãbie ãsʊɔ lɛ ir na chen a tẽtɛɛr ãsʊɔ ka ba tı su wʊ nãa, ka wʊ lıɛb wa.

XIII Na wʊ bʊɔl a wʊ gbãgbaar pie na wʊ de a sɛlbie pie na wʊ kʊ ba tı 'yɛr, 'Yı de a libie anyãna tõnɔ̃ nı, wa tãn a sɔ̃ɔ 'lɔ ın na lıɛb wa.'

XIV Tıchɛ ka a wʊ tẽe dẽme 'laar wʊ, ir nıbɛ tɔ̃ wʊn chen baar ka ba tı 'yɛr ıka, 'Baa bʊɔrɔ a daba nyã ıka wʊ wa ı a ba nãa ɛ.'

XV "Wʊ din a nãa na wʊ lıɛb wa a wʊ tẽe, wʊ wa tõn bʊɔl a wʊ gbãgbaar bala wʊn kʊ a libie ka ba wa a wʊ sʊʊr kaa a lɛ ban tõn a libie.

XVI A 'lɔ na de nie wa 'yɛr naa, 'Nıkpɛ̃ɛ, a fʊ libir dɔɔn pie dɔɔl.'

XVII Ka a nıkpɛ̃ɛ 'yɛr, 'Fʊ maal vıla fʊn ben tara yelmãɛ nı a bõbile nyã, ın vɛ̃ naa ka fʊ kaara tẽn pie.'

XVIII A ayi sʊɔ wa 'yɛr, 'Nıkpɛ̃ɛ, a fʊ libir mı dɔɔn anũu dɔɔl.'

XIX Ka a wʊ nıkpɛ̃ɛ 'yɛr, 'Mı kaara tẽn anũu.'

XX "Ka ata sʊɔ mı wa 'yɛr, 'Nıkpɛ̃ɛ nyɛ a fʊ libir ın lũ 'yɔ̃ɔ fɔbaa pɔ bin.

XXI N joro fʊn dãbãɛ, bojũu a fʊ yele kpɛ̃mɛ naa. Fʊ ma den a jie 'lɔ fʊn ba bin ɛ, na fʊ ŋma a jie 'lɔ fʊn ba bʊr ɛ.'

XXII Ka a wʊ nıkpɛ̃ɛ 'yɛr, 'A fʊ nɛɛ 'yɛrbie lɛ ın de tɔɔr a fʊ 'yɛr, gbãgbadɛɛr lɛ fʊ ı. Fɔ̃ʊ mãɛ bɔ̃ɔn naa ıka a n yele kpɛ̃mɛ naa, ma de a be ın ba bin ɛ, na n ma ŋmara a jie 'lɔ ın ba bʊr ɛ.

XXIII Bo lɛ so ka faa de a n libir tı 'yɔ̃ɔ a be a libie binfʊ jie ɛ, ın ben ta wa, n kɔ̃ naa de ka bon dɔɔl ɛ?'

XXIV Tı pãa 'yɛr kʊ a bala na ara a be, 'Yı faa a libir 'lɔ a wʊ sɛ̃, na yı kʊ a 'lɔ na tara a libie pie.'

XXV Ka ba 'yɛr, 'Nıkpɛ̃ɛ, pie lɛ wʊ tara.'

XXVI Wʊ 'yɛr naa, 'N 'yɛrɛ yı naa ıka nırɛ 'lɔ na tara wʊn lɛ nyɛn dɔɔl, tıchɛ nırɛ 'lɔ na ba tara ɛ, tı tara bãlãa ban den a bãlãa ala.

XXVII Tıchɛ a n dɔ̃dẽme bala na ba bʊɔrɔ ma ıka n ı a ba nãa ɛ, yı nyɔɔr ba waan wa kʊ a ka a n niem.' "

XXVIII Yesu na 'yɛr a anyãna baar wʊ de ban nie ka ba duoro a Jerusalɛm.

XXIX A lɛ wʊn wa gbʊrɔ a Betefagı nı a Betanı, tɔ̃ɔ ben be ka ba bʊɔlɔ Olive Tır Tɔ̃ɔ, wʊ tõ naa a wʊ poturbo ayi tı 'yɛr kʊ ba.

XXX "Yı chen a tẽbile 'lɔ a yı niem, yın wa kpıɛrɛ a tẽe pɔ yın nyɛn bõpɔlbile ban lũ, baa do wʊ jaa sɛrɛ ɛ, yı for wʊ waan.

XXXI Ala ı nırɛ wa sʊʊr yı naa, 'Ŋmınɛ a yı foro a bõpɔlbile?' Yı 'yɛr wʊ, 'A sı Soro lɛ bʊɔrɔ wʊ.' "

XXXII A bala wɔn tõ chen tı nyɛ a lɛ nɛ wɔn 'yɛr ba.
XXXIII Ban wa foro a bõpɔlbile, a bõpɔlbile dẽme sʊʊr ba naa, “Ŋmınɛ a yı foro a bõpɔlbile?”
XXXIV A ba 'yɛr, “A sı Soro lɛ bʊɔrɔ wʊ.”
XXXV Ba waan naa a bõpɔlbile wa kʊ a Yesu, na ba 'yıɛr a ba fɔɔr dɔɔl a bõpɔlbile ju, tı nyɔɔ a Yesu ka wʊ do jãnɛ.
XXXVI A lɛ wɔn chiine, lɛ mı lɛ a nıbɛ 'yıɛrɛ a fɔɔr den a sɔr.
XXXVII Wɔn chen wa gbʊrɔ a jie a sɔr na suu a Olive Tıır Tõɔ ju, a nıyɔɔ bala na turo wʊ piel chılɛ nı nɛkpɛ̃ɛ na ba pɛɛrɛ Nãaŋmın a nɛ'maa tõmɔ̃ ala a jaa ban nyɛ jũu.
XXXVIII “Nãaŋmın wʊ sʊ̃ʊ a nãa 'lɔ wɔn tõ! *(Yiel Gãn 118:26)* Nyã'maar ben a saaju, ka a tıır be a saaju jaa saaju.”
XXXIX Ka a Faraseemınɛ na be a nıyɔɔ bala pɔ, 'yɛr kʊ a Yesu, “Wiwile tãn a fʊ poturbo a ba bar a gɔ̃n.”
XL A Yesu 'yɛr kʊ ba, “Ala ı ba bar a gɔ̃n, kʊsıbɛ na pɔɔrɔ naa gɔ̃mɔ̃.”
XLI Yesu na wa tara a Jerusalɛm na wʊ nyɛ a tẽe wʊ kõn kʊ wʊ,
XLII tı 'yɛr, “Ala ı a fʊ̃ʊ, fʊ̃ʊ gba ta bɔ̃ɔ a bon 'lɔ a dına bıbir nı taa waan nyã'maar, tıchɛ a sɔɔl naa a fʊ sɛ̃.
XLIII A bıbir na wa vıɛ yı naa, ka a yı dɔ̃dẽme wa jilɔ̃ yı gʊɔr gʊɔr a jie wʊ jaa.
XLIV Ban nɛb yın ŋmɛr nı a yı bibiir nı a yı tẽe ba kõ wa bar kʊsır ka wʊ dɔɔl wʊ tɔ ju ɛ, bojũu yaa tıer tɔ a sɔ̃ɔ a Nãaŋmın na waara a yı sɛ̃ ɛ.”
XLV Wʊ pãa tı kpɛ naa a Nãaŋmın puorfʊ yir bɛchaar pɔ na wʊ piel dire a bala na daara bara.
XLVI Na wʊ 'yɛr kʊ ba, “A sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, ‘A n yir na ı naa a puorfʊ jie,’ *(Isaiya 56:7)* tıchɛ ka a yın maal wʊ a ‘nãnyisı sɔolfʊ jie.’ ” *(Jeremiya 7:11)*
XLVII Bıbir jaa lɛ wʊ wile ba be a Nãaŋmın puorfʊ yir, tıchɛ ka a Juu nıbɛ bɔorlo nıbɛrɛ nı a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe nı a nıbɛrɛ bʊɔrɔ a wʊ kʊfʊ.
XLVIII Tıchɛ baa bɔ̃ɔ lɛ ban na ı ɛ, bojũu nıbɛ ba jaa 'yɔ̃ɔn toor chɛlɛ a wʊ 'yɛr.

XX

I A bıbir ãsʊɔ Yesu ben a Nãaŋmın puorfʊ yir bɛchaar pɔ, wile a nıbɛ 'yɛrɛ a Nãaŋmın 'yɛr nɔ̃ɔ kʊrɔ ba. Ka a Juu nıbɛ bɔorlo nıbɛrɛ nı a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe nı a nıbɛrɛ wa a wʊ sɛ̃.
II Na ba sʊʊr wʊ, “'Yɛr kʊ sı a jie fʊn nyɛ a sɔr maala nı a anyãna, an kʊ fʊ a sɔr nyã?”
III Ka a Yesu mı 'yɛr, “N tara na sʊʊrfʊ na sʊʊr yı.
IV A Jɔɔn na dɔ̃ɔ suoro a nıbɛ a Nãaŋmın kʊ̃ɔ an lɛ 'yɔ̃ɔ wʊ, Nãaŋmın lɛ 'yɔ̃ɔ bıı nırɛ lɛ 'yɔ̃ɔ wʊ?”
V A ba lıɛb guor taa 'yɛrɛ, “Ala ı sı ben 'yɛr ıka Nãaŋmın lɛ 'yɔ̃ɔ wʊ, wɔn lıɛb sʊʊr sı, ŋmınɛ a saa sɔɔ de wʊ ɛ?
VI Tıchɛ sın mı 'yɛr ıka nırɛ lɛ 'yɔ̃ɔ wʊ, a nıbɛ ba jaa na lɔb sın nı kʊsıbɛ, bojũu ba jaa sɔɔn de ıka Nãaŋmın 'ye'yɛrɛ lɛ wʊ ı.”
VII Be lɛ a ba 'yɛr, “Saa bɔ̃ɔ a jie an yi ɛ.”
VIII A Yesu mı 'yɛr kʊ ba, “N mı kʊ̃ 'yɛr kʊ yı a jie ın nyɛ a sɔr maala nı a anyãna ɛ.”
IX Yesu chɛnɛ na 'yɛrɛ nı a nıbɛ na wʊ lɔb a sʊkpa nyã kʊ ba, “Daba lɛ bʊr a tıwɔ̃nsı de kʊ tõtõnbɔ a ba kaara, tı yɔ chen tɛɛr na wʊ tı kor be jaa.
X Ka a tıır wɔ̃mɔ̃ mʊɔfʊ sɔ̃ɔ wa ta ka wʊ ir a tõtõnɔ̃ ãsʊɔ tʊ̃ a bala na kaara wʊ a puo ka ba pɔr a wɔ̃mɔ̃ amınɛ tır. Tıchɛ ka a nıbɛ bala ŋme wʊ bar ka wʊ kul nũjaal.
XI Ka wʊ lɛ tʊ̃ a tõtõnɔ̃ ãsʊɔ go, tıchɛ a 'lɔ mı ba lɛ ŋme ŋme naa tı tu tu wʊ bar, ka wʊ mı lıɛb kul a nũjaala.
XII Ka wʊ lɛ maal tʊ̃ a ata sʊɔ ka ba ŋme a 'lɔ 'yɔ̃ɔ baal 'mɔɔ lɔb bar a yõo.
XIII “A puo sʊɔ pãa 'yɛr, ‘Ŋmınɛ lɛ ın ı? Ln tʊ̃n a n bidanʊ̃naa amınɛ sɛ̃ ban jo wɔn vĩ.’
XIV Tıchɛ a tõtõnbɔ na wa nyɛ a bidaba na waara a ba guor taa 'yɛr, ‘Nyã lɛ ı a bʊ̃dire, yı ı a sı kʊ wʊ bar tı de a bonsı.’
XV Na ba nyɔɔ wʊ vu yin a puo kõkoor na ba tı kʊ wʊ. Bo lɛ a puo sʊɔ na wa ı a nıbɛ banyãna?
XVI Wɔn wa kʊ naa a nıbɛ banyãna bar, tı de a puo kʊ nıyor.” Lɛ a nıbɛ na wa wõ a 'yɛrbir nyã a ba 'yɛr, “A kʊ̃ tʊ̃ɔ ı a lɛ ɛ.”
XVII Ka a Yesu kaa ba a lɛ a tãıı tı sʊʊr, “Ala ı a kʊ̃ ı a lɛ ɛ, a par nı bo an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, ‘A kʊsır 'lɔ a mımıɛrbɛ na tɔr lɛ ı a kʊsır ju?’ *(Yiel Gãn 118:22)*
XVIII Ɩsʊɔ jaa wa lo a kʊsır nyã ju na kar kara, tıchɛ 'lɔ mı wa lo dib ãsʊɔ wɔn pʊrpʊr wʊ naa.”
XIX Ka a Mosesı nɛɛ wiwiilbe nı a Juu nıbɛ bɔorlo nıbɛrɛ kaara sɔr 'lɔ ban na tu nyɔɔ wʊ fɔɔ, bojũu ba bɔ̃ɔn naa ıka bala lɛ wʊ lɔb a sʊkpa gbɛb, tıchɛ na ba joro a nıbɛ dãbãɛ.
XX Ba jʊrɔ naa Yesu, na ba ir nıbɛ tʊ̃ ka ba tı maala fıka nısʊ̃n tı jʊrɔ wʊ. Ba bʊɔrɔ naa ıka ba wʊ̃ a wʊ nɛɛ 'yɛrbie de nyɔɔn wʊ 'yɔ̃ɔ kpɛ̃ɔ sʊɔ nũu pɔ, na ı a paal nıkpɛ̃ɛ.
XXI A nɛbɛr nıbɛ banyãna sʊʊr wʊ naa, “Wiwile sı bɔ̃ɔ naa ıka fʊ ma 'yɛr naa na fʊ wiil a lɛ na tor, faa 'yɔ̃ɔnɔ̃ nıbɛ gar taa ɛ, tıchɛ na fʊ wile a nıbɛ Nãaŋmın sɔr nı yelmãɛ.

XXII Sɔr ben be a sın yab a lõpo kʊ a Nãkpɛ̃ɛ Siisa bıı sɔr ba be be ɛ?"
XXIII Yesu nyɛn a ba yɛ̃ na wʊ 'yɛr kʊ ba,
XXIV "Yı wiil ma a libikur. An ju ŋmaa nı a wʊ yuor lɛ be be?"
XXV A ba 'yɛr, "A Nãkpɛ̃ɛ Siisa lɛ." A wʊ 'yɛr kʊ ba. "Yı kʊ a Nãkpɛ̃ɛ Siisa a ala na ı a Nãkpɛ̃ɛ Siisa bon na yı mı de a ala na ı a Nãaŋmın bon mı kʊ a Nãaŋmın."
XXVI Ba bɛr wʊn a nɛɛ faa a anyãna wʊn 'yɛr a chãsara, ka nɛɛr 'maa ba nı a 'yɛr nyãna wʊn 'yɛr, a ba ı gbulo gbulo.
XXVII A Saduseemıne na 'yɛr ıka a kũu pɔ irfʊ ba be be ɛ, bamıne wan a Yesu sɛ̃ wa sʊʊr wʊ.
XXVIII "Wiwile, Mosesı sɛb 'yɔ̃ɔ a wʊ gãn pɔ kʊ sı ıka, ala ı daba kul pɔɔ na wʊ wa kpi, tıchɛ ka a pɔɔ ba dɔɔ bie ɛ, a yɛbɛ wʊ de a pɔɔ kʊɔr kul na wʊ dɔɔ bie kʊ a yɛbɛ.
XXIX Yɛɛr ayopõi lɛ dɔ̃ɔ be be, ka a ba kpɛ̃ɛ kul pɔɔ na wʊ kpi, tı baa dɔɔ bie ɛ.
XXX Ka a wʊ turo
XXXI nı a ata sʊɔ mı kul a pɔɔ, tı kpi, lɛ a yɛɛr ayopõi bala mı, kul a pɔɔ tı kpi baa dɔɔ bie ɛ.
XXXII A baaraa jaa ka a pɔɔ mı kpi.
XXXIII An be a lɛ, bala wa ir a kũu pɔ, buor sʊɔ pɔɔ lɛ wʊn ı, an ı ba jaa ayopõi kul wʊ naa?"
XXXIV A Yesu 'yɛr kʊ ba, "Nıbɛ na be ka a wɛr pɔ, kulo nı taa.
XXXV Tıchɛ a bala na sɛɛn na ir a kũu pɔ a bıbir 'lɔ, bala ba kulo taa ɛ.
XXXVI Bala kõ lɛ kpi go ɛ, nıtãa lɛ a malakası na ba kpire ɛ. Ba ı naa Nãaŋmın bibiir an ı bala lɛ ı a kũu pɔ irfʊ bibiir.
XXXVII A kũu pɔ irfʊ, Mosesı mı wiil sı naa ıka a ın yelmãɛ a lɛ wʊn sɛb a wʊ gãn pɔ, a Nãaŋmın na 'yɛrɛ nı wʊ a tıbile na 'lırɛ a bũu, ka wʊ sɛb ıka Nãaŋmın bʊɔl wʊ mãɛ, Abraham, Isaakı nı a Jekɔb Nãaŋmın. *(A Yifʊ Gãn 3:6)*
XXXVIII Waa ı kũn Nãaŋmın ɛ, tıchɛ wʊ ın a vɔɛ Nãaŋmın a wʊ 'yɔ̃ɔ lɛ ba jaa ı vɔɛ."
XXXIX Ka a Mosesı nɛɛ wiwiilbe bamıne 'yɛr, "Wiwile, fʊ 'yɛr vıla."
XL Nırɛ jaa ba lɛ 'la sʊʊr wʊ go ɛ.
XLI Yesu pãa sʊʊr ba naa, "Ŋmınɛ lɛ a ı ka a nıbɛ 'yɛrɛ ıka a Kırısıto ın a Nãa David Bidaba?
XLII A Nãa David mãɛ 'yɛr a wʊ yiel gãn pɔ, 'A n Soro Nãaŋmın 'yɛr kʊ a n Soro nyã wʊn ir, "Jãnɛ a n nũsɔ̃ɔ jie,
XLIII ka n wa de a fʊ dɔ̃dẽme bin a fʊ gbɛɛ pĩlem." ' *(Yiel Gãn 110:1)*
XLIV A Nãa David bʊɔl wʊ naa a wʊ Soro, ŋmınɛ wʊn lɛ ırɛ wa ı a wʊ bie?"
XLV A nıbɛ na chɛlɛ a lɛ wʊn 'yɛrɛ, ka Yesu 'yɛr kʊ a poturbo.
XLVI "Yı gu yı mãɛ a Mosesı nɛɛ wiwiilbe 'yɔ̃ɔ. Ba nɔ̃ naa fuu vɛɛsı sufʊ, na ba nɔ̃ ıka ba puoro ba a dar pɔ. A ba lɔ̃ɔfʊ yie a niem lɛ ba ma jãnɛ na ba jãnɛ a jibɛrɛ jie bala wa lɔ̃ɔ dire.
XLVII Bala lɛ ma fɔlɔ a pɔɔ kɔɛ yie na ba ma sʊɔr Nãaŋmın kor bʊɔrɔ ıka a nıbɛ ba kaara ba. Ban nyɛn ge dɛɛr."

XXI

I Yesu dʊɔn kaa nyɛ a tara dẽme na 'yɔ̃ɔnɔ̃ a ba libie be a Nãaŋmın puorfʊ yir.
II Wʊ nyɛn pɔɔ kʊɔr nɔ̃ɔ sʊɔ mı na 'yɔ̃ɔ kobsı ayi.
III A Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı ıka a pɔɔ kʊɔr nɔ̃ɔ sʊɔ nyã 'yɔ̃ɔn gar ba jaa.
IV A nıbɛ banyãna ma ir 'yɔ̃ɔ tı chɛ a libie amıne, tıchɛ a pɔɔ nyã bon jaa wʊn tara lɛ wʊ de 'yɔ̃ɔ."
V A Yesu poturbo bamıne 'yɛrɛ na a lɛ ban maal a Nãaŋmın puorfʊ yir nı a kʊsır vıɛlsı, nı a kʊfʊsı ban kʊ Nãaŋmın. Tıchɛ ka Yesu 'yɛr kʊ ba,
VI "A kʊsıbɛ anyãna yın nyɛ a kana, sɔ̃ɔ waara naa, ãsʊɔ jaa kõ dɔɔl a wʊ tɔ ju ɛ, a jaa na wɛl gã tẽe."
VII Ka ba sʊʊr wʊ, "Wiwile, dabor lɛ an ı? Bo lɛ na ı a jãnɛ ala wa bʊɔrɔ a ıfʊ?"
VIII A wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yı gu yı mãɛ ka nırɛ taa bɛl yı ɛ. Bojũu nıyɔɔ lɛ na de a n yuor waan wa 'yɛrɛ ıka, 'Maa lɛ ba ı,' ka a ı, 'Sɔ̃ɔ gbʊr naa.' Yı taa turo ba ɛ.
IX Yın wa wõ jɛɛr nı faa taa, yı ta vɛ̃ ka dãbãɛ kpɛ yı ɛ. A anyãna lɛ na de nie wa, tıchɛ a ba ı a baarfʊ lɛ ɛ."
X Tı pãa 'yɛr kʊ ba, "Nıbɛ na ir tı jɛɛr nı a tẽe ãsʊɔ nıbɛ, ka a nãmıne mı ir jɛɛrɛ taa.
XI A tẽe na mır naa a jie wʊ jaa ka a kõ lo ka a baal dɛbɛ de jiir a jaa ka a dãbãɛ nı jãnɛ yi saaju.
XII "Sɛrɛ tıchɛ ka anyãna na wa ı ban ge yı naa, na ba nyɔɔr yı chiin a lɔ̃ɔfʊ jiir na ba fır yı chiin tı pɔɔ. Ban fır yın chiin a nãmıne yie nı a paal nıbɛrɛ jie a n yuor jũu.
XIII A anyãna na kʊ yın sɔr ka yı di a n dãasıɛ kʊ ba.
XIV Tıchɛ yı ta ı ka a ı yı tıɛrɛ a lɛ yın na tı 'yɛr faa yı mãɛ ɛ.
XV Bojũu maa lɛ na kʊ yı a 'yɛr nı a yɛ̃ ka a yı sãma dẽme kõ tɔ̃ɔ nyɛ jie chıır yı ɛ.
XVI A yı sãamıne nı a yı mamıne, yɛɛr nı a yı bal nıbɛ nı a yı barmıne na gar 'yɔ̃ɔ yı ka ba kʊ a yı bamıne.
XVII Nıbɛ ba jaa na 'laar yı naa a maa jũu.
XVIII Tıchɛ a yı jukɔɔlbir kõ wa wɛ ɛ.
XIX Yın chɛnɛ sɔɔ Nãaŋmın nı yelmãɛ yın faan yı mãɛ.
XX "Yın wa nyɛ a sojası a ba wa ŋmaa jilõ a Jerusalɛm, yı bɔ̃ɔ ıka a wʊ wɛlfʊ gbʊr jaa yɛ̃yɛ̃.

XXI Ka a bala na pãa be a Judiya ba joro duoro a tɔ̃n jur. A bala mı na be a a Jerusalɛm tẽe pɔ, yı joro yire, ka a bala mı na be a tẽe kõkoor ba ta lɛ kpɛ a tẽe pɔ go ɛ.
XXII A sɔ̃ɔ nyãna lɛ a Nãaŋmın na kpãa a Isıral nıbɛ, a kpãafʊ nyã na ın a lɛ ban sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ.
XXIII A bıbir nyã na ın wõm kʊ a pɔɔ pʊʊr nı a bipılɛ dẽme, dɔɔyɛ kpɛ̃ɛ na ben a wɛr pɔ, bojũu Nãaŋmın suur lɛ dire a wʊ nıbɛ.
XXIV Sɔkpɛ̃ɛ lɛ ban kʊn ba, tı nyɔɔr ba nıpɔɔrsı kaar kʊ a paalsı. Ka a bala na ba ı a Juu nıbɛ na nɛɛrɛ naa a Jerusalɛm wa tı tãn a sɔ̃ɔ 'lɔ a Nãaŋmın na 'yɔ̃ɔ kʊ ba.
XXV "Yın nyɛn jãnsı a mɔ̃tɔ̃ɔ pɔ, ŋmɛra pɔ nı a ŋmɛrbie pɔ. Tuo na pɔɔn nıbʊrɔ jaa na be ka wɛr ju, ka dãbãɛ kpɛ a nıbɛ, a man kpɛ̃ɛ kɔ̃ɔ na kara na a ɔɔrɔ.
XXVI Dãbãɛ nyã na vɛ̃ naa ka a nıbɛ pɛl, bojũu ba bɔ̃ɔn naa a dɔɔyɛ nyã na waara a wɛr pɔ, a saaju bomo a jaa na dɔ̃ɔnɔ̃ naa.
XXVII A daar 'lɔ̃nɔ̃ lɛ ban nyɛ a maa Nısaal Bie na yi a julõjuur pɔ, waara nı a kpɛ̃ɔ nı a tıır kpɛ̃ɛ.
XXVIII A yele anyãna wa ırɛ, yı ir ara tı jɛɛr a yı jur, bojũu a yı faafʊ gbʊrɔ naa."
XXIX Sʊkpa nyã lɛ a Yesu lɔb kʊ ba, na wa 'yɛr, "Yı kaa a pɔlpɔl tıɛ nı a tıır a jaa.
XXX Yın wa nyɛ ka a tʊɔrɔ a vaar yı ma bɔ̃ɔn naa ıka tʊl tara naa.
XXXI A lɛ mı lɛ, yın wa nyɛ a yelsı anyãna ka a ırɛ, yı bɔ̃ɔn ıka a Nãaŋmın nãalõʊ gbʊr naa.
XXXII "Yelmãɛ jaa lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı ıka nısaal jaa kõ kpi baar ɛ, tıchɛ ka a yelsı anyãna ı ɛ.
XXXIII A saaju nı a tẽe, a jaa na wa baaraa, tıchɛ a maa 'yɛrbie kõ wa baar ɛ.
XXXIV "Yı guro yı mãɛ, ka a yı nyãa taa pɔɔ ɛ, nı dãa kuolfʊ nı a ãgãn nyã bõbʊɔrsı ka a bıbir nyã taa wa dũu yı fıka chɛbaa na tɛb ɛ.
XXXV Bojũu a lɛ na ı ın na wa, pɔɔn nırɛ jaa na be ka a wɛr nyã pɔ.
XXXVI Yı kaara na yı sʊɔrɔ Nãaŋmın, na yı tɔ̃ɔ jo yi a ala a jaa na wa wa ı pɔ, na yın tɔ̃ɔ ara a maa Nısaal Bie niem."
XXXVII A Yesu ma wile naa a nıbɛ be a Nãaŋmın puorfʊ yir, tıchɛ ka a tãsɔɔ ka wʊ ma do a tɔ̃ɔ 'lɔ ban bʊɔlɔ a Olive Tıır Tɔ̃ɔ tı gã a be.
XXXVIII Ka a nıbɛ ma chɛnɛ ŋmaa ir a bibio wa be a Nãaŋmın puorfʊ yir ıka ba wa chɛl a wʊ 'yɛr.

XXII

I A Paanõkõo Lɔ̃ɔfʊ ban bʊɔlɔ a Gõl Bar Difʊ gbʊrɔ naa.
II Ka a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a Mosesı Nɛɛ wiwiilbe bʊɔrɔ sɔr 'lɔ ban na tu nyɔɔ a Yesu jaa jom, bojũu ba joro naa a nıbɛ dãbãɛ.
III Ka a Satan pãa kpɛ a Judas na yi a Isıkariyot na ı a nıtõnsı pie nı ayi ãsʊɔ.
IV Wʊ ir chen a bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a Nãaŋmın puorfʊ yir gugurbo sɛ̃, ka ba tı man taa lɛ wʊn na ı, ka ba nyɔɔ a Yesu.
V Ba pʊɔ pɛl naa ka ba sɔɔ ıka ban kʊ wʊ naa libie.
VI Judas sɔɔ naa na wʊ kaara bʊɔrɔ sɔr 'lɔ wʊn na nyɔɔ a Yesu kʊ ba ka a nıyɔɔ ba be be ɛ.
VII A Paanõkõo bıbir vıɛ naa, ka ban kʊ a Gõl Bar Difʊ pɛr.
VIII Yesu tõn a Pita nı Jɔɔn na wʊ 'yɛr, "Yı chen tı chɔɔr jie ka sı chen tı di a Gõl Bar Difʊ."
IX Ka ba sʊʊr wʊ, "Nyınɛ lɛ fʊ bʊɔrɔ ıka sı chen tı chɔɔr?"
X A wʊ 'yɛr, "Yın wa tı kpɛ a tẽe pɔ, yın tuor daba na tuo kɔ̃ɔ nı yuor yı turo wʊ tı kpɛ̃n a yir 'lɔ pɔ wʊn kpɛ.
XI Na yı tı 'yɛr a yir sʊɔ, a wiwile lɛ 'yɛr ıka sı wa sʊʊr fʊ kaa, ka nyınɛ lɛ a sãanba die be, ka 'lɔ naa wʊ poturbo na wa di a Gõl Bar Difʊ?
XII Wʊn wiil yın bɔɔpıɛ dikpɛ̃ɛ ban chɔɔr yı maal a bõdiir a be."
XIII Ba chen tı nyɛ a lɛ nɛ a Yesu na 'yɛr na ba chɔɔr a bõdiir a be.
XIV A sɔ̃ɔ na wa ta Yesu nı a wʊ nıtõnsı wa jãnɛ naa a bõdiir par.
XV Be lɛ wʊ 'yɛr kʊ ba, "N bʊɔrɔ na yɔɔ jaa ıka n 'mataa din yı a Gõl Bar nyã bõdiir tı na n di a dɔɔyɛ.
XVI Bojũu n 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka n kõ lɛ di yaa go ɛ, wa tı tãn yele jaa na maal baar a Nãaŋmın nãalõʊ pɔ."
XVII Wʊn wa de a dãa naa ŋmele wʊ puor Nãaŋmın yãan tı 'yɛr kʊ a wʊ nıtõnsı, "Yı de a anyã nyũ lʊɔr taa.
XVIII Bojũu n 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka n kõ lɛ nyũ a dãa anyãna go ɛ, tı tãn a Nãaŋmın nãalõʊ waa daar."
XIX Wʊ lɛ den a paanõɔ puor Nãaŋmın yãan tı na wʊ ŋma de kʊ ba tı 'yɛr, "A maa ãgãn lɛ a nyãna ın diere kʊrɔ yı, yı maala a nıtɔ̃ tıɛrɛ nı ma."
XX Lɛ nı wʊ ju lɛ ban wa di baar wʊ den a ŋmele tı 'yɛr, "A ŋmele nyã ın a nɛtır paalaa na ı a maa jãı na kpaar a yı jũu.
XXI "Tıchɛ a 'lɔ na garʊ 'yɔ̃ɔ ma lɛ n 'mataa dire nı a bõdiir.
XXII A maa Nısaal Bie na chen naa nıtãa lɛ a Nãaŋmın na bin, tıchɛ nɛbier ben a nırɛ 'lɔ na garʊ 'yɔ̃ɔ ma."
XXIII A ba piel sʊrɔ taa ıka a ba buor sʊɔ lɛ na pãa tõ a nıtɔ̃.
XXIV Ka nɛchırɛ mı ir a nıtõnsı pɔ, a ba chırɛ taa bʊɔrɔ ıka ba bɔ̃ɔ buor sʊɔ lɛ na ı a ba jaa nıkpɛ̃ɛ.

XXV A Yesu 'yɛr kʊ ba, “A bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ nãmɪne ɛ, ma fɪrɛ naa a nɪbɛ, ka a bala mɪ na wile a ba kpãɛn bʊɔlɔ ba mãɛ, nɪsʊ̃nbɔ.

XXVI Tɪchɛ yɪn 'lɔ a ba ɪ lɛ lɛ ɛ, a 'lɔ na ɪ a yɪ kpɛ̃ɛ, 'lɔ lɛ na ɪ a yɪ jaa bibile, a 'lɔ na kaara yɪ, 'lɔ lɛ na tʊ̃nʊ̃ kʊrɔ yɪ.

XXVII Nɪbuor sʊɔ lɛ ɪ kpɛ̃ɛ, a 'lɔ na jãnɛ a bʊ̃diir par, bɪɪ a 'lɔ na põnõ? A ba ɪ a 'lɔ na jãnɛ a bʊ̃diir par ɛ? Tɪchɛ a maa na ɪ a yɪ nɪkpɛ̃ɛ ben a yɪ sɛ̃, ɪ a yɪ bʊ̃ põnõ.

XXVIII “Yɪn lɛ ɪ a nɪbɛ bala na chɛnɛ ara gu ma a n wõm pɔ.

XXIX N kʊ yɪn a nãalʊ̃ʊ nɪtãa lɛ a n Sãa na kʊ ma a nãalʊ̃ʊ.

XXX Ka maa nɪ yɪn lɔ̃ɔ di tɪ nyʊ̃ be a n nãalʊ̃ʊ pɔ, na yɪ jãnɛ a nãa dakɔɔ ju tɔɔrɔ a Isɪral balsɪ pie nɪ ayi 'yɛr.

XXXI “Simon, Simon, a Satan sʊɔr sɔr Nãaŋmɪn sɛ̃ ɪka wʊ yɪɛl yɪ chi kaar.

XXXII Tɪchɛ a fʊ̃ʊ Pita n sʊɔr Nãaŋmɪn kʊ fʊ ɪka, a fʊ sɔɔfʊ ta bʊ̃bʊr ɛ, a fʊ̃ʊ wa lɪɛb puor, fʊ 'yɔ̃ɔ a fʊ taaba ãkpãɛn.”

XXXIII Tɪchɛ ka a Simon 'yɛr, “N Soro, n chɔɔr naa ɪka maa nɪ fʊ̃ʊ lɛ na lɔ̃ɔ kpɛ a pɔɔfʊ die pɔ, na sɪ 'mataa kpi.”

XXXIV A Yesu 'yɛr, “A fʊ̃ʊ Pita, sɛrɛ ka a nɔraa kõ a dɪna fʊn chɪɪr gbɛɛ ata ɪka faa bɔ̃ɔ ma ɛ.”

XXXV Be lɛ a Yesu pãa sʊɔr ba, “In dɔ̃ɔ tʊ̃ yɪ a nũjaala, yaa tara libie ɛ, bɪɪ wʊɔ nɪ nafɔɔr ɛ, yɪ dɔ̃ɔ bɔ bon faa bɪɪ?” A ba 'yɛr ɪka baa bɔ bon jaa faa ɛ.

XXXVI A wʊ 'yɛr kʊ ba, “Tɪchɛ põpãanyã, fʊ̃ʊ nyã na tara libie de, fʊ̃ʊ nyã mɪ na tara wʊɔ de, fʊ̃ʊ nyã na ba wa tara sɔkpɛ̃ɛ ɛ, de a fʊ fuu da na fʊ dãn a sɔkpɛ̃ɛ.

XXXVII A sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, ‘Ba sɔr wʊn 'yɔ̃ɔ a tʊ̃dɛbɛ dẽme pɔ.’ *(Isaiya 53:12)* N 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ ɪka maa lɛ ban maal a lɛ nɛ, ɔ̃ɔ, a lɛ ban sɛb a n yele a gbʊrɔ na tafʊ.”

XXXVIII Ka a poturbo 'yɛr, “Sɪ Soro nyɛ sɔbɛrɛ ayi.” A wʊ 'yɛr, “A sɛɛ naa.”

XXXIX Yesu yin duoro a Olive Tɪɪr Tɔ̃ɔ ju, nɪtãa lɛ wʊn ma ɪrɛ ka a wʊ poturbo turo wʊ.

XL Wʊn wa ta a jie wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yɪ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn na yɪ taa lo a bɛɛr kaa pɔ ɛ.”

XLI Wʊ tɔɔn jãa ba bãlãa fɪka kʊsɪr fʊn na lɔb ka wʊ ta, na wʊ gbʊr dumo sʊɔrɔ Nãaŋmɪn 'yɛrɛ,

XLII “N Sãa, ala ɪ fʊ bʊɔrɔ naa, de a dɔɔyɛ ŋmele nyãna bar ma, a ɪ a fʊ bɔfʊ a ta ɪ a maa bɔfʊ ɛ.”

XLIII Be lɛ a malaka yi be a saaju wa a wʊ sɛ̃ wa 'yɔ̃ɔ wʊ ãkpɛ̃ɔ.

XLIV A nɪbaal na kpɛ wʊ a lɛ, ka wʊ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn kpɛ̃ɔ jaa ka a nyĩe hãna wʊ loro tẽe fɪka jãɪ.

XLV Wʊn wa ir a Nãaŋmɪn sʊɔrfʊ jie lɪɛb chen tɪ nyɛ ka a wʊ poturbo gã gur nɪ pʊsɔ̃ɔ.

XLVI Ka wʊ sʊʊr ba, “Ŋmɪnɛ a yɪ gã guro? Yɪ ir sʊɔrɔ Nãaŋmɪn na yɪ taa lo a bɛɛr kaa pɔ ɛ.”

XLVII Wʊn chɛnɛ 'yɛrɛ a lɛ ka a ɪ a nɪyɔɔ daan sãa, ka a 'lɔ ban bʊɔlɔ a Judas a Pie Nɪ Ayi ãsʊɔ lɛ de ba a nie. Wʊ tɔɔn ta a Yesu puor wʊ.

XLVIII Tɪchɛ ka a Yesu sʊʊr wʊ, “Judas, fʊ ben de puorfʊ garʊ 'yɔ̃ɔ a maa Nɪsaal Bie?”

XLIX Yesu poturbo na nyɛ a lɛ na ɪrɛ ka ba sʊʊr wʊ, “Sɪ Soro, sɪ chɪɛrɛ nɪ a sɔbɛrɛ bɪɪ?”

L Ka a ba ãsʊɔ chɛ a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ gbãgbaa nũsʊ̃ɔ toor ŋmaa.

LI Tɪchɛ ka a Yesu 'yɛr, “Yɪ ta lɛ maal a lɛ ɛ.” Tɪ na wʊ sɪɪr a daba toor ka wʊ choo.

LII A Yesu pãa sʊʊr a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a Nãaŋmɪn puorfʊ yir gugurbo nɪbɛrɛ nɪ a Juu nɪbɛ nɪdierbe, “A mɔ̃ nɪbier lɛ n ɪ ka yɪ waan sɔbɛrɛ nɪ dakʊrsɪ a n nyɔɔfʊ jie bɪɪ?

LIII Maa nɪ yɪn lɛ be be bɪbir jaa be a Nãaŋmɪn puorfʊ yir bɛchaar pɔ, yaa nyɔɔ ma ɛ, tɪchɛ a yɪ bɪbir vɪɛ naa ka a libe mɪ di nãa.”

LIV Ba nyɔɔ naa Yesu, na ba chiine a bɔɔrlo nãa yir, ka a Pita mɪ be a puor na wʊ turo.

LV Ban tɪ ta ba gbɔɔn bũu be a bɛchaar sãlsɔɔ 'mataa jãnɛ ka a Pita mɪ tɪ pʊɔ ba ka ba 'mataa jãnɛ.

LVI Ka a gbãgbapɔɔbile nyɛ wʊ a bũu na chaar na wʊ kaara wʊ jaa tãɪɪ tɪ wa 'yɛr, “A daba nyã mɪ ɪn a wʊ poturo ãsʊɔ.”

LVII Tɪchɛ ka a Pita chiir 'yɛr, “Pɔɔ, n ba bɔ̃ɔ wʊ ɛ.”

LVIII A ba kor ɛ ka a nɪrɛ ãsʊɔ nyɛ wʊ na wʊ 'yɛr, “Fʊ mɪ ɪn a ba ãsʊɔ.” Ka a Pita 'yɛr, “Daba, n ba ɪ a ba ãsʊɔ ɛ.”

LIX A ba lɛ kor ɛ, ka a nɪrɛ ãsʊɔ mɪ 'yɛr, “A ba ɪ baal ɛ, a daba nyã ɪn a ba ãsʊɔ bojũu Galilee lɛ wʊ yi.”

LX Ka a Pita 'yɛr, “Daba, n ba bɔ̃ɔ a ala fʊn 'yɛrɛ ɛ.” Ka a nɔraa mɪ tɔ̃ɔ kõ a lɛ nɛ.

LXI Ka a Yesu lɪɛb na wʊ kaa a Pita, a wʊ tɔ̃ɔ tɪɛr tɔ a lɛ a Yesu na 'yɛr kʊ wʊ ɪka, “Sɛrɛ tɪchɛ ka a nɔraa kõ a dɪna fʊn chiir man gbɛɛ ata.”

LXII Ka a Pita ir yi a yõo na wʊ tɪ kõ nɪbaal kõn.

LXIII A dɔɔr bala na nyɔɔ a Yesu, piel na ba ɪrɛ wʊ laara tɪ ŋmiere wʊ.

LXIV Ba pɔɔ wʊ naa nɪbie tɪ sʊʊr, “Bɔ̃ɔ na fʊ 'yɛr kʊ sɪ a nɪnyɪnɛ na ŋme fʊ?”

LXV Ba lɛ den 'yɛrbidɛbɛ yɔɔ tʊ tʊn wʊ.

LXVI A wɛr na wa chaar, a Juu nɪbɛ nɪdierbe nɪ a ba bɔɔrlo nɪbɛrɛ, nɪ a Mosesɪ Nɛɛ wiwiilbe lɔ̃ɔn taa, ka ba tara a Yesu waan a be.

LXVII A ba sʊʊr wʊ, “Ala ɪ fʊ̃ʊ lɛ a Nɪ-iraa 'lɔ, 'yɛr kʊ sɪ.” Ka a Yesu 'yɛr, “Maa 'yɛr, yɪ kʊ̃ sɔɔ ɛ.
LXVIII Ala ɪ n sʊʊr yɪn 'yɛr yɪ kʊ̃ haa ma nɛɛ ɛ.
LXIX Tɪchɛ an yi a dɪna chiine, a maa Nɪsaal Bie na jãnɛ naa Nãaŋmɪn kpɛ̃ɔ sɔɔ nʊ̃sʊ̃ɔ jie.”
LXX Ka ba sʊʊr wʊ, “Fʊ̃ʊ lɛ ɪ a Nãaŋmɪn Bie ɔ?” Kaa a Yesu 'yɛr, “Yɪn lɛ 'yɛr ɪka lɛ n ɪ.”
LXXI Ka ba pãa 'yɛrɛ kʊrɔ taa, “Bãa 'yɔ̃ɔ lɛ sɪ lɛ bʊɔrɔ dãasɪɛ go? Sɪ wɔ̃n yi a wʊ mãɛ nɛɛ pɔ.”

XXIII

I Be lɛ a nɪyɔɔ bala pãa tara a Yesu chiin a be a paal nɪkpɛ̃ɛ Pilate sɛ̃.
II Na ba tɪ piel 'yɛrɛ a 'yɛrsɪ anyãna dɔɔlɔ wʊ, “Sɪ nyɛn a daba nyãna ka wʊ 'yɔ̃ɔnɔ̃ a nɪbɛ 'yɛr, a ba ta yab a lõpo kʊ a Nãa Siisa ɛ, na wʊ lɛ 'yɛr ɪka 'lɔ lɛ ɪ a Nɪ-iraa na ɪ a nãa.”
III Ka a Pilate sʊʊr a Yesu, “Fʊ̃ʊ lɛ ɪ a Juu nɪbɛ nãa ɔ?” Ka a Yesu 'yɛr, “Ɔ̃ɔ, fʊ̃ʊ baa 'yɛr.”
IV Ka a Pilate pãa 'yɛr kʊ a bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a nɪbɛ, “N ba nyɛ chɛfʊ jaa a daba nyã jie ɛ.”
V Tɪchɛ ka a nɪbɛ tɔr tɪ chɛnɛ 'yɛrɛ, “Wiilfʊ nyãna lɛ wʊ tara dɔ̃ɔnɔ̃ nɪ a nɪbɛ be a Judiya. Galilee lɛ wʊ piel a yele nyãna be wa tãn a ka.”
VI Pilate na wɔ̃ a nɪtɔ̃ ka wʊ sʊrɔ, Galilee lɛ a daba yi bɪɪ?
VII Wʊn wa bɔ̃ɔn ka a Hɛrɔd paal nɪrɛ lɛ, wʊ vɛ̃ naa ka ba tara wʊ chiin tɪ kʊ a Hɛrɔd, ka ɪ a Jerusalɛm lɛ wʊ mɪ be a sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃.
VIII Hɛrɔd na wa nyɛ a Yesu, wʊ pʊɔ pɛl naa, bojũu a kor wʊn wɔ̃ a Yesu yele na wʊ bʊɔrɔ a wʊ nyɛfʊ, ka wʊ tʊ̃ a nɛ'maa tʊ̃mɔ̃.
IX Na wʊ sʊʊr a Yesu sʊʊr yɔɔ tɪ waa haa wʊ nɛɛ ɛ.
X Ka a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a Mosesɪ Nɛɛ wiwiilbe na ara a be 'yɛrɛ 'yɛr kpãɛn dɔɔlɔ wʊ.
XI Hɛrɔd nɪ a wʊ sojasɪ maal a Yesu dɛɛr na ba ɪrɛ wʊ laara. Ba su wʊ naa a nãa fuu tɪ lɪɛb wʊ chiin a Pilate sɛ̃.
XII Hɛrɔd nɪ a Pilate dɔ̃ɔ tara taa nɪ 'yɛr, tɪ a daar 'lɔ̃nɔ̃ lɛ ba maal a 'yɛr.
XIII Be lɛ a Pilate bʊɔl a bɔɔrlo nɪbɛrɛ, nɪ a tʊ̃ɛ nɪbɛrɛ, nɪ a nɪbɛ ba jaa lɔ̃ɔ taa.
XIV Na wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yɪn lɛ waan a daba nyãna a n sɛ̃ wa 'yɛr ɪka wʊ sɔ̃ɔnɔ̃ naa a nɪbɛ. N vɪɛr naa a wʊ 'yɛr a yɪ jaa niem ka a ala yɪn 'yɛr dɔɔl wʊ ba ɪ yelmãɛ ɛ.
XV Hɛrɔd mɪ ba nyɛ yele jaa a wʊ jie ɛ, ala lɛ so ka wʊ lɛ lɪɛb wʊ wa kʊ sɪ, yɪn mãɛ nyɛ naa wʊn ba maal yele jaa na sɛɛn kũu ɛ.
XVI A lɛ jũu ɪn vɛ̃ naa ka ba fɔb wʊ tɪchɛ kaa n bar wʊ.” [1]
XVIII Ka ba jaa ŋme chɛl daa 'yɛrɛ, “Ŋmaa daba nyã ju tɪ na fʊ yuo a Barabasɪ na fʊ kʊ sɪ.”
XIX Ba pɔɔ naa a Barabasɪ, bojũu 'yɛr dɔ̃ɔ lo be a tʊ̃ɛ pɔ, ka wʊ kʊ nɪrɛ.
XX Pilate na bʊɔrɔ ɪka wʊ bar a Yesu wʊ lɛ 'yɛr kʊ a nɪbɛ go.
XXI Tɪchɛ ka ba chɛnɛ ŋmiere a chɛlsɪ 'yɛrɛ, “Kpa wʊ a daa ju, kpa wʊ a daa ju.”
XXII Gbɛɛ ata lɛ wʊ sʊʊr ba, “Bo? Bãa dɛɛr lɛ wʊ ɪ? Maa ba nyɛ dɛɛr jaa wʊn sɛɛn kũu ɛ. A lɛ jũu ɪn vɛ̃n ka ba fɔb wʊ tɪ bar wʊ.”
XXIII Tɪchɛ ka ba chɛnɛ tãna bʊɔrɔ ɪka wʊ kpa wʊ a daa ju, ka a ba gɔ̃mɔ̃ wa tʊ̃ɔ wʊ.
XXIV Lɛ lɛ a Pilate 'yɛr ɪka wʊn ɪ naa a lɛ ban 'yɛr.
XXV A Barabasɪ 'lɔ na dɔ̃ɔ dam a tʊ̃ɛ na wʊ kʊn nɪrɛ ka ba nyɔɔ wʊ pɔɔ, wʊ yuo wʊn bar tɪ kʊ ba a Yesu.
XXVI A lɛ ban chiine a Yesu, ba nyɔɔn daba yuor na di Simon, Sirenɪ lɛ wʊ yi na wʊ yi a yʊ̃o tɪ kpɪɛrɛ a tʊ̃ɛ pɔ. Ba fɪr wʊn de a Yesu daa tuo wʊ ka wʊ turo nɪ wʊ.
XXVII Nɪyɔɔ turo wʊ naa lɔ̃ɔn pɔbɔ, bala lɛ kõnõ waala kʊrɔ wʊ.
XXVIII Ka a Yesu lɪɛb 'yɛr kʊ ba, “Jerusalɛm pɔɔbil, yɪ ta kõnõ kʊrɔ ma ɛ, yɪ kõnõ kʊrɔ a yɪ mãɛ nɪ a yɪ bibiir.
XXIX Bojũu bɪbir kɔ̃ɔ na wa vɪɛ naa ka yɪ 'yɛr, ‘Pʊpɛl lɛ kʊ a pɔbɔ bala na ab nɪ pɔɔ 'lɔ jaa na ba dɔɔ bie ɛ, bɪɪ bɪrɛ ala jaa na ba 'yɛn kaa ɛ.’
XXX ‘A ban pãa 'yɛrɛ kʊrɔ a tɔ̃bɛrɛ, “Yɪ lo pɔɔ sɪ, na yɪ ũu sɪ.” ’ *(Hosea 10:8)*
XXXI Ala ɪ nɪbɛ maala naa a nɪtɔ̃nɔ̃ kʊ a tɪɛ na chɛnɛ ɪ a 'maar, ŋmɪnɛ ban ɪ wʊ 'lɔ wa ko?”
XXXII Dɔɔr ayi na maal dɛɛr, ka ba nyɔɔr ba 'matãan a Yesu chiine a kʊfʊ jie.
XXXIII Ba chiin ban tɪ tãn a jie ban bʊɔlɔ Julaa, be lɛ ba kpa ãsʊɔ jaa a wʊ daa ju, ka a nɪdɛbɛ ayi bala ka a ãsʊɔ be a Yesu nʊ̃sʊ̃ɔ jie, tɪchɛ ka a ãsʊɔ mɪ be a wʊ gʊbaa jie.
XXXIV Be lɛ a Yesu 'yɛr, “N Sãa, vɛ̃ kʊ ba, baa bɔ̃ɔ a lɛ ban ɪrɛ ɛ.” Gbãm lɛ ba gba na ba põn a wʊ fuusɪ.
XXXV Ka a nɪbɛ ara kaara wʊ, ka a Juu nɪbɛ nɪbɛrɛ ara kpɛrɛ wʊ na ba 'yɛrɛ, “Wʊ ma faan bamɪne, vɛ̃ a wʊ faa a wʊ mãɛ ala ɪ 'lɔ lɛ ɪ a Nɪ-iraa 'lɔ a Nãaŋmɪn na ir.”
XXXVI Ka a sojasɪ mɪ wa ɪrɛ wʊ laara, na ba de a dãmiir kʊ wʊ.

1 **XXIII:XVI 23:16** A gãma amɪne pɔ baa 'yɔ̃ɔ a põfʊ pie nɪ ayopõi ɛ ɪka, 17 *Bala wa dire a Gõl Bar Difʊ yuon jaa a Pilate ma ir nɪrɛ a pɔɔfʊ die pɔ kʊ ba.*

XXXVII Tı na ba 'yɛrɛ, “Ala ı fʊ̃ʊ lɛ ı a Juu nıbɛ nãa, faa a fʊ mãɛ.”
XXXVIII Ba sɛb sɛbie mar be a wʊ ju pɔ ka a 'yɛr, “Nyãna lɛ ı a Juu Nıbɛ Nãa”.
XXXIX A nıdɛbɛ bala ban lɔ̃ɔ kpan wʊ, ãsʊɔ tʊrɔ wʊn 'yɛrɛ, “A ba ı fʊ̃ʊ lɛ ı a Nı-iraa ɛ? Faa a fʊ mãɛ tı mı faa sı.”
XL Tıchɛ ka a wʊ tɔ sʊɔ 'lɔ gɔ̃nɔ̃ wʊ 'yɛrɛ, “Faa joro Nãaŋmın dãbãɛ ɛ, an ı a kũu 'lɔ lɛ fʊ mı kpire.
XLI Sın gefʊ sɛɛn sı naa, sı nyɛn a lɛ na sɛɛ sın maal, tıchɛ a daba nyã 'lɔ ba maal dɛɛr jaa ɛ.”
XLII Tı pãa 'yɛr kʊ a Yesu, “Tıɛr tɔ ma fʊ̃ʊ wa kpɛ a fu nãalʊ̃ʊ pɔ.”
XLIII Ka a Yesu 'yɛr, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ fʊ, dına maa nı fʊ̃ʊ lɛ a Nãaŋmın tɛ̃vıla pɔ.”
XLIV A mɔ̃tɔ̃ɔ dɔ̃ɔ gbʊrɔ a garju sãlsɔɔ tıchɛ ka a chãa ı jaa gbɛb, ka a mɔ̃tɔ̃ɔ wa tı vır.
XLV A mɔ̃tɔ̃ɔ ba lɛ chaar go ɛ, ka a fɔbaa 'lɔ ban lũ var a Nãaŋmın puorfʊ yir die pɔ 'mar ayi.
XLVI Be lɛ a Yesu tãn kpɛ̃ɔ jaa 'yɛr, “N Sãa, fʊ nũu pɔ lɛ n de a n sıɛ 'yɔ̃ɔ.” Wʊn wa 'yɛr a nıtɔ̃ baar, tı vʊʊr a wʊ vʊʊr baaraa.
XLVII A sojası nıkpɛ̃ɛ na nyɛ a lɛ na ı wʊ dãn Nãaŋmın tı 'yɛr, “Sırɛ jaa a daba nyã ın nıtor.”
XLVIII Ka a nıbɛ ba jaa na lɔ̃ɔ taa a be nyɛn a lɛ na ı ka ba lıɛb pʊsɔ̃ɔ, na ba waala kulo.
XLIX Tıchɛ a wʊ nıbɔ̃ɔnsı pʊɔn a pɔbɔ bala na tu wʊ yi a Galilee ara tɛɛr tı kaara a lɛ na ırɛ.
L Daba ãsʊɔ mı ben be ban bʊɔlɔ Josefʊ, wʊ pʊɔ naa a nıbɛrɛ pɔ, na wʊ ı nısʊ̃ nı nıtor.
LI Wʊ tɔr naa a lɛ ban 'yɛr nı a lɛ ban ırɛ. Wʊ yi naa a Judiya paal pɔ tẽe ban bʊɔlɔ Arimatıya, wʊ mı dɔ̃ɔ chɛlɛ a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ.
LII 'Lɔ lɛ chen a Pilate sɛ̃ tı sʊɔr a Yesu ãgãn ıka wʊ ũu.
LIII Na wʊ pãa yɔɔ a kũu suun tı vil wʊ a fɔpıla pɔɔ tı ũu wʊ a yaa ban chı kʊsır pɔ, ban ba ũu nırɛ sɛrɛ ɛ.
LIV A daar 'lɔ̃nɔ̃ lɛ ba mı chɔɔrɔ ka a Pɛ̃nfʊ Bıbir na piel.
LV A pɔbɔ bala nı a Yesu na 'mataa yi a Galilee wa, ba tu naa a Josefʊ tı nyɛ a yaa nı a lɛ ban ũu a Yesu.
LVI Tı na ba pãa lıɛb kul tı chɔɔr a tãı nı a kãnyũu vıla na tı fɔ a Yesu ãgãn, tıchɛ a Pɛ̃nfʊ Bıbir jũu, baa dam ɛ, ba pɛ̃n naa a lɛ a Mosesı Nɛɛ na 'yɛr.

XXIV

I A Pɛ̃nfʊ Bıbir divıɛ bio bibio, a pɔbɔ den a kãnyũur vıla ala ban chɔɔr chiin a be a yaa par.
II Ba tı nyɛn ka a kʊsır bil yi a yaa nɛɛ pɔ.
III Ka ba kpɛ tıchɛ baa nyɛ a Yesu ãgãn ɛ.
IV A ba ara bɛ̃ne a lɛ nɛ ka a dɔɔr ayi wa dũu ba ka a ba bösursı pɛl saa nyıırfʊ kaar.
V Ka a dãbãɛ kpɛ a pɔbɔ, ka ba kpa kpa jur a tɛ̃e, tıchɛ ka a dɔɔr sʊʊr ba, “Bo so ka yı bʊɔrɔ a vʊr a kũusı pɔ?
VI Waa be ka ɛ. Wʊ ir naa. Yı tıɛr a lɛ wʊn 'yɛr kʊ yı a sɔ̃ɔ 'lɔ wʊn be a yı sɛ̃, be a Galilee.
VII ‘Ban nyɔɔ naa a maa Nısaal Bie 'yɔ̃ɔ a nıdɛbɛ nuur pɔ, ka ba kʊ ma a daa ju, tıchɛ a ber ata daar, ka n lɛ ir ı vʊr.’ ”
VIII Be lɛ ba pãa tıɛr tɔ a wʊ 'yɛrbie.
IX Ban wa yi a yaa par kul, ba tı man a anyãna kʊ a Pie Nı Bɔ̃'yen nı nırɛ jaa.
X Mɛɛr na yi Magdala, nı Joana nı a Jemesı ma Mɛɛr nı a bamıne na pʊɔ ba lɛ man a anyãna kʊ a nıtɔ̃nsı.
XI Tıchɛ baa sɔɔ de a pɔbɔ 'yɛr ɛ, bojũu a ba 'yɛr nyɛntãan jire.
XII An be a lɛ ka Pita vaa ir jo chen a yaa par, na wʊ tı guun muul kaa na wʊ nyɛ a fɔpıla na for gã wʊ yɔ̃, ka wʊ lıɛb yi tı bɛ̃ne a lɛ na ı.
XIII A daar 'lɔ̃nɔ̃ a wʊ poturbo ayi chiine naa a tẽbile ãsʊɔ ban bʊɔlɔ Emayusı na ba jãan a Jerusalɛm ɛ.
XIV Ka ba pãa 'yɛrɛ kʊrɔ taa a lɛ jaa na ı.
XV A lɛ ban 'yɛrɛ na ba mana a anyãna kʊrɔ taa, ka a Yesu mãɛ wa pʊɔ ba a ba 'mataa chiine.
XVI Tıchɛ ka a lıı ba a baa bɔ̃ɔ wʊ ɛ.
XVII Ka wʊ sʊʊr ba, “Bo lɛ yı chiine mana kʊrɔ taa a lɛ mɔ̃?” Ka a nıbaal kpɛ ba a ba tɛɛ ara.
XVIII Ka ba ãsʊɔ yuor na di Kıleopası sʊʊr wʊ, “Fʊ̃ʊ tɛɛ lɛ ı sãan be a Jerusalɛm na faa bɔ̃ɔ lɛ na ı a be a ber ayi anyãna ɛ?”
XIX A wʊ sʊʊr, “Bo yele?” Ka ba 'yɛr, “A Yesu na yi a Najaretı, Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ lɛ wʊ ı, ka a wʊ 'yɛr nı a wʊ maalfʊ kpɛ̃mɛ a Nãaŋmın nı a nıbɛ niem.
XX A bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a sı nıbɛrɛ nyɔɔ wʊn tır ıka ba kʊ, ka ba kpa wʊ a daa ju.
XXI Tıchɛ 'lɔ lɛ sın mı tıɛrɛ ıka wʊn faan a Isıral nıbɛ. A ala na ı dɛɛr jaa nı nyã, ber ata nı nyã a lɛ na ı.
XXII A sı pɔbɔ bamıne lɛ wa 'maa sı nɛɛ, a bibio nyãna lɛ ba chen a yaa par,
XXIII tıchɛ baa tı nyɛ a wʊ ãgãn ɛ. Na ba wa 'yɛr kʊ sı ıka ba nyɛn malakası ka ba 'yɛr ıka wʊ ir ı vʊr.
XXIV Ka a sı taaba bamıne pãa mı chen a yaa par tı nyɛ ka ı a lɛ nɛ a pɔbɔ na 'yɛr lɛ, tıchɛ a 'lɔ mãɛ baa nyɛ wʊ ɛ.”
XXV Ka wʊ 'yɛr kʊ ba, “Ŋmınɛ lɛ yı faa tıɛr lɛ, na yaa tɔ̃ɔ tıɛr tɔ na yı sɔɔ de a lɛ a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ na 'yɛr ɛ?

XXVI A ba ɪ a Nɪ-iraa na din a dɔɔyɛ anyãna tɪ na wʊ pãa kpɛ a wʊ tɪɪr pɔ ɛ?”
XXVII Wʊ piel naa Mosesɪ nɪ a lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ ba jaa, na wʊ pãa wiil ba a par a lɛ a Nãaŋmɪn gãn na 'yɛr a wʊ mãɛ 'yɛr.
XXVIII A lɛ ban wa tara a tẽe 'lɔ pɔ ban chiine, a Yesu po naa fɪka tɛɛr wʊn chiine.
XXIX Tɪchɛ ka ba sʊɔr wʊ yãayãabɪlɛ 'yɛrɛ, “Lɪɛb kpɛ wa gã a sɪ sɛ̃, bojũu mɔ̃tɔ̃ɔ 'mʊr baar.” Ka wʊ lɪɛb kpɛ na gã a ba sɛ̃.
XXX Be lɛ a ba tɪ 'mataa jãnɛ a bʊ̃diir par na di, ka wʊ de a paanõɔ na puor Nãaŋmɪn yãan, tɪ piel ŋmara põnõ ba.
XXXI Ka a ba nɪbie pãa yuo, ka ba bɔ̃ɔn ɪka a Yesu lɛ, tɪ wʊ bɔr a ba niem.
XXXII Ka ba 'yɛrɛ kʊrɔ taa, “Ala lɛ so wʊn 'yɛrɛ nɪ sɪ a sɔr pɔ ka a nɔ̃ɔ kpɛ sɪ a lɛ, wʊn wiil sɪ a lɛ na sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ.”
XXXIII Be lɛ ba vaa ir fɔɔ jaa lɪɛb chen a Jerusalɛm tɪ nyɛ a Pie Nɪ Bʊ̃'yen nɪ a Yesu poturbo bamɪne na lɔ̃ɔ taa.
XXXIV Na ba 'yɛr kʊ ba, “Sɪrɛ jaa lɛ a sɪ Soro ir ɪ vʊr, na wʊ ir a wʊ mãɛ wiil a Simon.”
XXXV A ba ayi bala pãa man a lɛ na ɪ a sɔr pɔ nɪ a lɛ ban de bɔ̃ɔn ɪka a Yesu lɛ wʊn wa ŋma a paanõɔ.
XXXVI A anyãna ban chɛnɛ 'yɛrɛ ka a Yesu mãɛ wa ara a ba sɛ̃ tɪ 'yɛr kʊ ba, “Nyã'maar wʊ be a yɪ sɛ̃.”
XXXVII Ka a dãbãɛ kpɛ ba a ba mii a lɛ a gbɛ gbɛ, tɪɛr ɪka kpĩin lɛ ba nyɛ.
XXXVIII A wʊ sʊʊr ba, “Bo lɛ so ka a dãbãɛ kpɛ yɪ a lɛ, a nɪ bo lɛ so ka yɪ baala a lɛ?
XXXIX Yɪ kaa nyɛ a n nuur nɪ a gbɛɛ, maa mãɛ lɛ, yɪ sɪɪr ma kaa, kpĩin ba lɛ ɛ. Kpĩin maa tara ãgãn nɔ̃n nɪ kɔɔr nɪtãa lɛ yɪn nyɛ ma ɪn tara ɛ.”
XL Wʊn 'yɛr a nɪtɔ̃ baar, wʊ wiil ban a wʊ nuur nɪ a wʊ gbɛɛ.
XLI Tɪchɛ baa chɛnɛ sɔɔ de sɛrɛ ɛ, nɔ̃ɔ kpɛ ba naa ka a nɛɛr 'maa ba, ka wʊ sʊʊr ba, “Yaa tara bon na kʊ ma ka n di ɛ?”
XLII Be lɛ ba kʊ wʊ jãŋmaa ban wɔ̃,
XLIII ka wʊ 'wɔb be a ba niem.
XLIV Wʊ pãa 'yɛr kʊ ba, “A anyãna lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪn dɔ̃ɔ chɛnɛ be a yɪ sɛ̃. Yele a jaa na sɛb a Mosesɪ nɛɛ pɔ, nɪ a ala na sɛb a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ gãn pɔ, nɪ a yiel gãn pɔ, a n jũu na ɪ naa lɛ.”
XLV Be lɛ wʊ pãa yuo a ba tɪɛr ka ba tʊ̃ɔ bɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn 'yɛr ala na sɛb a wʊ gãn pɔ.
XLVI Wʊ 'yɛr kʊ ba, “A anyãna lɛ sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ, a Nɪ-iraa na din dɔɔyɛ na wʊ kpi na wʊ lɛ ir ɪ vʊr a ber ata daar.
XLVII Ban den a wʊ yuor mʊɔl kʊ nɪbʊrɔ ba jaa, ka ãsʊɔ jaa wa lɪɛb a wʊ tɪɛr, Nãaŋmɪn na vɛ̃ naa a wʊ yeldɛɛr bar, Jerusalɛm lɛ an piel.
XLVIII Yɪn lɛ ɪ a anyãna dãasɪɛ dẽme.
XLIX A maa na tɪ tõ naa a 'lɔ a n Sãa na tɪr a nɛɛ kʊ yɪ, tɪchɛ yɪ chɛnɛ jãnɛ a Jerusalɛm, ka a kpɛ̃ɔ 'lɔ wa yi a saaju wa pɔɔ yɪ.”
L Wʊ tara ban yin tɪ gbʊrɔ nɪ a Betanɪ na wʊ tur a nuur saaju sʊɔr Nãaŋmɪn 'yɔ̃ɔ ba.
LI A lɛ wʊn sʊɔr a Nãaŋmɪn kʊ ba, wʊ bar ba naa ka Nãaŋmɪn 'mɔɔ wʊ don be a saaju.
LII A ba pãa gbʊr dumo puor wʊ tɪ lɪɛb pʊpɛl kul a Jerusalɛm.
LIII Bɪbir jaa lɛ ba ma chen be a Nãaŋmɪn puorfʊ yir tɪ dãna a Nãaŋmɪn.

LƐ A JƆƆN NA SƐB A YESU 'YƐR NƱƆ

I A pielfʊ daar a 'lɔ ban bʊɔlɔ a 'Yɛr ben be, ka a 'Yɛr be a Nãaŋmın sɛ̃, ka a 'Yɛr ı Nãaŋmın.

II Wʊ dɔ̃ɔ be a Nãaŋmın sɛ̃ a pielfʊ daar.

III A 'Yɛr nyã lɛ Nãaŋmın maal bomo a jaa. Bon jaa ba maal ka a ba tu a 'Yɛr nyã pɔ ɛ.

IV A wʊ pɔ lɛ nyɛvʊr be, a wʊ nyɛvʊr nyã lɛ kʊrɔ bomo a jaa chãa.

V A chãa nyã lɛ chaara a libe pɔ, ka libe ba tɔ̃ɔ wʊ kpĩin ɛ.

VI Nãaŋmın tɔ̃n daba na di Jɔɔn.

VII 'Lɔ lɛ wa di a dãasıɛ na wʊ 'yɛr a chãa nyã 'yɛr, ka a nırɛ jaa na tu a wʊ sɛ̃ sɔɔ de a chãa.

VIII Jɔɔn ba ı a chãa ɛ, tı wʊ wa naa ıka wʊ wa 'yɛr a chãa 'yɛr.

IX A yelmãɛ chãa nyã lɛ chaara 'yɔ̃ɔnɔ̃ nırɛ jaa na waara a wɛr pɔ.

X A 'yɛr dɔ̃ɔ be a wɛr pɔ, ka a Nãaŋmın gba maal a wɛr tu a wʊ 'yɔ̃ɔ, tıchɛ ãsʊɔ jaa ba bɔ̃ɔ wʊ ɛ.

XI Wʊ wa naa a wʊ mãɛ paal pɔ, tıchɛ a wʊ mãɛ nıbɛ ba de wʊ ɛ.

XII Tıchɛ nıbɛ bamın de wʊ naa, na ba sɔɔ de a wʊ yuor, ka wʊ kʊ ba sɔr ka ba ı Nãaŋmın bibiir.

XIII Baa ı Nãaŋmın bibiir nırɛ dɔɔfʊ kaar ɛ, bıı nırɛ bɔfʊ pɔ ɛ, tıchɛ Nãaŋmın mãɛ lɛ maal ba a wʊ bibiir.

XIV A 'yɛr wa ı naa nırɛ na wʊ jãnɛ a sı sɛ̃. Sı nyɛ naa a wʊ tıır, a tıır nyã na ı a Sãa Bidabɔ̃'yen tɛɛ. 'Lɔ lɛ yi a Sãa sɛ̃ wa, na wʊ tara wãɛfʊ nı yelmãɛ.

XV Jɔɔn 'yɛr a wʊ 'yɛr, na wʊ tãna 'yɛrɛ, "Nyã lɛ n 'yɛr yı ıka wʊn wa naa, 'lɔ na be a n puor waara gar ma naa, bojũu wʊ dɔ̃ɔ be be tı ba wa dɔɔ ma."

XVI A wãɛfʊ sɛɛ wʊ naa, ka a wʊ maal vıla lʊɔr sı jaa bɔ̃'yen 'yen dɔɔlɔ taa waara a sı sɛ̃.

XVII Bojũu, Mosesı lɛ dɔ̃ɔ waan a nɛɛ, tıchɛ Yesu Kırısıto mı lɛ waan a wãɛfʊ nı yelmãɛ.

XVIII Nıbɔ̃'yen jaa ba nyɛ Nãaŋmın ɛ, tıchɛ a Bidabɔ̃'yen tɛɛ 'lɔ na be a Sãa lɔ̃boor lɛ wiil sı a lɛ Nãaŋmın na be.

XIX A nıbɛrɛ na be a Jerusalɛm tɔ̃n a Juu nıbɛ bɔɔrlorbo nı a Juu nıbɛ puorfʊ jie sɔ̃sɔ̃nbɔ ka ba tı sʊʊr Jɔɔn, nıbuor lɛ wʊ ı,

XX Ka a Jɔɔn 'yɛr ba, "N ba ı a Nãaŋmın Nı-iraa 'lɔ wʊn tɔ̃ ıka wʊ wa faa a wʊ nıbɛ ɛ."

XXI Ka ba lɛ sʊʊr wʊ ıka 'lɔ lɛ ı a Elaija bıı? Ka wʊ 'yɛr, "N ba ı wʊ ɛ." Ka ba lɛ sʊʊr wʊ ka 'lɔ lɛ a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ ɔ? Ka wʊ ıka, "Kai."

XXII Ka ba sʊʊr wʊ, "Tı an lɛ fʊ pãa ı? A sın tı 'yɛr kʊ a bala na tɔ̃ sı, 'yɛr sı a nırɛ 'lɔ fʊn ı."

XXIII Jɔɔn den a lɛ a Isaiya na dɔ̃ɔ sɛb na wʊ 'yɛr, "Maa lɛ a kɔkɔr 'lɔ na tãna a dãlpʊɔ pɔ, ıka yı chɔɔr a Soro sɔr." *(Isaiya 40:3)*

XXIV A Faraseemıne tɔ̃n nıbɛ bamıne a Jɔɔn sɛ̃.

XXV Ba wa sʊʊr wʊ naa, "Ala ı fɔ̃ʊ baa ı a Nãaŋmın Nı-iraa ɛ, bıı a Elaija ɛ, bıı a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ ãsʊɔ ɛ, ŋmınɛ a fʊ suoro a nıbɛ a Nãaŋmın kɔ̃ɔ?"

XXVI Be lɛ a Jɔɔn 'yɛr ba, "Maa den kɔ̃ɔ suoro nı a nıbɛ, tıchɛ nırɛ kɔ̃ɔ ben a yı pɔ, yın ba bɔ̃ɔ ɛ.

XXVII An ı maa lɛ de nie wa gba, n ba sɛɛ ıka n for a wʊ nafɔbɔ mibe gba ɛ."

XXVIII Jɔɔn be naa a mɔ̃tɔ̃ɔ puorfʊ jie suoro a nıbɛ a Nãaŋmın kɔ̃ɔ, a Jordan man gɔ̃ɔn na be a Betanı, be lɛ wʊ 'yɛr a 'yɛr anyãna.

XXIX Wɛr na wa chaar, Jɔɔn nyɛn a Yesu na tor wʊ waara ka wʊ 'yɛr, "Nyɛ a Nãaŋmın Pɛraabile, 'lɔ lɛ na de a wɛr nıbɛ yeldɛbɛ bar.

XXX Wʊ ı naa a 'lɔ ın 'yɛr ıka, 'nırɛ ãsʊɔ na wa naa, wʊ gar ma naa, bojũu 'lɔ dɔ̃ɔ be be tı ba wa dɔɔ ma.'

XXXI Maa ba bɔ̃ɔ a nınyınɛ wʊn ı ɛ, tı naa wa suoro yı nı kɔ̃ɔ ka bala jaa na be a Isıral na nyɛ wʊ."

XXXII A Jɔɔn dãasıɛ nı nyã, "N ben be nyɛ a Nãaŋmın Sıɛ na yi saaju fıka ŋmam, wa 'mar wʊ, ka a Sıɛ be a wʊ 'yɔ̃ɔ.

XXXIII N ba dɔ̃ɔ bɔ̃ɔ a nınyınɛ wʊn ı ɛ. A 'lɔ na tɔ̃ ma ıka n wa suoro a nıbɛ a Nãaŋmın kɔ̃ɔ 'yɛr kʊ ma, 'A nırɛ 'lɔ 'yɔ̃ɔ fʊn wa nyɛ a Sıɛ na suu wa 'mar na waa yi ɛ, 'lɔ lɛ na suoro a nıbɛ nı a Sıɛ.'

XXXIV N nyɛn a anyã na ı, 'yɛrɛ kʊrɔ yı ıka 'lɔ lɛ a Nãaŋmın Bidabɔ̃'yen."

XXXV A wɛr na chaar go, Jɔɔn ara na a be nı a wʊ poturbo ayi.

XXXVI Be lɛ wʊ nyɛ Yesu na tala, ka wʊ 'yɛr, "Yı nyɛ a Nãaŋmın Pɛraabile."

XXXVII A Jɔɔn poturbo ayi bala na wɔ̃ a lɛ wʊn 'yɛr, ka ba turo a Yesu chiine.

XXXVIII Yesu na wa lıɛb nyɛ ba, wʊ sʊʊr ba naa, "Bo yı bʊɔrɔ?" Ka ba 'yɛr, "Wiwile nyınɛ fʊ kpıɛrɛ?"

XXXIX Ka a Yesu 'yɛr, "Yı wa bɔ̃ɔ a jie." Ba jãnɛ naa a wʊ sɛ̃, bojũu mɔ̃tɔ̃ɔ bal baar a daar 'lɔ̃nɔ̃.

XL A nıbɛ ayi bala na wɔ̃ a lɛ Jɔɔn na 'yɛr ka ba turo a Yesu, ãsʊɔ lɛ Andiru na ı a Simon Pita yɛbɛ.

XLI Lɛ a Andiru na de nie ɪ lɛ, wʊ bɔ naa a wʊ yɛbɛ Simon 'yɛr wʊ, “Sɪ nyɛn a Nɪ-iraa 'lɔ na wa faa a wʊ nɪbɛ ban bʊɔlɔ a Kɪrɪsɪto.”

XLII Andiru tara naa a yɛbɛ waan a Yesu sɛ̃. Yesu na wa nyɛ wʊ, ka wʊ 'yɛr, “Jɔɔn bidaba Simon, ban bʊɔlɔ fʊ naa Sɪfasɪ.” A wʊ par lɛ Pita.

XLIII A ber anaar daar, Yesu chiine naa a Galilee, be lɛ wʊ nyɛ Filip na wʊ bʊɔl wʊ ɪka wʊ wa turo wʊ.

XLIV A Filip yin Betɪsaida, Andiru nɪ Pita tẽe.

XLV Filip mɪ chen tɪ nyɛ Natanɪɛl 'yɛr kʊ wʊ, “Sɪ nyɛn a 'lɔ a Mosesɪ nɪ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ na sɛb a wʊ yele, 'lɔ lɛ ɪ a Yesu na yi a Najaretɪ, Josefʊ bidaba.”

XLVI Be lɛ a Natanɪɛl sʊʊr wʊ, “Yelsõ na tõɔ yi a Najaretɪ tẽe ɔ?” Ka a Filip 'yɛr, “Wa kaa.”

XLVII Yesu na wa nyɛ a Natanɪɛl na tor wʊ waara, wʊ 'yɛr naa, “Yɪ nyɛ a sɪ sãakpã Isɪral yɔ̃ɔ na ba tara bɛlfʊ ɛ.”

XLVIII Ka a Natanɪɛl sʊʊr a Yesu, “Ŋmɪnɛ fʊ ɪrɛ wa bɔ̃ɔ ma?” Ka a Yesu 'yɛr, “Filip na wa bʊɔlɔ fʊ, ka n nyɛ fʊ naa a kɔ̃kɔ̃ɔ tɪe pĩlem.”

XLIX Be lɛ a Natanɪɛl 'yɛr, “Wiwile, fʊ ɪn Nãaŋmɪn Bie nɪ a Isɪral Nãa.”

L Ka a Yesu 'yɛr sɔɔ wʊ, “Fʊ sɔɔ ma naa, bojũu ɪn 'yɛr ɪka n nyɛ fʊ naa a kɔ̃kɔ̃ɔ tɪe pĩlem ɔ? Fʊn nyɛn yelbɛrɛ ka a gar lɛ.

LI Na wʊ 'yɛr, sɪrɛ jaa lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ fʊ ɪka fʊn nyɛn saaju na yuo ka a Nãaŋmɪn malakasɪ suro tɪ duoro a maa Nɪsaal Bie 'yɔ̃ɔ.”

II

I A ber a nyã puor, Yesu ma Mɛɛr be naa a pɔɔ ban kulo a tẽe na be a Galilee paal pɔ, ka ba bʊɔlɔ Keena.

II Ba bʊɔl Yesu nɪ a wʊ poturbo ka ba mɪ be be a pɔɔ kulfʊ jie.

III A dãa na wa baar, Mɛɛr 'yɛr kʊ Yesu, “A nɪbɛ dãa baar naa.”

IV Ka a Yesu 'yɛr, “N ma, n sɔ̃ɔ ba ta ɛ, ta wiil ma a lɛ ɪn na ɪ ɛ.”

V Mɛɛr lɪɛb 'yɛr kʊ a tõtõnbɔ, “Yɪ ɪ lɛ Jaa a Yesu na wa 'yɛr ɪka yɪ ɪ.”

VI Kʊsɪɛ dʊʊr ayʊɔb ben be, be lɛ a nɪbɛ ma ɔ̃ɔ a kõɔ pɛɛ a ba mãɛ lɛ a ba puorfʊ na ɪka ba ɪ. Yoi anaar bɪɪ anũu lɛ ma sɛɛ ãsʊɔ jaa.

VII Yesu 'yɛr a tõtõnbɔ ɪka ba ɔ̃ɔ kõɔ sɛɛ a dʊʊr.

VIII An wa sɛɛ ka wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yɪ pãa ɔ̃ɔ a kõɔ amɪne kʊ a nɪkpɛ̃ɛ 'lɔ na kaara a pɔɔ paalaa yele.” Ka a tõtõnbɔ ɪ a lɛ a Yesu na 'yɛr ba.

IX Ka a nɪkpɛ̃ɛ 'lɔ na wa nyũ a kõɔ ala na lɪɛb ɪ dãa, waa bɔ̃ɔ a jie a dãa na yi ɛ. A tõtõnbɔ 'lɔ bɔ̃ɔ naa. Be lɛ wʊ bʊɔl a pɔɔ paalaa sɪrɛ yin chɛ̃chɛ̃ɛ,

X na wʊ 'yɛr, “Nɪbɛ ma den nie waan a dãnõɔ, bala wa nyũ tɪɪ baar, ka ba pãa waan a ala na ba bɔ̃ɔ nõmɔ̃ ɛ. Tɪchɛ fõʊ 'lɔ bin a dãnõɔ bar wa ta a baaraa.”

XI A nɛ'maa yele nyã lɛ de nie Yesu na ɪ a Keena na be a Galilee paal pɔ. Be lɛ Yesu wiil a wʊ tɪɪr, ka a wʊ poturbo sɔɔ de wʊ.

XII A nyã puor, 'lɔ naa ma nɪ a wʊ yɛbil naa poturbo 'mantaa chen Kapenahum ɪka ba tɪ jɛ̃ bãlãa.

XIII A kõ lɛ kor ɛ, ka a Juu nɪbɛ Gõl Bar Difʊ ta, Yesu don a Jerusalɛm.

XIV Be lɛ wʊ tɪ nyɛ nɪbɛ na daara niin, piir nɪ papar, a Juu nɪbɛ puorfʊ yir bɛchaar pɔ. Wʊ nyɛn bamɪne mɪ na jɛ̃n tɛɛbʊlsɪ tɛɛrɛ libie.

XV Wʊ den miir maal kpaara diin ba bar a puorfʊ yir bɛchaar pɔ, nɪ a ba piir nɪ a niin. Wʊ tɪɛ naa a libitɛɛrbɛ tɛɛbʊlsɪ lɔb ka a libie yɛ̃yɛl.

XVI Yesu 'yɛr kʊ a bala na daara a papar, “Yɪ yin a papar a ka, na yɪ ta maal ma a Sãa yir daa difʊ jie ɛ.”

XVII Ka a poturbo pãa tɪɛr tɔ lɛ a Nãaŋmɪn gãn na 'yɛr, “Lɛ ɪn nõ a fʊ yir 'moro man fɪka bũu.” *(Yiel Gãn 69:9)*

XVIII A Juu nɪbɛrɛ pãa sʊʊr a Yesu, “Jãnɛ buor lɛ fʊn maal wiil sɪ ka a ɪ fʊ tara na sɔr fʊn maal a lɛ?”

XIX Ka Yesu 'yɛr, “Yɪ ŋmɛr a puorfʊ yir nyãna, tɪ ka n de ber ata mɛn wʊ go.”

XX Ka a nɪbɛrɛ 'yɛr, “Yuom lɪjaayi nɪ ayʊɔb lɛ ba de mɛn a puorfʊ yir nyã, ŋmɪnɛ fõʊ na ɪ de ber ata tɛɛ mɛn wʊ?”

XXI Tɪchɛ a puorfʊ yir nyã a Yesu na 'yɛrɛ, ɪ naa a wʊ ãgãn lɛ wʊ 'yɛrɛ.

XXII Yesu na wa ir a kũu pɔ, ka a wʊ poturbo tɪɛr yuo a lɛ wʊn 'yɛr, na ba pãa sɔɔ de lɛ a Nãaŋmɪn gãn na 'yɛr nɪ lɛ mɪ a Yesu na 'yɛr.

XXIII A be a Jerusalɛm a Gõl Bar Difʊ na wa ta, nɪyɔɔ sɔɔn de a wʊ yuor, bojũu ba nyɛn a nɛ'maa tõmɔ̃ wʊn tõ.

XXIV Tɪchɛ Yesu na bɔ̃ɔ nɪrɛ jaa tɪɛr, waa sɔɔ de wʊ mãɛ kʊ ba ɛ.

XXV A ba ɪ nɪrɛ lɛ na 'yɛr wʊ lɛ nɪbɛ na be ɛ, bojũu wʊ bɔ̃ɔn nɪrɛ jaa tɪɛr.

III

I Daba dɔ̃ɔ be be a Faraseemɪne pɔ, ka a wʊ yuor di Nikodimasɪ, wʊ mɪ ɪ naa a Juu nɪbɛ nɪdiere ãsʊɔ.

II Wʊ dɔ̃ɔ chen a Yesu sɛ̃ tãsɔɔ na wʊ tɪ 'yɛr, “Wiwile, sɪ bɔ̃ɔn naa ɪka Nãaŋmɪn lɛ tõ fʊ ɪka, fʊ wa wiil sɪ. Fʊ kʊ̈ naa tõɔ a nɛ'maa tõmɔ̃ anyãna tõ ɛ, ka Nãaŋmɪn ba be a fʊ sɛ̃ ɛ.”

III Ka a Yesu haa 'yɛr, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ fʊ, fõʊ ba nyɛ dɔɔ paalaa ɛ, fʊ kʊ̈ tõɔ kpɛ a Nãaŋmɪn nãalõʊ pɔ ɛ.”

IV A Nikodimasɪ sʊʊr wʊ, “Ŋmɪnɛ lɛ ban lɛ ɪ dɔɔ nɪkoraa gbɛɛ ayi? Wʊ kʊ̃ lɛ tʊ̃ɔ kpɛ a wʊ ma pʊɔ pɔ ka wʊ lɛ bʊ̃ɔ dɔɔ wʊ go ɛ.”

V Ka a Yesu 'yɛr, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ fʊ, fʊ̃ʊ na kpɛ a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ pɔ, ka baa dɔɔ wʊ nɪ a kʊ̃ɔ nɪ a Sɪɛ ɛ.

VI A 'lɔ a nɪrɛ na dɔɔ ɪ naa nɪrɛ bie, Nãaŋmɪn Sɪɛ mɪ lɛ na tʊ̃ɔ nɪrɛ lɪɛb ka wʊ ɪ Nãaŋmɪn bie.

VII Ta ɪ a nɛɛ 'maa fʊ ɪn 'yɛr ɪka a sɛɛ naa ka ba dɔɔfʊ dɔɔ paalaa ɛ.

VIII Nãaŋmɪn Sɪɛ tɛɛ lɛ tɪrɛ a nyɛvʊr paalaa. A Sɪɛ kaar naa sɛsɛbɛ na furo chiine jie 'lɔ wʊn bʊɔrɔ, fʊn tʊ̃ɔn wʊ̃ a dɔɔn, tɪchɛ fʊ kʊ̃ tʊ̃ɔ bʊ̃ɔ a jie wʊn yi ɛ, bɪɪ a jie wʊn chiine ɛ.”

IX Ka a Nikodimasɪ sʊʊr wʊ, “Ŋmɪnɛ an ɪ wa ɪ a lɛ?”

X Ka a Yesu haa 'yɛr, “Ŋmɪnɛ fʊ ɪ a Isɪral nɪbɛ wiwile tɪ ba bʊ̃ɔ a anyãna ɛ?

XI Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ fʊ, sɪ 'yɛrɛ naa ala sɪn bʊ̃ɔ, na sɪ di a ala sɪn 'yɛrɛ dãasɪɛ, tɪchɛ yɪ ãsʊɔ jaa ba de a lɛ sɪn 'yɛr ɛ.

XII Ala ɪ yaa sɔɔ de a wɛr nyã bonsɪ 'yɛr ɛ, ŋmɪnɛ yɪn ɪrɛ wa sɔɔ de ala ɪ, n 'yɛr naa saaju bonsɪ 'yɛr?

XIII Nɪrɛ ba do saaju jaa ɛ, ka a Nɪsaal Bie na yi a be wa tɛɛ ba lɛ ɛ.

XIV A Nɪsaal Bie na 'mɔɔn saaju nɪtãa lɛ a Mosesɪ na maal a kur jɪɛ 'mɔɔ a mɔgʊ̃ɔ pɔ.

XV Ka nɪrɛ 'lɔ jaa na pãa sɔɔ de a Nɪsaal Bie na tara na nyɛvʊr 'lɔ na ba tara baarfʊ ɛ, Nãaŋmɪn sɛ̃.

XVI “Nãaŋmɪn nʊ̃ naa a nɪbɛ na be ka a wɛr pɔ yɔɔ jaa, na wʊ de a wʊ Bidabʊ̃'yen tɛɛ kʊ sɪ, nɪrɛ jaa wa sɔɔ de wʊ, wʊ kʊ̃ wɛ ɛ, tɪ tara a nyɛvʊr 'lɔ na ba tara baarfʊ ɛ, Nãaŋmɪn sɛ̃.

XVII Bojũu, Nãaŋmɪn ba tʊ̃ a wʊ Bidabʊ̃'yen nyã a wɛr pɔ ɪka wʊ wa sʊ̃ɔ a nɪbɛ ɛ, tɪchɛ wʊ wa naa ɪka wʊ wa faa ba.

XVIII Nɪrɛ 'lɔ jaa na wa sɔɔ de a Nãaŋmɪn Bidabʊ̃'yen nyã, wʊ kʊ̃ sʊ̃ɔ wʊ ɛ, tɪchɛ nɪrɛ 'lɔ jaa na ba wa sɔɔ de wʊ ɛ, wʊn sʊ̃ɔ wʊn bar, bojũu waa sɔɔ de a Nãaŋmɪn Bidabʊ̃'yen tɛɛ nyã yuor ɛ.

XIX A baaraa nɪ nyã, chãa wan ka a wɛr pɔ, tɪchɛ a nɪbɛ nʊ̃n libe gar a chãa, bojũu a ba maalfʊ ɪn bier.

XX A nɪbɛ bala na ɪrɛ a bier 'laar chãa, ba kʊ̃ sɔɔ yi chãa pɔ ɛ, bojũu a chãa na wiil naa a lɛ ban be.

XXI Tɪchɛ ãsʊɔ jaa na be be nɪ yelmãɛ ma wan chãa pɔ, bojũu ba bʊɔrɔ naa ɪka a ba taaba ba bʊ̃ɔ ɪka Nãaŋmɪn lɛ maala a lɛ ban maala.”

XXII A nyã puor, Yesu nɪ a wʊ poturbo 'mantaa chen Judiya be lɛ wʊ jɛ̃n ba bãlãa, na wʊ suoro nɪbɛ a Nãaŋmɪn kʊ̃ɔ.

XXIII Jɔɔn mɪ dʊ̃ɔ suoro a nɪbɛ a Nãaŋmɪn kʊ̃ɔ be a Ainon, a be ba jãa naa Salim ɛ, bojũu kʊ̃ɔ dʊ̃ɔ be be yɔɔ. Nɪbɛ dʊ̃ɔ chiine a wʊ sɛ̃ ka wʊ suoro ba a Nãaŋmɪn kʊ̃ɔ.

XXIV Baa na nyɔɔ a Jɔɔn pɔɔ sɛrɛ ɛ.

XXV Jɔɔn poturbo bamɪne nɪ a Juu nɪrɛ ãsʊɔ chɪrɛ nɪ taa nɪ a ãgãn pɛɛfʊ yele.

XXVI Ba chen a Jɔɔn sɛ̃ tɪ 'yɛr, “Wiwile, fʊ 'yɛr a daba 'lɔ sɛ̃ fʊn dʊ̃ɔ be a Jordan man gʊ̃ɔn. Wʊ suoro na nɪbɛ a Nãaŋmɪn kʊ̃ɔ ka nɪrɛ jaa chiine a wʊ sɛ̃.”

XXVII Ka Jɔɔn haa 'yɛr, “Nɪrɛ jaa kʊ̃ tʊ̃ɔ ɪ bon jaa ɛ, ka Nãaŋmɪn na be a saaju baa sɔɔ ɛ.

XXVIII Yɪn mãɛ chɛnɛ na tɪɛr a ŋmɪnɛ ɪn dʊ̃ɔ 'yɛr yɪ ɪka n ba ɪ a Nɪ-iraa ɛ. Tɪchɛ wʊ tʊ̃ ma naa ka n de a wʊ nie.

XXIX A 'lɔ na kulo a pɔɔ, 'lɔ lɛ ɪ a pɔɔ sʊɔ. A wʊ bɪbɪɛlɛ pʊɔ ma pɛl naa wʊn ara a be wʊ̃nʊ̃ a pɔɔ sʊɔ kɔkɔr. Ala lɛ so ka a n pʊɔ mɪ pɛl.

XXX A sɛɛ naa ɪka Yesu wʊ do, tɪchɛ ka maa suu.

XXXI “Nãaŋmɪn Bie nyã lɛ yi a saaju, 'lɔ lɛ gar ba jaa, nɪrɛ na yi ka a tɛ̃ɛ ɪn a tɛ̃ɛ tʊɔr na wʊ ma 'yɛrɛ a tɛ̃ɛ bomo 'yɛr. A 'lɔ na yi a saaju wa gar a bomo a jaa.

XXXII Wʊ ma 'yɛr naa a lɛ wʊn nyɛ nɪ a lɛ wʊn wʊ̃ tɪ ãsʊɔ jaa maa sɔɔ de wʊ ɛ.

XXXIII Nɪrɛ 'lɔ jaa na wa sɔɔ de, a wiil naa ɪka Nãaŋmɪn ɪ naa yelmãɛ sʊɔ.

XXXIV Bojũu, Nãaŋmɪn tʊ̃ naa a wʊ Bie ka wʊ wa 'yɛr a wʊ 'yɛr. Nãaŋmɪn vɛ̃ naa ka a wʊ Sɪɛ sɛɛ wʊ.

XXXV A Sãa nʊ̃ naa Bie na wʊ de yele a jaa 'yʊ̃ɔ a wʊ nũu pɔ.

XXXVI Nɪrɛ jaa na sɔɔ de a Bie tara na nyɛvʊr 'lɔ na ba tara baarfʊ ɛ, Nãaŋmɪn sɛ̃, tɪchɛ nɪrɛ 'lɔ na tɔr wʊ, ba tara a nyɛvʊr nyã ɛ, tɪ Nãaŋmɪn suur be a wʊ sɛ̃.”

IV

I Yesu bʊ̃ɔn naa ɪka a Faraseemɪne wʊ̃ naa wʊn nyɛrɛ nɪbɛ suoro ba a Nãaŋmɪn kʊ̃ɔ, ka a bala na turo wʊ gar a bala na turo a Jɔɔn.

II Tɪchɛ Yesu poturbo lɛ dʊ̃ɔ suoro a nɪbɛ a Nãaŋmɪn kʊ̃ɔ, a ba ɪ Yesu mãɛ lɛ ɛ.

III Yesu bar naa Judiya tɪ lɪɛb chiine a Galilee go.

IV Ka a ɪ Samariya lɛ a sɛɛ ɪka wʊ tu.

V A sɔr 'lɔ wʊn tu tɪ yi naa a Saika tɛ̃ɛ pɔ, na wʊ gbʊr a wɛr 'lɔ a Jekɔb na dʊ̃ɔ de kʊ a wʊ bidaba Josefʊ a kʊr jaa.

VI A lɔ-ʊ̃ɔ a Jekɔb na dʊ̃ɔ tuu chɛnɛ na be be, ka a Yesu jɛ̃ gbʊr a lɔ-ʊ̃ɔ bojũu wʊ chen bal. Mʊ̃tʊ̃tuo sʊ̃ɔ lɛ.

VII Ka a Samariya pɔɔ suu a lɔ-ʊ̃ɔ pɔ kʊ̃ɔ ʊ̃ɔfʊ jie. Ka a Yesu sʊʊr wʊ, “Pɔɔ yãayãabɪlɛ, ʊ̃ɔ a kʊ̃ɔ kʊ ma ka n nyũ.”

VIII A Yesu poturbo mɪ kpɛ̃n a tɛ̃ɛ pɔ ɪka ba tɪ da bʊ̃diir.

IX Ka a Samariya pɔɔ 'yɛr, “Fõʊ Juu nɪrɛ, maa mɪ Samariya pɔɔ, taa ɪ ŋmɪnɛ ka fʊ ɪka n kʊ fʊ kõɔ ka fʊ nyũ,” sɪn nɪ Juu nɪbɛ na ba mʊɔrɔ taa bũu ɛ?

X A Yesu 'yɛr wʊ, “Faa bɔ̃ɔ a bon a Nãaŋmɪn na bʊɔrɔ ɪka wʊ kʊ fʊ ɛ. Faa mɪ bɔ̃ɔ a nɪrɛ 'lɔ na sʊɔrɔ fʊ a kõɔ ɪka wʊ nyũ ɛ, fõʊ ta bɔ̃ɔ, fʊn taa sʊɔr man a kõɔ 'lɔ na kʊrɔ nyɛvʊr.”

XI A pɔɔ 'yɛr, “Nɪkpɛ̃ɛ, faa tara bõ-ɔ̃ɔnaa ɛ, ka a lɔ-ɔ̃ɔ mɪ yulõ, nyɪnɛ lɛ fʊn nyɛ a kõɔ ala na kʊrɔ a nyɛvʊr?

XII A sɪ sãakpã Jekɔb lɛ tuu a lɔ-ɔ̃ɔ nyãna kʊ sɪ, ka wʊ yɔn nɪ a wʊ dõn nyuro. Fõʊ bɛrma gar a Jekɔb bɪɪ?”

XIII Ka Yesu 'yɛr, “Ɬsʊɔ jaa na nyũ a kõɔ nyãna, kɔ̃nyũur na kpɛ wõn go.

XIV Tɪchɛ ãsʊɔ jaa na nyũ a kõɔ ala ɪn na kʊ wʊ, kɔ̃nyũur kõ lɛ kpɛ wʊ go ɛ. A kõɔ ala ɪn na kʊ wʊ kaara kɔ̃bulaa na yire, naa kʊrɔ nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ.”

XV Ka a pɔɔ 'yɛr, “Nɪkpɛ̃ɛ yãayãabɪlɛ, kʊ ma a kõɔ ala ka n nyũ, ka a kɔ̃nyũur ta lɛ nyɔɔ ma ka n suu a lɔ-ɔ̃ɔ nyã pɔ go ɛ.”

XVI A Yesu 'yɛr wʊ, “Kul tɪ tara a fʊ sɪrɛ waan.”

XVII Ka a pɔɔ 'yɛr, “N ma tara sɪrɛ ɛ.” A Yesu 'yɛr, “Yelmãɛ fʊ 'yɛr ɪka faa tara sɪrɛ ɛ.

XVIII Fʊ dɔ̃ɔ kul sɪrbɛ anũu, tɪ a daba 'lɔ sɛ̃ fʊn be a põpãanyã ba ɪ a fʊ sɪrɛ ɛ.”

XIX Ka a pɔɔ 'yɛr, “Nɪkpɛ̃ɛ n nyɛ naa a fʊ ɪ Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ.

XX A sɪ sãakpãmɪne, a tɔ̃ɔ nyã ju lɛ ba ma do tɪ puor a Nãaŋmɪn tɪchɛ a yɪn Juu nɪbɛ 'yɛr ɪka Jerusalɛm tɛɛ lɛ ɪ a puorfʊ jie.”

XXI Ka a Yesu 'yɛr kʊ wʊ, “Pɔɔ sɔɔ de ma, sɔ̃ɔ waara an kõ ɪ a tɔ̃ɔ nyã ju bɪɪ Jerusalɛm yɪn do tɪ puor a Sãa Nãaŋmɪn go ɛ.

XXII A yɪn Samariya nɪbɛ ba bɔ̃ɔ a 'lɔ yɪn puoro ɛ, a sɪn Juu nɪbɛ bɔ̃ɔ naa a Nãaŋmɪn 'lɔ sɪn puoro. Bojũu a sɪ jie lɛ Nãaŋmɪn na tu faa nɪbɛ.

XXIII Tɪchɛ a sɔ̃ɔ waara, wʊ gɔr ta baar, a bala na puoro a Nãaŋmɪn sɪrɛ jaa, a sɪɛ na wiil ba naa ka ba puor a Sãa Nãaŋmɪn nɪ yelmãɛ. Ba nyãna puorfʊ lɛ a Sãa Nãaŋmɪn bʊɔrɔ.

XXIV Nãaŋmɪn ɪn sɪɛ, bala na puoro wʊ a sɪɛ pɔ wʊn wiil ba naa ka ba puor wʊ nɪ yelmãɛ pɔ.”

XXV Ka a pɔɔ 'yɛr, “N bɔ̃ɔ naa ɪka a Nɪ-iraa na wa naa, a 'lɔ sɪn na bʊɔlɔ a Kɪrɪsɪto. 'Lɔ wa wa, wʊn wiil sɪ naa yele a jaa par.”

XXVI Ka a Yesu 'yɛr kʊ a pɔɔ, “Maa lɛ a nɪrɛ 'lɔ nɪ fõʊ na 'yɛrɛ a põpãanyã.”

XXVII Ka a ɪ a poturbo mɪ tɔ̃ɔ ta nyɛ wʊn 'yɛrɛ nɪ a pɔɔ ka a nɛɛr 'maa ba. Tɪchɛ ba ãsʊɔ jaa ba 'la sʊʊr wʊ bo lɛ wʊ bʊɔrɔ bɪɪ bãa 'yɔ̃ɔ lɛ wʊ 'yɛrɛ nɪ a pɔɔ ɛ.

XXVIII A jie lɛ a pɔɔ bar a yuor tɪ jo kul a tɛ̃e pɔ tɪ 'yɛr kʊ a nɪbɛ,

XXIX “Yɪ wa nyɛ daba na 'yɛr ma ala a jaa n na dɔ̃ɔ maal. Kaa 'lɔ lɛ ɪ a Nɪ-iraa naa 'lɔ bɪɪ?”

XXX Nɪrɛ jaa na be a tɛ̃e pɔ yin chen na tɪ kaa a Yesu.

XXXI An wa ɪrɛ a lɛ ka a poturbo sʊɔr a Yesu. “Wiwile yãayãabɪlɛ, di bõdiir.”

XXXII Tɪchɛ ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, “N tara na bõdiir yɪn ba bɔ̃ɔ a yele ɛ.”

XXXIII Ka wʊ poturbo piel sʊrɔ taa, “Nɪrɛ kɔ̃ɔ lɛ tɔ̃ɔ waan bon kɔ̃ɔ wa kʊ wʊ ka wʊ di bɪɪ?”

XXXIV A Yesu 'yɛr, “N bõdiir lɛ ka n ɪ a lɛ Nãaŋmɪn na bʊɔrɔ, 'lɔ lɛ tõ̃ ma, ka n baar a tõmɔ̃ 'lɔ wʊn kʊ ma ɪka n tõ̃.

XXXV Yɪn 'lɔ 'yɛr naa ɪka a chɛn ŋmɛrsɪ anaar ka a ŋmab ta, maa 'yɛr kʊ yɪ ɪka, yɪ kaa yɪn nyɛn a por bonsɪ na mõ̃ɔ sɛɛ ŋmab.

XXXVI Põpãanyã gba, a tõtõnbɔ bala na ŋmara nyɛrɛ naa a ba sãyar, ban lɔ̃ɔnɔ̃ a bõŋmarsɪ waara nɪ nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ Nãaŋmɪn sɛ̃. Ka a bala na bʊr a bõbie nɪ a ŋmaŋmarba pãa 'mataa chɪlɛ.

XXXVII A sʊkpa na ɪ yelmãɛ ɪka, bamɪne lɛ bʊr ka bamɪne mɪ ŋma.

XXXVIII Maa tõnɔ̃ yɪ naa ɪka, yɪ chen tɪ ŋma a puo 'lɔ pɔ a bamɪne na tõ hãn.”

XXXIX Nɪyɔɔ na yi a Samariya tɛ̃e pɔ sɔɔn de Yesu, bojũu a pɔɔ 'yɛr kʊ ba ɪka, “A daba nyã 'yɛr naa a lɛ jaa n na dɔ̃ɔ maal.”

XL Ba wan wa sʊɔr wʊ ɪka wʊ jãnɛ a ba tɛ̃e, ka wʊ jɛ̃ be ber ayi.

XLI A Samariya tɛ̃e dẽme yɔɔ jie mɪ lɛ sɔɔn de Yesu bojũu ba wʊn a lɛ wʊn 'yɛr.

XLII Be a ba 'yɛr kʊ a pɔɔ, “A ba ɪ lɛ fʊn 'yɛr kʊ sɪ jũu sɪ sɔɔ de a Yesu ɛ, sɪn mãɛ wõ naa a lɛ wʊn 'yɛr kʊ sɪ, ka sɪ bɔ̃ɔ ɪka 'lɔ lɛ na faa a wɛr nɪbɛ.”

XLIII A ber ayi na po, wʊ yin a be na wʊ chen Galilee.

XLIV Yesu 'yɛr naa, “Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ nyɛrɛ na 'yɔ̃ɔfʊ jie jaa, tɪchɛ a ba tɛ̃e dẽme ba 'yɔ̃ɔnɔ̃ ba ɛ.”

XLV Wʊn wa ta a Galilee, a nɪbɛ de wʊn nuur ayi a be, bojũu ba mɪ dɔ̃ɔ chen a Jerusalɛm a Gõl Bar Difʊ jie tɪ nyɛ a lɛ jaa wʊn maal.

XLVI Yesu na wa be a Galilee, wʊ lɪɛb chen a Keena tɛ̃e pɔ be wʊn dɔ̃ɔ lɪɛb a kõɔ ka a ɪ a dãa. Nɪkpɛ̃ɛ kɔ̃ɔ ben Kapenahum ka a wʊ bie bɪɛrɛ.

XLVII Wʊn wa wõ ɪka a Yesu yin a Galilee wa a Judiya, wʊ chen tɪ sʊɔr wʊ ɪka wʊ sãa a wʊ bie na kpire.

XLVIII Ka a Yesu 'yɛr kʊ a nɪkpɛ̃ɛ, “Yɪn baa nyɛ jãnɛ nɪ nɛ'maa yele ɛ, yɪ kõ̃ sɔɔ de ɛ.”

XLIX Ka a daba 'yɛr, “Nɪkpɛ̃ɛ, yãayãabɪlɛ, wa ka a n bie ta kpi ɛ.”

L A Yesu pãa 'yɛr, “A fʊ bie sa naa, kulo a yir.” A daba sɔɔn de a lɛ a Yesu na 'yɛr na wʊ lɪɛb kulo a yir.

LI Ka a tõtõnbɔ na yi a nɪkpɛ̃ɛ yir tuor wʊ a sɔr pɔ 'yɛr, “A fʊ bie sa naa.”

LII A wʊ sʊʊr ba a sɔ̃ɔ buor a bie na sa, ka ba 'yɛr, “Jãa mɔ̃tɔ̃ɔ na vɪrɔ̃ lɛ a ãgãn tul bar wʊ.”

LIII Ka a bie sãa tɪɛr tɔ an ɪ a mɔ̃tɔ̃ɔ vɪr naa a jãa, a Yesu na 'yɛr, “A fʊ bie sa naa.” A daba naa bala ba jaa na be a wʊ yir sɔɔn de a Yesu.

LIV A nɛ'maa yelsɪ ayi lɛ anyã Yesu na tõ wɔn yi a Judiya na wʊ chen a Galilee.

V

I A anyã puor, a Juu nɪbɛ tara na lɔ̃ɔ di ka a Yesu chen a be a Jerusalɛm.

II A tẽe pɔ, gbatarbile ben be ka a jɛ̃bɛrsɪ anũu be be. A jie gbʊr a be ban bʊɔlɔ a piir dɔ̃dɔr, ka a Juu nɪbɛ kɔkɔr pɔ a ba bʊɔlɔ Betesda.

III A jɛ̃bɛrsɪ ala pɔ baal bʊrsɪ ben be, jɔ̃n, bamɪne gbɛɛ na kpi kpi nɪ gbɛrsɪ ka ba gã kɔɔ a kʊ̃ɔ. 1

V A gbatarbile 'lɔ̃nɔ̃ koor mɪ lɛ nɪbaala na bɛ yuom lɪjɛr nɪ pie nɪ aniin (38) na wʊ gã a be.

VI Yesu na wa nyɛ a daba, wʊ bɔ̃ɔn naa wɔn gbɛr kor, ka wʊ sʊʊr wʊ, “Fʊ bʊɔrɔ naa ɪka fʊ sa bɪɪ?”

VII Ka a daba 'yɛr, “Nɪkpɛ̃ɛ, n ba tara nɪrɛ na 'mɔɔ ma 'yɔ̃ɔ a kʊ̃ɔ pɔ 'lɔ wa dɔ̃ɔnɔ̃ ɛ, n ma mʊɔrɔ naa ɪka n kpɛ, tɪchɛ ka a nɪrɛ ma dɔ̃ɔ ma nie kpɛ.”

VIII A Yesu pãa 'yɛr wʊ, “'Mɔɔ a fʊ bʊ̃gãnaa chiine.”

IX Ajienaa ka a daba sa, na wʊ 'mɔɔ a sɔ̃ɔ chiine. A Pɛ̃nfʊ Bɪbir daar lɛ a anyãna ɪ.

X A Juu nɪbɛrɛ na wa nyɛ a daba na tuo a sɔ̃ɔ, ka ba 'yɛr kʊ wʊ, “Pɛ̃nfʊ Bɪbir lɛ, nɪrɛ jaa ba tara sɔr ɪka wʊ tuo a wʊ sɔ̃ɔ a Pɛ̃nfʊ Bɪbir ɛ.”

XI Tɪchɛ ka wʊ 'yɛr, “A daba 'lɔ na sa ma lɛ 'yɛr kʊ ma ɪka n 'mɔɔ a sɔ̃ɔ chiine.”

XII Ka ba sʊʊr wʊ, “Nɪbuor lɛ 'yɛr fʊ ɪka fʊ 'mɔɔ a sɔ̃ɔ tuo chiine?”

XIII A daba ba dɔ̃ɔ bɔ̃ɔ a Yesu a nɪbuor wɔn ɪ ɛ, Yesu kpɛ̃n a nɪyɔɔ bala pɔ.

XIV A nyã puor, a Yesu nyɛn a daba a Nãaŋmɪn puorfʊ yir pɔ na wʊ 'yɛr wʊ, “Fʊ pãa sãn põpãanyã, taa wa ɪrɛ yeldɛɛr go ɛ, ka amɪne wa pɔɔ fʊ gar a lɛ ɛ.”

XV Ka a daba chen tɪ 'yɛr kʊ a Juu nɪbɛrɛ, Yesu lɛ ɪ a nɪrɛ 'lɔ na sa ma.

XVI Ba piel bʊɔrɔ sɔɪ na ɪ Yesu yele bojũu wʊ ma tõnɔ̃ naa a anyãna a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar.

XVII Ka a Yesu 'yɛr ba, “N Sãa ba vɛ̃ anyãna tõfʊ ɛ, ala lɛ so ka n mɪ tõnɔ̃.”

XVIII A nɪbɛrɛ tara na yele ayi ban bʊɔrɔ ɪka ba kõn Yesu. Wʊ sɔ̃ɔ naa a Pɛ̃nfʊ Bɪbir yele, tɪchɛ a dɛɛr 'lɔ jaa lɛ wɔn 'yɛr ɪka Nãaŋmɪn ɪ naa a wʊ Sãa, na wʊ de a wʊ mãɛ ka 'lɔ nɪ Nãaŋmɪn ɪ bʊ̃'yen.

XIX A Yesu 'yɛr kʊ a nɪbɛ, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka a Bie kʊ̃ tʊ̃ɔ maal bon jaa ɛ. Wɔn tʊ̃ɔ ɪ a lɛ tɛɛ wɔn nyɛ a Sãa na maala, bojũu a Bie ma maal naa a lɛ nɛ wɔn nyɛ a Sãa na maala.

XX A Sãa nɔ̃n a Bie na wʊ wiil wʊ a yele a jaa wɔn maal. A Sãa gba na wiil wɔn yelbɛrɛ ka yɪ nɛɛr 'maa.

XXI A lɛ a Sãa na ma sãɪ a kũu na wʊ kʊ wʊ nyɛvʊr, lɛ lɛ a Bie mɪ na kʊ a ãsʊɔ jaa wɔn bʊɔrɔ a nyɛvʊr.

XXII A Sãa gba ba tɔɔrɔ nɪrɛ jaa 'yɛr ɛ, tɪchɛ wʊ ɪka a Bie wʊ tɔɔr nɪrɛ jaa 'yɛr.

XXIII A Sãa bʊɔrɔ naa ɪka ba 'yɔ̃ɔnɔ̃ a Bie nɪtãa lɛ ban 'yɔ̃ɔnɔ̃ wʊ. Ɩsʊɔ jaa wa tɔr ba 'yɔ̃ɔ a Bie ɛ, lɛ mɪ lɛ wʊ tɔr, ba 'yɔ̃ɔ a Sãa na tõ wʊ ɛ.

XXIV “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka, ãsʊɔ jaa na wõ a lɛ ɪn na 'yɛr tɪ sɔɔ de a 'lɔ na tõ ma, tara na nyɛvʊr 'lɔ na ba tara baarfʊ ɛ, Nãaŋmɪn sɛ̃. Ba kʊ̃ 'yɔ̃ɔ wʊ 'yɛr ɛ. Wʊ yin kũu pɔ, tɪ kpɛ nyɛvʊr pɔ.

XXV Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka, sɔ̃ɔ waara, wʊ ben ta ka a kũn na wõ a Nãaŋmɪn Bie kɔkɔr. A bala na wõ naa, na ir tara nyɛvʊr.

XXVI Bojũu a Sãa tara na kpɛ̃ɔ kʊrɔ nyɛvʊr. Wʊ den a kpɛ̃ɔ 'lɔ kʊ a Bie ka wʊ mɪ tara nyɛvʊr.

XXVII Wʊ kʊ wɔn sɔr ɪka wʊ tɔɔr nɪrɛ jaa 'yɛr, bojũu wʊ ɪ naa Nɪsaal Bie.

XXVIII “Yɪ ta vɛ̃ ka a 'maa yɪ nɛɛ ɛ. A sɔ̃ɔ na wa naa, ka a kũn wõ a Nɪsaal Bie kɔkɔr,

XXIX na ba yire a ba yar pɔ. Ɩsʊɔ jaa na maal vɪla, na yin kpɛ nyɛvʊr pɔ, ka a ãsʊɔ jaa mɪ na maal dɛɛr na yin kpɛ sɔ̃ɔfʊ pɔ.

XXX N kʊ̃ tʊ̃ɔ maal bon jaa nɪ maa mãɛ kpɛ̃ɔ ɛ. 'Lɔ lɛ 'yɛr ma a lɛ ɪn na tɔɔrɔ ka a n tɔɔrfʊ tara sɔr bojũu n turo naa a wʊ nɛɛ, a ba ɪ n ɪrɛ na lɛ ɪn bʊɔrɔ ɛ.

XXXI “Maa 'yɛrɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ a n mãɛ, sɔr jaa ba be be na wiil ɪka yelmãɛ lɛ ɛ.

XXXII Nɪrɛ kɔ̃ɔ ben be na 'yɛrɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ ma, ka n mɪ bɔ̃ɔ ɪka a lɛ wɔn 'yɛrɛ ɪn yelmãɛ.

XXXIII “Yɪ tõn nɪbɛ a Jɔɔn sɛ̃ ka wʊ tɪ 'yɛr ba a yelmãɛ.

XXXIV N ba dɪɛl lɛ nɪbɛ na 'yɛrɛ a n 'yɛr ɛ, tɪchɛ n 'yɛrɛ yɪ naa anyãna ka yɪ na tʊ̃ɔ nyɛ faafʊ.

XXXV Jɔɔn dɔ̃ɔ ɪ fɪka fãtɪn na chaar yɔ̃ɔ ka yɪ pʊɔ pɛl, a yɪ chɪl a chãa nyã pɔ bãlãa.

---

1 **V:III 5:3** A gãma pɔ baa 'yɔ̃ɔ a põfʊ anaar ɛ ɪka, 4 *A Nãaŋmɪn malaka ma wan sɔ̃ɔ jaa wa dɔ̃ɔnɔ̃ a kʊ̃ɔ, ka nɪrɛ 'lɔ jaa na de nie kpɛ a kʊ̃ɔ pɔ, ma sa naa ala ɪ wo tara na baal jaa bʊrɔ.*

XXXVI “Bon kɔ̃ɔ na tɪrɛ gar a lɛ a Jɔɔn na dɔ̃ɔ 'yɛr a n 'yɛr, naa tɔ̃mɔ̃ ala a Sãa na kʊ ma ɪka n tɔ̃. A anyãna a jaa 'yɛrɛ na kʊrɔ ma, naa wiil ɪka a Sãa lɛ tɔ̃ ma.

XXXVII A Sãa mɪ na tɔ̃ ma 'yɛrɛ na kʊrɔ ma, tɪchɛ yaa wɔ̃ a wʊ kɔkɔr bɪɪ nyɛ a wʊ nie jaa ɛ.

XXXVIII Yaa sɔɔ a wʊ 'yɛr ɛ, bojũu yɪ tɔr na yaa sɔɔ de a 'lɔ wɔn tɔ̃ ɛ.

XXXIX Yɪ ma chɛ̃pɛ̃ naa a Nãaŋmɪn gãma, bojũu yɪ tɪɛr naa ɪka be lɛ yɪn nyɛ nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ. Maa 'yɛr lɛ a gãma anyãna 'yɛrɛ.

XL Tɪchɛ yɪ tɔr naa na wa a n sɛ̃ wa nyɛ nyɛvʊr 'lɔ na ba tara baarfʊ ɛ Nãaŋmɪn sɛ̃.

XLI “N baka ba be nɪrɛ pɛɛfʊ pɔ ɛ.

XLII Tɪchɛ n bɔ̃ɔn naa ɪka a yɪ ãsʊɔ jaa ba nɔ̃ Nãaŋmɪn ɛ.

XLIII Maa waan naa a n Sãa yuor, ka yaa de ma ɛ. Tɪchɛ yɪn den nɪbɛ na waan ba mãɛ yuor.

XLIV Ŋmɪnɛ yɪn ɪrɛ wa sɔɔ? Yɪn na bʊɔrɔ ɪka a yɪ barmɪne ba pɛɛrɛ yɪ, ka yɪ baka ba be a pɛɛfʊ 'lɔ a Nãaŋmɪn tɛɛ na kʊ yɪ ɛ.

XLV “Tɪchɛ, yɪ taa tɪɛr ɪka ɪn 'yɔ̃ɔ yɪn 'yɛr a Sãa niem ɛ. Yɪ den a yɪ tɪɛr dɔɔl Mosesɪ, 'lɔ nɪ wʊ ju lɛ na 'yɔ̃ɔ yɪ 'yɛr.

XLVI Maa 'yɛr lɛ a Mosesɪ na dɔ̃ɔ sɛb, ala ɪ yɪn ta sɔɔ wʊ, yɪn taa sɔɔ ma naa.

XLVII Tɪchɛ yɪn ba sɔɔ a lɛ a Mosesɪ na dɔ̃ɔ sɛb ɛ, ŋmɪnɛ yɪn ɪrɛ wa sɔɔ a lɛ ɪn 'yɛr?”

VI

I A anyã puor, Yesu gɔ̃ɔ naa a Galilee man gɔ̃ɔn be ban bʊɔlɔ a Tiberiyas.

II Nɪyɔɔ tu wɔn chen ban nyɛ wɔn tɔ̃ nɛ'maa tɔ̃mɔ̃ na wʊ sãa baalsɪ.

III Ka a Yesu pãa do a tɔ̃ɔ ju, na wʊ tɪ jãnɛ nɪ a wʊ poturbo.

IV Ka a Juu nɪbɛ Gõl Bar Difʊ mɪ gbʊr.

V Yesu na wa nyɛ a nɪyɔɔ ka ba waara a wʊ sɛ̃, wʊ sʊʊr Filip, “Nyɪnɛ lɛ sɪn nyɛ bʊ̃diir kʊ a nɪbɛ banyãna?”

VI Wʊ sʊʊr a nɪtɔ̃ ɪka wʊ bɛɛr a Filip kaa, tɪ bɔ̃ɔn a lɛ wɔn na ɪ.

VII Ka a Filip 'yɛr, “Faa bɔ̃ɔ ka an den ŋmɛrsɪ aniin sãyar a fʊn dãn paanʊ̃ɔ jaa pʊʊr kʊ a nɪbɛ banyãna ɛ?”

VIII Andiru na ɪ a Simon Pita yɛbɛ, a Yesu poturo ãsʊɔ lɛ, ka wʊ 'yɛr.

IX “Dabile ben ka na wʊ tara a chi jɔ̃n paanʊ̃ɔ anũu nɪ jãmɛ ayi, tɪ bo an maal a nɪyɔɔ banyãna?”

X Mʊʊr pɔɔn a tẽe wʊ jaa, ka a Yesu 'yɛr kʊ a poturbo ka ba ɪ a nɪbɛ jãnɛ jãnɛ. A nɪbɛ bala dɔ̃ɔ ɪ tur anũu (5,000).

XI Yesu den a paanʊ̃ɔ 'yɔ̃ɔ a wʊ nũu pɔ tɪ puor Nãaŋmɪn yãan, tɪ de a paanʊ̃ɔ pʊ̃ a nɪbɛ, na wʊ lɛ de a jãmɛ mɪ pʊ̃ ba.

XII Ka a nɪbɛ di lɛ ban bʊɔrɔ, ka a Yesu 'yɛr kʊ a poturbo ɪka ba wob a bʊ̃ŋmaara ala na chɛ, ka a bon jaa ta wɛ ɛ.

XIII Lɛ lɛ ba wob a ala na chɛ 'yɔ̃ɔ pɛr pie nɪ ayi a chi paanʊ̃ɔ anũu ala.

XIV A nɪbɛ na wa nyɛ a anyã baar lɛ a Yesu na tɔ̃ a nɛ'maa tɔ̃mɔ̃, ba piel 'yɛrɛ, “A nyã lɛ tɔ̃ɔ ɪ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ 'lɔ na wa a wɛr pɔ.”

XV Yesu na wa bɔ̃ɔn ɪka ba bʊɔrɔ naa na fɪr wʊ ka wʊ ɪ a ba nãa, wʊ don a tɔ̃ɔ ju wʊ yɔ̃.

XVI A jãanʊɔr 'lɔ̃nɔ̃, a Yesu poturbo lɪɛb suu a man pɔ.

XVII Na ba tɪ kpɛ a gboro pɔ piel gɔ̃ɔnɔ̃ a Kapenahum. A jãanɔ'maar 'lɔ̃nɔ̃ Yesu ba wa a ba sɛ̃ sɛrɛ ɛ.

XVIII A sɛsɛkpɛ̃ɛ furo na ka a kʊ̃ɔ dãdaala.

XIX Ka a poturbo na wa mɔ̃ kpɛ sɔɔ jaa, ba nyɛn a Yesu na chiine a kʊ̃ɔ ju waara a gboro par ka dãbãɛ kpɛ ba.

XX Tɪchɛ ka wʊ 'yɛr kʊ ba, “Maa lɛ, yɪ ta joro dãbãɛ ɛ.”

XXI Ka ba ta ɪka ba de wʊ 'yɔ̃ɔ a gboro pɔ, tɪ ajienaa ka a gboro mɪ ta a gogoro nɛɛ a jie 'lɔ ban chiine.

XXII A wɛr na wa chaar, a nɪyɔɔ bala na jãnɛ a man gɔ̃ɔn bɔ̃ɔn na ɪka gboro bʊ̃'yen tɛɛ lɛ dɔ̃ɔ be be. Ka Yesu naa poturbo ba 'mataa kpɛ wʊ ɛ, tɪchɛ bala tɛɛ lɛ chiine.

XXIII Ka gboi amɪne na yi Tiberiyas wa ara gbʊr a be a Yesu na dɔ̃ɔ puor Nãaŋmɪn yãan tɪ ka a nɪbɛ di a bʊ̃diir.

XXIV A nɪbɛ na wa nyɛ ka a Yesu bɪɪ a wʊ poturbo ba be be ɛ, ba kpɛ̃n a gboi ala chiine a Kapenahum na tɪ bɔ a Yesu.

XXV Ban wa tɪ nyɛ wʊ a manyal gɔ̃ɔn, ba sʊʊr wʊ naa, “Wiwile, dabor fʊ wa ka?”

XXVI Ka a Yesu 'yɛr, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊ̃rɔ yɪ, yɪ yʊɔrɔ na bʊɔrɔ ma a ba ɪ a nɛ 'maa tɔ̃mɔ̃ yɪn nyɛ ɪn tɔ̃ ɛ, tɪchɛ a bʊ̃diir yɪn di tɪɪ jũu.

XXVII Yɪ ta tɔ̃nɔ̃ bʊɔrɔ bʊ̃diir anyã na sɔ̃ɔ ɛ, tɪ yɪ tɔ̃nɔ̃ bʊɔrɔ bʊ̃diir anyã na kʊ yɪ nyɛvʊr 'lɔ na ba tara baarfʊ ɛ, ala lɛ a maa Nɪsaal Bie na kʊ yɪ. Bojũu 'lɔ lɛ a Sãa Nãaŋmɪn kʊ sɔr ɪka wʊ ɪ a lɛ.”

XXVIII Be lɛ ba sʊʊr wʊ, “Bãa lɛ sɪn na ɪ na sɪ tɔ̃ a lɛ a Nãaŋmɪn na bʊɔrɔ?”

XXIX Ka a Yesu 'yɛr, “Nãaŋmɪn tɔ̃mɔ̃ nɪ nyã ɪka yɪ sɔɔ de a 'lɔ wɔn tɔ̃.”

XXX Lɛ lɛ ba sʊʊr wʊ, “Nɛ'maa tɔ̃buor lɛ fʊn tɔ̃ ka sɪ nyɛ tɪ sɔɔ de fʊ? Bo lɛ fʊn ɪ?

XXXI A sɪ sãakpãmɪne din a maana a mɔgɔ̃ɔ pɔ nɪtãa lɛ an sɛb. Wʊ kʊ ba naa a bʊ̃diir na yi saaju ka ba di.” *(A Yifʊ Gãn 16:4)*

XXXII Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka, a ba ɪ Mosesɪ lɛ dɔ̃ɔ kʊ yɪ a bʊ̃diir ala na yi a saaju ɛ, tɪchɛ a n Sãa lɛ dɔ̃ɔ kʊ yɪ a yelmãɛ bʊ̃diir ala na yi a saaju.

XXXIII A Nãaŋmın bɔ̃diir ı naa a 'lɔ na yi a saaju wa, na wʊ wa kʊrɔ a wɛr nıbɛ nyɛvʊr.”

XXXIV Ka ba 'yɛr, “Nıkpɛ̃ɛ, an yi a dına tı chiine, kʊrɔ sı a bɔ̃diir ala.”

XXXV Be a Yesu pãa 'yɛr, “Maa lɛ a bɔ̃diir ala na kʊrɔ nyɛvʊr, 'lɔ jaa na wa n sɛ̃ kɔ̃ lɛ chiin kɔ̃ ɛ. 'Lɔ jaa mı na sɔɔ de ma, kɔ̃nyũur kɔ̃ lɛ kpɛ wʊ ɛ.

XXXVI Tıchɛ a lɛ n na 'yɛr kʊ yı, yı nyɛ ma naa tı yaa sɔɔ de ma ɛ.

XXXVII Bala ba jaa a Sãa na kʊ ma, ban wan a n sɛ̃. Ɩsʊɔ jaa mı wa wa a n sɛ̃, n kɔ̃ dii wʊ bar ɛ.

XXXVIII Bojũu, n ba yi a saaju wa ıka n wa ı a n bɔfʊ ɛ, tı n wa naa ıka n wa ı a Sãa bɔfʊ. 'Lɔ lɛ tɔ̃ ma.

XXXIX A nyã lɛ ı a 'lɔ na tɔ̃ ma bɔfʊ, ka n taa ırɛ wa vɛ̃ ka bala jaa wʊn kʊ ma bɔr ɛ, tıchɛ ka n sãı ba, ka ba ir ı vʊɛ a ber baaraa daar.

XL Bojũu, a n Sãa bɔfʊ nı nyã ıka, nırɛ jaa na kaa a Bie na wʊ sɔɔ de wʊ, ban tara naa a nyɛvʊr 'lɔ na ba tara baarfʊ ɛ, ka n sãı ba, ka ba ir ı vʊɛ a ber baaraa daar.”

XLI Ka a Juu nıbɛ piel hũhũnɔ̃ bojũu a Yesu 'yɛr ıka, 'lɔ lɛ ı a bɔ̃diir 'lɔ na yi a saaju wa.

XLII Ka ba 'yɛrɛ, “A ba ı a Yesu lɛ a nyã ɛ, a Josefʊ bidaba, a wʊ sãa nı a wʊ ma sın bɔ̃ɔ ɛ? Ŋmınɛ wʊ ırɛ wa 'yɛr ıka saaju lɛ n yi wa?”

XLIII Ka a Yesu 'yɛr ba, “Yı bar a hũhũfʊ.

XLIV Nırɛ jaa kɔ̃ tɔ̃ɔ wa a n sɛ̃ ɛ, ka a Sãa na tɔ̃ ma baa tɔɔ wʊ waan ɛ, ka n sãı wʊ ka wʊ ir ı vʊr a ber baaraa daar.

XLV A Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ ãsʊɔ dɔ̃ɔ sɛb, ‘Nãaŋmın na wiil ba jaa.’ *(Isaiya 54:13)* Ɩsʊɔ jaa na chɛlɛ a Sãa sɛ̃, na wʊ jãn yi a wʊ sɛ̃, na wa naa a n sɛ̃.

XLVI Nırɛ jaa ba nyɛ a Sãa ɛ, a nırɛ 'lɔ na yi a Nãaŋmın sɛ̃, 'lɔ tɛɛ lɛ nyɛ a Sãa.

XLVII Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, nırɛ 'lɔ na sɔɔ de ma tara na nyɛvʊr 'lɔ na ba tara baarfʊ ɛ, Nãaŋmın sɛ̃.

XLVIII Maa lɛ ı a bɔ̃diir ala na tara nyɛvʊr.

XLIX A yı sãakpãmıne dɔ̃ɔ di a maana a mɔgɔ̃ɔ pɔ tı chɛnɛ kpi.

L Tıchɛ a bɔ̃diir 'lɔ na yi a saaju wa nı nyã, 'lɔ lɛ nırɛ na di na wʊ kɔ̃ kpi ɛ.

LI Maa lɛ ı a nyɛvʊr bɔ̃diir 'lɔ na yi a saaju wa. Ala ı nırɛ di naa a bɔ̃diir nyãna, wʊn ben be jaa kpo kpo. A bɔ̃diir nyã ı naa a n ãgãn ın de kʊrɔ a nıbɛ na be a wɛr pɔ, ka ba na nyɛ nyɛvʊr.”

LII Ka a Juu nıbɛ piel chırɛ taa nı suur na ba 'yɛrɛ, “Ŋmınɛ lɛ a daba nyãna na ırɛ wa kʊ sı a wʊ ãgãn ka sı 'wɔb?”

LIII A Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı. Yın baa 'wɔb a Nısaal Bie ãgãn na yı nyũ a wʊ jãı ɛ, yaa tara nyɛvʊr ɛ.

LIV Nırɛ 'lɔ jaa na 'wɔb a n ãgãn na wʊ nyũ a n jãı tara na a nyɛvʊr 'lɔ na ba tara baarfʊ ɛ, tı ka n sãı wʊ a wʊ ir ı vʊr a ber baaraa daar.

LV A n ãgãn ı naa bɔ̃dimãɛ, ka n jãı mı ı bɔ̃nyũmãɛ.

LVI Nırɛ 'lɔ jaa na 'wɔb a n ãgãn na wʊ nyũ a n jãı, be naa a n 'yɔ̃ɔ ka n mı be a wʊ 'yɔ̃ɔ.

LVII Nıtãa lɛ a Sãa na ı a nyɛvʊr sʊɔ na tɔ̃ ma ka n be be a Sãa jũu, nırɛ 'lɔ mı na 'wɔb ma mı na ben be a maa jũu.

LVIII A bɔ̃diir nyã lɛ yi a saaju wa. Sı sãakpãmıne dɔ̃ɔ di a maana tı kpi, tıchɛ nırɛ 'lɔ na di a bɔ̃diir nyã na ben be kpo kpo.”

LIX Yesu na dɔ̃ɔ wile ba a Juu nıbɛ lɔ̃ɔfʊ yir a Kapenahum ala lɛ wʊ 'yɛr a nyãna.

LX Yesu poturbo yɔɔ na wa wɔ̃ a lɛ wʊn 'yɛr, ka ba 'yɛr, “A fʊ wiilfʊ nyã kpɛ̃mɛ na kpɛ, an lɛ na tɔ̃ɔ de?”

LXI Yesu na bɔ̃ɔn a lɛ a poturbo na hũhũnɔ̃, ka wʊ sʊʊr ba, “A nıtɔ̃ chɛ yın bıı?

LXII Ŋmınɛ an pãa kaara, yın wa nyɛ a Nısaal Bie na duoro a jie 'lɔ wʊn dɔ̃ɔ be?

LXIII 'Lɔ na kʊrɔ a nırɛ nyɛvʊr ı naa Nãaŋmın Sıɛ. Nırɛ mãɛ fɔ̃ɔ kɔ̃ tɔ̃ɔ maal bon jaa ɛ. A 'yɛr ala ın 'yɛr yı, ı naa Nãaŋmın Sıɛ 'yɛr, naa ı Nyɛvʊr.

LXIV Tıchɛ a yı bamıne ba sɔɔ ɛ.” Bojũu, Yesu bɔ̃ɔn naa a pielfʊ a 'lɔ na ba sɔɔ de wʊ ɛ, nı a 'lɔ na gar 'yɔ̃ɔ wʊ.

LXV Be lɛ wʊ 'yɛr, “Nıtɔ̃ lɛ so ka n 'yɛr ıka ãsʊɔ jaa kɔ̃ tɔ̃ɔ wa a n sɛ̃ ɛ, ka a Sãa baa waan wʊ ɛ.”

LXVI An yi a daar 'lɔ̃nɔ̃ a poturbo yɔɔ ŋmaan yi na baa lɛ turo wʊ go ɛ.

LXVII Ka a Yesu sʊʊr a Pie Nı Ayi bala, “A yın mı, yı bʊɔrɔ naa ıka yi ŋmaa yi bıı?”

LXVIII Be a Simon Pita 'yɛr, “N Soro, an sɛ̃ lɛ sın chen? An ı fɔ̃ʊ tɛɛ lɛ tara a nyɛvʊr 'lɔ na ba tara baarfʊ ɛ.

LXIX Sı sɔɔn de na sı bɔ̃ɔ ıka fʊ ı naa a chɛchɛ sʊɔ 'lɔ a Nãaŋmın na tɔ̃.”

LXX Ka a Yesu haa 'yɛr, “A ba ı maa lɛ ir a yı Pie Nı Ayi ɛ? Tıchɛ ka a yı ãsʊɔ ı Satan tʊɔr.”

LXXI Wʊ 'yɛrɛ naa a Judas na ı a Pie Nı Ayi ãsʊɔ na wa gar 'yɔ̃ɔ wʊ. Wʊ ı naa a Simon bidaba na yi Isıkariyot.

VII

I A anyã puor, Yesu yi naa Judiya tı yʊɔrɔ a Galilee paal pɔ, bojũu a Juu nıbɛ bʊɔrɔ naa a wʊ kʊfʊ.

II Tıchɛ a Juu nıbɛ sɛɛr pɔ lɔ̃ɔ di bıbir na wa gbʊrɔ,

III a Yesu yɛbil 'yɛr wʊ naa, “Yi a ka chen a Judiya ka a fʊ poturbo mı tı nyɛ a fʊ nɛ 'maa tɔ̃mɔ̃.

IV Nɪrɛ jaa na bʊɔrɔ ɪka ba bʊɔlɔ a wʊ yuor ba sɔɔlɔ ɛ. Fʊn maala a nyãna, wiil a fʊ mãɛ ka nɪbɛ jaa nyɛ fʊ.”
V Bojũu a wʊ mãɛ yɛbil ba sɔɔ de wʊ gba ɛ.
VI A lɛ jũu, a Yesu 'yɛr ba, “A n bɪbir ba vɪɛ ɛ, yɪn bɪbir vɪɛ naa.
VII A wɛr nɪbɛ kõ tõɔ 'laar yɪ ɛ, tɪchɛ ba 'laar ma naa bojũu n 'yɛr ba naa ɪka a lɛ ban ɪrɛ ɪn dɛɛr.
VIII Yɪn, yɪ chiine a lõɔ di jie. Maa ba chiine a lõɔ di jie sɛrɛ ɛ, bojũu n bɪbir ba vɪɛ ɛ.”
IX Wʊ 'yɛr naa lɛ tɪ chɛnɛ jãnɛ a Galilee.
X A wʊ yɛbil na wa chen a lõɔ di jie baar ka wʊ mɪ ir sɔɔl chen.
XI A lõɔ di jie lɛ a Juu nɪbɛ jʊrɔ wʊ tɪ sʊrɔ taa, “Nyɪnɛ lɛ a daba 'lõnõ be?”
XII A nɪyɔɔ bala bʊlɔ na 'yɛrɛ kõrɔ taa, “A Yesu ɪn nɪsõ.” Ka bamɪne mɪ 'yɛrɛ, “Nɪbɛlɛ lɛ wʊ ɪ.”
XIII Tɪchɛ baa 'lara 'yɛrɛ ka a yire chãa pɔ ɛ, bojũu ba joro naa a Juu nɪbɛrɛ dãbãɛ.
XIV A lõɔfʊ na wa põ jãtaa, Yesu don kpɛ a Juu nɪbɛ puorfʊ jie na wʊ tɪ piel wile.
XV Ka a nɛɛr 'maa a Juu nɪbɛrɛ ka ba sʊrɔ taa, “Ŋmɪnɛ a daba nyã ɪrɛ wa bõɔ a nɪtõ wʊn ba jãn ɛ?”
XVI A Yesu 'yɛr kʊ ba, “A wiilfʊ nyã ba yi a n sɛ̃ ɛ, a yi naa a nɪrɛ 'lɔ na tõ ma sɛ̃.
XVII Nɪrɛ 'lɔ na kaa ir ɪka wʊn ɪ naa Nãaŋmɪn bɔfʊ, wʊn bõɔ naa ɪka a wiilfʊ nyã yin Nãaŋmɪn sɛ̃ bɪ n mãɛ lɛ n wile.
XVIII Nɪrɛ 'lɔ na 'yɛrɛ a wʊ mãɛ 'yɛr, bʊɔrɔ na 'yõɔfʊ kʊrɔ a wʊ mãɛ. Tɪchɛ nɪrɛ 'lɔ na tõnõ bʊɔrɔ 'yõɔfʊ kʊrɔ a 'lɔ na tõ wʊ, a nɪnyɪnɛ ɪn yelmãɛ sʊɔ ka a bɛlfʊ ba be a wʊ jie ɛ.
XIX Mosesɪ baa dõɔ bin a Nɛɛ kʊ yɪ ɛ? Tɪ yɪ ãsʊɔ jaa ba tõɔ tu ɛ. Bo 'yõɔ lɛ yɪ bʊɔrɔ ɪka yɪ kʊ ma?”
XX Ka a nɪyɔɔ bala 'yɛr, “Sɪdɛɛr lɛ fʊ tara, an bʊɔrɔ fʊ kʊfʊ?”
XXI A Yesu 'yɛr kʊ ba, “Gbɛbõ'yen tɛɛ lɛ n be tõ, tɪchɛ ka a be 'maa yɪ a nɛɛ a nɪtõ?
XXII Mosesɪ lɛ dõɔ wiil yɪ a yʊɔr ŋmaafʊ an ba ɪ 'lɔ sɛ̃ lɛ a dõɔ yi ɛ, tɪ yi a sãakpãmɪne sɛ̃, ka ba ma ŋmaa yʊɔr a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar.
XXIII Ala ɪ yɪn tõɔ ŋmaa bibile yʊɔr a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar tɪ ka a Mosesɪ nɛɛ 'lɔ wʊn bin ba sõɔ ɛ, bo lɛ so ka yɪ nyɛ suur 'yõɔ ma nɪrɛ ɪn sa a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar?
XXIV Yɪ ta bõnõ tɔɔr ɛ, tɪ yɪ tɔɔrɔ a lɛ na tor.”
XXV Nɪbɛ bamɪne na yi Jerusalɛm piel sʊrɔ taa, “A ba ɪ a daba nyã lɛ ba bʊɔrɔ a kʊfʊ ɛ,
XXVI nyɛ wʊn ara 'yɛrɛ chãa pɔ, ka baa 'yɛrɛ 'yɛr ɛ? A nɪbɛrɛ bõɔn naa ɪka 'lɔ lɛ a Nɪ-iraa bɪɪ?
XXVII Tɪchɛ sɪn bõɔ naa a jie 'lɔ a daba nyãna na yi. A Nɪ-iraa 'lɔ wa wa, nɪrɛ jaa kõ bõɔ a jie wʊn na yi ɛ.”
XXVIII Yesu chɛnɛ na wile a be a Nãaŋmɪn puorfʊ yir bɛchaar pɔ, na wʊ tãna 'yɛrɛ, “Ɔɔ yɪ bõɔ ma naa, na yɪ lɛ bõɔ a jie 'lɔ n na yi. N ba be ka nɪ n mãɛ kpɛ̃ɔ ɛ, tɪchɛ a nɪrɛ 'lɔ na tõ ma ɪn yelmãɛ sʊɔ, yɪn ba bõɔ ɛ.
XXIX Tɪchɛ maa bõɔ wʊ naa, wʊ sɛ̃ lɛ n yi, 'lɔ lɛ tõ ma.”
XXX A anyã lɛ ba ta bʊɔrɔ a wʊ nyɔɔfʊ, tɪchɛ nɪrɛ jaa ba lɪɛb wʊ nũu sɪɪr wʊ ɛ, bojũu a wʊ bɪbir ba vɪɛ ɛ.
XXXI A nɪyɔɔ bala pɔ, bamɪne chɛnɛ na sɔɔ de wʊ na ba 'yɛrɛ, “A Nɪ-iraa 'lɔ wa wa, wʊn tõn nɛ'maa tõmõ gar a daba nyã bɪɪ?”
XXXII Faraseemɪne wõn a lɛ a nɪyɔɔ bala na bʊlɔ 'yɛrɛ a Yesu 'yɛr, ka a bala naa Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ tõ a puorfʊ yir kakaarba ka ba tɪ nyɔɔ wʊ waan.
XXXIII Be a Yesu 'yɛr kʊ ba, “N be naa yɪ sɛ̃ bãlãa, tɪ naa pãa lɛ lɪɛb chen a 'lɔ na tõ ma sɛ̃.
XXXIV Yɪn wa yʊɔrɔ na bʊɔrɔ ma, tɪchɛ yɪ kõ nyɛ ma ɛ, a be n na be yɪ kõ tõɔ wa be ɛ.”
XXXV Ka a Juu nɪbɛ pãa sʊrɔ taa, “Nyɪnɛ lɛ a daba nyã na pãa chen ka sɪ kõ nyɛ wʊ ɛ? Wʊn chen naa be a sɪ nɪbɛ na yaar jɛr a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ tɪ wile ba bɪɪ?
XXXVI Ŋmɪnɛ lɛ wʊ 'yɛr ɪka, yɪn wa yʊɔrɔ na bʊɔrɔ ma tɪ yɪ kõ nyɛ ma ɛ, a be n na be yɪ kõ tõɔ wa be ɛ.”
XXXVII A bɪbir baaraa daar na ɪ a lõɔ di bɪbir kpɛ̃ɛ, Yesu ir ara tɪ tãn 'yɛr, “Kõnyũur wa kpɛ nɪrɛ, wʊ wa a n sɛ̃ wa nyũ.
XXXVIII Nɪrɛ 'lɔ jaa na sɔɔ de ma nɪtãa lɛ a Nãaŋmɪn gãn na 'yɛr, nyɛvʊr kõɔ na joro na yire a wʊ 'yõɔ.”
XXXIX Nãaŋmɪn Sɪɛ 'yɛr lɛ wʊ dõɔ 'yɛrɛ, a bala na sɔɔ de wʊ ka wʊn kʊ ba. A Sɪɛ ba dõɔ wa ɛ, an ɪ a Yesu ba nyɛ a tɪɪr sɛrɛ ɛ.
XL A nɪbɛ na wa wõ a lɛ wʊn 'yɛr, ka bamɪne 'yɛr, “A daba nyã ɪn Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ yelmãɛ.”
XLI Ka bamɪne mɪ 'yɛrɛ, “A nyã lɛ ɪ a Nãaŋmɪn Nɪ-iraa.” Ka bamɪne mɪ 'yɛr, “Ŋmɪnɛ lɛ a Nɪ-iraa 'lɔ na ɪrɛ wa yi Galilee?
XLII Nãaŋmɪn gãn ba 'yɛr ɪka David yõɔ lɛ wʊn ɪ na wʊ yi Bɛtɪlɛhɛm, a tẽe 'lɔ a David na dõɔ kpɪɛrɛ ɛ?”
XLIII Ka a nɪbɛ ŋma dẽ dẽ a Yesu juu.
XLIV Bamɪne mɪ ta bʊɔrɔ na ɪka ba nyɔɔ wʊ tɪchɛ nɪrɛ jaa ba 'la sɪɪr wʊ nɪ wʊ nũu ɛ.
XLV A puorfʊ yir gugurbo lɪɛb chen a Farasee nɪ a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ sɛ̃, ka ba sʊɔr ba, “Ŋmɪnɛ wʊ ɪ ka yaa waan wʊ ɛ?”

XLVI Ka a bala ban tõ, ka ba 'yɛr, “Nɪrɛ jaa ba 'yɛr 'yɛr a daba nyã kaar ɛ.”
XLVII Ka a Faraseemɪne sʊʊr ba, “Wʊ mɪ ben bɛl yɪ wɛ?
XLVIII Yɪ nyɛn a Faraseemɪne nɪ a nɪbɛrɛ ka ba sɔɔ de wʊ?
XLIX Kai, tɪchɛ a nɪyɔɔ ba nyãna ba bɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn nɛɛ ɛ, ba ben pɔ 'yɔ̃ɔfʊ pɔ gba.”
L Nikodimasɪ na dɔ̃ɔ chen a Yesu sɛ̃ mɪ ɪ naa a ba ãsʊɔ sʊʊr ba,
LI “A nɛɛ ba kʊ sɪ sɔr ɪka sɪ 'yɔ̃ɔ nɪrɛ yele ka saa wõ a lɛ wʊn 'yɛr bɪɪ maala ɛ?”
LII Ka ba sʊʊr wʊ, “Fʊ mɪ yin Galilee bɪɪ? Jʊʊr kaa, a la ɪ fʊ nyɛn Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ na yi Galilee.”
LIII Ka ba jaa yaar kul a ba yie.

VIII

I Tɪchɛ ka a Yesu mɪ do a Olive Tɪɪr Tɔ̃ɔ ju.
II Wɛr na wa chaar bibio pipi, Yesu lɪɛb wa kpɛ a Nãaŋmɪn puorfʊ yir bɛchaar pɔ, be lɛ a nɪbɛ ŋmaa jilõ wʊ tɪ wʊ jãnɛ wile ba.
III Be lɛ a Mosesɪ Nɛɛ wiwiilbe, nɪ a Faraseemɪne wa 'mataa waan pɔɔ ban nyɔɔ na gãn daba. Ba vɛ̃n ka a pɔɔ ir ara a ba jaa niem,
IV tɪ ba 'yɛr kʊ a Yesu, “Wiwile, a pɔɔ nyãna lɛ gãn daba ka sɪ nyɔɔ.
V A Mosesɪ Nɛɛ 'lɔ 'yɛr ɪka sɪ lɔb wʊ nɪ kʊsɪɛ kʊ.”
VI Ba 'yɛr naa a lɛ bʊɔrɔ ɪka ba bɛɛr Yesu kaa na ba tõɔ nyɛ 'yɛr, 'yɛr a wʊ yele. Tɪchɛ ka a Yesu guun de a nubir sɛɛrɛ nɪ a tẽe.
VII Tɪ ba chɛnɛ sʊrɔ wʊ, ka wʊ dɔl 'yɛr kʊ ba, “Ala ɪ a yɪ ãsʊɔ jaa ben ka ba maal dɛɛr ɛ, a nɪnyɪnɛ wʊ de nie lɔb a pɔɔ nɪ a kʊsɪr.”
VIII Tɪ na wʊ lɛ guun sɛɛrɛ a tẽe go.
IX A anyãna ban wõ, ba piel yire bõ'yen 'yen, a danyɔ̃n lɛ de nie. A wa tɪ chɛ naa a Yesu nɪ a pɔɔ tɛɛ na ara a be.
X Yesu dɔl ir sʊʊr a pɔɔ, “Nyɛ ba be? Ɩsʊɔ jaa ba 'yɔ̃ɔ fʊ yele ɛ?”
XI Ka a pɔɔ 'yɛr, “Kai nɪkpɛ̃ɛ.” Ka Yesu mɪ pãa 'yɛr wʊ, “Maa mɪ kõ 'yɔ̃ɔ fʊ yele ɛ, chiine, taa lɛ wa maala yeldɛɛr go ɛ.”
XII Yesu lɛ bɔ̃ɔ 'yɛr kʊ a nɪbɛ na wʊ 'yɛr, “Maa lɛ a wɛr nyã chãa, nɪrɛ 'lɔ jaa na turo ma kõ lɛ chen libe pɔ ɛ, tɪ wʊn tara na nyɛvʊr na ɪ chãa.”
XIII Ka a Faraseemɪne chɪrɛ wʊ 'yɛrɛ, “Fʊ bʊɔrɔ na yuor 'yɔ̃ɔnɔ̃ fʊ mãɛ, ka a fʊ yobɔ ɪ pɔrɔ.”
XIV Ka a Yesu 'yɛr, “Ala ɪ n bʊɔrɔ naa yuor 'yɔ̃ɔnɔ̃ a n mãɛ, a n yobɔ tara na sɔr. Bojũu n bɔ̃ɔ naa jie ɪn yi wa, naa lɛ bɔ̃ɔ a jie ɪn chiine. Tɪchɛ yɪn, yaa bɔ̃ɔ a jie ɪn yi wa ɛ, yaa lɛ bɔ̃ɔ a jie ɪn chiine ɛ.
XV Yɪ den nɪsaal tɪɛrsɪ tɔɔrɔ nɪ 'yɛr, maa ba tɔɔrɔ nɪrɛ jaa 'yɛr ɛ.
XVI Tɪchɛ ala ɪ ɪn tɔɔr naa 'yɛr, a lɛ ɪn na tɔɔr na tor naa bojũu n ba ɪ n yõ ɛ, a Sãa na tõ ma pʊɔ ma naa.
XVII A sɛb a yɪ nɛɛr pɔ ɪka, nɪbɛ ayi 'yɛr ɪn yelmãɛ.
XVIII N 'yɛrɛ na 'yɔ̃ɔnɔ̃ a n mãɛ, ka a Sãa mɪ na tõ ma 'yɛrɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ ma.”
XIX Ka ba sʊʊr wʊ, “Nyɪnɛ a fʊ Sãa be?” Ka Yesu 'yɛr “Yaa bɔ̃ɔ ma ɛ, bɪɪ a n Sãa ɛ, ala ɪ yɪ ta bɔ̃ɔ ma naa, yɪn taa bɔ̃ɔ naa n Sãa mɪ.”
XX Yesu 'yɛr naa a 'yɛr nyã wʊn wile ba a puorfʊ yir bɛchaar pɔ gbʊr a libie lɔb fʊ jie. Tɪ nɪrɛ jaa ba nyɔɔ wʊ ɛ, an ɪ a wʊ bɪbir ba vɪɛ ɛ.
XXI Yesu 'yɛr kʊ ba go, “N chiine na, yɪn wa yʊɔrɔ na bʊɔrɔ ma tɪ na yɪ kpin a yɪ yelbier. Jie ɪn chiine, yɪ kõ tõɔ wa be ɛ.”
XXII Ka a Juu nɪbɛ pãa sʊrɔ taa, “Wʊn kʊn wʊ mãɛ bɪɪ? Ala lɛ so wʊn 'yɛr ɪka, ‘A jie ɪn chiine yɪ kõ tõɔ wa be ɛ.’ ”
XXIII Tɪchɛ ka a Yesu chɛnɛ 'yɛrɛ, “Yɪn yin ka tẽe, maa yin saaju. A wɛr nyã pɔ lɛ yɪ yi, maa mɪ ba yi a wɛr nyã pɔ ɛ.
XXIV N 'yɛr kʊ yɪ ɪka yɪn kpin naa yɪ yelbier, ala ɪ yaa sɔɔ de ma nɪ a lɛ ɪn 'yɛr ɪka n ɪ naa ɛ, sɪrɛ jaa lɛ, yɪn kpin naa yɪ yelbier.”
XXV Ka a nɪbɛ sʊʊr wʊ, “An fʊ ɪ?” A Yesu 'yɛr ba, “N ɪ naa a 'lɔ ɪn 'yɛr kʊ yɪ a kõr jaa.
XXVI N tara na yɔɔ ɪn taa 'yɛr tɔɔr a yɪ 'yɛr, tɪchɛ a 'lɔ na tõ ma ɪn yelmãɛ sʊɔ, ala ɪn wõ yi a wʊ sɛ̃ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ a wɛr nɪbɛ.”
XXVII Baa bɔ̃ɔ a par ɪka a wʊ Sãa 'yɛr lɛ wʊ dɔ̃ɔ 'yɛrɛ ɛ.
XXVIII Be a Yesu 'yɛr, “Yɪn wa 'mɔɔ a Nɪsaal Bie a saaju yɪn bɔ̃ɔ naa a nɪrɛ 'lɔ ɪn ɪ, na yɪ mɪ bɔ̃ɔ ɪka n ba ɪrɛ yele nɪ maa kpɛ̃ɔ ɛ, tɪchɛ n 'yɛrɛ naa a lɛ a Sãa na wiil ma.
XXIX A 'lɔ na tõ ma be naa n sɛ̃, waa bar ma n yõ ɛ, bojũu n ma ɪrɛ naa lɛ na pɛlɛ a wʊ pʊɔ.”
XXX Wʊn 'yɛrɛ a lɛ tɪ nɪyɔɔ sɔɔn de wʊ.
XXXI Yesu 'yɛr kʊ a Juu nɪbɛ bala na sɔɔ de wʊ, “Ala ɪ yɪ sɔɔn turo a lɛ ɪn wiil yɪ, yɪn ɪ naa a n poturbo yelmãɛ.
XXXII Yɪn bɔ̃ɔn a yelmãɛ, ka a yelmãɛ for yɪ bar ka yɪ so yɪ mãɛ.”
XXXIII Ka ba 'yɛr, “Sɪn ɪ naa Abraham yɔn, na saa ɪ nɪrɛ jaa gbãgbaar ɛ, ŋmɪnɛ lɛ fʊ 'yɛr ɪka ban for sɪn bar ka sɪ so sɪ mãɛ?”
XXXIV A Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, nɪrɛ jaa na maal dɛɛr ɪn a dɛɛr gbãgbaa.
XXXV Gbãgbaa maa be a yir kor ɛ, a bie 'lɔ ma ben be kor.
XXXVI Ala wa ɪ a Bie for fʊn bar, fʊn son fʊ mɪ sɪrɛ jaa.
XXXVII N bɔ̃ɔn na yɪn ɪ Abraham yɔn tɪ bʊɔrɔ ɪka yɪ kʊ ma, bojũu yaa sɔɔ a n 'yɛr ɛ.

XXXVIII Maa 'yɛrɛ yɪ naa a lɛ ɪn nyɛ a n Sãa sɛ̃, ka yɪn mɪ ɪrɛ a lɛ yɪn wɔ̃ a yɪ sãa sɛ̃."

XXXIX Ka ba 'yɛr, "Abraham lɛ ɪ a sɪ sãa." Be a Yesu 'yɛr, "Ala ɪ Abraham bibiir lɛ yɪ ta ɪ, yɪn taa maal a lɛ a Abraham na dɔ̃ɔ maal.

XL Yɪ ben bʊɔrɔ ɪka yɪ kʊ ma a nɪrɛ na 'yɛr yɪ a yelmãɛ ɪn wɔ̃ a Nãaŋmɪn sɛ̃. Abraham ba dɔ̃ɔ maal lɛ ɛ.

XLI Yɪ ɪrɛ naa a lɛ a yɪ sãa mãɛ na dɔ̃ɔ ɪ." Ka ba 'yɛr, "Saa ɪ sɛ̃sɛ̃ bibiir ɛ, sɪn Sãa tɛɛ sɪn tara lɛ Nãaŋmɪn."

XLII Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, "Ala ɪ Nãaŋmɪn lɛ ta ɪ a yɪ Sãa, yɪn taa nɔ̃ ma naa. Nãaŋmɪn sɛ̃ lɛ n yi naa be be ka a pɔ̃pãanyã. N ba waan a n mãɛ yuor ɛ, 'lɔ lɛ tɔ̃ ma.

XLIII Bo lɛ so ka a lɛ ɪn 'yɛr ba chaar kʊ yɪ ɛ? Bojũu yaa tɔ̃ɔ wɔ̃ a lɛ ɪn 'yɛr ɛ.

XLIV A yɪ sãa ɪn tɪɪ, a yɪ bʊɔrɔ ɪka yɪ maal a lɛ wɔn bʊɔrɔ. An yi a pielfʊ jaa nɪkʊrɔ lɛ wʊ ɪ, waa tara yelmãɛ ɛ, yelmãɛ bãlãa jaa ba be a wʊ 'yɔ̃ɔ ɛ. 'Lɔ wa ŋmaara a jire, lɛ wʊ be, jir ŋmara lɛ wʊ ɪ, na wʊ ɪ a jie a jaa sãa.

XLV Tɪchɛ maa na 'yɛrɛ a yelmãɛ yaa sɔɔ de ma ɛ.

XLVI A yɪ ãsʊɔ na 'yɛr ɪka wʊ nyɛn ɪn maal dɛɛr ɔ? Ala ɪ yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ, bo lɛ so ka yaa sɔɔ de ma ɛ?

XLVII Nɪrɛ 'lɔ na ɪ Nãaŋmɪn tʊɔr wɔ̃nɔ̃ naa a lɛ wɔn 'yɛrɛ. Yɪn ba ɪ a Nãaŋmɪn tʊɔr ɛ, yaa wɔ̃nɔ̃ a lɛ wɔn 'yɛrɛ ɛ."

XLVIII Ka a Juu nɪbɛ 'yɛr, "Yelmãɛ lɛ sɪ 'yɛrɛ ɪka Samariya lɛ fʊ yi na fʊ tara a sɪdɛɛr."

XLIX A Yesu 'yɛr, "Maa ba sɪdɛɛr ɛ, tɪchɛ n 'yɔ̃ɔnɔ̃ naa a n Sãa, tɪ yɪn ba 'yɔ̃ɔnɔ̃ ma ɛ.

L N ba bʊɔrɔ tɪɪr kʊrɔ a n mãɛ ɛ, tɪchɛ nɪrɛ kɔ̃ɔ bʊɔrɔ naa a lɛ. 'Lɔ Lɛ ɪ a 'yɛr tɔɔrɔ.

LI Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, ala ɪ nɪrɛ turo naa maa 'yɛr, wʊ kɔ̃ lɛ bɔ̃ɔ kũu ɛ."

LII A anyãna lɛ ka a Juu nɪbɛ pãa 'yɛrɛ, "Pɔ̃pãanyã, sɪ bɔ̃ɔn naa fʊn tara a sɪdɛɛr. Abraham kpi naa, ka a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ kpi, tɪchɛ ka fʊ 'yɛr ɪka ala ɪ nɪrɛ turo naa a fʊ 'yɛr wʊ kɔ̃ bɔ̃ɔ kũu ɛ.

LIII Fɔ̃ʊ bɛrma gar a sɪ sãa Abraham bɪɪ? Wʊ kpi naa, ka a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ mɪ kpi. An fʊ tɪɛr ɪka fʊ pãa ɪ naa?"

LIV Ka a Yesu 'yɛr, "Ala ɪ n ben 'yɔ̃ɔnɔ̃ a n mãɛ tɪɪr, a n tɪɪr na ɪn pɔrɔ. A n Sãa 'lɔ yɪn 'yɛrɛ ɪka a yɪ Nãaŋmɪn lɛ, 'lɔ lɛ kʊrɔ ma a tɪɪr.

LV Yɪn ba bɔ̃ɔ wʊ gba ɛ, maa bɔ̃ɔ wʊ naa. Ala ɪ n 'yɛr naa ɪka n ba bɔ̃ɔ wʊ ɛ, ɪn ɪ naa jir ŋmara a yɪ kaar. Tɪchɛ maa bɔ̃ɔ wʊ naa, naa turo a wʊ 'yɛr bie.

LVI A yɪ sãa Abraham dɔ̃ɔ chʊlɛ tɪɛr ɪka wɔn taa nyɛ naa a n bɪbir. Wʊ nyɛn ka nɔ̃ɔ nyɔɔ wʊ."

LVII Ka a Juu nɪbɛ sʊʊr wʊ, "Faa ta yuom lɪjaayi nɪ pie (50) sɛrɛ ɛ, tɪ na fʊ nyɛ Abraham?"

LVIII Ka a Yesu 'yɛr, "Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, sɛrɛ tɪ ba wa dɔɔ Abraham, ka maa dɔ̃ɔ be be."

LIX A nyãna, ka ba wob kʊsɪbɛ ɪka ba lɔb wʊ kʊ, tɪchɛ ka a Yesu sɔɔl fʊɔl na wʊ yi a be a ba puorfʊ yir pɔ.

IX

I Yesu na chiine a lɛ, wʊ nyɛn daba ban dɔɔ ka wʊ ɪ jɔ̃ɔ.

II Ka a poturbo sʊʊr wʊ, "Wiwile, an lɛ maal dɛɛr, a dajɔ̃ɔ bɪɪ a wʊ sãa naa ma lɛ maal dɛɛr, a dajɔ̃ɔ bɪɪ a wʊ sãa naa ma lɛ maal a dɛɛr dɔɔn wʊ, ka wʊ ɪ a jɔ̃ɔ?"

III A Yesu 'yɛr kʊ ba, "A daba nyã ba maal dɛɛr ɛ, a wʊ sãa naa ma mɪ ba maal dɛɛr ɛ, tɪchɛ a ɪn a lɛ ka Nãaŋmɪn tɔ̃mɔ̃ na tɔ̃ a wʊ 'yɔ̃ɔ.

IV An chɛnɛ ɪ mɔ̃tɔ̃ɔ, sɪn tɔ̃ naa a 'lɔ na tɔ̃ ma tɔ̃mɔ̃. Wɛr na sɔb naa ka nɪrɛ kɔ̃ lɛ tɔ̃ɔ tɔ̃mɔ̃ tɔ̃ ɛ.

V Ɪn chɛnɛ be a wɛr pɔ, maa lɛ a wɛr chãa."

VI Wɔn wa 'yɛr a lɛ baar, wʊ chir nataar bun tãn a tẽe na wʊ bɛ a daba nɪbie.

VII Tɪ na wʊ 'yɛr kʊ a daba, "Chen, tɪ pɛɛ a Siloam kɔ̃ɔ pɔ." A Siloam par lɛ, Tɔ̃fʊ. Wʊ chen tɪ pɛɛ nyɛrɛ wa a yir.

VIII Ka a nɪbɔ̃ɔnsɪ bala na dɔ̃ɔ ma nyɛ wʊ na sʊʊrɔ, ka ba sʊrɔ taa, "A ba ɪ a daba nyãna lɛ ma sʊʊrɔ ɛ?"

IX Bamɪne 'yɛr ɪka 'lɔ lɛ, ka bamɪne mɪ 'yɛr, "Nɪnyɛtaa lɛ." Tɪchɛ ka wʊ 'yɛr, "Maa lɛ."

X Ka ba sʊʊr wʊ, "Ŋmɪnɛ a nɪbie ɪrɛ wa yuo fʊ?"

XI Ka a daba 'yɛr kʊ ba. "Daba ban bʊɔlɔ Yesu lɛ bu tãn bɛ ma a nɪbie tɪ 'yɛr ma ɪka n chen a Siloam tɪ pɛɛ. Lɛ lɛ n chen tɪ pɛɛ naa nyɛrɛ."

XII Ka ba sʊʊr wʊ, "Nyɪnɛ lɛ wʊ be?" Ka wʊ 'yɛr, "N ba bɔ̃ɔ ɛ."

XIII Be lɛ ba tara a daba 'lɔ na dɔ̃ɔ ɪ a jɔ̃ɔ chiin a Faraseemɪne sɛ̃.

XIV A bɪbir 'lɔ a Yesu na dɔ̃ɔ bu a tãn na wʊ yuon a daba nɪbie ɪn a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar.

XV Ka Faraseemɪne sʊʊr a daba lɛ wɔn ɪrɛ wa nyɛrɛ. Ka wʊ 'yɛr, "Tãn lɛ wʊ bɛ ma a nɪbie ka n pɛɛ be nyɛrɛ."

XVI Ka a Faraseemɪne bamɪne 'yɛr, "A daba nyã ba yi Nãaŋmɪn sɛ̃ ɛ, waa sɔ̃nɔ̃ a Pɛ̃nfʊ Bɪbir ɛ." Tɪchɛ ka a bamɪne mɪ sʊʊr, "Ŋmɪnɛ lɛ yelbe-ɪrɛ na tɔ̃ɔ tɔ̃ a nɛ'maa yele nyã?" Na ba ŋma jiir ayi.

XVII Ka ba lıɛb sʊʊr a daba, “Bo fʊ tara na 'yɛr a wʊ 'yɛr? Fʊ nıbie ba lɛ wʊ yuo.” Ka a daba 'yɛr, “Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ lɛ wʊ ı.”

XVIII Ka a Juu nıbɛrɛ ba sɔɔ de ɛ ıka a daba dɔ̃ɔ jɔ̃ɔ tı wa nyɛrɛ ɛ, ka ba bʊɔl a sãa naa ma.

XIX Ba sʊʊr ba naa, “A yı bie lɛ a nyã ɔ? A nyã lɛ yı dɔɔ ka wʊ ı a jɔ̃ɔ? Ka ŋmınɛ wʊ ırɛ wa nyɛrɛ?”

XX Ka a sãa naa ma 'yɛr, “Sı bɔ̃ɔn naa ıka sı bie lɛ, a sı dɔɔ wʊ ka wʊ ı jɔ̃ɔ.

XXI Tıchɛ lɛ wʊn ırɛ wa nyɛrɛ a pʊ̃pãanyã saa bɔ̃ɔ ɛ, bıı nırɛ 'lɔ na yuo wʊ a nıbie saa bɔ̃ɔ ɛ. Waa ı bibile ɛ, yı sʊʊr wʊ, wʊn 'yɛr kʊ wʊ mãɛ.”

XXII A sãa naa ma 'yɛr naa nıtɔ̃ bojũu ba joro naa a Juu nıbɛ dãbãɛ, ba den nie 'yɛr ıka nırɛ jaa wa 'yɛr ıka a Yesu lɛ a Nı-iraa 'lɔ, ka ban dii wʊn bar a ba lɔ̃ɔfʊ jie.

XXIII Ala lɛ so ka a sãa naa ma 'yɛr, “Waa ı bibile ɛ, yı sʊʊr wʊ.”

XXIV A Faraseemınɛ lɛ bʊɔl naa a daba 'lɔ na dɔ̃ɔ ı a jɔ̃ɔ a gbɛɛ ayi sʊɔ 'yɛr wʊ, “'Yɛr yelmãɛ kʊ Nãaŋmın, sın bɔ̃ɔn naa a daba nyã na ı yelbe-ırɛ.”

XXV Ka a daba 'yɛr, “Ala ı wʊ ın yelbe-ırɛ bıı waa ı ɛ, n ba bɔ̃ɔ ɛ, yelbɔ̃'yen ın bɔ̃ɔ nı nyã. N dɔ̃ɔ ı jɔ̃ɔ tıchɛ pʊ̃pãanyã, n nyɛrɛ naa.”

XXVI Be lɛ ba sʊʊr wʊ, “Bo lɛ wʊ ı fʊ? Ŋmınɛ lɛ wʊ ı yuo fʊ a nıbie?”

XXVII Ka a daba 'yɛr, “N ba dɔ̃ɔ 'yɛr tı yaa chɛlɛ ɛ. Bo yı bʊɔrɔ ıka yı lɛ wʊ̃ ka a ı go? Yı bʊɔrɔ naa ıka yı mı lıɛb a wʊ poturbo bıı?”

XXVIII A ba tʊrɔ wʊ 'yɛrɛ, “Fʊ̃ʊ lɛ ı a wʊ poturo, sın ı naa Mosesı poturbo.

XXIX Sı bɔ̃ɔn na ıka Nãaŋmın 'yɛr 'yɛr kʊ Mosesı, tıchɛ a daba 'lɔ saa bɔ̃ɔ jie wʊn yi gba ɛ.”

XXX Ka a daba 'yɛr, “A 'maa man nɛɛ yın ba bɔ̃ɔ jie wʊn yi ɛ, tı yuo ma a nıbie.

XXXI Sı bɔ̃ɔ naa ıka Nãaŋmın ba chɛlɛ a yelbe-ırbɛ ɛ. Wʊ ma chɛlɛ naa a bala na joro wʊ tı maala a lɛ wʊn bʊɔrɔ.

XXXII Nırɛ jaa ba dɔ̃ɔ wʊ̃ ıka ba yuon nırɛ ban lɔ̃ɔ dɔɔn jɔ̃ɔ ɛ.

XXXIII Ala ı a daba nyã ba ta yi Nãaŋmın sʊ̃ ɛ, wʊ kʊ̃ naa tʊ̃ɔ bon jaa maal ɛ.”

XXXIV Ka a Juu nıbɛrɛ 'yɛr kʊ a daba, “A fʊ̃ʊ, yelbier pɔ lɛ ba dɔɔ fʊ, ŋmınɛ fʊn ırɛ wa wiil sı,” tı dii wʊ bar a ba pɔ.

XXXV Yesu na wʊ̃ ıka ba dii naa a daba bar, wʊ bɔ wʊn wa nyɛ wʊ, na wʊ sʊʊr wʊ, “Fʊ sɔɔn de a Nısaal Bie ɔ?”

XXXVI Ka a daba sʊʊr wʊ, “Nıkpɛ̃ɛ an lɛ, wiil ma ka n sɔɔ de wʊ.”

XXXVII A Yesu 'yɛr, “Fʊ nyɛ wʊ naa pʊ̃pãanyã, sırɛ jaa, 'lɔ lɛ 'yɛrɛ nı fʊ.”

XXXVIII Ka a daba pãa 'yɛr, “N Soro n sɔɔn de,” tı gbur dumo puor wʊ.

XXXIX Be lɛ a Yesu 'yɛr, “'Yɛr tɔɔrfʊ jie lɛ n wa ka a wɛr pɔ. Jɔ̃n na nyɛrɛ naa ka nıbinyɛrɛ mı lıɛb ı jɔ̃n.”

XL Ka a Faraseemınɛ bamınɛ na be a wʊ sɛ̃ wʊ̃ a lɛ na ba sʊʊr, “Bo ya! A sın mı ın a jɔ̃n ɔ?”

XLI A Yesu 'yɛr ba, “Ala ı yı ta ın jɔ̃n, yı kʊ naa tara chɛfʊ a dɛɛr pɔ ɛ. Tıchɛ, yın ben 'yɛr ıka yı nyɛrɛ naa, yı chɛnɛ na be a yı dɛɛr pɔ.”

X

I Ka a Yesu 'yɛr, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, nırɛ 'lɔ jaa na maa tu a piir jɔɔ dɔ̃dɔr nɛɛ tı do a dachin kpɛ, ın nãnyie nı nıfara.

II Nırɛ 'lɔ na tu a dɔ̃dɔr nɛɛ kpɛ 'lɔ lɛ ı a pɛchinɛ.

III A dɔ̃dɔ̃guro ma yuon a pãn kʊ a pɛchinɛ, ka a piir chɛlɛ a wʊ kɔkɔr. Wʊ maa bʊɔl naa a wʊ piir yoe, na wʊ ŋmaa ba yin.

IV 'Lɔ wa ŋmaa a wʊ piir a jaa ka a yi, wʊ ma den nie ka a turo wʊ, bojũu ba bɔ̃ɔ naa a wʊ kɔkɔr.

V Tıchɛ ba kʊ̃ wa tu sãan jaa ɛ, ban jon yi a wʊ sɛ̃ bojũu baa bɔ̃ɔ sãan kɔkɔr ɛ.”

VI Yesu lɔb a sɔkpa nyã tıchɛ baa bɔ̃ɔ a par a lɛ wʊn 'yɛrɛ ba ɛ.

VII A lɛ jũu lɛ a Yesu 'yɛr ba go, “Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, maa lɛ a piir dɔ̃dɔr nɛɛ.

VIII A bala ba jaa na dɔ̃ɔ ma nie wa ın nãnyisı nı nıfarba, tıchɛ a piir ba chɛlɛ ba ɛ.

IX Maa lɛ a dɔ̃dɔr, nırɛ jaa na tu ma kpɛ, wʊn nyɛn faafʊ. Wʊn ma kpɛ̃n tı yi na wʊ nyɛrɛ bʊ̃diir.

X Nãnyie ma wa naa ıka wʊ wa ju, na wʊ kʊ, tı sɔ̃ɔ bar. Maa wa naa ka ban nyɛ nyɛvʊr, na ba nyɛ wʊ tı pʊ̃n bar.

XI “Maa lɛ a pɛchiin sʊ̃, a pɛchiin sʊ̃ sɔɔn kpi a wʊ piir 'yɔ̃ɔ.

XII A pɛchinɛ 'lɔ ban yara, waa so a piir ɛ. 'Lɔ wa nyɛ gbʊ̃gboro na waara, wʊ ma tɛɛn a piir bar tı jo, ka a gbʊ̃gboro yɛ̃yɛl a piir tı nyɔɔr amınɛ.

XIII Wʊ ma jon a lɛ an ı libie tʊ̃mɔ̃ lɛ wʊ tʊ̃nɔ̃, a piir yele ba bã wʊ ɛ.

XIV “Maa ı naa a pɛchiin sʊ̃, n bɔ̃ɔ naa a n piir, ka n piir mı bɔ̃ɔ ma.

XV Nıtãa lɛ a Sãa na bɔ̃ɔ ma ka n mı bɔ̃ɔ a Sãa, ın sɔɔn kpi a piir 'yɔ̃ɔ.

XVI N tara na piir amınɛ na ba be a jɔɔ nyã pɔ ɛ, ın waan ba naa, ka ba mı wa chɛlɛ a n kɔkɔr, ka ba ı pɛgbul bʊ̃'yen na ba tara pɛchiin bʊ̃'yen.

XVII A n Sãa na nʊ̃ ma par nı nyã, n sɔɔ naa na kpi tı lɛ ir ı vʊr go.

XVIII Nırɛ baa faara wʊ ɛ, tıchɛ maa mãɛ lɛ sɔɔ na kpi. N tara na kpɛ̃ɔ na bar a nyɛvʊr naa lɛ tara kpɛ̃ɔ na de wʊ go. A nyã lɛ a n Sãa 'yɛr ma ıka n ı.”

XIX A 'yɛr nyã lɛ vɛ̃ ka a Juu nıbɛ ŋma dɛ̃ dɛ̃.

XX Ka a ba yɔɔ 'yɛrɛ ıka, “Sıdɛɛr lɛ wʊ tara, na wʊ gele, bo 'yɔ̃ɔ yı chɛlɛ a lɛ wʊn 'yɛrɛ?”

XXI Tıchɛ ka a bamıne 'yɛrɛ, “A nyãna ba ı nırɛ na tara sıdɛɛr 'yɛr ɛ, a sıdɛɛr na tɔ̃ɔn yuo jɔ̃ɔ nıbie ɔ?”

XXII A ı naa uon ka ba maala a ba puorfʊ yir Pɔlfʊ lɔ̃ɔ di be a Jerusalɛm.

XXIII Ka Yesu be be a Nãaŋmın puorfʊ yir bɛchaar ãsʊɔ pɔ, na wʊ yʊɔrɔ a be ban bʊɔlɔ a Solomon Jɛ̃bɛr.

XXIV Be a Juu nıbɛrɛ bamıne ŋmaa jilɔ̃ wʊ sʊrɔ, “A baalfʊ nyã fʊn 'yɔ̃ɔ sı, dabor an wa baar? Ala ı fʊ̃ʊ lɛ ı a Nı-iraa 'lɔ, 'yɛr kʊ sı chãa pɔ.”

XXV Ka a Yesu 'yɛr, “N dɔ̃ɔ 'yɛr yı, yın lɛ ba sɔɔ de ɛ. A nɛ'maa tɔ̃mɔ̃ ın tɔ̃ nı a n Sãa yuor, 'yɛr naa n 'yɛr.

XXVI Tıchɛ yın lɛ ba sɔɔ de ɛ, bojũu yaa ı a n piir ɛ.

XXVII A n piir ma chɛlɛ naa a n kɔkɔr, n bɔ̃ɔ ba naa ka ba ma turo ma.

XXVIII N kʊ ban nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ. Ba kɔ̃ wɛ ɛ, nırɛ jaa kɔ̃ tɔ̃ɔ ba 'loo faa a n nũu pɔ ɛ.

XXIX A n Sãa 'lɔ na de ba kʊ ma, wʊ gar bomo a jaa. Nırɛ jaa kɔ̃ tɔ̃ɔ ba 'loo faa a n Sãa nũu pɔ ɛ.

XXX Maa naa n Sãa jaa ın bɔ̃'yen.”

XXXI Ka a Juu nıbɛrɛ wob kʊsıbɛ ıka ba lɔb wʊ go.

XXXII Tıchɛ ka a Yesu sʊʊr ba, “N tɔ̃n nɛ'maa tɔ̃yɔɔ yi a Sãa sɛ̃, buor sʊɔ 'yɔ̃ɔ yı pãa be lɔɔrɔ ma?”

XXXIII Ka ba 'yɛr, “Saa lɔɔrɔ fʊ a anyã ãsʊɔ jaa 'yɔ̃ɔ ɛ, tı fʊn fere sɔ̃ɔnɔ̃ a Nãaŋmın yuor, tı mı ı nısaal.”

XXXIV A Yesu 'yɛr ba, “A ba sɛb a yı Nɛɛ pɔ ıka, ‘N 'yɛr naa ıka, yı ın ŋmımɛ ɛ?’ *(Yiel Gãn 82:6)*

XXXV Ala ı Nãaŋmın bʊɔl naa a bala a wʊ 'yɛr, na wa a ba sɛ̃, ŋmımɛ, Nãaŋmın sɛɛr ba be na wa sɔ̃ɔ ɛ.

XXXVI Ŋmınɛ lɛ a 'lɔ a Sãa na kaa ir a wʊ bɔfʊ pɔ, na wʊ tɔ̃ ka a wɛr pɔ. Bo lɛ so ka yaa bara ma ɛ, bojũu n 'yɛr ıka Nãaŋmın Bie lɛ n ı?

XXXVII Yı taa sɔɔ de ma ɛ, ala ı n ba maala a lɛ a Sãa na maala ɛ.

XXXVIII Tıchɛ ala ı n tɔ̃ naa, yın gba ba sɔɔ de ma ɛ, yı sɔɔ de a nɛ'maa tɔ̃mɔ̃, yın bɔ̃ɔn a par ıka a Sãa ben a n 'yɔ̃ɔ ka n mı be a Sãa 'yɔ̃ɔ.”

XXXIX Ka ba lɛ bʊɔrɔ a wʊ nyɔɔfʊ go, tı chɛ ka wʊ fʊɔl yi.

XL Be lɛ a Yesu lıɛb gɔ̃ɔ a Jordan man gɔ̃ɔn, a jie 'lɔ a Jɔɔn na dɔ̃ɔ suoro a nıbɛ a Nãaŋmın kʊ̃ɔ na wʊ jɛ̃ a be,

XLI ka nıyɔɔ wa a wʊ sɛ̃ wa 'yɛrɛ, “Jɔɔn gba ba dɔ̃ɔ tɔ̃ nɛ 'maa tɔ̃mɔ̃ ɛ, a ala a jaa wʊn 'yɛr a daba nyã 'yɛr, ın yelmãɛ.”

XLII Be lɛ a nıyɔɔ sɔɔ de wʊ.

XI

I Daba ban bʊɔlɔ Lajarusı dɔ̃ɔ bıɛrɛ, wʊ ın Mɛɛr nı Mata yɛdaba na ba kpıɛrɛ a Betanı tɛ̃e pɔ.

II A Mɛɛr nyã na dɔ̃ɔ kpaar a kãnyũu 'yɔ̃ɔ a Yesu tı de a wʊ jukɔɔl fıɛl, a wʊ yɛdaba Lajarusı lɛ a nyã na bıɛrɛ.

III Ka a yɛpɔbɔ tɔ̃ 'yɛr a Yesu, “Sı Soro, a fʊ baraa bıɛrɛ naa.”

IV Yesu na wɔ̃ a lɛ, a wʊ 'yɛr, “A baal nyã ba ı kũu baal ɛ, tı an wiil Nãaŋmın tıır tı mı vɛ̃ ka Nãaŋmın Bie yuor yi.”

V Yesu nɔ̃n Mata nı a wʊ yɛbɛ nı a ba yɛdaba Lajarusı.

VI Tıchɛ wʊn wɔ̃ a Lajarusı baal tı na wʊ chɛnɛ jãnɛ a be wʊn be ber ayi.

VII Tı pãa 'yɛr kʊ a wʊ poturbo, “Yı ı a sı lıɛb chen a Judiya.”

VIII Tıchɛ ka a poturbo 'yɛr, “Wiwile, daar yɛ̃ yɛ̃ nyãna ba lɛ a Juu nıbɛrɛ ta bʊɔrɔ ıka ba lɔb fʊ ɛ, tıchɛ a fʊ lɛ chiine a be go?”

IX Ka a Yesu 'yɛr kʊ ba, “A ba ı a bıbir tara na a wʊ mɔ̃tɔ̃ɔ chaarfʊ sɔ̃ɔ ɛ? Nırɛ wa chiine a mɔ̃tɔ̃ɔ wʊ maa ŋme gbɛr ɛ, wʊ nyɛ naa a mɔ̃tɔ̃ɔ chãa.

X Bojũu ala ı tãsɔɔ lɛ wʊ chiine, wʊn ŋmen gbɛr, bojũu waa tara chãa ɛ.”

XI Wʊn wa 'yɛr a lɛ baar, wʊ 'yɛr kʊ ba, “A sı baraa Lajarusı gur naa, tıchɛ ın chen tı sãı wʊ.”

XII Ka a wʊ poturbo 'yɛr, “Sı Soro, ala ı wʊ gur naa, wʊn ir naa.”

XIII Yesu 'lɔ 'yɛr naa ıka wʊ kpi naa, tıchɛ ka a poturbo 'lɔ tıɛr ıka a gʊ̃ɔ sʊ̃ɔ lɛ wʊ 'yɛrɛ.

XIV Ala lɛ so a Yesu pãa 'yɛr ka a chaar ıka, “Lajarusı kpi naa.

XV A yı jũu, a nɔ̃mɔ̃ ma naa ın ba be be ɛ, ka yı na sɔɔ de ma. Tıchɛ, yı ı a sı chen a wʊ sɛ̃.”

XVI A wʊ poturo ãsʊɔ ban bʊɔlɔ Toması na ba lɛ bʊɔlɔ wʊ Naa 'yɛr kʊ a bala na chɛ, “Yı ı a sı 'mataa chiin wʊ mı tı kpi.”

XVII Yesu na wa ta a be, wʊ nyɛn ka a ı ba ũu naa Lajarusı maal ber anaar.

XVIII Betanı nı a Jerusalɛm mı ba jãa ɛ.

XIX Ka a Juu nıbɛ yɔɔ chen ıka ba tı puor a Mata nı a Mɛɛr a ba yɛdaba kuor.

XX Mata na wa wɔ̃ ıka Yesu waara naa, wʊ yin tı tuor wʊ, tıchɛ kaa Mɛɛr 'lɔ jãnɛ a yir.

XXI Be lɛ a Mata 'yɛr kʊ a Yesu, “N Soro, fʊ̃ʊ ta dɔ̃ɔ be ka, a n yɛdaba kɔ̃ naa kpi ɛ.

XXII Tıchɛ n bɔ̃ɔ naa pɔ̃pãanyã gba ıka, bon jaa fʊn sʊʊr a Nãaŋmın sɛ̃, wʊn kʊ fʊ naa.”

XXIII A Yesu 'yɛr kʊ wʊ, “A fʊ yɛdaba na
ir naa a kũu pɔ ɪ vʊr.”
XXIV Be lɛ a Mata 'yɛr kʊ a Yesu, “N bɔ̃ɔn
na wʊn na ir a kũn irfʊ daar, a ber baaraa
sɔ̃ɔ.”
XXV A Yesu 'yɛr kʊ wʊ, “Maa lɛ ɪ a kũu
pɔ irfʊ, nɪ nyɛvʊr, nɪrɛ 'lɔ na sɔɔ de ma, 'lɔ
kpi gba, tɪ wʊn tara na nyɛvʊr.
XXVI Nɪrɛ 'lɔ na ba kpi ɛ, tɪ na wʊ sɔɔ de
ma, kʊ̃ lɛ kpi ɛ, fʊ sɔɔ naa a lɛ ɔ?”
XXVII Ka a Mata 'yɛr, “Ɔɔ, n Soro, n sɔɔn
de ɪka fʊ̃ʊ lɛ ɪ a Nɪ-iraa na ɪ Nãaŋmɪn Bie,
'lɔn na wa ka a wɛr pɔ.”
XXVIII Wʊn wa 'yɛr a lɛ baar wʊ lɪɛb kul
tɪ bʊl 'yɛr kʊ a yɛbile Mɛɛr, “A wiwile ben
ka tɪ sʊrɔ fʊ.”
XXIX A Mɛɛr na wa wʊ̃ a lɛ, ka wʊ vaa ir
chen a Yesu sɛ̃.
XXX Yesu ba kpɛ a tẽe pɔ sɛrɛ ɛ, tɪ chɛnɛ
ara a be a Mata na tuor wʊ.
XXXI A Juu nɪbɛ bala na wa a kuor puorfʊ
jie be a Mɛɛr sɛ̃ a yir, na nyɛ a lɛ wʊn vaa
ir yire, ka ba turo wʊ tɪɛr ɪka a yaa par lɛ
wʊ chiine a kõn jie.
XXXII Mɛɛr na tɪ ta a jie nyɛ a Yesu a be,
wʊ gbur dumo a Yesu niem tɪ 'yɛr, “N Soro,
fʊ̃ʊ ta dɔ̃ɔ be ka, a n yɛdaba kʊ̃ naa kpi ɛ.”
XXXIII Yesu na nyɛ a lɛ wʊn kõnõ ka a Juu
nɪbɛ bala na bɪɛl wʊ mɪ kõnõ, nɪbaal kpɛ
wʊ naa ka a suur nyɔɔ wʊ.
XXXIV A wʊ sʊʊr ba, “Nyɪnɛ yɪ ũu wʊ?”
Ka ba 'yɛr, “N Soro, wa nyɛ a jie.”
XXXV Ka Yesu kõ.
XXXVI Ka a Juu nɪbɛ pãa 'yɛrɛ kʊrɔ taa,
“Nyɛ lɛ wʊn nʊ̃ a Lajarusɪ.”
XXXVII Tɪchɛ ka bamɪne pãa 'yɛr, “Wʊn
dɔ̃ɔ yuo a jɔ̃ɔ nɪbie, kaa ɪ wʊ kʊ̃ naa tʊ̃ɔ
vɛ̃ ka a Lajarusɪ ta kpi bɪɪ?”
XXXVIII Ka nɪbaal kpɛ a Yesu, ka wʊ tɔɔ ta
a yaa par. Kʊsɪr bɔɔ lɛ, ka ba 'mɔɔ a kʊsɪr
ãsʊɔ pɔɔ a nɛɛ.
XXXIX A Yesu 'yɛr, “Yɪ bil a kʊsɪr bar.”
Tɪchɛ a Mata an ɪ a wʊ yɛdaba lɛ kpi, ka
wʊ 'yɛr, “N Soro, wʊn nyuro naa, ber anaar
nɪ dɪna ban ũu wʊ.”
XL Ka Yesu 'yɛr, “N ba 'yɛr fʊ ɪka fʊ̃ʊ sɔɔ
de, fʊn nyɛn Nãaŋmɪn tɪɪr ɛ?”
XLI Be lɛ ba bil a kʊsɪr bar, a Yesu kaa
saaju tɪ 'yɛr, “N Sãa, fʊ son puorfʊ, fʊn wʊ̃
a n sʊɔrfʊ.
XLII N bɔ̃ɔn naa fʊn wʊ̃nʊ̃ a n sʊɔrfʊ,
tɪchɛ n 'yɛr naa ka a na sʊ̃ʊ a nɪbɛ banyãna
na ara a ka, a ba sɔɔ de ɪka, fʊ̃ʊ lɛ tʊ̃ ma.”
XLIII Yesu na 'yɛr a nɪtɔ̃ wʊ bʊɔl kpɛ̃ɔ jaa,
“Lajarusɪ, wa yi.”
XLIV Ka a kũu yi, ka a gbɛɛ naa nuur ban
vil a fɔpɪɛl pɔɔ ka a fɔbaa mɪ pɔɔ a ju. A
Yesu 'yɛr kʊ ba, “Yɪ yaar a kũu fɔɔr bar wʊ
ka wʊ chen.”
XLV Ala lɛ so ka a Juu nɪbɛ bala na wa
ɪka ba wa puor a Mɛɛr, nyɛn a lɛ a Yesu na
ɪ, a ba sɔɔ wʊ.
XLVI Tɪchɛ ka a bamɪne chen a
Faraseemɪne sɛ̃ tɪ man a lɛ a Yesu na maal.
XLVII Be lɛ a Faraseemɪne nɪ a bɔɔrlo
nɪbɛrɛ bʊɔl taa lɔ̃ɔfʊ na ba 'yɛr, “Ŋmɪnɛ
sɪn ɪ, a daba nyã na ben tʊ̃nɔ̃ a nɛ'maa
tʊ̃mɔ̃ a nɪtɔ̃?
XLVIII Ala ɪ sɪn be bar wʊ ka wʊ maala lɛ,
nɪrɛ jaa na sɔɔn a wʊ yele, a Worom nɪbɛ
wa wʊ̃ a yele ban wa wɛl sɪ naa a jisʊ̃ nɪ a
tẽe bar.”
XLIX Ka a ba ãsʊɔ ban bʊɔlɔ Kayafasɪ na ɪ
a bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ a yuon 'lɔ̃nɔ̃ 'yɛr, “Yaa tara
tɪɛr jaa ɛ.
L Yaa bɔ̃ɔ ɪka a sɛɛ naa ka nɪbʊ̃'yen na
kpi kʊ a nɪyɔɔ gar a nɪyɔɔ ba jaa na wɛ ɛ.”
LI A nyã ba yi a wʊ mãɛ sɛ̃ ka wʊ 'yɛr ɛ,
tɪchɛ wʊn ɪ a bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ a yuon 'lɔ, ala
lɛ wʊ de nie dɔ̃ɔ 'yɛr ɪka a Yesu na kpin kʊ
a Juu nɪbʊrɔ ba jaa.
LII A ba ɪ bala tɛɛ ɛ, tɪchɛ ka wʊ lɔ̃ɔ taa a
Nãaŋmɪn bibiir bala na yɛ̃yɛl na wʊ maal
ba a ba ɪ bʊ̃'yen.
LIII An yi a daar 'lɔ̃nɔ̃ ba bʊɔrɔ na sɔr na
kʊ a Yesu.
LIV A lɛ juu Yesu ba lɛ yʊɔrɔ chãa pɔ a Juu
nɪbɛ jie ɛ, tɪ chen jiyuo na gbʊr a mɔgɔ̃ɔ
na wʊ tɪ kpɪɛrɛ a tẽbile ban bʊɔlɔ Eferɛm,
be lɛ wʊ tɪ 'mataa jɛ̃n a wʊ poturbo.
LV A Juu nɪbɛ Gʊ̃l Bar Difʊ gbʊr naa, ka
ba yɔɔ yi a tẽbil do a Jerusalɛm tɪ pɔlɔ a
ba mãɛ chɛlɛ nɪ a bɪbir.
LVI Ba kaara na bʊɔrɔ a Yesu a be a
Nãaŋmɪn puorfʊ yir, sʊrɔ taa, “Ŋmɪnɛ yɪ
tɪɛr, wʊn wa naa a lɔ̃ɔfʊ jie bɪɪ?”
LVII Tɪchɛ ka a bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a
Faraseemɪne 'yɛr, “Nɪrɛ jaa wa bɔ̃ɔ a jie
a Yesu na be, wʊ 'yɛr ka ba tɪ nyɔɔ wʊ.”

XII

I A chɛn ber ayʊɔb ka a Gʊ̃l Bar Difʊ
bɪbir ta. Yesu chen a Betanɪ na ɪ a Lajarusɪ
'lɔ na kpi ka wʊ sãɪ kpɪɛrɛ.
II Ba maal bʊ̃diir kʊ wʊ a be, ka a Mata
põnõ a bʊ̃diir. Lajarusɪ pʊɔ naa a nɪbɛ bala
na lɔ̃ɔ jɛ̃n Yesu a bʊ̃diir jie.
III Be lɛ Mɛɛr de kãnyũu vɪla daa na ɪ tuo
wa pʊr 'yɔ̃ɔ a Yesu gbɛɛ pɔ, tɪ lɪɛb a jukɔɔl
fɪɛlɛ nɪ ka a nyũu de a yir wʊ jaa.
IV Tɪchɛ a wʊ poturo ãsʊɔ ban bʊɔlɔ
Judas na yi a Isɪkariyot, 'lɔ lɛ na wa gar
'yɔ̃ɔ a Yesu sʊʊr,
V “Bo lɛ so ka baa da a kãnyũu nyãna ɛ,
a libie na tãn nɪrɛ yuon gbul sãyar na ba
de kʊ nɔ̃n dẽme ɛ?”
VI A nɔ̃n dẽme yele ba bã wʊ ɛ, bojũu
nãnyie lɛ wʊ ɪ an ɪ 'lɔ lɛ tara a ba libie
wʊɔ, na wʊ ma juro a ala ban 'yɔ̃ɔ a be
sõnɔ̃ nɪ wʊ mãɛ.
VII A Yesu 'yɛr, “Bar a pɔɔ jaa jomm, wʊ
bin a kãnyũu nyãna gun a n ũufʊ bɪbir.
VIII A nɔ̃n dẽme na ben a yɪ sɛ̃ bɪbir jaa,
tɪchɛ maa kʊ̃ be a yɪ sɛ̃ bɪbir jaa ɛ.”

IX A Juu yɔɔ jie na wõ ıka Yesu be naa
a Betanı, ba wa naa a ba ı a 'lɔ tɛɛ 'yɔ̃ɔ ɛ,
tıchɛ ba bʊɔrɔ na ıka ba nyɛ a Lajarusı 'lɔ
wʊn sãı a kũu pɔ, ka wʊ ir ı vʊr.
X A lɛ 'yɔ̃ɔ, a bɔɔrlo nıbɛrɛ mı guoro nı
taa ıka ba mın kʊ naa a Lajarusı.
XI A wʊ jũu lɛ a Juu nıbɛ yɔɔ jie tɔr a ba
nıbɛrɛ wiilfʊ tı sɔɔrɔ a Yesu.
XII Wɛr na wa chaar, a nıyɔɔ bala na wa
a Gõl Bar Difʊ jie, wõ naa ıka Yesu ben a
sɔr pɔ waara a Jerusalɛm.
XIII Ba 'mɛl bɛ vaı yi tuoro nı wʊ pãa
chılɛ gɔ̃nɔ̃, "Yãan yooo, Nãaŋmın wʊ sʊ̃ʊ
a 'lɔ wʊn tʊ̃. *(Yiel Gãn 118:25, 26)*
Nãaŋmın wʊ sʊ̃ʊ a 'lɔ na ı a Isıral nãa."
XIV Yesu nyɛn a bʊ̃pɔl na wʊ do jãnɛ
nıtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ,
XV "A yın Jerusalɛm nıbɛ, yı ta joro
dãbãɛ ɛ, Yı nyɛ a yı nãa na do bʊ̃pɔl waara
nı." *(Jekariya 9:9)*
XVI A wʊ poturbo ba dɔ̃ɔ bɔ̃ɔ a anyãna a
jaa par ɛ, tı a Yesu na wa ir ı vʊr, ba tıɛr
yuo ıka anyãna lɛ ba dɔ̃ɔ sɛb a Nãaŋmın
gãn pɔ a wʊ 'yɔ̃ɔ ka ba mı maal a lɛ kʊ wʊ.
XVII A nıyɔɔ bala na dɔ̃ɔ be a wʊ sɛ̃ na
ba nyɛ a lɛ wʊn bʊɔl a Lajarusı ka wʊ yi
a yaa pɔ ı vʊr, ba chɛnɛ na mana kʊrɔ a
nıbɛ.
XVIII Ala lɛ so ka a nıyɔɔ yi tuoro wʊ,
bojũu ba wõ naa ıka wʊ tõn nɛ'maa tõmɔ̃.
XIX Be lɛ ka a Faraseemıne pãa 'yɛrɛ kʊrɔ
taa, "Yı nyɛ, saa lɛ tʊɔrɔ bon jaa maala ɛ.
Nyɛ, a nıbɛ ba jaa ben turo wʊ."
XX A nıbɛ bamıne mı na ba ı a Juu nıbɛ ɛ,
pʊɔ naa bala na do a puorfʊ jie a Jerusalɛm
a Gõl Bar Difʊ sɔ̃ɔ.
XXI Ba chen a Filip na yi a Betısaida na
be a Galilee wɛr pɔ sɛ̃ tı 'yɛr, "Nıkpɛ̃ɛ, sı
bʊɔrɔ naa ıka sı nyɛ a Yesu."
XXII Filip chen tı 'yɛr kʊ Andiru ka ba
'mataa chen tı 'yɛr a Yesu.
XXIII A Yesu 'yɛr ba, "A sɔ̃ɔ ta naa ka
Nãaŋmın na kʊ a Nısaal Bie tıır.
XXIV Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, chibir
baa ũu tɛ̃ɛ ɛ, wʊn chɛnɛ na ı a chibir
bʊ̃'yen. Tıchɛ 'lɔ wa lo tɛ̃ɛ kpi, wʊ ma dɔɔn
chibiyɔɔ.
XXV Nırɛ 'lɔ na nʊ̃ a wʊ nyɛvʊr na bɔr
wʊ naa, tıchɛ 'lɔ na 'laar a wʊ nyɛvʊr a
wɛr nyã pɔ, wʊn tara na a nyɛvʊr 'lɔ na
ba tara baarfʊ ɛ.
XXVI Ala ı ãsʊɔ jaa bʊɔrɔ naa ıka wʊ sʊ̃ʊ
ma tʊ̃, wʊ turo ma, jie jaa ın be a nırɛ 'lɔ
na sʊ̃nɔ̃ ma tʊ̃nɔ̃ mı na ben be. Ka a n Sãa
'yɔ̃ɔnɔ̃ a 'lɔ na sʊ̃nɔ̃ ma tʊ̃nɔ̃.
XXVII "Pʊ̃pãanyã, n pʊɔ sɔ̃ɔ naa, tı n 'yɛr
bo? N 'yɛr ıka a Sãa wʊ faa ma a sɔ̃ɔ nyãna
pɔ bıı? Kai, a sɔ̃ɔ nyãna 'yɔ̃ɔ lɛ n wa.
XXVIII Sãa, kʊ a fʊ yuor tıır." Be lɛ a kɔkɔr
pãa 'yɛr yi saaju, "N dɔ̃ɔ kʊ wʊ a tıır, ın lɛ
kʊ wʊ naa a tıır go."
XXIX Ka a nıyɔɔ bala na ara a be wõ naa
na ba 'yɛr, saa lɛ tãna, ka bamıne mı 'yɛr
malaka ãsʊɔ lɛ 'yɛrɛ nı wʊ.
XXX A Yesu 'yɛr ba, "A ba ı maa 'yɔ̃ɔ lɛ a
kɔkɔr 'yɛr ɛ, tı yın 'yɔ̃ɔ lɛ.
XXXI Pʊ̃pãanyã a sɔ̃ɔ ta naa ka a wɛr nyã
'yɛr na tɔɔr. Pʊ̃pãanyã, ban ir naa wɛr nyã
nãa Satan bar.
XXXII Tıchɛ maa, bala wa 'mɔɔ ma a saaju,
ın tɔɔn nıbɛ ba jaa waan a n sɛ̃."
XXXIII Wʊ 'yɛr a lɛ na wʊ wiil kũu 'lɔ tɔ
wʊn na kpi.
XXXIV Ka a nıyɔɔ bala 'yɛr, "Sı wõn yi a
Nɛɛ pɔ ıka, a Nı-iraa naa 'lɔ na ben be kpo
kpo, tı ŋmınɛ a ı a fʊ 'yɛr ıka ban 'mɔɔn a
Nısaal Bie a saaju? An lɛ a Nısaal Bie 'lɔ?"
XXXV A Yesu pãa 'yɛr ba, "Ber bãlãa lɛ a
chãa na be a yı sɛ̃, yı chiine a chãa pɔ wʊn
chɛnɛ be be ka a libe taa pɔɔ yı ɛ. Nırɛ na
be libe pɔ ba bɔ̃ɔ a jie wʊn chiine ɛ.
XXXVI Yı sɔɔ de a chãa, yın chɛnɛ tara wʊ
na yı tʊ̃ɔ ı a chãa bibiir." Yesu na wa 'yɛr
a lɛ baar, wʊ yin chen a baa nyɛ wʊ ɛ.
XXXVII Yesu gba, wʊn tʊ̃ a nɛ'maa tʊ̃mɔ̃ a
ba sɛ̃, tı baa chɛnɛ sɔɔ de wʊ ɛ.
XXXVIII Ka a Isaiya 'yɛr ı yelmãɛ. Lɛ wʊn
'yɛr a kõr jaa, "Sı Soro an lɛ sɔɔ de a sı 'yɛr,
an lɛ a Soro mı wiil a wʊ kpɛ̃ɔ?" *(Isaiya 53:1)*
XXXIX Ban ba tʊɔrɔ sɔɔrɔ ɛ, bojũu a Isaiya
'yɛr jie ãsʊɔ,
XL "Wʊ jɔ̃ɔn a ba nıbie bar. Na wʊ pɔɔ
a ba tıɛr bar, baa lɛ nyɛrɛ ɛ. Ba kʊ̃ mı lɛ
bɔ̃ɔ a par a ba tıɛr pɔ ɛ, na ba lıɛb wa a n
sɛ̃ ka n sãa ba ɛ." *(Isaiya 6:10)*
XLI Isaiya 'yɛr naa nıtɔ̃, bojũu wʊ dɔ̃ɔ nyɛ
a Yesu tıır na wʊ 'yɛrɛ a wʊ 'yɛr.
XLII An sɔɔ be a lɛ tı nıbɛrɛ yɔɔ bamıne
sɔɔn de wʊ. Tıchɛ a Faraseemıne dãbãɛ
jũu baa 'lara 'yɛrɛ ɛ, ka ba taa dii ba bar a
ba lɔ̃ɔfʊ jie ɛ.
XLIII Bojũu ba nʊ̃n nırɛ pɛɛfʊ gar
Nãaŋmın pɛɛfʊ.
XLIV Be lɛ a Yesu 'yɛr kpɛ̃ɔ jaa, "Nırɛ 'lɔ
na sɔɔ de ma a ba ı maa tɛɛ lɛ wʊ sɔɔ de
ɛ, tıchɛ wʊ sɔɔn de a 'lɔ na tʊ̃ ma.
XLV Nırɛ 'lɔ na nyɛ ma mı nyɛn a 'lɔ na
tʊ̃ ma.
XLVI N wan a wɛr pɔ nıtãa chãa, ka nırɛ
'lɔ na sɔɔ de ma kʊ̃ lɛ be libe pɔ ɛ.
XLVII "A nırɛ 'lɔ na wõ a n 'yɛr, tı na waa
tu ɛ, n kʊ̃ tɔɔr a wʊ 'yɛr ɛ. N ba wa ıka n
wa tɔɔr a wɛr 'yɛr ɛ, tı n wa faa wʊ.
XLVIII A 'yɛr tɔɔrɔ ben be, nırɛ 'lɔ na tɔr
ma na waa de a n 'yɛr bie ɛ, a 'yɛr 'lɔ̃nɔ̃
nı wʊ ju ın 'yɛr lɛ na 'yɔ̃ɔ wʊ a 'yɛr a ber
baaraa daar.
XLIX N ba 'yɛrɛ n mãɛ 'yɛr ɛ, tıchɛ n 'yɛr
naa a lɛ a Sãa na tʊ̃ ma 'yɛr ma ıka n 'yɛr.
L N bɔ̃ɔ naa ıka a wʊ 'yɛr kʊrɔ na nyɛvʊr
na ba tara baarfʊ ɛ. Ala lɛ so ka n 'yɛr yı
a lɛ nɛ a Sãa na 'yɛr."

XIII

I A kɔ̃ lɛ kor ɛ, tɪ a Gɔ̃l Bar Difʊ ta, Yesu bɔ̃ɔn naa ɪka a wʊ bɪbir vɪɛ naa ka wʊn yi ka a wɛr nyã pɔ lɪɛb chen a Sãa sɛ̃. Wʊ nɔ̃ naa bala na ɪ a wʊ tʊɔr a wɛr nyã pɔ, wʊ nɔ̃ ban tɪ tãn a wʊ kũu.

II Ba põn a jãanʊɔr bɔ̃diir, ka a ɪ tɪɪ de nie kpɛ Judas na ɪ Simon na yi Isɪkariyot bidaba ka wʊ tɪ gar 'yɔ̃ɔ a Yesu.

III Yesu bɔ̃ɔn naa ɪka a Sãa den bomo a jaa 'yɔ̃ɔ a wʊ nũu pɔ, an ɪ a Nãaŋmɪn sɛ̃ lɛ wʊ yi na wʊ lɛ lɪɛb chiine a wʊ sɛ̃.

IV Be lɛ wʊ bar a bɔ̃diir tɪ ir na wʊ yaa a fuu bar tɪ de fɔfɪɛlaa sɛ a sɪɛ pɔ.

V Na wʊ pʊr kɔ̃ʊ 'yɔ̃ɔ la'yɛlma pɔ piel pɛɛrɛ a wʊ poturbo gbɛɛ tɪ ma fɪɛl a fɔfɪɛlaa 'lɔ wʊn sɛ a sɪɛ pɔ bar.

VI Wʊn wa ta a Simon Pita ka wʊ 'yɛr, "N Soro, fʊ̈ʊ lɛ na pɛɛ a maa gbɛɛ ɔ?"

VII A Yesu 'yɛr wʊ, "Faa bɔ̃ɔ a lɛ ɪn ɪrɛ a põpãanyã ɛ, tɪchɛ fʊn wa bɔ̃ɔn daar kɔ̃ɔ."

VIII Ka a Pita 'yɛr, "Kai, faa be na wa pɛɛ a n gbɛɛ ɛ." A Yesu 'yɛr kʊ wʊ, "Maa ba pɛɛ a fʊ gbɛɛ ɛ, saa lɛ be taa ɛ."

IX Ka Simon Pita pãa 'yɛr, "N Soro ala be lɛ, a ta ɪ a gbɛɛ tɛɛ ɛ, pɛɛ a nuur nɪ a ju mɪ."

X A Yesu 'yɛr, "Nɪrɛ na so kɔ̃ɔ baar gbɛɛ tɛɛ lɛ wʊ ma wa pɛɛ, a wʊ ãgãn wʊ jaa yi naa. A yɪn mɪ yi naa an ba ɪ yɪ jaa lɛ ɛ."

XI Yesu bɔ̃ɔn a lɔn na gar 'yɔ̃ɔ wʊ, ala lɛ so ka wʊ 'yɛr ɪka a ba ɪ ba jaa lɛ yi ɛ.

XII Wʊn wa pɛɛ a ba jaa gbɛɛ baar, wʊ lɛ den a fuu su tɪ jãnɛ nɪ a wʊ jie, tɪ sʊʊr ba, "Yɪ bɔ̃ɔn a nɪtɔ̃ ɪn ɪ par ɔ?

XIII Yɪ ma bʊɔl ma naa Wiwile bɪɪ Soro, yelmãɛ yɪ 'yɛr an ɪ a lɛ n ɪ.

XIV Ala ɪ maa na ɪ a yɪ Soro nɪ a yɪ Wiwile pɛɛn a yɪ gbɛɛ, yɪ mɪ pɛɛrɛ taa gbɛɛ.

XV N maal wiil yɪ ɪka yɪ maala a lɛ ɪn ɪ kʊ yɪ.

XVI Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ ɪka, gbãgbaa ba ɪ kpɛ̃ɛ gar a wʊ soro ɛ. Tʊ̈tʊ̈nɔ̃ mɪ ba ɪ kpɛ̃ɛ gar a 'lɔ na tɔ̃ wʊ ɛ.

XVII Põpãanyã yɪn bɔ̃ɔ a anyãna, an ɪn sʊ̈ʊfʊ ala ɪ yɪ ɪrɛ yaa naa.

XVIII "Yɪ jaa ba lɛ n 'yɛrɛ ɛ, n bɔ̃ɔ naa a bala ɪn ir. Tɪchɛ lɛ an sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ na ɪ naa a lɛ an sɛb, 'A 'lɔ ɪn lɔ̃ɔ dire nɪ na lɪɛb ɪ ma bier.' *(Yiel Gãn 41:9)*

XIX "N 'yɛr yɪn a põpãanyã tɪchɛ ka a ba ta sɛrɛ ɛ, ala wa ta ka yɪ sɔɔ de ma ɪka Maa lɛ.

XX Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, nɪrɛ 'lɔ na sɔɔ de a 'lɔ ɪn tʊ̃, maa lɛ wʊ sɔɔ de. Nɪrɛ 'lɔ mɪ na sɔɔ de ma mɪ sɔɔn de a 'lɔ na tʊ̃ ma."

XXI Yesu na 'yɛr a nɪtɔ̃ baar a wʊ pʊɔ sɔ̃ɔ naa ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, a yɪ ãsʊɔ na tɪ gar 'yɔ̃ɔ ma."

XXII Ka a poturbo kaara taa bʊɔrɔ ɪka ba bɔ̃ɔ a buor sɔɔ wʊn 'yɛrɛ.

XXIII A Yesu poturo ãsʊɔ wʊn nɔ̃ na jɛ̃ gbɛb wʊ,

XXIV 'lɔ lɛ a Simon Pita 'lɪɪr 'yɛr, "Sʊʊr wʊ kaa, an lɛ wʊ 'yɛrɛ?"

XXV Ka a poturo 'lɔ dɪɛl a Yesu tɪ sʊʊr wʊ, "N Soro, an lɛ fʊ 'yɛrɛ?"

XXVI A Yesu 'yɛr, "A 'lɔ ɪn na ŋmaa a paanʊ̃ɔ suun a jɪɛr kʊ, 'lɔ lɛ." Wʊ ŋmaa naa a paanʊ̃ɔ suun a jɪɛr de kʊ a Judas na yi Isɪkariyot na ɪ Simon bie.

XXVII Judas na 'wɔb a paanʊ̃ɔ baar ka Satan kpɛ wʊ. Ka Yesu 'yɛr wʊ, "A lɛ fʊn bʊɔrɔ ɪka fʊ maal, pɔɔ fɔɔ maal."

XXVIII Tɪchɛ a bala na be a bʊ̃diir jie, ãsʊɔ jaa ba bɔ̃ɔ a par a lɛ Yesu na 'yɛr kʊ wʊ ɛ.

XXIX An ɪ a Judas lɛ tara a ba libie wʊɔ, ka bamɪne tɪɛr ɪka Yesu tɔ̃ɔ 'yɛrɛ wʊ ɪka wʊ da bon kɔ̃ɔ waan a ba wa maal a lɔ̃ɔ di jie bɪɪ wʊ kʊ nɔ̃n dẽme bon kɔ̃ɔ.

XXX A lɛ a Judas na wa de a paanʊ̃ɔ baar wʊ yi naa, tãsɔɔ mɪ lɛ.

XXXI Wʊn wa yi baar, Yesu 'yɛr naa, "Põpãanyã maa Nɪsaal Bie nyɛn tɪɪr ka Nãaŋmɪn mɪ nyɛ tɪɪr tu a wʊ 'yɔ̃ɔ.

XXXII Ala ɪ Nãaŋmɪn nyɛn tɪɪr tu a wʊ 'yɔ̃ɔ, Nãaŋmɪn na kʊ naa a Bie tɪɪr, wʊn maal naa lɛ ajienaa.

XXXIII "N bibiir, n kɔ̃ lɛ be a yɪ sɛ̃ kor ɛ. Yɪn wa yʊɔrɔ na bʊɔrɔ ma tɪ a lɛ ɪn 'yɛr kʊ a Juu nɪbɛ, lɛ mɪ lɛ n 'yɛr kʊ yɪ a põpãanyã. A jie 'lɔ ɪn chiine yɪ kɔ̃ tʊ̃ɔ wa be ɛ.

XXXIV "Bin paalaa lɛ n kʊrɔ yɪ, yɪ nɔ̃ taa nɪtãa lɛ ɪn nɔ̃ yɪ. Yɪ mɪ nɔ̃ taa.

XXXV Yɪn wa nɔ̃ taa, nɪbɛ ba jaa na bɔ̃ɔn naa ɪka yɪn lɛ ɪ a n poturbo."

XXXVI Ka a Simon Pita sʊʊr wʊ, "N Soro, nyɪnɛ fʊ chiine?" A Yesu 'yɛr, "A jie ɪn chiine, fʊ kɔ̃ tʊ̃ɔ tu a põpãanyã ɛ, tɪchɛ daar kɔ̃ɔ fʊn tu naa."

XXXVII Ka a Pita sʊʊr wʊ, "N Soro, bo lɛ so ka n kɔ̃ tʊ̃ɔ tu fʊ a põpãanyã ɛ? In sɔɔn kpi a fʊ jũu?"

XXXVIII A Yesu 'yɛr wʊ, "Fʊn sɔɔn kpi kʊ ma? Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ fʊ ɪka nɔraa kɔ̃ kɔ̃ sɛrɛ ɛ, tɪ fʊ chiir gbɛɛ ata ɪka faa bɔ̃ɔ ma ɛ."

XIV

I Yesu 'yɛr kʊ a poturbo, "Yɪ ta vɛ̃ ka a yɪ pʊtɪɛr vavire ɛ, yɪ sɔɔ de Nãaŋmɪn na yɪ mɪ sɔɔ de ma.

II De yɔɔ be na a n Sãa yir, ala ba ta ɪ lɛ ɛ, n kɔ̃ naa 'yɛr kʊ yɪ ɛ. N chiine naa na tɪ chɔɔr a jie kʊ yɪ.

III Maa wa chen tɪ chɔɔr a jie baar, ɪn lɪɛb wa de yɪ ka yɪ tɪ be a n sɛ̃, ka yɪ mɪ tɪ be a jie 'lɔ ɪn be.

IV Yɪ bɔ̃ɔn a jie 'lɔ ɪn chiine sɔr."

V Ka Tomasɪ sʊʊr wʊ, "N Soro, sɪn ba bɔ̃ɔ a jie fʊn chiine ɛ, ŋmɪnɛ sɪn ɪrɛ wa bɔ̃ɔ a sɔr?"

VI A Yesu 'yɛr, "Maa lɛ a sɔr, a yelmãɛ, nɪ a nyɛvʊr. Nɪrɛ jaa kʊ̃ tʊ̃ɔ chen a Sãa sɛ̃, na waa tu a n jie ɛ.

VII Ala ɪ yɪ bɔ̃ɔ ma naa, yɪn bɔ̃ɔn a Sãa mɪ. An be yi a dɪna yɪ bɔ̃ɔ wʊ naa, na yɪ nyɛ wʊ mɪ."

VIII Ka Filip 'yɛr, "N Soro, wiil sɪ a Sãa a lɛ na sɛɛ sɪ naa."

IX A Yesu 'yɛr, "Filip, a mʊ̃ faa bɔ̃ɔ ma ɔ, a kʊ̃r jaa ɪn be a yɪ sɛ̃? Nɪrɛ 'lɔ jaa na nyɛ ma nyɛn a Sãa. Ŋmɪnɛ fʊ 'yɛr ɪka n wiil yɪ a Sãa?

X Faa sɔɔ de ɪka n ben a Sãa 'yɔ̃ɔ ka a Sãa mɪ be a n 'yɔ̃ɔ ɛ? A 'yɛrbie ala ɪn 'yɛr kʊ yɪ a ba ɪ maa mãɛ 'yɛr ɛ, tɪ a Sãa na be a n 'yɔ̃ɔ lɛ tʊ̃nɔ̃ a wʊ tʊ̃mɔ̃.

XI Yɪ sɔɔ de a lɛ ɪn 'yɛr ɪka n be naa a Sãa 'yɔ̃ɔ ka a Sãa mɪ be a n 'yɔ̃ɔ, bɪɪ yɪ sɔɔ de a nɛ'maa tʊ̃mɔ̃ ala.

XII Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, nɪrɛ 'lɔ jaa na sɔɔ de ma, wʊn tʊ̃nɔ̃ naa a tʊ̃mɔ̃ ala ɪn tʊ̃nɔ̃. Wʊn tʊ̃n tʊ̃bɛrɛ gar anyãna, bojũu n chiine naa a Sãa sɛ̃.

XIII Bon jaa yɪn de a yuor sʊɔr, ɪn maal wʊn kʊ yɪ, ka a Sãa nyɛ tɪɪr tu a Bie 'yɔ̃ɔ.

XIV Yɪ de a n yuor sʊɔr ma bon jaa, ɪn maal wʊ naa.

XV "Ala ɪ yɪ nʊ̃ ma naa, yɪn tu naa a lɛ ɪn 'yɛr.

XVI Ka n sʊɔr a Sãa ka wʊ kʊ yɪ a Sʊ̃nɔ̃ ãsʊɔ, ka wʊ be a yɪ sɛ̃ jaa kpo kpo.

XVII A yelmãɛ Sɪɛ 'lɔ, a wɛr nɪbɛ na kʊ̃ tʊ̃ɔ de wʊ ɛ, bojũu baa nyɛ wʊ ɛ, bɪɪ bɔ̃ɔ wʊ ɛ. Tɪchɛ yɪn 'lɔ bɔ̃ɔ wʊ naa an ɪ wʊ kpɪɛrɛ naa a yɪ sɛ̃, na wʊn be a yɪ 'yɔ̃ɔ.

XVIII N kʊ̃ bar yɪ nɪtãa kpɪɪr ɛ, ɪn lɪɛb wa a yɪ sɛ̃.

XIX A chɛn bãlãa a wɛr nɪbɛ kʊ̃ lɛ nyɛ ma go ɛ, tɪchɛ yɪn 'lɔ na nyɛ ma naa. Bojũu ɪn tara na nyɛvʊr ka yɪn mɪ na a nyɛvʊr.

XX A bɪbir 'lɔ wa vɪɛ, yɪn bɔ̃ɔ ɪka n be naa a n Sãa 'yɔ̃ɔ, ka yɪ mɪ be a n 'yɔ̃ɔ, ka n mɪ be a yɪ 'yɔ̃ɔ.

XXI Nɪrɛ 'lɔ jaa na de a n 'yɛr na wʊ turo, 'lɔ lɛ ɪ nɪrɛ 'lɔ na nʊ̃ ma. 'Lɔ jaa mɪ na nʊ̃ ma, a n Sãa mɪ na nʊ̃ wʊ naa, ka maa mɪ nʊ̃ a nɪnyɪnɛ, naa wiil wʊ a n mãɛ."

XXII Be lɛ ka a Judas, a ba ɪ a Judas 'lɔ na yi a Isɪkariyot ɛ, 'lɔ lɛ 'yɛr, "Tɪchɛ, n Soro bo lɛ so ka fʊ wiil a fʊ mãɛ kʊ sɪ, tɪ na faa wile a fʊ mãɛ kʊrɔ a wɛr nɪbɛ ɛ."

XXIII A Yesu 'yɛr, "Ala ɪ ãsʊɔ jaa nʊ̃ ma naa, wʊn turo naa a n wiilfʊ. A n Sãa na nʊ̃ wʊ naa, ka sɪ wa be a wʊ sɛ̃.

XXIV Nɪrɛ 'lɔ na ba nʊ̃ ma ɛ, wʊ kʊ̃ tʊ̃ɔ tu a n wiilfʊ ɛ. A 'yɛrbie anyãna yɪn wʊ̃ ba ɪ maa mãɛ 'yɛr ɛ, a yin a Sãa na tʊ̃ ma sɛ̃.

XXV "A anyãna a jaa lɛ n 'yɛr kʊ yɪ, ɪn chɛnɛ be a yɪ sɛ̃.

XXVI Tɪchɛ a Sʊ̃nɔ̃ 'lɔ na ɪ a Nãaŋmɪn Sɪɛ, 'lɔ lɛ a Sãa na tʊ̃n a n yuor. Wʊn wiil yɪ naa a yele a jaa, na wʊ mɪ jɛɔ yɪ ala a jaa ɪn dɔ̃ɔ 'yɛr yɪ.

XXVII Nyã'maar pɔ lɛ n bar yɪ, a maa mãɛ nyã'maar lɛ n bar kʊ yɪ. N ba kʊ yɪ nɪtãa lɛ a wɛr nɪbɛ na ma kʊ ɛ. Yɪ ta vɛ̃ ka yɪ tɪɛr vavire ɛ, ka yɪ joro dãbãɛ ɛ.

XXVIII "Yɪ wʊ̃n a lɛ ɪn 'yɛr ɪka n chiine naa tɪ ɪn lɪɛb wa a yɪ sɛ̃. Ala ɪ yɪ ta nʊ̃ ma naa, yɪ pʊɔ naa pɛl naa ɪn chiine a Sãa sɛ̃ an ɪ a n Sãa lɛ bɛrma gar ma.

XXIX N den nie 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ, tɪchɛ ka a na wa ɪ, ala wa ɪ, yɪn sɔɔn de.

XXX Maa nɪ yɪn kʊ̃ lɛ 'yɛr kor ɛ, bojũu a wɛr nyã nãa Satan waara naa, tɪ waa tara kpɛ̃ɔ a n 'yɔ̃ɔ ɛ.

XXXI Tɪchɛ a wɛr nɪbɛ na bɔ̃ɔn ɪka n nʊ̃ naa n Sãa naa maal a lɛ nɛ a n Sãa na 'yɔ̃ɔ ma. Yɪ ir a sɪ chen."

XV

I A Yesu 'yɛr, "Maa lɛ ɪ a tɪwɔ̃n sʊ̃ ka a n Sãa mɪ ɪ a tɪkaara.

II Wʊ ma ŋman a wilsɪ ala na be a n 'yɔ̃ɔ tɪ ba wʊ̃nɔ̃ ɛ. A wilsɪ ala mɪ na wʊ̃nɔ̃, wʊ ma chɔɔr 'mɛl bar ka a wʊ̃ yɔɔ.

III Yɪn 'lɔ, a 'yɛr ɪn 'yɛr kʊ yɪ chɔɔr yɪ naa.

IV Yɪ mar a n 'yɔ̃ɔ, ka n mɪ mar a yɪ 'yɔ̃ɔ. Wile jaa kʊ̃ wʊ̃ wʊ̃mɔ̃ a wʊ mãɛ ɛ, ka waa mar a tɪwʊ̃naa 'yɔ̃ɔ ɛ. Yɪn mɪ kʊ̃ tʊ̃ɔ wʊ̃mɔ̃ wʊ̃ ɛ. Yɪn mɪ kʊ̃ tʊ̃ɔ wʊ̃mɔ̃ wʊ̃ ɛ, ka yaa mar a n 'yɔ̃ɔ ɛ.

V "Maa lɛ ɪ a tɪɛ, yɪn mɪ lɛ a wilsɪ, ala ɪ nɪrɛ be naa a n 'yɔ̃ɔ ka n mɪ be a wʊ 'yɔ̃ɔ, wʊn wʊ̃n wʊ̃mɔ̃ yɔɔ. Maa ba be a yɪ sɛ̃ ɛ, yɪ kʊ̃ tʊ̃ɔ bon jaa ɪ ɛ.

VI Ala ɪ ãsʊɔ jaa ba be a n 'yɔ̃ɔ ɛ, wʊ nyɛntãan a wile ban lɔb bar ka wʊ ko. Ba ma wob a wilbie anyãna lɔb 'yɔ̃ɔ bũu pɔ ka a di.

VII Ala ɪ yɪ be naa a n 'yɔ̃ɔ, ka a n 'yɛr be a yɪ 'yɔ̃ɔ, yɪ sʊɔr bon jaa yɪn bʊɔrɔ, yɪn nyɛ naa.

VIII A nyã lɛ ɪ a n Sãa tɪɪr yɪn wa wʊ̃nɔ̃ wʊ̃mɔ̃ yɔɔ, a mɪ nɪ wiil naa ɪka yɪ ɪ naa n poturbo.

IX "Lɛ a Sãa na nʊ̃ ma, lɛ mɪ lɛ n nʊ̃ yɪ. Yɪ ara a n nʊ̃fʊ pɔ.

X Ala ɪ yɪ tu naa a lɛ ɪn 'yɛr, yɪn be naa a n nʊ̃fʊ pɔ, nɪtãa lɛ ɪn tu a n Sãa 'yɛr naa be a wʊ nʊ̃fʊ pɔ.

XI A anyãna lɛ n 'yɛr kʊ yɪ ka n pʊpɛl be a yɪ sɛ̃, ka a yɪ chɪlfʊ mɪ sɛɛ.

XII A n 'yɛr ɪn kʊrɔ yɪ nɪ nyã. Yɪ nʊ̃ taa nɪtãa lɛ ɪn nʊ̃ yɪ.

XIII A nʊ̃fʊ 'lɔ na gar a nʊ̃fʊ a jaa lɛ nɪrɛ na sɔɔ kpi kʊ a wʊ barmɪne.

XIV Yɪn lɛ ɪ a n barmɪne ala ɪ yɪ ɪrɛ naa a lɛ ɪn 'yɛr.

XV N ba lɛ bʊɔlɔ yɪ gbãgbaar go ɛ, bojũu tʊ̃tʊ̃nɔ̃ ba bɔ̃ɔ lɛ a wʊ nɪkpɛ̃ɛ na ɪrɛ ɛ. N bʊɔlɔ yɪ naa n barmɪne, bojũu n 'yɛr yɪn a lɛ jaa ɪn wʊ̃ yi a n Sãa sɛ̃.

XVI Yın baa ir ma ɛ, tıchɛ maa lɛ ir yı ıka yı tı wɔ̃ wɔ̃mɔ̃, a wɔ̃mɔ̃ ala na kɔ̃ sɔ̃ɔ ɛ. A Sãa na pãa kʊ yı naa bon jaa yın sʊɔr a n yuor pɔ.
XVII A nyãna lɛ n 'yɛr ıka, yı nɔ̃ taa.
XVIII "Ala wa ı a wɛr nıbɛ 'laar yı naa, yı bɔ̃ɔ ıka ba dɔ̃ɔ de nie 'laar ma.
XIX Ala ı yı ta ı naa a wɛr nıbɛ, a wɛr nıbɛ naa nɔ̃ yı naa nıtãa a wʊ bon. Yaa ı a wɛr nyã tɔɔr ɛ. Tıchɛ an ı n oo yın ir a wɛr nıbɛ pɔ, ala lɛ so a ba 'laar yı.
XX Yı tıɛr tɔ a 'yɛr 'lɔ ın 'yɛr kʊ yı. Gbãgbaa ba ı kpɛ̃ɛ gar a wʊ soro ɛ. Ala ı ba ge ma naa, ba mı na ge yı naa. Ala ı ba tu naa a n wiilfʊ, ba mı a n tu naa a yı wiilfʊ mı.
XXI Ban maal yı naa a nıtɔ̃nɔ̃ a n yuor jũu, bojũu baa bɔ̃ɔ a nırɛ 'lɔ na tɔ̃ ma ɛ.
XXII Ala ı n ba ta wa 'yɛr 'yɛr kʊ ba ɛ, ba kɔ̃ naa tara yeldɛɛr ɛ, pɔ̃pãanyã baa tara a ba yeldɛɛr lıɛb tunfʊ jie ɛ.
XXIII A 'lɔ na 'laar ma mı 'laara a n Sãa mı.
XXIV Maa ta ba tɔ̃tɔ̃mɔ̃ na ba sɔ̃ɔ nırɛ jaa na ba ı ɛ, ba kɔ̃ naa tara yeldɛɛr ɛ. Tıchɛ pɔ̃pãanyã ba nyɛn a nɛ'maa tɔ̃mɔ̃ ın tɔ̃, tı chɛnɛ 'laar ma nı a n Sãa.
XXV Tıchɛ a anyã ı naa ka a ı yelmãɛ a lɛ an sɛb a Nɛɛ pɔ, 'Ba 'laar man pɔrɔ.' *(Yiel Gãn 35:19)*
XXVI "A Sɔ̃nɔ̃ na wa na, a 'lɔ na yi a Sãa sɛ̃. A yelmãɛ Sıɛ 'lɔ wʊ yin a Sãa sɛ̃, wʊn 'yɛr yı naa a n 'yɛr.
XXVII Yı mı na 'yɛr naa a n 'yɛr bojũu yı ben a n sɛ̃ a pielfʊ jaa."

XVI

I A Yesu 'yɛr, "A anyãna a jaa lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı, ka yı taa bar yi a sɔɔfʊ pɔ ɛ.
II Ban dii yın bar a ba lɔ̃ɔfʊ jie. Bıbir kɔ̃ɔ na vıɛ naa, ka ba kʊ yı tı tıɛr ıka Nãaŋmın tɔ̃mɔ̃ lɛ ba tɔ̃.
III Ban ı naa anyãna, bojũu baa bɔ̃ɔ a Sãa ɛ, bıı a maa ɛ.
IV N 'yɛrɛ yı naa anyãna ka a bıbir wa vıɛ yın tıɛr tɔ, ıka n dɔ̃ɔ kpãa yı. N ba dɔ̃ɔ 'yɛr kʊ yı ɛ, bojũu n be naa a yı sɛ̃.
V "Pɔ̃pãanyã n chiine naa a 'lɔ na tɔ̃ ma sɛ̃, tıchɛ a ãsʊɔ jaa ba sʊʊr ma a jie ın chiine ɛ.
VI A anyãna ın 'yɛr kʊ yı jũu lɛ a yı pʊʊr sɔ̃ɔ ɔ?
VII Tıchɛ yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı ıka, a yı jũu a sɛɛ naa ıka n chen. Maa ba chen ɛ, a Sɔ̃nɔ̃ kɔ̃ wa a yı sɛ̃ ɛ, tıchɛ maa chen ın tɔ̃ wʊn ka wʊ wa a yı sɛ̃.
VIII 'Lɔ wa wa, wʊn wiil a wɛr nıbɛ a ba bɔ̃ɔ ıka ba bɔr naa, lɛ a yeldɛɛr nı yeltorsı na be, nı lɛ wʊn na tɔɔr a ba 'yɛr.
IX Wʊn vɛ̃ naa a ba bɔ̃ɔ a ba yeldɛɛr ban ba sɔɔ de ma ɛ.
X Ba bɔr naa nı a yeltorsı, bojũu n chiine naa a Sãa sɛ̃, yı kɔ̃ lɛ nyɛ ma go ɛ.
XI Ba mı bɔr naa nı a 'yɛr tɔɔrfʊ yele, bojũu a wɛr nyã nãa Satan 'yɛr tɔɔr naa.
XII "N chɛnɛ na tara 'yɛr yɔɔ nı taa 'yɛr yı tıchɛ a pɔ̃pãanyã, yı kɔ̃ tɔ̃ɔ bɔ̃ɔ a par ɛ.
XIII Tıchɛ a yelmãɛ Sıɛ 'lɔ wa wa, wʊn wiil yı naa a yelmãɛ wʊ jaa par. Wʊ kɔ̃ 'yɛr a wʊ mãɛ 'yɛrɛ ɛ, tı wʊn 'yɛr naa a lɛ tɛɛ wʊn wɔ̃, na wʊ lɛ 'yɛr yı a ala na wa.
XIV Wʊn waan na tıır wa kʊ ma, na wʊ vɛ̃ ka yı bɔ̃ɔ a ala na ı a n bon.
XV Ala a jaa a Sãa na so ı naa a n bon. Ala lɛ so ka n 'yɛr ıka a Sıɛ na vɛ̃ naa ka yı bɔ̃ɔ a ala na ı a n bon.
XVI "A chɛn bãlãa yı kɔ̃ nyɛ ma go ɛ, ka a pãa lɛ ı bãlãa ka yı nyɛ ma go."
XVII Ka a poturbo bamın sʊrɔ taa, "A par nı bo wʊn 'yɛr ɛ ıka, 'A chɛn bãlãa yı kɔ̃ lɛ nyɛ ma go ɛ, ka a pãa lɛ ı bãlãa ka yı lɛ nyɛ wʊ go, nı wʊn lɛ 'yɛr ıka, n chiine naa a Sãa sɛ̃?' "
XVIII Ba chɛnɛ na sʊrɔ taa, "A chɛn bãlãa par nı bo? 'Sãa bɔ̃ɔ a par a lɛ,' wʊn 'yɛrɛ ɛ."
XIX Yesu bɔ̃ɔn naa ban bʊɔrɔ ıka ba sʊʊr wʊ ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yı sʊrɔ nı taa a lɛ ın 'yɛr ıka, 'A chɛn bãlãa yı kɔ̃ nyɛ ma go ɛ, ka a lɛ ı bãlãa ka yı nyɛ ma go'?
XX Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı ıka yın kõnõ na ka yı pʊʊr sɔ̃ɔ, tıchɛ ka a wɛr nıbɛ chılɛ. Yı pʊʊr na sɔ̃ɔ naa, tıchɛ ka a yı pʊsɔ̃ɔ na lıɛb pʊpɛl.
XXI Pɔɔ wa dɔɔrɔ ãgãn ma chırɛ wʊ naa ka a ɔɔrɔ wʊ bojũu a wʊ dɔɔfʊ bıbir vıɛ naa. Tıchɛ 'lɔ wʊ dɔɔ baar, wʊ ma ĩin naa a wʊ dɔɔyɛ bojũu wʊ dɔɔn nırɛ a wɛr pɔ.
XXII Lɛ nı wʊ ju lɛ a yın mı, yı pʊʊr na sɔ̃ɔ naa a pɔ̃pãanyã, tıchɛ ın lɛ wa nyɛ yın go ka yı pʊʊl pɛl, ka a nırɛ jaa kɔ̃ tɔ̃ɔ faa wʊ ɛ.
XXIII A bıbir 'lɔ wa vıɛ, yı kɔ̃ lɛ sʊʊr ma bon go ɛ. Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yı ıka, a n Sãa na kʊ yın bon jaa yın sʊɔr a n yuor pɔ.
XXIV An wa ta a pɔ̃pãanyã, yaa de a n yuor sʊɔr bon gba ɛ. Yı sʊɔr, yın nyɛ naa, ka yı pʊpɛl na sɛɛ.
XXV "Sʊkpar lɛ n lɔɔrɔ 'yɛrɛ nı yı a anyãna, a bıbir wa vıɛ, n kɔ̃ lɛ lɔb sʊkpar go ɛ, tıchɛ ın 'yɛr yı naa a n Sãa 'yɛr chãa pɔ.
XXVI A bıbir 'lɔ̃nɔ̃, yın sʊɔr naa nı a n yuor. N ba 'yɛrɛ ıka maa lɛ na sʊɔr a Sãa kʊ yı ɛ.
XXVII An ı a Sãa nɔ̃ yı naa bojũu yı nɔ̃ ma naa na yı sɔɔ de ıka a Nãaŋmın sɛ̃ lɛ n yi.
XXVIII A Sãa sɛ̃ lɛ n yi wa ka a wɛr pɔ, pɔ̃pãanyã n lɛ bara naa a wɛr tı lıɛb chiine a Sãa sɛ̃."

XXIX Ka a Yesu poturbo pãa 'yɛr kʊ wʊ, “Põpãanyã fʊ pãa 'yɛr ka a chaar faa lɛ lɔɔrɔ sʊkpar go ɛ.

XXX Põpãanyã sɪ nyɛn ɪka fʊ bɔ̃ɔn yele a jaa, na faa lɛ bʊɔrɔ ɪka nɪrɛ wʊ sʊʊr fʊ sʊʊrfʊsɪ ɛ. Ala lɛ so ka sɪ sɔɔ de ɪka Nãaŋmɪn sɛ̃ lɛ fʊ yi.”

XXXI Ka a Yesu sʊʊr ba, “Yɪ pãa sɔɔn de a põpãanyã ɔ?

XXXII Tɪchɛ bɪbir kɔ̃ɔ na wa vɪɛ naa, wʊ ben ta, ka yɪ jaa na yɛ̃yɛl ka ãsʊɔ jaa kul a wʊ yir tɪ chɛ ma bar a n yõ. Tɪ n ba ɪ a n yõ ɛ, a n Sãa be naa n sɛ̃.

XXXIII “N 'yɛr yɪ naa anyãna ka yɪ na tara nyã'maar an ɪ yɪ ben a n 'yɔ̃ɔ. A wɛr nyã pɔ yɪn din dɔɔyɛ, tɪchɛ yɪ nyɔɔ nyãa, bojũu n tɔ̃ɔn a wɛr.”

XVII

I A Yesu na wa 'yɛr a anyãna baar, wʊ kãan saaju tɪ 'yɛr, “N Sãa, a bɪbir vɪɛ naa, kʊ a fʊ Bie a tɪɪr ka a fʊ Bie mɪ kʊ fʊ a tɪɪr.

II Bojũu, fõʊ lɛ kʊ wʊ sɔr ka wʊ tõɔ a nɪbɛ ba jaa na wʊ kʊ ba a nyɛvʊr 'lɔ na ba tara baarfʊ ɛ, a bala ba jaa fʊn de kʊ wʊ.

III A nyɛvʊr 'lɔ na ba tara baarfʊ nɪ nyã, ka ban bɔ̃ɔ a fõʊ Nãaŋmɪn tɛɛ, na ɪ yelmãɛ sʊɔ, nɪ a Yesu 'lɔ fʊn tõ.

IV N waan na tɪɪr wa kʊ fʊ a ka a wɛr pɔ, naa baar a tõmɔ̃ ala fʊn kʊ ma ɪka n tõ.

V Põpãanyã, n Sãa kʊ ma a tɪɪr a fʊ niem, a tɪɪr 'lɔ ɪn dɔ̃ɔ tara tɪchɛ na fʊ wa maal a wɛr.

VI “N wiil fʊn kʊ a bala fʊn de kʊ ma ka a wɛr pɔ, fõʊ lɛ dɔ̃ɔ so ba tɪ na fʊ wa de ba kʊ ma, ba tu naa a fʊ 'yɛr.

VII Põpãanyã ba bɔ̃ɔ naa ɪka bon jaa ɪn tara yin a fʊ sɛ̃.

VIII Bojũu, a 'yɛr ala fʊn kʊ ma, n 'yɛr kʊ ba, ka ba sɔɔ de. Ba bɔ̃ɔn yelmãɛ jaa ɪka fõʊ sɛ̃ lɛ n yi naa wa, na ba sɔɔ de ɪka fõʊ lɛ tõ ma.

IX Bala 'yɔ̃ɔ lɛ n sʊɔrɔ fʊ, n ba sʊɔrɔ fʊ kʊrɔ a wɛr nɪbɛ ɛ, tɪchɛ a bala fʊn kʊ ma an ɪ fõʊ lɛ so ba.

X Bon jaa ɪn tara ɪ naa a fʊ sofʊ, ka bon jaa fʊn mɪ na tara ɪ a n sofʊ. N nyɛn tɪɪr yi a ba jie.

XI Maa kõ lɛ be ka a wɛr pɔ go ɛ, tɪchɛ bala 'lɔ chɛnɛ na be ka a wɛr pɔ, n waara a fʊ sɛ̃. Sãa sõ, gu ba nɪ a fʊ yuor kpɛ̃ɔ 'lɔ pɔ, a yuor 'lɔ fʊn kʊ ma ka ban ɪ bõ'yen, nɪtãa lɛ maa nɪ fõʊ na ɪ bõ'yen.

XII In be a ba sɛ̃, n gu ban naa kpɛ̃ɔ 'lɔ fʊn kʊ ma. Ɪsʊɔ jaa ba bɔr ɛ, ala ba ɪ a 'lɔ tɛɛ an sɛɛ ɪka wʊ bɔr ka a lɛ na sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ na ɪ yelmãɛ.

XIII “N waara naa a fʊ sɛ̃ a põpãanyã, tɪchɛ ɪn chɛnɛ be ka a wɛr pɔ lɛ n 'yɛrɛ a anyãna ka ban tara a n pʊpɛl wʊ jaa.

XIV N kʊ ban a fʊ 'yɛr, ala lɛ so ka a wɛr nɪbɛ 'laar ba, baa lɛ chɛnɛ pʊɔ ba go ɛ, nɪtãa maa na ba pʊɔ ba ɛ.

XV N ba sʊɔrɔ fʊ ɪka fʊ ir ba yin ka a wɛr pɔ ɛ, tɪchɛ fʊ guro ba a dɛɛr sʊɔ 'yɔ̃ɔ.

XVI Baa lɛ pʊɔ a wɛr nɪbɛ pɔ ɛ, nɪtãa n mɪ na ba pʊɔ ba ɛ.

XVII Oo ba nɪ a fʊ yelmãɛ, a fʊ 'yɛr ɪn yelmãɛ.

XVIII Nɪtãa lɛ fʊn tõ ma a wɛr nɪbɛ sɛ̃, lɛ lɛ n mɪ tõ ba a wɛr nɪbɛ sɛ̃.

XIX A ba 'yɔ̃ɔ lɛ n oo a n mãɛ kʊ fʊ, ka ba mɪ na oo a ba mãɛ sɪrɛ jaa kʊ fʊ.

XX “A ba ɪ bala tɛɛ 'yɔ̃ɔ lɛ n sʊɔrfʊ ɛ, n mɪ sʊɔrɔ na kʊrɔ a bala na wa sɔɔ de ma tu a ba 'yɔ̃ɔ.

XXI N sʊɔrɔ fʊ naa ɪka fʊ vɛ̃ ka ba jaa ɪ bõ'yen. N Sãa, nɪtãa lɛ fʊn be a n 'yɔ̃ɔ, ka n mɪ be a fʊ 'yɔ̃ɔ. Ba mɪ be a sɪ 'yɔ̃ɔ ka a wɛr nɪbɛ na sɔɔ de ɪka fõʊ lɛ tõ ma.

XXII N kʊ ban a tɪɪr 'lɔ̃nɔ̃ nɪ wʊ ju fʊn kʊ ma, ka ba na ɪ bõ'yen nɪtãa maa nɪ fõʊ na ɪ bõ'yen.

XXIII N ben a ba 'yɔ̃ɔ, ka fʊ mɪ be a n 'yɔ̃ɔ. Ka ba jaa mɪ na 'mataa ɪ bõ'yen ka a wɛr nɪbɛ bɔ̃ɔ ɪka fõʊ lɛ tõ ma na fʊ nõ ba gba nɪtãa a lɛ fʊn nõ ma.

XXIV “N Sãa, n bʊɔrɔ naa ɪka a bala fʊn kʊ ma, ba mɪ be a jie 'lɔ ɪn na be, na ba nyɛ a n tɪɪr. A tɪɪr 'lɔ fʊn de nie kʊ ma, bojũu fʊ nõ ma naa tɪ na fʊ wa maal a wɛr.

XXV “N Sãa, a fʊ yele tor naa, tɪ a wɛr nɪbɛ ba bɔ̃ɔ fʊ ɛ, maa bɔ̃ɔ fʊ naa, ka a n poturbo mɪ bɔ̃ɔ ɪka fõʊ lɛ tõ ma.

XXVI N vɛ̃n ka ba bɔ̃ɔ fʊ, ɪn chɛnɛ na maal ba ka ba bɔ̃ɔnɔ̃ fʊ pʊɔrɔ ka a nõfʊ 'lɔ fʊn nõ ma na be a ba 'yɔ̃ɔ ka n mɪ be a ba 'yɔ̃ɔ.”

XVIII

I Yesu na sʊɔr a Sãa a nɪtɔ̃ baar, 'lɔ naa poturbo gɔ̃ɔ naa a Kidɪrɔn kʊla gɔ̃ɔn. 'Lɔ nɪ a wʊ poturbo chen a jie a kãa tɪɪr na be.

II Judas na gar 'yɔ̃ɔ wʊ mɪ bɔ̃ɔn a jie nyã, bojũu Yesu naa wʊ poturbo ba gala a be lɔ̃ɔfʊ ɛ.

III Be lɛ Judas tara a Worom sojasɪ, nɪ a puorfʊ die gugurbo bala a bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a Faraseemɪne na tõ chiin a jie 'lɔ. Ba tara na bũusɪ, fãtɪnsɪ nɪ jɛɛr bomo.

IV Yesu na bɔ̃ɔ lɛ na waara a wʊ sɛ̃, wʊ tuor sʊʊr ba, “An yɪ bʊɔrɔ?”

V Ka ba 'yɛr, “Yesu na yi Najaretɪ lɛ sɪ bʊɔrɔ.” Ka a Yesu 'yɛr, “Maa lɛ.” Ka a Judas 'lɔ na gar 'yɔ̃ɔ wʊ lɔ̃ɔn ba ara.

VI Yesu na wa 'yɛr ɪka, “Maa lɛ.” Ba lɪɛb puor lo lo tẽe.

VII Wʊ lɛ sʊʊr ban go, “An lɛ yɪ bʊɔrɔ?” A ba 'yɛr, “Yesu na yi Najaretɪ.”

VIII A Yesu 'yɛr, “N ba 'yɛr yɪ ɪka ‘Maa lɛ.’ Ala ɪ maa lɛ yɪ bʊɔrɔ, yɪ ɪ ka a nɪbɛ banyã chiine.”

IX Yesu 'yɛr a nɪtɔ̃ ka a lɛ wɔn dɔ̃ɔ 'yɛr ɪ yelmãɛ ɪka, “A bala fɔn kʊ ma, n ba vɛ̃ ka ãsʊɔ jaa bɔr ɛ.”
X Be lɛ a Simon Pita na tara sʊɔ na wʊ vɔ̃ɔ chɛn a bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ gbãgbaa nũsʊ̃ɔ toor ŋmaa. A gbãgbaa yuor din Malkusɪ.
XI A Yesu 'yɛr kʊ a Pita, “Su a sʊɔ a sʊkpa pɔ, n ta nyũn a dɔɔyɛ ŋmele 'lɔ a Sãa na kʊ ma bɪɪ?”
XII Ka a sojasɪ nɪ a ba nɪkpɛ̃ɛ 'matãan a gugurbo bala ban tɔ̃, nyɔɔ a Yesu na ba lũ.
XIII Ba den nie tara wʊ chiin Anasɪ sɛ̃, wʊ ɪ naa a Kayafasɪ dãɛ na wʊ mɪ ɪ bɔɔrlo nãa a yuon 'lɔ̃nɔ̃.
XIV A Kayafasɪ nyãna lɛ dɔ̃ɔ 'yɛr kʊ a Juu nɪbɛ ɪka a ɪn sʊ̃, ka nɪbʊ̃'yen na kpi kʊ a nɪbɛ.
XV Simon Pita nɪ a poturo ãsʊɔ turo naa a Yesu, bojũu a poturo nyã bɔ̃ɔn a bɔɔrlo nãa ala lɛ so ka wʊ tu a Yesu kpɛ a bɔɔrlo nãa bɛchaar pɔ.
XVI Tɪchɛ ka a Pita 'lɔ ara a yõo dɔ̃dɔr nɛɛ. A poturo nyã a bɔɔrlo nãa na bɔ̃ɔ, yin wa 'yɛr a pɔɔbile 'lɔ na kaara a dɔ̃dɔr nɛɛ tɪ tara a Pita kpɛ̃n.
XVII Ka a pɔɔbile 'lɔ na kaara a dɔ̃dɔr nɛɛ, sʊʊr a Pita, “A fʊ̃ʊ, faa mɪ ɪ a daba nyã poturo ãsʊɔ ɛ?” Ka a Pita 'yɛr, “N ba ɪ a wʊ poturo ãsʊɔ ɛ.”
XVIII Ɔɔr kʊrɔ naa ka a gbãgbaar nɪ a gugurbo bala gbɔɔ saalaa bũu ara uoro ka a Pita mɪ tɪ ara uoro.
XIX A bɔɔrlo nãa sʊʊr naa a Yesu, ba boo lɛ ɪ a wʊ poturbo nɪ bo lɛ wʊ ma wile?
XX A Yesu 'yɛr kʊ wʊ, “Chãa pɔ lɛ n ma 'yɛrɛ a n 'yɛr kʊrɔ a nɪbɛ. N ma wile ba naa a ba lɔ̃ɔfʊ jie nɪ a ba Nãaŋmɪn puorfʊ jiir, be lɛ a Juu nɪbɛ ba jaa ma lɔ̃ɔ. N ba sɔɔl 'yɛr 'yɛr jaa ɛ.
XXI Bo lɛ so ka fʊ sʊrɔ ma a lɛ? Sʊʊr a bala na wõ a n 'yɛr, ba bɔ̃ɔn a lɛ ɪn 'yɛr.”
XXII Yesu na 'yɛr a nɪtɔ̃ ka a guguro ãsʊɔ na ara gbʊr wʊ 'ma wʊ tɪ 'yɛr, “Lɛ lɛ a sɛɛ ɪka fʊ 'yɛr kʊ a bɔɔrlo nãa ɔ?”
XXIII A Yesu 'yɛr, “Ala ɪ a lɛ ɪn 'yɛr n bɔr naa, wiil a n bɔrfʊ jie. Tɪchɛ ala ɪ yelmãɛ lɛ n mɪ 'yɛr, bo 'yɔ̃ɔ fʊ 'ma ma?”
XXIV Wʊ chɛnɛ na lũ tɪchɛ ka a Anasɪ vɛ̃ a ba tara wʊ chiin a bɔɔrlo nãa Kayafasɪ sɛ̃.
XXV A Simon Pita na chɛnɛ ara uoro a bũu, ba sʊʊr wʊ naa, “A fʊ̃ʊ, fʊ ɪ naa a daba nyã poturo ãsʊɔ ɔ?” Ka Pita chiir 'yɛr, “N ba ɪ a wʊ poturo ãsʊɔ ɛ.”
XXVI A bɔɔrlo nãa gbãgbaa ãsʊɔ, wʊ nɪrɛ ãsʊɔ toor lɛ a 'lɔ a Pita na dɔ̃ɔ chɛ ŋmaa 'yɛr, “A ba ɪ n nyɛ fʊ naa fɔn be a wʊ sɛ̃ a kãa tɪɪr jie 'lɔ ɛ?”
XXVII Ka a Pita lɛ chiir, ka a nɔraa mɪ tɔ̃ɔ kõ ajienaa.
XXVIII Be lɛ ba tara a Yesu yin a Kayafasɪ yir bibio pipi na ba chiin a Worom nɪkpɛ̃ɛ yir. A Juu nɪbɛ mãɛ ba kpɛ be ɛ, bojũu baa bʊɔrɔ ɪka ba sɔ̃ɔ ba mãɛ na ba kʊ̃ tɔ̃ɔ di a Gõl Bar Difʊ ɛ.
XXIX Lɛ lɛ a Pilate yi a yõo tɪ sʊʊr ba, “Bo yelbier yɪ ɪka a daba nyã ɪ naa?”
XXX Ka ba 'yɛr, “'Lɔ ba ta maal yelbier ɛ, sɪ kõ naa tara wʊ waan a fʊ sɛ̃ ɛ.”
XXXI Ka Pilate 'yɛr kʊ ba, “Yɪn mãɛ, yɪ de wʊ tɪ tɔɔr a wʊ 'yɛr, a lɛ a yɪn mãɛ nɛɛ na 'yɛr bin.” Tɪchɛ ka a Juu nɪbɛ 'yɛr, “Saa tara sɔr na kʊ nɪrɛ ɛ.”
XXXII A ɪn a lɛ a Yesu na dɔ̃ɔ 'yɛr wiil a kũu 'lɔ tɔ wɔn na kpi.
XXXIII Pilate lɪɛb kpɛ tɪ bʊɔl a Yesu sʊʊr, “Fʊ̃ʊ lɛ ɪ a Juu nɪbɛ nãa bɪɪ?”
XXXIV A Yesu sʊʊr wʊ, “Fʊ̃ʊ lɛ tɪɛr a lɛ bɪɪ nɪbɛ lɛ 'yɛr a n 'yɛr kʊ fʊ?”
XXXV Ka a Pilate 'yɛr, “Fʊ tɪɛr ɪka n ɪn Juu nɪrɛ bɪɪ? A fʊ mãɛ nɪbɛ nɪ a bɔɔrlo nɪbɛrɛ baa nyɔɔ fʊ waan a n sɛ̃, bo fʊ̃ʊ ɪ?”
XXXVI A Yesu 'yɛr, “A n nãalʊ̃ʊ ba yi ka a wɛr pɔ ɛ, ala ɪ a wɛr pɔ lɛ wʊ dɔ̃ɔ yi, a n poturbo naa jɛb faa ma ka a Juu nɪbɛrɛ ta nyɔɔ ma ɛ. Tɪchɛ a n nãalʊ̃ʊ ba yi a ka ɛ.”
XXXVII Ka a Pilate pãa sʊʊr wʊ, “Ka ala ɪ a lɛ, nãa lɛ fʊ ɪ wɛ?” Ka Yesu 'yɛr, “Fʊ 'yɛr vɪla fɔn 'yɛr ɪka nãa lɛ n ɪ, ala 'yɔ̃ɔ lɛ ba dɔɔ ma ka n wa ka a wɛr pɔ, naa wa 'yɛr a yelmãɛ 'yɛr. Nɪrɛ 'lɔ jaa na ɪ yelmãɛ sʊɔ chɛlɛ naa lɛ ɪn 'yɛrɛ.”
XXXVIII Ka Pilate sʊʊr wʊ, “Bo lɛ ɪ a yelmãɛ?” Wɔn sʊʊr a nɪtɔ̃ baar, wʊ yin a yõo a Juu nɪbɛrɛ sɛ̃ tɪ 'yɛr, “N ba nyɛ yelsɔ̃ɔnaa jaa a wʊ 'yɔ̃ɔ ɛ.
XXXIX Tɪchɛ a yɪ binfʊ lɛ ɪka n ma ir nɪrɛ a pɔɔfʊ die pɔ kʊ yɪ a Gõl Bar Difʊ daar. Yɪ bʊɔrɔ naa ɪka n yuo a yɪ nãa kʊ yɪ bɪɪ?”
XL A ba tãna 'yɛrɛ, “Kai, saa bʊɔrɔ wʊ ɛ, Barabasɪ lɛ sɪ bʊɔrɔ.” Tɪchɛ a Barabasɪ mɪ ɪn nɪkʊrɔ.

XIX

I Pilate vɛ̃ naa ka ba nyɔɔ a Yesu chiin tɪ fɔb.
II Ka a sojasɪ de gʊʊr wob jupil su a Yesu, tɪ mɪ de fuu jã ile ile na ba su wʊ.
III Tɪ pãa ma tɔɔ ta a wʊ sɛ̃ 'yɛrɛ, “Sɪ puor fʊ naa Juu nɪbɛ nãa,” tɪ ma 'ma 'ma wʊ.
IV Pilate lɛ yin wa a Juu nɪbɛrɛ sɛ̃ go wa 'yɛr kʊ ba, “Yɪ nyɛ, ɪn vɛ̃n ka ba yi waan wʊ, ka yɪn mãɛ nyɛ ɪka, n ba nyɛ yelbier jaa a wʊ 'yɔ̃ɔ ɛ.”
V Ban wa yin a Yesu, wʊ sun a gʊʊr jupil nɪ a fuu jã ile ile 'lɔ, ka a Pilate 'yɛr kʊ ba, “Yɪ nyɛ a daba.”
VI A bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a puorfʊ yir gugurbo, ban wa nyɛ a Yesu, ka ba tãna 'yɛrɛ, “Kpa wʊ a daa ju. Kpa wʊ a daa ju.” Tɪchɛ ka a Pilate 'yɛr kʊ ba, “Yɪn, yɪ de wʊ tɪ kpa wʊ a daa ju, maa 'lɔ n ba nyɛ yelbier jaa a wʊ 'yɔ̃ɔ ɛ.”

VII Tıchɛ ka a Juu nıbɛrɛ 'yɛr, "Sı tara na nɛɛ, sın 'yɛr, ka a nɛɛ 'lɔ ıka wʊ sɛɛn kũu, bojũu wʊ bʊɔlɔ naa wʊ mãɛ Nãaŋmın Bie."

VIII Pilate na wõ a nıtɔ̃ ka dãbãɛ gba kpɛ wʊ.

IX Ka wʊ lıɛb kpɛ na wʊ tı sʊʊr a Yesu, "Nyınɛ fʊ yi?" Tıchɛ Yesu ba haa nɛɛ sɔɔ wʊ ɛ.

X A Pilate sʊʊr wʊ, "Faa haar ma nɛɛ ɛ? Faa bɔ̃ɔ ıka n tara na sɔr na vɛ̃ ka ba kʊ fʊ, naa lɛ tara sɔr na faar fʊ bar ɛ?"

XI Be lɛ a Yesu 'yɛr wʊ, "Faa tara kpɛ̃ɔ bãlãa jaa a n jie ɛ, ala ı Nãaŋmın ba de yin saaju kʊ fʊ ɛ. A lɛ jũu nırɛ 'lɔ na nyɔɔ ma wa kʊ fʊ, wʊ lon yeldɛɛr pɔ gar fʊ."

XII An yi a be chiine, ka Pilate pãa mʊɔrɔ ıka wʊ faar a Yesu, tıchɛ ka a Juu nıbɛrɛ tãna 'yɛrɛ, "Fõʊ vɛ̃ ka a daba nyã chen, faa ı a Siisa baraa go ɛ. Nırɛ jaa na ıka nãa lɛ wʊ ı, wʊ jɛɛrɛ nı naa a Siisa."

XIII Pilate na wõ a nıtɔ̃, wʊ yin naa Yesu tı jãnɛ nı a 'yɛr tɔɔrfʊ dakɔɔ ju, a jie ban bʊɔlɔ Kʊsıpãn. Ka a Juu nıbɛrɛ mı bʊɔlɔ a jie Gabata.

XIV A Gõl Bar Difʊ bãnsı daar mɔ̃tɔ̃tuo sɔ̃ɔ, Pilate 'yɛr kʊ a Juu nıbɛrɛ, "Yı nyɛ a yı nãa."

XV Tıchɛ ka ba tãna 'yɛrɛ, "Kʊ wʊ. Kʊ wʊ. Kpa wʊ yɔɔl a daa ju." Ka a Pilate sʊʊr ba, "N kpa a yı nãa?" A ba 'yɛrɛ, "Saa tara nãa jaa ka nãa Siisa ba lɛ ɛ."

XVI Ka Pilate vɛ̃ a ba nyɔɔ a Yesu chiin na tı kpa ka a sojası tara wʊ.

XVII Yesu yin tuo a wʊ mãɛ daa chiin a jie 'lɔ ban bʊɔlɔ a Julaa Jie. Tıchɛ ka a Juu nıbɛ mı bʊɔlɔ a jie, Gɔlgɔta.

XVIII Be lɛ ba kpa wʊ 'matãan nıbɛ ayi, ka bala be a lõbobo tıchɛ ka a Yesu be a sãlsɔɔ.

XIX Pilate sɛb sɛbie 'mar a daa ju ıka, YESU NA YI NAJARETI, A JUU NIBƐ NÃA.

XX Kɔkɔɛ ata lɛ wʊ sɛb, a Juu nıbɛ kɔkɔr, Worom nıbɛ kɔkɔr nı a Greek dẽme kɔkɔr. Ka a Juu nıbɛ yɔɔ kar a sɛbie bojũu a jie ban kpa wʊ ba jãan a yir ɛ.

XXI Ka a bɔɔrlo nıbɛrɛ 'yɛr kʊ a Pilate, "Ta sɛb ıka a Juu nıbɛ nãa ɛ, fʊn taa sɛb ıka a daba nyã 'yɛr ıka 'lɔ lɛ ı a Juu nıbɛ nãa."

XXII Ka a Pilate 'yɛr, "A lɛ ın sɛb n sɛb baar."

XXIII A sojası na wa kpa a Yesu baar, ba põn a wʊ fuusı jiir anaar ka ãsʊɔ jaa 'mɔɔ wʊ bon. A wa chɛn a fuu wõo 'lɔ na ba tara nɛɛ ɛ, bʊ̃bʊ̃'yen lɛ ba wob yin a saaju tı baar a gbɛɛ pɔ.

XXIV Ka ba 'yɛrɛ kʊrɔ taa, "Yı ta ı a sı chıɛr a fuu nyã ɛ, yı ı a sı gba gbãm kaa an lɛ na di?" Ba ın a lɛ ka a ala na sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ na ı yelmãɛ, "Ba põn a n fuur tı de a n fuu gbãn gbãm." *(Yiel Gãn 22:18)* Lɛ lɛ a sojası ı.

XXV Yesu ma nı a wʊ ma yɛbɛ, Klopası pɔɔ Mɛɛr nı a Mɛɛr 'lɔ mı na yi a Magdala ara naa be a wʊ daa par.

XXVI A Yesu na nyɛ a wʊ ma na ara, ka a poturo 'lɔ wʊn nʊ̃ mı ara gbʊr wʊ, ka wʊ 'yɛr kʊ a ma, "A fʊ bie lɛ a 'lɔ."

XXVII Na wʊ mı 'yɛr kʊ a poturo 'lɔ mı, "A fʊ ma lɛ." Ala lɛ so ka a poturo 'lɔ tara a Yesu ma kul a wʊ yir.

XXVIII Yesu bɔ̃ɔn naa põpãanyã ıka yele a jaa pãa baar naa ka a lɛ na sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ, na ı yelmãɛ, ka wʊ 'yɛr, "Kɔ̃nyũur kpɛ ma naa."

XXIX Dʊʊ ben be ka a dãmiir sɛɛ ka ba de sapɔ 'lɔr ir chab urbanyũu daa pɔ tur a Yesu.

XXX Wʊn wa mʊʊr a dãmiir ala baar, ka wʊ 'yɛr, "A baar naa," tı sur a ju na wʊ ŋmaa a vʊʊr.

XXXI A bıbir chiiraa Chɔɔrfʊ Bıbir Daar lɛ ka a wɛr na chaar ı Bıbir Kpɛ̃ɛ, ala lɛ so ka a Juu nıbɛ ba bʊɔrɔ ıka a kũn a chɛnɛ be a daar jur ɛ. Ba sʊɔr a Pilate ıka wʊ vɛ̃ ka ba kar a ba gbɛɛ tı yɔɔ ba.

XXXII Be lɛ a sojası chen tı kar a bala ban lɔ̃ɔ kpan a Yesu gbɛɛ.

XXXIII Tıchɛ ban wa ta a Yesu sɛ̃, ba nyɛn ka a ı wʊ kpi naa ka baa kar a wʊ gbɛɛ ɛ.

XXXIV Ka a sojası ãsʊɔ de a pĩi wõo 'lɔ chɔr a Yesu lõboor ka jãı nı kõɔ yi ajienaa.

XXXV A nırɛ 'lɔ na nyɛ a anyãna lɛ di a dãasıɛ, ka wʊ dãasıɛ ı yelmãɛ. Wʊ bɔ̃ɔ naa ıka a lɛ wʊn 'yɛr ın yelmãɛ, ka yı mı na sɔɔ de.

XXXVI A anyãna ı naa ka a lɛ na sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ı yelmãɛ ıka, "A wʊ kɔɔr kõ kab ɛ." *(A Yifʊ Gãn 12:46)*

XXXVII Ka ba lɛ sɛb a Nãaŋmın gãn jie ãsʊɔ ıka, "Ban kaa naa a 'lɔ ban chɔr." *(Jekariya 12:10)*

XXXVIII A Josefʊ na yi Arimatıya, ı naa a Yesu poturo, tı a Juu nıbɛrɛ dãbãɛ jũu, waa dɔ̃ɔ vɛ̃ ka ba bɔ̃ɔn ɛ. 'Lɔ lɛ sʊɔr a Yesu a Pilate sɛ̃. Pilate sɔɔ naa ka wʊ tı yɔɔ a Yesu.

XXXIX A 'lɔ nı a Nikodiması nyã na dɔ̃ɔ chen a Yesu sɛ̃ a tãsɔɔ pʊɔ wʊ naa, na wʊ mı waan a kãnyũur ala ban bʊɔlɔ sımura nı alosı. An tãn nũgbulo lıjaata nı pie nı a nũu (75).

XL A ba jaa ayi den a Yesu vil wʊ a fɔpıla tı jɛ wʊ a kãnyũu ala tu a lɛ a Juu nıbɛ na ma ı tı ũu a nırɛ.

XLI A jie 'lɔ ban kpa a Yesu, pobile ben be, ka yaa paalaa mı ban ba ũu nırɛ jaa ɛ, mı be be.

XLII Bojũu an ı a bıbir chiiraa Chɔɔrfʊ Bıbir Daar lɛ, tıchɛ ka a yaa mı gbʊr a be jũu, ba ũun a Yesu a be.

XX

I A daa gbul bıbir dɔ̃ɔ daar wɛr na chaara wa la la la, Mɛɛr na yi a Magdala chen naa a yaa par tı nyɛ ka ı a kʊsır 'lɔ ban pɔɔ a yaa yuo naa.

II Wʊ jon chen a Simon Pita nı a poturo 'lɔ a Yesu na nɔ̃ sɛ̃ tı 'yɛr, "Ba ir naa a Soro ãgãn a yaa pɔ, ka saa bɔ̃ɔ a jie ban bin wʊ ɛ."

III Ka a Pita nı a poturo yi na chen a yaa par.

IV Ba jaa 'mantaa joro, tıchɛ ka a poturo 'lɔ jo vıɛ a Pita bar tı de nie ta a yaa par.

V Na wʊ muul nyɛ a fɔpıla 'lɔ na gã, tı waa kpɛ ɛ.

VI Be lɛ ka a Pita na turo a puor mı ta, na wʊ kpɛ a yaa pɔ, na wʊ nyɛ a fɔpıla mı na gã.

VII Ka a fɔ-ũu naa 'lɔ ban vil a Yesu ju mı pil yi a fɔpıla pɔ gã wʊ yɔ̃.

VIII A poturo 'lɔ na dɔ̃ɔ de nie ta a yaa par mı pãa kpɛ, na wʊ nyɛ a lɛ tı sɔɔ de.

IX Baa na bɔ̃ɔ a par sɛrɛ ɛ, ıka lɛ a Nãaŋmın gãn na 'yɛr ıka a Yesu na ir naa a kũu pɔ, ı vʊr ɛ.

X A poturbo ayi bala lıɛb kul a ba taaba sɛ̃.

XI Tıchɛ ka a Mɛɛr ara a yaa par kõnõ. Wʊ kõn wa muul kaa a yaa pɔ,

XII na wʊ nyɛ a malakası ayi na su fuu pıɛl be a yaa pɔ, ka a ãsʊɔ jãnɛ a ju jie, ka a ãsʊɔ mı jãnɛ a gbɛɛ jie, a jie ban dɔ̃ɔ gaal a Yesu.

XIII Ka ba sʊʊr wʊ, "Pɔɔ, bãa 'yɔ̃ɔ lɛ fʊ kõnõ?" A wʊ 'yɛr ba, "Ba ir naa a n Soro, ka n ba bɔ̃ɔ a jie ban bin wʊ ɛ."

XIV A nıtɔ̃ wʊn 'yɛr, tı lıɛb nyɛ a Yesu na ara, tıchɛ waa bɔ̃ɔ ıka 'lɔ lɛ ɛ.

XV Ka Yesu sʊʊr wʊ, "Pɔɔ, bãa 'yɔ̃ɔ lɛ fʊ kõnõ? An lɛ fʊ bʊɔrɔ?" Mɛɛr tıɛr naa ıka a jikaara lɛ, tı 'yɛr, "Nıkpɛ̃ɛ, ala ı fʊ̃ʊ lɛ ir wʊ, wiil ma a jie fʊn bin, ka n chen tı 'mɔɔ wʊ."

XVI A Yesu bʊɔl, "Mɛɛr!" Ka wʊ lıɛb 'yɛr nı a Juu nıbɛ kɔkɔr, "Woroboni." A par lɛ, Wiwile.

XVII A Yesu 'yɛr, "Ta gɔɔ ma ɛ, n ba chen a n Sãa sɛ̃ sɛrɛ ɛ. Chen a n poturbo sɛ̃ tı 'yɛr ba, n lıɛb chiine a n Sãa Nãaŋmın mı na ı a yı Sãa Nãaŋmın sɛ̃."

XVIII Ka a Mɛɛr na yi a Magdala chen a poturbo sɛ̃ tı 'yɛr, "N nyɛn a Soro," na wʊ mı man a ala a Yesu na 'yɛr kʊ wʊ.

XIX A daa gbul bıbir dɔ̃ɔ daar jãanʊɔr, a poturbo lɔ̃ɔn taa a die pɔ, tı kpal a pãma a Juu nıbɛ dãbãɛ jũu. A Yesu tı kpɛ ara a ba sɛ̃ tı puor ba 'yɛr, "Nyã'maar wʊ be a yı sɛ̃."

XX Wʊn 'yɛr a nıtɔ̃, wʊ wiil ba naa a nuur nı a lõboor. Nʊ̃ɔ kpɛ̃n a poturbo ban nyɛ a Soro.

XXI Yesu lɛ 'yɛr kʊ ba go, "Nyã'maar wʊ be a yı sɛ̃, lɛ a Sãa na tʊ̃ ma, lɛ lɛ n mı tõnɔ̃ yı."

XXII Tı pãa vʊʊr 'yɔ̃ɔ ba tı 'yɛr, "Yı de a Nãaŋmın Sıɛ."

XXIII Ala ı yı vɛ̃n nırɛ yeldɛɛr bar, Nãaŋmın mı na vɛ̃n bar wʊ. Ala ı yaa mı wa vɛ̃ bar ɛ, Nãaŋmın mı kʊ̃ vɛ̃ bar ɛ.

XXIV Toması ban lɛ bʊɔlɔ Naa na ı a Poturo Pie Nı Ayi ãsʊɔ ba dɔ̃ɔ be be a Yesu na wa ɛ.

XXV Ka a poturbo bala na be be nyɛ a Yesu 'yɛr kʊ wʊ, "Sı nyɛn a Soro," tı wʊ 'yɛr, "Maa ba nyɛ a natıɛ a wʊ nũu pɔ ɛ, naa de a n nubir tũ a kpafʊ jie ɛ, naa mı lɛ de nũu tũ a lõboor bɔɔ pɔ ɛ, n kʊ̃ sɔɔ de jaa ɛ."

XXVI A ber aniin daar, a wʊ poturbo ba jaa lɛ lɔ̃ɔn taa a yir pɔ, ka a Toması mı be be. A pãma kpal naa, tıchɛ ka a Yesu wa ara a ba sɛ̃ puor ba tı 'yɛr, "Nyã'maar wʊ be a yı sɛ̃."

XXVII Tı pãa 'yɛr kʊ a Toması, "Tur a fʊ nubir a ka, nyɛ a n nuur na fʊ tur a fʊ nũu su a n lõboor bɔɔ pɔ, na fʊ bar a baal tı sɔɔ de."

XXVIII Ka a Toması 'yɛr, "N Soro nı n Nãaŋmın."

XXIX A Yesu pãa sʊʊr wʊ, "Fʊn nyɛ ma jũu lɛ fʊ sɔɔ de ɔ? Pʊpɛl dɛ̃me lɛ a bala na ba nyɛ ɛ, tı sɔɔ de."

XXX Yesu tʊ̃n nɛ'maa tʊ̃ yɔɔ a wʊ poturbo niem, ban ba sɛb 'yɔ̃ɔ a gãn nyã pɔ ɛ.

XXXI Tıchɛ a anyãna sɛb naa ka yın sɔɔ de ıka, a Yesu lɛ a Nı-iraa, na ı a Nãaŋmın Bie. Yın sɔɔ de jũu, yın tara naa nyɛvʊr yin a wʊ yuor pɔ.

XXI

I A anyã puor, Yesu lɛ ir wʊ mãɛ wiil kʊ a wʊ poturbo be a Tiberiyas man pɔ. Nıtɔ̃ lɛ a tu.

II Simon Pita, Toması ban bʊɔlɔ Naa, Natanıɛl na yi Keena na be a Galilee paal pɔ, Jebedee bibiir ayi pʊɔn a poturbo ayi bamıne 'mantaa.

III Ka a Simon Pita 'yɛr kʊ ba, "Maa chiine naa jãmɛ nyɔɔrfʊ jie." Ka ba mı 'yɛr, "Sın 'mantaa chen!" Ba yin kpɛ a gboro chen, tıchɛ a tãsɔɔ 'lɔ̃nɔ̃ baa nyɔɔ bon ɛ.

IV Bibio pipi Yesu ben a gogoro ju ara, tıchɛ a poturbo ba bɔ̃ɔ ıka 'lɔ lɛ ɛ.

V Ka wʊ bʊɔl ba sʊʊr, "Barmıne, yaa nyɔɔ jãm ɛ?" Ka ba 'yɛr "Kai."

VI A Yesu 'yɛr ba, "Yı lɔb a lɔyaar 'yɔ̃ɔ a gboro nũsʊ̃ɔ jie, yın nyɔɔr amıne." Ban lɔb a lɔyaar 'yɔ̃ɔ, baa lɛ tʊ̃ɔnɔ̃ tɔɔrɔ ɛ, bojũu wʊ nyɔɔr jãyɔɔ.

VII Ka a poturo 'lɔ a Yesu na nʊ̃ 'yɛr kʊ a Simon Pita, "A sı Soro lɛ." A lɛ a Pita na wʊ̃ ıka, "A sı Soro lɛ," wʊ sun a fuu wʊn dɔ̃ɔ yaa bar na wʊ ɔɔ lon a kʊ̃ɔ pɔ.

VIII Ka a poturbo ba nyã na chɛ turo nɪ a
gboro tɔɔrɔ a lɔyaar na sɛɛn a jãmɛ. Baa
jãan a gogoro ɛ, an ɪn gbɛɛ kɔɔr ata (300).
IX Ban wa do a gogoro ju, ba nyɛn saalaa
bũu jãmɛ na be be nɪ paanɵ̃ɔ.
X A Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yɪ ir a jãmɛ ala yɪn
nyɔɔr a pɵ̃pãanyã amɪne waan."
XI Ka a Simon Pita kpɛ a gboro pɔ, tɪ tɔɔ
a lɔyaar na sɛɛn a jãbɛrɛ don a gogoro ju.
A ɪn jãmɛ kɔbaa lɪjaayi nɪ pie nɪ ata (153),
an ɪ a yɔɔ a lɛ, tɪchɛ a lɔyaar ba chɪɛr ɛ.
XII A Yesu 'yɛr kʊ ba, "Yɪ wa suor nɛɛ."
Tɪ a poturbo ãsʊɔ jaa ba 'la sʊʊr wʊ ɪka,
"An lɛ fʊ ɪ?" Ba jaa bɔ̃ɔn naa ɪka a Soro lɛ.
XIII Yesu ir a paanɵ̃ɔ na wʊ kʊ ba, tɪ lɛ ir
a jãmɛ mɪ kʊ ba.
XIV A nyã lɛ ɪ gbɛɛ ata Yesu na ir a wʊ
mãɛ wiil a poturbo wɔn ir a kũu pɔ ɪ vɔr.
XV Ban di baar ka Yesu sʊʊr a Simon Pita,
"Simon, Jɔɔn bie, fʊ nɵ̃ man gar a banyãna
ɔ?" Ka wʊ 'yɛr, "Ɔɔ, n Soro, fʊ bɔ̃ɔ naa ɪn
nɵ̃ fʊ." A Yesu 'yɛr wʊ, "Kʊrɔ a n pelsɪ a
bɵ̃diir."
XVI Yesu lɛ sʊʊr go, "Simon, Jɔɔn bie, fʊ
nɵ̃ man sɪrɛ jaa?" Ka wʊ 'yɛr, "Ɔɔ, n Soro,
fʊ bɔ̃ɔn naa ɪn nɵ̃ fʊ." Ka a Yesu 'yɛr kʊ
wʊ, "Bɔ̃ɔ kaara ma a piir."
XVII Yesu lɛ sʊʊr wɔn gbɛɛ ata, "Simon
Jɔɔn bie, fʊ nɵ̃ ma naa?" Ka a Pita pʊɔ sɔ̃ɔ
bojũu gbɛɛ ata nɪ nyã a Yesu na sʊʊr wʊ,
ɪka wʊ, "Nɵ̃ wʊ naa?" Tɪ 'yɛr, "N Soro fʊ
bɔ̃ɔn yele a jaa, fʊ bɔ̃ɔ naa ɪn nɵ̃ fʊ." A
Yesu 'yɛr kʊ wʊ, "Kʊrɔ ma a piir bɵ̃diir.
XVIII Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ fʊ, a fʊ pɔlbile
daar fʊ mãɛ ma sun fʊ fuusɪ na fʊ chiin jie
'lɔ jaa fɔn bʊɔrɔ. Tɪchɛ fɵ̃ʊ wa kor baar,
fʊ ma jãn a nuur ka nɪrɛ kɔ̃ɔ su fʊ a fuu tɪ
tɔɔ fʊ chiin a jie 'lɔ fɔn ba bʊɔrɔ ɛ."
XIX Yesu 'yɛr a nɪtɔ̃ na wʊ wiil a kũu 'lɔ
tɔ Pita na wa kpi 'yɔ̃ɔ Nãaŋmɪn yuor tɪɪr.
Tɪ pãa 'yɛr kʊ a Pita, "Turo ma."
XX Pita lɪɛb nyɛ a poturo 'lɔ a Yesu na nɵ̃
ka wʊ turo ba. A poturo nyã lɛ dɔ̃ɔ dɪɛl a
Yesu lɛ ban dire a di baaraa, na dɔ̃ɔ sʊʊr a
Yesu, "N Soro, an lɛ na gar 'yɔ̃ɔ fʊ?"
XXI Pita na nyɛ wɔn turo ba, ka wʊ sʊʊr,
"N Soro, tɪ nyã mɪ?"
XXII A Yesu 'yɛr, "Maa nɵ̃ ɪka wʊ be be tɪ
tãn ɪn na lɪɛb wa, a ɪ bo a fʊ sʊrɔ? Fɵ̃ʊ
turo ma."
XXIII A anyãna jũu lɛ a poturbo 'yɛr yʊɔrɔ
nɪ ɪka a poturo 'lɔ kɵ̃ kpi ɛ. Tɪchɛ Yesu ba
'yɛr ɪka wʊ kɵ̃ kpi ɛ, wʊ 'yɛr ɪka, "Maa nɵ̃
ɪka wʊ be be tɪ tãn ɪn na lɪɛb wa, a ɪ bo a
fʊ sʊrɔ?"
XXIV A poturo nyãna lɛ di a anyãna
dãasɪɛ na wʊ sɛb bin, ka sɪ bɔ̃ɔn a wʊ
dãasɪɛ na ɪ yelmãɛ.
XXV Yesu tɵ̃n tɵ̃yɔɔ mɪ, ala ɪ a jaa ta sɛb
bɵ̃'yen 'yen, a wɛr wʊ jaa kɵ̃ naa tara jie
bin a ala na sɛb ɛ.

A NITƱNSI TƱMƆ̃ GÃN

I Teofilusɩ a n gãn dɔ̃ɔ 'lɔ pɔ, n sɛb a ala a jaa a Yesu na dɔ̃ɔ piel maal tɩ na wʊ wiil a nɩbɛ.
II Yesu tu naa a Nãaŋmɩn Sɩɛ pɔ na wʊ wiil a nɩtõnsɩ bala wʊn ir lɛ ban na ɩrɛ tɩ a Nãaŋmɩn de wʊ don a saaju.
III A wʊ dɔɔyɛ difʊ puor, wʊ wiil wʊ mãɛ kʊ a nɩbɛ banyãna, ka a chaar ba nie ɩka wʊ ir naa na wʊ ɩ vʊr. A ber lɩjaayi daar lɛ wʊ wa dũu ba, na wʊ 'yɛr a Nãaŋmɩn nãalõʊ 'yɛr.
IV Wʊn wa lɔ̃ɔn ba ka ba 'mataa dire, ka wʊ kpãkpãan ba nɩ a 'yɛr bir nyã, "Yɩ taa ɩrɛ wa yire a Jerusalɛm ɛ, yɩ chɛlɛ a kʊfʊ 'lɔ a n Sãa na põl ka n 'yɛr kʊ yɩ.
V Jɔɔn 'lɔ, kõɔ lɛ wʊ de son a nɩbɛ, tɩchɛ yɩn 'lɔ, a kõ lɛ kor ɛ, Nãaŋmɩn na so yɩ naa nɩ a wʊ Sɩɛ."
VI Ba lɛ wa lɔ̃ɔn naa a Yesu go, na ba sʊʊr wʊ, "Sɩ Soro, a sɔ̃ɔ nyãna pɔ lɛ fʊn lɩɛb a Isɩral nãalõʊ kʊ ba bɩɩ?"
VII A wʊ 'yɛr kʊ ba, "A ba ɩ yɩ 'yɛr ɛ, ɩka yɩ bɔ̃ɔ a sɔ̃ɔ bɩɩ a bɩbir a Sãa na bin a wʊ kpɛ̃ɔ pɔ ɛ.
VIII Tɩchɛ yɩn nyɛn kpɛ̃ɔ a Nãaŋmɩn Sɩɛ wa wa a yɩ sɛ̃, ka yɩ ɩ a n dãasɩɛ dẽme, a Jerusalɛm, nɩ a Judiya paal wʊ jaa, nɩ a Samariya paal tɩ tãn a wɛr tɛɛfʊ jie."
IX A anyãna lɛ wʊ 'yɛr baar tɩ duoro a saaju a lɛ nɛ a ba nɩbiru ka a julõjuur tɩ pɔɔ wʊ.
X Ka ba chɛnɛ dʊl kaara a saaju a lɛ nɛ wʊn duoro, be lɛ a dɔɔr ayi na su fuu pɩɛl wa dũu ba a lɛ nɛ ara a ba sɛ̃.
XI Na ba sʊʊr ba, "Galilee dɔɔr, bãa lɛ so a yɩ kaara a saaju a lɛ mɔ̃? A Yesu nyãna nɩ wʊ ju yɩn nyɛ na duoro a saaju, na lɩɛb a lɛ nɛ nɩ wʊ ju wa, nɩtãa a lɛ nɛ yɩn nyɛ wʊn duoro a saaju."
XII A ba yi a tɔ̃ɔ ban bʊɔlɔ a Olive Tɩɩr Tɔ̃ɔ lɩɛb kul a Jerusalɛm na ba jãan a tẽe ɛ, a fʊn tõɔ chen a Pɛ̃nfʊ Bɩbir Daar.
XIII Ban wa ta, ba don a bɔɔpɩɛ pɔ, be lɛ ba dɔ̃ɔ lɔ̃ɔ taa. Ka a bala na dɔ̃ɔ be be lɛ Pita, Jɔɔn, Jemesɩ nɩ Andiru. Filip, Tomasɩ, Batolomi nɩ Matiu nɩ Alfayasɩ bidaba Jemesɩ nɩ Simon na mõɔ nɩbir nɩ a wʊ wɛr yele, nɩ a Jemesɩ bidaba Judas.
XIV A banyãna ba jaa lɛ lɔ̃ɔ taa nɩ nɛbõ'yen sʊɔrɔ a Nãaŋmɩn, ka a pɔbɔ bamɩne pʊɔ ba ka a Yesu yɛɛr nɩ a wʊ ma Mɛɛr mɩ be be.
XV Bɩbir ãsʊɔ lɛ a wʊ poturbo wa lɔ̃ɔ taa na ba ɩ nɩbɛ kɔbaa dɔɔl lɩjɛr. Ka Pita ir ara a ba pɔ
XVI tɩ 'yɛr, "Yɛɛr, a sɛɛ naa ka sɩn maal a lɛ a Nãaŋmɩn Sɩɛ na dɔ̃ɔ tu a Nãa David nɛɛ pɔ, a wʊ 'yɛr na wʊ sɛb bin a kõr jaa nɩtãa lɛ a Judas nyã na dɔ̃ɔ de a nɩbɛ nie a ba wa nyɔɔ a Yesu.
XVII Wʊ dɔ̃ɔ ɩ a sɩ ãsʊɔ na wʊ pʊɔ sɩ a tõmɔ̃ nyã pɔ."
XVIII Judas putuyar wʊn nyɛ lɛ ɩka wʊ dãn wɛr, be lɛ wʊ chʊr ju pur ka a nyaba a jaa yi.
XIX Nɩrɛ jaa na be ka a Jerusalɛm lɛ wõ a 'yɛr nyã na ba bʊɔlɔ a jie a ba kɔkɔr pɔ ɩka, Akeldama. A par lɛ, Jãɩ Wɛr.
XX Ka a Pita 'yɛr, "Nɩtɔ̃ lɛ a Nãa David sɛb a wʊ yiel gãn pɔ, 'A wʊ jie wʊ lɩɛb dãlpʊɔ, ka a nɩrɛ jaa taa kpɩɛrɛ be ɛ,' *(Yiel Gãn 69:25)* ka, 'A nɩrɛ ãsʊɔ, wʊ de a wʊ jie.' *(Yiel Gãn 109:8)*
XXI "A lɛ jũu, nɩyuo lɛ sɩn ir ka a nɩnyɩnɛ ɩ a 'lɔ na dɔ̃ɔ pʊɔ sɩ 'mataa yʊɔrɔ nɩ a Yesu.
XXII Piel a Jɔɔn Nãaŋmɩn kõɔ sofʊ sɔ̃ɔ wa tãn a sɔ̃ɔ nyã a Yesu na yi a sɩ sɛ̃ do a saaju. A nɩrɛ 'lɔ lɛ na pʊɔ sɩ dire a wʊ kũu pɔ irfʊ dãasɩɛ."
XXIII Be lɛ ba tɩɛr 'yɔ̃ɔ nɩbɛ ayi. Josefʊ ban bʊɔlɔ Basabasɩ na ba lɛ bʊɔlɔ wʊ Jusɩtusɩ nɩ Matɩyasɩ.
XXIV Na ba pãa sʊɔrɔ Nãaŋmɩn 'yɛrɛ, "Sɩ Soro, fõʊ lɛ bɔ̃ɔ nɩrɛ jaa pʊtɩɛr, wiil sɩ a nɩbɛ ayi banyãna ãsʊɔ fʊn na ir.
XXV Ka wʊn de a nɩtõnsɩ tõmɔ̃ jie a Judas na bar, tɩ chen a jie wʊn pʊɔ."
XXVI A ba pãa gba gbãm ka a gbãbie tɩ ir Matɩyasɩ a wʊ pʊɔ a nɩtõnsɩ pie nɩ bõ'yen pɔ.

II

I A Pentikosɩ na wa ta, ba jaa ben a jibõ'yen.
II Ajienaa lɛ ka a damfʊ na kaara fɩka sɛsɛkpɛ̃ɛ na furo yi a saaju wa sɛɛ a die 'lɔ pɔ ban jãnɛ.
III Be lɛ ba nyɛ bũu 'lɩraa na ŋmara jaa pʊrpʊr dɔɔlɔ ãsʊɔ jaa bõ'yen 'yenɩ.
IV Ka ba jaa sɛɛn a Nãaŋmɩn Sɩɛ na ba piel 'yɛrɛ kɔkɔyor lɛ a Sɩɛ na kʊ ba.
V A Juu nɩbɛ na joro a Nãaŋmɩn dãbãɛ na ba yi a tẽn tẽn wa kpɩɛrɛ a be a Jerusalɛm.
VI Ban wa wõ a gɔ̃mɔ̃ nyã, a nɩyɔɔ ba nyãna ba jaa wa lɔ̃ɔn taa na ba ɩ chĩcham, bojũu ãsʊɔ ma wõn ban 'yɛrɛ a wʊ kɔkɔr.
VII Ka a ɩ yel dũu naa, na a 'maa ba jaa nɛɛ ka ba sʊrɔ taa, "A ba ɩ Galilee dẽme lɛ a banyãna na 'yɛrɛ ɛ?
VIII Tɩ ŋmɩnɛ a ɩ ka a sɩ ãsʊɔ jaa wõnõ ban 'yɛrɛ nɩ a sɩ kɔkɔɛ?
IX Parti dẽme, Mede dẽme, nɩ a Elam dẽme. Bamɩne mɩ yin Mesopotamiya, Judiya, Kapadosiya nɩ Pontus nɩ Asɩya.
X Ka bamɩne mɩ yi Fɪrgɩya, nɩ Pamfiliya, nɩ Ijipitɩ, nɩ a Libiya dẽme na gbʊr a Sirenɩ wɛr nɩ a sãanba na yi a Worom,
XI a Juu nɩbɛ mãɛ nɩ a bala na lɩɛb a Juu nɩbɛ, bamɩne yin Kɪrete nɩ a Arabɩya

dẽme. Sı wõn ban de a sı mãɛ kɔkɔr 'yɛrɛ nı a Nãaŋmın tõbɛrɛ wɔn tõ.”

XII Ka a anyãna sɔb ba nıbir ka ba nɛɛr 'maa a ba sʊrɔ taa, “A anyãna par nı bo?”

XIII Tıchɛ ka a bamıne kpɛrɛ 'yɛrɛ, “Dãa lɛ maal ba a lɛ nɛ.”

XIV Ka a Pita nı a Pie Nı Bõ'yen pãa ir ara ka wʊ 'yɛr kpɛ̃ɔ jaa kʊ a nıbɛ, “Juu nıbɛ nı nıre jaa na kpıɛrɛ ka a Jerusalem, yı vɛ̃ ka n wiil yı a par. Yı chɛlɛ a lɛ ın na 'yɛr.

XV A nıbɛ banyãna ba nyũ dãa ɛ, nıtãa a lɛ yın tıer ɛ, a chɛnɛ na ı bibi'maar.

XVI Nıtɔ̃nɔ̃ lɛ a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ Joɛl dɔ̃ɔ 'yɛr,

XVII ‘Nãaŋmın 'yɛr ıka a ber baaraa daar, wɔn kpaaraa a wʊ Sıɛ 'yɔ̃ɔ a nıbɛ ba jaa. Ka a yı dabil nı a pɔɔbil 'yɛrɛ a 'yɛrsı ala a Nãaŋmın na kʊ ba, ka a yı dabil nyɛrɛ nyɛfʊsı, ka a yı danyɔ̃n mı jãna jãnsı.

XVIII A bala gba na ı a n gbãgbadɔɔr nı a pɔbɔ, ba jaa pɔ lɛ ın kpaar a n Sıɛ 'yɔ̃ɔ ba a ber ala pɔ, ka ba 'yɛrɛ a n 'yɛr.

XIX In wiil ban yelfɛrsı na yi saaju ka a jãnsı mı be ka a tẽe, jãı, bũu nı jʊʊr na den jie wʊ jaa.

XX Ka a mɔ̃tɔ̃ɔ lıɛb lĩi ka a ŋmɛra mı lıɛb jãı kaar tıchɛ ka a sı Soro bıbir 'lɔn na chaar pãa wa.

XXI Be lɛ nıre jaa na pãa bʊɔlɔ a sı Soro yuor na nyɛn faafʊ.’ *(Joɛl 2:28-32)*

XXII “Isıral nıbɛ yı chɛlɛ ka, A Yesu nyã na yi a Najaretı 'lɔ lɛ a Nãaŋmın ir kʊ yı, na wʊ de wʊ tõn a nɛ'maa tõmɔ̃, nı tõfɛrsı, nı jãnsı tõmɔ̃ a yı pɔ, ka yı mãɛ bɔ̃ɔn.

XXIII Ba nyɔɔn a daba nyãna 'yɔ̃ɔ a yı nuur pɔ nıtãa lɛ a Nãaŋmın na dɔ̃ɔ tu a wʊ bɔfʊ nı a wʊ bɔ̃ɔfʊ pɔ, de nie 'yɛr bin, ka a putudẽme sʊ̃ʊ yı ka yı kpa wʊ a daa ju a wʊ kpi.

XXIV Tıchɛ ka a Nãaŋmın sãı wʊ a kũu pɔ, na wʊ faa wʊ a kũu wõm pɔ, bojũu a kũu ba tara kpɛ̃ɔ na nyɔɔ wʊ taa lɛ ɛ.

XXV “A Nãa David dɔ̃ɔ 'yɛr a wʊ 'yɛr, ‘Bıbir jaa lɛ n nyɛrɛ a n Soro, bojũu wʊ ben a n nũsʊ̃ɔ jie, n kõ wa lɔɔ gbɛr ɛ.

XXVI Ala lɛ so ka n pʊɔ pɛl ka n jãlbir chılɛ, ka a n ãgãn mı tara tıer tɔfʊ jie.

XXVII Bojũu fʊ kõ wa bar ma be a yaa pɔ ɛ, bıı ka fʊ bar a fʊ Chɛchɛ Sʊɔ 'lɔ ka wʊ pʊ̃ɔ ɛ.

XXVIII Fʊ wiil man a nyɛvʊr sɔr, fʊn vɛ̃n ka nʊ̃ɔ kpɛ ma a fʊ niem.’ *(Yiel Gãn 16:8-11)*

XXIX “N yɛer, n 'yɛr chãa pɔ kʊ yı ıka a sı sãakpã David kpi naa a ba ũu, a wʊ yaa lɛ anyãna na be ka dına.

XXX Tıchɛ wʊ dɔ̃ɔ 'yɛr a lɛ a Nãaŋmın na tır nɛɛ kʊ wʊ ıka, wɔn vɛ̃ naa ka 'lɔ David yɔ̃ɔ jãnɛ a wʊ nãa dakɔɔ ju.

XXXI David den nie nyɛ a lɛ na be a wʊ niem, ala lɛ so ka wʊ 'yɛr a Kırısıto kũu pɔ irfʊ 'yɛr, na wʊ 'yɛr ıka wʊ kʊ̃ gã be a yaa pɔ ɛ, bıı ka a wʊ ãgãn pʊ̃ɔ ɛ.

XXXII “Nãaŋmın sãı naa a Yesu nyãna ka wʊ ir ı vʊr, sın lɛ ı a anyãna a jaa dãasıɛ dẽme.

XXXIII 'Lɔ lɛ wʊ 'mɔɔ don bin a wʊ nũsʊ̃ɔ jie, ka a Sãa kʊ a Yesu a wʊ Sıɛ 'lɔ wɔn tır a nɛɛ kʊ wʊ. A Sıɛ nyã lɛ wʊ kpaar 'yɔ̃ɔ sı ka yı nyɛ tı be wõnõ.

XXXIV David ba dɔ̃ɔ do a saaju ɛ, tı wʊ 'yɛr naa, ‘A Soro 'yɛr kʊ a n Soro, “Jãnɛ a n nũsʊ̃ɔ jie,

XXXV ka n wa de a fʊ dɔ̃dẽme ka ba ı a fʊ gbɛɛ dɔɔlfʊ jie.” ’ *(Yiel Gãn 110:1)*

XXXVI “A lɛ jũu, vɛ̃ ka a Isıral nıbɛ ba jaa bɔ̃ɔ sırɛ jaa ıka Nãaŋmın maal naa Yesu nyã yın kpa a daa ju ka wʊ ı a sı Soro nı a Nı-iraa.”

XXXVII A nıbɛ na wõ a nıtɔ̃, ka a ŋmara ba a nyãn, ka ba sʊʊr a Pita nı a nıtõnsı, “N yɛer, ŋmınɛ sın ı?”

XXXVIII Ka a Pita 'yɛr kʊ ba, “Yı lıɛb a yı tıer, ka ba de a Yesu yuor son yı a Nãaŋmın kõɔ, ka a yı yelbier baar. Ka a Nãaŋmın kʊ yı a wʊ Sıɛ.

XXXIX Yın nı a yı bibiir lɛ a Nãaŋmın tır a wʊ nɛɛ kʊ, yın nı a bala ba jaa na be a tɛer, nı a bala ba jaa a sı Soro Nãaŋmın na wa bʊɔl.”

XL Pita den 'yɛr yɔɔ kpãan ba, na wʊ kpãkpãan ba 'yɛrɛ, “Yı faa yı mãɛ yin a dına nıfılefılesı pɔ.”

XLI Ka a bala na sɔɔ de a wʊ 'yɛr, ba so naa a Nãaŋmın kõɔ, ka nıbɛ tur ata (3,000) pʊɔ ba a daar 'lɔ̃nɔ̃.

XLII Ba den ba mãɛ kʊ a nıtõnsı wiilfʊ, na ba tara nɛbõ'yen lɔ̃ɔ dire, na ba lɔ̃ɔ puoro a Nãaŋmın.

XLIII Dãbãɛ kpɛ̃n nıre jaa a lɛ ban nyɛ ka a nıtõnsı tõ a tõfɛrsı nı a nɛ'maa tõmɔ̃.

XLIV A bala na sɔɔ de, ba jaa lɔ̃ɔn taa jibõ'yen na ba sõnɔ̃ taa.

XLV Na ba daara a ba bõtarsı na ba ma põ ir kʊ taa lɛ jaa ãsʊɔ na bʊɔrɔ.

XLVI Bıbir jaa lɛ ba ma lɔ̃ɔnɔ̃ taa be a Nãaŋmın puorfʊ yir bɛchaar pɔ, na ba yʊɔrɔ taa yie ŋmara a paanõɔ dire nı pʊpɛl nı pʊtıer bõ'yen.

XLVII Ba pɛɛrɛ naa Nãaŋmın ka a nıbɛ ba jaa mı ara a ba puor. A sı Soro ma vɛ̃ naa ka a bala na nyɛ faafʊ, pʊɔ ba bıbir jaa.

III

I Bıbir ãsʊɔ Pita nı Jɔɔn duoro naa a Nãaŋmın puorfʊ yir kpɛ̃ɛ pɔ, a puorfʊ jie mɔ̃tɔ̃ɔ na gɔr.

II Ka a daba ban lɔ̃ɔ dɔɔn a wʊ gbɛr, a ba ma tuo wʊ tı bin a be a Nãaŋmın puorfʊ yir dɔ̃dɔr nɛɛ 'lɔ ban bʊɔlɔ, Vıla. Be lɛ ba ma tuo wʊ tı bin bıbir jaa a wʊ ma sʊɔrɔ a bala na kpıɛrɛ a Nãaŋmın yir bɛchaar pɔ libie.

III Wɔn wa nyɛ a Pita nɪ a Jɔɔn na kpɪɛrɛ, a wʊ sʊɔrɔ ba a libir.
IV Ka a Pita nɪ a Jɔɔn kaara wʊ a lɛ a tãɪɪ, ka a Pita wa 'yɛr, "Kaara sɪ."
V Ka a daba tɔ̃ɔ fur a nɪbir a lɛ chir chir chir 'yɔ̃ɔ ba tɪɛrɛ ɪka wɔn nyɛn bon.
VI A Pita pãa 'yɛr, "N ba tara libir bɪɪ, sɛlma kʊrɔ fʊ ɛ, tɪchɛ a 'lɔ ɪn tara lɛ ɪn kʊ fʊ. Yesu Kɪrɪsɪto na yi a Najaretɪ yuor pɔ, ir chiine."
VII Tɪ na wʊ nyɔɔ a daba nũsʊ̃ɔ sʊ̃ʊ wʊ ka wʊ ir ka a ɪ a gbɛpɛlɛ nɪ a nakɔɔtɪɛ kpɛ̃mɛ naa.
VIII Ka a daba ɔɔ chʊr a gbɛɛ na wʊ piel chiine, na wʊ pãa tu ba kpɛ̃n be a Nãaŋmɪn puorfʊ yir bɛchaar pɔ. Be lɛ wʊ tɪ ɔɔrɔ yʊɔrɔ na wʊ pɛɛrɛ a Nãaŋmɪn.
IX A nɪbɛ ba jaa na wa nyɛ wʊ, a lɛ wɔn chiine pɛɛrɛ a Nãaŋmɪn,
X ba bɔ̃ɔ wʊ naa an ɪ 'lɔ lɛ ma jãnɛ sʊɔrɔ libie be a Nãaŋmɪn puorfʊ yir dɔ̃dɔr 'lɔ ban bʊɔlɔ a, Vɪla. Ka a ɪ ba chĩcham naa 'maa ba nɛɛ a lɛ na ɪ.
XI An ɪ a daba chɛnɛ na pɔɔ a Pita nɪ a Jɔɔn ka a nɪbɛ nɛɛr 'maa a ba jo wa titaa a be ban bʊɔlɔ a Solomon Bɛchaar pɔ.
XII Pita na nyɛ a lɛ ka wʊ 'yɛr kʊ a nɪbɛ, "Isɪral dɔɔr woɪ, bãa lɛ so ka a nɛɛr 'maa yɪ a lɛ mɔ̃? Bãa lɛ yɪ fur a nɪbir 'yɔ̃ɔ sɪ fɪka sɪn mãɛ kpɛ̃ɔ bɪɪ sɪn mãɛ maal vɪla lɛ sɪ maal a daba nyã ka wʊ chiine?
XIII A Nãaŋmɪn nyã na ɪ a Abraham, Isaakɪ nɪ a Jekɔb Nãaŋmɪn nɪ a sɪ sãakpãmɪne Nãaŋmɪn lɛ 'yɔ̃ɔ a wʊ tʊ̃tʊ̃nɔ̃ Yesu yuor. Yɪn lɛ nyɔɔ wʊ tɪr ɪka ba kʊ wʊ, ka a Pilate ŋme nyãa na bar wʊ tɪ yɪ 'yɛr ɪka yaa bɔ̃ɔ wʊ ɛ.
XIV Yɪ 'yɛr naa ɪka yaa bɔ̃ɔ a chɛchɛ sʊɔ nɪ a yelmãɛ sʊɔ ɛ, tɪ na yɪ sʊɔr ka ba yuo a nɪkʊrɔ kʊ yɪ.
XV Yɪn lɛ kʊ a nyɛvʊr sʊɔ, tɪchɛ ka a Nãaŋmɪn sãɪ wʊ a kũu pɔ. Sɪn lɛ nyɛ anyãna nɪ nɪbir.
XVI A daba nyãna nɪ a sɪn na 'mataa sɔɔ a Yesu lɛ sa a daba nyãna baal yɪn nyɛ na yɪ bɔ̃ɔ, sɪrɛ jaa sɪn sɔɔ de a Yesu yuor lɛ wʊ sa, a daba nyãna yɪn ben nyɛ.
XVII "Pʊ̃pãanyã, yɛɛr, n bɔ̃ɔ naa ɪka ba bɔ̃ɔ fʊ lɛ vɛ̃ ka yɪ tʊ̃ a lɛ nɛ a yɪ nɪbɛrɛ na dɔ̃ɔ tʊ̃.
XVIII Tɪchɛ Nãaŋmɪn ɪ naa a lɛ wɔn dɔ̃ɔ vɛ̃ ka a wʊ 'yɛ'yɛrbɛ 'yɛr ɪka, a wʊ Nɪ-iraa na din dɔɔyɛ.
XIX Yɪ pãa lɪɛb a yɪ tɪɛr, na yɪ lɪɛb wa a Nãaŋmɪn sɛ̃, ka wʊ fɪɛl a yɪ yeldɛbɛ bar. A ãkpɛ̃ɔ paalaa yɪn na nyɛ na yin a sɪ Soro sɛ̃,
XX ka wʊ gba na tʊ̃ a Yesu Kɪrɪsɪto 'lɔ wɔn dɔ̃ɔ ir bin kʊ yɪ.
XXI Wɔn chɛnɛ na jãnɛ be a saaju, tɪ tãn a sɔ̃ɔ 'lɔ Nãaŋmɪn na 'mataa a bonsɪ a jaa nɪtãa lɛ wɔn tɪr a nɛɛ a kõr jaa tu, a wʊ 'yɛ'yɛrbɛ chɛchɛsɪ sɛ̃.
XXII Bojũu Mosesɪ dɔ̃ɔ 'yɛr, 'A Soro Nãaŋmɪn na ir 'yɛ'yɛrɛ a n kaar ka wʊ ɪ a yɪ mãɛ nɪrɛ, a yɪ chɛlɛ a ala a jaa wɔn na 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ.
XXIII Ɬsʊɔ jaa ba wa chɛlɛ a lɛ wɔn na 'yɛrɛ ɛ, ban ir wʊ nũu bar a wʊ nɪbɛ pɔ.' *(Mosesɪ Gãma Na Tu Anũu 18:15, 18, 19)*
XXIV "Sɪrɛ jaa, a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ ba jaa na yi a Samuwɛl sɔ̃ɔ mɪ 'yɛr naa a bɪbie anyãna 'yɛr.
XXV Yɪn lɛ ɪ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ banyãna bibiir nɪ a nɛtɪraa 'lɔ a Nãaŋmɪn na tara nɪ a sɪ sãamɪne. Wʊ 'yɛr kʊ a Abraham, 'An tu naa a fʊ yɔn pɔ, ka a nɪbɛ ba jaa na be ka a tẽe na nyɛ sʊ̃ʊfʊ.' *(A Pielfʊ Gãn 22:18)*
XXVI Nãaŋmɪn na wa ir a wʊ tʊ̃tʊ̃nɔ̃, yɪn sɛ̃ lɛ wʊ de nie tʊ̃ wʊ ka wʊ tɪ sʊ̃ʊ yɪ na wʊ lɪɛb a yɪ ãsʊɔ jaa yin a wʊ putusɔr pɔ."

IV

I A lɛ a Pita nɪ a Jɔɔn na chɛnɛ 'yɛrɛ nɪ a nɪbɛ, a Juu nɪbɛ bɔɔrlorbo nɪ a puorfʊ yir nɪdiere 'matãan a Saduseemɪne wan a ba sɛ̃.
II Ba wa nyɛn suur, bojũu ba wile naa a nɪbɛ ɪka Yesu jũu nɪrɛ jaa na ir naa kũu pɔ.
III Be lɛ ba nyɔɔ a Pita nɪ a Jɔɔn na ba 'yɔ̃ɔ ba pɔɔfʊ die pɔ bar ka wɛr na chaar, bojũu mɔ̃tɔ̃ɔ mʊr baar.
IV Tɪchɛ a bala na wõ a lɛ a Pita na 'yɛr a Yesu 'yɛr na ba sɔɔ de na ɪn dɔɔr tur anũu (5,000).
V A wɛr na wa chaar, a ba nɪdierbe nɪ a ba nɪbɛrɛ 'matãan a Mosesɪ nɛɛ wiwiilbe lɔ̃ɔn taa be a Jerusalɛm.
VI Ka Anasɪ na ɪ a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ nɪ Kayafasɪ, Jɔɔn nɪ Aleksanda 'matãan a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ nɪbɛ bamɪne.
VII A ba tɪ yuo a Pita nɪ a Jɔɔn waan a ba wa sʊrɔ ba, "Kpɛ̃ɔ buor nɪ yobuor lɛ yɪ de tõnɔ̃ nɪ a anyãna?"
VIII Ka a Pita na sɛɛn a Nãaŋmɪn Sɪɛ 'yɛr kʊ ba, "A yɪn nɪdierbe nɪ a yɪn nɪbɛrɛ,
IX ala ɪ yɪ ben bʊɔl sɪ dɪna ɪka sɪ wa man a maal vɪla nyã na vɛ̃ ka a gbɛrɛ sa.
X Yɪ pãa bɔ̃ɔ ɪka yaa, a yɪn nɪ nɪrɛ jaa na be a Isɪral, ɪka a Yesu Kɪrɪsɪto nyã na yi a Najaretɪ yuor pɔ, a 'lɔ yɪn kʊ a daa ju, tɪchɛ ka a Nãaŋmɪn sãɪ wʊ a kũu pɔ, ka wʊ ɪ vʊr, lɛ sa a daba nyãna na ben ara a kana.
XI Wʊ ɪ naa 'A kʊsɪr 'lɔ a yɪn mɪmɪɛrbɛ na tɔr bar, 'lɔ lɛ wa ɪ a kʊsɪr ju.' *(Yiel Gãn 118:22)*
XII Fafaara jaa ba lɛ be be ɛ, bojũu yuor jaa ba lɛ be ka a tẽe pɔ, na tɔ̃ɔ nɪrɛ faa ɛ."
XIII Ban nyɛ a lɛ a Pita nɪ a Jɔɔn na ba joro dãbãɛ ɛ, tɪ mɪ bɔ̃ɔn ban ba jãn gãn chen

tɛɛr ɛ, ka nɛ'maa ba. Ka ba tıɛrtɔ ban dɔ̃ɔ be a Yesu sɛ̃.

XIV Tıchɛ ba mı nyɛn a daba 'lɔ na sa 'mataa ara nı ba, baa lɛ tara 'yɛr na 'yɛr ɛ.

XV Lɛ lɛ ba 'yɛr ba a ba yi chɛ̃chɛ̃ɛ, tı ba pãa guoro taa 'yɛrɛ,

XVI "Ŋmınɛ lɛ sın ı a nıbɛ banyãna? Nırɛ jaa na be ka a Jerusalɛm bɔ̃ɔn naa a nɛ'maa tõmɔ̃ ban tʊ̃ a sı kʊ̃ tʊ̃ɔ chiir ɛ.

XVII Tıchɛ ala ı sın pɔɔ naa a yele nyãna sɔr ka nırɛ kʊ̃ lɛ wʊ̃ naa ɛ, yı ı a sı fuu ba ka ba taa ırɛ wa pʊrɔ a yuor nyãna kʊrɔ nırɛ jaa ɛ."

XVIII Be lɛ ba bʊɔl ba a ba kpɛ ka ba kpãkpãan ba ıka, ba taa ırɛ wa 'yɛrɛ bıı wile nı a Yesu yuor go ɛ.

XIX Tıchɛ ka a Pita nı a Jɔɔn 'yɛr kʊ ba, "Yın mãɛ yı pɛ kaa, a sɛɛn Nãaŋmın sɛ̃ ka sın tu a yı nɛɛ gar a Nãaŋmın bıı?

XX Bojũu sın 'lɔ kʊ̃ tʊ̃ɔ bar a 'yɛr sın nyɛn nıbir tı wʊ̃ 'yɛrfʊ ɛ."

XXI Lɛ lɛ ba vuur ba tı bar ba a ba chen. Baa bɔ̃ɔ kpãa buor lɛ ban kpãa ba ɛ, bojũu a nıbɛ ba jaa pɛɛrɛ naa Nãaŋmın a lɛ na ı.

XXII Bojũu a daba nyãna na sa a nɛ'maa safʊ nyãna kor gar yuomo lıjaayi (40).

XXIII Ban wa bar a Pita nı a Jɔɔn, ba chen a ba taaba sɛ̃ tı man ala a jaa a bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a nıbɛrɛ na 'yɛr kʊ ba.

XXIV A ba taaba na wʊ̃ a nıtɔ̃nɔ̃, ba jaa 'mantaa nı nɛbʊ̃'yen puor Nãaŋmın na ba 'yɛrɛ, "Tʊ̈ɔnɔ̃ Sʊɔ, fʊ̈ʊ lɛ maal a saaju nı a tɛ̃ɛ nı a man kpɛ̃ɛ nı bon jaa na be a pɔ.

XXV Fʊ̃ʊ lɛ dɔ̃ɔ vɛ̃ ka a fʊ Sıɛ haa a fʊ gbãgbaa na ı a sı sãa David nɛɛ ka wʊ 'yɛr, 'Bo lɛ so ka a paalsı nyɛ suur, ka a nıbɛ ŋmara a dɔɔl pɔrsı?

XXVI A wɛr nãmınɛ tʊɔrɔ naa gbɛchile, ka a nıbɛrɛ mı lɔ̃ɔ taa jɛɛrɛ nı a Soro nı a fʊ Nı-iraa.' *(Yiel Gãn 2:1, 2)*

XXVII Sırɛ jaa lɛ a Hɛrɔd nı a Pontius Pilate lɔ̃ɔ taa nı a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, nı a Juu nıbɛ a tɛ̃ɛ nyãna pɔ, na ba jɛb a fʊ tʊ̃tʊ̃chɛchɛ Yesu, a 'lɔ fʊn ir.

XXVIII Ba maal naa a lɛ fʊn kaa ir na ı a fʊ pʊtıɛr, nı a fʊ kpɛ̃ɔ, nı a fʊ bɔfʊ fʊn dɔ̃ɔ de nie chɔɔr tı a wa ı.

XXIX "Põpãanyã sı Soro, kaa lɛ ban fuu sı, tı na fʊ sʊ̃ʊ a fʊ gbãgbaar a sı mʊɔl a fʊ 'yɛr nı 'lafʊ.

XXX Tur a fʊ nũu sãan baalsı, na fʊ tʊ̃ nɛ'maa tõmɔ̃ nı a fʊ tʊ̃tʊ̃chɛchɛ Yesu yuor."

XXXI Ban wa puor baar, a jie 'lɔ ban lɔ̃ɔ taa damaa. Ka ba jaa sɛɛn a Nãaŋmın Sıɛ, na ba 'yɛrɛ a Nãaŋmın 'yɛr nı 'lafʊ.

XXXII Ka a bala na sɔɔ de, ba jaa tara na tıɛr bʊ̃'yen nı nyãbʊ̃'yen. Ɬsʊɔ jaa maa 'yɛr ıka a wʊ bonsı ı naa a 'lɔ tɛɛ bon ɛ, ba ma põn bon jaa ban tara.

XXXIII A nıtʊ̃nsı den kpɛ̃ɔ mana nı a sı Soro Yesu kũu pɔ irfʊ 'yɛr, ka a Nãaŋmın wãɛfʊ be a ba jaa sɛ̃.

XXXIV Ba ãsʊɔ jaa ba dɔ̃ɔ faa bon ɛ, sɔ̃ɔ jaa lɛ a bala na tara por nı yie ma da na ba ma waan a libie,

XXXV wa bin a nıtʊ̃nsı sɛ̃, ka ba ma põ ir kʊ ãsʊɔ jaa lɛ an sɛɛn wʊ.

XXXVI Josefʊ na yi Sipurusı na wʊ ı a Levi bal nırɛ, kaa a nıtʊ̃nsı bʊɔlɔ wʊ Banabası. A par lɛ nırɛ na 'yɔ̃ɔnɔ̃ ãkpãɛn.

XXXVII Wʊ dãn a wʊ puo, na wʊ de a libie waan wa bin a nıtʊ̃nsı sɛ̃.

V

I Ka a daba ãsʊɔ na be be di Ananias ka a wʊ pɔɔ mı di Safira. Ba mı den a ba pobile da.

II Wʊ ir naa libie amınɛ bin ka a pɔɔ bɔ̃ɔn, tıchɛ na wʊ chiin a ŋmaa tı bin a nıtʊ̃nsı sɛ̃.

III Ka a Pita sʊʊr a Ananias, "Bo lɛ so ka a Satan sɛɛ fʊ a nyãa a fʊ ŋmaa jir kara yɔ̃ɔ a Nãaŋmın Sıɛ, na fʊ ir a libie amınɛ a lɛ fʊn da a puo bin?

IV A ba ı fʊ̃ʊ lɛ so na fʊ de da ɛ? Fʊn wa da baar a ba ı fʊ̃ʊ lɛ so a libie ɛ? Bo lɛ ı a fʊ tıɛr a fʊ maal a nıtɔ̃? Nırɛ ba lɛ fʊ ŋmaa a jir nyã 'yɔ̃ɔ ɛ, tıchɛ Nãaŋmın lɛ."

V Ananias na wʊ̃ a nıtɔ̃nɔ̃ na wʊ lo kpi a jie. Ka a dãbãɛ kpɛ a bala jaa na wʊ̃ naa.

VI Ka a pɔlbil ir a ba pɔ 'mɔɔ a kũu lũ tuo yin tı ũu.

VII An wa kor bãlãa ka a wʊ pɔɔ mı wa bʊ̃n dɔɔl ba bɔ̃ɔ a lɛ na ı ɛ,

VIII ka a Pita sʊʊr a pɔɔ, "A libie a jaa lɛ a anyãna a fʊ̃ʊ nı a Ananias na da a puo nyɛ ɔ? 'Yɛr kʊ ma." A wʊ 'yɛr, "Ɔɔ, lɛ lɛ."

IX A Pita 'yɛr kʊ wʊ, "Ŋmınɛ lɛ a ı a yı guor taa ıka yı bɛɛr a sı Soro Sıɛ kaa? Nyɛ a nıbɛ bala a dɔ̃dɔr nɛɛ bala lɛ tuo a fʊ sırɛ yin tı ũu, ba mın tuo fʊn yin."

X Ajienaa ka a ı wʊ mı lon kpi be a Pita niem. A pɔlbil bala na ben wa kpɛ nyɛ ka a ı wʊ kpi naa, ka ba tuo wʊ yin tı ũu lan a sırɛ.

XI Ka a dãbãɛ kpɛ a pupuorbiir ba jaa nı nırɛ jaa na wʊ̃ naa.

XII A nıtʊ̃nsı tʊ̃n nɛ'maa tʊ̃ yɔɔ a nıbɛ sɔ̃ɔ. Ka a bala na sɔɔ de, ba jaa tara na nɛbʊ̃'yen ma lɔ̃ɔ taa a be a Solomon Bɛchaar pɔ.

XIII Nırɛ jaa kpire ba naa, tı ãsʊɔ jaa maa 'la lɔ̃ɔn ba ɛ.

XIV Tıchɛ nıyɔɔ jaa chɛnɛ na waara, ka dɔɔr nı pɔbɔ na sɔɔ de a sı Soro pʊɔrɔ 'yɔ̃ɔnɔ̃.

XV A lɛ vɛ̃ naa ka a nıbɛ yin a ba baalsı tı gaal ba a gador ju nı a sʊ̃n pɔ a sɔr kõkoor chɛlɛ nı a Pita, ıka 'lɔ wa tala a wʊ gãagiel wʊ pɔɔ ba.

XVI Nıyɔɔ yin a tɛ̃bil ala na jilʊ̃ a Jerusalɛm waan a ba baalsı wa lɔ̃ɔn

'matãan a bala a sıdɛbɛ na tara, ka ba jaa sa.

XVII Ka a nyuur kpɛ a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ nı a wʊ taaba bala na pʊɔ a Saduseemıne gbul pɔ.

XVIII A ba nyɔɔr a nıtõnsı 'yɔ̃ɔ pɔɔfʊ die pɔ bar.

XIX Tıchɛ a tãsɔɔ a sı Soro tõ naa a wʊ malaka ka wʊ wa yuo a pɔɔfʊ die pãn na wʊ tɔɔ ba yin

XX tı 'yɛr, "Yı chen a Nãaŋmın puorfʊ yir bɛchaar pɔ na yı tı 'yɛr a nyɛvʊr paalaa nyã 'yɛr kʊ a nıbɛ."

XXI A wɛr na wa chaar ba kpɛ̃n be a Nãaŋmın puorfʊ yir bɛchaar pɔ, nıtãa lɛ a malaka na 'yɛr ba tı piel wile a nıbɛ. A Juu nıbɛ bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ nı a wʊ taaba mı wa lɔ̃ɔn taa na ba bʊɔl a Juu nıbɛ nıdierbe ba jaa lɔ̃ɔ taa na ba na guor a 'yɛr, na ba pãa tõ ıka ba chen a pɔɔfʊ die pɔ tı yuo a nıtõnsı waan.

XXII Tıchɛ ban wa tı ta a pɔɔfʊ die pɔ baa nyɛ nırɛ jaa ɛ. A ba lıɛb chen tı mana kʊrɔ ba,

XXIII "Sı chen tı nyɛ a pɔɔfʊ die dɔ̃dɔr na chɛnɛ kpal, ka a nırɛ 'lɔ na ara gu chɛnɛ ara a dɔ̃dɔr nɛɛ, tıchɛ sın wa yuo a pãn nırɛ jaa ba be be a die pɔ ɛ."

XXIV Ban wa wõ a anyãna ban man ka a Nãaŋmın puorfʊ yir guguro nıkpɛ̃ɛ nı a Juu nıbɛ bɔɔrlo nãmıne ka a ı ba chĩcham, a ba baala baa bɔ̃ɔ lɛn na ı ɛ.

XXV Ka a nırɛ ãsʊɔ wa 'yɛr kʊ ba, "Yı nyɛ a nıbɛ bala yın nyɔɔr pɔɔ, ba ben be a Nãaŋmın puorfʊ yir bɛchaar pɔ wile a nıbɛ."

XXVI Ka a Nãaŋmın puorfʊ yir guguro nıkpɛ̃ɛ tara a wʊ tõtõnbɔ chiin tı tara a nıtõnsı jaa jom waan. Baa tı fır ba ɛ, bojũu ba joro na dãbãɛ ıka a nıbɛ na lɔb ban nı kʊsıbɛ.

XXVII Ban wa waan ba, ba vɛ̃n ka ba ara a nıbɛrɛ niem, ka a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ na sʊʊr ba 'yɛr,

XXVIII "Saa kpãkpãan yı jaa 'yɛr ıka, yı taa lɛ ırɛ wa pʊrɔ a yuor nyãna wile nı nırɛ jaa go ɛ? Tıchɛ a yı chɛnɛ tɔr tı sɛɛ a Jerusalɛm nı a yı wiilfʊ nyãna, na yı bʊɔrɔ ıka yı de a daba nyãna jãı yele dɔɔl sı."

XXIX Ka a Pita nı a nıtõnsı bala na chɛ 'yɛr, "Sın tun Nãaŋmın nɛɛ gar nısaal.

XXX A sı sãakpãmıne Nãaŋmın lɛ sãı a Yesu a kũu pɔ, a 'lɔ yın yɔɔl a daa ju ka wʊ kpi.

XXXI Nãaŋmın 'mɔɔ wʊn don bin be a wʊ nũsʊ̃ɔ jie, ka wʊ ı Nãa nı Fafaara ıka wʊ kʊ a Isıral nıbɛ sɔr ka ba lıɛb ba tıɛr, na ba nyɛ vɛ̃ kʊfʊ.

XXXII Sın lɛ ı a anyãna dãasıɛ dẽme nı a Nãaŋmın Sıɛ 'lɔ wʊn de kʊ a bala na tu a wʊ nɛɛ."

XXXIII Ban wa wõ a anyãna, ba suur ir naa ka ba bʊɔrɔ a ba kʊfʊ.

XXXIV Tıchɛ ka a Farasee ãsʊɔ ban bʊɔlɔ Gamaliel na ı a Mosesı Nɛɛ wiwile, nırɛ jaa 'yɔ̃ɔnɔ̃ wʊ naa, ka wʊ ir ara a nıdierbe pɔ tı 'yɛr ıka, ba vɛ̃ ka a dɔɔr bala yi yõo bãlãa.

XXXV Tı na wʊ pãa 'yɛr kʊ ba, "Isıral dɔɔr, yı bɔ̃ɔnɔ̃ sʊ̃ a lɛ yın bʊɔrɔ ıka yı maal a nıbɛ banyãna.

XXXVI Sɔ̃ɔ kɔ̃ɔ lɛ a Tiudası dɔ̃ɔ ir 'yɛr gãdaa 'yɛr ıka nıkpɛ̃ɛ lɛ wʊ ı ka a dɔɔr kɔɔr anaar (400) ir turo wʊ. Ba kʊ wʊ naa ka a nıbɛ bala yɛ̃yɛl ka a jaa ı pɔrɔ.

XXXVII Ala puor lɛ ka a Judas na yi a Galilee a nıbɛ sɔrfʊ yuon ir nıyɔɔ ka ba turo wʊ. Ba mı kʊ wʊ naa ka a bala jaa na turo wʊ mı bũbur.

XXXVIII A lɛ jũu, maa na 'yɛr yı naa ıka yı ir nũu, tıchɛ a nıbɛ ba nyã bar. Yı bar ba a ba chiine. Ala ı a lɛ ban maala ın nırɛ lɛ bin an ın pɔrɔ.

XXXIX Tıchɛ ala ı Nãaŋmın sɛ̃ lɛ a yi, yaa be jaa na wa tõɔ ŋmaa a nıbɛ banyãna sɔr ɛ, yın wa bɔ̃ɔn naa ka a ı Nãaŋmın mãɛ lɛ yı jɛɛrɛ nı."

XL A nıbɛrɛ tu naa a lɛ a Gamaliel na 'yɛr, tı na ba bʊɔl a nıtõnsı fɔb ba tı kpãkpãan ba ıka ba taa lɛ ırɛ wa 'yɛrɛ 'yɛr pʊrɔ nı a Yesu yuor go ɛ, tı bar ba a ba chen.

XLI A nıtõnsı na wa yi a nıbɛrɛ banyãna niem, ba chılɛ naa, bojũu ba sɛɛn naa a dɔɔyɛ nı a vã difʊ a Yesu yuor jũu.

XLII Bıbir jaa lɛ ba ma be a be a Nãaŋmın puorfʊ yir bɛchaar pɔ wile a nıbɛ na ba mı yʊɔrɔ a yie ba gala ɛ, na ba wile a nıbɛ tı 'yɛrɛ a 'yɛr nõɔ ıka a Yesu lɛ ı a Nı-iraa.

VI

I A ber ala pɔ, a poturbo na waara pʊɔrɔ a bala ban dɔɔ a paal yuo pɔ, ka baa tʊɔrɔ 'yɛrɛ a Juu kɔkɔr ɛ, hũhũnõ na 'yɔ̃ɔnɔ̃ a bala na ı a Juu nıbɛ, bojũu a ba pɔɔkɔɛ maa nyɛ a bıbir jaa bõdiir ban ma põ ɛ.

II Be lɛ a nıtõnsı pie nı ayi bʊɔl a poturbo ba jaa lɔ̃ɔ taa wa 'yɛr, "A ba tara sɔr ka sın bar a Nãaŋmın 'yɛr 'yɛrfʊ tı põnõ bõdiir ɛ.

III A lɛ jũu yɛɛr, yı kaa a yı pɔ na yı ir dɔɔr ayopõi, bala yın bɔ̃ɔ ka ba sɛɛn a Nãaŋmın Sıɛ tı mı tara yɛ̃, ka sın de a tõmɔ̃ nyã kʊ ba.

IV Tıchɛ a sın 'lɔ mõɔ nıbir nı a Nãaŋmın sʊɔrfʊ nı a wʊ 'yɛr."

V A 'yɛr nyã pɛl ba jaa na duo a be pʊɔ, ka ba ir a nıbɛ banyãna. Sıteven a Nãaŋmın Sıɛ na sɛɛ ka wʊ mı tara sɔɔfʊ, nı Filip, nı Porokorusı, nı Nıkanor, nı Tımon, nı Pamenası, nı Nikolası na yi Antiok na wʊ lıɛb kpɛ a Juu nıbɛ puorfʊ pɔ.

VI A nıbɛ banyãna lɛ ba ir waan a nıtõnsı sɛ̃, ka ba dɔɔl ba nuur sʊɔr Nãaŋmın kʊ ba.

VII Ka a Nãaŋmın 'yɛr yaar, ka a poturbo mı na be a Jerusalɛm pʊɔrɔ 'yɔ̃ɔnɔ̃. A Juu nıbɛ bɔɔrlorbo yɔɔ jie mı sɔɔn de a 'yɛr.

VIII Nãaŋmın wãɛfʊ ben a Sıteven sɛ̃ ka wʊ tara kpɛ̃ɔ tõnɔ̃ nı a nɛ'maa tõyɔɔ a nıbɛ sɛ̃.

IX A nıbɛ bamıne na yi a ba lɔ̃ɔfʊ jie a ba bʊɔl ba, Mãɛ Sorbo, nı a Juu nıbɛ bamıne na yi a Sirenı nı a Aleksandiriya, ka bamıne mı yi a Sılısıya nı Asıya. A nıbɛ banyãna lɛ piel a nɛchırɛ na ba chırɛ nı a Sıteven.

X Tıchɛ baa tʊɔrɔ wʊ ɛ, a yɛ̃ 'lɔ a Nãaŋmın Sıɛ na kʊ wʊ a wʊ 'yɛrɛ nı.

XI A ba pãa sɔɔl tõ nıbɛ bamıne ka ba ŋmaa jir 'yɛr ıka, "Sın lɛ wõ a Sıteven na fere 'yɛrɛ 'yɛrdɛɛr 'yɔ̃ɔnɔ̃ a Mosesı nı a Nãaŋmın."

XII Tı tɔ a nıbɛ nı a nıbɛrɛ nı a Mosesı nɛɛ wiwiilbe 'yɔ̃ɔ ka ba nyɔɔ a Sıteven chiin a ba 'yɛr tɔɔrbɔ sɛ̃.

XIII Be lɛ ba waan jir ŋmarba ka ba wa 'yɛr, "A daba nyãna ba gala 'yɛr dɛbɛ wʊn 'yɛrɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ a Nãaŋmın puorfʊ yir chɛchɛ nyãna ɛ, nı a Mosesı nɛɛ wʊn bin ɛ.

XIV Sın mãɛ lɛ wõ wʊn 'yɛr ıka a Yesu na yi a Najaretı na ŋmɛr a jie nyãna, tı na wʊ lıɛb a binfʊ ala a Mosesı na dɔ̃ɔ bin kʊ sı."

XV Ka a bala jaa na jãnɛ a be a 'yɛr tɔɔrfʊ jie, kãan a Sıteven nie ka wʊ kaara fıka a malaka nie.

VII

I Be lɛ ka a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ sʊʊr wʊ, "Sırɛ lɛ a anyãna ban 'yɛr bıı?"

II Ka a Sıteven haa 'yɛr, "Yɛɛr nı sãamıne, yı chɛlɛ. A Nãaŋmın tır sʊɔ dɔ̃ɔ yi a sı sãa Abraham lɛ wʊn dɔ̃ɔ chɛnɛ be a Mesopotamiya wɛr pɔ sɛrɛ tı wa chen a Haran.

III A Nãaŋmın 'yɛr kʊ wʊ, 'Yi a fʊ tɛ̃e na fʊ bar a fʊ nıbɛ tı na fʊ chen wɛr yuo pɔ ın na wiil fʊ.' *(A Pielfʊ Gãn 12:1)*

IV "A wʊ yi a Chaldea wɛr pɔ na wʊ chen tı jãnɛ a Haran wɛr pɔ. A wʊ sãa na wa kpi baar lɛ a Nãaŋmın waan wʊ a kana yın ben kpıɛrɛ.

V Nãaŋmın ba kʊ wʊ bon jaa a kana ɛ, waa kʊ wʊ jibile jaa gba ɛ, bıı gbɛr nɛfʊ jie ɛ. Tıchɛ Nãaŋmın tır nɛɛ kʊ wʊ ıka 'lɔ nı a wʊ yɔn lɛ na so a jie, tı waa tara bie gba ɛ.

VI Nıtɔ̃ lɛ a Nãaŋmın 'yɛr kʊ a Abraham, 'A fʊ yɔn na ı naa sãanba paal sãan pɔ, na ba ı gbãgbaar ka ba ge ba yuom kɔɔr anaar (400).

VII Tıchɛ Nãaŋmın 'yɛr naa, ıka wʊn yaa naa a sãn a paal 'lɔ na maal ba a gbãgbaar. A anyã puor lɛ ban wa puor ma a jie nyãna.' *(A Pielfʊ Gãn 15:13, 14)*

VIII Nãaŋmın tır nɛɛ kʊ a Abraham a yʊɔr ŋmaafʊ yele. Abraham na wa dɔɔ a Isaakı, wʊ ŋmaa wʊn a yʊɔr a ber aniin daar. Ka a Isaakı mı dɔɔ a Jekɔb, ka a Jekɔb mı dɔɔ a sı sãamıne pie nı ayi.

IX "A sı sãamıne banyãna na tara nı a ba yɛbile Josefʊ nı nyuur jũu, na ba nyɔɔ wʊ da kʊ a Ijipitı dẽme. Tıchɛ ka a Nãaŋmın be a wʊ sɛ̃.

X Na wʊ faa wʊ yin a wʊ wõm a jaa pɔ. Wʊ kʊ naa a Josefʊ yɛ̃ na wʊ sʊ̃ʊ wʊ a wʊ nyɛ 'yɔ̃ɔfʊ a Faaro na ı a Ijipitı nãa niem, na wʊ maal wʊ ka wʊ ı a Ijipitı nı a nãa jie wʊ jaa nıkpɛ̃ɛ.

XI "Ka a kɔ̃ lo Ijipitı nı a Kanaan wɛr wʊ jaa waan dɔɔyɛ, ka a sı sãamıne ba nyɛrɛ bʊ̃diir ɛ.

XII Jekɔb na wa wõ ıka bʊ̃diir ben a be Ijipitı, wʊ tõn a sı sãamıne ka ba chen.

XIII A gbɛɛ ayi sʊɔ ban chen lɛ a Josefʊ wiil a wʊ mãɛ kʊ ba, ka a Faaro mı pãa bɔ̃ɔ a Josefʊ yir nıbɛ.

XIV A anyã puor lɛ a Josefʊ tõ bʊɔl a wʊ sãa Jekɔb nı a wʊ yir dẽme, a ba jaa ı nıbɛ lıjaata nı pie nı anũu (75).

XV Jekɔb chen a be a Ijipitı nı a sı sãamıne be lɛ ba jaa tı kpi.

XVI Ba tuo naa a ba ãgãma waan a Sekem wa ũu ba a yaa 'lɔ pɔ a Abraham na da a Hamor bibiir sɛ̃ a be a Sekem.

XVII "A sɔ̃ɔ na wa gbʊr ka a Nãaŋmın na maal a lɛ wʊn tır a nɛɛ kʊ a Abraham, a sı nıbɛ na be a Ijipitı dɔɔn paal.

XVIII Ala lɛ ka a nãyuo wa di na wʊ kaara a Ijipitı na waa bɔ̃ɔ a Josefʊ yele ɛ.

XIX Wʊ maal naa a sı nıbɛ putuyele na wʊ ge ba, na wʊ ma fır a pɔɔ pʊʊr ka bala wa dɔɔ bipılɛ ba lɔb ba 'yɔ̃ɔ a kʊ̃ɔ pɔ a ba kpi. *(A Yifʊ Gãn 1:22)*

XX "A sɔ̃ɔ nyãna lɛ ba dɔɔ a Mosesı, ka wʊ ı bivıla a Nãaŋmın niem. A ba guol wʊ ŋmɛrsı ata be a wʊ sãa yir.

XXI Ban wa yin wʊ tı bar a yõo, Faaro bipɔɔ de wʊn guol ka wʊ ı a wʊ mãɛ bidaba.

XXII Ba jãn naa Mosesı a Ijipitı tẽe yɛ̃ a jaa, ka wʊ kpɛ̃mɛ a wʊ 'yɛr nı a wʊ tõmɔ̃ pɔ.

XXIII "A lɛ a Mosesı na wa ta yuom lıjaayi (40), wʊ tıɛr naa a wʊ yɛɛr Isıral nıbɛ na wʊ ıka wʊ chen tı piir ba kaa.

XXIV Wʊ tı nyɛn a ba ãsʊɔ a Ijipitı nırɛ ãsʊɔ na gere ka wʊ ŋmaa de na wʊ kʊ a Ijipitı nırɛ 'lɔ.

XXV Mosesı tıɛr lɛ ıka a wʊ mãɛ nıbɛ na bɔ̃ɔn naa ıka 'lɔ lɛ a Nãaŋmın na de faan ba, tıchɛ baa tıɛrtɔ a lɛ ɛ.

XXVI A wɛr na wa chaar, wʊ tı nyɛn a Isıral nıbɛ ayi mı na jɛɛrɛ taa. Ka wʊ 'maal ba tı sʊrɔ ba, 'Yın yɛɛr nara, bo lɛ so a yı jɛɛrɛ taa?'

XXVII Tıchɛ a 'lɔ sʊɔ na tɔ̃ɔ a wʊ tɔ sʊɔ daan a Mosesı bar tı sʊʊr wʊ, 'An tõ fʊ ıka fʊ wa kaara sı na fʊ tɔɔrɔ a sı 'yɛr?

XXVIII Fʊ bɔɔrɔ naa ɪka fʊ mɪ kʊ ma nɪtãa lɛ fʊn kʊ a Ijipitɪ nɪrɛ a jãa wɛ?' *(A Yifʊ Gãn 2:14)*

XXIX Mosesɪ na wõ a 'yɛr nyãna ka wʊ jo chen tɪ kpɪɛrɛ a Midiyan, be lɛ wʊ be na wʊ wa dɔɔ dabil ayi.

XXX "Yuom lɪjaayi (40) na wa po, malaka wa lɪɛb bũu lɪrɛ tɪbile pɔ, na wʊ dũu a Mosesɪ be a mɔgɔ̃ɔ pɔ na gbʊr a Sinai tɔ̃ɔ par.

XXXI Wʊn wa nyɛ a lɛ ka a nɛ'maa wʊ, a wʊ tɔɔ gbʊr ɪka wʊ kaa. Be lɛ wʊ wõ a Soro kɔkɔr na 'yɛr,

XXXII "'Maa lɛ ɪ a fʊ sãamɪne Nãaŋmɪn, Abraham, Isaakɪ nɪ a Jekɔb Nãaŋmɪn.' Ka a dãbãɛ kpɛ a Mosesɪ waa lɛ 'lara na kaa ɛ. *(A Yifʊ Gãn 3:6)*

XXXIII "Ka a sɪ Soro pãa 'yɛr kʊ wʊ, 'Yaa a fʊ nafɔɔr bar, a jie fʊn ara ɪ naa jichɛchɛ.

XXXIV N nyɛ naa a n nɪbɛ be a Ijipitɪ pɔ ban gere, n wõ naa ba hɔ̃ʊnfʊ naa suu ɪka n wa faa ba. Wa, ka n tõ fʊ a be a Ijipitɪ.' *(A Yifʊ Gãn 3:5-10)*

XXXV "A Mosesɪ nyãna nɪ wʊ ju ban tɔr bar tɪ sʊʊr wʊ, 'An lɛ 'yɔ̃ɔ fʊ ɪka fʊ kaara sɪ na fʊ tɔɔrɔ a sɪ 'yɛr?' 'Lɔ lɛ a Nãaŋmɪn mãɛ tõ a sɔ̃ɔ 'lɔ a malaka na wa dũu wʊ 'lɪrɛ a bũu a tɪbile pɔ, ɪka wʊ tɪ ɪ a ba nɪkpɛ̃ɛ nɪ a ba fafaara.

XXXVI 'Lɔ lɛ tɪ de ba nie na wʊ tõ tõ yɔɔ be a Ijipitɪ tẽe pɔ, nɪ a Man Jɪɛ par nɪ a mɔgɔ̃ɔ pɔ ban be a yuom lɪjaayi (40).

XXXVII A Mosesɪ nyãna nɪ wʊ ju lɛ 'yɛr kʊ a Isɪral nɪbɛ ɪka, 'Nãaŋmɪn na tõ naa a 'yɛ'yɛrɛ ãsʊɔ a maa kaar ka wʊ yi a yɪ mãɛ nɪbɛ pɔ.'

XXXVIII Wʊ dɔ̃ɔ pʊɔ a nɪyɔɔ bala pɔ be a mɔgɔ̃ɔ pɔ, 'matãan a sɪ sãakpãmɪne ka a malaka 'yɛr 'yɛr kʊ wʊ be a Sinai Tɔ̃ɔ par na ɪ nyɛvʊr 'yɛr ka wʊ 'yɛr kʊ sɪ.

XXXIX "Tɪchɛ a sɪ sãakpãmɪne tɔr wʊ naa, na baa tu a wʊ nɛɛ ɛ. Ba tɔr wʊn bar ka a ba tɪɛr lɪɛb chen be a Ijipitɪ.

XL Ba 'yɛr kʊ a Aaron, 'Maal ŋmɪmɛ kʊ sɪ ka a ma de sɪ nie, a Mosesɪ 'lɔ̃nɔ̃ na yin sɪ a Ijipitɪ saa bɔ̃ɔ bo nɪ tara wʊ ɛ.' *(A Yifʊ Gãn 32:1)*

XLI A ba mɛ bʊtɪɪ a daar 'lɔ̃nɔ̃ ka wʊ nyɛtãan nele, na ba waan bomo wa lon bɔɔr a jie na ba dãɛn 'yɔ̃ɔn a ba nũu bɔ̃maalaa nyãna.

XLII Tɪchɛ ka a Nãaŋmɪn lɪɛb puor 'yɔ̃ɔ ba, na wʊ bar ba ka ba puoro a saaju bomo. Ka anyãna tɪ tuor a lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ ãsʊɔ na dɔ̃ɔ sɛb, wʊ sʊʊr naa, 'A yɪn Isɪral nɪbɛ, yɪn be a mɔgɔ̃ɔ pɔ a yuom lɪjaayi (40) na yɪ dɔ̃ɔ waan a bɔɔrlo bomo maa lɛ yɪ wa kʊ bɪɪ?

XLIII Kai, tɪ a bʊtɪbɛ ala yɪn kaara lɛ a Molokɪ nɪ ŋmɛrbir ŋmɪn Arefan, a tɪbɛ anyãna lɛ yɪ dɔ̃ɔ maal puoro. A lɛ jũu, ɪn vɛ̃ naa ka ba nyɔɔr yɪ chiin a Babilon puor ka yɪ tɪ kpɪɛrɛ a be.' *(Amosɪ 5:25-27)*

XLIV "A sɪ sãakpãmɪne dɔ̃ɔ maal gãma yir be a mɔgɔ̃ɔ pɔ ka a ɪ dãasɪɛ, ba maal wʊ naa nɪtãa lɛ a Nãaŋmɪn na man wiil a Mosesɪ ka wʊ nyɛ.

XLV A gãma yir nyã lɛ a sɪ sãakpãmɪne tara ka a Josua de ba a nie ka ba waan, a ba wa faa a wɛr nyã pɔ a nɪyor na dɔ̃ɔ kpɪɛrɛ ka a Nãaŋmɪn dii ba bar. A gãn yir nyã ben be lɛ̃ɛɛ tɪ tãn a Nãa David sɔ̃ɔ.

XLVI Nãaŋmɪn maal vɪla kʊ wʊ ka wʊ ɪka wʊn mɛn yir kʊ a Jekɔb Nãaŋmɪn.

XLVII Tɪchɛ Solomon lɛ wa mɛ a yir kʊ a Nãaŋmɪn.

XLVIII "Fʊ̃ʊ kaa, a Nãaŋmɪn nyã na ɪ a saaju sʊɔ, ba kpɪɛrɛ a yie anyã nɪbɛ na mɛ ɛ. Nɪtãa lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ ãsʊɔ na dɔ̃ɔ 'yɛr,

XLIX 'Saaju lɛ ɪ a maa nakɔɔ, ka a tẽe ɪ a n gbɛɛ dɔɔlfʊ jie. Ka a sɪ Soro sʊʊr, yir bo tɔ lɛ yɪn mɛ kʊ ma? Bɪɪ nyɪnɛ lɛ na ɪ a n pɛ̃nfʊ jie?

L A ba ɪ a maa nũu lɛ maal anyãna a jaa ɛ?' *(Isaiya 66:1-2)*

LI "Yɪn nyãkpãɛn dẽme na ɪ nɪbɛ na ba wõnõ 'yɛr ɛ, yɪ kaara a yɪ sãamɪne kaar. Yɪ maa sɔɔ kʊ a Nãaŋmɪn Sɪɛ sɔr ɛ.

LII Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ jaa ba be be ka a yɪ sãamɪne ba ge wʊ ɛ. Ba gba kʊ naa bala na de nie mʊɔl 'yɛr a Torfʊ Sʊɔ 'lɔ waa 'yɛr. A põpãanyã, yɪn gba lɛ gar 'yɔ̃ɔ wʊ na yɪ kʊ wʊ.

LIII Yɪn lɛ de a Nãaŋmɪn nɛɛ wʊn kʊ a malaka a wʊ wa kʊ yɪ ka yɪ de tõnɔ̃ nɪ, tɪchɛ a yɪ tɔr bar."

LIV A 'yɛr nyãna ban wa wõ, ka ba suur ir a ba kpar kparaa jur 'yɔ̃ɔnɔ̃ wʊ.

LV Tɪchɛ a Sɪteven a Nãaŋmɪn Sɪɛ na sɛɛ a wʊ dʊl kaa saaju na wʊ nyɛ a Nãaŋmɪn tɪɪr, ka a Yesu ara a Nãaŋmɪn nũsʊ̃ɔ jie.

LVI Ka wʊ 'yɛr, "Yɪ nyɛ ka, n nyɛ naa saaju na yuo ka a Nɪsaal Bie ara a Nãaŋmɪn nũsʊ̃ɔ jie."

LVII A anyãna ban wõ ba pɔɔn a tobo tɪ ŋme chɛlma na ba tɪ mɪl wʊ,

LVIII na ba tɔɔ wʊ yin a tẽe chɛ̃chɛ̃ɛ tɪ piel lɔɔrɔ wʊ nɪ kʊsɪbɛ. Ka a bala na di dãasɪɛ yaar a ba fuusɪ bin pɔlbile kɔ̃ɔ ban bʊɔlɔ Sɔɔl sɛ̃.

LIX Ban lɔɔrɔ wʊ a lɛ nɛ na kʊ ka wʊ sʊʊr Yesu, "N Soro Yesu de a n sãɛ."

LX Wʊ lon gbur dumo tɪ pãa ŋme chɛlma 'yɛr, "N Soro taa ɪrɛ wa yaara ba sãn ɛ." A anyãna lɛ wʊ 'yɛr baar tɪ ŋmaa vʊʊr.

VIII

I A Sɔɔl mɪ dɔ̃ɔ sɔɔ ɪka ba kʊ a Sɪteven. A daar 'lɔ̃nɔ̃ jaa lɛ ba piel gere a Nãaŋmɪn puorbo be a Jerusalɛm. Ka ba jaa ŋma yaar a bamɪne chen Judiya a bamɪne mɪ

chen Samariya tıchɛ a nıtõnsı tɛɛ be a Jerusalɛm.

II Nıbɛ bamıne na joro a Nãaŋmın 'mɔɔn a Sıteven ũu tı na ba kõ a kuor.

III Tıchɛ ka a Sɔɔl mʊ̃ɔ nıbir bur buro a pupuorbiir gbulsı bara, na wʊ yɔɔrɔ kpıɛrɛ a yie nyɔɔrɔ dɔɔr nı pɔbɔ tı 'yɔ̃ɔnɔ̃ a pɔɔfʊ die pɔ.

IV A bala na jo ŋma a dɛ̃dɛ̃me chɛnɛ na mʊɔlɔ a Nãaŋmın 'yɛr jie jaa ban chen.

V Filip chen Samariya tɛ̃e pɔ, na wʊ tı 'yɛr ıka Yesu lɛ a Nı-iraa a be.

VI A nıyɔɔ na wa wõ a lɛ a Filip na 'yɛr tı mı nyɛ a nɛ'maa tõmɔ̃ wʊn tʊ̃, a ba yuo toor chɛlɛ a lɛ wʊn 'yɛrɛ.

VII A sıdɛbɛ ala na dɔ̃ɔ pɔɔrɔ a nıbɛ ŋmen chɛlsı wa yin a nıbɛ pɔ, ka a gbɛkũn nı a gbɛrsı yɔɔ jaa sa.

VIII Ka a tɛ̃e 'lɔ dɛ̃me ba jaa chılɛ.

IX Daba kɔ̃ɔ dɔ̃ɔ be be ban bʊɔlɔ Simon na wʊ ma tõnɔ̃ tãsɔɔ tõmɔ̃ ka a 'maa a Samariya nıbɛ nɛɛ, na wʊ ma wile a wʊ mãɛ ıka nıkpɛ̃ɛ lɛ wʊ ı.

X A nıbɛ ba jaa, a bɛrɛ nı a bil ba jaa ma yuon toor chɛlɛ wʊ tı 'yɛrɛ, "A daba nyã 'lɔ kpɛ̃ɔ ı naa a gãdaa sʊɔ kpɛ̃ɔ."

XI Ba turo wʊ naa bojũu a kor naa wʊn tõnɔ̃ a tãsɔɔ tõmɔ̃ ka a 'maa ba nɛɛ.

XII Tıchɛ a lɛ ban wa sɔɔ de a lɛ a Filip na 'yɛr a 'yɛr nõɔ nyã na ı a Nãaŋmın nãalõʊ 'yɛr, nı a Yesu na ı a Nı-iraa yuor, dɔɔr nı pɔbɔ ba jaa son a Nãaŋmın kõɔ.

XIII A Simon mı sɔɔ naa ka ba so wʊ a Nãaŋmın kõɔ a wʊ turo a Filip yʊɔrɔ, a nɛ'maa tõyɔɔ wʊn nyɛ wʊn tʊ̃.

XIV A nıtõnsı na be a Jerusalɛm na wa wõ ıka a Samariya nıbɛ mı sɔɔn de a Nãaŋmın 'yɛr, ba tõn Pita nı Jɔɔn a ba sɛ̃.

XV Ban tı ta, ba sʊɔr Nãaŋmın kʊ a nıbɛ ka ban nyɛ a Nãaŋmın Sıɛ.

XVI Bojũu Nãaŋmın Sıɛ ba kpɛ ãsʊɔ jaa sɛrɛ ɛ, tıchɛ a Nãaŋmın kõɔ lɛ ba so ba, nı a sı Soro Yesu yuor.

XVII Ka a Pita nı a Jɔɔn pãa dɔɔl ba a nuur a ba nyɛ a Nãaŋmın Sıɛ.

XVIII Simon na nyɛ a lɛ a nıtõnsı na dɔɔl ba a nũu ka ba nyɛ a Nãaŋmın Sıɛ, a wʊ de libie kʊ ba,

XIX tı 'yɛr, "Yı mı kʊ ma a kpɛ̃ɔ nyãna ka maa wa dɔɔl nırɛ jaa a n nũu, a wʊ mı ma nyɛ a Nãaŋmın Sıɛ."

XX Ka a Pita 'yɛr kʊ wʊ, "Fʊ̃ʊ nı a fʊ libie jaa yı wɛ, bojũu fʊ tıɛr ıka fʊn tʊ̃ɔ da a Nãaŋmın kʊfʊ nı libie.

XXI Faa tara sɔr na lɔ̃ɔ tõn sı ɛ, bojũu a fʊ nyãa ba tor a Nãaŋmın sɛ̃ ɛ.

XXII Lıɛb a fʊ pututıɛr nyãna na fʊ sʊɔr a sı Soro amıne sɛ̃ wʊn vɛ̃n kʊ fʊ a fʊ tıɛr dɛɛr nyãna fʊn tara.

XXIII N nyɛn bɔ̃ɔn fʊn ı pubier sʊɔ ka a yelbier nyɔɔ fʊ pɔɔ."

XXIV A Simon pãa 'yɛr, "Yı sʊɔr a Nãaŋmın kʊ ma ka ala yın 'yɛr taa waara a n sɛ̃ ɛ."

XXV A lɛ Pita nı a Jɔɔn na wa man 'yɛr a Nãaŋmın 'yɛr baar, ba lıɛb kulo a Jerusalɛm ba 'yɛrɛ naa a 'yɛr nõɔ nyãna a tẽbil ala na chɛɛl a Samariya.

XXVI Nãaŋmın malaka 'yɛr kʊ a Filip, "Ir suu de a sɔr 'lɔ na yi a mɔgɔ̃ɔ pɔ tu a Jerusalɛm chen a Gaja."

XXVII Lɛ lɛ wʊ ir chiine, na wʊ tı tuor a Etiyopiya daba ãsʊɔ ban maal ka wʊ ab na wʊ ı nıkpɛ̃ɛ kaara a Etiyopiya nãpɔɔ ban bʊɔlɔ Kandası libie. Jerusalɛm lɛ wʊ chen tı puor,

XXVIII na wʊ lıɛb kulo jãnɛ a wʊ wii torko pɔ na wʊ kara a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ Isaiya gãn.

XXIX Ka a Nãaŋmın Sıɛ 'yɛr a Filip, "Chen tı gbʊr a torko par."

XXX A Filip jo chen a be a torko par na wʊ wõ a daba na kara a Isaiya gãn a wʊ sʊʊr wʊ, "Fʊ bɔ̃ɔ naa lɛ par fʊn kara ɔ?"

XXXI Ka a daba 'yɛr, "Ŋmınɛ ın ırɛ wa bɔ̃ɔ a par, ka nırɛ baa wiil ma ɛ?" Tı na wʊ bʊɔl a Filip ka wʊ do jãnɛ a torko pɔ.

XXXII A anyãna lɛ a da-abbaa 'lɔ̃nɔ̃ dɔ̃ɔ kara a Nãaŋmın gãn pɔ, "Ba nyɔɔ wʊn chiine fıka pɛr na tı kʊ, Wʊ ın jaa gbul fıka pele ban põnõ a kɔɔl na waa haa nɛɛ ɛ.

XXXIII Wʊ siir a wʊ mãɛ a lɛ ban ba tɔɔr a wʊ 'yɛr kaa tor ɛ. An lɛ na tʊ̃ɔ 'yɛr a wʊ bal nıbɛ 'yɛr? A wʊ nyɛvʊr ba tal tɛɛr a ka a wɛr pɔ ɛ." *(Isaiya 53:7, 8)*

XXXIV Ka a da-abbaa nyã sʊɔr a Filip, "Yãayãabılɛ, 'yɛr kʊ ma, an 'yɛr lɛ a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ nyã 'yɛrɛ? Wʊ mãɛ 'yɛr lɛ wʊ 'yɛrɛ bıı nırɛ kõɔ 'yɛr lɛ wʊ 'yɛrɛ?"

XXXV A Filip pãa piel na wʊ de a Nãaŋmın gãn 'yɛr nyãna man a Yesu 'yɛr nõɔ kʊ wʊ.

XXXVI Ban 'mataa chiine tı ta kõɔ kɔ̃ɔ par a sɔr pɔ, ka a da-abbaa 'lɔ 'yɛr, "Nyɛ kõɔ, bãa lɛ so ka fʊ kõ so ma a Nãaŋmın kõɔ ɛ?" 1

XXXVIII Tı na wʊ tɔɔ a torko a wʊ ara, ka a 'lɔ nı a Filip 'mataa kpɛ a kõɔ pɔ, ka a Filip so wʊ a Nãaŋmın kõɔ.

XXXIX Ban wa yi a kõɔ pɔ, Nãaŋmın Sıɛ wa jaa naa a Filip chiin ka a da-abbaa 'lɔ ba lɛ nyɛ wʊ go ɛ. Tı de wʊ sɔr chılɛ kulo.

XL Tıchɛ ka a Filip tı yi naa Ajotusı na wʊ 'yɛrɛ a Nãaŋmın 'yɛr a tẽn ala a jaa tı tãn Sisariya.

---

1 **VIII:XXXVI 8:36** A gãma amıne pɔ, baa 'yɔ̃ɔ a põfʊ lıjɛr nı pie nı ayopõi ɛ ıka, 37 *Ka a Filip 'yɛr, "Ala ı fʊ sɔɔn de a Yesu Kırısıto nı a fʊ nyãa wʊ jaa." Ka a daba 'yɛr, "N sɔɔ naa a Yesu Kırısıto ıka, 'lɔ lɛ a Nãaŋmın Bidaba."*

IX

I A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ lɛ a Sɔɔl chɛnɛ pʊrɔ a sɪ Soro poturbo ju, na wʊ bʊɔrɔ ɪka wʊ kʊ ba. Wʊ chen naa a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ sɛ̃,

II na wʊ tɪ sʊɔr sɔr de gãn na chiin a ba lɔ̃ɔfʊ jiir ala na be a Damaskus ɪka 'lɔ wa tɪ nyɛ nɪrɛ na turo a Sɔr nyã, ka pɔɔ lɛ bɪɪ daba lɛ wʊ tõɔ nyɔɔr ba waan a Jerusalɛm.

III Ala lɛ wʊ de a sɔr chiine tɪ gbʊrɔ a Damaskus ka chãa yi be a saaju ajienaa wa nyɪɪr jil wʊ.

IV Ka wʊ lo tẽe tɪ wõ kɔkɔr na bʊɔlɔ wʊ sʊrɔ, "Sɔɔl, Sɔɔl, bo lɛ so a fʊ gere ma a lɛ?"

V Ka a Sɔɔl sʊʊr, "An lɛ fʊ ɪ Soro?" Ka wʊ 'yɛr, "Maa lɛ ɪ a Yesu fʊn gere.

VI Põpãanyã, ir na fʊ kpɛ be a tẽe pɔ, ban wiil fʊ naa a lɛ fʊn na ɪ."

VII Ka a dɔɔr bala nɪ a Sɔɔl na 'mataa chiine gĩe ara, na ba wõ a dɔɔn, tɪchɛ baa nyɛ nɪrɛ ɛ.

VIII Ka a Sɔɔl ir a tẽe ara na wʊ yuo a nɪbie tɪ waa lɛ nyɛrɛ ɛ. A ba nyɔɔ wʊ a nũu tɔɔ kpɛ̃n be a Damaskus.

IX Wʊ maal ber ata waa lɛ nyɛrɛ ɛ, waa di bõdiir bɪɪ nyũ kõɔ ɛ.

X Tɪchɛ a poturo ãsʊɔ ben a be Damaskus a ba bʊɔlɔ wʊ Ananias ka a sɪ Soro wa bʊɔl wʊ a jãna pɔ, "Ananias." A wʊ sɔɔ, "Ɔɔ, n Soro."

XI Ka a Soro 'yɛr kʊ wʊ, "Ir de a Sɔr Dẽdẽe chiine na fʊ tɪ ta a Judas yir sʊʊr daba na yi Tasusɪ a ba bʊɔlɔ Sɔɔl, be lɛ wʊ be sʊɔrɔ Nãaŋmɪn.

XII A wʊ jãna pɔ, wʊ nyɛn daba ban bʊɔlɔ Ananias na dɔɔl wʊ nũu ka wʊ lɛ nyɛrɛ."

XIII A Ananias 'yɛr, "N Soro, n wõn a daba nyã yelyɔɔ a lɛ wʊn ge a fʊ nɪsõn a be a Jerusalɛm.

XIV A ka mɪ a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ mɪ kʊ wʊn sɔr ɪka wʊ wa nyɔɔr a bala jaa na bʊɔlɔ a fʊ yuor."

XV Tɪchɛ ka a Soro 'yɛr kʊ a Ananias, "Chen, a daba nyãna lɛ ɪ a n bõ-iraa ka wʊn tuo a maa yuor chiin a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ pɔ, nɪ a ba nãmɪne sɛ̃, lɔ̃ɔn a Isɪral nɪbɛ.

XVI Ĩn wiil wʊ naa a lɛ wʊn na di dɔɔyɛ a n yuor jũu."

XVII Be lɛ a Ananias ir chen tɪ kpɛ be a yir, na wʊ tɪ dɔɔl wʊ a nũu tɪ 'yɛr kʊ wʊ, "N yɛbɛ Sɔɔl, a sɪ Soro Yesu na yi fʊ be a sɔr pɔ fʊn waara lɛ tõ ma a fʊ sɛ̃ ka fʊn lɛ nyɛrɛ go, na fʊ sɛɛn a Nãaŋmɪn Sɪɛ."

XVIII Ajienaa ka bõnyɪnsɪ 'lɔɔr a Sɔɔl nɪbie pɔ lo a wʊ lɛ nyɛrɛ go. Wʊ ir naa a ba tɔ̃ɔ so wʊ a Nãaŋmɪn kõɔ.

XIX Wʊn wa di a bõdiir baar wʊ lɛ nyɛn kpɛ̃ɔ, na wʊ jãnɛ a poturbo bala sɛ̃ a be a Damaskus bãlãa.

XX Ajienaa, wʊ piel 'yɛrɛ a Nãaŋmɪn 'yɛr be a ba lɔ̃ɔfʊ jiir, na wʊ 'yɛrɛ ɪka a Yesu ɪ naa Nãaŋmɪn Bie.

XXI Bala jaa na wõ a wʊ 'yɛr ka a 'maa ba nɛɛ a ba sʊrɔ, "A ba ɪ a daba nyãna lɛ ir gere a bala a be a Jerusalɛm na bʊɔlɔ a yuor nyãna ɛ? Na wʊ wa a ka mɪ ɪka wʊ wa nyɔɔr a bala mɪ chiin tɪ kʊ a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ ɛ?"

XXII Tɪchɛ ka a Sɔɔl kpɛ̃ɔ chɛnɛ pʊɔrɔ 'yɔ̃ɔnɔ̃ ka wʊ 'yɛr tɔ̃ɔ a Juu nɪbɛ na kpɪɛrɛ a Damaskus na wʊ wiil ba ɪka a Yesu lɛ ɪ a Nɪ-iraa.

XXIII Ber yɔɔ na wa po, a Juu nɪbɛ guor taa ɪka ba kʊ a Sɔɔl,

XXIV tɪchɛ kaa a Sɔɔl bɔ̃ɔn a ba guorfʊ. Mɔ̃tɔ̃ɔ nɪ tãsɔɔ jaa lɛ ba mɔ̃ɔ nɪbir guro wʊ a tẽe dɔ̃dɔɪ nɛɛr, bʊɔrɔ a wʊ kɔ̃ fʊ.

XXV Tɪchɛ ka a bala na turo wʊ 'mɔɔ wʊ 'yɔ̃ɔ pɪɛ pɔ tãsɔɔ na ba tur wʊ bar ka wʊ tu a dãpuor dachin pɔ suu.

XXVI Wʊn tɪ ta Jerusalɛm, wʊ bʊɔrɔ naa ɪka wʊ lɔ̃ɔnɔ̃ nɪ a poturbo tɪchɛ a ba joro wʊ dãbãɛ, baa sɔɔ ɪka wʊ ɪ naa a poturo ãsʊɔ ɛ.

XXVII Tɪchɛ ka a Banabasɪ tara wʊ chiin be a nɪtõnsɪ sɛ̃. 'Lɔ lɛ pãa man kʊ ba a lɛ a Sɔɔl na nyɛ a sɪ Soro a sɔr pɔ, ka a Soro 'yɛr 'yɛr kʊ wʊ. Wʊ 'yɛr ɪka a be a Damaskus wʊ mʊɔl 'yɛr a Yesu yuor 'yɛr, na wʊ ta jo dãbãɛ ɛ.

XXVIII A Sɔɔl jãnɛ a be a ba sɛ̃ na wʊ so wʊ mãɛ yʊɔrɔ be a Jerusalɛm na wʊ mʊɔlɔ a sɪ Soro Yesu yuor 'yɛrɛ ba joro dãbãɛ ɛ.

XXIX Wʊ ma 'yɛrɛ naa ka a 'lɔ nɪ a Juu nɪbɛ bala ban dɔɔ a paal yuo pɔ ka baa tʊɔrɔ 'yɛrɛ a Juu kɔkɔr ɛ, ma chɪrɛ taa, ka ba bʊɔrɔ a wʊ kʊfʊ.

XXX A poturbo na wa wõ a nɪtɔ̃ ba tara wʊn chiin a Sisariya tɪ bar ka wʊ chen Tasusɪ.

XXXI Damfʊ ba lɛ be a bala na puoro be a Judiya, Galilee nɪ a Samariya, ka a nyã'maar. Ba kpɛ̃mɛ naa ka a Nãaŋmɪn Sɪɛ 'yɔ̃ɔ ba ãkpɛ̃ɔ ka ba nɔ̃ɔnɔ̃ na ba joro a sɪ Soro dãbãɛ.

XXXII Ka a Pita yʊɔrɔ a tẽn na wʊ wa chen Lida ɪka wʊ tɪ piir a Nãaŋmɪn puorbo kaa.

XXXIII Be lɛ wʊ tɪ nyɛ daba ban bʊɔlɔ Ainɪyas na gbɛr gã yuomo aniin.

XXXIV Ka a Pita bʊɔl wʊ, "Ainɪyas, Yesu yuor pɔ, sa. Ir saaju na fʊ pilõ a fʊ bõgãnaa." Ajienaa lɛ a Ainɪyas ir saaju.

XXXV Ka a Lida nɪbɛ ba jaa nɪ a Saron nɪbɛ na nyɛ a lɛ, a ba lɪɛb puoro a sɪ Soro.

XXXVI Pɔɔ kɔ̃ɔ mɪ na dɔ̃ɔ puoro ben a be Jopa, ka ba bʊɔlɔ wʊ Tabita, a yo bõ'yen 'lɔ̃nɔ̃ lɛ ba lɪɛb bʊɔlɔ Dɔɔkas. Wʊ ma maala na vɪla na wʊ sõnɔ̃ a nɔ̃n dẽme.

XXXVII A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ lɛ wʊ ɪ baal na wʊ kpi, a ba so wʊ a kõɔ don gaal be a bɔɔpɪɛ pɔ.

XXXVIII Lida nɪ a Jopa mɪ ba jãa ɛ, kaa a pupuorbo wõ ɪka a Pita ben a Lida, a ba tõ nɪbɛ ayi ka ba tɪ sʊɔr wʊ, “Yãayãabɪlɛ a wʊ wa fɔɔ.”

XXXIX Ka bala naa Pita jaa 'mataa chen, wʊn wa ta ba de wʊn don be a bɔɔpɪɛ die pɔ. A pɔɔkɔɛ ba jaa ara na jilɔ̃ wʊ kõnõ na ba wile a Pita a fuusɪ nɪ a fɔɔr a Dɔɔkas na maal wʊn dɔ̃ɔ chɛnɛ be a ba sɛ̃.

XL Pita diin ba jaa a ba yi a be a die pɔ, tɪ na wʊ gbur dumo sʊɔr Nãaŋmɪn, na wʊ lɪɛb tor a kũu tɪ 'yɛr, “Tabita ir.” A wʊ yuo a nɪbie nyɛ a Pita na wʊ ir jãnɛ.

XLI Ka a Pita nyɔɔ wʊ a nũu sõʊ wʊ a wʊ ir ara, tɪ pãa bʊɔl a bala na sɔɔ nɪ a pɔɔkɔɛ ka ba kpɛ wa nyɛ a wʊ ɪ nɪ nɪbir.

XLII Ka a yele nyãna yaar a Jopa wʊ jaa ka a nɪbɛ yɔɔ jie wa sɔɔ a sɪ Soro.

XLIII A Pita jɛ̃n be a Jopa bãlãa a daba kɔ̃ɔ ban bʊɔlɔ Simon na ma nɔ̃nɔ̃ gãma yir.

X

I Be a Sisariya, daba kɔ̃ɔ dɔ̃ɔ be be a ba bʊɔlɔ wʊ Konɪlɪyɔs, wʊ be naa a sojasɪ gbul 'lɔ pɔ a Itali nɪbɛ na bʊɔlɔ a sojasɪ kɔbaa nɪkpɛ̃ɛ.

II 'Lɔ naa wʊ yir dẽme ba jaa puoro naa na ba joro Nãaŋmɪn dãbãɛ, na wʊ ma kʊrɔ a nɪbɛ bala an wõnõ pɔrɔ, na wʊ mɪ ma sʊɔrɔ a Nãaŋmɪn ba gala ɛ.

III Bɪbir ãsʊɔ lɛ a mɔ̃tɔ̃ɔ na wa bal, a wʊ gã jãn jaa chɛchɛ nyɛ a Nãaŋmɪn malaka a wʊ wa ara a wʊ sɛ̃ tɪ bʊɔl wʊ, “Konɪlɪyɔs.”

IV Ka wʊ chaal a lɛ 'yɔ̃ɔ wʊ tɪ sʊʊr, “Bo lɛ N Soro?” Ka a malaka 'yɛr, “A fʊ puorfʊ nɪ a kʊfʊ fʊn kʊrɔ a nɔ̃n dẽme don tɪ pɔɔ a Nãaŋmɪn ka wʊ tara a fʊ tɪɛr.

V Põpãanyã, tõ nɪbɛ ka ba chen a Jopa tɪ tara daba kɔ̃ɔ na di Simon tɪ ba bʊɔlɔ wʊ Pita a wʊ wa.

VI Wʊ kpɪɛrɛ naa a daba na nɔ̃nɔ̃ gãma mɪ na di a Simon yir, ka a wʊ yir gbʊr a man kpɛ̃ɛ gogoro.”

VII A malaka na wa chen baar, Konɪlɪyɔs bʊɔl naa a wʊ tõtõnbɔ ayi nɪ a soja ãsʊɔ mɪ na puoro na ma sõnɔ̃ wʊ.

VIII Wʊ man a lɛ jaa na ɪ tɪ tõ ba a Jopa.

IX A wɛr na wa chaar mɔ̃tɔ̃tuo sõɔ, ka ba be a sɔr pɔ chiine tɪ gbʊrɔ a tẽe, a Pita mɪ don a gar ju Nãaŋmɪn sʊɔrfʊ jie.

X Ka a kɔ̃ kpɛ wʊ a wʊ bʊɔrɔ bõkɔ̃ɔ na di, ban chɛnɛ maala a bõdiir ka a dedee kpɛ wʊ.

XI A wʊ nyɛ saaju na yuo a wʊ nyɛ bõkɔ̃ɔ fɪka fɔkpɛ̃ɛ na gbũ jiir anaar ka wʊ suro wa gbʊrɔ a tẽe.

XII Ka a dõgbɛɛ anaar a jaa bʊrɔ be be nɪ a tẽe bövʊʊrsɪ nɪ a lubilɔɔrsɪ a jaa.

XIII Be lɛ a kɔkɔr pãa 'yɛr kʊ wʊ, “Pita, ir kʊ 'wɔb.”

XIV Tɪchɛ ka a Pita 'yɛr, “Sɪrɛ jaa, kai. N Soro, n ba 'wɔb a dõdɛbɛ anyãna nɪ a dõchiirsɪ anyãna ãsʊɔ jaa ɛ.”

XV Ka a kɔkɔr lɛ 'yɛr go, “Ta bʊɔl bon jaa bõdɛɛr 'lɔ a Nãaŋmɪn na maal a wʊ ɪ bösʊ̃ ɛ.”

XVI Gbɛɛ ata lɛ a ɪ, tɪchɛ ka a fɔbaa lɛ jaa a lɛ nɛ don a saaju ajienaa.

XVII Lɛ a Pita na chɛnɛ pɛrɛ a nyɛfʊ nyã par, ka a dɔɔr bala a Konɪlɪyɔs na tõ mɪ nyɛn a Simon yir na ba ara a dɔ̃dɔr nɛɛ.

XVIII Ba bʊɔl sʊʊr, “Daba na di Simon tɪ ba bʊɔlɔ wʊ Pita ka lɛ wʊ kpɪɛrɛ ɔ?”

XIX Lɛ a Pita na chɛnɛ tɪɛrɛ a nyɛfʊ nyãna ka a Nãaŋmɪn Sɪɛ 'yɛr kʊ wʊ, “Simon, dɔɔr ata lɛ bʊɔrɔ fʊ sʊrɔ.

XX Ir suu a ba sɛ̃, taa ɪrɛ wa baala fʊn na lɔ̃ɔ chiin ba ɛ, maa lɛ tõ ba.”

XXI Ka a Pita ir suu tɪ nyɛ a nɪbɛ na wʊ 'yɛr, “Maa lɛ ɪ a nɪrɛ yɪn bʊɔrɔ, bãa 'yɔ̃ɔ yɪ wa?”

XXII A ba 'yɛr, “Konɪlɪyɔs na ɪ a sojasɪ nɪkpɛ̃ɛ sɛ̃ lɛ sɪ yi. A wʊ yele tor naa ka wʊ ɪ nɪrɛ na joro Nãaŋmɪn dãbãɛ ka a Juu nɪbɛ ba jaa 'yɔ̃ɔnɔ̃ wʊ. A Nãaŋmɪn malaka wa 'yɛr kʊ wʊ ɪka wʊ bʊɔl fʊ a fʊ wa be a wʊ yir a wʊ wõ lɛ jaa fʊn na man.”

XXIII A Pita pãa tara ba kpɛ̃n tɪ gaal. Ka a wɛr chaar, a bala nɪ a Pita nɪ a pupuorbiir bamɪne na yi a Jopa pʊɔ ba a ba 'mataa chen.

XXIV Ba chen ka a wɛr tɪ chaar a ba ta a Sisariya, ka a ɪ a Konɪlɪyɔs mɪ chɛlɛ ba naa na wʊ bʊɔl a wʊ yir dẽme nɪ a wʊ barmɪne ba jaa lɔ̃ɔ taa a ba jɛ̃ gu.

XXV Lɛ a Pita na ta kpɪɛrɛ a Konɪlɪyɔs yir wʊ ir tuor a Pita gbur dumo a wʊ niem na wʊ puor wʊ nɪ 'yɔ̃ɔfʊ.

XXVI Tɪchɛ ka a Pita nyɔɔ wʊ a wʊ ir, ka wʊ 'yɛr, “Ara, a maa mɪ nɪsaal lɛ n mɪ ɪ.”

XXVII Wʊ 'yɛr wʊ naa lɛ tɪ kpɛ a die pɔ tɪ nyɛ nɪyɔɔ na duo.

XXVIII A wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yɪn mãɛ bɔ̃ɔn naa an ba tara sɔr ɪka a sɪn Juu nɪbɛ ba lɔ̃ɔnɔ̃ nɪ a yɪn bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ. Tɪchɛ Nãaŋmɪn wiil ma naa ɪka n taa bʊɔl nɪrɛ jaa nɪdɛɛr ɛ, bɪɪ nɪsɔ̃ɔ naa ɛ.

XXIX Ala lɛ so yɪn wa bʊɔl ma n ba baala ɛ, bɪɪ 'yɛr ɪka n kõ wa ɛ, bo 'yɔ̃ɔ lɛ yɪ bʊɔl ma?”

XXX Ka a Konɪlɪyɔs 'yɛr, “Ber anaar nɪ dɪna ɪn be a die pɔ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn a mɔ̃tɔ̃ɔ na bal baar. Ajienaa lɛ ka a ɪ daba na su fuu ka wʊ nyɪlɛ wa ara a n sɛ̃,

XXXI tɪ na wʊ bʊɔl ma, ‘Konɪlɪyɔs, Nãaŋmɪn wõn a fʊ sʊɔrfʊ na wʊ tɪɛr a fʊ kʊfʊ fʊn kʊrɔ a nɔ̃n dẽme.

XXXII Tõ nɪrɛ a wʊ chen a Jopa tɪ bʊɔl Simon ban lɛ bʊɔlɔ Pita, wʊ be naa a daba ban bʊɔlɔ a Simon na nɔ̃nɔ̃ gãma ka a yir gbʊr man gogoro.’

XXXIII Ala lɛ so ka n mɪ tɔ̃ a fɔɔ a lɛ nɛ bʊɔl fʊ, a fʊ mɪ pɛl pʊɔ tɪ wa. Põpãanyã, Nãaŋmɪn niem lɛ sɪ jaa jãnɛ tɪ na chɛl bon jaa a sɪ Soro na tõn fʊ ɪka fʊ wa 'yɛr kʊ sɪ.”

XXXIV Ka a Pita pãa piel na wʊ 'yɛrɛ, “Põpãanyã n pãa bɔ̃ɔn naa ɪka Nãaŋmɪn ba ooro ɛ.

XXXV Tɪchɛ wʊ ma den nɪbʊrɔ ba jaa na joro wʊ dãbãɛ tɪ maal a lɛ na tor.

XXXVI A 'yɛr nõɔ nyã lɛ a Nãaŋmɪn tɪr kʊ a Isɪral nɪbɛ nɪ a nyã'maar 'yɛr na tu a Yesu Kɪrɪsɪto na ɪ a bon jaa Soro sɛ̃.

XXXVII Yɪ bɔ̃ɔn naa ala na ɪ a Judiya paal wʊ jaa na piel a Galilee a lɛ a Jɔɔn na wa mʊɔl a Nãaŋmɪn kõɔ sofʊ 'yɛr baar.

XXXVIII Lɛ a Nãaŋmɪn na ir a Yesu na yi Najaretɪ na wʊ de a wʊ Sɪɛ nɪ a wʊ kpɛ̃ɔ kʊ wʊ. Wʊ yɔn a ka wʊ jaa jilõ na wʊ maala vɪla sãana nɪ baalsɪ nɪ a bala jaa a dɛer sʊɔ na tara, bojũu Nãaŋmɪn ben a wʊ sɛ̃.

XXXIX “Sɪn lɛ nyɛn nɪbir, a ala a jaa wʊn tõ a Juu nɪbɛ tẽn pɔ, nɪ a Jerusalɛm. Ba nyɔɔ wʊn kpa yɔɔl a daa ju ka wʊ kpi.

XL Tɪchɛ Nãaŋmɪn sãɪ wʊ naa a kũu pɔ, a ber ata daar a wʊ ir ɪ vʊr na wʊ vɛ̃ a ba nyɛ wʊ.

XLI Nɪbɛ ba jaa ba lɛ nyɛ wʊ ɛ, tɪchɛ a sɪn na ɪ a dãasɪɛ dẽme a Nãaŋmɪn na de nie ir, sɪn nɪ 'lɔ 'mantaa di tɪ nyũ wʊn wa ir a kũu pɔ baar.

XLII 'Lɔ lɛ kpãkpãan sɪ ɪka sɪ mʊɔl 'yɛr kʊ a nɪbɛ ɪka 'lɔ lɛ a Nãaŋmɪn ir ka wʊ ɪ a vʊɛ nɪ a kpĩisɪ 'yɛr tɔɔrɔ.

XLIII 'Lɔ lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ ba jaa 'yɛr a wʊ 'yɛr ɪka, nɪrɛ jaa wa sɔɔ de wʊ, wʊn nyɛn yelbier vɛ̃ kʊfʊ tu a wʊ yuor pɔ.”

XLIV Lɛ a Pita na chɛnɛ 'yɛrɛ a anyãna, ka a Nãaŋmɪn Sɪɛ wa kpɛ a bala jaa na wõnõ a 'yɛr nyãna.

XLV Ka a Juu nɪbɛ bala na sɔɔ de na tu a Pita wa, nɛɛ 'maa ba naa a lɛ ban nyɛ a Nãaŋmɪn na pʊr a wʊ Sɪɛ 'yɔ̃ɔ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ.

XLVI A ba wõ ban 'yɛrɛ kɔkɔyor na ba pɛɛrɛ nɪ a Nãaŋmɪn. Ka a Pita pãa 'yɛr,

XLVII “Nɪrɛ na tõɔ ŋmaa a nɪbɛ banyãna sɔr ka ba ta so a Nãaŋmɪn kõɔ ɛ? Ba mɪ nyɛn a Nãaŋmɪn Sɪɛ nɪtãa a sɪn.”

XLVIII Wʊ 'yɔ̃ɔ ba naa ka ba so a Nãaŋmɪn kõɔ nɪ Yesu Kɪrɪsɪto yuor, a ba pãa sʊɔr a Pita ka wʊ be a ba sɛ̃ bãlãa.

XI

I A nɪtõnsɪ nɪ a yɛɛr na be a Judiya wõ naa ɪka a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, mɪ sɔɔn a Nãaŋmɪn 'yɛr.

II Lɛ a Pita na wa lɪɛb chen a Jerusalɛm a bala na ŋmaa a yʊɔr tɪ sɔɔl mii 'yɔ̃ɔ wʊ 'yɛrɛ,

III “Fʊ ben chen a bala na ba ŋmaa a yʊɔr yir tɪ lɔ̃ɔ din ba wɛ?”

IV Ka a Pita pãa piel mana a lɛ jaa na ɪ na wʊ kʊ ba,

V “N ben a Jopa tẽe pɔ naa sʊɔrɔ Nãaŋmɪn ka a wa ɪ ma jaa de dee, ka n nyɛ nyɛfʊ kõɔ. N nyɛn bõkõɔ fɪka fɔkpɛ̃ɛ ban tur bar ka wʊ yi saaju suu na wʊ gbũ jiir anaar ka wʊ suu wa ara a be ɪn be.

VI Be lɛ n muul kaa naa nyɛ dõgbɛɛ anaar jaa bʊrɔ na be ka a wɛr pɔ, mɔdõn, bõvʊʊrsɪ lɔ̃ɔn a lubil.

VII Ka n wõ kɔkɔr na 'yɛr, ‘Pita ir na fʊ kʊ 'wɔb.’

VIII Ka n haa 'yɛr, ‘Kai, n Soro bon jaa na ɪ dɛer na ba vɪɛlɛ ɛ, ba kpɛ n nɛɛ pɔ jaa ɛ.’

IX Ka a kɔkɔr lɛ 'yɛr yi a saaju go, ‘Ta bʊɔl bon jaa Nãaŋmɪn na maal a wʊ vɪɛlɛ bõdɛer ɛ.’

X A anyãna ɪ naa nɪtõnõ gbɛɛ ata tɪ lɛ tɔɔ a jaa don be a saaju go.

XI “Ajienaa, ka a ɪ a nɪbɛ ata ban tõ a n sɛ̃ na yi Sisariya mɪ tãn a yir 'lɔ pɔ ɪn kpɪɛrɛ dõdɔr nɛɛ.

XII Ka a Nãaŋmɪn Sɪɛ 'yɛr kʊ ma ka n tu ba chen naa taa baala ɛ. Maa nɪ a yɛɛr ayʊɔb banyãna lɛ 'mataa chen na sɪ tɪ kpɛ a daba yir.

XIII A wʊ man kʊ sɪ a lɛ a malaka na wa a wʊ yir wa 'yɛr, ‘Tõ nɪbɛ a Jopa ka ba tɪ bʊɔl daba na di Simon ban lɛ bʊɔlɔ Pita.

XIV 'Lɔ lɛ na waan 'yɛr wa 'yɛr kʊ fʊ ka a fõʊ nɪ a fʊ yir dẽme ba jaa tu a 'yɛr 'lɔ pɔ nyɛ faafʊ.’

XV Ala lɛ ka n piel a 'yɛr naa 'yɛrɛ, ka a Nãaŋmɪn Sɪɛ wa a ba sɛ̃ a lɛ wʊn dɔ̃ɔ wa a sɪ sɛ̃ a pielfʊ.

XVI Ka n pãa tɪɛrtɔ a lɛ a sɪ Soro na dɔ̃ɔ 'yɛr, ‘Jɔɔn den kõɔ son, tɪchɛ yɪn 'lɔ Nãaŋmɪn na den a wʊ Sɪɛ son yɪ.’

XVII Ala ɪ Nãaŋmɪn lɛ kʊ ba, a kʊfʊ bõ'yen 'lɔ̃nõ wʊn dɔ̃ɔ kʊ sɪ a sɔ̃ɔ 'lɔ sɪn sɔɔ de a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto, maa mɪ nɪ ana, na ŋmaa Nãaŋmɪn sɔr?”

XVIII Ban wõ a anyãna, baa lɛ haa nɛɛ ɛ, tɪ pɛɛrɛ Nãaŋmɪn 'yɛrɛ, “Nãaŋmɪn pãa yuon sɔr kʊ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, ka ban lɪɛb a ba tɪɛr nyɛ nyɛvʊr.”

XIX A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nõ ban kʊ a Sɪteven ka a pupuorbo bamɪne yɛ̃yɛl tɪ yi Fonisiya, Sipurusɪ nɪ Antiok, na ba mana a 'yɛr kʊrɔ a Juu nɪbɛ tɛɛ.

XX Ka a pupuorbo bamɪne na yi a Sipurusɪ nɪ a Sirenɪ, chen a Antiok na ba mɪ tɪ piel 'yɛrɛ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto 'yɛr nõɔ nyã kʊrɔ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ.

XXI A sɪ Soro nũu dɔ̃ɔ pʊɔ ba ka a nɪyɔɔ dɔ̃ɔ sɔɔ de na ba lɪɛb turo a sɪ Soro.

XXII Ka a 'yɛr nyã lo a pupuorbo na be a Jerusalɛm toor pɔ, a ba ir Banabasɪ tõ a be Antiok.

XXIII Wʊn tɪ ta nyɛ a lɛ Nãaŋmɪn na wãɛ ba, nõɔ kpɛ wʊ naa ka wʊ 'yɔ̃ɔ ba ãkpɛ̃ɔ tɪ

'yɛr, ka ba ara nɪ yelmãɛ nɪ a ba nyãa wʊ jaa kʊ a sɪ Soro.

XXIV Banabasɪ mɪ dɔ̃ɔ ɪ nɪsʊ̃ na sɛɛn a Nãaŋmɪn Sɪɛ na wʊ tara sɔɔfʊ na wʊ mɪ tɔɔ nɪyɔɔ waan a ba wa turo a sɪ Soro.

XXV Ala puor lɛ ka a Banabasɪ pãa yɪ a be tu Tasusɪ tɪ bʊɔrɔ a Sɔɔl.

XXVI Wʊn tɪ nyɛ wʊ, ba lɪɛb wa Antiok na ba be be yuon gbul, ka a Banabasɪ naa Sɔɔl wile a nɪyɔɔ bala. Be a Antiok lɛ a pupuorbo nyɛ a yuor, "Kɪrɪsɪto turbo."

XXVII A sɔ̃ɔ nyãna lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ yi be a Jerusalɛm wa Antiok.

XXVIII A ba ãsʊɔ yuor na di Agabus ir ara, ka Nãaŋmɪn Sɪɛ kpɛ wʊ a wʊ 'yɛr, "Kɔ̃kpɛ̃ɛ na lon a Worom wɛr wʊ jaa." A kɔ̃ nyãna wa lo naa a sɔ̃ɔ 'lɔ a Kɪlaudiyus na di a nãa.

XXIX A poturbo banyãna mɔ̃ naa na ba ir bʊ̃kɔ̃ɔ lɛ a ba fɔ̃ɔ na jã na ba sʊ̃ʊn a yɛɛr bala na be a Judiya.

XXX Ban wa ir a kʊfʊ anyãna, Banabasɪ nɪ a Sɔɔl lɛ ba tʊ̃n a ba tɪ kʊ a nɪbɛrɛ.

XII

I A sɔ̃ɔ nyãna lɛ a Nãa Hɛrɔd nyɔɔr a pupuorbo bamɪne na wʊn ge.

II Wʊ vɛ̃ naa ka ba ŋmaa Jemesɪ na ɪ a Jɔɔn yɛbɛ ju.

III A Hɛrɔd nyɛn a lɛ ka a pɛl a Juu nɪbɛ pʊɔ, ka wʊ nyɔɔ a Pita mɪ. A anyãna ɪ naa a sɔ̃ɔ 'lɔ ban tara a Paanʊ̃kɔ̃o Lɔ̃ɔfʊ.

IV Wʊn nyɔɔ a Pita a lɛ, a pɔɔfʊ die pɔ lɛ wʊ tɪ pɔɔ wʊ, tɪ na wʊ 'yɔ̃ɔ sojasɪ jiir anaar ka ba jʊrɔ taa kaara nɪ wʊ. Bojũu wʊ bʊɔrɔ naa ɪka a Gʊ̃l Bar Difʊ wʊ po baar tɪchɛ ka wʊ tɔɔr a wʊ 'yɛr ka nɪrɛ jaa nyɛ.

V Lɛ lɛ ba gu a Pita be a pɔɔfʊ die pɔ, tɪchɛ ka a pupuorbiir mʊ̃ɔ nɪbir sʊɔrɔ Nãaŋmɪn kʊrɔ wʊ.

VI A tãsɔɔ 'lɔ̃nɔ̃ a wɛr na chaar ka a Hɛrɔd na vɛ̃ ka ba waan a Pita ka wʊ tɔɔr a wʊ 'yɛr, bɔ̃jɔrsɪ ayi lɛ ba 'yɔ̃ɔ a Pita gbɛb sojasɪ ayi ka wʊ be a ba sãlsɔɔ gã guro, ka a sojasɪ bamɪne ara a pɔɔfʊ die dɔ̃dɔr nɛɛ gu.

VII Ajienaa lɛ a sɪ Soro malaka wa kpɛ ara a wʊ sɛ̃ be a pɔɔfʊ die pɔ, ka a die wʊ jaa chaar. Ka a malaka ŋme a Pita jaa 'mɛ 'mɛ 'mɛ, sãɪ wʊ 'yɛr, "Pɔɔ fɔɔ jaa ir," ka a bɔ̃jɔrsɪ for a Pita nʊ̃'yɔ̃ɔ pɔ lo.

VIII Be lɛ a malaka 'yɛr kʊ a Pita, "Su a fuu nɪ a nafɔbɔ na fʊ 'mɔɔ a fɔbaa vaar na fʊ turo nɪ ma." Ka a Pita ɪ a lɛ a malaka na 'yɛr.

IX Pita tu wʊn a lɛ tɪ yin a pɔɔfʊ die pɔ, tɪchɛ nɪbir ba yuo wʊ a wʊ bɔ̃ɔn ɪka a lɛ a malaka na 'yɔ̃ɔ a wʊ maala ɪn sɪrɛ ɛ, wʊ tɪɛr man tãa jãn lɛ wʊ jãna.

X Ba tɪ yin a dɔ̃dɔr dɔ̃ɔ 'lɔ pɔ, na ba lɛ tɪ yi a dɔ̃dɔr ayi sʊɔ pɔ, tɪ pãa ta a yõo dɔ̃dɔr a kur pãn na pɔɔ. Ban wa ta a wʊ yuo wʊ yõ a ba yi. A malaka tara na a Pita den a sɔr dɛ̃dɛ̃e ãsʊɔ chiin bãlãa tɪ bar wʊ tɪ chen ajienaa.

XI Ka Pita tɪɛr pãa yuo a wʊ 'yɛr, "Pʊ̃pãanyã n bɔ̃ɔn naa an ba ɪ baal ɛ, ɪka a Nãaŋmɪn lɛ tʊ̃ a wʊ malaka a wʊ wa 'loo ma faa a Hɛrɔd nũu pɔ, nɪ a lɛ jaa a Juu nɪbɛ na tɪɛr ɪka ba ge ma."

XII A anyãna wʊn wa tɪɛr yuo, wʊ chen a Mɛɛr na ɪ a Jɔɔn Maakɪ ma yir, be lɛ a pupuorbiir yɔɔ lɔ̃ɔ taa sʊɔrɔ Nãaŋmɪn kʊrɔ wʊ.

XIII Pita wa kpoor a yõo dɔ̃dɔr pãn, ka a gbãgbaa pɔɔbile ban bʊɔlɔ Woroda chen a pãn yuofʊ jie.

XIV Wʊn wa wʊ̃ ka a ɪ Pita kɔkɔr lɛ ka a nʊ̃ɔ kpɛ wʊ tɪ põn bar, waa yuo a pãn ɛ, tɪ lɪɛb jo kpɛ a die pɔ tɪ 'yɛrɛ, "Pita lɛ be a yõo dɔ̃dɔr nɛɛ!"

XV A ba tãn wʊ pĩpĩi bar tɪ 'yɛr kʊ wʊ, "Gelfʊ baal lɛ kpɛ fʊ!" Tɪ wʊ chɛnɛ mʊ̃ɔ nɪbir 'yɛrɛ ɪka sɪrɛ jaa lɛ, ka ba 'yɛr, "A wʊ malaka tɔ̃ɔ lɛ."

XVI Tɪchɛ ka a Pita chɛnɛ kpooro a pãn, ka ba tɪ yuo nyɛ ka a ɪ 'lɔ lɛ ka a nɛɛ 'maa ba.

XVII Ka a Pita wɪlwɪl ba a nũu a ba bar gɔ̃n tɪchɛ ka wʊ man a lɛ a sɪ Soro na yin wʊ a pɔɔfʊ die pɔ. Wʊ 'yɛr kʊ ba ɪka ba tɪ 'yɛr kʊ a Jemesɪ nɪ a yɛɛr, na wʊ bar ba tɪ yi chen jiyuo.

XVIII A wɛr na chaar bibio, ka a sojasɪ ɪ chĩcham na ba sʊrɔ taa, "Bo lɛ na tara a Pita?"

XIX Hɛrɔd vɛ̃n ka ba yɔbɔ wʊ faa na baa nyɛ wʊ ɛ, na wʊ kpãkpãan a sojasɪ mɪ faa tɪ 'yɛr ɪka ba kʊ ba. Ka a Hɛrɔd pãa yi a Judiya na wʊ chen a Sisariya na wʊ tɪ jãnɛ a be bãlãa.

XX A Hɛrɔd dɔ̃ɔ tara a Tire nɪbɛ nɪ a Sidon nɪbɛ nɪ jɛɛr, ka ba nyɛtaa nɛɛ na wa a nãa 'maalfʊ jie. Blastus na ɪ a nãa gbãgbaa wʊn 'yɔ̃ɔnɔ̃ sɛ̃ lɛ ba tʊ̃ ɪka wʊ 'maal a nãa kʊ ba bojũu a wʊ wɛr pɔ lɛ ba nyɛrɛ a ba bʊ̃diir.

XXI Bɪbir kɔ̃ɔ, a Nãa Hɛrɔd sun a wʊ nafɔɔr jãnɛ nɪ a nãa dakɔɔ ju, na wʊn 'yɛr 'yɛr kʊ a nɪbɛ.

XXII Ka a nɪbɛ ŋmiere chɛlsɪ 'yɛrɛ, "Ŋmɪn kɔkɔr lɛ a nyãna na 'yɛrɛ, nɪrɛ ba lɛ ɛ."

XXIII Ajienaa lɛ ka a sɪ Soro malaka wa 'yɔ̃ɔ wʊ baal bojũu waa de a 'yɔ̃ɔfʊ kʊ a Nãaŋmɪn ɛ, ka a bufulo 'wɔb a nyaba ŋma ka wʊ kpi.

XXIV Tɪchɛ ka a Nãaŋmɪn 'yɛr chɛnɛ yaara.

XXV Lɛ a Banabasɪ nɪ a Sɔɔl na wa tʊ̃ a ba tʊ̃mɔ̃ baar a Jerusalɛm, ba tara naa Jɔɔn Maakɪ 'mataa chiin.

XIII

I A Nãaŋmın puorbo bala na be a Antiok, ba tara naa bamıne ka ba 'yɛrɛ a Nãaŋmın 'yɛr ka a bamıne mı ı wiwiilbe, Banabası nı Simeon ban bʊɔlɔ Nısɔɔlaa, Lusiyusı na yi a Sirenı tẽe pɔ, nı Manayen ban dõɔ 'mataa guol a Nãa Hɛrɔd, nı a Sɔɔl.

II A lɛ ban gal a kɔ̃ na ba sʊɔrɔ a sı Soro, ka a Nãaŋmın Sıɛ 'yɛr kʊ ba, "Yı ir a Banabası nı a Sɔɔl kʊ ma ka ba tõ a tõmɔ̃ 'lɔ 'yõɔ ın bʊɔl ba."

III A lɛ ban gal a kɔ̃ ba di bon jaa ɛ, ba dɔɔl ban a nuur sʊɔr Nãaŋmın kʊ ba tı bar ba sɔr ka ba chen.

IV A nıbɛ ayi banyãna den a sɔr ka a Nãaŋmın de ba nie suun be a Selusiya na ba tı kpɛ a gboro chiine a Sipurusı.

V Lɛ ban tı ta a Salamis, ba mʊɔl a Nãaŋmın 'yɛr a be a Juu nıbɛ lɔ̃ɔfʊ jiir. Ka a Jɔɔn Maakı be a ba sɛ̃ na wʊ sõnɔ̃ ba.

VI Ba yɔn a man dõdol wʊ jaa tı ta Pafos, be lɛ ba tuor a Juu nırɛ jıbʊrɔ ãsʊɔ na ma ŋmara jirsı ka a wʊ yuor di Bar-Yesu.

VII Wʊ dõɔ be a Segiyusı Pɔɔlusı na kaara a dõdol na ı yɛ̃ sʊɔ, a tẽkaara nyãna lɛ bʊɔl a Banabası nı a Sɔɔl bʊɔrɔ ıka wʊ wõ a Nãaŋmın 'yɛr.

VIII Tıchɛ a Eliması na ı a jıbʊrɔ a wʊ yuor par lɛ a lɛ nɛ, ŋmaan a Banabası nı a Sɔɔl sɔr ba bʊɔrɔ ıka a tẽkaara nyãna wʊ sɔɔ a Yesu ɛ.

IX Ka a Sɔɔl nyãna ban bʊɔlɔ a Pɔɔl na sɛɛn a Nãaŋmın Sıɛ kaara a Eliması jaa tãıı tı wa 'yɛr kʊ wʊ.

X "Fʊ ın Satan bie na fʊ ı bõsõn a jaa dõdɔ̃mɔ̃. A fʊ pʊɔ sɛɛn naa bɛlfʊ nı bɛlfʊ 'yɛr bie, fʊ kõ̃ bar a jir fʊn bʊɔrɔ ıka fʊ sɔ̃ɔn a sı Soro sɔr dẽdẽe bar ɛ?

XI Põpãanyã a sı Soro na ŋme fʊ naa ka fʊ jõɔ tı tãn sɔ̃ɔ kɔ̃ɔ, fʊ kõ̃ lɛ tõɔ nyɛ mɔ̃tɔ̃ɔ chãa ɛ." Ajienaa lɛ a Eliması nıbie de, ka a libe pɔɔ wʊ, ka wʊ bɔɔlɔ bʊɔrɔ nırɛ na nyɔɔ wʊ nũu.

XII A lɛ a tẽkaara na nyɛ a lɛ na ı, wʊ sɔɔn de, bojũu nɛɛ 'maa wʊ naa a lɛ ban wile a sı Soro yele.

XIII Pɔɔl nı a wʊ taaba kpɛ̃n a gboro yi a Pafos chen be a Perga na be a Pamfiliya be lɛ a Jɔɔn Maakı tı bar ba tı lıɛb chen a Jerusalɛm.

XIV Ka ba yi a Perga chen Antiok na gbʊr a Pisidiya, a Pɛ̃nfʊ Bıbir daar ba kpɛ̃n a lɔ̃ɔfʊ jie na ba tı jãnɛ.

XV Ban wa kar a Mosesı Nɛɛ nı a ala a Nãaŋmın 'Yɛ'yɛrbɛ na sɛb baar, a lɔ̃ɔfʊ jie nıbɛrɛ sʊʊr naa Pɔɔl nı a wʊ taaba, "Yɛɛr, yın tara 'yɛr na sõʊn a nıbɛ sı kʊ yın sɔr, yı 'yɛr."

XVI Ka a Pɔɔl vaa ir wılwıl ba a nũu tı 'yɛrɛ, "Isıral nıbɛ woı, nı a yın na ba ı a Isıral nıbɛ ɛ, na puoro a Nãaŋmın, yı chɛlɛ a lɛ ın 'yɛrɛ.

XVII A Nãaŋmın nyã a sın Isıral nıbɛ na puoro lɛ dɔ̃ɔ chɛl ir a sı sãakpãmıne na wʊ vɛ̃ ka ba dɔɔ paal be a Ijipitı pɔ. Kpɛ̃ɔ lɛ wʊ de faan ba yin a paal 'lɔ pɔ,

XVIII na wʊ bɔ̃ɔ tara ba be a mɔgɔ̃ɔ pɔ yuom lıjaayi (40).

XIX Paal bʊrsı ayopõi lɛ a Nãaŋmın dii bar be a Kanaan tı de a wɛr 'lɔ kʊ a wʊ nıbɛ ka a ı ba sofʊ.

XX "A anyãna a jaa lɔ̃ɔn taa ı yuom kɔɔr anaar dɔɔl lıjaayi nı pie (450). A anyã puor, Nãaŋmın kʊ ban 'yɛr tɔɔrbɔ tı tãn a Samuwɛl na ı a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ sɔ̃ɔ.

XXI Be lɛ ka a nıbɛ pãa wa sʊɔr Samuwɛl a wʊ bɔ nãa kʊ ba, ka Nãaŋmın de a Sɔɔl na ı a Kısı bidaba kʊ ba na ı a Benjamin bal nırɛ a wʊ ı a ba nãa yuom lıjaayi (40).

XXII Wʊn wa ir a Sɔɔl bar, wʊ den a David ka wʊ ı a ba nãa. Nãaŋmın 'yɛr naa, 'N nyɛn a David na ı a Jesı bidaba ka a n ãgãn 'maa, wʊn maal yele a jaa ın bʊɔrɔ ıka wʊ ı.'

XXIII "A Nãa David nyãna bal par pɔ lɛ a Nãaŋmın ir a Fafaara Yesu kʊ a Isıral nıbɛ nıtãa lɛ wʊn dɔ̃ɔ tır a nɛɛ.

XXIV Sɛrɛ tıchɛ ka a Yesu wa, Jɔɔn mʊɔlɔ naa a tıɛr lıɛbfʊ 'yɛr na wʊ suoro a Isıral nıbɛ ba jaa a Nãaŋmın kõɔ.

XXV Lɛ a Jɔɔn na wa baaraa a wʊ tõmɔ̃, wʊ 'yɛr kʊ ba, 'An lɛ yı tıɛr ıka n ı naa? N ba ı a 'lɔ yın tıɛr ɛ, tıchɛ wʊ ben a n puor waara, n ba sɛɛ ıka n for a wʊ nafɔbɔ ɛ.'

XXVI "Maa yɛɛr na ı Abraham yɔn nı a yın na joro a Nãaŋmın dãbãɛ na ı a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, sın 'yõɔ lɛ a faafʊ nyãna wa.

XXVII Bojũu, a nıbɛ na be a Jerusalɛm nı a ba nıbɛrɛ ba chɛl a Yesu ɛ, na ba 'yõɔ wʊ 'yɛr ka a lɛ a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ na sɛb a ba ma kara a Pɛ̃nfʊ Bıbir jaa ı.

XXVIII Ba gban ba dɔ̃ɔ nyɛ yele jaa na wiil ıka wʊ sɛɛn kũu ɛ, tı ba sʊɔr a Pilate ıka wʊ vɛ̃ ka ba kʊ a Yesu.

XXIX Ban wa maal a lɛ jaa ban sɛb a wʊ yele baar, a wʊ poturbo yɔɔ wʊn a daa ju na ba tı ũu a yaa pɔ.

XXX Tıchɛ ka a Nãaŋmın ir wʊ a kũu pɔ.

XXXI A ber yɔɔ na wa po, a bala wʊn dɔ̃ɔ lɔ̃ɔ yɔn yin a Galilee tı tãn a Jerusalɛm, ba nyɛ wʊ naa, bala lɛ ı a dãasıɛ dẽme a põpãanyã kʊ a sı nıbɛ.

XXXII "Sın 'yɛrɛ naa a 'yɛr nõɔ nyãna kʊrɔ yı, a Nãaŋmın na dɔ̃ɔ tır a nɛɛ kʊ a sı sãakpãmıne.

XXXIII Nãaŋmın maal kʊ a sın na ı a yɔn a lɛ wʊn dɔ̃ɔ tır a nɛɛ kʊ a sı sãakpãmıne, na wʊ sãı a Yesu yin a kũu pɔ. Nıtãa lɛ an sɛb a Yiel Gãma ayi pɔ, 'Fʊ ı naa a maa bie, dına n lıɛb a fʊ sãa.' *(Yiel Gãn 2:7)*

XXXIV Lɛ a Nãaŋmın na sãı wʊ a kũu pɔ nı nyã, wʊ kõ̃ lɛ kpi põɔ go ɛ, a 'yɛr nyãna

lɛ wʊ 'yɛr, 'In kʊ yı naa a yelsõn nı a sõʊfʊ 'lɔ ın tır a nɛɛ kʊ a David.' *(Isaiya 55:3)*

XXXV A jie ãsʊɔ lɛ 'yɛr ıka, 'Fʊ kõ vɛ̃ ka a fʊ Chɛchɛ Sʊɔ kpɛ põɔfʊ jie ɛ.' *(Yiel Gãn 16:10)*

XXXVI "A Nãa David na wa tõ lɛ a Nãaŋmın na bʊɔrɔ a wʊ sɔ̃ɔ, wʊ kpi naa ka ba ũu wʊ be a wʊ sãamıne yar par, ka a wʊ ãgãn põɔ.

XXXVII Tıchɛ a 'lɔ a Nãaŋmın na sãı a kũu pɔ, ba kpɛ põɔfʊ jie ɛ.

XXXVIII "A lɛ jũu n yɛɛr, n bʊɔrɔ naa ıka yı bɔ̃ɔ ka a tu naa a Yesu 'yɔ̃ɔ ka ba mʊɔl yelbier vɛ̃ kʊfʊ kʊ yı.

XXXIX A tu naa a wʊ 'yɔ̃ɔ ıka nırɛ jaa na sɔɔ de, Nãaŋmın na faa wʊn yin a ala a jaa a Mosesı Nɛɛ na kõ naa tõɔ faa wʊ ɛ.

XL Yı bɔ̃ɔnɔ̃ sõ, ka a lɛ a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ na dɔ̃ɔ 'yɛr taa wa a yı sɛ̃ ɛ.

XLI 'Nyɛ a yın na kpɛrɛ, yı bõbʊr na yı wɛ, bojũu ın maal yele kɔ̃ɔ a yı sɔ̃ɔ yın ba be na sɔɔ de ɛ, ala ı nırɛ ãsʊɔ gba 'yɛr kʊ yı.' " *(Habakuk 1:5)*

XLII Lɛ a Pɔɔl nı a Banabasın na wa yire a ba lɔ̃ɔfʊ jie, a nıbɛ lɛ sʊɔr ba naa ıka ba lɛ wa a Pɛ̃nfʊ Bıbir Daar wa 'yɛr a 'yɛr nyãna go.

XLIII Lɛ a lɔ̃ɔfʊ dẽme na wa yaar, a Juu nıbɛ yɔɔ jie nı a bala na lıɛb a Juu nıbɛ turo naa Pɔɔl nı a Banabasın na ba bʊrɔ nı ba kpãkpãana ba 'yɛrɛ ka ba mõɔ nıbir nı a Nãaŋmın wãɛfʊ nyã pɔ.

XLIV A Pɛ̃nfʊ Bıbir na lɛ wa ta, a tẽdẽme yɔɔ jie tı lɔ̃ɔn taa na wõ a sı Soro 'yɛr.

XLV Lɛ a Juu nıbɛ na nyɛ a nıyɔɔ ba nyãna, nyuur kpɛ ba naa ka ba tʊrɔ chırɛ nı lɛ a Pɔɔl na 'yɛrɛ.

XLVI Ka a Pɔɔl nı a Banabasın ba jo ba dãbãɛ ɛ, tı 'yɛr kʊ ba, "Sın 'lɔ, sın den nie 'yɛr a Nãaŋmın 'yɛr kʊ yı. Tıchɛ yın ben tɔr bar na yaa kaa a yı mãɛ ıka yı sɛɛn naa a nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ, põpãanyã 'lɔ sın lıɛb chen a bala na ba ı a Juu nıbɛ sɛ̃.

XLVII Nıtɔ̃ lɛ a sı Soro kpãkpãan sı ıka sı ı, 'In maal fʊ naa ka fʊ ı chãa kʊ a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, ka fʊn chiin a faafʊ 'yɛr tı tãn a tẽe baaraa.' " *(Isaiya 49:6)*

XLVIII A lɛ a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, na wõ a 'yɛr ba pʊɔ pɛl naa ka ba de 'yɔ̃ɔfʊ kʊ a sı Soro 'yɛr, ka a bala jaa a Nãaŋmın na ir ıka ba nyɛ a nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ, sɔɔ de.

XLIX Ka a sı Soro 'yɛr yaar a paal 'lɔ wʊ jaa.

L Tıchɛ ka a Juu nıbɛ dam a pɔbɔ bala na turo a Juu nıbɛ puorfʊ tı ba ı a Juu nıbɛ ɛ, nı a tẽe nıdierbe 'yɔ̃ɔ ka ba dii a Pɔɔl nı a Banabasın bar a paal 'lɔ pɔ.

LI Ka ba pãpã a ba gbɛɛ tã-uul 'yɔ̃ɔ ba ka a wiil ıka Nãaŋmın na ge ba naa tı na ba chen a Ikoniyum.

LII Ka a nɔ̃ɔ kpɛ a poturbo bala ka ba sɛɛn a Nãaŋmın Sıɛ.

XIV

I Be a Ikoniyum lɛ a Pɔɔl nı a Banabasın ma chen a Juu nıbɛ lɔ̃ɔfʊ jie, be lɛ ba man a 'yɛr jaa nɛ nɛ nɛ ka a nıyɔɔ bamıne na ı a Juu nıbɛ nı a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, sɔɔ de a 'yɛr.

II Tıchɛ ka a Juu nıbɛ bala na ba sɔɔ de ɛ, dam a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, sɔ̃ɔ a ba tıɛr ka baa bara a yɛɛr ɛ.

III Pɔɔl nı a Banabasın jɛ̃n a be na ba kor bãlãa, na ba 'yɛrɛ a sı Soro 'yɛr ba joro dãbãɛ ɛ, ka a sı Soro mãɛ wiil ıka a wʊ wãɛfʊ 'yɛr ın yelmãɛ na wʊ sõʊ ba a ba tõɔ tõ yelwiilsı nı nɛ'maa tõmɔ̃.

IV Ka a tẽdẽme ŋma jiir ayi, a bamıne pʊɔ a Juu nıbɛ, ka a bamıne mı pʊɔ a nıtõnsı.

V Nɛchırɛ lon a Juu nıbɛ nı a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ nı a ba nıbɛrɛ chara pɔ, ka ban maal Pɔɔl nı a Banabasın dɛɛr lɔb ba nı kʊsıbɛ.

VI Tıchɛ a ba bɔ̃ɔn na ba jo chen a tẽn anyãna na be a Likoniya paal pɔ, Lıstıra nı a Debi nı a tẽn ala na jilõ a be.

VII Be lɛ ba chɛnɛ mõɔ nıbir na ba mʊɔlɔ a 'yɛr nɔ̃ɔ.

VIII A be a Lıstıra, dagbɛrɛ kɔ̃ɔ ben be ban lɔ̃ɔ dɔɔn ka waa chen kaa jaa ɛ.

IX Wʊ chɛlɛ naa lɛ a Pɔɔl na 'yɛrɛ ka a Pɔɔl kaa wʊ jaa tãıı nyɛ na wʊ bɔ̃ɔn wʊn tara sɔɔfʊ na sa.

X A wʊ bʊɔl a daba 'yɛr, "Ir ara naa fʊ gbɛɛ." Ka a daba vaa ir na wʊ piel chiine.

XI Lɛ a nıbɛ na wa nyɛ a lɛ a Pɔɔl na ı, ka ba ŋme chɛlma nı a Likoniya kɔkɔr pɔ, "A ŋmımɛ lıɛb nıbɛ suu wa a sı sɛ̃!"

XII Ba bʊɔlɔ naa a Banabası "Jeyusı," na ba bʊɔlɔ a Pɔɔl mı "Hɛmısı," bojũu 'lɔ lɛ dɔ̃ɔ ı a 'yɛ'yɛrɛ. 2

XIII Ka a Jeyusı nyã puorfʊ yir na dɔ̃ɔ ara a tẽe kõkoor bɔɔrloro waan nı nadai nı a vapuulsı bojũu 'lɔ nı a nıyɔɔ bala bʊɔrɔ naa ıka ba lo bɔɔr kʊ ba.

XIV Tıchɛ lɛ a nıtõnsı, Banabasın nı a Pɔɔl na wa wõ a lɛ, ba tɔɔn a ba fuusı chıɛr tı jo kpɛ be a nıyɔɔ bala pɔ tı tãna,

XV "Nıbɛ, bãa lɛ yı maala a lɛ? Sın mı ın nıbɛ, nısaalba a yı kaar. Sın waan naa a 'yɛr nɔ̃ɔ nyã wa kʊ yı, na sı 'yɛrɛ yı ıka, yı lıɛb yi a yelpɔrsı anyãna pɔ, tı turo a Nãaŋmın vʊr. 'Lɔ lɛ maal a saaju, nı a tẽe, nı a man kpɛ̃ɛ, nı bon jaa na be be.

2 **XIV:XII 14:12** A Jeyusı ın ŋmın a Greek nıbɛ na dɔ̃ɔ puoro. A Hɛmısı lɛ ba mı dɔ̃ɔ tıɛr ıka 'lɔ lɛ ı a wʊ tõtõnɔ̃.

XVI A kõr jaa wʊ dɔ̃ɔ bar ka nɪrɛ jaa turo a wʊ sɔr.
XVII Tɪchɛ wʊ ma wiil a lɛ wʊn ɪ maal vɪla sʊɔ, na wʊ ma wiil a wʊ maal vɪla vɛ̃ ka a saa yi saaju waara, ka a bõbʊɔrsɪ sɔ̃ɔ mɪ be be. Wʊ ma kʊ yɪn a bõdiir yɔɔ ka yɪ pʊɔ pɛl.”
XVIII A 'yɛr nyãna gba ban 'yɛr, tɪchɛ a chɛnɛ na ɪ tuo ka ban ŋmaa a nɪbɛ sɔr ka ban bar a bɔɔr lofʊ.
XIX Ka a Juu nɪbɛ bamɪne na pãa yi a Antiok nɪ a Ikoniyum wa tɔ̃n a nɪyɔɔ bala 'yɔ̃ɔ ka ba lɔb a Pɔɔl nɪ kʊsɪbɛ vu yin bar a tẽe kõkoor tɪɛr man tãa wʊ kpi naa.
XX Tɪchɛ ka a Nãaŋmɪn puorbo tɪ ŋmaa jilõ wʊ ara nɪ ka wʊ ir kpɛ a tẽe pɔ. A wɛr na wa chaar ka 'lɔ naa Banabasɪ chen a Debi.
XXI Be lɛ ba tɪ mʊɔl a 'yɛr nɔ̃ɔ a tẽe 'lɔ pɔ, ka a nɪyɔɔ jaa sɔɔ turo a Yesu. A ba pãa lɪɛb chen a Lɪstɪra, Ikoniyum nɪ a Antiok,
XXII tɪ mʊlɔ a pupuorbiir 'yɔ̃ɔn ba ãkpãɛn ka ba ara nɪ yelmãɛ a sɔɔfʊ pɔ, na ba 'yɛrɛ, “Dɔɔyɛ yɔɔ pɔ lɛ sɪn tu tɪ kpɛ a Nãaŋmɪn nãalõʊ pɔ.”
XXIII Pɔɔl nɪ a Banabasɪ ir nɪdierbe kʊ ba a ba kaara a puorfʊ dẽme ãsʊɔ jaa. Ba gal kɔ̃ na ba sʊɔr Nãaŋmɪn tɪ de ba 'yɔ̃ɔ a sɪ Soro ban sɔɔ nũu pɔ.
XXIV Ba kpɛ̃n tala a Pisidiya, ba wa ta naa Pamfiliya,
XXV ban wa mʊɔl a 'yɛr a Perga, ba suun chen be a Ataliya.
XXVI Be a Ataliya lɛ ba yi tɪ kpɛ a gboro chen a Antiok. Be lɛ ba dɔ̃ɔ de ba 'yɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn nũu pɔ ka wʊ sʊ̃ʊ ba, a ba tʊ̃ɔ a tõmɔ̃ a be tõ baar.
XXVII Ban tɪ tara jaa lɛ ba bʊɔl a pupuorbiir lɔ̃ɔ taa na ba man a lɛ jaa a Nãaŋmɪn na de ba tõn nɪ a lɛ mɪ wʊn yuo sɔr kʊ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, ka ba tʊ̃ɔ sɔɔ de.
XXVIII Ba jɛ̃n a be kor bãlãa nɪ a poturbo.

XV

I Nɪbɛ bamɪne yin be a Judiya suun wa a Antiok wa wile a yɛɛr 'yɛrɛ, “Yɪn baa sɔɔ ka ba ŋmaa yɪ a yʊɔr nɪtãa lɛ a Mosesɪ na bin ɛ, yɪ kõ nyɛ faafʊ ɛ.”
II A anyãna vɛ̃ naa ka a Pɔɔl nɪ a Banabasɪ nɪ a nɪbɛ mĩi 'yɔ̃ɔ taa ka a ɪ nɛchɪrɛ. Be lɛ a ba ir Pɔɔl nɪ a Banabasɪ nɪ a pupuorbiir bamɪne 'yɔ̃ɔ ɪka ba chen a Jerusalɛm tɪ nyɛ a nɪtõnsɪ nɪ a nɪbɛrɛ nɪ a 'yɛr nyãna.
III A pupuorbiir na wa bar ba a sɔr, ba chen tɪ yi a Fonisiya nɪ a Samariya na ba man a lɛ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, na lɪɛb puoro a Nãaŋmɪn. Ka a yɛɛr ba jaa pʊɔ pɛl nɪ a 'yɛr nyã.
IV Ban wa ta Jerusalɛm, a pupuorbiir nɪ a nɪtõnsɪ nɪ a nɪbɛrɛ de ban nuur ayi, ka ba man a lɛ jaa a Nãaŋmɪn na de ba tõn.
V Ka a pupuorbiir bamɪne na chɛnɛ tara a Farasee wiilfʊ ir ara tɪ 'yɛr, “A nɪyor banyãna, a sɛɛ naa ka ban ŋma a ba yɔɪ na ba tu a lɛ a Mosesɪ na bin.”
VI A nɪtõnsɪ nɪ a nɪbɛrɛ lɔ̃ɔn taa na ban guor a 'yɛr nyãna.
VII A lɛ ban mana taa tɪ ta sɔ̃ɔ, Pita ir 'yɛr kʊ ba, “Yɛɛr, yɪ bɔ̃ɔ naa ɪka sɔ̃ɔ kɔ̃ɔ Nãaŋmɪn ir man a yɪ pɔ, ka a bala na ba sɪ a Juu nɪbɛ ɛ, mɪ na wõ a faafʊ 'yɛr nɔ̃ɔ 'yɛr yi a n nɛɛ pɔ, na ba sɔɔ de.
VIII Nãaŋmɪn na bɔ̃ɔ nɪrɛ jaa nyãa lɛ wiil ɪka wʊ sɔɔn de ba na wʊ kʊ ba a wʊ Sɪɛ nɪtãa lɛ wʊn kʊ sɪ.
IX Waa maal a sɪn nɪ a bala ka sɪ tɛɛ taa ɛ, wʊ pɛɛn a ba nyãa ban sɔɔ jũu.
X A lɛ jũu, bãa 'yɔ̃ɔ lɛ yɪ mʊɔrɔ ɪka yɪ bɛɛr Nãaŋmɪn kaa, na yɪ tuo a poturbo tuor a sɪ sãakpãmɪne na ba dɔ̃ɔ tʊ̃ɔ tuo ɛ?
XI Kai, sɪn sɔɔ naa ɪka a tu naa a sɪ Soro Yesu wãɛfʊ jũu lɛ sɪ nyɛ faafʊ nɪtãa a bala kaar.”
XII Ka a nɪyɔɔ bala na duo ɪ jaa gbulo, tɪ chɛlɛ a lɛ a Pɔɔl nɪ a Banabasɪ na mana a yelfɛrsɪ nɪ a nɛ'maa tõmɔ̃ a Nãaŋmɪn na de ba tõn a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ bala pɔ.
XIII Ban wa 'yɛr baar ka a Jemesɪ mɪ 'yɛr, “Yɛɛr, yɪ chɛlɛ ka.
XIV Simon man kʊ sɪ a lɛ a Nãaŋmɪn na dɔ̃ɔ tɪɛrtɔ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ ɪka wʊn ir nɪbɛ a ba pɔ, kʊ a wʊ mãɛ.
XV Ka a lɛ na dɔ̃ɔ sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ nɪ a 'yɛr nyã ɪ yelmãɛ.
XVI ‘A anyã puor, ɪn lɪɛb tɪ mɛ a Nãa David yir 'lɔ na lo. Ɪn mɛn a 'lɔ na ŋmɛr, naa lɛ maal wʊ.
XVII Ka a nɪbɛ bala na chɛ pãa na yɔ bɔ a Soro nɪ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ na bʊɔlɔ a n yuor, lɛ lɛ a sɪ Soro 'yɛr na maal a yele anyãna,’ *(Amosɪ 9:11-12)*
XVIII ka ba bɔ̃ɔn a kõr jaa jaa.
XIX “Maa 'yɛr nɪ nyã ɪka sɪ ta vɛ̃ ka a ɪ tuo kʊ a nɪyor banyãna na lɪɛrɛ waara a Nãaŋmɪn sɛ̃ ɛ.
XX Tɪchɛ yɪ ɪ a sɪ sɛb kʊ ba ɪka yaa, ba taa dire tɪɪ bon ɛ, na ba taa sɛ̃nɛ ɛ, dɔ̃ɔ na var kpi ba taa ɔɔrɔ ɛ, na ba taa ɔɔrɔ jãɪ ɛ.
XXI Bojũu, lɛ lɛ a Mosesɪ bin a nɛɛ ka a Juu nɪbɛ ma mʊɔlɔ a 'yɛr nyãna a tẽn a jaa ka ba mɪ ma kar naa a ba lɔ̃ɔfʊ jiir a Pɛ̃nfʊ Bɪbir Daar jaa.”
XXII Ka a nɪtõnsɪ nɪ a nɪbɛrɛ lɔ̃ɔn a pupuorbiir ba jaa pãa kaa ir nɪbɛ a ba pɔ, ka ban 'matãan a Pɔɔl nɪ a Banabasɪ tõ ka ba chen a Antiok. Judas ban bʊɔlɔ Basabasɪ nɪ Silasɪ lɛ ba ir, a nɪbɛ ayi banyãna mɪ dɔ̃ɔ ɪ nɪbɛrɛ pʊɔ a yɛɛr.
XXIII Bala lɛ ba tõn a gãn nyãna, “A sɪn nɪtõnsɪ nɪ a nɪbɛrɛ na ɪ a yɪ yɛɛr puor naa

a yın na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, na ı a sı yɛɛr be a Antiok nı a Siriya nı a Sılısıya paal pɔ.
XXIV Sı wõn a bamıne na yi a sı sɛ̃ sın ba kʊ ba sɔr ɛ, tı vuro yı dɔ̃ɔnɔ̃ nı yı 'yɛrɛ.
XXV Ala lɛ so ka sı jaa sɔɔ ir nıbɛ bamıne tõ ka ban wa a yı sɛ̃, 'matãan a sı barmıne Pɔɔl nı a Banabası,
XXVI a nıbɛ banyãna lɛ sɔɔ kũu a sı Soro Yesu Kırısıto yuor jũu.
XXVII A lɛ jũu lɛ sı tõn a Judas nı a Silası ka ban tı man a ba nɛɛ a lɛ sın sɛb.
XXVIII A vıelɛ na kʊ a Nãaŋmın Sıɛ nı a sın mı sɛ̃, ka sı kõ lɛ tuo yı tuor dɔɔl a anyãna ju ɛ.
XXIX Yı taa dire tıı bon ɛ, yı taa ɔɔrɔ jãı ɛ, na yı taa ɔɔrɔ dõɔ na var kpi nõn ɛ, bıı sɛ̃nɛ ɛ. Yı mɔ̃ na yı nyɔɔ yı mãɛ a yelsı anyãna pɔ. Yı jɛ̃ vıla."
XXX Ban wa bar a Pɔɔl, nı a Banabası, nı a Judas nı a Silası sɔr, ka ba suu chen be a Antiok, be lɛ ba tı lɔ̃ɔ taa a bala na puoro ba jaa na ba de a gãn kʊ ba.
XXXI A nıbɛ na wa kar a gãn a 'yɔ̃ɔ ban ãkpãɛn ka ba pʊɔ pɛl.
XXXII Judas nı a Silası mı na ı a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ 'yɛr 'yɛr yɔɔ 'yɔ̃ɔn a yɛɛr ãkpãɛn.
XXXIII Ban wa jɛ̃ a be kor bãlãa, ka a yɛɛr lɛ bar ba sɔr nı nyã'maar ka ba lıɛb chen a bala na tõ ba sɛ̃. [3]
XXXV Tıchɛ ka a Pɔɔl nı a Banabası jɛ̃ be a Antiok, be lɛ a bala nı a ba taaba bamıne wile tı mʊɔlɔ a sı Soro 'yɛr.
XXXVI A mın lɛ wa kor bãlãa ka a Pɔɔl 'yɛr kʊ a Banabası, "Vɛ̃ ka sı lɛ chen tı piir a yɛɛr kaa a tɛ̃n ala pɔ sın mʊɔl a sı Soro 'yɛr na sı kaa ŋmınɛ lɛ ba irɛ."
XXXVII Ka a Banabası bʊɔrɔ ıka wʊ de a Jɔɔn Maakı ka ba 'mataa chen.
XXXVIII Tıchɛ ka a Pɔɔl ba tıɛr ıka a ba tara sɔr ɛ, bojũu wʊ dɔ̃ɔ bar ba be a Pamfiliya ba lɛ pɔɔ ba chen a tõmɔ̃ jie ɛ.
XXXIX Be lɛ ba tãn tãn taa na ba ŋma dɛ̃dɛ̃me, ka a Banabası de a Jɔɔn Maakı na wʊ kpɛ̃n a gboro chiin be a Sipurusı.
XL Tıchɛ ka a Pɔɔl mı ir a Silası ka a yɛɛr de ba 'yɔ̃ɔ a sı Soro nũu pɔ, ka wʊn sõʊ ba.
XLI Wʊ tun a Siriya nı a Sılısıya 'yɔ̃ɔnɔ̃ a bala na puoro ãkpãɛn.

XVI

I Pɔɔl tı chen a Debi na wʊ tı po chen a Lıstıra, be lɛ wʊ tı nyɛ a pupuoro ãsʊɔ ban bʊɔlɔ Timoti ka a wʊ ma ı Juu nırɛ na wʊ puoro, tıchɛ ka a wʊ sãa ba ı a Juu nırɛ ɛ.
II Ka a yɛɛr na be a Lıstıra nı a Ikoniyum pʊr a Timoti yovıla.
III A Pɔɔl bʊɔrɔ ıka wʊ tara wʊ 'mataa chiine na wʊ ŋmaa wʊ a yʊɔr, bojũu a Juu nıbɛ na kpıɛrɛ a be bɔ̃ɔn naa a Timoti sãa na ba ı a Juu nırɛ ɛ.
IV A lɛ ban lʊɔrɔ a tɛ̃n, lɛ mı lɛ ba mana kʊrɔ ba lɛ a nıtõnsı nı a nıdierbe na be a Jerusalɛm na 'yɛr bin ka nıbɛ ba turo.
V Ba 'yɔ̃ɔn a pupuorbiir ãkpãɛn ka a nıbɛ mı waara pʊɔrɔ bıbir jaa.
VI Pɔɔl nı a wʊ taaba tun a Fırgıya nı a Galatiya paal pɔ, ka a Nãaŋmın Sıɛ ŋmaa ba sɔr a ba taa mʊɔlɔ a 'yɛr a be a Asıya ɛ.
VII Ban wa gbʊr a Misiya wɛr pɔ, ba ta mʊɔrɔ naa ıka ba chen a Bitiniya tıchɛ a Nãaŋmın Sıɛ ba kʊ ba sɔr ɛ.
VIII A ba vıɛ a Misiya bar tı suu chen be a Toroyas.
IX A tãsɔɔ lɛ a Pɔɔl nyɛ jãna pɔ, daba na yi Masedonıya ara sʊɔrɔ wʊ 'yɛrɛ, "Gɔ̃ɔ wa ka a Masedonıya wa sõʊ sı."
X Pɔɔl na nyɛ a nyɛfʊ nyãna, sı ir chɔɔr a lɛ nɛ na sı chen a Masedonıya, na sı bɔ̃ɔn ıka Nãaŋmın lɛ bʊɔl sı a sı tı mʊɔl a wʊ 'yɛr nʊ̃ɔ kʊ ba.
XI A Toroyas sın yi tɔ̃ɔ kpɛ a gboro a dɛ̃dɛ̃e a lɛ nɛ chen a Samotırası, ka a wɛr na wa chaar, sı tãn a Neapolis.
XII Be lɛ sı yin gbɛɛ chiin a Filipai, Worom dɛ̃me lɛ dɔ̃ɔ kpıɛrɛ a be na wʊ mı ı a Masedonıya jikpɛ̃ɛ, be lɛ sı jãnɛ maal ber aŋmınɛ jaa.
XIII A Pɛ̃nfʊ Bıbir Daar, sı yin a tɛ̃e pɔ suu a põn pɔ, be lɛ sı tıɛr ıka sın nyɛn jie ban ma sʊɔrɔ Nãaŋmın. Sı jãnɛ naa be na sı piel 'yɛrɛ 'yɛr kʊrɔ pɔbɔ na lɔ̃ɔ a be.
XIV A pɔbɔ banyãna na chɛlɛ ãsʊɔ yuor din Lidiya na yara fɔjıır, na wʊ yi a Tayatira tɛ̃e pɔ, wʊ mı puoro naa Nãaŋmın. A sı Soro yuon a wʊ tıɛr ka wʊ sɔɔ de a lɛ a Pɔɔl na 'yɛr.
XV 'Lɔ nı a wʊ yir dɛ̃me ba jaa na wa so a Nãaŋmın kɔ̃ɔ, wʊ bʊɔl sı naa a sı wa a wʊ yir a wʊ wa 'yɛr, "Ala ı yı sɔɔ naa ıka n sɔɔn de a sı Soro, sırɛ jaa yı wa jɛ̃ a n yir." Lɛ lɛ wʊ mʊlɔ sı.
XVI Daar kɔ̃ɔ sın lɛ chiine a jie 'lɔ̃nɔ̃ a Nãaŋmın sʊɔrfʊ jie, sı tuor gbãgbapɔɔbile na tara a sıdɛɛr na wʊ ma 'yɛrɛ yele na ı daar kɔ̃ɔ. A lɛ wʊn 'yɛrɛ na wʊ nyɛrɛ libiyɔɔ kʊrɔ a bala na so wʊ.
XVII Ka a pɔɔbile nyãna turo a Pɔɔl na wʊ turo sı tãna 'yɛrɛ, "A nıbɛ banyãna ı naa a Nãaŋmın nyã na be saaju tʊ̈tʊ̈nbɔ na ba wile yı a faafʊ sɔr."
XVIII Lɛ lɛ a pɔɔbile mar bıbir jaa ka a Pɔɔl wa vʊʊr faa tı lıɛb 'yɛr kʊ a sıɛ 'lɔ na be a pɔɔbile pɔ ıka, "Yesu Kırısıto yuor pɔ, n 'yɛr kʊ fʊ ıka fʊ wa yi a pɔɔbile pɔ." Ajienaa ka a sıɛ yi tıchɛ wʊ bar.
XIX A pɔɔbile sorbo na wa bɔ̃ɔn ıka baa lɛ nyɛrɛ tɔ̃nɔ̃ a pɔɔbile sɛ̃ ɛ, ba nyɔɔn a Pɔɔl

3 **XV:XXXIII 15:33** A gãma amıne pɔ, baa 'yɔ̃ɔ põfʊ lıjɛr nı pie nı anaar ɛ ıka, 34 *Tıchɛ ka a nõmɔ̃ a Silası ka wʊ jãnɛ a be.*

nɪ a Silasɪ tɔɔ chiin be a daa pɔ a nɪbɛrɛ niem.

XX Ba chiin ban tɪ kʊ a 'yɛr tɔɔrbɔ tɪ 'yɛr, “A nɪbɛ banyãna ɪ naa a Juu nɪbɛ na ba wa kpɛ dɔ̃ɔnɔ̃ sɪ a tẽe.

XXI Ba tara na yelsɪ kɔ̃ɔ an ba tara sɔr kʊ a sɪn Worom nɪbɛ a sɪn sɔɔ bɪɪ maal ɛ.”

XXII Ka a nɪyɔɔ bala ir pʊɔ na baa bara a Pɔɔl nɪ a Silasɪ ɛ, ka a 'yɛr tɔɔrbɔ vɛ̃ ka ba yaar a Pɔɔl nɪ a Silasɪ fuusɪ bar tɪ 'yɔ̃ɔ a ba fɔb ba.

XXIII A lɛ ban wa fɔb ba sɛɛ, ba nyɔɔr ban 'yɔ̃ɔ a pɔɔfʊ die pɔ, tɪ 'yɛr kʊ a 'lɔ na guro a pɔɔfʊ die, a wʊ bɔ̃ɔ kaara ba.

XXIV Wʊn wõ a nɪtɔ̃, wʊ tɪɛ ban 'yɔ̃ɔ a die 'lɔ na be a sãlsɔɔ tɪ lũ a ba gbɛɛ mar daa.

XXV A tãsɔɔ bãɪn lɛ a Pɔɔl nɪ a Silasɪ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn, na ba yiele nɪ a Nãaŋmɪn yiel, ka a ba taaba ban lɔ̃ɔ pɔɔn ba chɛlɛ.

XXVI Ajienaa ka a tẽe dam kpɛ̃ɔ jaa, ka a pɔɔfʊ yir par kparaa mɪ dam. Ka a pɔɔfʊ der dɔ̃dɔɪ yuo yuor a jaa, ka nɪrɛ jaa bɔ̃jɔrma ban lũn wʊ for for.

XXVII Ka a 'lɔ na guro a pɔɔfʊ die jɛɔ ir na wʊ nyɛ a lɛ a pɔɔfʊ der dɔ̃dɔɪ na yuor, ka wʊ vɔ̃ɔ sɔɔ ɪka wʊ kɔ̃n wʊ mãɛ, bojũu wʊ man tãa a pɔɔfʊ dẽme yin jo.

XXVIII Tɪchɛ ka a Pɔɔl tãn, “Ta ge fʊ mãɛ ɛ, sɪ jaa ben ka.”

XXIX A wʊ bʊɔl a ba waan fãtɪn wa kʊ wʊ a wʊ pɔɔ kpɛ̃n be a die pɔ, na wʊ tɪ lo gbur dumo mɪrɛ a Pɔɔl nɪ a Silasɪ niem.

XXX Tɪ pãa ir tara ba yin tɪ sʊʊr, “Nɪbɛrɛ, ŋmɪnɛ lɛ ɪn ɪrɛ wa nyɛ faafʊ?”

XXXI A ba 'yɛr kʊ wʊ, “Sɔɔ de a sɪ Soro Yesu, fʊ̃ʊ nɪ a fʊ yir dẽme na nyɛn faafʊ.”

XXXII Be lɛ ba pãa 'yɛr a sɪ Soro 'yɛr kʊ wʊ nɪ a bala jaa na be a wʊ yir.

XXXIII A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ lɛ a pɔɔfʊ die guguro de ba yin a tãsɔɔ 'lɔ̃nɔ̃ na wʊ tɪ pɛɛ a ba natɪɛ tɪchɛ a ba mɪ tɔ̃ɔ so a 'lɔ nɪ a wʊ yir dẽme ba jaa a Nãaŋmɪn kʊ̃ɔ.

XXXIV Ka a pɔɔfʊ die guguro tara ba kpɛ̃n a wʊ yir tɪ maal bʊ̃diir kʊ ba, ka nʊ̃ɔ kpɛ a wʊ yir dẽme, bojũu 'lɔ nɪ a wʊ yir dẽme ba jaa sɔɔn de a Nãaŋmɪn.

XXXV Wɛr na wa chaar a 'yɛr tɔɔrbɔ ir a ba tʊ̃tʊ̃nbɔ tʊ̃ na ba 'yɛr kʊ ba, “Yɪ chen tɪ 'yɛr kʊ a 'lɔ na guro a pɔɔfʊ die ɪka, a wʊ yuo a dɔɔr bala bar.”

XXXVI Ka a pɔɔfʊ die guguro 'yɛr kʊ a Pɔɔl, “A 'yɛr tɔɔrbɔ tʊ̃n ɪka n yuo a fʊ̃ʊ nɪ a Silasɪ bar. A lɛ pʊ̃pãanyã yɪn tʊ̃ɔ chiine, yɪ chiine nɪ nyã'maar.”

XXXVII Tɪchɛ ka a Pɔɔl 'yɛr kʊ a bala ban tʊ̃, “Chãa pɔ jaa lɛ ba vɛ̃ a ba fɔb sɪ, baa tɔɔr a sɪ 'yɛr ɛ, sɪ gba ɪ naa a Worom dẽme tɪ ba 'yɔ̃ɔ sɪ a pɔɔfʊ die pɔ. Pʊ̃pãanyã a ba lɛ bʊɔrɔ ɪka ba sɔɔl yuo sɪ bar? Bala mãɛ ba wa yuo sɪ bar.”

XXXVIII A tʊ̃tʊ̃nbɔ na tɪ man a lɛ kʊ a 'yɛr tɔɔrbɔ, ban wa wõ ɪka a Pɔɔl nɪ a Silasɪ ɪ naa Worom dẽme, dãbãɛ kpɛ ba naa.

XXXIX Ka a bala mãɛ pãa chen tɪ 'maal ba yin a pɔɔfʊ die pɔ, tɪ sʊɔr ba ɪka ba yi a tẽe 'lɔ pɔ.

XL Pɔɔl nɪ a Silasɪ na wa yi a pɔɔfʊ die pɔ, ba chen a Lidiya yir, be lɛ ba tɪ tuor a yɛɛr ka ba 'yɔ̃ɔ ba ãkpãɛn tɪ pãa yi a be chen.

XVII

I Ba tun a Amfipolis nɪ Apoloniya na ba wa a Tɛsalonika, be lɛ a Juu nɪbɛ lɔ̃ɔfʊ yir be.

II Lɛ a Pɔɔl na ma irɛ lɛ wʊ chen be a lɔ̃ɔfʊ yir, Pɛ̃nfʊsɪ gbɛɛ ata jaa lɛ wʊ kpɛ a be ka a 'lɔ nɪ a bala vɪɛrɛ a Nãaŋmɪn gãma.

III Wʊ mana na wile a lɛ an sɛɛ a Nɪ-iraa na di dɔɔyɛ tɪ na wʊ ir a kũu pɔ ɪ vʊr, “A Yesu nyãna ɪn ben 'yɛrɛ a wʊ 'yɛr, lɛ ɪ a Nɪ-iraa.”

IV Ka a Juu nɪbɛ bamɪne sɔɔ a lɛ na ba pʊɔ a Pɔɔl nɪ a Silasɪ, 'matãan a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ na dɔ̃ɔ puoro a Nãaŋmɪn lɔ̃ɔn pɔɔ 'yɔ̃ɔnsɪ.

V Tɪchɛ ka a nyuur kpɛ a Juu nɪbɛ, ka ba bɔ a ba taaba nɪbomo be a daa pɔ lɔ̃ɔ taa, na ba piel gɔ̃mɔ̃ be a tẽe pɔ. Ba tɪ sɛɛn a Jason yir bʊɔrɔ a Pɔɔl nɪ a Silasɪ ɪka ba yin chiin ba a nɪyɔɔ bala niem.

VI Tɪchɛ ban ba wa tɪ nyɛ ba ɛ, ba nyɔɔn a Jason nɪ a yɛɛr bamɪne chiin a tẽe nɪbɛrɛ niem tɪ tãna 'yɛrɛ. “A dɔɔr banyãna lɛ dɔ̃ɔnɔ̃ a wɛr wʊ jaa, ba wa tãn ka pʊ̃pãanyã

VII ka a Jason tuor de ba 'yɔ̃ɔ a wʊ yir. Ba sɔ̃ɔnɔ̃ naa a Nãa Siisa chire na ba 'yɛrɛ ɪka nãa ãsʊɔ ben be ban bʊɔlɔ Yesu.”

VIII A lɛ a tẽe nɪbɛrɛ nɪ a nɪyɔɔ bala na wõ a 'yɛr nyãna, a dam ba naa.

IX A ba pãa 'yɔ̃ɔ a Jason nɪ a yɛɛr bala a ba yab libie tɪ ba bar ba sɔr.

X A lɛ a wɛr na wa tɔ̃ɔ sɔb, ka a yɛɛr bar a Pɔɔl nɪ Silasɪ sɔr ka ba chen be a Beriya. Ban tɪ ta, ba chen be a Juu nɪbɛ lɔ̃ɔfʊ yir.

XI A Juu nɪbɛ bala na be a Beriya ɪn chɛchɛlbɛ gar a bala na be a Tɛsalonika, bojũu ba den a 'yɛr nɪ chɪlfʊ na ba vɪɛrɛ a Nãaŋmɪn gãma kaara bɪbir jaa ɪka ba kaa lɛ a Pɔɔl na 'yɛrɛ ɪn yelmãɛ bɪɪ.

XII A Juu nɪbɛ yɔɔ jie sɔɔn de a 'yɛr lɔ̃ɔn a bala na ba ɪ Juu nɪbɛ dɔɔr yɔɔ jie, nɪ a pɔɔ 'yɔ̃ɔnsɪ bamɪne yɔɔ jie.

XIII A Juu nɪbɛ na be a Tɛsalonika na wa bɔ̃ɔn ɪka a Pɔɔl ben a Beriya mʊɔlɔ a Nãaŋmɪn 'yɛr, ba chen a be tɪ chãgbala a nɪbɛ dɔ̃ɔnɔ̃ nɪ ba.

XIV Ka a yɛɛr mɪ tɔ̃ɔ 'yɔ̃ɔ a Pɔɔl a man sɔr a wʊ chen, tɪchɛ ka a Silasɪ nɪ a Timoti 'lɔ jɛ̃ be a Beriya.

XV A nıbɛ bala na bıɛl a Pɔɔl ba tı tãn wʊn a Atensı, bala lɛ wʊ lıɛb tɔ̃ ıka a Silası nı a Timoti a ba wa fɔɔ a wʊ sɛ̃.

XVI A lɛ wʊn chɛnɛ chɛlɛ ba be a Atensı, suur wa tı kpɛ wʊ naa a lɛ wʊn nyɛ a tɛ̃e na sɛɛn a tıbɛ.

XVII Lɛ lɛ 'lɔ nı a Juu nıbɛ nı a Greek bala na puoro a Nãaŋmın ma mana taa be a ba lɔ̃ɔfʊ yir, nı a bala wʊn ma pɔɔ a daa pɔ bıbir jaa nı nırɛ jaa wʊn tuor.

XVIII Ka a bɔ̃bɔ̃ɔnbɔ bamın̄e na yi a Epikuriya nı a Sıtoyik gbul pɔ piel chırɛ nı a Pɔɔl. Ka a bamın̄e sʊrɔ, “Bo lɛ a dabʊlɔbʊlɔ nyãna ara 'yɛrɛ?” Ka a bamın̄e mı 'yɛrɛ, “Ŋmın sãansı kɔ̃ɔ 'yɛr lɛ wʊ 'yɛrɛ.” Ba 'yɛrɛ naa nıtɔ̃ bojũu, Pɔɔl mʊɔlɔ naa a Yesu 'yɛr nɔ̃ɔ nı a kũu pɔ irfʊ 'yɛr. 4

XIX Be lɛ ba pãa bʊɔl wʊ chiin be a lɔ̃ɔfʊ jie a Areyopagusı na ba 'yɛr, “Fʊn tɔ̃ɔ wiil sı a fʊ wiil paalaa nyãna fʊn wile a sı bɔ̃ɔ bıı?

XX 'Yɛr sãan lɛ a nyã fʊn waan a sı wõnõ na sı bʊɔrɔ ıka sı bɔ̃ɔ a par.”

XXI Atensı dẽme ba jaa lɔ̃ɔn a sãanba na kpıɛrɛ a be, baa tara tõmɔ̃ lɛ pʊɔ a 'yɛr paalaa ban ma 'yɛrɛ na ba chɛlɛ nı yelpaalaa na ırɛ.

XXII Lɛ lɛ a Pɔɔl pãa ir a nıbɛ na lɔ̃ɔ a Areyopagusı na wʊ 'yɛr, “Atensı dɔɔr, n nyɛn bɔ̃ɔn yın nɔ̃ ŋmımɛ puorfʊ.

XXIII Bojũu ın yʊɔrɔ kaara a yı tıbɛ jiir, n tı nyɛn a bɔɔr lofʊ jie ãsʊɔ yın sɛb 'yɔ̃ɔ, ŊMIN 'LƆ SIN BA BƆ̃Ɔ Ɛ. A Nãaŋmın 'lɔ gba yın mãɛ na puoro tı ba bɔ̃ɔ wʊ ɛ, 'lɔ lɛ n waan ıka n wa mʊɔl kʊ yı.

XXIV “A Nãaŋmın 'lɔ na maal a wɛr nı a bomo a jaa na be a pɔ, 'lɔ lɛ ı a saaju nı a tɛ̃e jaa Soro, na waa gãna a yie ala a nıbɛ na mɛn a ba nuur kʊ wʊ ɛ.

XXV Waa dıɛl nırɛ nũu tõmɔ̃ ala ı wʊ bʊɔrɔ na bon kɔ̃ɔ ɛ, bojũu 'lɔ mãɛ lɛ kʊ nırɛ nyɛvʊr, ka wʊ vʊrɔ nı bon jaa.

XXVI Dabõ'yen pɔ lɛ wʊ tu na wʊ maal a nıbʊrsı, ka ba kpıɛrɛ a wɛr wʊ jaa. A wʊ man a sɔ̃ɔsı kʊ ba, nı a jiir ala ban na kpıɛrɛ.

XXVII Nãaŋmın maal naa nıtɔ̃ ka nırɛ na tɔ̃ɔ yɔbɔ wʊ, amın̄e sɛ̃ ban nyɛ wʊ naa, bojũu waa jãan a sı ãsʊɔ jaa ɛ.

XXVIII ‘Bojũu, a wʊ 'yɔ̃ɔ lɛ sı chɛnɛ na sı be ka a tɛ̃e pɔ,’ na sı yʊɔrɔ nıtãa lɛ a yın mãɛ nıbɛ bamın̄e na dɔ̃ɔ 'yɛr, ‘A wʊ bibiir lɛ sı ı.’

XXIX “Sın ı a Nãaŋmın bibiir jũu, yı taa ı a sı tıɛr ıka a Nãaŋmın nyã kaara naa fıka bon nırɛ na de wʊ yɛ̃ bıı bɔ̃ɔfʊ mɛn, sɛlma, bıı libipıla, bıı kʊsır kaar ɛ.

XXX A kõr jaa 'lɔ, Nãaŋmın lıɛb puor 'yɔ̃ɔ a sı ba bɔ̃ɔfʊ, tıchɛ põpãanyã 'lɔ, wʊ kpãkpãana na nırɛ jaa jie jaa ıka, ba lıɛb ba tıɛr.

XXXI Bojũu wʊ ir bıbir bin wʊn na de a daba 'lɔ wʊn ir, na wʊ tɔɔr a wɛr 'yɛr nı yeltorsı pɔ. Wʊ vɛ̃n ka a chaar kʊ nırɛ jaa wʊn sãı wʊ a kũu pɔ.”

XXXII Ban wa wõ a kũu pɔ irfʊ 'yɛr, bamın̄e lan wuol, tıchɛ ka bamın̄e mı 'yɛr, “Sın bʊɔrɔ naa ıka sı lɛ wõ a 'yɛr nyã nıdaar.”

XXXIII A lɛ, Pɔɔl bar ba naa a lɔ̃ɔfʊ jie.

XXXIV Tıchɛ ka a nıbɛ bãlãa turo a Pɔɔl na ba sɔɔ de a 'yɛr, a ba ãsʊɔ lɛ Diyonısıs na ı a Areyopagusı lɔ̃ɔfʊ nırɛ, ka a pɔɔ ãsʊɔ mı na pʊɔ yuor di Damarisı nı bamın̄e mı na pʊɔ.

XVIII

I A anyã puor, Pɔɔl yin a Atensı na wʊ chen be a Korıntı.

II Be lɛ wʊ tuor a Juu nırɛ na di Akuila na wʊ ı Pontus bal nırɛ, 'lɔ nı a wʊ pɔɔ Pırısıla na yi a Itali wa a ba kor ɛ, bojũu a Nãa Kılaudiyus 'yɛr naa ıka a Juu nırɛ jaa wʊ yi a Worom. Ka a Pɔɔl chen ıka wʊ piir ba kaa.

III Wʊ tı jɛ̃n a be a ba 'mataa tõnɔ̃ bojũu ba jaa bɔ̃ɔn a gãma tõmɔ̃.

IV A Pɛ̃nfʊ Bıbir Daar jaa Pɔɔl ma chen a ba lɔ̃ɔfʊ yir ma tı 'yɛrɛ a 'yɛr bʊɔrɔ ıka wʊ lıɛb a Juu nıbɛ nı a bala na ba ı a Juu nıbɛ tıɛr.

V Lɛ a Silası nı a Timoti na wʊ yi a Masedonıya wa a Korıntı, Pɔɔl den a wʊ sɔ̃ɔ wʊ jaa na wʊ mʊɔlɔ mana kʊrɔ a Juu nıbɛ ıka a Yesu lɛ a Nı-iraa.

VI Tıchɛ ka Juu nıbɛ 'yɛrɛ a Pɔɔl kpõkpoor 'yɛr, a wʊ pãpã a fɔbaa 'yɔ̃ɔ ba tı 'yɛr kʊ ba, “A yı jãı a lıɛb dɔɔl a yı ju, a ba lɛ ı maa 'yɛr ɛ, an yi dına chiine, n chiine naa a bala na ba ı a Juu nıbɛ jie.”

VII Pɔɔl yin be a lɔ̃ɔfʊ yir na wʊ gʊɔr a daba ãsʊɔ na di Titiyusı Jusıtusı na ba ı a Juu nırɛ ɛ na puoro ka a wʊ yir gbʊr a lɔ̃ɔfʊ yir.

VIII Ka a Kırısıpusı na ı a lɔ̃ɔfʊ yir nıdiere nı a wʊ yir dẽme ba jaa sɔɔ de a sı Soro 'yɛr nı a Korıntı dẽme yɔɔ na wõ a lɛ wʊn 'yɛr, a ba sɔɔ a wʊ so ba jaa a Nãaŋmın kõɔ.

IX A tãsɔɔ ãsʊɔ, a sı Soro 'yɛr 'yɛr kʊ a Pɔɔl jãna pɔ ıka, “Taa joro dãbãɛ ɛ, mõɔ nıbır mʊɔlɔ a 'yɛr ta pɔɔ nɛɛ ɛ.

X Bojũu, ın pʊɔ fʊ naa, nırɛ jaa kõ nyɔɔ fʊ bıı maal fʊ dɛɛr ɛ, bojũu n chɛnɛ na tara nıyɔɔ a tɛ̃e nyã pɔ.”

4 **XVII:XVIII 17:18** A Epikuriya dẽme sɔɔ naa ıka popɛl wʊ ı yele ban bʊɔrɔ na gã a ba niem ka baal nı dãbãɛ taa nyɔɔrɔ ba ɛ. Ka a Sıtoyık dẽme mı sɔɔ ıka nıbɛ ba kaara ba nı a lɛ ban bʊɔrɔ na ba sɔɔ a lɛ ban be ka nɔ̃ɔ bıı baal taa nyɔɔrɔ ba ɛ.

XI Be lɛ a Pɔɔl jɛ̃ a be a Korıntı yuon gbul nı bɔ̃ŋmaa na wʊ wile ba a Nãaŋmın 'yɛr.
XII A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ lɛ a Galio ı a Akaya nıkpɛ̃ɛ, ka a Juu nıbɛ guor taa na ba nyɔɔ a Pɔɔl chiin be a 'yɛr tɔɔrfʊ jie.
XIII Be lɛ ba tı 'yɛr, "A daba nyãna lɛ bʊɔrɔ ıka wʊ lıɛb a nıbɛ tıɛr ka ba puoro Nãaŋmın na ba tu a lɛ a sı nɛbinsı na 'yɛr ɛ."
XIV Ka a Pɔɔl haa nɛɛ ıka wʊ 'yɛr 'yɛr, tıchɛ ka a Galio 'yɛr kʊ a Juu nıbɛ, "A yın, ala ta ı yeldɛɛr bıı yelbier kɔ̃ɔ 'yɔ̃ɔ lɛ, ın taa 'maan ãgãn chɛlɛ.
XV Tıchɛ an ben wa lɔ̃ɔ taa nı a yı 'yɛr bie nı yoe 'matãan a yı nɛbinãa yın mãɛ yı maal, maa kʊ̃ tʊ̃ɔ a 'yɛr nyãna tɔɔr ɛ."
XVI Lɛ lɛ wʊ vɛ̃ a ba dii ba bar be a 'yɛr tɔɔrfʊ jie.
XVII A ba lıɛb nyɔɔ a Sosetenesı na ı a lɔ̃ɔfʊ jie nıkpɛ̃ɛ na ba ŋme be a 'yɛr tɔɔrfʊ yir dɔ̃dɔr nɛɛ, tıchɛ a Galio baka ba be be ɛ.
XVIII Pɔɔl jɛ̃n be a Korıntı tẽe kor bãlãa, tı pãa bar a yɛɛr na wʊ kpɛ a gboro chiine a Siriya ka a Pırısıla nı a Akuila pɔɔ wʊ. Sɛrɛ tıchɛ ka wʊ chen, wʊ vɛ̃n ka ba pʊ̃ wʊ a ju be a Senkereya, bojũu wʊ dɔ̃ɔ pʊ̃l 'yɔ̃ɔ a wʊ mãɛ.
XIX Ba tãn be a Efesus tẽe pɔ, ka a Pɔɔl bar a Pırısıla nı a Akuila tı na wʊ mãɛ chen be a lɔ̃ɔfʊ jie ka a 'lɔ naa Juu nıbɛ tı mana taa.
XX A ba sʊɔr wʊ ka wʊ jãnɛ a be bãlãa tı waa sɔɔ ɛ.
XXI Tıchɛ wʊn wa chiine wʊ tır nɛɛ kʊ ba, "Ala ı Nãaŋmın wa sɔɔ naa, ın lıɛb wa." Be lɛ wʊ kpɛ a gboro yi a be a Efesus tẽe pɔ.
XXII Wʊn tı ta a Sisariya wʊ don be a Jerusalɛm na wʊ tı puor a bala na puoro, tı pãa suu chen a Antiok.
XXIII Pɔɔl na tı jɛ̃ a be a Antiok kor bãlãa, wʊ pãa yin yʊɔrɔ a Galatiya paal 'lɔ wʊ jaa nı a Fırgıya na wʊ 'yɔ̃ɔnɔ̃ a poturbo ãkpãɛn.
XXIV Ka a Juu nırɛ ãsʊɔ yuor na di Apolosı yin be a Aleksandiriya na wʊ wa a Efesus tẽe pɔ. Wʊ ı naa nırɛ na jãn na wʊ bɔ̃ɔ a Nãaŋmın gãma tı bɔ̃ɔ 'yɛr sõ.
XXV Apolosı nyã dɔ̃ɔ jãn a sı Soro sɔr defʊ, na wʊ 'yɛrɛ nı nıbijıɛ na wʊ wile nı Yesu yele ka a tor, tıchɛ ka a ı Jɔɔn Nãaŋmın kʊ̃ɔ sofʊ tɛɛ lɛ wʊ bɔ̃ɔ.
XXVI Wʊ piel na wʊ 'yɛrɛ nı nyãa be a Juu nıbɛ lɔ̃ɔfʊ yir. A Pırısıla nı a Akuila na wa wõ a wʊ 'yɛr, ba bʊɔl wʊn be a ba yir na ba pãa wiil wʊ a Nãaŋmın sɔr jaa dẽ dẽ.
XXVII Apolosı wa bʊɔrɔ naa Akaya chenfʊ, ka a yɛɛr 'yɔ̃ɔ wʊ ãkpɛ̃ɔ tı sɛb gãn kʊ a bala na puoro a be a ba de wʊ. Wʊn tı ta a be a ın sʊ̃ʊfʊ kpɛ̃ɛ kʊ a bala a Nãaŋmın wãɛfʊ na vɛ̃ ka ba sɔɔ de a Yesu.
XXVIII Wʊ 'yɛr kpɛ̃ɔ jaa lɔb a Juu nıbɛ chãa pɔ, na wʊ chırɛ ba yuoro nı a Nãaŋmın gãma wile ba ıka a Yesu lɛ ı a Nı-iraa.

XIX

I Lɛ a Apolosı na chɛnɛ be a Korıntı, Pɔɔl den a mɔgɔ̃ɔ sɔr na wʊ tı ta a Efesus tẽe pɔ. Be lɛ wʊ nyɛ a poturbo bamıne,
II na wʊ sʊʊr ba, "A sɔ̃ɔ 'lɔ yın sɔɔ de a Yesu, yı nyɛn a Nãaŋmın Sıɛ bıı?" Ka ba 'yɛr, "Kai, saa gba wõ ıka Nãaŋmın Sıɛ ben be ɛ."
III Ka a Pɔɔl sʊʊr ba, "Tı kɔ̃buor lɛ yı so?" Ka ba 'yɛr, "Jɔɔn kɔ̃ɔ lɛ sı so."
IV A Pɔɔl 'yɛr kʊ ba, "A bala na lıɛb a ba tıɛr lɛ a Jɔɔn so ba Nãaŋmın kɔ̃ɔ, tı na wʊ 'yɛr kʊ a nıbɛ ıka ba sɔɔ de a 'lɔ na waara a wʊ puor, 'lɔ lɛ ı a Yesu."
V A nıbɛ na wa wõ a anyãna ba sɔɔ naa ka wʊ so ba a Nãaŋmın kɔ̃ɔ, nı a sı Soro Yesu yuor.
VI Ka a Pɔɔl dɔɔl ba a wʊ nuur ka Nãaŋmın Sıɛ wa kpɛ ba a ba 'yɛrɛ kɔkɔyor, na ba ma piel 'yɛrɛ lɛ Nãaŋmın na wiil ba.
VII Ban ın dɔɔr pie nı ayi.
VIII Ŋmɛrsı ata lɛ wʊ be a be na wʊ ma kpıɛrɛ a ba lɔ̃ɔfʊ jie na wʊ ma kpırkpırɛ ba wile ba a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ 'yɛr.
IX Tıchɛ a bamıne kpɛ̃mɛ naa a ba nyãa na ba tɔr baa sɔɔ ɛ, tı na ba kpɛrɛ a Sɔr. Ka a Pɔɔl bar ba, tı na wʊ ma tara a bala na sɔɔ de, ma kpɛ̃n be a Tiranusı jãnfʊ diyal 'lɔ pɔ, a ba ma tı mana taa.
X Lɛ lɛ wʊ tara tı tãn yuom ayi, ka a Juu nıbɛ nı a bala na ba ı a Juu nıbɛ, bala jaa na be a Asıya paal pɔ wõn a sı Soro 'yɛr.
XI Nãaŋmın den a Pɔɔl tʊ̃n nɛ'maa tʊ̃yɔɔ.
XII A Pɔɔl fɔbile wʊn ma fıɛlɛ nı nyĩe nı a wʊ pɛ̃pele ala wa sıır baalaa, a baalsı ba jaa ma sa naa, ka a sıdɛbɛ ma yire a nıbɛ pɔ.
XIII Ka a Juu nıbɛ bamıne mı yi yʊɔrɔ na dii a sıdɛbɛ ka a yi na ba fere de a sı Soro Yesu yuor 'yɛrɛ kʊrɔ a bala na tara a sıdɛbɛ, "A Yesu 'lɔ a Pɔɔl na mʊɔlɔ, a wʊ yuor pɔ lɛ sı 'yɛrɛ kʊrɔ yı, yı wa yi."
XIV A Juu nıbɛ bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ na di Sekeva dabil ayopõi lɛ dɔ̃ɔ maala a lɛ nɛ.
XV Daar kɔ̃ɔ a sıdɛɛr sʊʊr ba naa, "N bɔ̃ɔn Yesu naa bɔ̃ɔ Pɔɔl, tıchɛ a yın mı ba boo yı ı?"
XVI Ka a daba 'lɔ na tara a sı dɛɛr pãa ɔɔ nyɔɔr ba jaa, na wʊ ŋme ba jaa pırpır tɔɔr a ba bonsı chıɛr ka ba jo yi a die pɔ nı sal'mɔi.
XVII A Juu nıbɛ nı a bala na ba ı a Juu nıbɛ, na kpıɛrɛ a be Efesus tẽe pɔ, ba jaa bɔ̃ɔn naa a yele nyãna, ka dãbãɛ kpɛ ba a baa lɛ tara a sı Soro Yesu yuor dãɛnɛ nı ɛ.
XVIII Ka a nıyɔɔ bala na sɔɔ de, yi chãa pɔ, na ba 'yɛrɛ a ba maal dɛbɛ.

XIX A jıbʊʊrbɔ bala mı na sɔɔ, waan naa a ba jıbʊʊrgãma wa chʊm a nıbɛ ba jaa niem, ban wa sɔr a gãma ala ban chʊm libie ka a ı libipıla turo ayi dɔɔl lıjaayi nı pie (50,000).

XX A sɔr nyãna lɛ a sı Soro 'yɛr yaar de jie wʊ jaa nı kpɛ̃ɔ.

XXI A anyãna a jaa na wa ı, Pɔɔl ŋmen nyãa ıka wʊn chen a Jerusalɛm na wʊn tu a Masedonıya nı Akaya, “Maa wa ta a be baar, ın chen a Worom mı.”

XXII Wʊ tõ naa a nıbɛ ayi a bala na sõnɔ̃ wʊ Timoti nı Erastus ka ba chen a Masedonıya, tıchɛ ka a 'lɔ jãnɛ be a Asıya paal pɔ kor bãlãa.

XXIII A sɔ̃ɔ nyãna lɛ a damfʊ ir a Sɔr tʊfʊ 'yɔ̃ɔ.

XXIV Sãa kuro kɔ̃ɔ yuor na di Demetirus, wʊ ma den a kpãna na wʊ kur a Atemisı puorfʊ yirbil ka a bala na ı a tõtõnbɔ nyɛrɛ libie.

XXV A Demetirus bʊɔl a wʊ tõtõnbɔ ba jaa lɔ̃ɔ taa nı a bala jaa mı na bɔ̃ɔ a maalfʊ na wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yɛɛr, yı bɔ̃ɔn naa tɔ̃nɔ̃ sın nyɛrɛ a tõmɔ̃ nyã pɔ.

XXVI Yın mãɛ nyɛ naa na yı wõ a lɛ a Pɔɔl nyãna na 'yɛrɛ na wʊ lıɛrɛ a nıyɔɔ tıɛrsı a ka Efesus tẽe pɔ, nı a Asıya wɛr wʊ jaa. Wʊ 'yɛr naa ıka a ŋmımɛ ala ban maal nuur ba ı ŋmımɛ ɛ.

XXVII A ba ı a sı yara na lo tɛɛ lɛ ɛ, tıchɛ ba kõ lɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ a Atemisı puorfʊ yir kpɛ̃ɛ go ɛ. Ka a Asıya nı a wɛr wʊ jaa kõ lɛ puoro a ŋmın pɔɔ nyã go ɛ.”

XXVIII Ban wõ lɛ a Demetirus na 'yɛr, ka a suur nyɔɔ ba a ba tãna 'yɛrɛ, “A sın Efesus ŋmın Atemisı bɛrma naa.”

XXIX Ajienaa lɛ a tẽe wʊ jaa pɔɔn gɔ̃mɔ̃, ka a nıbɛ nyɔɔ a Gayus nı Aristakus, Pɔɔl tõtõtaaba lɛ a ba 'mataa yi a Masedonıya na ba ŋmʊr ba a lɛ chiin a jie 'lɔ a tẽe nıbɛ na ma lɔ̃ɔ dãɛnɛ.

XXX Ka a Pɔɔl mı ta bʊɔrɔ ıka wʊ daa yi a be a nıyɔɔ bala pɔ, tıchɛ ka a poturbo ba sɔɔ ɛ.

XXXI A nıbɛrɛ bamın gba na yi a paal 'lɔ pɔ na ı a Pɔɔl barmın, tõn nıbɛ ka ba sʊɔr wʊ ıka wʊ taa ırɛ wa yire be a dãɛn jie ɛ.

XXXII Burbur kpɛ̃n a nıyɔɔ bala na duo a be, ka bamın 'yɛrɛ turo nı ka sɛn, ka bamın mı 'yɛrɛ turo nı jã yuo, ka bamın mı gba ba bɔ̃ɔ bo 'yɔ̃ɔ ban be be ɛ.

XXXIII Ka a Juu nıbɛ daa Aleksanda 'yɔ̃ɔ be a niem, ka a nıyɔɔ bala tãna mana wʊ lɛ wʊn na 'yɛr. Wʊ wılwıl ban nuur ıka, ba bar gɔ̃n tı wʊ 'yɛr a ba kaa.

XXXIV Tıchɛ ban wa bɔ̃ɔn ıka Juu nırɛ lɛ wʊ ı, ba jaa ŋmen chɛl bõ'yen lɛ̃ɛɛ tı na ba 'yɛrɛ, “A sın Efesus ŋmın Atemisı bɛrma naa.”

XXXV A tẽe gãn sɛɛrɛ vɛ̃n ka a nıyɔɔ bala ŋmaa vʊʊr tı wʊ 'yɛr kʊ ba, “Efesus dẽme woı, a wɛr wʊ jaa bɔ̃ɔn naa ıka a Efesus tẽe lɛ kaara a Atemisı kpɛ̃ɛ nyã puorfʊ yir a wʊ kʊsır 'lɔ na yi a saaju lo.

XXXVI A nıtɔ̃nɔ̃ jũu, nırɛ kõ tɔ̃ɔ chıır ɛ, yı ı jaa gbul na yı ta pɔɔrɔ yelsı ɛ.

XXXVII A nıbɛ banyãna yın waan a kana ba ju bon jaa a puorfʊ yir ɛ, bıı 'yɛr 'yɛrdɛɛr jaa 'yɔ̃ɔ a sı ŋmın pɔɔ nyã ɛ.

XXXVIII Ala ı a Demetirus nı a wʊ tõtõnbɔ wa tara nırɛ nı 'yɛr, a 'yɛr tɔɔrfʊ bıbie ben be nı a nıbɛrɛ ban tɔ̃ɔ chen a be tı bʊɔl taa.

XXXIX Ala ı yele kɔ̃ɔ mı ben be a yı bʊɔrɔ ıka yı 'yɛr, ban tɔ̃ɔ maal a be a nıyɔɔ ba jaa niem.

XL A lɛ an sı ben 'yɛr pɔ, a damfʊ nyã na dam a dına jũu. A 'yɛr nyãna jũu, saa be jaa na tɔ̃ɔ wiil a par ɛ, bojũu a ba tara par ɛ.”

XLI A anyãna wʊn 'yɛr baar tı na wʊ wɛl a nıyɔɔ bala bar.

XX

I Lɛ a gɔ̃mɔ̃ na wa baar, Pɔɔl tõn bʊɔl a poturbo ka ba wa, a wʊ 'yɔ̃ɔ ba ãkpãɛn tı bar ba tı chen a Masedonıya.

II Be lɛ wʊ tu a tẽn ala pɔ na wʊ 'yɛr 'yɛr yɔɔ 'yɔ̃ɔn a bala na puoro ãkpãɛn na wʊ tı tãn a Greek wɛr pɔ,

III wʊ jɛ̃n a be ŋmɛrsı ata. Bojũu a Juu nıbɛ dɔ̃ɔ guoro taa a wʊ yele, ala lɛ so waa lɛ kpɛ a gboro chen a Siriya ɛ, tı na wʊ lıɛb tu a Masedonıya sɔr nı gbɛɛ.

IV Ka a bala na pʊɔ wʊ a ba 'mataa chen lɛ, Sopater a wʊ sãa lɛ Pirihusı na yi Beriya, Aristakus nı Sekundusı mı na yi Tɛsalonika, Gayus na yi Debi nı Timoti nı Tıchıkusı nı a Torofimusı na yi a Asıya paal pɔ.

V A nıbɛ banyãna lɛ de nie tı chɛlɛ sı be a Toroyas.

VI Tıchɛ a Paanõkõo Lɔ̃ɔfʊ di na wa baar, sı kpɛ̃n a gboro yi be a Filipai tẽe pɔ na sı maal ber anũu tı na sı pɔɔ ba a be Toroyas jãnɛ a be ber ayopõi.

VII A Pɛ̃nfʊ divıɛ bio daar jãanʊɔr, sı jaa lɔ̃ɔn taa na sın 'mataa di. Pɔɔl 'yɛrɛ naa a Nãaŋmın 'yɛr kʊrɔ a nıbɛ bojũu wɛr wa chaar, wʊn chen naa. Wʊ 'yɛr kor jaa ka wɛr tı põ.

VIII A be a bɔɔpıɛ pɔ sın lɔ̃ɔ ba chʊm fãtınsı yɔɔ bin.

IX Pɔlbile kɔ̃ɔ yuor na di Yutikus jãnɛ naa a tokoro nɛɛ ka a gõɔ kpɛ wʊ. Lɛ a Pɔɔl na 'yɛr kor a wʊ gur jaa chãıı na wʊ yi a be a saaju faa lo a be tẽe, bojũu ba mɛn a bɔɔpıɛ dɔɔl taa ata ka ba suu 'mɔɔ ka ı wʊ kpi naa.

X A Pɔɔl suun tı lo bib a kũu tı kõr wʊ tı 'yɛr kʊ a nıbɛ, “Yı ta kõnõ ɛ, wʊ chɛnɛ na vʊrɔ.”

XI Wʊ pãa don be a bɔɔpɪɛ pɔ, ka wʊ tɪ ŋma a paanõɔ ka ba 'mataa di tɪ wʊ lɛ 'yɛr lɛ̃ɛɛ ka wɛr tɪ chaar ka wʊ yi a be chen.

XII Tɪchɛ ka pɔlbile ir kpɛ̃mɛ ka ba ãgãn 'maa a ba tara wʊ kul a yir.

XIII Sɪn den nie kpɛ a gboro na sɪ chiine a Asosɪ, be lɛ sɪn tɪ 'mɔɔ a Pɔɔl, lɛ lɛ wʊ dɔ̃ɔ man sɪ tɪ chiine nɪ gbɛɛ a be.

XIV Lɛ wʊn tɪ tuor sɪ a be Asosɪ, sɪ 'mɔɔ wʊn 'yɔ̃ɔ a gboro pɔ na sɪ chiine be a Mitilene.

XV Wɛr na wa chaar, sɪ yin a be tɪ ta Kiyosɪ ka a wɛr lɛ bɔ̃ɔ chaar sɪ go kaa ɪ sɪ vɪɛn Samosɪ bar. A ber ata daar lɛ sɪ pãa ta a Miletusɪ.

XVI Pɔɔl bʊɔrɔ naa ɪka wʊ po a Efesus tẽe bar na wʊ ta gã be a Asɪya paal pɔ ɛ, bojũu wʊ bʊɔrɔ na fɔɔ ɪka 'lɔ tɔ̃ɔ, wʊ ta a Jerusalɛm a Pentikosɪ bɪbir daar.

XVII Pɔɔl na chɛnɛ be a Miletusɪ lɛ wʊ tɔ̃ bʊɔl a bala na puoro a be a Efesus, a ba nɪdierbe ka ba wa.

XVIII Ban wa ta, wʊ 'yɛr kʊ ba, "Yɪ bɔ̃ɔ lɛ ɪn be dɔ̃ɔ kpɪɛrɛ a yɪ sɛ̃, yi a daar 'lɔ̃nɔ̃ jaa ɪn wa a Asɪya paal pɔ.

XIX Mãɛ siirfʊ nɪ nɪbikõɔ lɛ n tõnɔ̃ nɪ a sɪ Soro tõmɔ̃, bojũu a Juu nɪbɛ ba maal ma vɪla ɛ.

XX Yɪn mãɛ bɔ̃ɔn naa ɪka n ba sɔɔl yɪ yele jaa na sõʊ yɪ ɛ, tɪchɛ n wile yɪn chãa pɔ, nɪ a yɪ yie pɔ.

XXI N kpãkpãan naa a Juu nɪbɛ nɪ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, ɪka ba lɪɛb wa a Nãaŋmɪn sɛ̃, na ba lɪɛb a ba tɪɛr sɔɔ de a sɪ Soro Yesu.

XXII "Põpãanyã 'lɔ, Nãaŋmɪn Sɪɛ 'yɛr man ka n chiine a Jerusalɛm, n ba bɔ̃ɔ lɛn na tɪ pɔɔ ma a be ɛ.

XXIII Yelbõ'yen tɛɛ lɛ n bɔ̃ɔ ɪka, tẽe jaa pɔ, a Nãaŋmɪn Sɪɛ ma vɛ̃n ka n bɔ̃ɔn ɪka die pɔ pɔɔfʊ, nɪ wõm lɛ ɪn tɪ tuor.

XXIV Tɪchɛ a anyãna maa bã ma ɛ, ala ɪ ɪn tõɔ jo ta a baaraa naa tõ a lɛ a sɪ Soro Yesu na kʊ ma a tõmɔ̃, ɪka n 'yɛr a Nãaŋmɪn wãɛfʊ 'yɛr nõɔ.

XXV "Yɪ nyɛ, põpãanyã a yɪn bala jie ɪn yɔ naa mʊɔl a Nãaŋmɪn nãalõʊ 'yɛr, yɪ kõ lɛ nyɛ ma go ɛ.

XXVI A lɛ jũu, n 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ a dɪna ɪka ãsʊɔ jaa wa bɔr, n nũu ba pʊɔ be ɛ.

XXVII Bojũu n ba dɔ̃ɔ sɔɔl yɪ yele jaa ɛ, tɪ man a lɛ jaa a Nãaŋmɪn na bʊɔrɔ kʊ yɪ.

XXVIII Yɪ gu yɪ mãɛ nɪ a nɪbɛ bala 'yɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn Sɪɛ na maal yɪ a yɪ ɪ a nɪdierbe. Yɪ kaara a Nãaŋmɪn pupuorbiir bala wʊn dãn a wʊ mãɛ jãɪ.

XXIX N bɔ̃ɔn naa ɪka maa wa chen baar, nɪbɛ na lɪɛb gbõgboi kpɛ a yɪ pɔ, ba kõ bar yɪ ɛ.

XXX Bamɪne na yin a yɪn mãɛ pɔ gba, na ba jɛr a yelmãɛ bɛl nɪbɛ ka ba turo ba.

XXXI A lɛ jũu yɪ guro yɪ mãɛ na yɪ tɪɛr kaa, yuom ata nɪ nyã ɪn ba vɛ̃ a yɪ ãsʊɔ jaa wiilfʊ ɛ, nɪbikõɔ lɛ n wile nɪ yɪ mɔ̃tɔ̃ɔ nɪ tãsɔɔ.

XXXII "Põpãanyã, n de yɪn 'yɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn nũu pɔ, nɪ a wʊ wãɛfʊ 'yɛr bie pɔ, a yɪ na tɔ̃ɔ nɔ̃ɔ a wʊ kʊ yɪ a bɔ̃sɔ̃n ala wʊn tara kʊ a wʊ nɪbɛ.

XXXIII N ba tara nyuur nɪ ãsʊɔ jaa libir, bɪɪ sɛlma, bɪɪ a fɔɔr ɛ.

XXXIV Yɪn mãɛ bɔ̃ɔn naa ɪka a n bõbʊɔrsɪ, a n nũu pɔ lɛ a yi, naa sõʊ a bala ɪn lɔ̃ɔ tõnɔ̃ nɪ.

XXXV Bon jaa ɪn maal, n wiil yɪ naa ɪka a tõkpãɛn a nɪtɔ̃nɔ̃ pɔ lɛ, sɪn tu na sɪ sõʊ a nɪbaalsɪ, yɪ tɪɛrɛ a lɛ a sɪ Soro Yesu na dɔ̃ɔ 'yɛr, 'An ɪn bɔɔsɔ̃n kʊ a 'lɔ na de bon kʊ nɪrɛ, gar a 'lɔ na de.' "

XXXVI Wʊn 'yɛr a anyãna baar, wʊ gbur dumo ka ba jaa 'mataa sʊɔr a Nãaŋmɪn.

XXXVII Ba jaa ŋman nɪbikõɔ tɪ na ba kõr kõr wʊ.

XXXVIII A lɛ na maal sɔ̃ɔ a ba pʊɔ nɪ nyã, a lɛ wʊn 'yɛr ɪka ba kõ lɛ nyɛ wʊ go ɛ, tɪ na ba bɪɛl wʊ suun a gboro jie.

XXI

I Sɪn wa bar taa baar, sɪ kpɛ̃n a gboro na sɪ tor a Kos a dẽdẽe a lɛ nɛ, a wɛr na wa chaar ka a ɪ sɪ tãn a Worodesɪ yi a be chen a Patara.

II Sɪ nyɛn a gboro ãsʊɔ na chiine a Fonisiya ka sɪ kpɛ chiine.

III Sɪn wa nyɛrɛ a Sipurusɪ tẽe sɪ lan wʊn bar a guba jie tɪ ta a Siriya tẽe pɔ. Tire lɛ sɪ ta ara an ɪ be lɛ a gboro na wɛl a tuor wʊn tuo.

IV Be lɛ sɪ nyɛ a poturbo bamɪne na sɪ jãnɛ a ba sɛ̃ ber ayopõi. Ka a Nãaŋmɪn Sɪɛ tu a ba 'yɔ̃ɔ a ba 'yɛr kʊ a Pɔɔl ɪka wʊ taa chiine a Jerusalɛm ɛ.

V Tɪchɛ a sɪ bɪbie na wa ta, sɪ yin de a sɪ sɔr. Ka a poturbo bala ba jaa nɪ a ba pɔbɔ nɪ a ba bibiir ba jaa bɪɛl sɪ yin a tẽe pɔ, tɪ tãn a man gogoro nɛɛ, ka sɪ gbur dumo sʊɔr Nãaŋmɪn.

VI Sɪn wa bar taa baar, sɪ kpɛ̃n a gboro pɔ, tɪ ba mɪ lɪɛb kulo a yir.

VII A Tire sɪn be yi, a man pɔ lɛ sɪ chen bãlãa tɪ ta a Tolemaisɪ be lɛ sɪ puor a yɛɛr bamɪne na be be na sɪ gã a be bɪbir bɔ̃'yen.

VIII Sɪn ir a be chiine sɪ tãn be a Sisariya na sɪ chen a Filip na mʊɔlɔ a Nãaŋmɪn 'yɛr nɔ̃ɔ na wʊ mɪ ɪ a nɪbɛ ayopõi bala ãsʊɔ ban dɔ̃ɔ ir be a Jerusalɛm yir.

IX Wʊ dɔ̃ɔ tara pɔɔsarsɪ anaar na ba kul sɪrbɛ ɛ, ka Nãaŋmɪn ma kʊ ba a wʊ 'yɛr a ba 'yɛrɛ.

X Sɪ jɛ̃n a be kor bãlãa ka a Agabus yi be a Judiya na,

XI wʊn wa a sɪ sɛ̃. Wʊ den a Pɔɔl sɪɛ gãn na wʊ lũn a wʊ mãɛ nuur nɪ a gbɛɛ tɪ na

wʊ 'yɛr. “A Nãaŋmın Sıɛ 'yɛr naa, ‘Nıtɔ̃nɔ̃ lɛ a Juu nıbɛ na be a Jerusalɛm na lũ a nırɛ 'lɔ na so a sıɛ gãn nyãna, na ba 'yɔ̃ɔ a bala na ba ı a Juu nıbɛ nuur pɔ.’ ”

XII A lɛ sın wõ a nıtɔ̃nɔ̃ ka a sın nı a nıbɛ bala na be a be 'mataa sʊɔr a Pɔɔl ıka wʊ taa chiine a Jerusalɛm ɛ.

XIII Tıchɛ ka a Pɔɔl 'yɛr, “Bãa 'yɔ̃ɔ lɛ yı kõnõ na yı chırɛ ma a ãgãn a lɛ? N sɔɔ naa, a ta ı a lũfu tɛɛ ɛ, tıchɛ n kpi be a Jerusalɛm a sı Soro Yesu yuor jũu.”

XIV A lɛ sın sʊɔr wʊ faa sı mı bar naa tı 'yɛr “A sı Soro bɔfʊ a ı.”

XV A anyã puor lɛ sı chɔɔr na sı do be a Jerusalɛm.

XVI Ka a poturbo bala na be a Sisariya bıɛl sı na ba waan sı a daba 'lɔ na di a Minason yir be lɛ sın wa kpıɛrɛ, Sipurusı tẽe pɔ lɛ wʊ yi tı na wʊ ı a poturo kor.

XVII A lɛ sın wa ta a Jerusalɛm, a yɛɛr de sın nuur ayi.

XVIII Ka a wɛr na wa chaar, sın nı a Pɔɔl jaa 'mantaa chen ıka sı tı nyɛ a Jemesı ka a ı be lɛ a nıbɛrɛ ba jaa lɔ̃ɔ taa.

XIX Pɔɔl na puor ba jaa baar, wʊ man naa yele a jaa kʊ ba, a lɛ a Nãaŋmın na de wʊ tõn be a bala na ba ı a Juu nıbɛ pɔ.

XX A lɛ ban wõ anyãna ba jaa pɛɛn Nãaŋmın tı na ba pãa 'yɛr kʊ a Pɔɔl, “Yɛbɛ faa nyɛ, a Juu nıbɛ turo turo na sɔɔ de, tıchɛ ba chɛnɛ na tara nıbijıɛ nı a nɛbinãa.

XXI Ba man kʊ ba ıka fʊ̃ʊ lɛ wile a Juu nıbɛ bala na kpıɛrɛ a bala na ba ı a Juu nıbɛ pɔ, ka ba taa turo a Mosesı ɛ, na fʊ lɛ wile ıka ba taa ŋmara a ba bibiir yɔı ɛ, na ba taa ırɛ a lɛ a Juu nıbɛ na ma ırɛ ɛ.

XXII Ban wõn ıka fʊ wan a ka, ŋmınɛ sın ı?

XXIII Fʊ̃ʊ bʊɔrɔ fʊ tu a lɛ sın na 'yɛr. Dɔɔr anaar ben ka a sı sɛ̃ na ba põl 'yɔ̃ɔ a ba mãɛ.

XXIV De a nıbɛ banyãna na fʊ pʊɔ ba, a yı tı pɔl a fʊ yab a ba jur põfʊ sãma. Ka nırɛ jaa na pãa bɔ̃ɔn ıka a lɛ ban man 'yɔ̃ɔfʊ ba ı yelmãɛ ɛ, tıchɛ a fʊ̃ʊ mãɛ mı turo naa a nɛbinãa.

XXV Tıchɛ a nıyor bala na sɔɔ de, sı sɛb gãn kʊ ba a lɛ sın 'yɛr ıka, ba taa dire tıbɛ bomo ɛ, bıı ɔɔrɔ jãı ɛ, bıı 'wɔb dʊɔ na var kpi ɛ, na ba taa sɛ̃nɛ ɛ.”

XXVI Wɛr na wa chaar, Pɔɔl den a dɔɔr anaar bala ka ba 'mataa tı pɔl a ba mãɛ. Tı na wʊ pãa chen be a Nãaŋmın puorfʊ yir na tı 'yɛr a bıbie ala a ba pɔlfʊ na baar nı a bɔɔrlo bomo ala a ba ãsʊɔ jaa na ir.

XXVII A lɛ a ber ayopõi na wa gbʊrɔ a baarfʊ, a Juu nıbɛ bamınɛ na yi a Asıya paal pɔ nyɛn a Pɔɔl a be Nãaŋmın puorfʊ yir, na ba dam a nıyɔɔ bala a ba nyɔɔ wʊ.

XXVIII Ba gboolo naa, “Isıral nıbɛ woı, yı wa sʊ̃ʊ sı yooo. A daba lɛ anyãna na wile a nıbɛ jie jaa ka ba kpɛrɛ a sı nıbɛ nı a nɛbinãa lɔ̃ɔn a jie nyãna. Lɛ tɛɛ gba ba lɛ ɛ, wʊ tara na a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, kpɛ̃n ka a Nãaŋmın puorfʊ yir na wʊ sɔ̃ɔ a jivıla nyãna.”

XXIX Ba dɔ̃ɔ nyɛ a Torofimusı na yi a Efesus nı a Pɔɔl a ba tıɛr man tãa a Pɔɔl tara wʊn kpɛ̃n be a Nãaŋmın puorfʊ yir.

XXX A tẽdaa wʊ jaa kab, ka a nıbɛ yire a tẽe wʊ jaa joro waara na ba wa nyɔɔ a Pɔɔl. Ba nyɔɔ wʊn a lɛ tɔɔ yin a Nãaŋmın puorfʊ yir jie tı pɔɔ a pãma ajienaa.

XXXI Ka ba ta bʊɔrɔ ıka ba kʊ a Pɔɔl ka a yele tı ta a Worom sojası ba jaa nıkpɛ̃ɛ ıka a Jerusalɛm wʊ jaa dɔ̃ɔnɔ̃ naa.

XXXII A wʊ vaa ir a lɛ na wʊ tara a nıbɛrɛ bamınɛ nı a sojası na wʊ suu chiin be a nıyɔɔ bala pɔ. Lɛ ban wa nyɛ a nıkpɛ̃ɛ nı a wʊ sojası a ba bar a Pɔɔl ŋmefʊ.

XXXIII Lɛ a sojası ba jaa nıkpɛ̃ɛ na wa ta wʊ tı nyɔɔn a Pɔɔl na wʊ vɛ̃ ka ba gbãr wʊ nı bɔ̃jɔrsı ayi. Tı pãa sʊʊr ıka nı ana lɛ, nı bo lɛ wʊ maal.

XXXIV Bamınɛ na be a nıyɔɔ bala pɔ 'yɛrɛ na turo nı jiyuo ka bamınɛ mı 'yɛrɛ turo nı jiyuo a sojası ba jaa nıkpɛ̃ɛ na ba nyɛ a yelmãɛ ɛ, a gɔ̃mɔ̃ jũu, wʊ vɛ̃n ka ba tara a Pɔɔl gʊɔr be a sojası kpɛfʊ jie.

XXXV Lɛ a Pɔɔl na wa ta a dofʊ jie a nıbɛ pir pirfʊ jaa waa naa ka a sojası 'mɔɔ a Pɔɔl.

XXXVI Ka a nıyɔɔ bala na turo tãna 'yɛrɛ, “Yı kʊ wʊ.”

XXXVII Lɛ a sojası na wa ıka ba kpɛ̃n a Pɔɔl a be a ba kpɛfʊ jie wʊ sʊɔr naa a sojası ba jaa nıkpɛ̃ɛ ıka, “N 'yɛr 'yɛr kɔ̃ɔ kʊ fʊ bıı?” Ka a nıkpɛ̃ɛ sʊʊr wʊ, “Fʊn tõɔn 'yɛr a Greek kɔkɔr bıı?

XXXVIII A ba ı fʊ̃ʊ lɛ a Ijipitı nırɛ 'lɔ na dɔ̃ɔ ŋmaa a jɛɛr na fʊ tɔɔ dɔɔr turo anaar (4,000) kpɛ̃n be a mɔgɔ̃ɔ pɔ ɛ?”

XXXIX Ka a Pɔɔl 'yɛr, “N ı naa Juu nırɛ naa yi a Tasusı na be a Sılısıya paal pɔ, naa yi a tẽe nyãna pɔ nırɛ jaa na bɔ̃ɔn, yãayãabılɛ sɔɔ ka n 'yɛr 'yɛr kʊ a nıbɛ.”

XL A sojası ba jaa nıkpɛ̃ɛ kʊn a Pɔɔl sɔr, ka a wʊ ir ara a dofʊ jie, na wʊ wılwıl a nıyɔɔ bala a nuur ka ba bar gɔ̃mɔ̃. A lɛ ban wa ŋmaa a vʊʊr wʊ den a ba Juu nıbɛ kɔkɔr na 'yɛrɛ nı.

XXII

I “N yɛɛr nı n sãamınɛ yı chɛlɛ a n 'yɛr ın 'yɛrɛ a põpãanyã.”

II A lɛ ban wa wõ wʊn 'yɛrɛ nı a ba mãɛ Juu nıbɛ kɔkɔr ka ba jaa ŋma vʊrɔ, tı a Pɔɔl pãa 'yɛrɛ,

III “Maa ın Juu nırɛ ka ba dɔɔ ma a Tasusı na be a Sılısıya paal pɔ, tıchɛ a kana a Jerusalɛm lɛ ba guol ma. A wiwile Gamaliel pĩlem lɛ n jãnɛ ka wʊ wiil ma a nɛɛr ala a sı sãakpãmınɛ na dɔ̃ɔ turo ka

n mɪ turo a Nãaŋmɪn nɪ a n nyãa wʊ jaa, nɪtãa a yɪ ãsʊɔ jaa na be turo a dɪna.

IV N gen a nɪbɛ bala na turo a Sɔr nyãna naa kʊ, n nyɔɔr dɔɔr nɪ pɔbɔ jaa 'yɔ̃ɔ a pɔɔfʊ die pɔ.

V A bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ nɪ a nɪbɛrɛ na tɔ̃ɔn di ma dãasɪɛ, ba sɛ̃ lɛ n de gãma na chiin a ba yɛɛr sɛ̃ be a Damaskus, n chen ɪka n tɪ nyɔɔr a nɪbɛ banyãna waan a Jerusalɛm ka ba kpãa ba.

VI "Mɔ̃tɔ̃tuo sɔ̃ɔ lɛ n chiine tɪ gbʊrɔ a Damaskus, ajienaa ka ɪ chãa yin be a saaju na wʊ wa chaar jilɔ̃ ma.

VII Ka a n tɔ̃ɔ lo a tɛ̃ɛ a lɛ nɛ tɪ naa wɔ̃ kɔkɔr na sʊrɔ ma, 'Sɔɔl, Sɔɔl, bo lɛ fʊ gere ma a lɛ?'

VIII Ka n sʊʊr, 'Soro, an lɛ fʊ ɪ?' Ka a kɔkɔr 'yɛr, 'Maa lɛ a Yesu na yi a Najaretɪ a 'lɔ fʊn gere.'

IX A maa nɪ a bala na lɔ̃ɔ chiine ba nyɛn a chãa, tɪchɛ baa bɔ̃ɔ a nɪnyɪnɛ kɔkɔr lɛ wʊn 'yɛrɛ nɪ ma par ɛ.

X Ka n sʊʊr, 'Soro, ŋmɪnɛ lɛ ɪn ɪ?' Ka a Soro 'yɛr, 'Ir na fʊ kpɛ be a Damaskus tɛ̃ɛ pɔ, be lɛ ban tɪ man fʊ a lɛ ɪn bʊɔrɔ ɪka fʊ ɪ.'

XI Ka n lɔ̃ɔturbo bala nyɔɔ ma a nũu tɔɔ kpɛ̃n be a Damaskus tɛ̃ɛ pɔ, bojũu a chãa 'lɔ̃nɔ̃ na chaar 'yɔ̃ɔ ma a lɛ nɛ n ba lɛ nyɛrɛ ɛ.

XII "Daba kɔ̃ɔ yuor na di Ananias wan ɪka wʊ wa nyɛ ma, wʊ ɪn Nãaŋmɪn puoro na wʊ turo a nɛbinãa ka a Juu nɪbɛ ba jaa na kpɪɛrɛ a be 'yɔ̃ɔnɔ̃ wʊ.

XIII Wʊ wa ara na gbɛb ma tɪ 'yɛr, 'N yɛbɛ Sɔɔl, lɛ nyɛrɛ,' ka a ɪ ajienaa ka a ɪ n nyɛ wʊ naa.

XIV Be lɛ wʊ pãa 'yɛr kʊ ma, 'A sɪ sãakpãmɪne Nãaŋmɪn lɛ ir fʊ ɪka fʊ bɔ̃ɔ a lɛ wʊn bʊɔrɔ, na fʊ lɛ nyɛ a chɛchɛ sʊɔ 'lɔ, na fʊ wɔ̃ a 'yɛr bie yi a wʊ nɛɛ pɔ.

XV Fɔ̃ʊ lɛ na ɪ a dãasɪɛ sʊɔ na fʊ kʊ a nɪbɛ ba jaa, a ala fʊn nyɛ, nɪ a ala fʊn wɔ̃.

XVI Pɔ̃pãanyã, bo lɛ fʊ lɛ chɛlɛ go? Ir a ba so fʊ a Nãaŋmɪn kɔ̃ɔ, ka a na pɛɛ a fʊ yeldɛbɛ bar a fʊ bʊɔlɔ a sɪ Soro yuor.'

XVII "A lɛ ɪn lɪɛb wa a Jerusalɛm naa tɪ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn be a puorfʊ yir, ka a wa kaara ma jãna kaar.

XVIII Ka n nyɛ a sɪ Soro na 'yɛrɛ 'yɛr kʊrɔ ma. Wʊ 'yɛr naa, 'Pɔɔ fɔɔ na fʊ yi ka a Jerusalɛm ajienaa, bojũu nɪrɛ jaa kɔ̃ sɔɔ a lɛ fʊn na 'yɛr a n 'yɛr ɛ.'

XIX Ka n 'yɛr sɔɔ wʊ, 'N Soro a nɪbɛ banyãna bɔ̃ɔn naa a lɛ ɪn yʊɔrɔ a lɔ̃ɔfʊ jiir naa nyɔɔrɔ ba pɔɔrɔ tɪ ŋmiere a bala na sɔɔ de fʊ.

XX A daar 'lɔ̃nɔ̃ ban kʊrɔ a fʊ dãasɪ dire Sɪteven maa nɪ bala jaa ɪn nɛbɔ̃'yen ka n kaara a ba fuusɪ tɪ ba kʊ wʊ.'

XXI Ka a sɪ Soro pãa 'yɛr kʊ ma, 'Chen, ɪn tɔ̃ fʊn tɛɛr jaa be a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ pɔ.' "

XXII A nɪyɔɔ bala chɛlɛ naa lɛ a Pɔɔl na 'yɛrɛ wa tãn a jie wʊn 'yɛr a nɪyor pɔ chenfʊ 'yɛr, a ba pãa tãna 'yɛrɛ, "Yɪ ŋmaa wʊ ju, a ba sɛɛ ɪka wʊ lɛ chɛnɛ vʊrɔ ɛ."

XXIII Lɛ lɛ ba pɔɔrɔ a gɔ̃mɔ̃ tɪ lɔɔrɔ a ba fɔɔr ɔ̃ɔnɔ̃ a tãna lɔɔrɔ a saaju.

XXIV Ka a sojasɪ ba jaa nɪkpɛ̃ɛ vɛ̃ ka ba tara a Pɔɔl kpɛ̃n be a sojasɪ yir. Wʊ 'yɛr ɪka ba fɔb a Pɔɔl a wʊ wiil ba bãa lɛ so a nɪbɛ pɔɔrɔ a gɔ̃mɔ̃ 'yɔ̃ɔnɔ̃ wʊ a lɛ.

XXV A lɛ ban lũ a Pɔɔl ɪka ba fɔb, ka wʊ sʊʊr a sojasɪ nɪdier na ara a be, "A tara na sɔr ka yɪn fɔb a Worom nɪrɛ na yaa sʊʊr kaa a yelnyɪnɛ wʊn ɪ ɛ?"

XXVI Lɛ a sojasɪ nɪdier na wa wɔ̃ a nɪtɔ̃ wʊ chen a ba jaa nɪkpɛ̃ɛ sɛ̃ tɪ 'yɛr, "Ŋmɪnɛ lɛ fʊn ɪ? A daba nyã ɪn Worom nɪrɛ."

XXVII Ka a sojasɪ ba jaa nɪkpɛ̃ɛ chen a Pɔɔl sɛ̃ tɪ sʊʊr wʊ, "'Yɛr kʊ ma, Worom nɪrɛ lɛ fʊ ɪ ɔ?" Ka a Pɔɔl 'yɛr ɪka, "Ɔɔ."

XXVIII A sojasɪ ba jaa nɪkpɛ̃ɛ pãa 'yɛr, "Maa 'lɔ, libiyɔɔ lɛ n yab tɪ jãnɛ a ka." Tɪchɛ ka a Pɔɔl 'yɛr, "Maa 'lɔ, ka lɛ ba dɔɔ ma."

XXIX Ka a bala na ara gu a wʊ fɔbfʊ mɪ tɔɔ yaar ajienaa. Dãbãɛ mɪ kpɛ̃n a sojasɪ ba jaa nɪkpɛ̃ɛ a lɛ wʊn wa bɔ̃ɔn ɪka a Pɔɔl ɪn Worom nɪrɛ tɪchɛ ka wʊ vɛ̃ a ba lũ wʊ.

XXX A wɛr na wa chaar, a sojasɪ ba jaa nɪkpɛ̃ɛ bʊɔrɔ naa ɪka wʊ bɔ̃ɔ bãa 'yɔ̃ɔ lɛ a Juu nɪbɛ ba bara a Pɔɔl ɛ. Wʊ for wʊn bar tɪ bʊɔl a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪbɛrɛ nɪ a 'yɛr tɔɔrbɔ nɪbɛrɛ ka ba jaa lɔ̃ɔ taa. Tɪ wʊ pãa suu waan a Pɔɔl a wʊ wa ara a ba niem.

XXIII

I Pɔɔl kãan a nɪbɛrɛ a lɛ a dẽdẽe tɪ 'yɛr, "N yɛɛr, n tɔ̃n a lɛ na sɛɛ kʊ Nãaŋmɪn wa ta a dɪna tɪ n nyãa ba dɔ̃ɔnɔ̃ ɛ."

II A anyãna wʊn 'yɛr ka a Ananias na ɪ a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ 'yɛr kʊ a bala na ara gbʊr a Pɔɔl ɪka ba 'ma wʊ a nɛɛ pɔ.

III Ka a Pɔɔl pãa 'yɛr kʊ wʊ, "Nãaŋmɪn na 'ma fʊ naa a fɔ̃ʊ na ɪ a tãpɪɛl dachin nyã. Fʊ jɛ̃n a be ɪka fʊ tɔɔr a n 'yɛr a lɛ a nɛɛ na bin tɪ na fɔ̃ʊ mãɛ lɛ sɔ̃ɔnɔ̃ a nɛɛ, na fʊ 'yɛr ɪka ba 'ma ma."

IV A bala na ara gbʊr a Pɔɔl 'yɛr kʊ, "Aa! Bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ lɛ fʊ tʊrɔ ɔ?"

V Ka a Pɔɔl 'yɛr, "Yɛɛr n ba bɔ̃ɔ ɪka a bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ lɛ wʊ ɪ ɛ, bojũu a sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, 'Taa ɪrɛ wa 'yɛrɛ 'yɛrdɛɛr 'yɔ̃ɔnɔ̃ a fʊ nɪbɛ nɪdier ɛ.' " *(A Yifʊ Gãn 22:28)*

VI Pɔɔl na wa bɔ̃ɔn ɪka a Saduseemɪne jɛr naa Faraseemɪne pɔ ka wʊ tãn kpɛ̃ɔ jaa be a nɪbɛrɛ pɔ na wʊ 'yɛr, "N yɛɛr, Farasee lɛ n ɪ, ka a Farasee nɪrɛ dɔɔ ma. N ara naa

kana a ban tɔɔr a n 'yɛr, bojũu n sɔɔ naa ɪka kũu pɔ irfʊ ben be.”

VII A lɛ wʊn wa 'yɛr a nɪtɔ̃nɔ̃ ka a nɛchɪrɛ lo a Faraseemɪne nɪ a Saduseemɪne chara pɔ, ka a lɔ̃ɔfʊ ŋma jiir ayi.

VIII Saduseemɪne 'yɛr ɪka kũu pɔ irfʊ ba be be ɛ, malakasɪ nɪ a nɪsɪɪr mɪ ba be be ɛ, tɪchɛ ka a Faraseemɪne 'lɔ sɔɔn ɪka a jaa ben be.

IX A gɔ̃mɔ̃ pɔɔfʊ tɪ gar naa ka a Mosesɪ nɛɛ wiwiilbe bamɪne na ɪ a Faraseemɪne ir ara tɪ chɪɪr kpɛ̃ɔ jaa ɪka, “Sɪn 'lɔ ba nyɛ a daba nyã chɛfʊ jie ɛ, tɪ ala wa ɪ sɪɛ kɔ̃ɔ bɪɪ malaka lɛ 'yɛr 'yɛr kʊ wʊ?”

X A nɛchɪrɛ wa tɪ gar naa, ka a dãbãɛ kpɛ a sojasɪ ba jaa nɪkpɛ̃ɛ a wʊ man tãa ban wa tɔɔr a Pɔɔl 'mɛl, ala lɛ so ka wʊ vɛ̃ a sojasɪ suu tɪ faa a Pɔɔl don be a sojasɪ yir.

XI A tãsɔɔ 'lɔ̃nɔ̃, a sɪ Soro wa ara na gbʊr a Pɔɔl tɪ 'yɛr, “Nyɔɔ nyãa, a lɛ fʊn man a n yelmãɛ a ka a Jerusalɛm mɪ tɪ man a lɛ nɛ a be a Worom tẽe pɔ.”

XII Wɛr na wa chaar bibio, a Juu nɪbɛ bamɪne jẽn guor taa na ba pɔ'yɔ̃ɔ a ba mãɛ 'yɛrɛ ɪka ba kɔ̃ di bon jaa ɛ, bɪɪ nyũ bon jaa ɛ, ka bala baa kʊ a Pɔɔl ɛ.

XIII Ba gar dɔɔr lɪjaayi na guor a guorfʊ nyãna.

XIV Ba chen a bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ nɪ a nɪbɛrɛ sɛ̃, na ba tɪ 'yɛr, “Sɪ bin nɛɛ ɪka sɪ kɔ̃ di bon jaa ɛ, ka sɪn baa kʊ a Pɔɔl baar ɛ.

XV Põpãanyã, yɪn nɪ a 'yɛr tɔɔrbɔ nɪbɛrɛ yɪ tʊ̃ 'yɛr a sojasɪ ba jaa nɪkpɛ̃ɛ a wʊ waan a Pɔɔl a yɪ sʊʊr yele kɔ̃ɔ bɔ̃ɔ a par. Sɪn na var gu be a sɔr pɔ kʊ wʊ ka waa ta a be a yɪ sɛ̃ ɛ.”

XVI Tɪchɛ ka a Pɔɔl arbile wõ a guorfʊ nyã na wʊ chen be a sojasɪ yir na wʊ tɪ 'yɛr kʊ a Pɔɔl.

XVII Ka a Pɔɔl bʊɔl a sojasɪ nɪkpɛ̃ɛ ãsʊɔ na wʊ 'yɛr, “Tara a pɔlbile nyãna chiin a yɪ jaa nɪkpɛ̃ɛ sɛ̃ wʊ tara na 'yɛr na 'yɛr kʊ wʊ.”

XVIII Lɛ lɛ wʊ tara a pɔlbile chiin a ba nɪkpɛ̃ɛ sɛ̃ na wʊ tɪ 'yɛr, “A Pɔɔl na be a pɔɔfʊ die pɔ lɛ tʊ̃ bʊɔl ma na wʊ 'yɛr ɪka n tara a pɔlbile nyãna waan a fʊ sɛ̃, ka wʊ tara na 'yɛr na 'yɛr kʊ fʊ.”

XIX Ka a sojasɪ ba jaa nɪkpɛ̃ɛ nyɔɔ a pɔlbile nũu tɔɔ yin chɛ̃chɛ̃ɛ tɪ sʊʊr wʊ, “Baa lɛ fʊ bʊɔrɔ ɪka fʊ 'yɛr kʊ ma?”

XX A wʊ 'yɛr, “A Juu nɪbɛ guor taa na ban sʊʊr fʊ ka fʊn waan a Pɔɔl a 'yɛr tɔɔrbɔ sɛ̃ a bio ka a kaara fɪka ba bʊɔrɔ naa ɪka ba sʊʊr wʊ yele kɔ̃ɔ bɔ̃ɔ a par.

XXI Ta sɔɔ ɛ, bojũu ba gar nɪbɛ lɪjaayi na var gu wʊ, ba pɔn 'yɔ̃ɔ a ba mãɛ ɪka ba kɔ̃ di bon ɛ, bɪɪ nyũ bon jaa ɛ, ka bala ba kʊ wʊ ɛ. Bala ben chɔɔr baar a põpãanyã tɪ chɛlɛ a fʊ nɛɛ.”

XXII Ka a nɪkpɛ̃ɛ bar a pɔlbile sɔr tɪ kpãa wʊ 'yɛr, “Taa ɪrɛ wa vɛ̃ ka nɪrɛ jaa bɔ̃ɔn ɪka fʊ wan a n sɛ̃ ɛ.”

XXIII Tɪ pãa bʊɔl a wʊ nɪbɛrɛ ayi na wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yɪ chɔɔr sojasɪ kɔɔr ayi (200) na yɪ lɛ chɔɔr a sojasɪ lɪjaata nɪ pie (70) na bɔ̃ɔ wiisɪ dofʊ, nɪ sojasɪ kɔɔr ayi (200) mɪ na bɔ̃ɔ a pãɪ woor ala lɔbfʊ ka yɪ chen a Sisariya a tãsɔɔ nyãna.

XXIV Yɪ bɔ a wii ãsʊɔ kʊ a Pɔɔl a wʊ do jãnɛ a yɪ chiin wʊ vɪla tɪ kʊ a paal nɪkpɛ̃ɛ Feliksɪ.”

XXV A gãn wʊn sɛb 'lɔ nɪ nyã,

XXVI “Maa Kɪlaudiyus Lisiyasɪ lɛ sɛɛrɛ a gãn nyãna kʊrɔ a fõʊ Feliksɪ a paal nɪkpɛ̃ɛ 'yɔ̃ɔ naa, n puor fʊ naa.

XXVII A daba nyãna lɛ a Juu nɪbɛ nyɔɔ na ba ta ɪka ba kʊ, tɪchɛ ɪn wa bɔ̃ɔn ɪka Worom nɪrɛ lɛ wʊ ɪ, n chiin naa a n sojasɪ tɪ faan wʊ.

XXVIII N ta bʊɔrɔ na ɪka n bɔ̃ɔ a yele 'lɔ jũu ban ba bara wʊ ɛ, naa de wʊ chiin be a 'yɛr tɔɔrbɔ nɪbɛrɛ sɛ̃.

XXIX Naa tɪ nyɛ ka ɪ a yele ɪ naa a ba nɛbinãa yele lɛ. Tɪchɛ saa lɛ nyɛ yele jaa wʊn maal na wʊ sɛɛn kũu bɪɪ die pɔ pɔɔfʊ ɛ.

XXX Lɛ ban wa man kʊ ma ban guoro a daba nyã yele, ala lɛ so ka n vɛ̃ ka ba tara wʊ a fɔɔ a lɛ nɛ waan a fʊ sɛ̃. N mɪ 'yɛr kʊ a bala na tuoro wʊ a yele ɪka ba wa a fʊ sɛ̃ wa 'yɛr a fʊ mɪ kaa.”

XXXI A sojasɪ tun a lɛ a ba nɪkpɛ̃ɛ na 'yɛr na ba de a Pɔɔl a tãsɔɔ 'lɔ̃nɔ̃ jaa na ba tɪ tãn Antɪpatɪrsɪ tẽe pɔ.

XXXII Wɛr na wa chaar, ba vɛ̃n ka a wiir dẽme tara a Pɔɔl chiine, tɪchɛ ka a gbɛɛ dẽme lɪɛb wa a sojasɪ yir.

XXXIII Lɛ ban tɪ ta a Sisariya tẽe pɔ ba den a gãn na ba kʊ a nɪkpɛ̃ɛ tɪ de a Pɔɔl mɪ 'yɔ̃ɔ a wʊ nũu pɔ.

XXXIV Ka a paal nɪkpɛ̃ɛ kar a gãn tɪ na wʊ sʊʊr a Pɔɔl a tẽbuor wʊn yi, wʊn wa bɔ̃ɔn ɪka a Sɪlɪsɪya lɛ wʊ yi.

XXXV Ka a nɪkpɛ̃ɛ 'yɛr, “A bala na tuo fʊ a yele wa ta ala lɛ ɪn wõ a fʊ 'yɛr.” Wʊ vɛ̃n ka ba tara a Pɔɔl kpɛ̃n be a yir kpɛ̃ɛ 'lɔ pɔ a Nãa Hɛrɔd na dɔ̃ɔ mɛ tɪ guro wʊ.

XXIV

I A ber anũu puor lɛ ka a Juu nɪbɛ bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ Ananias suun chen be a Sisariya nɪ a nɪbɛrɛ bamɪne, ka a Tɛtulusɪ na ɪ a 'yɛr tɔɔrɔ pʊɔ ba a ba 'mataa chen na tɪ 'yɛr a Pɔɔl 'yɛr a nɪkpɛ̃ɛ niem.

II Ban bʊɔl a Pɔɔl kpɛ̃n ka a Tɛtulusɪ na man a wʊ yele kʊ a Feliksɪ na wʊ 'yɛrɛ, “Sɪ din nõɔ kor a fʊ jũu, ka a fʊ yɛ̃ lɪɛr yelvɪɛlsɪ kʊ a fʊ paal.

III Jie jaa nɪ sɔr jaa pɔ fʊ ɪn nɪkpɛ̃vɪla, a sɪ sɔɔ de fʊ nɪ nuur ayi nɪ pʊpɛl.

IV Tıchɛ n ba bʊɔrɔ ıka n dam fʊ yɔɔ ɛ, yelbɔ̃'yen tɛɛ lɛ n bʊɔrɔ ıka n sʊɔr jaa bãlãa ka fʊ di kãnyir kʊ sı.

V Sı nyɛn a daba nyãna ka wʊ ı gɔ̃bʊɔrɔ, a Juu nıbɛ ba jaa lɛ wʊ ma tɔ a ba jur gbɔ̃taa a wɛr wʊ jaa, na wʊ ı a nıbɛ bala na turo a Najaretı nırɛ 'lɔ̃nɔ̃ nıdiere.

VI Na wʊ bʊɔrɔ a Nãaŋmın puorfʊ yir sɔ̃ɔ barfʊ, ala lɛ so ka sı nyɔɔ wʊ. 5

VIII Fɔ̃ʊ mãɛ fʊ sʊʊr wʊ kaa fʊn nyɛn bɔ̃ɔ ıka a ala sın 'yɛrɛ dɔɔlɔ wʊ ın yelmãɛ."

IX Ka a Juu nıbɛ ba jaa na be be 'yɛr ıka a lɛ a Tɛtulusı na 'yɛr ın yelmãɛ.

X A paal nıkpɛ̃ɛ kʊn a Pɔɔl sɔr a wʊ 'yɛr, ka a Pɔɔl 'yɛr, "N bɔ̃ɔn naa an ı yuom yɔɔ lɛ fʊ kaa a paal nyãna, a nɔ̃mɔ̃ ma naa ka n na 'yɛr a n 'yɛr.

XI Fɔ̃ʊ sʊʊr ban 'yɛr ıka a ba gar ber pie nı ayi ın chen be a Jerusalɛm ıka n tı puor Nãaŋmın ɛ.

XII Ba ãsʊɔ jaa ba nyɛ ma ka n chırɛ nı nırɛ jaa be a Nãaŋmın puorfʊ yir ɛ, bıı dɔ̃ɔnɔ̃ nıyɔɔ be a ba lɔ̃ɔfʊ jiir ɛ, bıı a tɛ̃ɛ pɔ jie jaa ɛ.

XIII A anyãna ban 'yɛrɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ ma ãsʊɔ jaa kɔ̃ tɔ̃ɔ wiil ma a yelmãɛ ɛ.

XIV Tıchɛ n sɔɔ naa ıka n puoro naa a Nãaŋmın 'lɔ a sı sãakpãmıne na dɔ̃ɔ puoro naa lɛ turo a Sɔr 'lɔ ban bʊɔlɔ a sɔr yuo. N sɔɔn de a ala a jaa, na a sɔɔ lɛ a nɛɛ na sɔɔ nı a ala a jaa a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ na dɔ̃ɔ sɛb.

XV N mı tara naa a tıɛrtɔ bɔ̃'yen 'lɔ̃nɔ̃ a Nãaŋmın 'yɔ̃ɔ nıtãa a ba kaar ıka nısʊ̃n nı a putudɛ̃me na ir ı vʊɛ.

XVI Ala lɛ so ka n mʊɔrɔ sɔ̃ɔ jaa ıka a n pʊtıɛr wʊ chaar Nãaŋmın nı a nırɛ niem.

XVII "N yin kor, tı naa lɛ lıɛb wa a Jerusalɛm nı libie ıka n wa kʊ a nɔ̃n dɛ̃me tı naa mı lo bɔɔr kʊ a Nãaŋmın.

XVIII N dɔ̃ɔ pɔl a n mãɛ baar a lɛ ban nyɛ ma a Nãaŋmın puorfʊ yir bɛchaar pɔ. Nıyɔɔ ba dɔ̃ɔ pʊɔ ma ɛ, n mı ba dɔ̃ɔnɔ̃ damfʊ jaa ɛ.

XIX Tıchɛ a Juu nıbɛ bamıne na yi a Asıya paal pɔ wa, bala mı lɛ a ta sɛɛ ıka ba be ka na ba 'yɛr a n 'yɛr.

XX Bıı a banyãna na be ka a ba wiil a yelnyınɛ ban nyɛ ın maal, a lɛ ın ara a 'yɛr tɔɔrbɔ niem.

XXI Ala ba ı a 'yɛr bir bɔ̃'yen nyãna tɛɛ ın 'yɛr kpɛ̃ɔ jaa a lɛ ın ara a ba niem naa 'yɛr, 'A kũn na ir ı vʊɛ, naa be ara a yı niem a yın tɔɔr a n 'yɛr a dına.' "

XXII A Feliksı na wa pãa bɔ̃ɔn a Sɔr yele wʊ wɛl a nıbɛ bar tı 'yɛr, "A Lisiyası na ı a sojası nıkpɛ̃ɛ wa wa ala lɛ ın 'yɛr a fʊ 'yɛr."

XXIII Wʊ den a Pɔɔl kʊ a sojası nıkpɛ̃ɛ tı 'yɛr ıka a wʊ ma kʊ wʊ sɔr tı sɔɔ ka a Pɔɔl barmıne ma sʊ̃nɔ̃ wʊ nı a wʊ bʊ̃bʊɔrsı.

XXIV A maal ber aŋmınɛ jaa tıchɛ ka a Feliksı tara a wʊ pɔɔ Durusila na ı a Juu nırɛ waan. Wʊ tʊ̃n ka ba waan a Pɔɔl a wʊ chɛlɛ a lɛ wʊn mana a lɛ fʊn na sɔɔ de a Yesu Kırısıto.

XXV Pɔɔl 'yɛr naa a lɛ nɛ wa pʊr yeltorsı yuor nı mãɛ nyɔɔfʊ nı lɛ a 'yɛr tɔɔrfʊ na waara. Ka a dãbãɛ kpɛ a Feliksı a wʊ 'yɛr, "Pʊ̃pãanyã a sɛɛn lɛ, chiine maa wa tara jaa ın tʊ̃n bʊɔl fʊ."

XXVI Wʊ tıɛr man taa Pɔɔl na kʊ wʊn libie, na wʊ ma bʊɔlɔ a Pɔɔl jaa tɔ̃tɔ̃ ma 'yɛrɛ nı wʊ.

XXVII Yuom ayi na wa po Pɔsıyusı Festus den a Feliksı jie, tıchɛ a Feliksı na bʊɔrɔ ıka wʊ pɛl a Juu nıbɛ pʊɔ jũu, wʊ bar a Pɔɔl a be a pɔɔfʊ die pɔ.

XXV

I Festus na de a wʊ tõmɔ̃ maal ber ata wʊ yin be a Sisariya chen a Jerusalɛm.

II Be lɛ a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a ba nıdierbe man a 'yɛr ala ban tara nı, a Pɔɔl kʊ wʊ.

III Ba sʊɔr a Festus nıbijıɛ jaa ıka a lɛ ban sʊɔrɔ wʊ a wʊ sɔɔ na wʊ vɛ̃ a ba tara a Pɔɔl waan be a Jerusalɛm an ı ba chɔɔr ũu gu na kʊ a Pɔɔl a be a sɔr pɔ.

IV Ka a Festus 'yɛr, "A Pɔɔl ben a be a Sisariya a maa mãɛ a kɔ̃ kor ɛ, tıchɛ ka n chen a be.

V Yı vɛ̃ ka a yı nıbɛrɛ bamıne pʊɔ ma a sı 'mataa chen, ala ı wʊ maal yeldɛɛr a yı 'yɛr n kaa."

VI Wʊn wa maal a be ber aniin bıı pie wʊ chen a Sisariya, wʊn tı gã ir wʊ jãnɛ naa a 'yɛr tɔɔrfʊ jie tı na wʊ 'yɛr ıka ba waan a Pɔɔl.

VII Ban wa waan a Pɔɔl a Juu nıbɛ bala na yi a Jerusalɛm wa ara na jilɔ̃ wʊ ŋmara jir kara dɔɔlɔ wʊ tıchɛ ba maa tɔ̃ɔ wiil a par ɛ.

VIII A Pɔɔl pãa 'yɛr, "Maa ba maal dɛɛr jaa ɛ, naa sɔ̃ɔ a Juu nıbɛ nɛbinãa nı a Nãaŋmın puorfʊ yir ɛ, bıı 'yɛr 'yɛrdɛɛr 'yɔ̃ɔ a Nãkpɛ̃ɛ Siisa ɛ."

IX Festus bʊɔrɔ naa ıka wʊ pɛl a Juu nıbɛ pʊɔ na wʊ sʊʊr a Pɔɔl, "Fʊ bʊɔrɔ naa ıka fʊ do a Jerusalɛm ka a 'yɛr anyãna ban 'yɛr dɔɔl fʊ ka n tı tɔɔr a be bıı?"

X A Pɔɔl 'yɛr, "Pʊ̃pãanyã, n ben ara a Nãkpɛ̃ɛ Siisa 'yɛr tɔɔrfʊ jie a be an sɛɛ ıka ba tɔɔr a n 'yɛr. N mı ba maal yeldɛɛr jaa a Juu nıbɛ sɛ̃ ɛ, a lɛ a fɔ̃ʊ mãɛ na bɔ̃ɔn.

XI Maa ta maal dɛɛr naa sɛɛn kũu n kɔ̃ naa tɔr ıka n kpi ɛ. Tıchɛ a 'yɛr anyãna a

5 **XXIV:VI 24:6** A gãma amıne pɔ, baa 'yɔ̃ɔ a põfʊ ayopõi ɛ ıka, 7 *Tıchɛ ka a Worom sojası ba jaa nıkpɛ̃ɛ Lisiyası wa, na wʊ wa faa wʊ nı kpɛ̃ɔ yin a sı nuur pɔ.*

Juu nıbɛ na 'yɛr dɔɔl ma na ba ı yelmãɛ ɛ, nırɛ jaa ba tara sɔr na fır ma kʊ ba ɛ. Siisa sɛ̃ lɛ ın chen ka wʊ tı tɔɔr a n 'yɛr.”

XII Lɛ a Festus nı a wʊ nıbɛrɛ na wa man taa baar wʊ 'yɛr kʊ a Pɔɔl, “Fõʊ lɛ sʊɔr ıka a Siisa sɛ̃ lɛ fʊn chen, be lɛ fʊn chen.”

XIII A kor bãlãa ka a Nãa Agripa nı a wʊ yɛpɔɔ Bernisı wa be a Sisariya ıka ba wa puor a Nıkpɛ̃ɛ Festus.

XIV An ı ban jɛ̃n a be kor jũu, Festus mana naa a Pɔɔl yele kʊrɔ a Nãa Agripa 'yɛrɛ, “Daba kɔ̃ɔ lɛ be a pɔɔfʊ die pɔ a Feliksı na pɔɔ.

XV A lɛ ın chen a Jerusalɛm, a Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ nı a ba nıdierbe den yelyɔɔ dɔɔl wʊ na ba sʊɔr ma ıka n tɔɔr a wʊ 'yɛr ge wʊ.

XVI “Ka n 'yɛr kʊ ba a Worom nıbɛ maa tɔɔr nırɛ 'yɛr ala ı a nınyınɛ ban 'yɛr a 'yɛr dɔɔl ba wa ara a bala na tara nı wʊ a 'yɛr niem na wʊ 'yɛr a wʊ nɛɛ 'yɛr ɛ.

XVII Ala lɛ so ka ba pɔɔ ma a sı 'mataa wa a ka, n ba wa jɛ̃n a 'yɛr ɛ, a wɛr na wa chaar n jɛ̃ naa na tɔɔr a 'yɛr naa vɛ̃ ka ba waan a daba.

XVIII A bala na tara nı wʊ a 'yɛr na wa ir ara na 'yɛr, baa 'yɛr 'yɛr jaa na ı dɛɛr nıtãa lɛ ın tıɛr ban taa 'yɛr ɛ.

XIX Tıchɛ a ba 'yɛr tı ı naa a ba puorfʊ yele lɛ nı daba kɔ̃ɔ na di Yesu na kpi ka a Pɔɔl 'yɛr ıka wʊ ir naa na wʊ ı vʊr.

XX Ka a yele nyã sɔb ma nıbir, n ba bɔ̃ɔ ŋmınɛ ın na ı vıɛr a yele nyã ɛ, ala lɛ so ka n sʊɔr wʊ ala ı wʊn bʊɔrɔ naa ıka wʊ chen a Jerusalɛm ka ba tı tɔɔr a 'yɛr anyãna a be.

XXI Pɔɔl 'lɔ bʊɔrɔ naa ıka a Nãkpɛ̃ɛ Siisa wʊ tɔɔr a wʊ 'yɛr, n vɛ̃n a ba tara wʊ tı tãn a lɛ ın na bar sɔr ka ba tara wʊ chiin a Siisa sɛ̃.”

XXII Ka a Nãa Agripa pãa 'yɛr kʊ a Festus, “Maa mãɛ naa bʊɔrɔ naa ıka n wõ a daba mı kɔkɔr.” Ka a Festus 'yɛr, “Bio fʊn wõn a wʊ kɔkɔr.”

XXIII A wɛr na wa chaar, a Nãa Agripa nı a Bernisı wa naa ka a nıbɛ de 'yɔ̃ɔfʊ kʊ ba ka ba tı kpɛ̃n be a dikpɛ̃ɛ 'lɔ pɔ ban ma lɔ̃ɔnɔ̃ nı a sojası nıbɛrɛ nı a tɛ̃e nıbɛrɛ. Ka a Festus vɛ̃ a sojası tara a Pɔɔl waan.

XXIV Ka a Festus 'yɛr, “Nãa Agripa nı a yın bala jaa na be ka a sı sɛ̃, yı nyɛ a daba nyãna, a Juu nıbɛ ba jaa 'yɛr a wʊ 'yɛr kʊ ma be a Jerusalɛm nı a ka a Sisariya tãna 'yɛrɛ ıka a ba sɛɛ ka wʊ lɛ chɛnɛ go ɛ.

XXV N mı ba nyɛ yele jaa wʊn ı ka a tara sɔr ka sın kʊ wʊ ɛ, tıchɛ bojũu wʊ sʊɔr sɔr ıka wʊ chen a Nãkpɛ̃ɛ Siisa sɛ̃, n mı na bar wʊn sɔr ka wʊ chen a Worom.

XXVI Tıchɛ n ba tara a wʊ yele ala na sɛɛ ka n na sɛb kʊ a Nãkpɛ̃ɛ ɛ. A lɛ jũu n waan wʊ naa a yı jaa niem nı a fõʊ Nãa Agripa niem a fʊ mı jʊʊr a wʊ yele kaa, ka n bɔ̃ɔ a lɛ ın na sɛb.

XXVII Bojũu, a ba sɛɛn ma ɛ, ka n na vɛ̃ ka ba tara nırɛ ban pɔɔ chiine naa ba wiil a yelnyınɛ wʊn maal ɛ.”

XXVI

I Kaa Agripa pãa 'yɛr kʊ a Pɔɔl, “Fʊ tara na sɔr na 'yɛr a fʊ nɛɛ 'yɛr.” Pɔɔl tur naa a nũu tı piel mana a wʊ mãɛ yele,

II “Nãa Agripa, a ı man bɔɔsʊ̃n ın ara a fʊ niem a dına naa na man a n yele ala a jaa a Juu nıbɛ na 'yɛr dɔɔl ma.

III Yelmãɛ jaa lɛ, a fõʊ mãɛ jaa bɔ̃ɔn naa a Juu nıbɛ yelbinsı a jaa nı a ba nɛchırɛ, a lɛ jũu n sʊɔr fʊ naa ka fʊ di kãnyir chɛlɛ ma.

IV “A Juu nıbɛ ba jaa bɔ̃ɔn a lɛ ın be a bibile daar jaa, a maa paal pɔ nı a ka a Jerusalɛm mı.

V Ba bɔ̃ɔ man kor na ban tʊ̃ɔ di a lɛ dãasıɛ ala ı ba bʊɔrɔ naa. Ba bɔ̃ɔn ma naa ın turo yele jaa nɛ nɛ nɛ a sı puorfʊ pɔ, naa ı a Farasee nırɛ.

VI A pʊ̃pãanyã a lɛ a Nãaŋmın na dɔ̃ɔ tır a nɛɛ kʊ a sı sãakpãmıne ka n tara a tıɛr jũu lɛ so ka n 'yɛr be tɔɔrɔ a dına.

VII A nɛ tıra anyãna jũu lɛ a sın bʊrɔ pie nı ayi ı a sı tıɛrtɔ fʊ jie, ka a na wa ı a sı mʊ̃ɔ nıbir puoro a Nãaŋmın mʊ̃tɔ̃ɔ nı tãsɔɔ. A fʊ̃ʊ nãa a tıɛrtɔ nyãna jũu, a Juu nıbɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ ma a 'yɛr.

VIII Bo lɛ so ka yı tıɛr ıka Nãaŋmın kʊ̃ tʊ̃ɔ sãı kũu ɛ?

IX “A maa mı dɔ̃ɔ ŋme nyãa naa ıka ın ı naa lɛ jaa ın na tʊ̃ɔ naa sɔ̃ɔ a Yesu na yi a Najaretı yuor.

X Nıtɔ̃ lɛ n ı be a Jerusalɛm. A Juu nıbɛ bɔɔrlo nıbɛrɛ kʊ man sɔr ka n nyɔɔr a Nãaŋmın puorbo yɔɔ naa pɔɔ, bala wa kʊrɔ ba n ma sɔɔ naa.

XI Sɔ̃ɔ yɔɔ jaa, n ma chen a be a ba lɔ̃ɔfʊ jiir naa tı ge ge ba, naa ma fırɛ ba 'yɛr 'yɛr dɛbɛ tıchɛ a maa tʊ̃ɔ ı a lɛ ɛ. A lɛ a ba yele na dire ma a suur n ma chen a wɛr yuo pɔ tı ge ba a be.

XII “Ala jũu lɛ a bɔɔrlo nıbɛrɛ dɔ̃ɔ kʊ ma a sɔr ka n chiine a Damaskus.

XIII Mɔ̃tɔ̃tuo sɔ̃ɔ lɛ fʊ̃ʊ nãa, a lɛ ın be a sɔr pɔ, n nyɛn chãa na yi saaju chaar mɔ̃tɔ̃ɔ na wʊ jilʊ̃ ma nı a bala ın lɔ̃ɔ chiine.

XIV Sı jaa lon tɛ̃e tıchɛ ka n wõ nırɛ na sʊrɔ ma nı a Heburu kɔkɔr, ‘Sɔɔl, Sɔɔl bo lɛ fʊ gere ma a lɛ? Fʊ wõn tuo fʊn tɛb a dakʊra.’

XV Be lɛ n pãa sʊʊr, ‘Fʊ̃ʊ nı ana, Soro?’ A wʊ 'yɛr, ‘Maa lɛ a Yesu 'lɔ fʊn gere.

XVI Pʊ̃pãanyã ir ara, n yi fʊ naa, naa ir fʊ a fʊn ı a n tʊ̃tʊ̃nɔ̃ na fʊ mʊɔlɔ a ala fʊn nyɛ a dına nı a ala ın na wiil fʊ.

XVII In faa fʊ naa a fʊ̃ʊ mãɛ nɪbɛ nuur pɔ, nɪ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ nuur pɔ. Maa lɛ tʊ̃nɔ̃ fʊ,
XVIII tɪ yuo a ba nɪbie na fʊ tɔɔ ba yin a libe pɔ, waan a chãa pɔ, na fʊ yin a Satan kpɛ̃ɔ pɔ, waan a Nãaŋmɪn sɛ̃, a wʊ vɛ̃ a ba yelbier kʊ ba ka ba mɪ nyɛ jie nɪ a bala na sɔɔ de ma, ka n faa ba.'
XIX "A lɛ jũu, Nãa Agripa, n ba tɔr a nyɛfʊ nyã na yi a saaju ɛ.
XX N den nie man kʊ a Damaskus dẽme, nɪ a Jerusalɛm dẽme, nɪ a Judiya wɛr wʊ jaa, nɪ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ mɪ. N mʊɔl kʊ ba ɪka ba lɪɛb a ba tɪɛr, na ba lɪɛb wa Nãaŋmɪn sɛ̃, na ba vɛ̃ ka ba tʊ̃mɔ̃ wiil ɪka ba lɪɛb a ba tɪɛr.
XXI Ala lɛ so a Juu nɪbɛ nyɔɔ ma a ba puorfʊ yir bɛchaar pɔ bʊɔrɔ ɪka ba kʊ ma.
XXII Tɪchɛ Nãaŋmɪn lɛ sʊ̃ʊ ma wa tãn a dɪna, ka n be ara na man kʊ nɪrɛ jaa. N ba 'yɛr 'yɛr jaa tɪ põn a lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ nɪ a Mosesɪ na 'yɛr ɪka an ɪ naa ɛ,
XXIII ɪka a Nɪ-iraa na din dɔɔyɛ na wʊ mɪ ɪ nɪrɛ na de nie ir a kũu pɔ, na wʊ man a chãa 'yɛr kʊ a wʊ nɪbɛ nɪ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ."
XXIV Kana lɛ a Pɔɔl ta ka a Festus kpɛ tãn wʊ tɪ 'yɛr, "Pɔɔl a tɪɛr bɔr fʊ naa, a jãn yɔɔ vɛ̃n ka fʊ gele."
XXV Ka a Pɔɔl 'yɛr, "Nɪkpɛ̃ɛ Festus n ba gele ɛ, ala ɪn 'yɛrɛ ɪn yelmãɛ nɪ yɛ̃ 'yɛr.
XXVI A nãa bɔ̃ɔn a yele anyãna ala lɛ so ka n lɔb yãan bar tɪ 'yɛrɛ nɪ wʊ. N sɔɔ naa ɪka a yele anyãna ba sɔɔl wʊ ɛ, bojũu a yele nyã ba ɪ libe pɔ ɛ.
XXVII Nãa Agripa, fʊ sɔɔn a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ bɪɪ? N bɔ̃ɔn naa ɪka fʊ sɔɔ naa."
XXVIII Ka a Nãa Agripa pãa sʊʊr a Pɔɔl, "Fʊ tɪɛr man tãa a dɪna tɛɛ lɛ fʊn lɪɛb ma ka n ɪ a Kɪrɪsɪto turo bɪɪ?"
XXIX A Pɔɔl 'yɛr, "Ka dɪna tɛɛ lɛ bɪɪ daar kɔ̃ɔ lɛ yo, n sʊɔrɔ naa Nãaŋmɪn ɪka a ta ɪ a fʊ̃ʊ tɛɛ ɛ, tɪ nɪrɛ jaa na chɛlɛ a 'yɛr nyãna a dɪna ka yɪ kaara a n kaar tɪ na ba taa 'yɔ̃nɔ̃ yɪ a bɔ̃jɔrsɪ anyãna ɛ."
XXX Ka a nãa vaa ir nɪ a wʊ nɪbɛrɛ nɪ a Bernisɪ lɔ̃ɔn a bala wʊn 'mataa jãnɛ nɪ.
XXXI Ba yin a die pɔ, pãa 'yɛrɛ 'yɛr kʊrɔ taa na ba 'yɛrɛ, "A daba nyãna ba maal yele jaa na sɛɛn kũu bɪɪ pɔɔfʊ ɛ."
XXXII Ka a Agripa 'yɛr kʊ a Festus, "Fʊn taa tʊ̃ɔ bar a daba nyãna ala ɪ waa ta sʊɔr sɔr ɪka wʊn chen a Nãkpɛ̃ɛ Siisa sɛ̃ ɛ."

XXVII

I An wa ta ɪka sɪn chen a Itali, ba den a Pɔɔl nɪ a bamɪne ban pɔɔ kʊ a sojasɪ nɪkpɛ̃ɛ ban bʊɔlɔ Julius, wʊ ɪ naa a nãkpɛ̃ɛ soja kpɛ̃ɛ ãsʊɔ.
II Sɪ kpɛ̃n a gboro kpɛ̃ɛ na yi a Adɪramatiyum ka wʊ ir an ɪ Asɪya kõkoor lɛ wʊn lana. Aristakus na ɪ a Masedonɪya paal nɪrɛ na wʊ yi a Tɛsalonika pʊɔ sɪ naa.
III A wɛr na wa chaar, sɪ tãn a Sidon tẽe pɔ, ka a Julius maal a Pɔɔl vɪla na wʊ bar wʊ sɔr ka wʊ chen a wʊ barmɪne sɛ̃ ka ba tɪ sʊ̃nɔ̃ wʊ.
IV Be lɛ sɪ lɛ yin a gboro lana a Sipurusɪ bojũu a sɛsɛbɛ furo na tuoro sɪ.
V A lɛ sɪn wa gɔ̃ɔ a man sãlsɔɔ Sɪlɪsɪya nɪ a Pamfiliya kõkoor lɛ sɪ wa ara nɪ a Mira na be a Lisiya wɛr pɔ.
VI Be lɛ a soja nɪkpɛ̃ɛ nyɛ a Aleksandiriya gboro kpɛ̃ɛ na chiine a Itali ka wʊ wɛl sɪ 'yɔ̃ɔ.
VII A ber waa naa sɪn maal a sɔr pɔ, jaa vɛ̃ nɛ nɛ nɛ lɛ sɪ chiine ka a wʊ̃ sɪ tɪ sɪ tɪ ta a Sɪnidusɪ tẽe pɔ. Lɛ a sɛsɛbɛ na ba sɔɔrɔ a sɪ chiine a dẽdẽe ɛ, a gboro tun sɪ naa a Kɪrete a Salmone tẽe puor.
VIII A man kõkoor lɛ sɪ lana ka a wʊ̃ sɪ tɪ tãn a jie ban bʊɔlɔ a Gboro Juvɪla Ara A Jie na gbʊr a Lasea tẽe.
IX Sɪ sɔ̃ɔn sɔ̃ɔ yɔɔ a sɔr pɔ a sɛsɛbɛ na furo jũu, ka a gboro chenfʊ mɪ kʊrɔ dãbãɛ bojũu Kɔ̃ Galfʊ sɔ̃ɔ 'lɔ mɪ po naa, ka a Pɔɔl kpãana ba 'yɛrɛ,
X "Nɪbɛ, n kãan nyɛ ka a dãbãɛ be a sɪ chenfʊ pɔ, yelyɔɔ na sɔ̃ɔ naa, a gboro tuor nɪ a sɪn mãɛ mɪ."
XI Tɪchɛ a sojasɪ nɪkpɛ̃ɛ ba chɛlɛ a lɛ a Pɔɔl na 'yɛrɛ ɛ, tɪ sɔɔ a lɛ a gboro mɔ̃nɔ̃ nɪ lɛ a gboro sʊɔ na 'yɛr.
XII A gboro ara a jie ba sɛɛn ban na ara a be a ɔɔr sɔ̃ɔ ɛ, a ba yɔɔ jaa 'yɛr naa ɪka ba po chiine, tɪɛrɛ ɪka ban tãn a Fonɪksɪ na ba ara a be. A Kɪrete gboro ara a jie lɛ na tor a mɔ̃tɔ̃ɔ purfʊ jie guba nɪ a nũsʊ̃ɔ jie.
XIII Lɛ a sɛsɛbaalʊ̃ʊ na wa furo yire a guba jie, ba tɪɛr ɪka ba nyɛn a lɛ ban bʊɔrɔ, ba for a kur nɛbie bara tɪ lana nɪ a gboro a Kɪrete gogoro.
XIV An wa kor bãlãa, ka a sɛsɛbɛ kpɛ̃ɔ 'lɔ ban bʊɔlɔ a mɔ̃tɔ̃ɔ purfʊ jie guba sɛsɛbɛ fun yi a be wa.
XV A sɛsɛbɛ tʊ̃ɔn a gboro a waa lɛ tʊ̃ɔnɔ̃ chiine a niem ɛ, ka a sɛsɛbɛ pãa tara sɪ chiine.
XVI A lɛ sɪn wa pã a dõdolbile ãsʊɔ ban bʊɔlɔ Kawuda, a ɪn tuo kʊ sɪ ka sɪn 'mɔɔ a gborbile.
XVII Lɛ a nɪbɛ na wa 'mɔɔ a gborbile ka wʊ do, ba den miir lʊ̃ gbɛb a gborkpɛ̃ɛ. Sɪ joro na dãbãɛ ɪka sɪ taa ɪrɛ wa tɪ mʊr a Sirtisɪ bire pɔ ɛ, ka ba bar a kur nɛbie ka a gboro pãa tɔɔrɔ.
XVIII A sɛsɛkpɛ̃ɛ nyã mɔ̃n sɪn jaa ka wɛr wa chaar ka ba piel wɛlɛ a tuor lɔɔrɔ 'yɔ̃nɔ̃ a kʊ̃ɔ pɔ.
XIX A ber ata daar a gboro dẽme mãɛ foro naa a gboro bomo nɪ a ba mãɛ nuur lɔɔrɔ 'yɔ̃nɔ̃ a kʊ̃ɔ pɔ.

XX Lɛ a mɔ̃tɔ̃ɔ nɪ a ŋmarbie na ba lɛ wa nyɪr ɛ, a ber waa naa tɪchɛ ka a sɛkpɛ̃ɛ chɛnɛ ire ka a sɪ chãɛfʊ tɪɛrtɔ jie baar.

XXI A ber wa po naa tɪ baa di bon jaa ɛ, ka a Pɔɔl ir ara a ba sãlsɔɔ tɪ 'yɛr kʊ ba, “Nɪbɛ, yɪn ta sɔɔ tu a n nɛɛ ka sɪ ta chɛnɛ be a be Kɪrete a wõm nyãna kõ naa pɔɔ sɪ ɛ, ka a bonsɪ be wɛ ɛ.

XXII Tɪchɛ n sʊɔrɔ yɪ naa, yɪ nyɔɔ nyãa bojũu ãsʊɔ jaa kõ bɔr ɛ, a gboro tɛɛ lɛ na wɛ.

XXIII Jãa tãsɔɔ a Nãaŋmɪn nyã na so ka n tõnɔ̃ a wʊ tõmɔ̃ tõn a wʊ malaka ka wʊ wa ara a n lõboor,

XXIV na wʊ 'yɛr kʊ ma, ‘Pɔɔl taa joro dãbãɛ ɛ, fʊn nyɛn a Nãkpɛ̃ɛ Siisa nɪ nɪbir ka wʊ tɔɔr a fʊ 'yɛr. Ka a bala jaa fʊn lɔ̃ɔ chiin Nãaŋmɪn den a ba nyɛvʊr 'yɔ̃ɔ a fʊ nũu pɔ.’

XXV A lɛ jũu yɪ nyɔɔ nyãa nɪbɛ, n sɔɔn de Nãaŋmɪn ɪka wʊn ɪ naa a lɛ wʊn 'yɛr kʊ ma.

XXVI Tɪchɛ sɪn don dõdol kɔ̃ɔ ju ara.”

XXVII A ber pie nɪ anaar daar, a sɛsɛbɛ chɛnɛ na mʊɔrɔ nɪ sɪ be a Adiriya man yal pɔ, a tãsɔɔ bãɪn ka a bala na kaara a gboro tɪɛr man tãa ba gbʊrɔ na gogoro.

XXVIII Ba den a bon 'lɔ ban ma mana nɪ a kõɔ, man ka a man yulõfʊ ɪ gbɛɛ kɔbaa dɔɔl lɪjɛr (120). Ban wa chen bãlãa ba lɛ man kaa ka a yulõfʊ lɛ ɪ gbɛɛ lɪjaanaar nɪ pie (90).

XXIX Ba joro na dãbãɛ ɪka a gboro wʊ taa tɔ̃n sɪ kʊsɪr ɛ, a ba wɛl a nɛbie ala anaar na ma nyɔɔ a gboro lɔb 'yɔ̃ɔ a man pɔ tɪ pãa sʊɔrɔ ɪka wɛr wʊ chaar fɔɔ.

XXX Ka a gboro dẽme bʊɔrɔ sɔr ban na yi a gboro pɔ jo na ba for a gborbile bar ka wʊ suu a man pɔ tɪ maala fɪka a nɛbinyɔɔrsɪ ala lɛ ba foro bara a niem.

XXXI A Pɔɔl pãa 'yɛr kʊ a sojasɪ nɪkpɛ̃ɛ nɪ a sojasɪ, “Yɪn baa vɛ̃ ka a gboro dẽme banyãna be a gboro pɔ ɛ, sɪ wɛ naa a lɛ nɛ.”

XXXII Ka a sojasɪ ŋmaa a miir 'lɔ na nyɔɔ a gborbile taa lɛ ka wʊ lo.

XXXIII Lɛ a wɛr na ɪrɛ a wa lalala, Pɔɔl sʊɔr ba jaa na wʊ 'yɛr kʊ ba, “Yɪ di a bɔ̃diir bojũu ber pie nɪ anaar nɪ nyã yɪn jɛ̃n baal na yaa di bon jaa ɛ.

XXXIV Põpãanyã, n sʊɔrɔ yɪ naa ɪka yɪ di a bɔ̃diir na yɪ tara kpɛ̃ɔ, a yɪ ãsʊɔ jaa jukɔɔlbir kõ vɔ̃ɔ a wʊ ju pɔ ɛ.”

XXXV A anyãna lɛ wʊ 'yɛr baar tɪ na wʊ de a paanõɔ amɪne puor Nãaŋmɪn yãan a ba jaa niem, tɪ pãa ŋmaa na wʊ ɔɔrɔ.

XXXVI Ka a 'yɔ̃ɔ ba jaa ãkpɛ̃ɛ ka a ba mãɛ di a bɔ̃diir amɪne.

XXXVII A sɪn bala na be a gboro pɔ ɪ naa nɪbɛ kɔɔr ayi dɔɔl lɪjaata nɪ pie nɪ ayʊɔb (276).

XXXVIII Lɛ ban wa di tɪɪ baar, ba wɛl a bõdiir ala na chɛ lɔb 'yɔ̃ɔ a man pɔ tɪchɛ ka a gboro ɪ dẽfere.

XXXIX Lɛ a wɛr na wa chaar, baa bɔ̃ɔ a jie ban be ɛ, tɪchɛ na ba nyɛ a jie na gɔr ka a bire be be a ba bʊɔrɔ ɪka ala ɪ ba tõɔ naa a ba tɪ ara.

XL Ba ŋman a mibe ala na nyɔɔr a nɛbinyɔɔrsɪ ala bar, na ba mɪ lɛ for a vuulsɪ ala na ma dɛnɛ a gboro tɪ pãa yɛr a fɔbaa bar a gboro niem ka a sɛsɛbɛ pãa tɔɔrɔ ba chiine a bire pɔ.

XLI Tɪchɛ ka a gboro tɪ tɔ a bire na duo a jie ãsʊɔ, ka a gboro niem mʊr wʊ jaa na wʊ kõ tõɔ chen ɛ. Ka a kõsɛbɛ ŋmiere a gboro pãa wɛlɛ.

XLII Ka a sojasɪ ɪ nɛbõ'yen bʊɔrɔ ɪka ba kʊ a bala ban pɔɔ ka a ãsʊɔ jaa taa dũu yi jo ɛ.

XLIII Tɪchɛ a sojasɪ nɪkpɛ̃ɛ na bʊɔrɔ ɪka wʊ faa a Pɔɔl jũu, waa sɔɔ ɪka ba ɪ a lɛ ɛ. Wʊ 'yɔ̃ɔ naa a bala na bɔ̃ɔ a dũufʊ ka ba ɔɔ lo a kõɔ pɔ de nie dũu do a gogoro ju.

XLIV Ka a bala na chɛ mɪ nyɔɔr a gboro daar bɪɪ a gboro da'mɛlɛ ala, nɪtɔ̃nɔ̃ lɛ ba ɪ ka ba ãsʊɔ tɪ jaa do a gogoro ju ka yele ba tara ba ɛ.

XXVIII

I Sɪ jaa na wa do baar, ba 'yɛr ɪka a dõdol yuor din Malta.

II A nɪbɛ bala na be a be maal sɪn vɪla, ba gbɔɔn bũu na ba bʊɔl sɪ a sɪ tɪ uoro, bojũu saa lɛ waara ka ɔɔr kʊrɔ.

III Ka a Pɔɔl mɪ vaar delsɪ wa 'yɔ̃ɔnɔ̃ a bũu pɔ, ka a dõpãn na be a delsɪ pɔ, a bũu tʊl kpɛ ka wʊ yi dõ a Pɔɔl nũu mar taalɛ.

IV Lɛ a gogoro dẽme bala na wa nyɛ a lɛ a waa na mar a Pɔɔl nũu pɔ jɔ̃jɔlɔ, ka ba 'yɛrɛ kʊrɔ taa, “A daba nyãna na ɪn nɪkʊrɔ, a man na ba di wʊ gba ɛ, tɪchɛ yeltorsɪ kõ sɔɔ ka wʊ be be ɛ.”

V Tɪchɛ ka a Pɔɔl mɪr a waa 'yɔ̃ɔ a bũu pɔ tɪ yele jaa ba tara wʊ ɛ.

VI A nɪbɛ tɪɛr man tãa a nũu na mɔr wʊ naa bɪɪ a wʊ vaa lo kpi. Tɪchɛ ban chɛl lɛ̃ɛɛ wa faa ka a yele jaa ba ɪrɛ ɛ, ba lɪɛb a ba tɪɛr 'yɛrɛ kʊrɔ taa, “Ŋmɪn lɛ wʊ ɪ.”

VII A dõdol 'lɔ nɪkpɛ̃ɛ ban bʊɔlɔ Pubilusɪ tara na jie na gbʊr a be a wʊ de sɪ sãan, na wʊ kʊ sɪ bɔ̃diir ber ata.

VIII A Pubilusɪ sãa bɪɛrɛ na gã, ãgãn tʊl nɪ masʊmɔ̃ lɛ wʊ nyɪɛrɛ. Pɔɔl kpɛ̃n tɪ nyɛ wʊ, wʊn wa sʊɔr Nãaŋmɪn baar wʊ dɔɔl wʊ naa nũu sãa wʊ.

IX Lɛ a anyãna na wa ɪ, baalsɪ bala jaa na be a jie 'lɔ mɪ wa naa ka Pɔɔl sãa ba jaa baalsɪ.

X Ba den 'yɔ̃ɔfʊ kʊ sɪ sɔɪ jaa pɔ, a lɛ sɪn wa chɔɔr na yi, ba kʊ sɪn bon jaa sɪn na bʊɔrɔ.

XI Sı maal a be ŋmɛrsı ata tı na sı lɛ kpɛ a gboro ãsʊɔ na ara a be a sãɛ. A gboro yin Aleksandiriya na wʊ tara ŋmın yıbɛ Kasıtor nı Poluksı.

XII Sı tı ara naa Sırakusı maal ber ata a be.

XIII Be lɛ a gboro yin sı tãn a be a Wuregiyum. Wɛr na wa chaar ka a ı a guba jie sɛsɛbɛ furo naa, a ber ayi daar ka sı ta a be Puteyoli na sı suu a be.

XIV Be lɛ sı pɔɔ a Nãaŋmın puorbo bamıne ka ba bʊɔl sı ka sı tı maal daa gbul a ba sɛ̃. Lɛ lɛ a ı tı sı pãa wa ta a Worom.

XV A Nãaŋmın puorbo na be a Worom na wa wõ ıka sı waara naa, ba yin tuor sı tı ta Apiyusı Daa pɔ na ba pɔɔ sı a Sãanba Kpɛfʊ Jiir Ata. A lɛ a Pɔɔl na wa nyɛ a nıbɛ banyãna wʊ puor Nãaŋmın yãan ka a 'yɔ̃ɔ wʊ ãkpɛ̃ɔ.

XVI Lɛ sın wa ta a Worom, ba sɔɔ naa ka a Pɔɔl kpıɛrɛ a wʊ yõ tıchɛ ka a soja kaara wʊ.

XVII Pɔɔl na wa maal ber ata, wʊ bʊɔl naa a Juu nıbɛ nıdierbe lɔ̃ɔ taa. Lɛ ban wa duo ka wʊ 'yɛr kʊ ba, "N yɛɛr, n gba na ba maal yele jaa bɔr a sı nıbɛ sɛ̃ ɛ, bıı 'mab a sı sãakpãmıne yel-ırsı ɛ, tı ba nyɔɔ ma naa be a Jerusalɛm na ba kʊ a Worom nıbɛ.

XVIII Ba chɛ̃pɛ̃n a yele faa na ba ta bʊɔrɔ ıka ba bar ma bojũu n ba maal yele jaa na sɛɛn kũu ɛ.

XIX Tıchɛ ka a Juu nıbɛ na ba sɔɔ ɛ, ka n faa tı sʊɔr sɔr ka ba chiin ma a Nãkpɛ̃ɛ Siisa sɛ̃. A ba ı n tara na yele kɔ̃ɔ na de dɔɔl a n nıbɛ ɛ.

XX A lɛ jũu lɛ so ka n bʊɔrɔ ıka n nyɛ yı naa 'yɛr yı. Bojũu a Isıral nıbɛ tıɛrtɔfʊ jie jũu lɛ ba gbar ma nı a bɔ̃jɔrsı anyãna."

XXI Ka ba 'yɛr, "Saa nyɛ gãn jaa yi a Judiya dɛ̃me sɛ̃ ɛ, ka a sı yɛɛr bala mı na yi a be wa ba 'yɛr a fʊ 'yɛrdɛɛr jaa kʊ sı ɛ.

XXII Tıchɛ sın bʊɔrɔ naa ıka sı bɔ̃ɔ a lɛ fʊn nyɔɔ, bojũu sı bɔ̃ɔn naa ıka jie jaa nıbɛ 'laar naa a yele nyãna."

XXIII Ba 'yɔ̃ɔn bıbir ban lɛ wa a Pɔɔl sɛ̃, a bıbir na wa vıɛ ba wan yɔɔ jaa a be wʊn kpıɛrɛ. An yi a bibio tı tãn a jãanʊɔr na wʊ mana a Nãaŋmın nãalõʊ kʊrɔ ba, na wʊ de a Mosesı nɛɛ nı lɛ a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ na sɛb bʊɔrɔ ıka wʊ lıɛb a ba tıɛr ka ba sɔɔ a Yesu.

XXIV Bamıne lıɛb ba tıɛr a lɛ wʊn 'yɛr, tıchɛ ka a bamıne ba sɔɔ de ɛ.

XXV Ba chırɛ nı taa na ba piel yire lɛ a Pɔɔl na wa 'yɛr a wʊ 'yɛr baaraa na wʊ 'yɛr, "A Nãaŋmın Sıɛ 'yɛr yelmãɛ kʊ a yı sãakpãmıne a lɛ wʊn de a wʊ 'yɛ'yɛrɛ Isaiya nɛɛ

XXVI 'yɛr, 'Chen a nıbɛ banyãna sɛ̃ tı 'yɛr kʊ ba, "Yın wõn lɛ̃ɛɛ tı yı kʊ̃ wa bɔ̃ɔ a par ɛ, yın fur nıbir 'yɔ̃ɔ tı yı kʊ wa nyɛ bon jaa ɛ."

XXVII Bojũu a nıbɛ banyãna nyãn kpɛ̃mɛ naa, baa wõnõ ɛ, ba ma ũun a ba nıbie, ka lɛ ba lɛ ɛ, ban taa nyɛn naa ba nıbie na ba wõn a ba tobo bɔ̃ɔ a par na ba lıɛb wa a n sɛ̃ ka n sãa ba.' *(Isaiya 6:9)*

XXVIII A lɛ jũu, n bʊɔrɔ naa ıka yı bɔ̃ɔ ıka a Nãaŋmın den a wʊ faafʊ 'yɛr tı kʊ a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ na chɛlɛ naa." 6

XXX Pɔɔl yab a yir 'lɔ pɔ wʊn kpıɛrɛ yuom ayi, tı ma de nırɛ jaa na ma wa a wʊ sɛ̃.

XXXI Yele jaa ba ŋmaa wʊ sɔr ɛ, ka wʊ 'lara na wʊ mʊɔlɔ a Nãaŋmın nãalõʊ 'yɛr na wʊ wile ba nı a sı Soro Yesu Kırısıto 'yɛr.

6 **XXVIII:XXVIII 28:28** A gãma amıne pɔ, baa 'yɔ̃ɔ a põfʊ lıjɛr nı piefor bir ɛ ıka, 29 *Ba chırɛ nı taa na ba piel yire lɛ a Pɔɔl na wa 'yɛr a wʊ 'yɛr baaraa na wʊ 'yɛr.*

A PƆƆL GÃN WƲN SƐB KƲ A NÃAŊMIN PUORBO NA BE A WOROM

I Maa Pɔɔl na ɪ a Yesu Kɪrɪsɪto gbãgbaa, Nãaŋmɪn na kaa ir bʊɔl ka n ɪ a wʊ nɪtõnãa naa ɪ a wʊ 'yɛr nõɔ 'yɛrɛ, lɛ sɛɛrɛ kʊrɔ a yɪn na be a Worom.

II A 'yɛr nõɔ nyã wʊn dõɔ tɪr nɛɛ a kõr jaa tu a wʊ 'yɛ'yɛrbɛ sɛ̃ ka ba sɛb 'yõɔ a Nãaŋmɪn gãn pɔ,

III na ɪ a wʊ Bie 'yɛr, ban dɔɔ ka wʊ ɪ a Nãa David bal nɪrɛ.

IV A tu naa a Nãaŋmɪn Sɪɛ pɔ wiil kpɛ̃ɔ ɪka a Nãaŋmɪn Bie lɛ, na wʊ ir yi a kũn pɔ ɪ vʊr, 'lɔ lɛ ɪ a Yesu Kɪrɪsɪto na ɪ a sɪ Soro.

V A tun a wʊ 'yõɔ nɪ a wʊ yuor jũu, sɪ nyɛn wãɛfʊ nɪ a nɪtõnsɪ tõmõ na sɪn bʊɔl nɪrɛ jaa, ka ba wa wõnõ a wʊ toor nɪ sɔɔfʊ.

VI Yɪn mɪ pʊɔn a bala a Nãaŋmɪn na bʊɔl ka yɪ ɪ a Yesu Kɪrɪsɪto sofʊ.

VII N sɛɛrɛ na kʊrɔ a yɪn bala jaa na be a Worom a Nãaŋmɪn na nõ, na wʊ bʊɔl yɪ a yɪ ɪ a wʊ nɪbɛ. Wãɛfʊ nɪ nyã'maar na yi a sɪ Sãa Nãaŋmɪn nɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto jie a be a yɪ sɛ̃.

VIII N den nie puor a maa Nãaŋmɪn yãan a yɪ jaa jũu tu a Yesu Kɪrɪsɪto 'yõɔ, bojũu a yɪ sɔɔfʊ ŋmen yaar a wɛr wʊ jaa.

IX A Nãaŋmɪn nyã ɪn tõnõ kʊrɔ nɪ a n nyãa wʊ jaa, naa mʊɔlɔ a 'yɛr nõɔ nyã na ɪ a wʊ Bie 'yɛr, di man dãasɪɛ lɛ ɪn ma tɪɛrɛ a yɪ yele.

X N ma sʊɔrɔ naa Nãaŋmɪn ba gala ɛ, naa sʊɔrɔ ɪka a wʊ bɔfʊ a ɪ, ka wʊ yuo sɔr a pɔ̃pãanyã kʊ ma ka n wa a yɪ sɛ̃.

XI N bʊɔrɔ naa yɪ nyɛfʊ naa na tõɔ wiil yɪ a Nãaŋmɪn Sɪɛ kʊfʊ amɪne ka a 'yõɔ yɪ ãkpɛ̃ɔ.

XII Lɛ lɛ, a yɪn nɪ maa na pãa nõɔ kpɛ̃mɛ a sɪ sɔɔfʊ pɔ.

XIII N yɛɛr, n bʊɔrɔ naa ɪka yɪ bõɔ a lɛ ɪn mʊɔrɔ sõɔ yɔɔ jaa, ɪka n wa a yɪ sɛ̃ tɪchɛ ka a sɔr pɔɔ wa tãn dɪna. Ɪn taa nyɛn a yɪ bamɪne a ba puoraa nɪtãa lɛ ɪn nyɛ a yɪ bamɪne na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, tɪ puoro.

XIV N din a Juu nɪbɛ nɪ a bala mɪ na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, nɪ a yɛ̃ dẽme nɪ a jɔlɔ sãn.

XV Ala lɛ so ka n mʊɔrɔ ɪka n mʊɔl a 'yɛr nõɔ kʊ a yɪn mɪ na be a Worom.

XVI Vã ba kʊrɔ ma nɪ a 'yɛr nõɔ nyãna 'yɛrfʊ ɛ, bojũu a ɪ naa a Nãaŋmɪn kpɛ̃ɔ wʊn de faara nɪ nɪrɛ jaa na sɔɔ, a Juu nɪbɛ lɛ de nie, ka bala mɪ na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, mɪ tu.

XVII Bojũu a 'yɛr nõɔ nyã na wiil nɪrɛ lɛ wʊn na tor Nãaŋmɪn sɛ̃, torfʊ 'lɔ na yi sɔɔfʊ pɔ, yi a pielfʊ tɪ tãn a baaraa nɪtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ, “Nɪrɛ 'lɔ na tara sɔɔfʊ, tor naa, wʊn tara na nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ.” *(Habakuk 2:4)*

XVIII Nãaŋmɪn vɛ̃n ka a wʊ suur yele yi a saaju gã chãa pɔ, ɪka wʊ nyɛn suur 'yõɔ a bala na ba puoro ɛ, nɪ putudẽme bala na pɔɔ a yelmãɛ nɪ a ba putuyele.

XIX An ɪ a ala ban na de bõɔn a Nãaŋmɪn gãn chãa pɔ, bojũu Nãaŋmɪn mãɛ lɛ ir wiil ba.

XX Bojũu, an yi a lɛ daar jaa a Nãaŋmɪn na mɛ a wɛr, nɪbɛ na tõɔ bõɔ ɪka a Nãaŋmɪn kpɛ̃ɔ ba tara baarfʊ ɛ, ka wʊ ɪ Nãaŋmɪn mãɛ nɪ a bonsɪ ala wʊn maal, a lɛ jũu, tu yifʊ jie ba lɛ be be go ɛ.

XXI Bojũu, ban sɔɔ bõɔn a Nãaŋmɪn a nɪtõnõ, tɪ baa kʊ wʊ tɪɪr ɛ, bɪɪ dãna wʊ ɛ, tɪchɛ a ba tɪɛrsɪ ɪn burbur, ka a ba jɔl nyãn ala pãa lii.

XXII Ban sɔɔ 'yɛr ɪka yɛ̃ bõɔnbɔ lɛ ba ɪ, ba ɪn jɔlɔ,

XXIII an ɪ ba lɪɛb a tɪɪr 'lɔ ban taa kʊ a Nãaŋmɪn nyã na ba kpire ɛ, na ba kʊ a bʊtɪbɛ ala ban pɛ̃n, ka a kaara a nɪbɛ kaar na kpire, nɪ lubil, nɪ dõn, nɪ dõgbɛɛ anaar jaa bʊrɔ.

XXIV Ala lɛ so ka Nãaŋmɪn ir nũu tɪchɛ ba bar be a ba vɔldɛɛr pɔ, ka ba bõnõ gãna nɪ taa, sõɔnõ taa nɪ a ba ãgãma.

XXV Ba den a Nãaŋmɪn yelmãɛ tɛɛn jire, na ba puoro tɪ tõnõ kʊrɔ a bonsɪ ala a Nãaŋmɪn na maal, tɪ bar a Nãaŋmɪn na ɪ a ma maala 'lɔ a pɛɛfʊ na sɛɛn bɪbir jaa. A ɪ a lɛ.

XXVI A anyãna jũu, Nãaŋmɪn de ban bar be a vã vɔlaa pɔ. Ka a ba pɔbɔ gba ma lɪɛb gãna nɪ a ba pɔɔ taa ba.

XXVII A lɛ nɪ wʊ ju lɛ a dɔɔr mɪ bar a pɔbɔ bɔfʊ, ka a vɔlaa vɛ̃ ka ba lɪɛb bʊɔrɔ a ba taa dɔɔr. Dɔɔr na lɪɛb tõnõ a vã tõmõ nyãna nɪ a ba taa dɔɔr ba nyɛn a ba tõdɛɛr toor tɔɔfʊ.

XXVIII Baa nyɛ a Nãaŋmɪn bõɔfʊ a wʊ sɛɛn ba ɛ, ka a Nãaŋmɪn bar ba a be a ba tɪɛr sõɔnaa pɔ, ka ba maala a ala na ba sɛɛn maalfʊ ɛ.

XXIX Ba sɛɛn naa putuo jaa bʊrɔ, bier ɪfʊ, bɔgar dẽme, nɪ bier maalfʊ. Nyuur sɛɛn ba naa, na ba ɪ nɪkʊrbɔ, bʊɔrɔ jɛɛr, na ba bɛlɛ taa, na ba tɪɛrɛ taa sõɔfʊ. Ba ɪn gagarsɪ,

XXX sõɔnõ nɪ taa yoe, 'laar Nãaŋmɪn, kpɛrɛ taa, mãɛ 'mɔɔfʊ nɪ yobɔyele. Ba bõɔn sɔɪ ba ma tu maal bier, baa turo a nɪbɛ bala na dɔɔ ba nɛɛ ɛ.

XXXI Baa tara tɪɛr ɛ, baa tara yelmãɛ ɛ, baa tara nõfʊ ɛ, baa kaara nɪrɛ nɪbaal ɛ.

XXXII Ban sɔɔ bõɔ a Nãaŋmɪn toraa nyãna binfʊ, ɪka a nɪbɛ bala na maala a anyãna sɛɛn nɪ kũu, bala mãɛ tɛɛ ba lɛ maala a anyãna ɛ, tɪchɛ ba ma sɔɔ naa a bala na tõnõ a anyãna.

II

I Yın a lɛ jũu, yaa mı tara tu yifʊ jie ɛ, a yın bala na ma tɔɔrɔ a bamıne 'yɛr. Yele jaa pɔ fʊn tɔɔr a fʊ tɔ sʊɔ 'yɛr fʊ mı 'yɔ̃ɔn fʊ mãɛ 'yɛr, bojũu fʊ mı ın a yele 'lɔ̃nɔ̃ a fʊ tɔ sʊɔ na ı, a fʊ tɔɔr a wʊ 'yɛr.

II Pɔ̃pãanyã, sı bɔ̃ɔ naa ıka Nãaŋmın na tɔɔr naa a bala na ırɛ a yelsı anyãna 'yɛr tun yelmãɛ sɔr pɔ.

III A lɛ a fɔ̃ʊ nısaal mı na tɔɔrɔ nıbɛ 'yɛr, tı na fʊ mı maal a yele ala nı a ju, fʊ tıɛr ıka fʊn pɔl yi a Nãaŋmın 'yɛr tɔɔrfʊ pɔ ɔ?

IV Bıı yı nyɛ naa Nãaŋmın yɛ̃ bɔ̃ɔn yɔɔ jũu, nı a wʊ maalvıla, nı a wʊ kãnyir, na yaa bɔ̃ɔn ıka a Nãaŋmın maalvıla wile yın tıɛr lıɛb fʊ sɔr ɛ?

V Tıchɛ a yı nyãkpãɛn nı yın ba lıɛb a yı tıɛr jũu, yı guoro naa a Nãaŋmın sutuo bine kʊrɔ a yı mãɛ guro nı a wʊ suur bıbir 'lɔ wʊn na tɔɔr nırɛ jaa 'yɛr nı torfʊ.

VI Nãaŋmın “na yab nırɛ jaa lɛ wʊn tũ jã.” *(Yiel Gãn 62:12)*

VII Bala na mar ara na ba tɔ̃nɔ̃ vıla bʊɔrɔ tıır, nı 'yɔ̃ɔfʊ, nı a ala na ba pɔ̃ɔnɔ̃ ɛ, wʊn kʊ ban nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ.

VIII Tıchɛ bala na bʊɔrɔ a ba mãɛ bɔb, na ba tɔr a yelmãɛ tı turo dɛɛr, Nãaŋmın suur nı a wʊ kpãafʊ gãn kʊ ba.

IX Wõm nı tuo difʊ na ben be kʊ nısaal jaa na ırɛ yelbier. An piel naa a Juu nıbɛ sɛ̃, tı mı lɔ̃ɔ a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ.

X Tıchɛ tıır nı 'yɔ̃ɔfʊ nı nyã'maar na ben be kʊ nırɛ jaa na maala vıla, a Juu nıbɛ nı a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ.

XI Bojũu Nãaŋmın ba tara kaa gar taa ɛ.

XII Bala jaa na ba bɔ̃ɔ a Mosesı nɛɛ tı tɔ̃ dɛɛr, mın wɛ naa ban ba bɔ̃ɔ a nɛɛ jũu, ka bala jaa mın bɔ̃ɔ a Mosesı nɛɛ tı tɔ̃ a dɛɛr Nãaŋmın na den a nɛɛ nyã tɔɔr a ba 'yɛr.

XIII Bojũu a ba ı a bala na wõnõ a nɛɛ lɛ tor a Nãaŋmın niem ɛ, tıchɛ a bala na turo a lɛ a nɛɛ na 'yɛr bala lɛ a Nãaŋmın na 'yɛr ıka ba tor naa.

XIV Sırɛ jaa a bala jaa na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, na baa tara a Mosesı nɛbinãa ɛ, ba gba ma ı naa a yelsı a nɛɛ na 'yɛr, bojũu bala mãɛ ın a nɛɛ ban sɔɔ ba tara a nɛɛ ɛ.

XV Ba wiil ıka a lɛ a nɛɛ na bʊɔrɔ sɛb 'yɔ̃ɔ be a ba nyãa pɔ, ka a ba tıɛr mı di dãasıɛ ma gɔ̃nɔ̃ ba bıı 'yɛrɛ pʊɔrɔ ba.

XVI A anyãna na ı naa a daar 'lɔ̃nɔ̃ a Nãaŋmın na tu a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ na wʊ tɔɔr nırɛ jaa yelsɔɔlsı nıtãa lɛ ın 'yɛrɛ a n 'yɛr nɔ̃ɔ.

XVII Pɔ̃pãanyã a fɔ̃ʊ, ala ı fʊ bʊɔlɔ na a fʊ mãɛ Juu nırɛ, na fʊ dıɛl a Mosesı nɛɛ na fʊ jırɛ lɛ fɔ̃ʊ nı a Nãaŋmın na tara nɛbɔ̃'yen,

XVIII ala ı fʊ bɔ̃ɔ naa a wʊ bɔfʊ na fʊ bɔ̃ɔ a 'lɔ na gar a jaa bojũu a nɛɛ lɛ wiil fʊ,

XIX ala ı fʊ chɛn nyãa ıka jɔ̃tɔɔrɔ lɛ fʊ ı, na fʊ ı chãa chaara a bala na be a libe pɔ,

XX na fʊ wile a jɔlɔ, na fʊ wile a bibiir, bojũu a Mosesı nɛɛ pɔ lɛ fʊ nyɛ a bɔ̃ɔfʊ nı a yelmãɛ.

XXI Fɔ̃ʊ nyã na wile a fʊ taaba, faa wiil a fʊ mãɛ ɛ? Fɔ̃ʊ nyã na ma 'yɛrɛ ıka jufʊ ba ı ɛ, fʊ ma ju naa ɔ?

XXII Fɔ̃ʊ na ma 'yɛrɛ ıka nıbɛ ba ta sɛ̃nɛ ɛ, fʊ ma sɛ̃n bıı? Fɔ̃ʊ nyã na kpɛrɛ a tıbɛ tı fʊ ma juro naa a tıbɛ der bonsı bıı?

XXIII Fɔ̃ʊ nyã na jırɛ nı a Mosesı nɛɛ nyã, fʊ ma 'yɔ̃ɔn Nãaŋmın vã fʊn sɔ̃ɔnɔ̃ a nɛɛ ɔ?

XXIV Nıtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ, “A yı jũu lɛ a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, sɔ̃ɔnɔ̃ a n yuor.” *(Isaiya 52:5)*

XXV Yʊɔr ŋmaafʊ tara na tɔ̃nɔ̃ ala ı fʊ turo naa lɛ a nɛɛ na 'yɛr, tıchɛ ala ı fɔ̃ʊ baa turo a nɛɛ ɛ, fʊn kaara fıka faa ŋmaa yʊɔr ɛ.

XXVI Ala ı a bala na ba ŋmaa a yʊɔr ɛ, turo na lɛ a nɛɛ na bin, ba kɔ̃ kaara fıka yɔŋmarba lɛ ba ı ɛ?

XXVII Nırɛ 'lɔ na ba ŋmaa a yʊɔr a ãgãn pɔ ɛ, tıchɛ na wʊ turo a nɛɛ jaa nɛ nɛ nɛ na 'yɔ̃ɔ yın 'yɛr, a yın bala gba na tara a nɛbinsı gãn na fʊ ŋmaa a yʊɔr tı faa turo a nɛbinsı ɛ.

XXVIII Nırɛ na ı a Juu nırɛ ba ı a ãgãn nyã yele tɛɛ lɛ ɛ, bıı a yʊɔr ŋmaafʊ na ı a ãgãn yele ɛ.

XXIX Kai, wʊ ın a Juu nırɛ na be a pʊɔm, ka a wʊ yʊɔr ŋmaafʊ ı a Nãaŋmın Sıɛ na ŋmaa a wʊ nyãa yʊɔr a ba yi a nɛbinsı gãn pɔ ɛ. A nırɛ nyãna pɛɛfʊ ba yire nıbɛ sɛ̃ ɛ, tıchɛ a yin Nãaŋmın sɛ̃.

III

I Bo tɔ̃nɔ̃ lɛ a Juu nırɛ tara, bıı bo tɔ̃nɔ̃ lɛ be be a yʊɔr ŋmaafʊ pɔ?

II Sɔr jaa pɔ, ala na de nie lɛ ıka bala lɛ Nãaŋmın de nie kʊ a wʊ 'yɛrbie.

III Bo lɛ na ı ala ı bamıne ba tara sɔɔfʊ ɛ? A ba ba sɔɔfʊ na tɔ̃ɔn sɔ̃ɔ a Nãaŋmın yelmãɛ bar bıı?

IV Kai, sɔr ba be be ɛ! Vɛ̃ a Nãaŋmın ı yelmãɛ sʊɔ, tıchɛ ka a nırɛ jaa ı jir ŋmara. Nıtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ, “Lɛ lɛ na wiil ıka fʊ tor naa a fʊ 'yɛrbie pɔ, na fʊ tɔ̃ɔ a 'yɛr tɔɔrfʊ jie.” *(Yiel Gãn 51:4)*

V Tıchɛ ala ı a sı ba torfʊ vɛ̃n ka Nãaŋmın torfʊ gã chãa pɔ, sı lɛ 'yɛr bo? Sı 'yɛr ıka Nãaŋmın ba tor ɛ, wʊn vɛ̃ ka a wʊ sutuo dire sı ɔ? Nısaal nɛchırɛ lɛ a nyãna.

VI Sırɛ jaa ba lɛ ɛ. Ala ı lɛ lɛ, ŋmınɛ lɛ a Nãaŋmın na ı tɔɔr a wɛr nıbɛ 'yɛr?

VII Nırɛ ãsʊɔ na chırɛ na, “Ka ala ı a n ba torfʊ wiil naa ıka a Nãaŋmın ın yelmãɛ sʊɔ ka a wʊ tıır pʊɔ 'yɔ̃ɔ, bãa 'yɔ̃ɔ lɛ a Nãaŋmın na lɛ 'yɔ̃ɔ ma 'yɛr ıka yelbe-ırɛ lɛ n ı?”

VIII Bo lɛ so ka sɪ kõ 'yɛr nɪtãa lɛ a yosɔ̃onbɔ na 'yɛr ka a bamɪne mɪ 'yɛrɛ ɪka sɪ 'yɛr ɪka, "Yɪ ɪ a sɪ maala dɛɛr tɪ ka a lɪɛrɛ vɪla?" A ba sɔ̃ofʊ sɛɛn ba naa.

IX Bãa lɛ sɪn pãa de baar? Sɪn lɛ sa ba bɪɪ? Kai, sɔr ba be be ɛ. Sɪ den nie 'yɛr ɪka a Juu nɪbɛ nɪ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, ba jaa nyɛntaa na ba be a yelbier pɔ.

X Nɪtãa lɛ ban sɛb a ba yele 'yɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn gãn pɔ, "Nɪtoraa jaa ba be be ɛ, nɪbɔ̃'yen gba ba be be ɛ.

XI Nɪbɔ̃'yen jaa ba be be bɔ̃ɔnɔ̃ 'yɛr par ɛ, nɪbɔ̃'yen jaa ba yʊɔrɔ bʊɔrɔ Nãaŋmɪn ɛ.

XII Ba jaa lɪɛb puor, ka ba jaa lɪɛb ɪ nɪsɔ̃ɔnsɪ. Ɬsʊɔ jaa ba maala vɪla ɛ, nɪbɔ̃'yen gba ba be be ɛ." *(Yiel Gãn 14:1-3)*

XIII "A ba kɔkɔbɔɔr yuon fɪka yar, ka a ba jãlbie bɔ̃ɔ bɛlfʊ." *(Yiel Gãn 5:9)* "Dɔ̃pãn lɔɔ jɛlaa a ba nɛgãma." *(Yiel Gãn 140:3)*

XIV "Pɔ'yɔ̃ɔfʊ nɪ 'yɛr bitor lɛ ma yire a ba nɛɛr pɔ." *(Yiel Gãn 10:7)*

XV "A ba gbɛɛ ma pɔɔrɔ naa jãɪ kpaarfʊ 'yɔ̃ɔ.

XVI Sɔr jaa ban de, sɔ̃ofʊ nɪ dɔɔyɛ lɛ ma ɪ a jãnɛ.

XVII Baa bɔ̃ɔ nyã'maar sɔr ɛ." *(Isaiya 59:7, 8)*

XVIII "A ba nɪbie ba joro Nãaŋmɪn dãbãɛ ɛ." *(Yiel Gãn 36:1)*

XIX Põpãanyã, sɪ bɔ̃ɔn naa ɪka lɛ jaa a Mosesɪ nɛɛ na 'yɛr, wʊ 'yɛr kʊ a bala na be a nɛɛ pɔ ɪka, a kpal nɪrɛ jaa nɛɛ, ka a wɛr nɪbɛ ba jaa wa man a ba nɛɛ 'yɛr kʊ a Nãaŋmɪn.

XX A lɛ jũu, nɪrɛ jaa kõ ɪ nɪtor a Nãaŋmɪn niem wʊn turo a nɛɛ jũu ɛ, an ɪ a tun a nɛɛ nyã pɔ, ka sɪ bɔ̃ɔ bier.

XXI Tɪchɛ põpãanyã, a chaar naa ɪka a torfʊ na yi a Nãaŋmɪn sɛ̃, ba yi a Mosesɪ nɛɛ pɔ ɛ, ala lɛ a nɛɛ nɪ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ di dãasɪɛ.

XXII A torfʊ nyã na yi a Nãaŋmɪn sɛ̃, ɪn a sɔɔfʊ na tu a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ, kʊ a bala jaa na sɔɔ de. Tɛɛ taa jaa ba be be ɛ.

XXIII Bojũu nɪrɛ jaa maal dɛɛr na baa ta a Nãaŋmɪn tɪr ɛ.

XXIV A Nãaŋmɪn wãɛfʊ jũu, wʊ vɛ̃n ka sɪ tor na wʊ 'yɛrfaa sɪ pɔrɔ tu a faafʊ 'lɔ na yi a Yesu Kɪrɪsɪto sɛ̃.

XXV Nãaŋmɪn de wʊn a wʊ ɪ a bɔɔrlo bon, a wʊn de a wʊ jãɪ pɛɛn nɪrɛ jaa tu a sɔɔfʊ jũu. Nãaŋmɪn maal a anyã na wʊ wiil a wʊ torfʊ, bojũu a wʊ kãnyir vɛ̃ naa ka wʊ bar a ba yeldɛbɛ ala ban dɔ̃ɔ maal gefʊ.

XXVI Wʊ maal naa lɛ na wiil a wʊ torfʊ a põpãanyã, na wʊ ma vɛ̃ ka nɪrɛ jaa na sɔɔ de a Yesu yele, tor.

XXVII Nyɪnɛ lɛ a yobɔyele lɛ be? A ba pʊɔ be ɛ. Yelbuor jũu? A Mosesɪ nɛɛ ban turo jũu bɪɪ? Kai, sɔɔfʊ jũu lɛ.

XXVIII Ala lɛ so ka sɪn chɛnɛ sɔɔ ɪka nɪrɛ yele ma tor naa wʊn tara sɔɔfʊ a ba ɪ wʊn turo a nɛbinãa jũu ɛ.

XXIX Nãaŋmɪn ɪn a Juu nɪbɛ tɛɛ Nãaŋmɪn bɪɪ? Waa ɪ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ mɪ Nãaŋmɪn ɛ? Ɔɔ, wʊ ɪn a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ mɪ tʊɔr.

XXX An ɪ a Nãaŋmɪn bɔ̃'yen tɛɛ lɛ be be, 'lɔ lɛ na vɛ̃ ka a yɔŋmarba yele tor sɔɔfʊ jũu, na wʊ mɪ vɛ̃ ka a bala na ba ŋmaa a yʊɔr ɛ, yele mɪ tor a sɔɔfʊ jũu.

XXXI Sɪ pãa den a sɔɔfʊ nyã sɔ̃ɔn a nɛbinãa bar bɪɪ? Kai, sɔr ba be be ɛ. Sɪn lɛ pãa bɔ̃ɔ turo wʊ.

IV

I Ŋmɪnɛ lɛ sɪn pãa 'yɛr a sɪ sãakpã Abraham 'yɛr, a yele nyãna pɔ?

II Ala ɪ sɪrɛ jaa Abraham yele dɔ̃ɔ tor a wʊ tõmɔ̃ jũu, wʊn taa tara na yele kɔ̃ɔ bʊɔrɔ nɪ yuor, tɪchɛ a kõ naa ɪ a Nãaŋmɪn niem lɛ ɛ.

III Bo lɛ a Nãaŋmɪn gãn 'yɛr? Wʊ 'yɛr ɪka, "Abraham sɔɔn de Nãaŋmɪn ka a lɛ vɛ̃ ka wʊ ɪ nɪtor." *(A Pielfʊ Gãn 15:6)*

IV Põpãanyã nɪrɛ wa tõtõmɔ̃, a wʊ sãyar ba ɪ kʊfʊ ɛ, tɪchɛ a wʊ tõmɔ̃ sãyar lɛ.

V Ala lɛ so nɪrɛ 'lɔ an ba ɪ tõmɔ̃ lɛ ɛ, tɪchɛ wʊn sɔɔ a Nãaŋmɪn 'lɔ na ma vɛ̃ ka a putudẽme yele tor, a wʊ sɔɔfʊ lɛ ma vɛ̃ ka wʊ ɪ a nɪtor.

VI A Nãa David mɪ dɔ̃ɔ 'yɛr a 'yɛr bir nyãna nɪ wʊ ju, na wʊ 'yɛr ɪka, bɔɔsʊ̃n sʊɔ lɛ a 'lɔ a Nãaŋmɪn na vɛ̃ a wʊ ɪ nɪtor ka tõmɔ̃ ba pʊɔ ɛ.

VII "Bɔɔsʊ̃n dẽme lɛ a Nãaŋmɪn na vɛ̃ a ba bɔrfʊsɪ kʊ ba, ka a ba yelbebe ala pɔɔ.

VIII Bɔɔsʊ̃n lɛ a 'lɔ a sɪ Soro na ba lɛ sɔrɔ a wʊ yelbier dɔɔlɔ wʊ ɛ." *(Yiel Gãn 32:1, 2)*

IX A bɔɔsʊ̃n nyãna ɪn a yɔŋmarba tɛɛ bon bɪɪ, a mɪ ɪn a bala na ba ŋmaa a yʊɔr ɛ, bon? Sɪ 'yɛr ɪka Abraham sɔɔfʊ vɛ̃n ka wʊ ɪ nɪtor.

X Ŋmɪnɛ lɛ anyãna dɔ̃ɔ ɪ kʊ wʊ? Wʊn ŋmaa a yʊɔr baar lɛ bɪɪ wʊn ba ŋmaa sɛrɛ lɛ? A ba ɪ wʊn ŋmaa baar ɛ, tɪchɛ wʊn dɔ̃ɔ ba ŋmaa sɛrɛ lɛ.

XI Nãaŋmɪn wa bɪɛr man wʊ a yʊɔr ŋmaafʊ yele, ka a ɪ jãnɛ ɪka a wʊ yele tor naa a wʊ sɔɔfʊ jũu wʊn dɔ̃ɔ ba ŋmaa a yʊɔr sɛrɛ ɛ. Lɛ lɛ wʊ pãa ɪ a bala jaa na sɔɔ de sãa, tɪchɛ na baa ŋmaa a ba yɔɪ ɛ, ka a Nãaŋmɪn vɛ̃ a ba ɪ nɪtorsɪ.

XII Wʊ mɪ ɪ naa bala jaa na ŋma a yɔɪ sãa. A ba ɪ yʊɔr ŋmaafʊ tɛɛ 'yɔ̃ɔ lɛ ɛ, tɪchɛ ban tara a sɔɔfʊ na ba turo nɪ a lɛ a sɪ sãa Abraham na dɔ̃ɔ turo tɪ wa ŋmaa a yʊɔr.

XIII A ba ɪ a nɛbinãa jũu lɛ a Nãaŋmɪn dɔ̃ɔ tɪr a nɛɛ kʊ a Abraham nɪ a wʊ yɔn ɪka bala lɛ na so a wɛr ɛ, tɪchɛ wʊn ɪ nɪtor a wʊ sɔɔfʊ jũu lɛ.

XIV Ala ɪ a bala na turo a nɛbinãa lɛ so a wɛr ɛ, sɔɔfʊ ba lɛ tara tõnõ ɛ, ka Nãaŋmɪn nɛɛ wʊn tɪr mɪ ɪ pɔrɔ.
XV Bojũu a nɛbinãa waara nɪ naa Nãaŋmɪn suur. A jie 'lɔ mɪ a nɛbinãa na ba be ɛ, a nɛɛ bɔrfʊsɪ mɪ ba be be ɛ.
XVI A lɛ jũu, a nɛtɪraa wa naa a sɔɔfʊ jũu, ka a Nãaŋmɪn wãɛfʊ na sõʊ a Abraham yɔn ba jaa, a ba ɪ a bala na turo a nɛɛ tɛɛ ɛ, tɪchɛ a bala na tara a Abraham sɔɔfʊ, 'lɔ lɛ ɪ a sɪ jaa sãa.
XVII Nɪtãa an sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ, “N maal fʊ naa a fʊ ɪ a paal yɔɔ sãa.” *(A Pielfʊ Gãn 17:5)* 'Lɔ lɛ ɪ a sɪ sãa a Nãaŋmɪn sɛ̃, a 'lɔ wʊn sɔɔ de, a Nãaŋmɪn nyã na ma vɛ̃ ka kũn ɪ vʊɛ, na wʊ ma bʊɔl bonsɪ ala na ba dõɔ be be ɛ, ka a be be.
XVIII Tɪɛrtɔfʊ jie ba lɛ be be ɛ, tɪ Abraham tara tɪɛrtɔ jie, na wʊ sɔɔ de ka a lɛ vɛ̃ ka wʊ ɪ a paal yɔɔ sãa, nɪtãa lɛ a Nãaŋmɪn na dõɔ 'yɛr kʊ wʊ, “Lɛ lɛ a fʊ yɔn na wa be.” *(A Pielfʊ Gãn 15:5)*
XIX Waa bal a wʊ sɔɔfʊ pɔ ɛ, wʊ mãɛ nyɛn bɔ̃ɔn a wʊ ãgãn na kor jʊɔl, bojũu yuom kɔbaa lɛ wʊ nyɛ ka a Saara mɪ ab.
XX Tɪchɛ Abraham ba tara baal a wʊ sɔɔfʊ pɔ, nɪ lɛ a Nãaŋmɪn na tɪr a wʊ nɛɛ ɛ, tɪchɛ wʊ nyɛn kpɛ̃ɔ a wʊ sɔɔfʊ pɔ, na wʊ de tɪɪr kʊ a Nãaŋmɪn.
XXI Wʊ sɔɔn de nuur ayi ɪka Nãaŋmɪn tara na kpɛ̃ɔ na maal a lɛ wʊn tɪr a wʊ nɛɛ.
XXII A anyãna lɛ so ka a Nãaŋmɪn, vɛ̃ a wʊ ɪ nɪtor.
XXIII A 'yɛrbir na 'yɛr ɪka, Nãaŋmɪn vɛ̃n a wʊ ɪ nɪtor, a ba sɛb a 'lɔ tɛɛ 'yɔ̃ɔ ɛ,
XXIV tɪchɛ a mɪ ɪn a sɪ bon, Nãaŋmɪn mɪ na vɛ̃n a sɪ yele ka a tor, sɪn bala jaa na sɔɔ ɪka, 'lɔ lɛ sãɪ a Yesu na ɪ a sɪ Soro a kũu pɔ.
XXV A sɪ yelbebe jũu lɛ ba dõɔ kʊn wʊ, tɪchɛ ka a Nãaŋmɪn sãɪ wʊ a kũu pɔ a wʊ ɪ vʊr, na wʊ vɛ̃ ka sɪ tor.

V

I Wʊn ben vɛ̃ a sɪ tor a sɪ sɔɔfʊ jũu, sɪ tara na nyã'maar Nãaŋmɪn sɛ̃ tu a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ.
II A wʊ 'yɔ̃ɔ lɛ sɪ tu nyɛ sɔr a sɪ sɔɔfʊ jũu kpɛ a Nãaŋmɪn wãɛfʊ nyã pɔ sɪn ben ara a põpãanyã, na sɪ chɪlɛ a Nãaŋmɪn tɪɪr tɪɛrtɔ nyã jũu.
III A ba ɪ lɛ tɛɛ ɛ, tɪchɛ sɪ mɪ chɪlɛ na a sɪ dɔɔyɛ pɔ, bojũu sɪ bɔ̃ɔn naa ɪka a dɔɔyɛ lɛ na waan kãnyir,
IV ka a kãnyir wiil a lɛ fʊn be, ka a lɛ fʊn be mɪ waan tɪɛrtɔfʊ jie.
V Ka a tɪɛrtɔfʊ jie kõ 'yɔ̃ɔ sɪ vã ɛ, bojũu Nãaŋmɪn kpaar naa a wʊ nõfʊ 'yɔ̃ɔ a sɪ nyãn pɔ, tu a wʊ Sɪɛ 'lɔ wʊn de kʊ sɪ.
VI Yaa nyɛ, a sɔ̃ɔ 'lɔ na sɛɛ lɛ, sɪn sɔɔ chɛnɛ ba tara kpɛ̃ɔ ɛ, tɪ Kɪrɪsɪto kpin kʊ a bala na ba puoro ɛ.
VII An kpɛ̃mɛ naa ɪka nɪrɛ na sɔɔn kpi kʊ nɪrɛ yele na tor, amɪne nɪrɛ ãsʊɔ na tõɔn sɔɔ kpi kʊ nɪrɛ na ɪ nɪsʊ̃.
VIII Tɪchɛ Nãaŋmɪn wiil a wʊ mãɛ nõfʊ a nɪtõ kʊ sɪ, a sɔ̃ɔ 'lɔ sɪn chɛnɛ ɪ yelbe-ɪrbɛ, Kɪrɪsɪto kpin kʊ sɪ.
IX An ben ɪka põpãanyã wʊ ben vɛ̃ a sɪ tor a wʊ jãɪ jũu, ŋmɪnɛ lɛ an pãa kaara wʊn faa sɪ yin a Nãaŋmɪn suur pɔ.
X Bojũu ala ɪ a lɛ sɪn dõɔ ɪ a Nãaŋmɪn dõdẽme, ka a wʊ Bie kũu wa 'maal wʊ kʊ sɪ, a lɛ wʊn ben 'maal sɪ, wʊn faa sɪ naa tu a wʊ nyɛvʊr pɔ.
XI A ba ɪ anyã tɛɛ lɛ ɛ, tɪchɛ sɪ chɪlɛ naa a Nãaŋmɪn 'yɔ̃ɔ tu a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ, tu a 'lɔ 'yɔ̃ɔ sɪn ben nyɛ a 'maalfʊ a põpãanyã.
XII Nɪtõ jũu lɛ a yelbier kpɛ a wɛr pɔ tu nɪbõ'yen 'yɔ̃ɔ, ka a kũu mɪ tu a yelbier 'yɔ̃ɔ mɪ wa, sɔr nyã lɛ a kũu mɪ tu pɔɔ nɪrɛ jaa, bojũu ba jaa maal yelbier.
XIII Sɛrɛ tɪchɛ ka a Mosesɪ wa bin a nɛɛ, yelbier den nie be ka a wɛr pɔ, tɪchɛ lɛ a nɛbinãa na ba dõɔ be be ɛ, ba maa de yelbier maal bon ɛ.
XIV Tɪchɛ kũu din nãa yi a Adama sɔ̃ɔ tɪ tãn a Mosesɪ sɔ̃ɔ, na wʊ gba mɪ tõɔ a bala na ba maal a yelbier sɔ̃ɔ a nɛɛ a Adama kaar ɛ, Adama lɛ dõɔ ɪ a 'lɔ na wa wa gãagiel.
XV Tɪchɛ a kʊfʊ ba kaara a bɔrfʊ kaar ɛ, bojũu ala ɪ nɪyɔɔ kpi naa nɪbõ'yen bɔrfʊ jũu, Nãaŋmɪn wãɛfʊ nɪ a wʊ kʊfʊ ala na wa tu a nɪbõ'yen Yesu Kɪrɪsɪto wãɛfʊ jũu, na yaar kʊ nɪyɔɔ gar a lɛ.
XVI A Nãaŋmɪn kʊfʊ gba ba nyɛtãan a nɪbõ'yen yelbier 'lɔ ɛ. 'Yɛr tɔɔrfʊ tun a yelbe bõ'yen 'lɔ na wʊ waan sõɔfʊ, tɪchɛ a kʊfʊ mɪ tun a bɔrfʊsɪ yɔɔ pɔ, naa waan torfʊ.
XVII Bojũu ala ɪ a nɪbõ'yen bɔrfʊ jũu kũu din nãa tu a nɪbõ'yen 'lɔ 'yɔ̃ɔ, ŋmɪnɛ lɛ a bala na nyɛ a Nãaŋmɪn wãɛfʊ nɪ a kʊfʊ 'lɔ na ɪ a torfʊ, na din nãa a ba nyɛvʊr pɔ tu a nɪbõ'yen Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ.
XVIII An ɪ nɪbõ'yen bɔrfʊ jũu lɛ waan sõɔfʊ wa 'yɔ̃ɔ a nɪbɛ ba jaa, lɛ lɛ so nɪbõ'yen mɪ na maal ka a tor, mɪ lɛ vɛ̃ ka a nɪbɛ ba jaa tor na ba nyɛ nyɛvʊr.
XIX Nɪtãa lɛ a bawõno bõ'yen na vɛ̃ ka a nɪyɔɔ ɪ yelbe-ɪrbɛ, lɛ mɪ lɛ a tu nɪbõ'yen na tu Nãaŋmɪn nɛɛ mɪ vɛ̃, ka a nɪyɔɔ mɪ ɪ nɪtorsɪ.
XX A nɛɛ pʊɔn 'yɔ̃ɔ, ka a bɔrfʊsɪ mɪ waa. Tɪchɛ jie 'lɔ a yelbier na pʊɔ 'yɔ̃ɔ, Nãaŋmɪn wãɛfʊ ma pʊɔn 'yɔ̃ɔ gar a lɛ.
XXI Nɪtãa lɛ a yelbier na di nãa a kũu pɔ, lɛ mɪ lɛ a Nãaŋmɪn wãɛfʊ na di a nãa tu a yeltorsɪ pɔ, na wʊ waan nyɛvʊr na ba tara

baarfʊ ɛ, tu a Yesu Kırısıto na ı a sı Soro 'yɔ̃ɔ.

VI

I Sı pãa 'yɛr ıka bo? Sı chɛnɛ ırɛ a yelbier tıchɛ ka a Nãaŋmın wãɛfʊ pʊɔrɔ 'yɔ̃ɔnɔ̃?

II Kai, sɔr ba be be ɛ! Sı kpin kʊ yelbier, ŋmınɛ lɛ a ı a sın lɛ chɛnɛ be a pɔ?

III Bıı yaa bɔ̃ɔ ıka a sın bala jaa na so a Nãaŋmın kɔ̃ɔ, wʊ pɔl sı 'yɔ̃ɔ a Yesu Kırısıto pɔ, a sı lɔ̃ɔ kpin wʊ nı a wʊ kũu pɔ ɛ?

IV A lɛ jũu, ba ũu sı naa a kɔ̃ɔ pɔ, a kũu kaar, ka a lɛ a Kırısıto na dɔ̃ɔ ir a kũu pɔ, tu a Sãa tıır pɔ, ka sı mı na be be tara nyɛvʊr paalaa.

V Ala ı sın nı 'lɔ 'mantaa a wʊ kũu pɔ, sın nı 'lɔ na 'mantaa ir a kũu pɔ.

VI Sı bɔ̃ɔn naa ıka a sı ãgãn koraa pʊɔ naa a Kırısıto 'yɔ̃ɔ, a ba kpan wʊ a be a daa ju, ka a yelbier ãgãn ba lɛ tara kpɛ̃ɔ a sı 'yɔ̃ɔ, saa lɛ ı a yelbier gbãgbaar ɛ.

VII Bojũu nırɛ 'lɔ jaa na kpi, wʊ yin yelbier pɔ.

VIII Ala ı sın nı Kırısıto lɛ 'mataa kpi, sı sɔɔ naa ıka sın nı 'lɔ lɛ na 'mataa be be tara a nyɛvʊr.

IX Bojũu sı bɔ̃ɔn naa ıka a Kırısıto na ir a kũu pɔ, wʊ kɔ̃ lɛ kpi go ɛ, kũu ba lɛ tɔ̃ɔ wʊ ɛ.

X A kũu wʊn kpi, wʊ kpin kʊ yelbier gbɛbɔ̃'yen kʊ nırɛ jaa, tıchɛ a wʊ nyɛvʊr pɔ wʊn be, wʊ ben be kʊ Nãaŋmın.

XI A lɛ nɛ nı wʊ ju mı lɛ ıka, yı kaa a yı mãɛ ıka, yı kpin kʊ yelbier, tı be be kʊ Nãaŋmın, Yesu Kırısıto jũu.

XII A lɛ jũu, yı ta sɔɔ ka yelbier lɛ di nãa a yı ãgãn nyãn na kpi ka yı turo a wʊ dɛɛr bɔfʊ ɛ.

XIII Yı taa ırɛ wa diere a yı ãgãn jie ãsʊɔ jaa kʊrɔ yelbier maalfʊ ɛ, ka a ı putuyele tɔ̃tɔ̃bomo ɛ. Tıchɛ yı sɔɔ de a yı mãɛ kʊ a Nãaŋmın, nıtãa nıbɛ na yi kũu pɔ tara nyɛvʊr, na yı sɔɔ de a yı ãgãn jiir kʊ wʊ, ka a ı yeltorsı tɔ̃tɔ̃bomo.

XIV Bojũu, yelbier ba lɛ ı a yı nıkpɛ̃ɛ ɛ, bojũu yaa chɛnɛ be a Mosesı nɛbinãa pĩlem ɛ, tıchɛ yı ben a Nãaŋmın wãɛfʊ pĩlem.

XV Ka bo go? Sı chɛnɛ ırɛ a yelbier bojũu sın ba lɛ chɛnɛ be a nɛɛ pĩlem ɔ, tı be a wãɛfʊ pĩlem bıı? Kai, sɔr ba be be ɛ!

XVI Yaa bɔ̃ɔ ıka ala ı fʊ wa den fʊ mãɛ kʊ nırɛ na fʊ turo a wʊ nɛɛ gbãgbaa kaar, fʊ ın gbãgbaa kʊ a nırɛ 'lɔ nɛɛ fʊn turo, ka yelbier gbãgbaa lɛ fʊ ı a 'lɔ na chiine a kũu pɔ, bıı a Nãaŋmın nɛɛ tufʊ 'lɔ mı na chiine nı fʊ a yeltorsı jie.

XVII Tıchɛ n puor Nãaŋmın yãan, yın dɔ̃ɔ gba ı a yelbier gbãgbaar, tı yı wa sɔɔn naa a yı nyãa wʊ jaa na yı de a yı mãɛ 'yɔ̃ɔ a wiilfʊ nyã pɔ.

XVIII Nãaŋmın faa yın yin a yelbier pɔ a yı so yı mãɛ, na yı lıɛb yeltorsı gbãgbaar.

XIX Nısaal 'yɛr lɛ n de man a yı ãgãma yın ba tɔ̃ɔnɔ̃ nyɔɔrɔ jũu. Nıtãa lɛ yın dɔ̃ɔ ma de a yı ãgãn jiir ka a ı gbãgbaar kʊ a ala na ba vıɛl ɛ, naa ma pʊɔrɔ putuyele 'yɔ̃ɔnɔ̃, pɔ̃pãanyã 'lɔ, yı de a yı mãɛ ka a ı yeltorsı nı chɛchɛ ıfʊ gbãgbaar.

XX Yın dɔ̃ɔ ı a yelbier gbãgbaar, a yeltorsı ba so yı ɛ.

XXI Tɔ̃nɔ̃ buor lɛ yı nyɛ yin a sɔ̃ɔ 'lɔ a yelsı ala na ben ı vã a pɔ̃pãanyã? A bomo ala baarfʊ daar ın kũu.

XXII Tıchɛ pɔ̃pãanyã, Nãaŋmın na ben faa yı yin a yelbier pɔ a yı ı a wʊ gbãgbaar, a tɔ̃nɔ̃ yın nyɛ ın chɛchɛ ıfʊ ka a baaraa ı nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ.

XXIII Bojũu yelbier sãyar ın kũu, tıchɛ ka a Nãaŋmın kʊfʊ ı nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ, tu a Yesu Kırısıto na ı a sı Soro 'yɔ̃ɔ.

VII

I Yaa be bɔ̃ɔ ɛ, yɛɛr, n 'yɛrɛ na kʊrɔ a bala na bɔ̃ɔ a nɛbinãa ıka a nɛbinãa ma tɔ̃ɔn nırɛ na chɛnɛ nı nıbir ɛ?

II De man pɔɔ na kul sırɛ, a nɛɛ lũ wʊn mar a sırɛ ka wʊ chire dayuo na gãn wʊ, a sırɛ na chɛnɛ ba kpi ɛ, tıchɛ a sırɛ wa kpi, a kul taa nɛɛ 'lɔ ba lɛ lũ wʊ go ɛ.

III 'Lɔ wa tı ir dayuo a sırɛ na chɛnɛ vʊrɔ, ban 'yɛr naa ıka wʊ sɔ̃ɔ naa. Tıchɛ ala ı a sırɛ kpi naa, a nɛɛ ba lɛ lũ wʊ go ɛ, ala ı wʊ gba na kul dayuo, waa sɔ̃ɔ ɛ.

IV Lɛ lɛ, n yɛɛr yı mı kpin kʊ a nɛbinãa tu a Kırısıto ãgãn pɔ, ka yın be be kʊ nıyuo, a 'lɔ na ir a kũu pɔ ka sın tɔ̃ɔ wɔ̃ wɔ̃mɔ̃ kʊ Nãaŋmın.

V Bojũu a sɔ̃ɔ 'lɔ a yelbier ãgãn na so sı, ka a yelbier vɔlaa ma de a nɛbinãa tɔ̃nɔ̃ nı tɔ̃mɔ̃ a sı ãgãn pɔ a sı wɔ̃nɔ̃ kũu wɔ̃mɔ̃.

VI Tıchɛ pɔ̃pãanyã, sı kpin kʊ a 'lɔ na dɔ̃ɔ lũ sı, sı son sı mãɛ yi a nɛbinãa 'lɔ pɔ, na sı pãa tɔ̃nɔ̃ a sɔpaalaa nyã pɔ na ı a Nãaŋmın Sıɛ na ba ı a sɔkoraa ban sɛb 'yɔ̃ɔ a gãn pɔ ɛ.

VII Bo lɛ sın lɛ 'yɛr go? A nɛbinãa ın yeldɛɛr bıı? Kai, sɔr ba be be ɛ! Waa ı yeldɛɛr ɛ. Sırɛ jaa n kɔ̃ naa bɔ̃ɔ yelbier ɛ, ala ı a nɛbinãa ba be be ɛ. Bojũu n kɔ̃ naa bɔ̃ɔ jıɛlfʊ ɛ, ala ı a nɛbinãa ba ta 'yɛr ıka, “Taa jıɛlɛ nırɛ bon ɛ.” *(A Yifʊ Gãn 20:17)*

VIII Tıchɛ a yelbier far kpɛ na wʊ nyɛ sɔr a nɛbinãa sɛ̃ vɛ̃ ka n wɔ̃ jıɛlfʊ jaa bʊrɔ vɔlaa. A nɛbinãa baa be be ɛ, yelbier ın bɔ̃kũu.

IX In dɔ̃ɔ be be ba bɔ̃ɔ a nɛbinãa ɛ, tıchɛ a nɛbinãa na wa wa, yelbier faan a nyɛvʊr, ka a kũu kʊ ma.

X Be lɛ n nyɛ ıka a nɛbinãa 'lɔ naa waan nyɛvʊr, kũu lɛ wʊ bar tı waan.

XI Bojũu a yelbier nyɛn sɔr a nɛbinãa na kʊ wʊ, a wʊ far kpɛ na wʊ bɛl ma, ka a tu a nɛbinãa nyã pɔ, ka a kũu kʊ ma.

XII A lɛ jũu, a nɛbinãa ın chɛchɛ, ka a nɛbinãa 'yɛr mı ı chɛchɛ, naa tor ı vıla.

XIII Bon 'lɔ na ı bɔ̃vıla pãa lıɛb kũu wa kʊ ma? A ba ı lɛ lɛ ɛ. Tıchɛ n bɔ̃ɔn naa ıka a ın yelbier, na a lıɛb kũu kʊ ma tu a bon 'lɔ na ı vıla pɔ. A tu naa 'yɛr binãa pɔ, ka bier na ı yelbier sırɛ jaa.

XIV Sın bɔ̃ɔn naa ıka a nɛbinãa ın Nãaŋmın Sıɛ bon lɛ, tıchɛ ka a maa ı ãgãn yelbier na da ka n ı a wʊ gbãgbaa.

XV N maa bɔ̃ɔ a lɛ ın maala ɛ, bojũu a ala ın bʊɔrɔ ıka n maal n maa maal ɛ, tıchɛ a ala ın 'laar lɛ n ma maala.

XVI Ala ı n ma maala naa ala ın ba bʊɔrɔ ıka n maala ɛ, n sɔɔ naa ıka a nɛbinãa ın vıla.

XVII An ben be a lɛ, a ba ı maa mãɛ lɛ bɔ̃ɔn tı ırɛ ɛ, tıchɛ a yelbier 'lɔ̃nɔ̃ na be a n pɔ lɛ ırɛ.

XVIII N bɔ̃ɔn naa ıka yelvıla jaa ba be a n 'yɔ̃ɔ ɛ, a maa yelbier ãgãn tɛɛ lɛ. Bojũu n ma bʊɔrɔ naa ıka n maal vıla tı naa maa tɔ̃ɔ maal ɛ.

XIX Bojũu a ala ın maala ba ı a vıla ala ın bʊɔrɔ a maalfʊ ɛ. Kai, a bier ala ın ba bʊɔrɔ a maalfʊ lɛ, ala lɛ n ma maala.

XX Pɔ̃pãanyã, ala ı n maala naa a ala ın ba bʊɔrɔ ıka n maal ɛ, a ba lɛ ı maa lɛ lɛ maala go ɛ, tıchɛ a yelbier 'lɔ̃nɔ̃ na be a n 'yɔ̃ɔ lɛ maala.

XXI Lɛ lɛ, n nyɛn a lɛ a nɛbinãa na tɔ̃nɔ̃, maa wa bʊɔrɔ ıka n maal vıla, a yelbier lɛ ma tɔɔ gbʊr ma jaa yɛ̃ yɛ̃.

XXII N bʊɔrɔ naa Nãaŋmın nɛbinãa nı a n pʊɔ wʊ jaa,

XXIII tıchɛ n nyɛ naa a nɛbinãa ãsʊɔ na tɔ̃nɔ̃ nı a n ãgãn jiir amıne. Wʊ jɛɛrɛ nı naa a n tıɛr na wʊ maal ma ka n ı a yelbier nıpɔɔraa a n ãgãn jiir pɔ.

XXIV Nıjarma lɛ n pãa ı! An lɛ na faa ma yin a yelbier ãgãn nyã na chiine ma a kũu jie?

XXV Nãaŋmın son puorfʊ tu a Yesu Kırısıto na ı a sı Soro 'yɔ̃ɔ! A maa mãɛ a n tıɛr pɔ, n ın a Nãaŋmın nɛɛ gbãgbaa, tıchɛ a n yelbier ãgãn mı ı gbãgbaa kʊ a yelbier nɛɛ.

VIII

I A lɛ jũu pɔ̃pãanyã, yele ba pɔɔrɔ a bala na be a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ ɛ.

II A tun a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ jũu, a nɛɛ 'lɔ na ı a Nãaŋmın Sıɛ nyɛvʊr faa man yin a nɛɛ 'lɔ na ı yelbier nı kũu pɔ.

III Bojũu a bon 'lɔ a Mosesı nɛɛ na ba dɔ̃ɔ tara kpɛ̃ɔ na maal ɛ, a sı yelbier ãgãn na bal bar, Nãaŋmın maal naa na wʊ tʊ̃ a wʊ mãɛ Bie a wʊ nyɛtãan a sın na maala a yelbier kaar a wʊ wa ı a yelbier bɔɔrlo bon. Lɛ lɛ wʊ sɔ̃ɔ yelbier a nısaal pɔ bar,

IV ka a lɛ a Mosesı nɛbinãa na bʊɔrɔ ka a sɛɛ a sı 'yɔ̃ɔ, a sı kʊ̃ lɛ turo a lɛ a yelbier ãgãn na bʊɔrɔ ɛ, tı turo a lɛ a Nãaŋmın Sıɛ na bʊɔrɔ.

V A bala na turo a ba yelbier ãgãn, ba den a ba tıɛr 'yɔ̃ɔ a ala na ı a ãgãn vɔlaa pɔ, tıchɛ a bala mı na turo a lɛ a Nãaŋmın Sıɛ na bʊɔrɔ, mı den a ba tıɛr 'yɔ̃ɔ a ala a Nãaŋmın Sıɛ na bʊɔrɔ.

VI Yelbier sʊɔ tıɛr ın kũu, tıchɛ a tıɛr 'lɔ a Nãaŋmın Sıɛ na so ın nyɛvʊr nı nyã'maar.

VII A yelbe-ırɛ tıɛr ma 'laar Nãaŋmın, wʊ maa siir wʊ mãɛ kʊ a Nãaŋmın nɛɛ ɛ, wʊ mı kʊ̃ tɔ̃ɔ ı ɛ.

VIII Bala na turo a lɛ a ba ãgãn na bʊɔrɔ, kʊ̃ tɔ̃ɔ pɛl Nãaŋmın pʊɔ ɛ.

IX Yın 'lɔ ba lɛ turo a lɛ a yelbier ãgãn na bʊɔrɔ ɛ, tıchɛ yı turo naa a lɛ a Nãaŋmın Sıɛ na bʊɔrɔ, ala ı a Nãaŋmın Sıɛ ben a yı 'yɔ̃ɔ. Ala ı ãsʊɔ jaa ba wa tara a Kırısıto Sıɛ ɛ, waa ı a Kırısıto tʊɔr ɛ.

X Tıchɛ ala ı Kırısıto ben a yı 'yɔ̃ɔ, a yı ãgãn kpi naa a yelbier jũu, tıchɛ ka a yı sıır tara nyɛvʊr a yeltorsı jũu.

XI Ala ı a Nãaŋmın Sıɛ 'lɔ na sãı a Yesu a kũu pɔ, ben a yı 'yɔ̃ɔ, 'lɔ na sãı a Kırısıto a kũu pɔ, na kʊn a yı ãgãn kũn nyɛvʊr tu a wʊ Sıɛ pɔ, a 'lɔ na be a yı 'yɔ̃ɔ.

XII A lɛ jũu n yɛɛr, sı din sãn, tıchɛ a ba ı a sı yelbier ãgãn nyã lɛ ɛ, a sın turo a lɛ wʊn bʊɔrɔ ɛ.

XIII Bojũu ala ı yı turo naa a lɛ a yı yelbier ãgãn na bʊɔrɔ, yın kpi naa, tıchɛ ala ı yı den a Nãaŋmın Sıɛ kʊ̃n a ãgãn ma maal bidɛbɛ bar, yı ben a nyɛvʊr sɔr pɔ.

XIV Bojũu bala jaa a Nãaŋmın Sıɛ na chiine, bala lɛ ı a Nãaŋmın bibiir.

XV A ba ı a Nãaŋmın Sıɛ wʊn kʊ yı, waa maala yı gbãgbaar ka a dãbãɛ kʊrɔ yı go ɛ, tıchɛ wʊ kʊ yın a wʊ Sıɛ a yı lıɛb a wʊ bibiir. A Sıɛ nyã lɛ sı ma de bʊɔlɔ wʊ, “N Sãa Nãaŋmın.”

XVI A Nãaŋmın Sıɛ mãɛ din dãasıɛ nı a sı sıır ıka sı ın Nãaŋmın bibiir.

XVII Pɔ̃pãanyã, ala ı sı ı naa Nãaŋmın bibiir, sın lɛ so a bʊ̃sʊ̃n ala a Nãaŋmın na tır a wʊ nɛɛ, 'matãan a Kırısıto. Ala ı sırɛ jaa, sı lɔ̃ɔn wʊn dı a wʊ dɔɔyɛ, lɛ lɛ sı mın 'matãan wʊ pʊ̃ a wʊ tıır.

XVIII N man nyɛ a sı dına dɔɔyɛ ka waa jã bon ɛ, ın de man a Nãaŋmın tıır 'lɔ na wa nyır a sı sɛ̃.

XIX A bʊ̃maalsı a jaa nyʊnyʊlɔ naa chılɛ nı a Nãaŋmın bibiir wʊn wa vɛ̃ a ba nyırɛ.

XX Bojũu a bʊ̃maalsı a jaa ben a ãgãn sal pĩlem an ba ı a ba mãɛ bɔfʊ ɛ,

XXI tı ı a 'lɔ na maal ba bɔfʊ, na wʊ chɛnɛ tara ba nı tıɛr sʊ̃, ıka a Nãaŋmın na wa faa ban yin a gbãgbaa 'lɔ na sɔ̃ɔnɔ̃ kpɛ a mãɛ sofʊ 'lɔ na ı a Nãaŋmın bibiir tıır pɔ.

XXII Bojũu sı bɔ̃ɔn naa a bɔ̃maalsı a jaa na hɔ̃nɔ̃, ka a ɔɔrɔ ba fıka pɔɔ na dɔɔrɔ yi a lɛ daar jaa wa tãn a dına.

XXIII A ba ı lɛ tɛɛ lɛ ɛ, tıchɛ a sın mãɛ lɛ tara a Nãaŋmın Sıɛ kʊfʊ bidɔ̃ɔ, mı ʊrɔ a sı pʊɔm na sı nyʊnyʊlɔ chɛlɛ nı wʊn wa lıɛb sı a wʊ bibiir, nı a faafʊ wʊn wa faan a sı ãgãma.

XXIV A tıertɔ nyãna jũu lɛ sı nyɛn a faafʊ. Tıchɛ bon fʊn nyɛn nıbir, fʊ maa lɛ tara a wʊ tıer go ɛ. An lɛ ma tıerɛ bon wʊn tara baar?

XXV Tıchɛ ala ı sı tıerɛ na bon sın ba tara sɛrɛ ɛ, sı ma din kãnyir chɛlɛ.

XXVI A lɛ nı wʊ ju mı lɛ a Nãaŋmın Sıɛ ma sɔ̃nɔ̃ sı a sı balfʊ pɔ. Saa bɔ̃ɔ a lɛ sın taa ma sʊɔr a Nãaŋmın ɛ, a Nãaŋmın Sıɛ mãɛ lɛ ma de hʊʊnfʊ 'lɔ sın kʊ̃ tʊ̃ɔ man a 'yɛrbie ɛ, na wʊ ma sʊɔrɔ kʊrɔ sı.

XXVII Nırɛ 'lɔ na ma chɛl a sı nyãa bɔ̃ɔn a Nãaŋmın Sıɛ tıer, bojũu a Nãaŋmın Sıɛ nyãna lɛ sʊɔrɔ a Nãaŋmın kʊrɔ a wʊ nıbɛ nı a lɛ wʊn bʊɔrɔ.

XXVIII Sı bɔ̃ɔn naa ıka a yele a jaa pɔ, Nãaŋmın ma tʊ̃n ka a ı sʊ̃ kʊ a bala na nʊ̃ wʊ, a bala wʊn tu a wʊ tıer pɔ bʊɔl.

XXIX Bojũu bala a Nãaŋmın na de nie bɔ̃ɔn na wʊ chɛl ir ka ba lıɛb kaara a wʊ Bie kaar, ka wʊn ı a yɛɛr ba jaa pɔ Bidadɔ̃ɔ.

XXX A bala wʊn de nie ir, bala lɛ wʊ bʊɔl, a bala wʊn bʊɔl, bala lɛ wʊ vɛ̃ ka a ba yele tor, a bala mı wʊn vɛ̃ ka a ba yele tor, bala mı lɛ wʊ 'yɔ̃ɔ tıır.

XXXI Bo lɛ sın pãa 'yɛr nı a yele nyãna? Ala ı Nãaŋmın ben a sı sɛ̃, an lɛ na tʊ̃ɔ jɛb sı?

XXXII A 'lɔ na ba mɔ̃ɔ sı a wʊ mãɛ bie ɛ, tıchɛ na wʊ sɔɔ bar sɔr ka ba kʊ wʊ a sı jũu, bo lɛ na ŋmaa wʊ sɔr ka wʊ kʊ̃ de a wʊ wãɛfʊ 'matãan a bomo a jaa kʊ sı ɛ?

XXXIII An lɛ na tʊ̃ɔ 'yɛr 'yɛr dɔɔl a bala a Nãaŋmın na ir? Nãaŋmın mãɛ lɛ maal ba a ba tor.

XXXIV An 'lɔ lɛ na tʊ̃ɔ 'yɔ̃ɔ ba 'yɛr? Nırɛ jaa ba be be ɛ. A Yesu Kırısıto nyã na kpi, 'lɔ lɛ a Nãaŋmın mı sãı ka wʊ ir ı vʊr na wʊ ara Nãaŋmın nũsʊ̃ɔ jie, 'lɔ lɛ sʊɔrɔ a Nãaŋmın kʊrɔ sı.

XXXV An lɛ na tʊ̃ɔ tɔɔ sı yin a Kırısıto nʊ̃fʊ nyã pɔ? Wʊ̃m, bıı wʊʊr, bıı gefʊ, bıı kɔ̃, bıı sal'mʊɔr, bıı dɔɔyɛ, bıı ban na kʊ sı nı sʊɔ?

XXXVI Nıtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ, "A yı jũu, sı ma tuor kũu bıbir jaa. Ba ma kaa sın fıka piir ban chiine nı kɔkɔɛ ŋmafʊ jie." *(Yiel Gãn 44:22)*

XXXVII Kai, a anyãna a jaa pɔ, sı ı naa tʊ̃tʊ̃ɔnbɔ tu a 'lɔ na nʊ̃ sı 'yɔ̃ɔ.

XXXVIII Bojũu n bɔ̃ɔn sırɛ jaa ıka kũu, bıı nyɛvʊr, bıı malakası, bıı a sıdɛbɛ, bıı ka dına lɛ, bıı nıdaar, bıı ka kpãɛn dɛ̃me lɛ,

XXXIX ka dofʊ lɛ, bıı suufʊ lɛ, bıı bon jaa na be a bɔ̃maalsı pɔ lɛ, ãsʊɔ jaa kʊ̃ tʊ̃ɔ tɔɔ sı yin a nʊ̃fʊ a Nãaŋmın na nʊ̃ sı a sı Soro Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ ɛ.

IX

I Yelmãɛ lɛ n 'yɛrɛ a Kırısıto 'yɔ̃ɔ, n ba ŋmara jirsı ɛ, a n tıer mı din dãasıɛ a Nãaŋmın Sıɛ pɔ.

II Nıbaal kpɛ man tı põn bar, ka wʊʊr sɛɛ ma a nyãa.

III An taa nõmɔ̃ ma naa ıka n ben pɔ'yɔ̃ɔfʊ pɔ naa ba lɛ pʊɔ a Kırısıto pɔ ɛ, a n yɛɛr Isıral nıbɛ jũu, bala lɛ ı a n mãɛ nıbɛ.

IV A Isıral nıbɛ bala lɛ a Nãaŋmın de ka ba ı a wʊ bibiir, na wʊ kʊ ba a wʊ tıır nı a nɛtırsı wʊn pɔn ba, na wʊ kʊ ba a nɛbinãa, nı a lɛ ban na puoro wʊ a wʊ puorfʊ yir nı a nɛɛr wʊn tır kʊ ba.

V Bala lɛ ı a sãakpãmıne, a ba pɔ lɛ ba bıer a Kırısıto mı na ı a nısaal yi, na wʊ ı a Nãaŋmın kaara a bomo a jaa, 'lɔ lɛ ban pɛɛrɛ bıbir jaa. A ı a lɛ.

VI A ba ı fıka a Nãaŋmın 'yɛr ın faa ɛ, bojũu a ba ı a bala jaa ban dɔɔ a Isıral nıbɛ pɔ, ba jaa lɛ ı a Isıral nıbɛ ɛ.

VII A ba ı baa yi a wʊ par pɔ ɛ, ba jaa baa ı Abraham bibiir ɛ, tıchɛ Nãaŋmın dɔ̃ɔ tır nɛɛ kʊ a Abraham ıka, "Isaakı 'yɔ̃ɔ lɛ a fʊ yɔn na yi." *(A Pielfʊ Gãn 21:12)*

VIII A ba ı a ãgãn vaar bibiir lɛ ı a Nãaŋmın bibiir ɛ, tıchɛ a bibiir bala a Nãaŋmın na tır a nɛɛ a wʊ dɔɔ, bala lɛ wʊ kaa a ba ı Abraham bibiir.

IX Bojũu nıtʊ̃ lɛ a Nãaŋmın dɔ̃ɔ tır a nɛɛ 'yɛr, "A daar wa ta, ın lıɛb wa ka a Saara dɔɔ dabile." *(A Pielfʊ Gãn 18:10, 14)*

X A ba ı anyã tɛɛ lɛ ɛ, tıchɛ a Worbɛka dɔɔn dabil ayi ka ba sãa ı bʊ̃'yen tɛɛ na ı a sı sãakpã Isaakı.

XI Sɛrɛ tı ka wʊ wa dɔɔ a yıbɛ banyãna, baa mı maal yele jaa vıla bıı dɛɛr ɛ, tı nıtʊ̃ lɛ a ı ıka a Nãaŋmın bɔfʊ pɔ lɛ wʊ ma tu ir a nırɛ.

XII A kʊ̃ ı a fʊ tʊ̃mɔ̃ jũu ɛ, tıchɛ a 'lɔ na bʊɔl fʊ. Nãaŋmın 'yɛr kʊ a Worbɛka, "A yɛkarma na tʊ̃nɔ̃ na kʊrɔ a yɛbile." *(A Pielfʊ Gãn 25:23)*

XIII Lɛ mı lɛ a sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ, "N nʊ̃n Jekɔb tıchɛ naa 'laar a Esau." *(Malakaı 1:2, 3)*

XIV Bo lɛ sın pãa lɛ 'yɛr? Nãaŋmın ın nıfılefile bıı? Kai. Sɔr ba be be ɛ!

XV Bojũu wʊ 'yɛr kʊ a Mosesı, "Nırɛ 'lɔ ın na kaa nıbaal lɛ ın na kaa nıbaal, naa maal vıla kʊ a 'lɔ ın na maal vıla kʊ." *(A Yifʊ Gãn 33:19)*

XVI A lɛ jũu a ba ı lɛ nırɛ na bʊɔrɔ ɛ, bıı na tʊ̃nɔ̃ lɛ ɛ, tıchɛ a yin Nãaŋmın nıbaal kaafʊ pɔ.

XVII Bojũu Nãaŋmın dɔ̃ɔ 'yɛr kʊ a Ijipitı nãa Faaro ıka yaa, "Maa lɛ bin fʊ a yele nyãna jũu, ıka n wiil a n kpɛ̃ɔ a fʊ 'yɔ̃ɔ, ka ban bʊɔl a n yuor a wɛr wʊ jaa." *(A Yifʊ Gãn 9:16)*

XVIII A lɛ jũu, Nãaŋmın ma kãan nırɛ 'lɔ wʊn bʊɔrɔ nıbaal, a 'lɔ wʊ mın bʊɔrɔ, wʊ ma vɛ̃n ka a wʊ nyãa kpɛ̃mɛ.

XIX Ɪsʊɔ na sʊʊr ma naa ıka, "Bo lɛ so ka a Nãaŋmın na de yele dɔɔl sı? Bojũu nırɛ jaa kɔ̃ tɔ̃ɔ tɔr a lɛ a Nãaŋmın na bʊɔrɔ ɛ?"

XX Tıchɛ fɔ̃ʊ mı nı ana, nısaal na fʊn 'yɛr lıɛr Nãaŋmın? "Laa na tɔ̃ɔn sʊʊr a 'lɔ na mɛ wʊ ıka, 'Bo lɛ fʊ mɛ ma a nıtɔ̃ ɔ?' " *(Isaiya 29:16)*

XXI A lamıɛrɛ ba tara sɔr ıka wʊ de a yɔɔr bɔ̃'yen 'lɔ̃nɔ̃ mɛn bɔ̃ʊdʊɔ tıchɛ mɛn ladiraa ɛ?

XXII Bo lɛ, ala ı Nãaŋmın lɛ kaa ir ıka wʊ wiil a wʊ suur na wʊ vɛ̃ a ba bɔ̃ɔn a wʊ kpɛ̃ɔ, tı na wʊ chɛnɛ tara kãnyir nı a bonsı ala wʊn chɔɔr gun a sɔ̃ɔ barfʊ?

XXIII Bo lɛ, ala ı wʊ maal a nıtɔ̃ ıka a bonsı ala na ı a wʊ nıbaal bomo, ka a bɔ̃ɔn a wʊ tıır tɔ̃nɔ̃, a bala wʊn de nie chɔɔr gun a wʊ tıır,

XXIV a sın gba wʊ mı na bʊɔl, na ba ı a Juu nıbɛ tɛɛ ɛ, tıchɛ na wʊ bʊɔl a bala na ba ı a Juu nıbɛ mı?

XXV Nıtãa lɛ a Nãaŋmın na vɛ̃ ka a wʊ 'yɛ'yɛrɛ Hosea sɛb a wʊ gãn pɔ, "Ɪn bʊɔl ban a maa nıbɛ, a bala na ba ı a n nıbɛ ɛ, naa bʊɔl wʊ a n nı nɔ̃ naa, 'lɔ na ba dɔ̃ɔ ı a n nı nɔ̃ naa ɛ." *(Hosea 2:23)*

XXVI Ka wʊ sɛb a nıtɔ̃nɔ̃ an ı a jie 'lɔ̃nɔ̃ wʊn 'yɛr ıka, "Yaa ı a n nıbɛ ɛ, bala naa lɛ ban lɛ bʊɔl a Nãaŋmın vʊr bibiir." *(Hosea 1:10)*

XXVII Isaiya mı dɔ̃ɔ mʊɔl a Isıral nıbɛ na wʊ 'yɛr, "Ala ı a Isıral nıbɛ gba waan fıka man nɛɛ bire, a bãlãa bala na wa chɛ, lɛ na nyɛ faafʊ.

XXVIII Bojũu a sı Soro na pɔɔn naa a wʊ 'yɛr tɔɔrfʊ na wʊ ŋmaa a ju." *(Isaiya 10:22, 23)*

XXIX Isaiya dɔ̃ɔn de nie 'yɛr, "Ala ba ı a sı Soro na ı a gãdaa jaa gãdaa sʊɔ lɛ dɔ̃ɔ bar a sı par ŋmaa ɛ, sın taa mı nyʊɔl kaara a Sodom nı a Gomora tẽn kaar." *(Isaiya 1:9)*

XXX Bo lɛ sın pãa lɛ 'yɛr? A bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, na ba dɔ̃ɔ turo a yeltorsı ɛ, bala lɛ be tara yaa. A ba yele tor naa ban tara sɔɔfʊ jũu.

XXXI Tıchɛ a Isıral nıbɛ na turo a yeltorsı ba tara yaa ɛ,

XXXII Bo lɛ so? Bojũu baa turo nı sɔɔfʊ ɛ, tı turo nı tömɔ̃, na ba bãr a kʊsır bãraa.

XXXIII Nıtãa lɛ na sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ a wʊ 'yɛr, "Nyɛ, n bin a kʊsır be a Jiyon ka nıbɛ na bãra nı a pie 'lɔ na vɛ̃ ka ba loro, ka nırɛ 'lɔ jaa na sɔɔ de wʊ, vã kɔ̃ kpɛ wʊ ɛ." *(Isaiya 8:14)*

X

I N yɛɛr, lɛ a n nyãa na bʊɔrɔ ka n sʊɔrɔ nı Nãaŋmın lɛ ıka, a Isıral nıbɛ ba nyɛ faafʊ.

II Bojũu ın tɔ̃ɔn di a ba dãasıɛ ıka ba tara na nıbijıɛ nı a Nãaŋmın yele, tıchɛ bɔ̃ɔfʊ lɛ ba pʊɔ a ba nıbijıɛ pɔ ɛ.

III Ban ba bɔ̃ɔ a Nãaŋmın yeltorsı ɛ, tı na ba bʊɔrɔ ıka ba bin a ba mãɛ yeltorsı, baa siir ba mãɛ kʊ a Nãaŋmın yeltorsı ɛ.

IV Kırısıto lɛ ı a nɛbinãa tɛɛfʊ jie, ka nırɛ jaa na sɔɔ de wʊ, wʊn vɛ̃n ka a nınyınɛ yele tor.

V Nıtɔ̃ lɛ a Mosesı man a lɛ a nɛbinãa na ma vɛ̃ ka nırɛ yele tor, "A nırɛ 'lɔ na maala a lɛ a nɛbinãa na 'yɛr, na tara na nyɛvʊr." *(Mosesı Gãma Na Tu Ata 18:5)*

VI Tıchɛ a yeltorsı ala na yire a sɔɔfʊ pɔ 'yɛr naa, "Ta tıɛr a fʊ nyãa pɔ sʊʊr ıka, 'An lɛ na do a saaju?' *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 30:13)* Ka a lɛ wiil ıka, tı tara a Kırısıto suu waan.

VII Bıı sʊʊr a fʊ mãɛ ıka, 'An lɛ na chen a kpĩi tẽe?' " *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 30:13)* Ka a lɛ wiil ıka, tı ir a Kırısıto a kũu pɔ waan.

VIII Tıchɛ bo lɛ a 'yɛr a Nãaŋmın gãn pɔ? "A 'yɛr gbʊr fʊ naa, a ben a fʊ nɛɛ pɔ, naa be a fʊ nyãa pɔ." *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 30:14)* Ala lɛ ı a sɔɔfʊ 'yɛr nyã sın mʊɔlɔ.

IX Ala ı fʊ haan a fʊ nɛɛ chiir a fʊ pʊɔ 'yɛr ıka, "A Kırısıto lɛ ı a Soro," na fʊ sɔɔn a fʊ nyãa wʊ jaa ıka, Nãaŋmın ir wʊn a kũu pɔ, fʊn nyɛn faafʊ.

X Bojũu a fʊ nyãa 'lɔ fʊn sɔɔ den lɛ na vɛ̃ ka a fʊ yele tor, ka a fʊ nɛɛ 'lɔ fʊn haan 'yɛr lɛ na faafʊ.

XI Nıtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ, "Nırɛ 'lɔ jaa na sɔɔ de wʊ, vã kɔ̃ kpɛ wʊ ɛ." *(Isaiya 28:16)*

XII Bojũu tɛɛ taa ba be a Juu nırɛ nı a 'lɔ na ba ı a Juu nırɛ ɛ. A Soro bɔ̃'yen 'lɔ̃nɔ̃ lɛ ı ba jaa Soro, na wʊ sɔ̃nɔ̃ a bala jaa na bʊɔlɔ a wʊ yuor.

XIII Bojũu a sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, "Bala jaa na bʊɔlɔ a Soro yuor ıka wʊ sɔ̃ʊ ba, na nyɛn faafʊ." *(Joɛl 2:32)*

XIV Ŋmınɛ lɛ ban ırɛ wa bʊɔl a Nãaŋmın 'lɔ ban ba sɔɔ ɛ? Ŋmınɛ lɛ ban ı wa sɔɔ a nırɛ 'lɔ ban ba wɔ̃ a wʊ 'yɛr ɛ? Ŋmınɛ lɛ ban ırɛ wa wɔ̃ a wʊ 'yɛr ka nırɛ kɔ̃ɔ ba wa mʊɔl a wʊ 'yɛr kʊ ba ɛ?

XV Ŋmınɛ lɛ ban ırɛ wa mʊɔl ka baa tɔ̃ ba ɛ? Nıtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ, "Nyɛ lɛ a bala na waara nı a 'yɛr nɔ̃ɔ gbɛɛ na vıɛlɛ ka." *(Isaiya 52:7)*

XVI Tıchɛ a ba ı a Isıral nıbɛ ba jaa lɛ lıɛb kaa a 'yɛr nɔ̃ɔ nyã ɛ. Bojũu Isaiya dɔ̃ɔ sʊʊr, "Sı Soro, an lɛ sɔɔ de a sı 'yɛr?" *(Isaiya 53:1)*

XVII Sɪrɛ jaa lɛ ɪka 'yɛr fʊn ma wõ pɔ lɛ fʊ ma sɔɔ, ka a 'yɛrbie ala ban wõ ɪn a Kɪrɪsɪto 'yɛr.
XVIII Tɪchɛ ka n sʊʊr, a mɔ̃ baa wõ naa ɛ? Sɪrɛ jaa lɛ ba wõ naa naa. "A ba kɔkɔr yin de jie wʊ jaa, ka a ba 'yɛr tɪ ta a wɛr tɛɛfʊ jie." *(Yiel Gãn 19:4)*
XIX N lɛ sʊʊr kaa go, a mɔ̃ a Isɪral nɪbɛ ba bɔ̃ɔ a par ɛ? Mosesɪ dɔ̃ɔ de nie 'yɛr, "A bala na ba ɪ paal ɛ, ɪn maal ba naa ka nyuur kpɛ yɪ, naa lɛ maal a paal 'lɔ na ba bɔ̃ɔ bon jaa ɛ, ka suur kpɛ yi." *(Mosesɪ Gãma Na Tu Anũu 32:21)*
XX Ka Isaiya mɪ ba dɔ̃ɔ jo dãbãɛ ɛ, tɪ 'yɛr ɪka, "A bala na ba dɔ̃ɔ yʊɔrɔ bʊɔrɔ ma ɛ, ba nyɛ ma naa, n wiil naa n mãɛ kʊ a bala na ba dɔ̃ɔ sʊrɔ ma ɛ." *(Isaiya 65:1)*
XXI Tɪchɛ a Isɪral nɪbɛ 'lɔ, nɪtɔ̃ lɛ wʊ 'yɛr, "Bɪbir jaa lɛ n ma tur a n nuur bʊɔlɔ a bibawõnsɪ nɪ a nɪdɛbɛ, na turo a sɔɪ ala na ba vɪɛlɛ ɛ bʊɔrɔ a ba mãɛ tɪɛrsɪ bõbʊɔrsɪ." *(Isaiya 65:2)*

XI

I N pãa sʊʊr naa, a Nãaŋmɪn ben tɔr a wʊ nɪbɛ bar bɪɪ? Kai! A maa mãɛ ɪn a Isɪral nɪrɛ, naa ɪ a Abraham yɔ̃ɔ yi a Benjamin bʊrɔ pɔ.
II Nãaŋmɪn ba tɔr a wʊ nɪbɛ bar ɛ, bala lɛ wʊ de nie bɔ̃ɔ. Yaa bɔ̃ɔ a lɛ a Nãaŋmɪn gãn na 'yɛr, lɛ a Elaija na dɔ̃ɔ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn waala dɔɔlɔ a Isɪral nɪbɛ,
III "N Soro, ba kʊn a fʊ 'yɛ'yɛrbɛ, na ba wɛl a fʊ bɔɔr lofʊ jiir bar. Maa tɛɛ lɛ chɛ, tɪ a ba bʊɔrɔ a n kofʊ." *(Nãmɪne Gãn Dɔ̃ɔ 19:10, 14)*
IV Bo lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛr kʊ a Elaija? Wʊ 'yɛr naa, "N chɛnɛ na tara nɪbɛ tur ata kɔɔr anũu (7,000) na ba gbur dumo puor a tɪɪ Baal ɛ." *(Nãmɪne Gãn Dɔ̃ɔ 19:18)*
V Lɛ mɪ lɛ a dɪna, nɪbɛ bamɪne chɛ naa ka Nãaŋmɪn na ir ba a wʊ wãɛfʊ jũu.
VI Ala be ɪ a wãɛfʊ jũu lɛ, a ba lɛ ɪ tõmɔ̃ 'yɔ̃ɔ lɛ go ɛ, ka lɛ ba lɛ ɛ, a wãɛfʊ kõ lɛ ɪ wãɛfʊ lɛ go ɛ.
VII Bo pãa lɛ? A ala a Isɪral nɪbɛ na bʊɔrɔ nɪbijɪɛ baa nyɛ ɛ, tɪchɛ a bala a Nãaŋmɪn na ir lɛ nyɛ. Ka a bala na chɛ kpɛ̃mɛ a ba nyãa.
VIII Nɪtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ, "Nãaŋmɪn vɛ̃n ka ba ɪ jaa bũrtũm wa tãn a dɪna. A ba nɪbie ala maa tõɔ nyɛ bon ɛ, ka a ba tobo ala maa tõɔ wõ 'yɛr ɛ." *(Mosesɪ Gãma Na Tu Anũu 29:4)*
IX A Nãa David mɪ dɔ̃ɔ 'yɛr a ba 'yɛr a wʊ gãn pɔ, "Vɛ̃ ka a ba bödiir difʊ jie ka a lɪɛb bõnyɔɔrsɪ nɪ chɛɛr, ka a ɪ a ba bãr lofʊ jie nɪ a ba sãyar.
X A ba nɪbie a jɔ̃ɔ, a ba kõ tõɔ nyɛ jaa ɛ, na ba kab gõmɔ̃ kõ lɛ tõɔ dɔl ɛ." *(Yiel Gãn 69:22, 23)*

XI N lɛ sʊʊr go, ba ben bãr na lo na ba kõ tõɔ ir jaa ɛ? A ba ɪ lɛ ɛ. A ba maal bɔrfʊ jũu, a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, nyɛn faafʊ ka nyuur na kpɛ a Isɪral nɪbɛ.
XII Tɪchɛ ala ɪ a ba maal bɔrfʊ vɛ̃n ka a wɛr wʊ jaa le, ka a ba bɔrfʊ mɪ le a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, a bala mãɛ wa pʊɔ ŋmɪnɛ lɛ an kaara!
XIII Yɪn na ba ɪ a Juu nɪbɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ, an ben ɪka maa lɛ a Nãaŋmɪn ir tõ a yɪ pɔ, ka n ɪ a nɪtõnãa a yɪn na ba ɪ a Juu nɪbɛ pɔ. N mõɔn nɪbir nɪ a tõmɔ̃ nyã.
XIV A maa tɪɛr lɛ ɪka nyuur wʊ kpɛ a maa mãɛ nɪbɛ ka n tõɔ a bamɪne faa.
XV Bojũu ala ɪ a ba tɔr barfʊ ɪn 'maalfʊ kʊ a wɛr, ka a Nãaŋmɪn lɛ wa de ba, ŋmɪnɛ lɛ an kaara, a kõ kaara fɪka nɪrɛ na yi kũu pɔ tara nyɛvʊr ɛ?
XVI Ala ɪ fʊ den a paanõdɔ̃ɔ kʊ Nãaŋmɪn, a paanõɔ ala na chɛ, a jaa ɪn chɛchɛ. Ala ɪ fʊ den a tɪɛ nyɪɪr kʊ Nãaŋmɪn, a tɪɛ wilsɪ mɪ ɪn chɛchɛ.
XVII Ala ɪ ba 'mɛl a tɪɛ mãɛ wile ãsʊɔ bar tɪ ŋmaa a yɪn na ɪ a mʊɔ pɔ tɪɛ wile wa mar ka yɪ 'mataa tɔɔrɔ nyuro a kɔ̃bõ'yen yire a tɪɛ ãgãn pɔ nõɔnɔ̃,
XVIII taa tɪɛr ɪka fʊ sa naa a wilsɪ ala ɛ. Fõʊ wa 'mɔɔrɔ fʊ mãɛ, lɪɛb tɪɛr kaa ɪka a ba ɪ a fõʊ na ɪ a wile lɛ tuo a nyɪbɛ ɛ, tɪ a nyɪbɛ lɛ tuo a fõʊ na ɪ a wile.
XIX Yɪn 'yɛr yɪn pãa na 'yɛr nɪ nyã, "Ba 'mɛl a wilsɪ ala bar tɪ pãa na de ma mar."
XX A lɛ ɪn yelmãɛ, tɪchɛ ba dɔ̃ɔ 'mɛl ba bar a ba ba sɔɔfʊ jũu, tɪchɛ ka a yɪn ara nɪ sɔɔfʊ. Yɪ ta bʊɔrɔ yuor ɛ, tɪchɛ yɪ joro dãbãɛ.
XXI Bojũu ala ɪ Nãaŋmɪn ba dɔ̃ɔ bar a tɪɛ mãɛ wilsɪ ɛ, wʊ kõ bar a yɪn mɪ ɛ.
XXII Yɪ tɪɛr kaa lɛ a Nãaŋmɪn na ɪ a maal vɪla sʊɔ ka a wʊ yele mɪ kpɛ̃mɛ, a wʊ yele kpɛ̃mɛ na kʊ a bala na lo, tɪchɛ na wʊ maal vɪla kʊ a yɪn, ala ɪ yɪ chɛnɛ na chiine a wʊ maal vɪla pɔ. Ka lɛ ba lɛ ɛ, wʊn ŋmaa yɪn bar.
XXIII Ala wa ɪ ba tɛɛn a ba baal bar, Nãaŋmɪn na tõɔn de ba lɛ mar a tɪɛ 'yɔ̃ɔ, Nãaŋmɪn na tõɔn lɛ de ba mar a lɛ go.
XXIV Yɪ kaa, ala ɪ a yɪn ban ŋmaa yin a mʊɔ pɔ tɪɛ pɔ wa mar a yir tɪɛ ban sɛl, an lɛ ɪn tuo a yir tɪɛ wilsɪ ala ban dɔ̃ɔ 'mɛl bar marfʊ bɪɪ?
XXV N ba bʊɔrɔ ɪka n vɛ̃ ka a yelsɔɔlaa nyã sɔɔl a yɪn na ɪ a n yɛɛr tɪ ba ɪ a Isɪral nɪbɛ ɛ, ka yɪ taa bʊɔrɔ yuor nɪ a yele nyã ɛ. A Isɪral nɪbɛ tara na a nyãkpãɛn a lɛ nɛ na tɪ tãn a sɔ̃ɔ 'lɔ a bala na ba ɪ a Isɪral nɪbɛ ɛ, na wa tɪ nyɛ a faafʊ baar.
XXVI Lɛ lɛ na ɪ tɪ a Isɪral nɪbɛ ba jaa pãa nyɛ faafʊ nɪtãa lɛ na sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ, "Fafaara na yin be a Jiyon wa, na wʊ wa lɪɛb tɪɛr jaa na ba vɪɛlɛ ɛ, yin a Jekɔb bal nɪbɛ pɔ bar.

XXVII A nɛtɪraa lɛ a nyãna ɪn na tara nɪ ba, a sɔ̃ɔ 'lɔ ɪn wa de a ba yeldɛbɛ a jaa bar." *(Isaiya 59:20, 21)*

XXVIII Fʊ̃ʊ kaa, a 'yɛr nʊ̃ɔ nyã vɛ̃n ka ba ɪ Nãaŋmɪn dɔ̃dẽme a yɪn na sɔɔ de jʊ̃u. Tɪchɛ ala ɪ a irfʊ pɔ mɪ lɛ, bala lɛ a Nãaŋmɪn nʊ̃ yɔɔ a ba sãakpãmɪne jʊ̃u.

XXIX Bojʊ̃u Nãaŋmɪn kʊfʊ nɪ a wʊ bʊɔlfʊ kʊ̃ tʊ̃ɔ lɪɛb jaa ɛ.

XXX Nɪtãa lɛ a yɪn mɪ na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, na yaa dɔ̃ɔ wʊ̃nʊ̃ a Nãaŋmɪn toor ɛ, tɪchɛ pʊ̃pãanyã yɪ nyɛn a wʊ nɪbaal a ba bawʊ̃fʊ jʊ̃u.

XXXI Lɛ lɛ a bala mɪ na ɪ a Juu nɪbɛ, ba mɪ lɪɛb ɪ bawʊ̃nsɪ, na ba pãa mɪ na nyɛ a Nãaŋmɪn nɪbaal a pʊ̃pãanyã, nɪtãa lɛ a sɪn mɪ na nyɛ a Nãaŋmɪn nɪbaal.

XXXII Bojʊ̃u Nãaŋmɪn pɔɔn a nɪbɛ ba jaa a bawʊ̃nsɪ die pɔ, na wʊn tʊ̃ɔ kaa ba jaa nɪbaal.

XXXIII Nyɛ lɛ a Nãaŋmɪn lefʊ na suu jã. A wʊ yɛ̃ nɪ a wʊ bɔ̃ɔfʊ ba gbʊr ɛ! A wʊ 'yɛr tɔɔrfʊ ba be bɔ̃ɔfʊ ɛ. A wʊ sɔɪ mɪ ba be bɪɛrfʊ ɛ!

XXXIV "An lɛ dɔ̃ɔ bɔ̃ɔ a sɪ Soro tɪɛr? Bɪɪ an lɛ mɪ dɔ̃ɔ ɪ a wʊ 'yɛr sʊ̃nɔ̃." *(Isaiya 40:13)*

XXXV "An lɛ dɔ̃ɔ de nie kʊ Nãaŋmɪn bon, ka wʊ pãa wa yara a sãn?" *(Job 41:11)*

XXXVI Bojʊ̃u wʊ jie lɛ a bomo a jaa yi. 'Lɔ lɛ maal a jaa, na wʊ so a bonsɪ a jaa. 'Lɔ lɛ so a tɪɪr bɪbir nɪ bɪbir jaa. A ɪ a lɛ.

XII

I A lɛ jʊ̃u, n sʊɔrɔ yɪ naa yɛɛr, a Nãaŋmɪn nɪbaal nyã jʊ̃u, yɪ de a yɪ mãɛ na ɪ bʊ̃nɪbie lon bɔɔr kʊ Nãaŋmɪn. A ɪn chɛchɛ naa pɛlɛ a Nãaŋmɪn pʊɔ. Lɛ lɛ ɪ a puorfʊ na tara par.

II Yɪ taa lɛ wa lɪɛrɛ maala a lɛ a wɛr nɪbɛ na maala go ɛ, tɪchɛ yɪ maala a lɛ na lɪɛrɛ yɪ a tɪɛr paalaa nyã yɪn nyɛ. Yɪn pãa tʊ̃ɔn bɛɛr na yɪ bɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn bɔfʊ, a ala na ɪ vɪla naa pɛlɛ a wʊ pʊɔ naa ɪ chɛchɛ.

III A Nãaŋmɪn wãɛfʊ nyã wʊn wãɛ ma jʊ̃u, n sʊɔrɔ naa a yɪ ãsʊɔ jaa ɪka, ta tɪɛr a yɪ mãɛ tɪ pʊ̃n bar a lɛ yɪn taa tɪɛr ɛ, tɪchɛ yɪ ma tɪɛr a yɪ mãɛ 'yɛr tɔɔrfʊ nɪbijɪɛ jaa jã a sɔɔfʊ 'lɔ a Nãaŋmɪn na kʊ yɪ.

IV Nɪtãa lɛ a sɪ ãsʊɔ jaa na tara ãgãn tɪ ka a tara jidẽdẽme, a jidẽdẽme anyãna ba tʊ̃nɔ̃ tʊ̃bʊ̃'yen ɛ.

V Lɛ mɪ lɛ a Kɪrɪsɪto pɔ, a sɪn bala na ɪ yɔɔ tɪ lɔ̃ɔ ãgãn bʊ̃'yen pɔ, a jidẽdẽme anyã a jaa 'mantaa tʊ̃nɔ̃.

VI Sɪ jaa tara na kʊfʊsɪ na tɛɛ taa, tu a lɛ a Nãaŋmɪn wãɛfʊ wʊn wãɛn sɪ. Ala ɪ a ãsʊɔ kʊfʊ ɪn a Nãaŋmɪn 'yɛr 'yɛrfʊ lɛ, wʊ ma 'yɛrɛ jã a lɛ a wʊ sɔɔfʊ na ta.

VII Ka ala ɪ tʊ̃mɔ̃ tʊ̃fʊ mɪ lɛ, vɛ̃ ka wʊ ma tʊ̃nɔ̃, ala ɪ wiilfʊ mɪ lɛ, vɛ̃ ka wʊ ma wile.

VIII Ala ɪ ãkpɛ̃ɔ 'yɔ̃ɔfʊ lɛ, vɛ̃ ka wʊ ma 'yɔ̃ɔnɔ̃ a ãkpãɛn. Ka ala ɪ a wʊ kʊfʊ lɛ nɪbaalsɪ sʊ̃ʊfʊ, vɛ̃ ka wʊ ma sʊ̃nɔ̃ ba nɪ pʊpɛl. Ala ɪ nɪdiere tʊ̃mɔ̃ lɛ, vɛ̃ a wʊ ma mʊ̃ɔ nɪbir nɪ a tʊ̃mɔ̃. Ala wa ɪ nɪbɛ 'maalfʊ tʊ̃mɔ̃ lɛ, wʊ ma maala a lɛ nɪ chɪlfʊ.

IX Nʊ̃fʊ wʊ ɪ yelmãɛ nʊ̃fʊ. 'Laar bon 'lɔ na ɪ dɛɛr, tɪ 'mar bon 'lɔ na ɪ sʊ̃.

X Yɪ chɛlɛ taa yele, na yɪ de a yɛɛr nʊ̃fʊ nʊ̃n taa. Yɪ 'yɔ̃ɔnɔ̃ a yɪ taaba gar a yɪ mãɛ.

XI Yɪ ta ɪ nɪ tũtũlsɪ ɛ, tɪchɛ yɪ vɛ̃ ka a nʊ̃mɔ̃ yɪ a yɪ mʊ̃ɔ nɪbir nɪ a sɪ Soro tʊ̃mɔ̃.

XII Yɪ chɪlɛ nɪ a yɪ tɪɛrtɔfʊ jie, na yɪ tara kãnyir a yɪ wʊ̃m pɔ, na yɪ tara yelmãɛ nɪ a yɪ Nãaŋmɪn sʊɔrfʊ pɔ.

XIII Yɪ ma lɔ̃ɔ pʊ̃n a Nãaŋmɪn nɪbɛ bala na ba tara bon jaa ɛ, na yɪ ma diere sãanba a yɪ yie pɔ.

XIV Na yɪ 'yɛrɛ nɛvɪla 'yɔ̃ɔnɔ̃ a bala na gere yɪ, na yɪ 'yɛr nɛvɪla 'yɔ̃ɔ ba, yɪ ta pɔ 'yɔ̃ɔ ba ɛ.

XV Yɪ chɪlɛ nɪ a bala na chɪlɛ, na yɪ mɪ pʊɔ a bala na kʊ̃nʊ̃ na yɪ kʊ̃nʊ̃.

XVI A yɪn nɪ a bala na kpɪɛrɛ, yɪ tara tɪɛr bʊ̃'yen. Yɪ ta kaara ba pɔrɔ ɛ, tɪchɛ yɪ sɔɔ 'matãan a nɪbɛ bala na ba jã yɪ ɛ. Yɪ ta kaa ɪka yɪn ɪn yɛ̃ dẽme ɛ.

XVII Yɪ ta de bier yãan bier sãn ɛ. Yɪ bɔ̃ɔnɔ̃ sʊ̃, na yɪ maala a ala na vɪɛlɛ nɪrɛ jaa niem.

XVIII Ala ɪ an tʊ̃ɔ naa, an ɪ yɪn mãɛ lɛ, yɪ tara nyã'maar nɪ a bala jaa yɪn lɔ̃ɔ kpɪɛrɛ nɪ.

XIX N barmɪne, yɪ taa ɪrɛ wa yaara taa sãn ɛ, tɪchɛ yɪ baraa kʊ a Nãaŋmɪn suur. Bojʊ̃u a sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, "Maa lɛ so a sãn yaafʊ, ɪn lɪɛb yaa a sãn." Lɛ lɛ a Soro 'yɛr. *(Mosesɪ Gãma Na Tu Anũu 32:35)*

XX Lɛ an na ɪ lɛ ɪka, "Ala ɪ kʊ̃ kpɛ̃n a fʊ dʊ̃sʊɔ, kʊ wʊ bʊ̃diir a wʊ di. Ala ɪ kʊ̃nyʊ̃ur wa kpɛ wʊ naa, kʊ wʊ kʊ̃ɔ a wʊ nyʊ̃. Fʊ̃ʊ be maala a nɪtʊ̃, an kaara fɪka bʊ̃u saalbie lɛ fʊ mʊ̃ɔ dɔɔl wʊ a jum." *(Sʊkpar Gãn 25:21, 22)*

XXI Yɪ ta vɛ̃ ka bier tʊ̃ɔ yɪ ɛ, tɪchɛ yɪ de vɪla tʊ̃ɔn bier.

XIII

I A yɪ ãsʊɔ jaa wʊ ma siir a wʊ mãɛ kʊ a paal nɪbɛrɛ, bojʊ̃u kpɛ̃ɔ jaa ba be be ka a ba ɪ Nãaŋmɪn lɛ bin ɛ. Kpɛ̃ɔ sʊɔ jaa ba be be ka Nãaŋmɪn ba lɛ bin wʊ ɛ.

II A lɛ jʊ̃u, nɪrɛ 'lɔ jaa na chɪrɛ nɪ a kpãɛn dẽme ba nyãna, a Nãaŋmɪn na bin ba lɛ wʊ chɪrɛ nɪ, ka a bala na ɪrɛ a lɛ na 'yɔ̃ɔn ba mãɛ 'yɛr.

III Bojʊ̃u a kpãɛn dẽme maa diere bier dɔɔlɔ a bala na maala vɪla ɛ, tɪchɛ a bala na maala a dɛɛr lɛ ba ma de yele dɔɔlɔ. Fʊ bʊɔrɔ naa ɪka fʊ ta joro a kpãɛn dẽme

dãbãɛ bıı? Fʊ pãa maala a lɛ na vıɛlɛ, ban dãna fʊ naa.

IV Bojũu wʊ ın Nãaŋmın tõtõnɔ̃ ıka wʊ maal fʊ vıla. Tıchɛ fõʊ wa maal dɛɛr 'lɔ, vɛ̃ ka dãbãɛ kʊrɔ fʊ, a ba ı pɔrɔ 'yɔ̃ɔ lɛ wʊ tara a sʊɔ ɛ. Nãaŋmın tõtõnɔ̃ lɛ wʊ ı na ara kʊ yeltorsı ıka wʊ kpãana a bala na maala dɛɛr.

V A lɛ jũu, a tara na sɔr ka yı siir yı mãɛ kʊ a kpãɛn dẽme, a ba ı ban na kpãa yı tɛɛ jũu ɛ, tıchɛ an ı a yın mãɛ mı bɔ̃ɔ nyɔɔfʊ jũu.

VI A anyãna jũu lɛ so yın yara lõpoo kʊrɔ a kpãɛn dẽme na ı a Nãaŋmın tõtõnbɔ na de a ba sɔ̃ɔ wʊ jaa tõnɔ̃ nı.

VII Nırɛ jaa sãn fʊn wa di, yab wʊ. Ka ala ı lõpoo lɛ faa yab ɛ, yab. Ka tẽmaal libie yabfʊ lɛ bıı, yı ma yab, na yı joro a 'lɔ a jofʊ na sɛɛn, tı 'yɔ̃ɔnɔ̃ a 'lɔ mı a 'yɔ̃ɔfʊ na sɛɛn.

VIII Yı taa pɛ̃nɛ taa libie ka sãn ma gã a yı chara pɔ ɛ, a sãn 'lɔ tɛɛ na gã a yı chara pɔ lɛ, nõfʊ yın na nõ nõ taa, bojũu nırɛ 'lɔ jaa na nõ a wʊ tɔ sʊɔ tun a lɛ a nɛbinãa na 'yɛr a jaa.

IX A 'yɛrbinsı lɛ a anyãna, “Ta sɛ̃ ɛ.” “Ta kʊ nırɛ ɛ.” “Ta ju nırɛ bon ɛ.” “Ta jıɛlɛ nırɛ bon ɛ.” *(A Yifʊ Gãn 20:13-17)*
A 'yɛrbinsı ala a jaa nı pãa chɛ, ba den a jaa 'yɛr 'yɛr bir bõ'yen ıka, “Nõ a fʊ tɔ sʊɔ nıtãa a fʊ mãɛ.” *(Mosesı Gãma Na Tu Ata 19:18)*

X Fõʊ wa nõ nırɛ, faa maala wʊ bier ɛ. Ala lɛ so, fõʊ wa tara nõfʊ, fʊ tu naa a lɛ jaa a Mosesı nɛɛ na 'yɛr.

XI Yı maala a nıtɔ̃, bojũu yı bɔ̃ɔn naa lɛ a dına sɔ̃ɔ nyã na kaara. A sɔ̃ɔ ta naa ıka yı jɛɔ ir a yı gõɔ pɔ, bojũu a sı faafʊ gbʊr jaa yɛ̃yɛ̃ gar a bıbir 'lɔ sın dɔ̃ɔ sɔɔ de.

XII A chɛn bãlãa ka a tãsɔɔ baar, tıchɛ ka a ı a wɛr mı tɔ̃ɔ chaar a lɛ nɛ. Yı ı a sı yaar a tãsɔɔ bomo bar tı de a chãa bomo su.

XIII Yı ı a sı kpıɛrɛ jaa kãkar fıka a mɔ̃tɔ̃ɔ nıbɛ, na sı ir sı mãɛ yin dãɛn bɔyuor pɔ, dãa buufʊ pɔ, sẽsɛ̃yele pɔ, nı folaa ıfʊ pɔ, bıı gɔ̃mɔ̃ bɔfʊ nı nyuur pɔ.

XIV Tıchɛ yı de a sı Soro Yesu Kırısıto na yı su pɔɔ a yı mãɛ, na yı ta lɛ tıɛrɛ ıka yı ırɛ a lɛ a yı ãgãn vɔlaa na bʊɔrɔ go ɛ.

XIV

I Nırɛ 'lɔ sɔɔfʊ na ba jã bon ɛ, yı ma sɔɔ de wʊ na yı ta tɔɔrɔ a wʊ yelbil 'yɛr ɛ.

II Ɩsʊɔ sɔɔfʊ ma vɛ̃n ka waa chire bon jaa ɛ, ka a ãsʊɔ sɔɔfʊ mı na bal ka 'lɔ mı dire jɛvai tɛɛ.

III A nırɛ 'lɔ na ba chire bon jaa ɛ, wʊ ta kaara a 'lɔ na ba dire a jaa pɔrɔ ɛ, a fõʊ nyã mı na ba dire a jaa ɛ, ta kpɛrɛ a 'lɔ na dire a jaa ɛ, bojũu Nãaŋmın de wʊ naa.

IV Fõʊ mı nı ana na fʊn tɔɔr nırɛ kɔ̃ɔ tõtõnɔ̃ 'yɛr? A wʊ mãɛ nıkpɛ̃ɛ sɛ̃ ka wʊ ara na bıı wʊ lo naa, wʊn lɛ ara na, bojũu a wʊ Soro na tɔ̃ɔn maal wʊ a wʊ ara.

V Nırɛ ma kãan a bıbir ãsʊɔ a wʊ gar ãsʊɔ, ka ãsʊɔ kaa a bıbie a jaa ka a ı bõ'yen. Ɩsʊɔ jaa wʊ ma tıɛr kaa a wʊ mãɛ tıɛr pɔ.

VI Nırɛ 'lɔ na de a bıbir ãsʊɔ a wʊ gar a jaa, wʊ ırɛ a lɛ a sı Soro jũu. 'Lɔ na ɔɔrɔ a nõn, wʊ ɔɔrɔ a sı Soro jũu, bojũu wʊ ma sʊɔr Nãaŋmın 'yɔ̃ɔ. A 'lɔ mı na ba ɔɔrɔ ɛ, wʊ mı ırɛ a lɛ a sı Soro jũu, wʊ mı ma puor Nãaŋmın yãan.

VII Bojũu nırɛ ãsʊɔ jaa ba be be kʊ a wʊ mãɛ tɛɛ 'yɔ̃ɔ ɛ. Nırɛ ãsʊɔ jaa mı ba kpi kʊ a wʊ mãɛ tɛɛ ɛ.

VIII Ala ı sı ben ka, sı ben be kʊ a sı Soro. Ala ı sı mı kpi naa, sı kpin kʊ a sı Soro. Ka sı chɛnɛ na vʊrɔ, bıı sı kpi naa, a sı Soro lɛ so sı.

IX A anyãna jũu lɛ a Kırısıto kpi tı na wʊ lɛ ir ı vʊr, ıka a wʊ ı a kũn nı a vʊɛ ba jaa Soro.

X Fõʊ mı, baa 'yɔ̃ɔ lɛ fʊ tɔɔrɔ a fʊ yɛbɛ 'yɛr, bıı bo lɛ so ka fʊ kaara a fʊ yɛbɛ pɔrɔ? Bojũu sı jaa lɛ na ara a Nãaŋmın 'yɛr tɔɔrfʊ dakɔɔ par.

XI A sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, “A sı Soro lɛ 'yɛr, ın ı vʊr jũu, a gbɛdumo a jaa na gbur a n niem, ka a kɔkɔr jaa haa 'yɛr ıka maa lɛ ı a Nãaŋmın.” *(Isaiya 45:23)*

XII Be lɛ a sı ãsʊɔ jaa na pãa 'yɛr a sı mãɛ 'yɛr kʊ a Nãaŋmın.

XIII A lɛ jũu, yı ı a sı bar a sı taaba 'yɛr tɔɔrfʊ, na sı lıɛb a sı tıɛr na sı ta ırɛ kʊsır bãraa kʊrɔ a sı taaba sɔı pɔ a ba ŋmiere loro ɛ.

XIV A maa na be a sı Soro Yesu 'yɔ̃ɔ, n sɔɔn sırɛ jaa ıka bõdiraa jaa ba ı dɛɛr a wʊ mãɛ ɛ. Tıchɛ ala ı a nırɛ ãsʊɔ jaa wa kãan bon ıka wʊ ın bõdɛɛr, a bõnyınɛ ın bõdɛɛr kʊ wʊ.

XV Ala wa ı a chɛn a fʊ yɛbɛ bõdiraa kɔ̃ɔ fʊn di jũu, faa maala wile nı nõfʊ ɛ. Ta vɛ̃ ka a fʊ bõdirsı sɔ̃ɔ a fʊ yɛbɛ 'lɔ 'yɔ̃ɔ a Kırısıto na kpi ɛ.

XVI Ta vɛ̃ ka a bon 'lɔ fõʊ na bʊɔlɔ bõvıla, ka nırɛ bʊɔl wʊ bõdɛɛr ɛ.

XVII Bojũu a Nãaŋmın nãalõʊ yele ba ı bõdiir nı bõnyursı yele ɛ, tıchɛ a ın torfʊ, nı nyã'maar nı a pʊpɛl na yi a Nãaŋmın Sıɛ pɔ yele lɛ,

XVIII bojũu nırɛ jaa na tõnɔ̃ kʊrɔ a Kırısıto tu a sɔr nyã pɔ, wʊ maala na a lɛ na pɛlɛ a Nãaŋmın pʊɔ, ka a nıbɛ mı 'yɛrɛ a nınyınɛ 'yɛr vıla.

XIX A lɛ jũu, yı ı a sı mõɔ nıbir, na sı maala a lɛ na waan nyã'maar a sı 'yɔ̃ɔn taa ãkpãɛn.

XX Yı ta de bõdiir yele sɔ̃ɔn a Nãaŋmın tõmɔ̃ bar ɛ. Bõdiraa a jaa vıɛlɛ naa, tıchɛ a ın dɛɛr ala ı nırɛ din bon na vɛ̃ ka a wʊ tɔ sʊɔ lo.

XXI A lɛ a sɛɛ naa ka nɪrɛ ta 'wɔb nɔ̃n ɛ, bɪɪ nyũ dãa ɛ, bɪɪ maal yele kɔ̃ɔ na vɛ̃ ka a wʊ tɔ sʊɔ lo ɛ.

XXII Lɛ jaa fɔn bɔ̃ɔ a yelsɪ anyãna pɔ, bar ka a be a fʊ̃ʊ nɪ Nãaŋmɪn chara pɔ. Pʊpɛl sʊɔ lɛ a 'lɔ tɪɛr na ba 'yɔ̃ɔ wʊ yele nɪ a bonsɪ ala a 'lɔ mãɛ na 'yɛr ɪka a ɪ naa ɛ.

XXIII Tɪchɛ nɪrɛ 'lɔ na dire nɪ baal, 'yɔ̃ɔn a wʊ mãɛ 'yɛr, bojũu waa dire nɪ sɔɔfʊ ɛ. Bon jaa mɪ na ba wa yi sɔɔfʊ pɔ ɛ, a ɪn bier.

XV

I Sɪn bala na kpɛ̃mɛ, a sɛɛ naa ka sɪ tuo a bala na ba kpɛ̃mɛ ɛ, na loro tuor, na sɪ ta pɛlɛ a sɪn mãɛ pʊʊr ɛ.

II A sɪ ãsʊɔ jaa wʊ ma pɛlɛ a wʊ tɔ sʊɔ pʊɔ, na sɪ sʊ̃ʊ wʊ a wʊ mɪ ba nyɪbɛ.

III Bojũu a Kɪrɪsɪto mãɛ gba mɪ ba dɔ̃ɔ pɛl a wʊ mãɛ pʊɔ ɛ, tɪchɛ a lɛ an sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, "A tʊbie ala a bala na tʊfʊ, a wa dɔɔl a n ju." *(Yiel Gãn 69:9)*

IV Bojũu a ala a jaa na dɔ̃ɔ sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ, a kɔ̃r jaa bin, a sɛb a sɪn wiilfʊ 'yɔ̃ɔ, ka a gãma anyãna kʊ sɪ kãnyir 'yɔ̃ɔn sɪ ãkpãɛn ka sɪ tara tɪɛrtɔfʊ jie.

V A Nãaŋmɪn na kʊrɔ yɪ a kãnyir na wʊ 'yɔ̃ɔnɔ̃ yɪ a ãkpãɛn, wʊ kʊ yɪ nɛbʊ̃'yen ka yɪ turo nɪ a Yesu Kɪrɪsɪto.

VI Ka yɪ jaa 'mataa tara tɪɛr bʊ̃'yen na yɪ de nɛbʊ̃'yen 'yɔ̃ɔn a Nãaŋmɪn tɪɪr na ɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto Sãa.

VII Yɪ sɔɔ diere taa nɪtãa lɛ a Kɪrɪsɪto mɪ na sɔɔ de yɪ, ka yɪn tʊ̃ɔ waan pɛɛfʊ wa kʊ Nãaŋmɪn.

VIII N 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ ɪka, a Kɪrɪsɪto wa lɪɛb naa a Juu nɪbɛ tʊ̃tʊ̃nɔ̃ a Nãaŋmɪn yelmãɛ jũu, na wʊ vɛ̃ ka a lɛ a Nãaŋmɪn na tɪr a nɛɛ kʊ a sɪ Sãakpãmɪne ɪ yelmãɛ.

IX Ka a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, mɪ na tʊ̃ɔ kʊ Nãaŋmɪn tɪɪr a wʊ nɪbaal jũu. Nɪtãa lɛ na sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, "A lɛ jũu, ɪn dãnfʊ naa a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ sɛ̃, naa yiel yiel kʊ a fʊ yuor." *(2 Samuwɛl 22:50)*

X A lɛ sɛb go, "A yɪn na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, yɪ 'matãan a Nãaŋmɪn nɪbɛ chɪlɛ." *(Mosesɪ Gãma Na Tu Anũu 32:43)*

XI A lɛ sɛb go, "A yɪn na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, yɪ pɛɛrɛ a sɪ Soro, na yɪ yiele pɛɛfʊ yiel kʊrɔ wʊ, a yɪn nɪbɛ ba jaa." *(Yiel Gãn 117:1)*

XII Isaiya gba mɪ lɛ 'yɛr go a wʊ gãn pɔ, "A Jesɪ nyɪɪr na lɛ tɔ naa. 'Lɔ lɛ na ir na wʊ kaara a paalsɪ a jaa, na wʊ mɪ ɪ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, tɪɛrtɔfʊ jie." *(Isaiya 11:10)*

XIII A Nãaŋmɪn na ɪ a yɪ tɪɛrtɔfʊ sʊɔ, wʊ sɛɛ a yɪ nyãn nɪ chɪlfʊ, nɪ nyã'maar a lɛ yɪn sɔɔ wʊ, ka a yɪ tɪɛrtɔfʊ pãa ŋme yaar nɪ a Nãaŋmɪn Sɪɛ kpɛ̃ɔ.

XIV N yɛɛr, maa mãɛ sɔɔ naa ɪka yɪ sɛɛn naa vɪla maalfʊ, na yɪ tara yɛ̃ na yɪ bɔ̃ɔ taa wiilfʊ.

XV N sɛb a da sɛɛr amɪne 'yɔ̃ɔ kʊ yɪ, ka a kaara fɪka n lɛ bɔ̃ɔ tɪɛr yɪ go, a Nãaŋmɪn wãɛfʊ wʊn kʊ ma

XVI ka n ɪ a Yesu Kɪrɪsɪto tʊ̃tʊ̃nɔ̃ naa tʊ̃nɔ̃ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ pɔ jũu, naa sʊ̃nɔ̃ mʊɔlɔ a Nãaŋmɪn 'yɛr nɔ̃ɔ. Lɛ lɛ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, puorfʊ na tara par ka a Nãaŋmɪn sɔɔ de na wʊ oon ba nɪ a wʊ Sɪɛ.

XVII In be a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ jũu, a tʊ̃mɔ̃ ɪn tʊ̃nɔ̃ kʊrɔ a Nãaŋmɪn yin yuor.

XVIII N kʊ̃ wa 'la 'yɛr 'yɛr jaa ɛ, ka a ala a Kɪrɪsɪto na maal baar ba lɛ ɛ, tu a n 'yɔ̃ɔ ka a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, lɪɛrɛ wa wõnõ a Nãaŋmɪn toor, tu a lɛ ɪn 'yɛr nɪ a lɛ ɪn tʊ̃,

XIX wʊ den kpɛ̃ɔ tʊ̃n nɛ'maa tʊ̃mɔ̃ nɪ tʊ̃fɛrsɪ tun a Nãaŋmɪn Sɪɛ kpɛ̃ɔ pɔ. Lɛ lɛ, n yin a Jerusalɛm chen lɛ̃ɛɛ tɪ gʊɔr a Ilirikum tẽe naa man a Kɪrɪsɪto 'yɛr nɔ̃ɔ nyãna jaa nɛ nɛ nɛ.

XX Maa nɪbijɪɛ yele lɛ ɪka n mʊɔl 'yɛr a 'yɛr nɔ̃ɔ jie 'lɔ jaa ban ba wʊ̃ a Kɪrɪsɪto yele ɛ, naa ta ɪrɛ wa mɛ dɔɔl nɪrɛ kɔ̃ɔ dachin par kparaa ju ɛ.

XXI Nɪtãa lɛ an dɔ̃ɔ sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, "A bala ban ba dɔ̃ɔ 'yɛr a wʊ 'yɛr kʊ ɛ, na nyɛ naa, ka a bala mɪ na ba dɔ̃ɔ wʊ̃ naa ɛ, na bɔ̃ɔn a par." *(Isaiya 52:15)*

XXII A yele nyãna lɛ var ma a sɔr ka n ba tʊɔrɔ waara a yɪ sɛ̃ ɛ.

XXIII Tɪchɛ põpãanyã 'lɔ, n ba lɛ tara jipaalaa ka a paalsɪ anyã pɔ na lɛ tʊ̃ go ɛ, n mɪn dɔ̃ɔ bʊɔrɔ a yɪ nyɛfʊ a yuon yɔ̃ɔ na po jũu.

XXIV N guor naa ɪka n chen Sɪpẽen, maa wa tala ɪn ara na piir yɪ kaa, naa jɛ̃ a yɪ sɛ̃ bãlãa a yɪ sʊ̃ʊ ma ka n chen.

XXV Põpãanyã 'lɔ, Jerusalɛm lɛ n chiine nɪ a sʊ̃ʊfʊ ɪka n tɪ kʊ a Nãaŋmɪn puorbo a be.

XXVI Bojũu a Masedonɪya dẽme nɪ a Akaya dẽme man taa ɪka ba chɪɛr chɪɛrfʊ sʊ̃ʊn a Nãaŋmɪn puorbo bamɪne na be a Jerusalɛm na ba tara bon jaa ɛ.

XXVII Ba nyɛn a lɛ ka a ɪ sãn kʊ ba a ba de a lɛ dɔɔl a ba mãɛ. Ala ɪ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, põn naa a Juu nɪbɛ a Nãaŋmɪn sʊ̃ʊfʊsɪ, ala lɛ so ka a mɪ sɛɛ ɪka ba mɪ lɔ̃ɔn a Juu nɪbɛ põn a ba bʊ̃tarsɪ.

XXVIII Maa wa tʊ̃ a nɪtɔ̃, naa de a chɪɛrfʊsɪ anyã kʊ ba baar, ala lɛ ɪn chen a Sɪpẽen naa tɪ 'lɔɔ piir yɪ kaa.

XXIX N bɔ̃ɔn naa ɪka maa wa waara, ɪn waan naa a Kɪrɪsɪto sʊ̃ʊfʊ na bɛrma.

XXX N sʊɔrɔ yɪ naa n yɛɛr, nɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto nɪ a Nãaŋmɪn Sɪɛ nʊ̃fʊ ɪka, yɪ pʊɔ ma a n mɔ̃fʊ nyã pɔ, sʊɔrɔ Nãaŋmɪn kʊrɔ ma.

XXXI Yı sʊɔr Nãaŋmın, a wʊ faa ma yin
a bala na ba sɔɔ be a Judiya, ka a lɛ mı ın
chiine a Jerusalɛm ka a Nãaŋmın puorbo
mı tı sɔɔ de,
XXXII ka ala ıka Nãaŋmın bɔfʊ lɛ, ka n wa
a yı sɛ̃ nı pʊpɛl a sı 'mataa 'yɔ̃ɔ taa ãkpãɛn.
XXXIII Nãaŋmın na ı a nyã'maar sʊɔ, wʊ
be a yı jaa sɛ̃. A ı a lɛ.

XVI

I N pʊrɔ naa a sı yɛpɔɔ Fiibi yovıla kʊrɔ
yı, a pɔɔ nyã ın tõtõnɔ̃ be a Kenkırya
tẽdẽme pupuorbiir pɔ.
II N sʊɔrɔ yı naa ıka 'lɔ wa tı, yı de wʊ nı
a sı Soro yuor, na yı maal wʊ a lɛ na sɛɛn
a Nãaŋmın puoro, na yı mı kʊ wʊ sõʊfʊ
jaa wʊn na bʊɔrɔ yi a yı sɛ̃. Bojũu wʊ mı
dɔ̃ɔ sõʊ nıyɔɔ nı a maa mãɛ.
III Yı puor a Pırısıla nı Akuila kʊ ma. Ba
ı naa a n tʊ̈tʊ̈taaba a Yesu Kırısıto tõmɔ̃
pɔ.
IV Ba tõn kũu tõmɔ̃ kʊ ma. A ba ı maa tɛɛ
gba lɛ ɛ, tıchɛ a pupuorbo bala ba jaa na
ba ı a Juu nıbɛ ɛ, ãgãn mı 'maan ba naa.
V Puor a pupuorbiir bala na ma lɔ̃ɔ puor
a ba yir. Puor a n badaba Epaınıtʊsı, 'lɔ lɛ
de nie turo a Kırısıto be a Asıya paal pɔ.
VI Yı puor a Mɛɛr mı na ir nyãa 'yɔ̃ɔ tõnɔ̃
kʊrɔ yı,
VII na yı mı puor a Andirunıkası nı a
Junıyası. Ba ın a n bʊr nıbɛ ka maa nı
bala jaa mı dɔ̃ɔ 'mataa be a pɔɔfʊ die pɔ.
A nıtõnsı bɔ̃ɔ ban jaa chɛchɛ, bala mı lɛ de
nie turo a Kırısıto tıchɛ ka a maa wa bıɛr.
VIII Yı puor Ampılatusı kʊ ma, n nʊ̈ wʊ
naa a Kırısıto tufʊ jũu,
IX na yı mı puor Urbanusı na pʊɔ sı tõnɔ̃
a Kırısıto tõmɔ̃ pɔ nı a n badaba Sıtachısı.
X Yı puor Apelesı nırɛ jaa na sɔɔ ıka wʊ
turo naa a Kırısıto sɔr jaa nɛ nɛ nɛ, na yı
mı puor Aristobulus nı a wʊ yir dẽme ba
jaa.
XI Yı puor a Hɛrədiyɔn na ı a n bʊr nırɛ,
na yı mı puor a Narsısusı nı a wʊ yir dẽme
ba jaa na turo a sı Soro.
XII Yı puor a Tırafaina nı Tırafosa, a pɔbɔ
ba nyãna mõɔn nıbir nı a sı Soro tõmɔ̃, na
yı puor a Persis mı na ı a pɔɔ ãsʊɔ na mõɔ
nıbir nı a sı Soro tõmɔ̃.
XIII Yı puor a Worofʊs ban ir a sı Soro pɔ
nı a wʊ ma, a wʊ ma mı ın a n ma.
XIV Yı puor Asınkirtusı, nı Filegon, nı
Hɛmısı nı Patrobas nı Herması nı a yɛɛr
bala jaa na be a ba sɛ̃.
XV Yı puor a Filologusı nı Juliya nı
Nereyus nı a wʊ yɛpɔɔ nı Olinpası nı a
Nãaŋmın puorbo ba jaa na be a ba sɛ̃.
XVI Yı puor puor taa nı pʊpɛl. A pupuor-
biir ba jaa puor yı naa nı a Kırısıto yuor.
XVII N kpãkpãana yı naa yɛɛr ıka yı guro
yı mãɛ sõ nı a bala na ma waara nı a ootaa,
na ba ma vɛ̃ ka yı bãra loro a wiilfʊ nyã
yın jãn pɔ. Yı tɔɔ 'laa tı bar ba.
XVIII Bojũu a nıbɛ ba nyãna a ba ı a sı
Soro Kırısıto tõmɔ̃ lɛ ba tõnɔ̃ ɛ, tıchɛ a bala
mãɛ vɔlaa bomo lɛ ba tõnɔ̃ bʊɔrɔ. Ba ma
'yɛrɛ na jaa hɛ lɛ lɛ lɛ na ba de nɛnʊ̈ɔ bɛl
a nıbɛ bala tıɛr na ba chen niem ɛ.
XIX Nırɛ jaa wõn a lɛ yın turo a Nãaŋmın
'yɛr nɛ nɛ nɛ, ka nʊ̈ɔ kpɛ sı a yı yele jũu.
Tıchɛ n bʊɔrɔ naa ıka yı maala vıla nı yɛ̃,
na yı ta bɔ̃ɔ yelbier maalfʊ ɛ.
XX A Nãaŋmın nyã na ı a nyã'maar sʊɔ,
a kʊ̈ lɛ kor ɛ, tıchɛ ka a wʊ ŋmãɛ a Satan
a yı gbɛɛ pĩlem. A wãɛfʊ na yi a sı Soro
Yesu sɛ̃ a be a yı sɛ̃.
XXI Timoti na ı a n tʊ̈tʊ̈tɔ sʊɔ puor yı naa,
ka a Lusiyusı nı Jason nı Sosipater na ı a
n bʊr nıbɛ mı puoro yı naa.
XXII Maa mı na ı Tɛrtıyɔsı na sɛɛrɛ a Pɔɔl
gãn nyã mı puoro yı naa nı a sı Soro yuor.
XXIII Gayus yir maa nı pupuorbiir na
kpıɛrɛ a wʊ kaara sı mı puoro yı naa.
Erastus na ı a tẽe libikaara nıkpɛ̃ɛ nı a sı
yɛbɛ Kuwartusı mı puoro yı naa. 1
XXV Põpãanyã, tıır wʊ ta a Nãaŋmın nyã
na sõʊ yı a yı tõɔ ara tu a n 'yɛr nʊ̈ɔ nyã
ın mʊɔl na ı a Yesu Kırısıto, naa chaar a
yelsɔɔlaa nyãna na sɔɔl a kõr jaa na po.
XXVI Tıchɛ põpãanyã, a yelsɔɔlaa chaar
naa tu a lɛ a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ a lɛ a
Nãaŋmın vʊr nyã na 'yɛr ba, ka a paalsı
ba jaa na sɔɔ de, na ba turo wʊ.
XXVII A Nãaŋmın nyã tɛɛ lɛ ı a yɛ̃ sʊɔ,
wʊ nyɛrɛ tıır bıbir nı bıbir jaa tu a Yesu
Kırısıto 'yɔ̃ɔ. A ı a lɛ.

1 **XVI:XXIII 16:23** A põfʊ lıjɛr nı anaar ba dɔ̃ɔ pʊɔ a gãn pɔ ban sɛb ıka, 24 *A sı Soro Yesu Kırısıto wãɛfʊ a be a yı jaa sɛ̃. A ı a lɛ.*

A GÃN DƆƆ A PƆƆL NA SƐB KƲ A KORINTI NIBƐ

I Maa Pɔɔl a Nãaŋmın na bʊɔl a wʊ bɔfʊ pɔ ıka n ı a Yesu Kırısıto nıtõnãa nı a sı yɛbɛ Soseteneısı,

II lɛ sɛɛrɛ a gãn nyã kʊrɔ a yın na puoro a Nãaŋmın be a Korıntı tẽe pɔ. A yın na oo be a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ na yı ı a wʊ nı chɛchɛsı lɔ̃ɔn a bala na be jie jaa na bʊɔlɔ a sı Soro Yesu Kırısıto yuor na ı a sın nı a ba jaa Soro.

III Wãɛfʊ nı nyã'maar na yi a sı Sãa Nãaŋmın nı a sı Soro Yesu Kırısıto sɛ̃ a be a yı sɛ̃.

IV N ma puor Nãaŋmın yãan kʊ yı bojũu wʊ wãɛ yı naa tu a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ.

V A wʊ jũu lɛ yı le yele a jaa pɔ, a yı 'yɛrbie nı a yı bɔ̃ɔfʊ a jaa pɔ,

VI bojũu a Kırısıto dãasıɛ sın di, yı sɔɔn de.

VII A lɛ jũu, yaa faa a Nãaŋmın Sıɛ kʊfʊ ãsʊɔ jaa ɛ, na yı pãa mõɔ nıbir chɛlɛ a lɛ a sı Soro Yesu Kırısıto na lɛ lıɛb wa.

VIII Wʊn 'yɔ̃ɔ yın ãkpãɛn tı tãn a baaraa, ka yı kõ tara chɛfʊ ɛ, tı tãn a sı Soro Yesu Kırısıto waa bıbir.

IX A Nãaŋmın nyã na bʊɔl yı wa lɔ̃ɔn a wʊ Bie Yesu Kırısıto na ı a sı Soro ın yelmãɛ sʊɔ.

X N yɛɛr, n den a sı Soro Yesu Kırısıto yuor naa sʊɔrɔ nı yı ıka yı jaa yı ta ŋma dẽdẽ ka ootaa be a yı pɔ ɛ, a lɛ na vɛ̃ naa ka yı pãa tara nɛbõ'yen nı tıɛr bõ'yen.

XI N yɛɛr, nıbɛ bamıne na yi a Kıloe yir wa man kʊ ma ıka nɛchırɛ ben a yı chara pɔ.

XII A lɛ par lɛ ıka, a yı ãsʊɔ jaa ma 'yɛr ıka, Pɔɔl lɛ maa turo, ka ãsʊɔ mı 'yɛr, Apolosı lɛ maa turo, ka a ãsʊɔ mı 'yɛr, Sıfası lɛ n turo, ka a ãsʊɔ mı 'yɛr ıka, Kırısıto lɛ n turo.

XIII A Kırısıto ŋman dẽdẽme bıı? Pɔɔl lɛ ba kpa a daa ju bıı? Bıı Pɔɔl yuor lɛ yı son a Nãaŋmın kʊ̃ɔ?

XIV N pʊɔ pɛl naa ın ba so a yı ãsʊɔ jaa Nãaŋmın kʊ̃ɔ ɛ, ka ala ba ı Kırısıpusı nı Gayus tɛɛ ba lɛ ɛ,

XV ka nırɛ jaa kʊ̃ tʊ̃ɔ 'yɛr ıka maa yuor lɛ n son yı a Nãaŋmın kʊ̃ɔ ɛ.

XVI Ɔɔ, n mı dɔ̃ɔ so a Sıtɛfanas nı a wʊ yir dẽme ba jaa a Nãaŋmın kʊ̃ɔ. A anyã puor n ba tıɛr nırɛ jaa ın lɛ so a Nãaŋmın kʊ̃ɔ ɛ.

XVII Bojũu Yesu Kırısıto ba tʊ̃ ma ıka n tı suoro nıbɛ Nãaŋmın kʊ̃ɔ ɛ, tıchɛ n tı mʊɔl a 'yɛr nʊ̃ɔ na ba ı nısaal yɛ̃ 'yɛr ɛ. Ka a Kırısıto kũu wʊn kpi a daa taa ı pɔrɔ ɛ.

XVIII Bojũu a daa 'yɛr ın dãbol 'yɛr kʊ a bala na wɛrɛ, tıchɛ a ın Nãaŋmın kpɛ̃ɔ kʊ a sın bala na nyɛ a faafʊ.

XIX Bojũu a sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, “In sɔ̃ɔ naa a yɛ̃ dẽme yɛ̃ bar, naa bʊ̈bʊr a bɔ̃ɔfʊ dẽme bɔ̃ɔfʊ bar.” *(Isaiya 29:14)*

XX Nyınɛ lɛ a yɛ̃ dẽme be? Nyınɛ lɛ a bɔ̃ɔfʊ sʊɔ be? Nyınɛ lɛ chıbɛ dẽme mı be a dına? A ba ı Nãaŋmın lıɛb a wɛr nyã yɛ̃ a wʊ ı jɔl ɛ?

XXI Bojũu a Nãaŋmın yɛ̃ kʊ vɛ̃ ka a wɛr de a wʊ yɛ̃ bɔ̃ɔn wʊ ɛ, Nãaŋmın pʊɔ pɛl naa nı a jɔl mʊɔl ban mʊɔl ka a na faa a bala na sɔɔ de.

XXII A Juu nıbɛ ma bʊɔrɔ naa nɛ'maa yele, ka a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, mı bʊɔrɔ yɛ̃.

XXIII Tıchɛ sın mʊɔl naa Yesu Kırısıto ban kpa a daa ju, ka a ı gbɛr bãrfʊ kʊ a Juu nıbɛ tı mı ı jɔl yele kʊ a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ.

XXIV Tıchɛ a bala a Nãaŋmın na lɔ̃ɔ bʊɔl a Juu nıbɛ nı a bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, Kırısıto lɛ ı a Nãaŋmın kpɛ̃ɔ nı a Nãaŋmın yɛ̃.

XXV Bojũu Nãaŋmın jɔlʊ̃ ın yɛ̃ gar a nırɛ yɛ̃, ka a Nãaŋmın balfʊ tara kpɛ̃ɔ gar a nırɛ kpɛ̃ɔ.

XXVI N yɛɛr, yı tıɛr a lɛ yın dɔ̃ɔ be tı a Nãaŋmın wa bʊɔl yı, nısaal kaafʊ pɔ, a yı yɔɔ ba dɔ̃ɔ ı yɛ̃ dẽme ɛ, a yı yɔɔ ba dɔ̃ɔ ı yuor dẽme ɛ, yaa ı nãmıne bibiir ɛ.

XXVII Tıchɛ Nãaŋmın ir naa a wɛr nyã jɔl bon 'yɔ̃ɔn a yɛ̃ dẽme vã, Nãaŋmın lɛ ir naa a wɛr nyã bʊ̈balaa na wʊ 'yɔ̃ɔn a kpãɛn dẽme vã.

XXVIII Nãaŋmın ma ir naa a wɛr bon ba 'yɔ̃ɔnaa, a ala a nıbɛ na kaara pɔrɔ, nı a nıbɛ bala gba nırɛ jaa na ba 'yɔ̃ɔnɔ̃ ɛ, wʊ ı naa nıtɔ̃ ka a bon 'lɔ a wɛr na 'yɔ̃ɔnɔ̃ ka wʊ ı pɔrɔ,

XXIX ka nırɛ jaa taa bʊɔrɔ yuor a wʊ niem ɛ.

XXX A wʊ jũu lɛ yı be a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ, 'lɔ lɛ ı a yɛ̃ yi a Nãaŋmın sɛ̃ kʊ sı, na wʊ ı a sı torfʊ nı chɛchɛ nı a faafʊ.

XXXI A lɛ jũu, nıtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ, “Vɛ̃ ka a 'lɔ na bʊɔrɔ yuor, wʊ bʊɔrɔ a yuor a sı Soro 'yɔ̃ɔ.” *(Jeremiya 9:24)*

II

I N yɛɛr, ın dɔ̃ɔ wa a yı sɛ̃, n ba waan nɛbɔ̃ɔn bıı yɛ̃ 'yɛr naa wa man a Nãaŋmın dãasıɛ kʊ yı ɛ.

II Bojũu a lɛ ın dɔ̃ɔ be a yɛ sɛ̃, n ba lɛ bɔ̃ɔ bon jaa pʊɔ a Yesu Kırısıto ban kpa a daa ju ɛ.

III Balfʊ, dãbãɛ nı mĩifʊ lɛ n dɔ̃ɔ ben a yı sɛ̃.

IV A n 'yɛr nı a n mʊɔlfʊ ba ı yɛ̃ 'yɛrbie ɛ, tıchɛ a ı naa a Nãaŋmın Sıɛ kpɛ̃ɔ wiilfʊ lɛ,
V ka a yı sɔɔfʊ taa dıɛl a nırɛ yɛ̃ ɛ, tıchɛ a dıɛl a Nãaŋmın kpɛ̃ɔ.
VI Faa nyɛ, sın ma 'yɛr a sı 'yɛr nı yɛ̃ kʊ a bala na nʊ̃ɔ a Nãaŋmın sɔr pɔ, a ba ı a wɛr nyã bıı a kpãɛn dɛ̃me yɛ̃ na wa ı pɔrɔ daar kʊ̃ɔ ɛ.
VII Kai, sın 'yɛrɛ naa a Nãaŋmın yɛ̃ sɔɔlaa, a yɛ̃ 'lɔ na dʊ̃ɔ sɔɔl a Nãaŋmın na kaa ir a sı daar kʊ̃ɔ tıır jũu sɛrɛ na wʊ wa maal a wɛr.
VIII A wɛr nyã kpãɛn dɛ̃me ba dʊ̃ɔ bʊ̃ɔ a par ɛ, ala ı bala ta bʊ̃ɔ ba kʊ̃ naa kpa a tıır Soro a daa ju ɛ.
IX Tıchɛ a lɛ an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, "Nıbir jaa ba nyɛ ɛ, toor jaa ba wʊ̃ ɛ, tıɛr jaa mı ba bʊ̃ɔn a ala a Nãaŋmın na chɔɔr kʊ a bala na nʊ̃ wʊ ɛ." *(Isaiya 64:4)*
X Tıchɛ anyãna lɛ a Nãaŋmın Sıɛ wiil kʊ sı, Nãaŋmın Sıɛ ma bıɛr naa a yelsı a jaa, na wʊ gba ma bʊ̃ɔ a ala na be a Nãaŋmın pʊɔm.
XI Nıbuor lɛ bʊ̃ɔ lɛ na be a wʊ tɔ sʊɔ tıɛr pɔ, ka a nırɛ 'lɔ mãɛ ba lɛ ɛ? A lɛ mı lɛ nırɛ ba bʊ̃ɔ lɛ na be a Nãaŋmın tıɛr pɔ ɛ, ka a Nãaŋmın mãɛ Sıɛ ba lɛ ɛ.
XII A ba ı a wɛr nyã sıɛ lɛ sı tara ɛ, tıchɛ a Sıɛ 'lɔ na yi a Nãaŋmın sɛ̃ a sı de bʊ̃ɔn a ala a Nãaŋmın na kʊ sı a pɔrɔ.
XIII A anyãna lɛ sı 'yɛrɛ, a ba ı nırɛ 'yɛrbie sın jãn ɛ, tıchɛ 'yɛrbie ala sın jãn a Nãaŋmın Sıɛ sɛ̃ na sı wile nı a Nãaŋmın Sıɛ yelmãɛ nı a Sıɛ 'yɛrbie.
XIV Nırɛ 'lɔ jaa na ba tara a Nãaŋmın Sıɛ ɛ, maa sɔɔ a ala na yi a Nãaŋmın Sıɛ sɛ̃ ɛ, bojũu a ın dãbol yele kʊ wʊ a wʊ maa bʊ̃ɔ a par ɛ, bojũu nırɛ na tʊ̃ɔn bʊ̃ɔ ala ı wʊ tara naa Nãaŋmın Sıɛ.
XV A nırɛ 'lɔ na tara a Nãaŋmın Sıɛ ma vıɛr naa a yele a jaa kaa, tıchɛ nırɛ 'lɔ na ba tara a Nãaŋmın Sıɛ ɛ, wʊ kʊ̃ bʊ̃ɔ a nırɛ 'lɔ na tara a Nãaŋmın Sıɛ tıɛr ɛ.
XVI Bojũu a sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, "An lɛ bʊ̃ɔ a sı Soro tıɛr, na wʊn kpãa wʊ?" *(Isaiya 40:13)* Tıchɛ sın lɛ tara a Yesu Kırısıto tıɛr.

III

I N yɛɛr, n kʊ̃ tʊ̃ɔ 'yɛrɛ nı yı fıka nıbɛ na tara a Nãaŋmın Sıɛ ɛ, tıchɛ n 'yɛrɛ nı yı naa fıka a wɛr nıbɛ na yı ı bibiir a Kırısıto sɔr pɔ.
II Bırkʊ̃ɔ tɛɛ lɛ n kʊ yı a ba ı saa yın ba ta na tʊ̃ɔ di ɛ. Sırɛ jaa lɛ yı chɛnɛ ba ta ɛ.
III Yı chɛnɛ na ırɛ fıka nıbɛ na ba bʊ̃ɔ Nãaŋmın ɛ, bojũu nyuur nı nɛchırɛ chɛnɛ na be a yı pɔ, yaa chɛnɛ ı a wɛr nıbɛ ɛ? Na yı maala a lɛ ban maala ɛ?
IV A yı ãsʊɔ na ma 'yɛr, maa turo na Pɔɔl, ka a ãsʊɔ mı 'yɛr ıka, maa turo na Apolosı. Yaa chɛnɛ ırɛ fıka nıbɛ na ba bʊ̃ɔ Nãaŋmın ɛ?
V A anyãna a jaa pɔ, Pɔɔl nı a Apolosı, bo ba ı? Tʊ̃tʊ̃nbɔ lɛ sın ı a yı tu a be wa sɔɔ de ka a sı Soro kʊ ãsʊɔ jaa nı wʊ tʊ̃mʊ̃.
VI Maa lɛ bʊr ka a Apolosı mı chɔr a kʊ̃ɔ, tıchɛ Nãaŋmın lɛ so an nʊ̃ɔ.
VII Lɛ a 'lɔ na bʊr, nı a 'lɔ na chɔr a kʊ̃ɔ, ba ı bon jaa ɛ, tıchɛ a Nãaŋmın 'lɔ tɛɛ na vɛ̃ ka a bonsı a jaa nʊ̃ɔ.
VIII A nırɛ 'lɔ na bʊr nı a nırɛ 'lɔ na chɔr a kʊ̃ɔ ba jaa tara na tıɛr bʊ̈'yen ka a ãsʊɔ jaa na nyɛ a lɛ wʊn tʊ̃ sãyar.
IX Bojũu, sın ı naa Nãaŋmın tʊ̃tʊ̃taaba, yın mı lɛ ı a Nãaŋmın puo, a Nãaŋmın yir wʊn mıɛrɛ.
X A wãɛfʊ a Nãaŋmın na kʊ ma lɛ so ka n kpar a dachin par kparaa nıtãa bʊ̃ɔ mıɛrɛ, ka a bamıne mı mıɛrɛ dɔɔlɔ. Tıchɛ ãsʊɔ jaa wʊ bʊ̃ɔ kaara a lɛ wʊn mıɛrɛ dɔɔlɔ.
XI A yele lɛ ıka, nırɛ jaa kʊ̃ lɛ tʊ̃ɔ kpar a dachin par kpar yuo lɛ pʊɔ a 'lɔ na be be ɛ, 'lɔ lɛ ı a Yesu Kırısıto.
XII Ala ı nırɛ den sɛlma, kpãna, kʊsır kpãɛn, daar, mʊɔr bıı kakıɛ,
XIII nırɛ jaa na nyɛ naa a wʊ tʊ̃mʊ̃, bojũu a bıbir 'lʊ̃nʊ̃ a jaa na gãn chãa pɔ. Bũu lɛ na vuul nırɛ jaa tʊ̃mʊ̃ na wʊ bɛɛr ãsʊɔ jaa tʊ̃mʊ̃ kaa.
XIV Ala ı a lɛ wʊn mɛ dɔɔl ba sʊ̃ɔ ɛ, wʊn nyɛn a wʊ sãyar.
XV Ala ı a wa di naa a nınyınɛ kʊ̃ nyɛ bon jaa ɛ, wʊn nyɛn faafʊ, tıchɛ wʊn kaara naa fıka nırɛ bũu na vuul.
XVI Yaa bʊ̃ɔ ıka yın mãɛ lɛ a Nãaŋmın puorfʊ yir ka a wʊ Sıɛ kpıɛrɛ a yı 'yʊ̃ɔ ɛ?
XVII Ala ı ãsʊɔ jaa wa sʊ̃ɔ naa a Nãaŋmın puorfʊ yir nyã, Nãaŋmın na sʊ̃ɔ naa a nınyınɛ, bojũu a Nãaŋmın puorfʊ yir ın chɛchɛ. Yın mãɛ lɛ a puorfʊ yir nyã.
XVIII Yı ta bɛlɛ a yı mãɛ ɛ. Ala ı a yı ãsʊɔ tıɛr naa ıka wʊ ı naa yɛ̃ sʊɔ a wɛr nyã pɔ, wʊ lıɛb ı "Jɔl" na wʊ pãa tʊ̃ɔ lıɛb yɛ̃ sʊɔ.
XIX Bojũu a wɛr nyã yɛ̃ ı naa jɔl yele a Nãaŋmın niem, nıtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ, "Wʊ ma nyɔɔ naa a yɛ̃ sʊɔ a wʊ yɛ̃ yele pɔ." *(Job 5:13)*
XX A lɛ sɛb go, "A Soro bʊ̃ɔ naa a yɛ̃ dɛ̃me tıɛr ka a ı pɔrɔ." *(Yiel Gãn 94:11)*
XXI A lɛ jũu, nırɛ wʊ ta lɛ 'mɔɔrɔ a wʊ mãɛ nı nırɛ yele ɛ! Yın lɛ so a bonsı a jaa,
XXII ka maa Pɔɔl lɛ bıı, Apolosı lɛ bıı, Sıfası lɛ bıı, a wɛr lɛ bıı, nyɛvʊr lɛ bıı, kũu lɛ bıı, dına lɛ bıı, ka daar kʊ̃ɔ lɛ, yın lɛ so a jaa.
XXIII A Yesu Kırısıto mı so yı, ka Nãaŋmın mı so a Yesu Kırısıto.

IV

I A lɛ jũu, yı ma kaa sı a sı ı a Yesu Kırısıto tʊ̃tʊ̃nbɔ a Nãaŋmın na de a wʊ yelsɔɔlsı 'yʊ̃ɔ a sı nuur pɔ.

II Pɔ̃pãanyã, a lɛ na gã lɛ ıka a bala ban de bon 'yɔ̃ɔ a ba nuur pɔ, ba tara yelmãɛ.
III A ba bã ma ɛ, ala ı ka yın lɛ bıı a wɛr nırɛ lɛ tɔɔrɔ a n 'yɛr sırɛ jaa a maa mãɛ kɔ̃ tɔɔr a n 'yɛr ɛ.
IV N ba tıɛr yele jaa ın ı bɔr ɛ, tıchɛ a ba wiil ıka n ba tara yele ɛ. A sı Soro lɛ na tɔɔr a n 'yɛr.
V A lɛ jũu, yı ta de nie tɔɔrɔ a 'yɛr ka a bıbir ba ta ɛ. Yı chɛlɛ ka a sı Soro wa. 'Lɔ lɛ na yin yele a jaa na sɔɔl a libe pɔ, chãa pɔ, na wʊ mı wiil a ala na sɔɔl a nıbɛ tıɛr pɔ. A bıbir 'lɔ̃nɔ̃ lɛ ãsʊɔ jaa na nyɛ a wʊ pɛɛfʊ a Nãaŋmın sɛ̃.
VI Pɔ̃pãanyã, n yɛɛr, a yın jũu lɛ n de a yele anyãna naa man a maa nı a Apolosı, ka yın jãn a par yi a sı sɛ̃ a lɛ ban 'yɛr ıka, "Taa ırɛ wa chen po a lɛ ban sɛb ɛ." Ka a yı ãsʊɔ jaa taa pãa 'yɔ̃ɔnɔ̃ nıbɛ gara taa ɛ.
VII Ana lɛ maal yı a yı be yı yɔ̃ gar nırɛ jaa? Bo yı tara, ka a ba ı Nãaŋmın lɛ kʊ yı ɛ? Ala ı a Nãaŋmın lɛ kʊ yı, ŋmınɛ a ı a yı bʊɔrɔ yuor fıka yaa ı lɛ ɛ?
VIII Yı ben tara bon jaa yın bʊɔrɔ! Na yı be ı taraa dẽme! Yı ben lıɛb nãmın ka sın ba ı ɛ! Maa bɔfʊ lɛ fıka yı ta ı a nãmın sırɛ jaa, ka a sı mı ta pʊɔ yı ı a nãmın.
IX Bojũu maa sɛ̃, a kaara naa fıka a Nãaŋmın den a sın na ı a nıtɔ̃nsı a sı pii a nıyɔɔ puor, a ban kʊ sı chãa pɔ. Ka a sı ı bɔ̃manãa kʊ a wɛr nı a malakası nı a nıbɛ ba jaa.
X Sın ın jɔlɔ a Yesu Kırısıto jũu tıchɛ ka a yın ı yɛ̃n dẽme a wʊ pɔ. Sın ın nıbaalsı tıchɛ ka a yın ı kpãɛn dẽme. Ba 'yɔ̃ɔnɔ̃ yı naa tı kpɛrɛ sın.
XI Wa tãn dına gba, kɔ̃ nı kɔ̃nyũur lɛ sı ma chiine, ka a sı bɔ̃sursı chıɛr chıɛr ka ba pɔɔrɔ sı, saa tara yir kpıɛrɛ ɛ.
XII Tɔ̃ kpãɛn lɛ sı ma tɔ̃n a sı mãɛ nuur, bala wa tʊ sı, sı ma 'yɛr nɛvıla 'yɔ̃ɔ ba, bala sɔɔ gere sı, tı sı ma tara na kãnyir.
XIII Bala wa sɔ̃ɔnɔ̃ a sı yuor, sı maa 'yɛr tuo ɛ, wa tãn dına, baa bʊɔlɔ sı bon jaa ɛ, ka a sı ı a wɛr wʊ jaa tãpuor ju sɔɔr.
XIV N ba sɛɛrɛ a anyãna ıka n su yı vã ɛ, tıchɛ ka n kpãa yı maa mãɛ bi'yɔ̃ɔnsı kaar.
XV Yın gba tara nıbɛ turo pie (10,000) na kaara yı a Yesu 'yɔ̃ɔ, tı yaa tara sãamın yɔɔ ɛ, maa na wa mʊɔl a Yesu Kırısıto 'yɛr nɔ̃ɔ kʊ yı lɛ ı a yı sãa.
XVI Ala lɛ so ka n pãa sʊɔrɔ yı ıka yı turo a lɛ ın turo.
XVII A anyãna jũu mı lɛ so ka n tɔ̃nɔ̃ a Timoti na ı a n bie ın nɔ̃, wʊ tara na yelmãɛ a sı Soro pɔ. Wʊn tı jɛɔ yı naa a lɛ a n befʊ na be a Yesu Kırısıto pɔ, na n mı wile nı a pupuorbiir gbulsı a jiir a jaa.
XVIII A yı bamın chıɛrɛ nı nyãa ırɛ fıka n kɔ̃ lɛ wa be go ɛ.
XIX Tıchɛ a kɔ̃ lɛ kor ɛ, ala ı a sı Soro sɔɔ naa, ın wan a yı sɛ̃, naa tı kaa a ba ı a bala na chıɛrɛ a nyãa 'yɛrɛ tɛɛ ɛ, tıchɛ ka n tı kaa a kpɛ̃ɔ buor ban tara.
XX Bojũu Nãaŋmın nãalɔ̃ʊ yele ba ı nɛɛ 'yɛr ɛ, tıchɛ wʊ ın kpɛ̃ɔ.
XXI Buor sʊɔ lɛ yı bʊɔrɔ? Maa wa tırɛ, n tın kpaara bıı nɔ̃fʊ nı jomm sıɛ?

V

I Ba wa man kʊ ma sırɛ jaa ıka sɛ̃sɛ̃yele ben a yı pɔ, a lɛ gba na ba ırɛ a bala na ba puoro pɔ ɛ. Bie na na gãn a wʊ sãa pɔɔ.
II Tı a yı chɛnɛ bʊɔrɔ yuor, vã kɔ̃ naa nyɔɔ yı ka yı dii a nırɛ nyãna na maal a nıtɔ̃ bar a yı pɔ ɛ?
III A maa mãɛ gba na ba be a yı sɛ̃ ɛ, tıchɛ a maa tıɛr wʊ jaa ben a yı sɛ̃, naa gba tɔɔr a daba 'yɛr fıka n ben be.
IV Yın wa lɔ̃ɔn a sı Soro Yesu yuor, a n tıɛr mı ben a yı sɛ̃, ka a sı Soro Yesu kpɛ̃ɔ mı be be,
V yı de a daba nyãna 'yɔ̃ɔ Satan nũu pɔ, ka wʊ sɔ̃ɔ a wʊ ãgãn bar, tıchɛ ka a Nãaŋmın faa a wʊ sıɛ a sı Soro bıbir daar.
VI A yı yuor bɔfʊ nyã ba tara tɔ̃nɔ̃ ɛ. Yaa bɔ̃ɔ ıka a dãbıl jaa pʊʊr lɛ ma vɛ̃ ka a paanɔ̃ɔ vɔ̃ a yɔɔ ɛ?
VII Yı kpaar a dãbıl koraa bar, tı na yı ı paanɔ̃ɔ paalaa na ba tara a dãbıl ɛ. Lɛ lɛ yı kaara sırɛ jaa. Bojũu Kırısıto na ı a sı Gõl Bar Pɛɛraabile lon a sı bɔɔr.
VIII A lɛ jũu, yı ta ı a sı dire a Gõl Bar Difʊ nı a dãbıl koraa ɛ, a dãbıl koraa na ı yosɔ̃ɔ nı putuyele, tıchɛ a ı a paanɔ̃ɔ na ba tara a dãbıl ɛ. A paanɔ̃ɔ na ı chɛchɛ ıfʊ nı yelmãɛ tarfʊ.
IX A gãn 'lɔ ın dɔ̃ɔ sɛb kʊ yı, n 'yɛr ıka yı taa ırɛ wa lɔ̃ɔnɔ̃ nı a sɛ̃sɛ̃nbɛ ɛ,
X n ba 'yɛrɛ a bala na ba puoro na sɛ̃nɛ ɛ, bıı a bɔgar dẽme, bıı a nıfɔlbɔ bıı a tıpuorbo ɛ. Ala ı lɛ lɛ, yı kɔ̃ naa yi a ka a wɛr nyã pɔ.
XI Tıchɛ pɔ̃pãanyã, n sɛɛrɛ na kʊrɔ yı, a lɛ ın dɔ̃ɔ bʊɔrɔ ıka yı ı nı nyã. Yı taa ırɛ wa lɔ̃ɔnɔ̃ nı a 'lɔ na bʊɔlɔ, a wʊ mãɛ a yı yɛbɛ tı na wʊ sɛ̃nɛ, nı bɔgar sʊɔ, na wʊ puoro tıbɛ, nı yosɔ̃ɔnɔ̃, na wʊ ı dãburo, nı nıfɔlɔ. A nırɛ nyãna tɔ sʊɔ, yı taa ırɛ wa 'mataa wʊ gba dire ɛ.
XII N tɔ̃mɔ̃ lɛ ıka n tɔɔrɔ a bala na puoro 'yɛr, tıchɛ yın 'lɔ yı kpãa a nıbɛ bala yın 'mataa puoro nı na tɔ̃nɔ̃ a yelsı anyãna.
XIII Nãaŋmın lɛ na tɔɔr a bala na ba puoro ɛ 'yɛr. "Yı dii a putusʊɔ 'lɔ̃nɔ̃ bar a yı pɔ." *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 17:7)*

VI

I Ala ı a yı ãsʊɔ nı a wʊ tɔ sʊɔ wa nyɛn 'yɛr, ŋmınɛ a ı a wʊ na tara a 'yɛr chiin a 'yɛr tɔɔrbɔ bala na ba puoro ɛ jie, tı bar a Nãaŋmın puorbo jie?
II Yaa bɔ̃ɔ ıka a Nãaŋmın puorbo lɛ na wa tɔɔr a bala na ba puoro 'yɛr ɛ? Ka ala

ı yın lɛ na wa tɔɔr a bala na ba puoro 'yɛr, ŋmınɛ a yı kɔ̃ tɔ̃ɔ maal a yı mãɛ yelbil ɛ?

III Yaa bɔ̃ɔ ıka sın lɛ na tɔɔr a malakası gba 'yɛr ɛ? Wa 'yɛrɛ nı a sı mãɛ yelbil?

IV A lɛ jũu, yın wa tara a 'yɛrbil anyãna taaba, yı ma ir a pupuorbo bamıne gba yɛ̃ na ba tal tɛɛr ɛ, ka ba tɔɔr a 'yɛr.

V N 'yɛr naa anyãna na 'yɔ̃ɔ yı vã, a ın sırɛ ıka a yı pɔ ãsʊɔ jaa ba tara yɛ̃ jaa pʊʊr na wʊn maal a wʊ taaba 'yɛr ɛ?

VI Tıchɛ ka a yɛbɛ ma tara a yɛbɛ chiin a 'yɛr tɔɔrfʊ jie, a bala na ba ı a Yesu turbo sɛ̃.

VII Sırɛ jaa lɛ ıka yı ben maal bɔr, bojũu yı ma nyɔɔr taa chiin a 'yɛr tɔɔrfʊ jie. Bo lɛ so ka yı kɔ̃ naa sɔɔ ka a nıbɛ maal yı dɛɛr ɛ? Bıı sɔɔ ka ba fɔl yı ɛ?

VIII Tıchɛ a yın mãɛ fɔlɔ nı taa na yı maala taa dɛbɛ, na yı maala a anyãna kʊrɔ a yı yɛɛr.

IX Yaa bɔ̃ɔ ıka a putudẽme kɔ̃ kpɛ be a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ pɔ ɛ? Yı ta bɛlɛ yı mãɛ ɛ. Sɛ̃sɛ̃nbɛ, tıpuorbo, a bala na fol bıı a dɔɔr na lıɛb gãna nı taa,

X bıı nãnyisı, bıı a bɔgar dẽme, bıı a dãburbo, bıı a yosɔ̃ɔnbɔ, bıı a nıfɔlbɔ, ba ãsʊɔ jaa kɔ̃ kpɛ be a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ pɔ ɛ.

XI Lɛ lɛ a yı bamıne mı dɔ̃ɔ kaara, tıchɛ ka a Nãaŋmın pɛɛ yı bar, na wʊ oo yı ka yı ı chɛchɛ tu a sı Soro Yesu Kırısıto yuor nı a sı Nãaŋmın Sıɛ pɔ.

XII A yı bamıne 'yɛr naa ıka, n ba chire bon jaa maalfʊ ɛ. Yele jaa ba chıre maalfʊ ɛ. Tıchɛ a ba ı yele a jaa lɛ vıɛlɛ maalfʊ ɛ. Maa kɔ̃ sɔɔ ka bon jaa so ma ɛ.

XIII Bamıne mı ma lɛ 'yɛr naa ıka, bʊ̃diir ben be puor 'yɔ̃ɔ, ka a puor mı be be a bʊ̃diir 'yɔ̃ɔ. Tıchɛ Nãaŋmın na sɔ̃ɔn a jaa ayi bar. Sɛ̃sɛ̃yele jũu ba lɛ a ãgãn be be ɛ, tıchɛ a sı Soro jũu lɛ, ka a sı Soro mı be be a ãgãn jũu.

XIV A kpɛ̃ɔ nyãna lɛ a Nãaŋmın sãın a sı Soro a kũu pɔ, ka wʊ mı na sãı sı a kũu pɔ.

XV Yaa bɔ̃ɔ ıka a yı ãgãma ın bʊ̃'yen nı a Kırısıto ãgãn ɛ? N pãa de a n ãgãn na ı bʊ̃'yen nı a Kırısıto ãgãn naa tı 'mar pɔɔ baa pɔ? N kɔ̃ ı a lɛ ɛ.

XVI Yaa bɔ̃ɔ ıka nırɛ 'lɔ na de a wʊ ãgãn tı 'mar a pɔɔ baa pɔ, ın bʊ̃'yen nı a wʊ ãgãn ɛ? Bojũu a sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, “Ka ba jaa ayi ı ãgãn bʊ̃'yen.” *(A Pielfʊ Gãn 2:24)*

XVII Tıchɛ nırɛ 'lɔ na de wʊ mãɛ 'mar a sı Soro, 'lɔ nı a wʊ Sıɛ ın bʊ̃'yen.

XVIII Yı tɔɔ yi a sɛ̃sɛ̃yele pɔ. Yelbier jaa nırɛ na ırɛ ma ben a wʊ ãgãn yõo, tıchɛ nırɛ 'lɔ na sɛ̃nɛ, a wʊ ãgãn lɛ wʊ maala a yelbier 'yɔ̃ɔnɔ̃.

XIX Yaa bɔ̃ɔ ıka a yı ãgãn ın a Nãaŋmın Sıɛ puorfʊ yir ɛ? A 'lɔ na be a yı 'yɔ̃ɔ. A 'lɔ yın nyɛ yi a Nãaŋmın sɛ̃ ɔ? Yaa so yı mãɛ ɛ.

XX Nãaŋmın da yın so. A lɛ jũu, yı 'yɔ̃ɔnɔ̃ Nãaŋmın nı a yı ãgãma.

VII

I Põpãanyã, a yele ala yın sɛb kʊ ma, an taa vıɛlɛ na ka daba ta kul pɔɔ ɛ.

II Tıchɛ an ı a sɛ̃sɛ̃yele na be be jũu, daba jaa wʊ kul a wʊ mãɛ pɔɔ, ka a pɔɔ jaa mı kul a wʊ mãɛ sırɛ.

III Ka a sırɛ nı a wʊ mãɛ pɔɔ na ma lɔ̃ɔ sɔ̃ɔ, lɛ nı wʊ ju mı lɛ a pɔɔ nı a wʊ mãɛ sırɛ mı ma lɔ̃ɔ a sɔ̃ɔ.

IV A pɔɔ tɛɛ ba lɛ so a wʊ mãɛ ãgãn ɛ, tıchɛ a wʊ sırɛ lɛ so. A lɛ nɛ nı wʊ ju mı lɛ, a daba tɛɛ mı ba so a wʊ ãgãn ɛ, tıchɛ a wʊ pɔɔ lɛ so.

V Yı taa ırɛ wa mɔ̃ɔnɔ̃ taa a gaa jie ɛ, ka ala ba wa ı yı man taa na yı kʊ taa sɔ̃ɔ Nãaŋmın sʊɔrfʊ jũu ɛ. Ka yın wa sʊɔr a Nãaŋmın baar, a yı lɛ lɔ̃ɔ taa go, ka a Satan taa nyɛ yın kɔ̃ lɛ wa tʊɔrɔ a yı mãɛ nyɔɔrɔ bɛl yı ɛ.

VI N 'yɛr naa ıka anyã tara na sɔr, a ba ı binfʊ lɛ ɛ.

VII N naa bʊɔrɔ naa fıka a dɔɔr ba ta be a n kaar. Tıchɛ nırɛ ãsʊɔ jaa tara na a lɛ a Nãaŋmın na kʊ wʊ, ãsʊɔ jaa bon ma tɛɛ naa a wʊ tɔ sʊɔ bon.

VIII Põpãanyã, a yın bala na ba kul taa ɛ, nı a pɔɔkɔɛ, a vıɛlɛ naa ba taa kulo taa ɛ, na ba jãnɛ nıtãa lɛ ın jãnɛ.

IX Tıchɛ bala ba wa tɔ̃ɔnɔ̃ nyɔɔrɔ a ba mãɛ ɛ, ba kul taa. Ala ı ba kul taa, a sãn ban jɛ̃ ka a vɔlaa kʊrɔ ba.

X A bala na kul taa, a nɛbinãa lɛ a nyã, a ba ı maa lɛ 'yɛr ɛ, tıchɛ a sı Soro lɛ 'yɛr. A pɔɔ wʊ taa ırɛ wa bara a wʊ sırɛ ɛ.

XI Tıchɛ 'lɔ wa bar a wʊ sırɛ, wʊ taa lɛ kulo daba go ɛ, bıı wʊ lıɛb tı 'maal a wʊ sırɛ. Daba mı wʊ taa dire a wʊ pɔɔ bara ɛ.

XII A anyã 'lɔ, maa lɛ 'yɛrɛ, a ba ı a sı Soro lɛ ɛ. Ala ı a Yesu turo ãsʊɔ pɔɔ ba ı a Yesu turo ɛ, tı sɔɔ ıka wʊn jɛ̃n wʊ naa wʊ taa ırɛ wa dire wʊ bara ɛ.

XIII Ala ı a pɔɔ mı lɛ ı a Yesu turo, tıchɛ ka a wʊ sırɛ ba ı a Yesu turo ɛ, tı mı sɔɔ ıka wʊn jɛ̃n wʊ naa, a pɔɔ nyınɛ mı wʊ taa bara a sırɛ ɛ.

XIV Bojũu Nãaŋmın kãan a danyınɛ na ba ı a Yesu turo ɛ, ka wʊ ı nısʊ̃ a wʊ pɔɔ na ı a Yesu turo jũu, ka a pɔɔ mı na ba ı a Yesu turo ɛ, mı ı nısʊ̃ a sırɛ na ı a Yesu turo jũu. Ka lɛ ba lɛ ɛ, a ba bibiir na ın bidɛbɛ, tıchɛ a lɛ jũu ba ın bisʊ̈n.

XV Tıchɛ a 'lɔ na ba ı a Yesu turo ɛ, 'lɔ wa chiine wʊ chiine. Fʊn ı a Yesu turo, ka daba lɛ, bıı pɔɔ lɛ, ta ŋmaa wʊ sʊr ɛ. Nãaŋmın bʊɔl sı naa ka sı kpıɛrɛ nı nyã'maar.

XVI Ŋmınɛ lɛ a ı a fõʊ pɔɔ, ba bɔ̃ɔ ıka fʊn tõɔ faa a fʊ sırɛ ɛ? Bıı a daba, faa bɔ̃ɔ ıka fʊ mın tõɔ faa a fʊ pɔɔ ɛ?

XVII Ɩsʊɔ jaa wʊ mɔ̃ be a jie 'lɔ a sı Soro na bin wʊ, nı a lɛ a Nãaŋmın na bʊɔl wʊ. A binfʊ nyãna lɛ n bin kʊ a pupuorbiir gbulsı ba jaa.

XVIII Nırɛ ŋmaan yʊɔr tıchɛ ka a Nãaŋmın wa bʊɔl wʊ bıı? Wʊ taa ırɛ wa sɔɔlɔ a wʊ yʊɔr ŋmaafʊ ɛ. Nırɛ mı a Nãaŋmın na bʊɔl, ba ŋmaa a wʊ yʊɔr bıı? Wʊ taa lɛ ŋmaara go ɛ.

XIX Yʊɔr ŋmaafʊ ın pɔrɔ, ka a yʊɔr ba ŋmaafʊ mı ı pɔrɔ, Nãaŋmın yelbinsı fʊn turo lɛ ı yelkpɛ̃ɛ.

XX Ɩsʊɔ jaa wʊ chɛnɛ a lɛ nɛ wʊn be tı a Nãaŋmın wa bʊɔl wʊ.

XXI Gbãgbaar lɛ yı dɔ̃ɔ ı tıchɛ ka a Nãaŋmın bʊɔl yı bıı? Yı ta vɛ̃ ka a ı tuo kʊ yı ɛ, ala ı yı tara na sɔr na so yı mãɛ, yın tõɔ ı a lɛ.

XXII Bojũu ala ı nırɛ ın gbãgbaa tıchɛ ka a sı Soro wa bʊɔl wʊ, a nınyınɛ son wʊ mãɛ a sı Soro jũu. Lɛ mı lɛ, nırɛ na so wʊ mãɛ tıchɛ ka a sı Soro wa bʊɔl wʊ, a nınyınɛ mı ı naa Yesu Kırısıto gbãgbaa.

XXIII Nãaŋmın da yın da tuo, yı ta ı nırɛ jaa gbãgbaa ɛ.

XXIV Yɛɛr, ãsʊɔ jaa ben Nãaŋmın niem, ãsʊɔ jaa wʊ chɛnɛ a lɛ nɛ wʊn be tıchɛ ka a Nãaŋmın wa bʊɔl wʊ.

XXV Põpãanyã a bala na ba kul taa sɛrɛ ɛ, n ba tara yele jaa a sı Soro na kʊ ma ıka n 'yɛr ɛ, tıchɛ n tara na 'yɛr ın na 'yɛr an ı a sı Soro nıbaal jũu, n sɔɔ naa ıka n ın yelmãɛ sʊɔ ka yın sɔɔ de.

XXVI A dına yelwõnsı jũu, n tıɛraa ıka a ın vıla ka nırɛ jaa kpıɛrɛ wʊ yõ.

XXVII Fʊ kul pɔɔ bıı? Taa ırɛ wa dire wʊ bara ɛ. Dakʊɔr lɛ fʊ ı bıı, pɔɔ kʊɔr lɛ fʊ ı? Taa tıɛrɛ pɔɔ bıı sırɛ kulfʊ ɛ.

XXVIII Tıchɛ ala wa ı fʊ kul pɔɔ, faa maal yelbier ɛ, ka ala ı pɔɔsaraa mı kul sırɛ, waa maal yelbier ɛ. Tıchɛ a bala na kul taa na kpɛ̃n yelwõnsı pɔ ka n kõ̃ sɔɔl yı a yele nyãna ɛ.

XXIX Yɛɛr, bon ın 'yɛrɛ lɛ ıka, a sɔ̃ɔ ın jaa ŋmaa. An yi a dına chiine, bala na tara pɔbɔ, ba maala fıka baa tara pɔbɔ ɛ.

XXX Bala na kõnõ, ba maala fıka baa kõnõ ɛ, bala mı pʊɔ na pɛl, ba mı maala fıka ba pʊɔ ba pɛl ɛ. Ka bala mı na da bon, ba maala fıka a ba ı bala lɛ so bin ɛ.

XXXI Bala mı na tõnɔ̃ nı a wɛr nyã bonsı, ba ta de ba mãɛ 'yɔ̃ɔ a ala pɔ ɛ, bojũu a wɛr nı a wʊ bonsı a jaa poro na chiine.

XXXII Maa bɔfʊ lɛ ıka yı ta tara yele jaa tıɛr ɛ. An ı daba baa tara pɔɔ ɛ, a sı Soro yele lɛ wʊ ma tıɛrɛ, lɛ wʊn na ı pɛl a sı Soro pʊɔ.

XXXIII Tıchɛ daba na tara pɔɔ a wɛr nyã yelsı lɛ wʊ ma tıɛrɛ, lɛ wʊn na ı pɛl a pɔɔ pʊɔ.

XXXIV Ka a wʊ tıɛr maa gã jibõ'yen ɛ. Ka a pɔɔ mı na ba kul sırɛ ɛ, bıı pɔɔsarbile ma tıɛrɛ a sı Soro yele. A wʊ bɔfʊ lɛ ıka wʊ de a wʊ ãgãn nı a wʊ sıɛ kʊ a sı Soro. Tıchɛ pɔɔ na tara sırɛ, a wɛr nyã bonsı tıɛr lɛ wʊ ma tara, lɛ wʊn na pɛl a wʊ sırɛ pʊɔ.

XXXV Yı mãɛ sʊ̃ʊfʊ jũu lɛ n 'yɛrɛ nı a anyãna, a ba ı yele lɛ n bine kʊrɔ yı ɛ. N bʊɔrɔ naa ıka yı kpıɛrɛ a lɛ na tor na yı tara tıɛr bõ'yen kʊ a sı Soro.

XXXVI Ala ı ãsʊɔ jaa wa tıɛr ıka waa maal a lɛ na sɛɛ nı a pɔɔsarbile wʊn ŋmaan a bara ɛ, ka a pɔɔbile mı jɛ̃ kor, ka a sɛɛ ıka ba kul taa, wʊ ı a lɛ wʊn tıɛr, a ba ı bier ɛ. Ba kul taa.

XXXVII Tıchɛ nırɛ 'lɔ tıɛr na ba vavire ɛ, a wʊ tıɛr ba fırɛ wʊ ka wʊ tõɔnɔ̃ a tıɛr nyɔɔrɔ na wʊ 'yɛr a wʊ tıɛr pɔ ıka wʊ kõ̃ kul a pɔɔsarbile ɛ, a nırɛ nyã mı maal a lɛ na tor.

XXXVIII A lɛ jũu, nırɛ 'lɔ na kul a pɔɔsarbile wʊ maal vıla, tıchɛ a 'lɔ na ba kul ɛ, 'lɔ lɛ maal vıla gar.

XXXIX Pɔɔ wa kul sırɛ, 'lɔ nı a sırɛ ben taa, tıchɛ a sırɛ wa kpi wʊ tara na sɔr ıka wʊ kul daba 'lɔ jaa wʊn bʊɔrɔ, tıchɛ a danyınɛ wʊ ı Yesu turo.

XL Lɛ ın nyɛ lɛ ıka, ala ı waa kul sırɛ ɛ, tı na wʊ jãnɛ, wʊn ın bɔɔsõn sʊɔ. N tıɛr ıka n mı tara na a Nãaŋmın Sıɛ.

VIII

I Põpãanyã, a bomo ala ban ma lon bɔɔr kʊ a tıbɛ 'yɛr lɛ n bʊɔrɔ ıka n 'yɛr. Sı bɔ̃ɔn naa ıka sı jaa tara na bɔ̃ɔfʊ, ka a bɔ̃ɔfʊ ma wile wʊ mãɛ, tıchɛ nõfʊ ma vɛ̃n ka sı baa.

II Nırɛ na tıɛr ıka wʊ bɔ̃ɔn bon kɔ̃ɔ, waa bɔ̃ɔ bon jaa sɛrɛ ɛ, a lɛ wʊn tıɛr ıka wʊ bɔ̃ɔ naa ɛ.

III Tıchɛ nırɛ 'lɔ na nõ̃ Nãaŋmın, Nãaŋmın bɔ̃ɔn naa nınyınɛ.

IV A bomo ala ban lon a tıbɛ bɔɔr nõnɔ̃ 'wɔfʊ yele. Sı bɔ̃ɔn naa ıka a tıı ba ı bon jaa a ka a wɛr pɔ ɛ, ka Nãaŋmın ba lɛ be be go ɛ, ka a Nãaŋmın bõ'yen nyã tɛɛ ba lɛ ɛ.

V Ka ba gba bʊɔlɔ ŋmınsı, ka saaju lɛ, bıı a ka a tẽe lɛ, sırɛ jaa lɛ ıka ŋmın yɔɔ ben be, nı sorbo yɔɔ.

VI Tıchɛ sın sɛ̃ 'lɔ, Nãaŋmın bõ'yen, na ı a Sãa bõ'yen, 'lɔ sɛ̃ lɛ a bonsı a jaa yi, 'lɔ jũu lɛ sı be be, Soro bõ'yen tɛɛ na ı a Yesu Kırısıto, a wʊ 'yɔ̃ɔ lɛ bonsı a jaa tu wa, ka sı mı be be a wʊ jũu.

VII Tıchɛ nırɛ jaa ba lɛ bɔ̃ɔ a anyãna ɛ. Nıbɛ bamın chɛnɛ na mılõ̃ nı a tıbɛ, bala wa ɔɔrɔ nõn jaa, ba ma tıɛr ıka tıı nõn lɛ, ka a ba tıɛr na bal a lɛ jũu, ba ma sɔ̃ɔ naa.

VIII Tıchɛ bõdiir kõ vɛ̃ ka sı gbʊr Nãaŋmın ɛ, sın di yele jaa ba ırɛ sı ɛ. Sın mı baa di ɛ, yele jaa ba ırɛ sı mı ɛ.

IX Yı bɔ̃ɔnɔ̃ sõ ka a lɛ yın maala nı a yı mãɛ sofʊ taa lıɛb kʊsır bãraa kʊ a bala na ba kpɛ̃mɛ a ba sɔɔfʊ pɔ ɛ.

X Ala wa ı nırɛ ãsʊɔ na ba kpɛ̃mɛ a wʊ sɔɔfʊ pɔ ɛ, wa nyɛ naa a fʊ̃ʊ na tara a bɔ̃ɔfʊ nyãna a fʊ tı dire a tıı yir, a mı kʊ̃ 'yɔ̃ɔ wʊ ãkpɛ̃ɔ ka wʊ tı dire a ala ban lon a bɔɔr kʊ a tıbɛ ɛ?

XI Ka a fʊ yɛbɛ nyã a wʊ sɔɔfʊ na ba kpɛ̃mɛ ɛ, 'lɔ a Kırısıto na kpi kʊ, fʊ sɔ̃ɔ wʊ naa nı a fʊ bɔ̃ɔfʊ nyã bar.

XII Fʊ̃ʊ wa maal a bier nyã tɔ kʊ a fʊ yɛɛr, fʊ 'yɔ̃ɔn a ba tıɛrsı baal, Yesu Kırısıto mãɛ lɛ fʊ maal a bier a lɛ nɛ.

XIII A lɛ jũu, ala ı bon ın na di na vɛ̃n ka a n yɛbɛ lo yelbier pɔ, n kʊ̃ lɛ 'wɔb nʊ̃n jaa ɛ, na n taa wa vɛ̃ ka wʊ lo ɛ.

IX

I N ba so n mãɛ bıı? N ba ı a nıtʊ̃nãa ãsʊɔ bıı? N mı ba nyɛ a sı Soro Yesu nı nıbir bıı? A ba ı yın lɛ ı a sı Soro tʊ̃mɔ̃ ın tʊ̃, tʊ̃nɔ̃ ɛ?

II Ala ı gba, n ba ı a nıtʊ̃nãa bamıne sɛ̃ ɛ, tı yın sɛ̃ 'lɔ, sırɛ jaa n ı naa! Bojũu yın lɛ ı a jãnɛ wiil sırɛ jaa ıka n ı naa a nıtʊ̃nãa a sı Soro 'yɔ̃ɔ.

III A anyãna lɛ na ı a maa 'yɛr ın na 'yɛr kʊ a bala na wa bɛrɛ ma a nɛɛ.

IV A mɔ̃ sın tɛɛ lɛ ba tara sɔr ıka yı kʊ sı bʊ̃diir nı bʊ̃nyursı ɛ?

V Sın tɛɛ lɛ ba tara sɔr ıka sı ma tara a sı pɔbɔ 'mataa yʊɔrɔ nı nıtãa lɛ a sı Soro yɛɛr nı a Sıfası na ı a nıtʊ̃nsı ɛ?

VI Bıı maa nı Banabası tɛɛ lɛ a sɛɛ ıka sı tʊ̃nɔ̃ tı yı kʊ̃ kʊ sı bon jaa ɛ?

VII Nıbuor lɛ ba de soja tı wʊ lıɛb yara wʊ mãɛ? An lɛ ma sɛl tıɛ tı ba dire a wʊ wɔ̃mɔ̃ ɛ? Bıı an lɛ ı nachĩnɛ tı maa pɛ̃ a bır di ɛ?

VIII Nısaal kaafʊ pɔ 'yɛr lɛ a nyã ın 'yɛr bıı? A Mosesı nɛbinãa ba 'yɛr a lɛ nı wʊ ju ɛ?

IX Bojũu nıtɔ̃ lɛ a Mosesı nɛbinãa dɔ̃ɔ 'yɛr, "Ta lũ a nadar 'lɔ fʊn 'yɔ̃ɔ a wʊ vara fʊ a chi nɛɛ pɔɔ ɛ." *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 25:4)* A nadai yele lɛ fɛr a Nãaŋmın bıı?

X Sırɛ jaa a ba ı sın jũu lɛ wʊ 'yɛr a anyãna ɛ? Ɔɔ, sın jũu lɛ ba sɛb a yelsı anyãna, bojũu a bala na kʊɔrɔ nı a bala na vara tara na tıɛr ıka ban nyɛn bon kɔ̃ɔ.

XI Ala ı sı bʊr a Nãaŋmın Sıɛ bʊ̃bʊrɔ a yı sɛ̃, an ın tuo ala ı yı mı kʊ sı naa a yı bʊ̃tarsı bıı?

XII Ala ı bamıne tara na sɔr ka yı ma sʊ̃ʊ ba, sın ba lɛ a sɛɛ ıka sı nyɛ gar ba ɛ? Tıchɛ sın ba kpãkpãana nı a yele nyãna ɛ. Sı ma bar yele jaa ka a po, a sı taa pɔɔ a Kırısıto 'yɛr nʊ̃ɔ nyãna sɔr ɛ.

XIII Yaa bɔ̃ɔ ıka a bala na tʊ̃nɔ̃ a be a Nãaŋmın puorfʊ yir, a Nãaŋmın puorfʊ yir pɔ lɛ ba dire ɛ? Ka a bala mı na ı a Nãaŋmın bɔɔrlorbo mı dire a bɔɔrlo bomo ala ɛ?

XIV A lɛ nı wʊ ju mı lɛ a sı Soro 'yɛr ıka a bala na mʊɔlɔ a wʊ 'yɛr nʊ̃ɔ, ba mı dire yire a 'yɛr nʊ̃ɔ mʊɔlfʊ pɔ.

XV Tıchɛ maa ba dıɛl a anyãna ɛ, n mı ba sɛɛrɛ a anyãna tı tara tıɛr ıka yı maal a lɛ kʊ ma ɛ. Maa kpin kɔ̃ a sa naa nırɛ na wa kaa a n yo bɔ yele nyãna pɔrɔ.

XVI Tıchɛ maa wa mʊɔl a 'yɛr nʊ̃ɔ nyã, n kʊ̃ tʊ̃ɔ bɔ yuor ɛ, bojũu Nãaŋmın lɛ 'yɔ̃ɔ ma ıka n mʊɔl. Yele na pɔɔ ma naa ala ı n ba wa mʊɔl a 'yɛr nʊ̃ɔ nyã ɛ.

XVII Maa mʊɔl a 'yɛr nyã pɔrɔ, n tara na sãyar, ala ba ı pɔrɔ gba lɛ ɛ, Nãaŋmın na kaa ir ma 'yɛr lɛ n 'yɛrɛ.

XVIII Bo lɛ ı a n sãyar? Ala lɛ a anyã ıka, n mʊɔl a 'yɛr nʊ̃ɔ pɔrɔ kʊ a nıbɛ, naa taa bʊɔrɔ tɔ̃nɔ̃ yin a 'yɛr nʊ̃ɔ nyã mʊɔlfʊ pɔ ɛ.

XIX N gba na so n mãɛ ka nırɛ jaa ba so ɛ, tı n maal n mãɛ gbãgbaa kʊ nırɛ jaa lɛ an na ı ka n tʊ̃ɔ nıyɔɔ tɔɔ wa kʊ Yesu Kırısıto.

XX Maa wa ta a Juu nıbɛ sɛ̃, n ma lıɛb n mãɛ a Juu nırɛ, na tʊ̃ɔ ba nyɛ. A bala na be a nɛbinãa pɔ, n ma lıɛb a ba kaar, n gba na ba be a nɛbinãa pɔ ɛ, lɛ ın na ı tʊ̃ɔ ba tɔɔ wa kʊ a Yesu Kırısıto.

XXI A bala mı na ba be a nɛbinãa pɔ ɛ, maa wa ta a ba sɛ̃, n mı ma maal fıka n ba be a nɛbinãa pɔ ɛ, ka n na tʊ̃ɔ ba tɔɔ wa kʊ a Yesu Kırısıto. N gba na ba so n mãɛ yi a Nãaŋmın nɛbinãa pɔ ɛ, tıchɛ n be a Yesu Kırısıto nɛbinãa pɔ.

XXII Maa wa ta a bala sɔɔfʊ na ba kpɛ̃mɛ ɛ, n ma lıɛb a ba kaar lɛ ın na ı tʊ̃ɔ 'yɔ̃ɔ ba ãkpãɛn. N ma lıɛb bon jaa kʊ nırɛ jaa, ala ı n tʊ̃ɔ naa ka n faa a bamıne.

XXIII A 'yɛr nʊ̃ɔ nyãna jũu lɛ n maala nı a anyãna, naa mı na tʊ̃ɔ nyɛ a sʊ̃ʊfʊ.

XXIV Yaa bɔ̃ɔ ka a bala na ma joro dɔ̃ɔnɔ̃ taa a joa pɔ, tıchɛ nıbʊ̃'yen tɛɛ lɛ ma jo na wʊ nyɛ bon ɛ? Yı mı mʊ̃ɔ nıbir joro a lɛ na yı nyɛ bon.

XXV Nırɛ jaa na pʊɔ a jo dɔ̃ɔtaa nyã pɔ, wʊ ma nyɔɔrɔ naa a wʊ mãɛ yele a jaa pɔ sʊ̃. Ba ma ın a lɛ na ba de a vaar ban maal nãa jupil na maa kor ɛ, tıchɛ sın ırɛ naa na nyɛ a nãa jupil 'lɔ na ba tara sɔ̃ɔfʊ ɛ.

XXVI Ala lɛ so, n ba joro fıka nırɛ na bʊ̃n joro ɛ, ŋmetaa kaar, n ba bʊ̃n lɔɔrɔ a n nuur ɛ.

XXVII Kai, n ma ŋmen a n ãgãn na n maal wʊ a wʊ lıɛb a n gbãgbaa, ka n taa 'yɛr Nãaŋmın 'yɛr ka a nıyɔɔ wa nyɛ tɔ̃nɔ̃ tıchɛ ka Nãaŋmın 'yɛr ırka maa ba sɛɛ ɛ. N ba bʊɔrɔ a lɛ ɛ.

X

I Bojũu n ba bʊɔrɔ ıka a yele nyã wʊ sɔɔl yı ɛ, n yɛɛr. A julõjuur dõɔ geru pɔɔ a sı sãakpãmıne ba jaa ka ba jaa tı kpɛ a man jıɛ pɔ gõɔ.

II Ba jaa tun a Mosesı puor ka a julõjuur geru pɔɔ ba, a ba tı kpɛ a man jıɛ gõɔ.

III Ba jaa lɛ di a Nãaŋmın Sıɛ bõdibõ'yen 'lõnõ,

IV na ba nyũ a Nãaŋmın Sıɛ bõnyũ bõ'yen 'lõnõ, bojũu ba jaa nyũn yi a Nãaŋmın Sıɛ 'lõnõ na dõɔ ı a kʊsır pie 'mataa chiine ba, a kʊsır pie 'lõnõ lɛ ı a Yesu Kırısıto.

V A anyã a jaa pɔ, tı Nãaŋmın pʊɔ ba pɛl ba ɛ, na wʊ nyɛ suur kʊn ba, ka a ba kũn yɛ̃yɛl be a mɔgõɔ pɔ.

VI Põpãanyã, a yele anyãna ın kpãafʊ gã, ıka sı taa de a sı tıɛr 'yõɔ yelbier pɔ ɛ, nıtãa lɛ ban dõɔ ı ɛ.

VII Yı taa puoro tıbɛ nıtãa lɛ a bamıne na dõɔ puor a tıı ɛ, nıtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ, “A nıbɛ jɛ̃n na ba di na ba nyũ, tı pãa ir sɛ bãnɛ.” *(A Yifʊ Gãn 32:6)*

VIII Yı taa vɛ̃ nɛ ka sı wa sɛ̃nɛ nıtãa lɛ a bamıne na dõɔ sɛ̃ kaar ɛ. A ba nıbɛ turo lıjaata (23,000) dõɔ lo kpi bıbir bõ'yen.

IX Yı taa vɛ̃ nɛ ka sı wa bɛɛrɛ a sı Soro kaara nıtãa lɛ a bamıne na dõɔ ı, a wʊ vɛ̃ ka a waba dõ ba kʊ ɛ,

X na yı taa võ nɛɛr 'yõɔ Nãaŋmın ɛ, nıtãa lɛ a bamıne na dõɔ võn wʊ a nɛɛ ka wʊ vɛ̃ ka kũu malaka wa sõɔ ba jaa.

XI A yele anyãna pɔɔ ba naa, naa ı kpãafʊ gã, ka ba sɛb bin ka a na ı kpãafʊ kʊ sı. Bojũu a ber baaraa gbʊrɔ sı naa.

XII A lɛ jũu, ala ı fʊ tıɛr ıka fʊ bõɔn ara, bõɔnõ sõ, na fʊ taa lo ɛ.

XIII Bɛɛrkaa tuo jaa ba wa a yı sɛ̃, ka a ba ı a ala mın ma wa a nırɛ jaa sɛ̃ lɛ ɛ. Nãaŋmın ın yelmãɛ sʊɔ, wʊ kõ sɔɔ ka a bɛɛrkaa tuo 'lɔ yın kõ tõɔ ɛ, wa nyɔɔ yı ɛ. Tıchɛ bɛɛrkaa wa nyɔɔ yı, wʊn wiil yın a sɔr ka yı tu yi, na yı tõɔ ara.

XIV A lɛ jũu n taa Yesu turbo, yı taa ırɛ wa puoro tıbɛ ɛ.

XV N bõɔn naa yın ı yɛ̃ dēme ka n 'yɛrɛ a nıtõ kʊrɔ yı, yın mãɛ yı pɛkaa a lɛ ın 'yɛr.

XVI A ŋmele 'lɔ sın ma de puor a Nãaŋmın yãan, a Yesu kũu bõdiir sõɔ ma vɛ̃n ka sı lõɔ põ a Yesu Kırısıto jãı. Ka a paanõɔ 'lɔ sı mın ma ŋma, ma vɛ̃ ka sı lõɔ põ a Yesu Kırısıto ãgãn.

XVII Bojũu paanõɔ bõ'yen tɛɛ lɛ, sın sɔɔ waa tı sı ın ãgãn bõ'yen, sı jaa lɛ a paanõɔ bõ'yen 'lõnõ ma ta.

XVIII Yı tıɛr kaa a Isıral nıbɛ pɔ. A ba ı a bala na ma di a Nãaŋmın bɔɔrlo bomo ma pʊɔn a bɔɔr lofʊ jie ɛ?

XIX N pãa 'yɛrɛ na ıka a bomo ban lon bɔɔr kʊ a tıı ın bon bıı a tıı ın bon?

XX Kai, tıchɛ a bɔɔrlo bomo ala a tıbɛ dēme na ma lon a ba bɔɔr, a sıdɛbɛ lɛ ba ma lon a bɔɔr kʊ a ba ı Nãaŋmın lɛ ɛ, ala lɛ so n ba bʊɔrɔ ıka yı 'matãan a sıdɛbɛ ɛ.

XXI Yı kõ tõɔ lõɔn a sı Soro nyũn a wʊ ŋmele, tı lɛ lõɔn a sıdɛbɛ nyũn a ba ŋmele ɛ. Yı kõ tõɔ lõɔn a sı Soro a wʊ bõdiir difʊ jie, tı lɛ 'mataa lõɔn a sıdɛbɛ bõdiir difʊ jie go ɛ.

XXII Sı bʊɔrɔ naa ıka a ırɛ a sı Soro nyuur bıı? Bıı sın lɛ tara kpɛ̃ɔ gar wʊ?

XXIII Yı ma 'yɛr ıka, saa chire yele jaa maalfʊ ɛ. Tıchɛ a ba ı yele a jaa lɛ vıɛlɛ maalfʊ ɛ. Yele jaa ba chire ɛ, tıchɛ a ba ı yele jaa lɛ sõnõ ɛ.

XXIV Nırɛ jaa wʊ ta bʊɔrɔ a wʊ mãɛ tɛɛ vıla ɛ, tıchɛ wʊ mı ma bʊɔrɔ a wʊ taaba vıla.

XXV Nõn jaa ban daara a daa pɔ, fõʊ wa da ɔɔrɔ ta sʊʊr ɛ, ka a taa ı fʊ tıɛr ɛ.

XXVI Bojũu a sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, “A sı Soro lɛ so a tẽe nı bon jaa na be a pɔ.” *(Yiel Gãn 24:1)*

XXVII Ala ı nırɛ ba ı Yesu turo ɛ, wa maal bõdiir bʊɔl fʊ, a fʊ bʊɔrɔ a chenfʊ, fõʊ wa chen, bon jaa wʊn wa bin a fʊ niem, dire, ta sʊʊr ɛ, ka a taa ı fʊ tıɛr ɛ.

XXVIII Tıchɛ ala ı nırɛ wa 'yɛr kʊ fʊ ıka tıı nõn lɛ, ta lɛ di a bõdiir ala ɛ, a fõʊ nı a nınyınɛ tıɛr jũu.

XXIX A nırɛ 'lɔ na 'yɛr kʊ fʊ tıɛr lɛ n 'yɛrɛ, a ba ı fõʊ tıɛr ɛ. Bãa 'yõɔ lɛ nıbɛ na jɛ̃ kporo ma nı a maa mãɛ so fʊ?

XXX Ala ı n puor Nãaŋmın yãan 'yõɔ a bõdiir ala ın dire, bãa 'yõɔ lɛ nırɛ na lɛ kporo ma a bon ın puor Nãaŋmın yãan tı dire?

XXXI A lɛ jũu ka yı nyuro na bıı yı dire naa, bon jaa yın maala, yı maala a jaa kʊrɔ Nãaŋmın tıır.

XXXII Yı taa wa maala ka ãsʊɔ jaa wa bãr lo ɛ, ka Juu nırɛ lɛ bıı waa ı Juu nırɛ ɛ, bıı a Nãaŋmın puorbo ɛ.

XXXIII Lɛ gba lɛ n mʊɔrɔ naa maala pɛlɛ nırɛ jaa pʊɔ yele a jaa pɔ. Bojũu n ba bʊɔrɔ a maa mãɛ vıla ɛ, tıchɛ a lɛ mı na ı vıla kʊ a nıyɔɔ ka ban tõɔ nyɛ faafʊ.

XI

I Yı kaara ma na yı turo nıtãa lɛ ın mı na kaara a Yesu Kırısıto naa turo wʊ.

II N ma kpir yın jaa a lɛ yın chɛnɛ tara a n tıɛr na yı turo a yele ala a jaa ın dõɔ wiil yı.

III Põpãanyã n bʊɔrɔ naa ıka yı bõɔn ıka, daba jaa ju lɛ a Yesu Kırısıto, ka a pɔɔ jaa ju mı ı a wʊ sırɛ, ka a Yesu Kırısıto ju mı ı Nãaŋmın.

IV Daba jaa wa sʊɔrɔ Nãaŋmın bıı 'yɛrɛ Nãaŋmın 'yɛr tı na wʊ pɔɔ a ju wʊ 'yõɔn a ju vã.

V Ka pɔɔ jaa mı wa sʊɔrɔ Nãaŋmın bıı 'yɛrɛ Nãaŋmın 'yɛr tı mı ba pɔɔ a wʊ ju mı 'yɔ̃ɔn a ju vã, a kaara fika wʊ põn jukpãakpol.

VI Ala ı a pɔɔ kɔ̃ pɔɔ a ju ɛ, wʊ ŋma a ju, ala ı a mı ın vã pɔɔ na põ jukpãakpol wʊ ma pɔɔ a ju.

VII Daba ba sɛɛ ıka wʊ pɔɔ a wʊ ju ɛ, bojũu 'lɔ lɛ nyɛtãan a Nãaŋmın nı a wʊ tıır. Tıchɛ ka a pɔɔ mı ı a sırɛ tıır.

VIII Bojũu daba baa dɔ̃ɔ yi a pɔɔ pɔ ɛ, tıchɛ pɔɔ lɛ dɔ̃ɔ yı a daba pɔ.

IX Nãaŋmın mı ba dɔ̃ɔ mɛ daba pɔɔ jũu ɛ, tıchɛ wʊ mɛn pɔɔ daba jũu.

X A nıtɔ̃nɔ̃ jũu nı a malakası jũu, a pɔɔ sɛɛn ıka wʊ tara a tɔ̃ɔfʊ jãnɛ a wʊ ju pɔ.

XI A sı Soro 'yɔ̃ɔ, pɔɔ ba so wʊ mãɛ ɛ, daba mı ba so wʊ mãɛ ɛ.

XII Bojũu daba pɔ lɛ a pɔɔ yi, ka pɔɔ mı ma dɔɔ daba. Tıchɛ a yele a jaa yin Nãaŋmın sɛ̃.

XIII Yın mãɛ yı pɛkaa. A sɛɛn ka pɔɔ na sʊɔrɔ Nãaŋmın tı ba pɔɔ a ju bıı?

XIV A befʊ nyãna mı ba wiil yı ıka ala ı daba mı tur jukɔɔl, a ın vã kʊ wʊ ɛ?

XV Tıchɛ ala ı pɔɔ lɛ wa bar a wʊ jukɔɔl ka a wooro a ba ı wʊ danɔ̃ɔ lɛ ɛ? Bojũu Nãaŋmın lɛ kʊ wʊ a jukɔɔl ka a ı a wʊ bɔ̃pɔɔraa.

XVI Ala ı nırɛ wa chırɛ na a yele anyãna, sın nı a Nãaŋmın puorbo ba lɛ tara yele jaa go ɛ.

XVII A ala na tu ka ın wiil yı, tı n kɔ̃ tɔ̃ɔ dãn yı ɛ, bojũu a yı lɔ̃ɔ taa ma maal yın dɛɛr gar a vıla.

XVIII A yeldɔ̃ɔ nı nyã, n wõn ıka yın ma wa lɔ̃ɔ taa na puor, yı ma ooro nı taa, ka n sɔɔ de ıka, a lɛ ben be sırɛ jaa.

XIX A sɛɛ naa ka tɛɛ taa na be a yı pɔ, ka a wiil buor sʊɔ na sɔɔ Nãaŋmın.

XX Yın ma wa lɔ̃ɔ taa, a ba ı a Yesu kũu bɔ̃diir lɛ yı ma dire ɛ.

XXI Bojũu yın ma wa dire, ãsʊɔ jaa ma bõn dire na yı maa gu taa ɛ. Ka a bamına ma wa jɛ̃n kɔ̃, tıchɛ ka a bamına mı ma nyũ buu.

XXII A mɔ̃ yaa tara yie yın na ma di tı nyũ a be ɛ? Bıı yı kaara naa a Nãaŋmın puorbo pɔrɔ na yı 'yɔ̃ɔnɔ̃ a bala na ba tara bon jaa vã? N 'yɛr bo kʊ yı? A mɔ̃ n dãn yı nı a yele nyã ɔ? N kõ ı lɛ ɛ!

XXIII Bojũu a wiilfʊ 'lɔ ın nyɛ yi a sı Soro sɛ̃, lɛ mı lɛ ın wiil yı. A tãsɔɔ 'lɔ̃nɔ̃ jaa ban na gar yɔ̃ɔ a sı Soro Yesu, wʊ den a paanɔ̃ɔ, tı puor Nãaŋmın yãan.

XXIV Wʊn wa puor Nãaŋmın yãan baar, wʊ ŋmaan a paanɔ̃ɔ tı 'yɛr, "Nyã lɛ ı a n ãgãn na wʊ kʊ yı, yı ma maala a nıtɔ̃nɔ̃ tıɛrɛ nı ma."

XXV A lɛ nı wʊ ju lɛ ban wa di baar, wʊ den a ŋmel nyuraa na wʊ 'yɛrɛ, "A dãa na be a ŋmele nyãna pɔ lɛ ı a n jãı a Nãaŋmın na de bin a nɛtır paalaa, yı ma maala a nıtɔ̃nɔ̃ yın ma wa nyuro na yı tıɛrɛ nı ma."

XXVI Sɔ̃ɔ jaa yın ma wa ɔɔrɔ a paanɔ̃ɔ nyãna, na yı nyuro nı a ŋmele nyãna, yı mʊɔlɔ 'yɛrɛ a sı Soro kũu 'yɛr tı tãn a wʊ waa daar.

XXVII A lɛ jũu, nırɛ nyã na ɔɔrɔ a paanɔ̃ɔ nyã, na wʊ nyuro nı a ŋmele nyã nı ba bãma, wʊ maal yelbier nı a sı Soro ãgãn nı a wʊ jãı.

XXVIII Nırɛ jaa wʊ ma bɛɛr a wʊ mãɛ kaa tı pãa 'wɔb a paanɔ̃ɔ nyã, na wʊ nyũn a ŋmele nyã.

XXIX Bojũu nırɛ jaa na ɔɔrɔ na wʊ nyuro tı ba bɔ̃ɔn ıka a sı Soro ãgãn lɛ ɛ, wʊ 'wɔb nyũn 'yɛr tɔɔrfʊ 'yɔ̃ɔ a wʊ mãɛ.

XXX Ala lɛ so ka a yı yɔɔ bal na yı bıɛrɛ, ka a yı yɔɔ jie mı kpire.

XXXI Ala ı sı tɔɔr a sı mãɛ 'yɛr, a sı Soro kõ lɛ tɔɔr a sı 'yɛr go ɛ.

XXXII A sı Soro wa tɔɔr a sı 'yɛr, toor lɛ wʊ tɔɔ sı, na wʊ taa wa lɔ̃ɔ sɔ̃ɔn sı nı a bala na ba puoro ɛ.

XXXIII A lɛ jũu, n taa Yesu turbo, yın ma wa lɔ̃ɔnɔ̃ taa ıka yı di, yı ma gu taa.

XXXIV Ala ı kɔ̃ kʊrɔ na ãsʊɔ, wʊ ma di be a wʊ yir, ka a yın wa lɔ̃ɔ taa dire, a ta wa ı Nãaŋmın 'yɛr tɔɔrfʊ kʊ yı ɛ. Maa wa tɔ̃ɔ tı, ın man yı naa a ala na chɛ.

XII

I Põpãanyã, n yɛɛr, n ba bʊɔrɔ ıka a Nãaŋmın Sıɛ kʊfʊsı yele a sɔɔl yı ɛ.

II Yı bɔ̃ɔn naa a lɛ daar yın dɔ̃ɔ ı a tıbɛ dẽme, a tıbɛ anyãna na ba tara nyɛvʊr ɛ, tɔɔ yın 'yɔ̃ɔ bɛlfʊ pɔ.

III A lɛ jũu, n 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka, nırɛ jaa ba be na wa 'yɛrɛ nı Nãaŋmın Sıɛ na wʊ 'yɛr ıka Yesu lɛ wʊ pɔrɔ 'yɔ̃ɔnɔ̃ ɛ, nırɛ jaa mı kɔ̃ tɔ̃ɔ 'yɛr ıka, Yesu lɛ ı a sı Soro ka a Nãaŋmın Sıɛ ba be a wʊ 'yɔ̃ɔ ɛ.

IV A kʊfʊsı tɛɛn taa, tıchɛ a jaa yin a Nãaŋmın Sıɛ sɛ̃.

V Tɔ̃tɔ̃nsı mı tɛɛn taa, tıchɛ a jaa tɔ̃nɔ̃ na kʊrɔ a sı Soro.

VI Tɔ̃tɔ̃nsı tɔ̃fʊ mı tɛɛn taa, tıchɛ a Nãaŋmın bɔ̃'yen nyã lɛ tɔ̃nɔ̃ a jaa a nıbɛ 'yɔ̃ɔ.

VII Põpãanyã a Nãaŋmın den a wʊ Sıɛ kʊ ãsʊɔ jaa a wʊn tɔ̃ɔ de sʊ̃ʊn a wʊ taaba.

VIII Ɩsʊɔ a Sıɛ bɔ̃'yen nyãna lɛ ma kʊ wʊ a yɛ̃ 'yɛr, na wʊ mı kʊ ãsʊɔ yɛ̃ bɔ̃ɔfʊ, a Sıɛ bɔ̃'yen 'lɔ̃nɔ̃ lɛ kʊrɔ a jaa.

IX A Sıɛ bɔ̃'yen nyã lɛ ma kʊ ãsʊɔ sɔɔfʊ, na wʊ mı kʊ ãsʊɔ kpɛ̃ɔ, a wʊ sãana nı baalsı.

X Na wʊ kʊ ãsʊɔ kpɛ̃ɔ, a wʊ mı tõnɔ̃ nı nɛ'maa tɔ̃mɔ̃, na wʊ kʊ ãsʊɔ a wʊ tɔ̃ɔ 'yɛrɛ a Nãaŋmın 'yɛr, na wʊ mı kʊ ãsʊɔ jɔ̃mɔ̃ a wʊ bɔ̃ɔ a 'lɔ na ı a Nãaŋmın Sıɛ nı a 'lɔ na ba ı ɛ, na wʊ mı kʊ ãsʊɔ a wʊ ma tɔ̃ɔ

dãgıl a 'yɛrsı, na wʊ chɛnɛ kʊ ãsʊɔ mı ka wʊ ma tõɔ lıɛb a 'yɛr dãgılsı anyãna.

XI A anyãna a jaa ı naa a Nãaŋmın Sıɛ bõ'yen tõmõ lɛ, a wʊ de kʊ ãsʊɔ jaa a lɛ wʊn bɔɔrɔ.

XII A ãgãn ın bõ'yen, bõyɔɔ na sɔɔ mar mar, a bõmarsı anyã na sɔɔ waa, tı ãgãn bõ'yen tɛɛ lɛ wʊ ı. Lɛ lɛ a mı kaara a Kırısıto 'yɔ̃ɔ.

XIII Bojũu sı jaa son a Nãaŋmın kõɔ, nı a wʊ Sıɛ bõ'yen 'yɔ̃ɔ a ãgãn bõ'yen pɔ, ka Juu nırɛ lɛ fʊ ı bıı, faa ı Juu nırɛ ɛ. Ka gbãgbaa lɛ fʊ ı bıı, sumıne lɛ fʊ ı, Nãaŋmın den a wʊ Sıɛ bõ'yen nyã kʊ sı jaa.

XIV Põpãanyã a ba ı jibõ'yen lɛ a ãgãn tara ɛ, tıchɛ jiyɔɔ lɛ wʊ tara.

XV Ala ı gbɛr wa 'yɛr naa ıka, n ba ı nũu ɛ, a lɛ jũu n ba pʊɔ a ãgãn pɔ ɛ. A lɛ kõ tõɔ vɛ̃ a waa ı a ãgãn jie ãsʊɔ ɛ.

XVI Ka ala ı toor mı 'yɛr naa, n ba ı nıbir ɛ, a lɛ jũu n ba pʊɔ a ãgãn pɔ ɛ. A lɛ kõ tõɔ vɛ̃ a waa ı a ãgãn jie ãsʊɔ ɛ.

XVII Ala ı a ãgãn wʊ jaa ın nıbir, ŋmınɛ lɛ wʊn taa ma ı wõ 'yɛr? Ka ala ı a ãgãn wʊ jaa mı ın toor, ŋmınɛ wʊn ı mı wa wõ nyũu.

XVIII Tıchɛ Nãaŋmın lɛ choo taa a jidẽdẽme anyãna ãsʊɔ jaa a ãgãn pɔ, a lɛ wʊn bɔɔrɔ ba.

XIX Ala ı a jaa ın bõ'yen, nyınɛ lɛ a ãgãn mın taa be?

XX Jiyɔɔ lɛ be a ãgãn pɔ, tıchɛ a wʊ ı ãgãn bõ'yen.

XXI Ala lɛ so ka a nıbir kõ tõɔ 'yɛr kʊ a nũu, n ba bʊɔrɔ fʊ ɛ. A ju mı kõ tõɔ 'yɛr kʊ gbɛr, n ba bʊɔrɔ fʊ ɛ.

XXII Yı kaa, a ãgãn jiir ala na ba kpɛ̃mɛ ɛ, ala lɛ sı ma mõɔ nıbir kaara.

XXIII A jiir ala sın ma tıer ıka a ba tara 'yɔ̃ɔfʊ ɛ, ala lɛ sı ma bõɔ kaara. Ka a jiir ala mı na ba be yõo yi fʊ ɛ, ala lɛ sı ma bõɔ chɔɔr.

XXIV Ka a ala mı na be a yõo yifʊ, sı maa chɔɔr a ala ɛ. Tıchɛ Nãaŋmın lɛ de a jiir anyãna 'mataa a ãgãn pɔ, na wʊ de 'yɔ̃ɔfʊ kʊ a jiir amıne na ba dõɔ tara ɛ.

XXV Ka a lɛ na vɛ̃ a dẽdẽme ıfʊ kõ lɛ be a ãgãn pɔ ɛ, tıchɛ ka a jaa ma sõnɔ̃ taa.

XXVI Ala ı a ãgãn jie ãsʊɔ wa bıerɛ naa, a ãgãn jiir a jaa mı ma bıerɛ naa. Ala ı a ãgãn jie ãsʊɔ jaa mı wa nyɛn 'yɔ̃ɔfʊ, a ãgãn wʊ jaa mı ma chılɛ naa.

XXVII Põpãanyã yın lɛ lɔ̃ɔ taa ı a Yesu Kırısıto ãgãn, ka yı ãsʊɔ jaa ı a jie ãsʊɔ.

XXVIII A pupuorbiir banyãna pɔ lɛ a Nãaŋmın de nie ir a nıtõnsı, na wʊ lɛ tu ir a wʊ 'yɛ'yɛrbɛ, na wʊ lɛ tu ir a wʊ wiwiilbe, na wʊ lɛ ir a bala mın na tõnɔ̃ a nɛ'maa tõmõ, na wʊ ir a bala mın na sãana baalsı, na wʊ ir bamıne ka ba sõnɔ̃ nıbɛ, na wʊ lɛ ir bamıne na kaara a tõmɔ̃, nı a bala mı na bɔ̃ɔ a kɔkɔɛ dãgılfʊ.

XXIX A mɔ̃ ba jaa lɛ ı a nıtõnsı bıı? Bıı ba jaa lɛ ı a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ ɔ? Ba jaa lɛ ı a wiwiilbe ɔ? Ba jaa lɛ ma tõɔ tõ a nɛ'maa tõmõ bıı?

XXX Ba jaa lɛ wʊ kʊ a baal sãafʊ bıı? Ba jaa lɛ ma tõɔ dãgıl a ba kɔkɔɛ ɔ? Bıı ba jaa lɛ ma tõɔ a kɔkɔr dãgılaa lıɛb ɔ?

XXXI Tıchɛ yı mõɔ nıbir bɔ a kʊfʊsı 'lɔ na gar a jaa. Põpãanyã, ın wiil yın a sɔr 'lɔ na gar a jaa.

XIII

I Ala ı n ma tõɔ 'yɛr a nıbɛ kɔkɔ bʊrsı a jaa, naa tõɔ 'yɛr a malakası kɔkɔɛ, tıchɛ naa ba tara nõfʊ ɛ, ın kaara naa fıka kur ban ŋmiere a wʊ pɔɔrɔ gɔ̃mɔ̃.

II Ala ı n tara naa a Nãaŋmın 'yɛr 'yɛrfʊ kʊfʊ, naa bɔ̃ɔ a yelsɔɔlsı a jaa, naa bɔ̃ɔ yɛ̃ jaa bʊrɔ, ka ala ı n mı tara na sɔɔfʊ naa ma 'yɛr tɔ̃n ka a ir, tıchɛ naa ba tara nõfʊ ɛ, n ın bõpɔrɔ.

III Ala ı n den a n bõtarsı a jaa põ nɔ̃n dẽme, naa sɔɔ ıka ba de a n ãgãn 'yɔ̃ɔ bũu 'lıraa pɔ, tıchɛ naa ba tara nõfʊ ɛ, n ba tara tɔ̃nɔ̃ ɛ.

IV Nõfʊ ma tara na kãnyir, nõfʊ ma maala na vıla, waa jıɛlɛ nırɛ bon ɛ, waa bʊɔrɔ yuor ɛ, waa 'mɔɔrɔ wʊ mãɛ ɛ.

V Nõfʊ ba tara nɛtuo ɛ, waa bʊɔrɔ wʊ yõ tɛɛ bomo ɛ, wʊ maa nyɛ suur fɔɔ ɛ, waa 'yɔ̃ɔnɔ̃ nırɛ põɔm ɛ.

VI Nõfʊ ba nõ yelbier jie ɛ, tıchɛ wʊ ma nõn yelmãɛ jie.

VII Nõfʊ ma gun taa lɛ sɔ̃ɔ jaa, wʊ ma sɔɔn yele a jaa, waa baala ɛ, nõfʊ ma sɔɔn ka a wõ wʊ.

VIII Nõfʊ maa ı faa ɛ, Nãaŋmın 'yɛr 'yɛrfʊ na wa ŋmaa naa, ka a kɔkɔ dãgılsı 'yɛrfʊ mı wa tɛɛ, ka a bɔ̃ɔfʊ mı wa po chen.

IX Bojũu a bɔ̃ɔfʊ kʊfʊ ın ŋmaa, ka a Nãaŋmın 'yɛr 'yɛrfʊ mı ı ŋmaa,

X tıchɛ a bõmãɛ wa wa, a bõgãagiel na bɔr naa.

XI A lɛ daar ın ı a bibile, bibi'yɛr lɛ n ma 'yɛrɛ, naa tara a bibiyɛ̃ naa ma tıɛrɛ a bibitıɛr. Tıchɛ ın wa ı nıkpɛ̃ɛ baar, n lɔb a bibiyele a jaa bar.

XII Põpãanyã 'lɔ, chãana pɔ lɛ sı kaara jaa tũfuru, tıchɛ sın wa tuor taa nı gbie. Põpãanyã 'lɔ ŋmaa lɛ n bɔ̃ɔ, tıchɛ ın pãa wa bɔ̃ɔ wʊn baar nıtãa lɛ wʊ mın bɔ̃ɔ ma.

XIII Põpãanyã a yelsı ata anyãna lɛ ba tɛɛrɛ ɛ, sɔɔfʊ, tıɛrtɔfʊ jie nı nõfʊ. Tıchɛ a anyãna a jaa pɔ, nõfʊ lɛ gar a jaa.

XIV

I Yı turo a nõfʊ sɔr, na yı mõɔ nıbir bʊɔrɔ a Nãaŋmın Sıɛ kʊfʊsı, na yı kaa ir a Nãaŋmın 'yɛr 'yɛrfʊ kʊfʊ, 'lɔ lɛ ı.

II Bojũu nıre 'lɔ na bɔ̃ɔ a kɔkɔr dãgılaa 'yerfʊ nıre ba le wʊ 'yere nı ɛ, tıche Nãaŋmın le wʊ ma 'yere nı. Yelmãe nıre jaa maa bɔ̃ɔ a le wʊn 'yere ɛ, Nãaŋmın Sıe le wʊ ma de 'yere nı a yelsɔɔlsı.

III Tıche nıre 'lɔ jaa na 'yere a Nãaŋmın 'yer, nıbe le wʊ ma 'yere kʊrɔ ka ban kpɛ̃me, na wʊ 'yɔ̃ɔ ba ãkpãen na wʊ 'maala ba.

IV Nıre 'lɔ jaa na ma 'yere a kɔkɔr dãgılaa sõnɔ̃ naa a wʊ mãe tee, tıche nıre 'lɔ na 'yere Nãaŋmın 'yer mı sõnɔ̃ naa a Nãaŋmın puorbo a ba baa.

V Maa bɔfʊ le ıka a yı jaa yı ma tõɔ 'yere a kɔkɔr dãgılaa nyã, tıche le ın bʊɔrɔ yɔɔ le ıka yı jaa yı 'yere a Nãaŋmın 'yer. 'Lɔ na 'yere a Nãaŋmın 'yer, gar a 'lɔ na 'yere a kɔkɔr dãgılaa, ala ı nıre ãsʊɔ ba be be na tõɔ lıeb na wʊ wiil a par kʊ a Nãaŋmın puorbo ka a sõʊ ba ɛ.

VI Põpãanyã, n yeer, ala ı n ben wa a yı sɛ̃, wa dãgıl a kɔkɔr baa tɔ̃nɔ̃ le yın nyɛ? Ka yelwiilaa kɔ̃ɔ ba le n waan ɛ, bıı bɔ̃ɔfʊ kɔ̃ɔ 'yer, bıı Nãaŋmın 'yer, bıı kpãafʊ 'yer kɔ̃ɔ le ɛ?

VII De man a bʊ̃ŋmiersı kõn, ka wele le bıı kõrõjom le, ŋmınе le nıre na ıre wa bɔ̃ɔ a sʊkpa nyınе wʊn ŋmiere bıı peele ala ı a ba tara nɛkpɛ̃ nı kɔkɔbile ɛ?

VIII Ala ı baa wa peel weraa a jeer 'yɔ̃ɔ ɛ, ŋmınе le nıre na ıre wa bɔ̃ɔ ıka jeer lo na ba chɔɔr chen?

IX Le le yın mı, a yı jãlbir ba wa tõɔ 'yere a 'yerbie ala na tor ɛ, an le na tõɔ bɔ̃ɔ a le yın 'yere par? 'Yer vor le yın 'yere.

X Baal jaa ba be be ɛ, kɔkɔ bʊrsı le ba 'yere ka a wer pɔ, tıche ãsʊɔ jaa ba be be na ba tara par ɛ.

XI Ala ı nıre wa 'yere nı ma naa a wʊ 'yer ka n ba wõ naa ɛ, n ın sãan a wʊ sɛ̃ ka wʊ mı ı sãan a n sɛ̃.

XII Le le a yın mı, yı ben mõɔ nıbir bʊɔrɔ a Nãaŋmın Sıe kʊfʊsı, yı mɔ̃ na yı nye a kʊfʊsı ala na sõʊ a Nãaŋmın puorbo ka ba baa.

XIII A yele nyãna jũu, nıre 'lɔ na ma tõɔ 'yer a kɔkɔr dãgılaa nyã wʊ sʊɔr Nãaŋmın a wʊ sõʊ wʊ, a wʊ tõɔ lıeb wiil a le wʊn ma 'yer.

XIV Ala ı n dãgılaa a kɔkɔr sʊɔrɔ nı Nãaŋmın, a n sıe mı sʊɔrɔ naa tıche a n tıer a wʊ ı pɔrɔ.

XV N pãa ı ŋmınе? Maa nı a n sıe na lɔ̃ɔn sʊɔr a Nãaŋmın naa le 'matãan a n tıer mı sʊɔr. Maa nı a n sıe na 'mataa yiel a Nãaŋmın yiel naa mı le 'matãan a n tıer yiel.

XVI Ala ı Nãaŋmın le yı dãna nı a yı sıe, ka a jɛ̃gumo mı wa lɔ̃ɔn yı na waa wõnõ a le yın 'yere ɛ, ŋmınе wʊn ıre wa 'yer ıka, a ı a le, yın dãna Nãaŋmın, wʊn ba bɔ̃ɔ a par a le yın 'yere ɛ?

XVII A yı Nãaŋmın dãnfʊ na vıele na jaa kper, tıche a ba sõʊ a yı tɔ sʊɔ 'lɔ ɛ.

XVIII N puor Nãaŋmın yãan an ı n ma tõɔn 'yer a kɔkɔr dãgılaa nyã gar yı jaa.

XIX Tıche maa wa kpe a Nãaŋmın puorbo pɔ, n ma 'yer 'yerbie anũu ban na tõɔ bɔ̃ɔ a par gar ın na 'yer 'yerbie turo pie (10,000) ban kõ bɔ̃ɔ a par ɛ.

XX N yeer, yı tee a bibitıer bar. Ala ı yelbier maalfʊ le, yı ı bipıle, tıche ka a yı yɛ̃ pɔ 'lɔ nõɔ bı nıbere.

XXI A seb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, "In den kɔkɔr sãan naa tu a sãanba nee pɔ 'yer 'yer kʊ a nıbe banyãna, tıche ba gba kõ chele a le ın 'yere ɛ." *(Isaiya 28:11-12)* Le le a Nãaŋmın 'yer.

XXII Ala le so, a kɔkɔr dãgılaa 'yerfʊ ba ı jãne kʊ a Yesu turbo ɛ, tıche a ın jãne kʊ a bala na ba ı a Yesu turbo. A Nãaŋmın 'yer 'yerfʊ, a bala na ı a Yesu turbo mı le so, a ba ı a bala na ba ı a Yesu turbo ɛ.

XXIII Ala ı a pupuorbiir wa lɔ̃ɔn taa ka ba jaa dãgıl a kɔkɔe, na ba 'yere, ka a jɛ̃gumo ãsʊɔ be a yı pɔ bıı nıbe na ba ı a Yesu turbo ɛ, wa kpe nye a le yın 'yere, ba kõ 'yer ıka yı gele naa ɛ?

XXIV Tıche ala ı nıre ãsʊɔ na ba ı a Yesu turo ɛ, bıı nıre kɔ̃ɔ mı na ba bɔ̃ɔ a par ɛ, 'lɔ wa kpe nye ka a ı yı jaa 'yere naa a Nãaŋmın 'yer a wʊ wõ naa bɔ̃ɔn wʊn ı yelbe-ıre, a ala wʊn wõ na tɔɔr a wʊ 'yer ka wʊ lıeb a wʊ tıer.

XXV Wʊn chiir a wʊ pʊɔ a ba niem tı lo kpa tẽe puor Nãaŋmın, tı 'yer ıka yelmãe jaa Nãaŋmın ben a yı sɛ̃.

XXVI N pãa le 'yer bo, n yeer? Yın ma wa lɔ̃ɔ taa, ãsʊɔ jaa ma tara naa yiel na yiel, ka a ãsʊɔ mı tara kpãafʊ 'yerbir na 'yer, ka a ãsʊɔ mı tara yelwiilaa na yi Nãaŋmın sɛ̃ na wʊn 'yer, ka a ãsʊɔ tara a kɔkɔr dãgılaa na 'yer ka ãsʊɔ mı tõɔ lıeb wiil a par. Yı maala a anyãna a jaa ka a sõʊ yı a yı kpɛ̃me a Nãaŋmın puorfʊ pɔ.

XXVII Ala ı nıre na wa 'yere naa a kɔkɔr dãgılaa, ba ı ayi bıı ata, ba ta gar ata ɛ, na ba 'yere tı chere kʊrɔ taa. Ka nıre ãsʊɔ mı be be ma tõɔ lıeb wiil a par.

XXVIII Ala ı nıre ãsʊɔ ba be be na tõɔ lıeb na wʊ wiil a par ɛ, a nınyınе wʊ ı jaa gbul a puorfʊ jie, tı bʊlɔ kʊrɔ wʊ mãe nı Nãaŋmın.

XXIX Nãaŋmın 'ye'yerbe ba ı ayi bıı ata na ba 'yere, tıche ka a bala na che jɔrɔ kaara a le ban 'yere.

XXX Ka ala wa ı Nãaŋmın ir yele wiil a bala na jãne, a 'lɔ na de nie 'yere wʊ mı pɔɔ a wʊ nee.

XXXI Yın 'yere tı chere kʊrɔ taa an kpãa yı naa tı 'yɔ̃ɔ yı ãkpãen.

XXXII Nıre 'lɔ na 'yere a Nãaŋmın 'yer wʊ nyɔɔrɔ wʊ mãe.

XXXIII Bojũu Nãaŋmın ba ı nyɔ̃ nyɔ̃ɔfʊ Nãaŋmın ɛ, a wʊ bʊɔl sı a sın kpıɛrɛ nı nyã'maar nıtãa lɛ an kaara a pupuorbiir gbulsı ba jaa jie.

XXXIV Pɔbɔ ba ma ı jaa gbulo a puorfʊ jie, baa tara sɔr na haa nɛɛ ɛ, tıchɛ ba siir ba mãɛ nıtãa lɛ a Mosesı nɛbinãa na 'yɛr.

XXXV Ala ı ba bʊɔrɔ naa ıka ba sʊʊr yele kɔ̃ɔ kaa, ba kul a yir tı sʊʊr a ba mãɛ sırbɛ kaa. Bojũu a ın vã̄ pɔɔ na 'yɛr 'yɛr a puorfʊ jie.

XXXVI Yın sɛ̃ lɛ a Nãaŋmın 'yɛr de nie yi bıı? Bıı yın tɛɛ lɛ ı a nıbɛ a 'yɛr na de nie ta?

XXXVII Ala ı nırɛ tıɛr ıka wʊ ın a Nãaŋmın 'yɛr 'yɛrɛ bıı tara a Nãaŋmın Sıɛ kʊfʊsı, vɛ̃ ka a nınyınɛ bɔ̃ɔn ıka a anyãna ın sɛb ı naa lɛ a sı Soro na bin.

XXXVIII Ala ı nırɛ ba wa sɔɔ anyãna ɛ, yı mı ta sɔɔ wʊ ɛ.

XXXIX A lɛ jũu, n yɛɛr, yı mɔ̃ɔ nıbir nı a Nãaŋmın 'yɛr 'yɛrfʊ, tı na yı taa tɔrɔ a 'yɛr dãgılaa 'yɛrfʊ bara ɛ.

XL Tıchɛ yı ma maala yele jaa na sɛɛ naa ı nɛ nɛ nɛ sɔr jaa pɔ.

XV

I Põpãanyã, n yɛɛr, n bʊɔrɔ naa ıka n lɛ jɛɔ yı a 'yɛr nɔ̃ɔ ın dɔ̃ɔ mʊɔl kʊ yı a yı sɔɔ de na yı be ara a pɔ.

II A 'yɛr nɔ̃ɔ nyãna ın mʊɔl faa yı naa ala ı yı chɛnɛ na ara a pɔ, ka lɛ ba lɛ ɛ, a yı sɔɔfʊ ın pɔrɔ.

III Bojũu a 'yɛr ın dɔ̃ɔ nyɛ lɛ n mı de nie man kʊ yı ıka, a Yesu Kırısıto kpin a sı yelbier jũu, nıtãa lɛ a Nãaŋmın gãn na dɔ̃ɔ 'yɛr,

IV ka ba ũu wʊ, a wʊ lɛ ir a kũu pɔ, a ber ata daar nıtãa lɛ a Nãaŋmın gãn na dɔ̃ɔ 'yɛr.

V Wʊ vɛ̃ naa ka Pita nyɛ wʊ, na wʊ lɛ vɛ̃ ka a nıtɔ̃nsı pie nı ayi mı nyɛ wʊ.

VI A anyã puor, wʊ vɛ̃n ka a yɛɛr na gar kɔɔr anũu (500) mı 'mataa nyɛ wʊ, bamın na sɔɔ kpi, tıchɛ a ba yɔɔ jie lɛ chɛnɛ.

VII Wʊ vɛ̃n ka a Jemesı nyɛ wʊ, na wʊ lɛ vɛ̃ ka a nıtɔ̃nsı ba jaa nyɛ wʊ,

VIII ka a baaraa jaa ka maa mı na kaara fıka nırɛ ban dɔɔ kpalka ka wʊ ir a wʊ mãɛ wiil ma.

IX Bojũu maa lɛ ı a nıtɔ̃nsı ba jaa pɔ bɔ̈bile naa ba sɛɛn ıka ba gba bʊɔl ma a nıtɔ̃nãa ɛ, bojũu n gen a Nãaŋmın puorbo.

X Tıchɛ a Nãaŋmın wãɛfʊ wʊn wãɛ ma lɛ so ka n ı a nıtɔ̃nãa a dına. Ka a Nãaŋmın wãɛfʊ ba ı pɔrɔ ɛ. Yelmãɛ jaa n tɔ̃n gar a nıtɔ̃nsı ba jaa, tı a ba ı maa mãɛ lɛ tɔ̃ ɛ, tıchɛ a Nãaŋmın wãɛfʊ 'lɔ wʊn de wãɛn ma lɛ.

XI Ka maa lɛ bıı bala lɛ, a 'yɛr lɛ anyã sın mʊɔl, ka anyãna lɛ yı mı sɔɔ de.

XII Tıchɛ ala ı yı wɔ̃n a mʊɔl ıka a Yesu Kırısıto ir naa a kũu pɔ, ŋmınɛ lɛ a yı bamıne 'yɛrɛ ıka kũu pɔ irfʊ ba be be ɛ?

XIII Ala ı a kũu pɔ irfʊ ba be be ɛ, ka a Yesu Kırısıto mı gba ba ir a kũu pɔ ɛ.

XIV Ka ala ı a Yesu Kırısıto ba ir a kũu pɔ ɛ, a sı mʊɔl ın pɔrɔ, ka a yı sɔɔfʊ mı ı pɔrɔ.

XV A sı pãa ŋmara jirsı 'yɔ̃ɔnɔ̃ Nãaŋmın, bojũu sı din dãasıɛ ıka Nãaŋmın sãın a Yesu Kırısıto a kũu pɔ. Tıchɛ waa sãı wʊ ɛ, ala ı yelmãɛ jaa kũusı ba ire ɛ.

XVI Bojũu ala ı a kũu pɔ irfʊ ba be be ɛ, ka lɛ a Yesu Kırısıto mı gba ba ir a kũu pɔ ɛ.

XVII Ka ala ı a Yesu Kırısıto ba ir a kũu pɔ ɛ, a yı sɔɔfʊ ın pɔrɔ, na yı chɛnɛ be a yı yelbebe pɔ.

XVIII Ka a bala mı na pãa sɔɔ de a Yesu Kırısıto tı kpi, mı wɛ.

XIX Ala ı a dına tɛɛ tıɛr lɛ sı tara a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ, nıbaal nıbɛ lɛ sı ı, na sı gar a nıbɛ ba jaa.

XX Tıchɛ Nãaŋmın sãın a Yesu Kırısıto a kũu pɔ yelmãɛ jaa, ı a bir dɔ̃ɔ, ka a wiil ıka a bala na kpi mı na ir a kũu pɔ.

XXI Bojũu kũu tun nıbɔ̃'yen 'yɔ̃ɔ wa, ka a kũu pɔ irfʊ mı tu a nıbɔ̃'yen 'yɔ̃ɔ mı wa.

XXII Adama jũu, nırɛ jaa na kpi naa, lɛ mı lɛ a Yesu Kırısıto jũu, nırɛ jaa na ir tara nyɛvʊr.

XXIII Tıchɛ ãsʊɔ jaa nı wʊ irfʊ daar lɛ, Yesu Kırısıto lɛ ı a bir dɔ̃ɔ, 'lɔ pãa wa lıɛb waara, ka bala jaa na sɔɔ de wʊ mı ir.

XXIV Ka a baaraa pãa wa, a wʊ de a yele a jaa 'yɔ̃ɔ a Sãa Nãaŋmın nũu pɔ, an ı wʊ tɔ̃ɔn a tɔ̃ɔfʊ dẽme, nı a kpãɛn dẽme ba jaa.

XXV Bojũu a Yesu Kırısıto lɛ a sɛɛ ıka wʊ di a nãa lɛ̃ɛɛ ka a Nãaŋmın wa de a wʊ dɔ̃dẽme ba jaa bin a wʊ gbɛɛ pĩlem.

XXVI A dɔ̃ baaraa wʊn na sɔ̃ɔ lɛ ı a kũu.

XXVII Bojũu a sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, “Nãaŋmın den a yele a jaa bin a Yesu Kırısıto gbɛɛ pĩlem.” *(Yiel Gãn 8:6)* Wʊn ben 'yɛr ıka, a yele a jaa, a Nãaŋmın na de a yele a jaa bin a Yesu Kırısıto gbɛɛ pĩlem ba pʊɔ ɛ.

XXVIII Nãaŋmın wa ı a nıtɔ̃ baar, a 'lɔ na de a yele a jaa bin a wʊ gbɛɛ pĩlem, a Bie mãɛ mı na siir wʊ mãɛ kʊ wʊ, ka Nãaŋmın pãa so a jaa.

XXIX Nıyɔɔ ba sɔɔ ıka a bala na kpi na lɛ ir tara nyɛvʊr go ɛ, tıchɛ bamıne sɔɔ naa na ba ma so Nãaŋmın kɔ̃ɔ kʊ ba.

XXX Ka a sın mı, bãa 'yɔ̃ɔ lɛ a dɔɔyɛ ma pɔɔ sı sɔ̃ɔ jaa?

XXXI Yɛɛr, bıbir jaa lɛ n ma tuoro kũu, jırfʊ kpɛ ma naa a yı jũu. A nyɛvʊr sın tara a sı Soro Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ lɛ vɛ̃ ka n 'yɛrɛ a nıtɔ̃nɔ̃.

XXXII Ala ı n jɛb naa a mɔdɔ̃ bier a ka Efesus nısaal jũu, bo tɔ̃nɔ̃ lɛ n nyɛ? Ala ı a kũu kɔ̃ lɛ ir ɛ, nıtãa lɛ a nıbɛ na ma 'yɛrɛ. "Yı vɛ̃ ka sı di ti nyũ, bojũu bio sın kpi naa." *(Isaiya 22:13)*

XXXIII Yı ta vɛ̃ ka nıbɛ bɛl yı ɛ. Fɔ̃ʊ lɔ̃ɔn nıgãlsı ba ma sɔ̃ɔn a fʊ tıɛr vıla bar.

XXXIV Yı lıɛb de a yı yɛ̃, na yı tɛɛ bier ıfʊ bar, bojũu a yı bamıne ba bɔ̃ɔ a Nãaŋmın ɛ, ka n 'yɛr a nıtɔ̃ ka vã kpɛ ba.

XXXV Tıchɛ nırɛ ãsʊɔ na sʊʊr naa, "Ŋmınɛ lɛ a kũu na ırɛ wa ir? Ɩgãn buor lɛ ban lɛ iru?"

XXXVI Nyɛ dãbol ka. A ala yın ma bʊr a ba ı a ma bulaa tı a bɔ̃kɔraa pɔ̃ɔ ɛ.

XXXVII Yın wa bʊr, a ba ı a vaar lɛ yı bʊr ɛ, tıchɛ a bɔ̈bir tɛɛ lɛ yı ma bʊr. Ka chi lɛ bıı bon bir lɛ.

XXXVIII Tıchɛ Nãaŋmın lɛ ma kʊ a ãsʊɔ jaa ãgãn 'lɔ jaa wʊn bʊɔrɔ. Bɔ̃bir ãsʊɔ jaa nı wʊ vaar lɛ.

XXXIX Ɩgãn nɔ̃nɔ̃ a jaa baa ı bɔ̃'yen ɛ. Nırɛ ãgãn nɔ̃n tɛɛ naa nı dɔ̃n ãgãn nɔ̃n, ka a lubil nɔ̃n be wʊ yɔ̃, ka a jãmɛ nɔ̃n mı be a yɔ̃.

XL Saaju ãgãma mı ben be, ka a tɛ̃e ãgãma mı be be. A saaju ãgãma vıɛl ben a yɔ̃, ka a tɛ̃e ãgãma vıɛl mı be a yɔ̃.

XLI A mɔ̃tɔ̃ɔ vıla ben wʊ yɔ̃, ka a ŋmɛraa vıla mı be wʊ yɔ̃, ka a ŋmɛrbir ãsʊɔ vıla mı tɛɛ a ŋmɛrbir ãsʊɔ.

XLII Lɛ lɛ an be a kũn wa ir a kũu pɔ. A ãgãn 'lɔ ban ũu ın bɔ̈sɔ̃ɔ naa, tıchɛ 'lɔ wa ir a kũu pɔ, waa lɛ pɔ̃ɔnɔ̃ go ɛ.

XLIII Bala wa ũu a kũu wʊ ma ın bɔ̃dɛɛr ba lɛ tara kpɛ̃ɔ ɛ, tıchɛ Nãaŋmın wa ir wʊ a kũu pɔ, wʊn vıɛlɛ naa na wʊ tara kpɛ̃ɔ.

XLIV A tɛ̃e ãgãn nyã lɛ ba ũun wʊ, 'lɔ wa ir a kũu pɔ, a sıɛ ãgãn lɛ wʊn tara. Nıtãa lɛ a tɛ̃e ãgãn na be be, lɛ mı lɛ a sıɛ ãgãn mı be be.

XLV Nıtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ, "Adama a Nãaŋmın na dɔ̃ɔ de nie mɛ ın bɔ̈nıbir." *(A Pielfʊ Gãn 2:7)* A Adama bıeraa sʊɔ lɛ ı a sıɛ.

XLVI A sıɛ sʊɔ ba lɛ de nie ɛ, tıchɛ a ãgãn sʊɔ lɛ, ala puor ka a sıɛ sʊɔ pãa wa.

XLVII A nıdɔ̃ɔ yin ka a tɛ̃e pɔ, Nãaŋmın na mɛn a tã-uul, tıchɛ a nıbıeraa 'lɔ yin saaju.

XLVIII Bala na yi ka a tɛ̃e pɔ, kaara na fıka, a 'lɔ ban mɛn a tã-uul, ka bala mı na yi a saaju mı kaara na, fıka a 'lɔ na yi a saaju.

XLIX A lɛ nɛ nı wʊ ju sın ben nyɛtãan a nırɛ nyã a Nãaŋmın na mɛn a tã-uul, lɛ mı lɛ sın su a ãgãn 'lɔ nyɛtãan a 'lɔ na yi a saaju kaar.

L N yɛɛr, n bʊɔrɔ naa ıka n 'yɛr chã kʊ yı ıka, a ãgãn nı a jãı kɔ̃ tɔ̃ɔ kpɛ be a Nãaŋmın nãalɔ̃ʊ pɔ ɛ. Bıı ka a bɔ̃sɔ̃ɔ naa pʊɔ a 'lɔ na ba sɔ̃ɔnɔ̃ pɔ ɛ.

LI Yı chɛlɛ ka n 'yɛr 'yɛr sɔɔlaa kɔ̃ɔ kʊ yı. Sı jaa baa na kpi ɛ, tıchɛ sı jaa lɛ na lıɛb,

LII fıka a nıbir na ma wa va a pere kaar, ka a iil baaraa wa pɛɛl. Bojũu a iil wa pɛɛl a bala na kpi na ir naa, ba kɔ̃ lɛ kpi go ɛ, ka a sın bala na ba kpi sɛrɛ ɛ, mı lıɛb.

LIII Ka a ãgãma anyã na sɔ̃ɔnɔ̃, ka a lıɛb de a ãgãma ala na ba sɔ̃ɔnɔ̃ su, ka a 'lɔ na kpire kɔ̃ lɛ kpi go ɛ.

LIV A bʊ̃sɔ̃ɔ naa wa de a 'lɔ na ba sɔ̃ɔnɔ̃ ɛ, su, ka a 'lɔ na kpire kɔ̃ lɛ kpi go ɛ, ka a lɛ na sɛb a Nãaŋmın gãma pɔ ı yelmãɛ, "Kũu a fʊ tɔ̃ɔfʊ baar naa." *(Isaiya 25:8)*

LV "Kũu, nyınɛ lɛ a fʊ tɔ̃ɔfʊ be? Kũu, nyınɛ lɛ a fʊ fılılılı 'lɔ̃nɔ̃ na ma kʊ be?" *(Hosea 13:14)*

LVI A kũu fılılılı 'lɔ̃nɔ̃ na ma kʊ ın a yelbier maalfʊ, ka a yelbier maalfʊ mı nyɛ a wʊ kpɛ̃ɔ yi a Mosesı nɛbinãa pɔ.

LVII Tıchɛ Nãaŋmın son puor fʊ, wʊn kʊ sı tɔ̃ɔfʊ tu a lɛ a sı Soro Yesu Kırısıto na maal.

LVIII A lɛ jũu, n yɛɛr, yı ara chãchã, yı taa vɛ̃ ka a bon jaa wa dam yı ɛ. Yı mɔ̃ɔ nıbir nı a sı Soro tɔ̃mɔ̃, yı bɔ̃ɔ ıka a ala yın tɔ̃nɔ̃ kʊrɔ a sı Soro, kɔ̃ wa ı pɔrɔ ɛ.

XVI

I Pɔ̃pãanyã n bʊɔrɔ naa ıka n 'yɛr a chıɛrfʊ yın bʊɔrɔ ıka yı chıɛr sɔ̈ʊn a Nãaŋmın nıbɛ. Yı mı maal a lɛ ın man kʊ a Galatiya paal pupuorbiir gbulsı ıka ba maal.

II A Pɛ̃nfʊ divıɛ bio daar jaa, a bıbir 'lɔ na de nie ãsʊɔ jaa wʊ ma ir a libie jã a lɛ wʊn ma nyɛ na yı bine, ka maa wa tı a ta lɛ ı chıɛrfʊ go ɛ.

III Maa wa tɔ̃ɔ ta n de a gãma kʊ a nıbɛ bala yın mãɛ na ir naa tɔ̃n nı a libie ala yın chıɛr ka ba chiin a Jerusalɛm.

IV Ka ala wa ı fıka a maa mãɛ sɛɛn mı na chen go, ba kɔ̃ bıɛl ma.

V Maa wa chen tı yi a Masedonıya baar, ın wan a yı sɛ̃, bojũu be lɛ ın tu.

VI Amınɛ sɛ̃ ın jɛ̃n a yı sɛ̃ kor bãlãa, bıı ka n jãnɛ a be ka a uon wa baar, ka yı sɔ̈ʊ ma ka n chiine a n chenfʊ jie.

VII N ba bʊɔrɔ ıka n tɔ̃ɔ tı nyɛ yı a lɛ nɛ a pɔ̃pãanyã tı po ɛ, n tıɛr naa ıka n jɛ̃ a yı sɛ̃ kor ala ı a sı Soro sɔɔ naa.

VIII Tıchɛ ın jɛ̃n a Efesus tɛ̃e pɔ tı tãn a Pentikosı bıbir.

IX Bojũu sɔr yuon kʊ ma ka ın tɔ̃ɔ tɔ̃ tɔ̃mɔ̃, tıchɛ ka a nıyɔɔ mı kpɛrɛ ma.

X Ala ı a Timoti wa tı naa, yı kaa ka yele jaa taa kʊrɔ wʊ dãbãɛ ɛ, bojũu a sı Soro tɔ̃mɔ̃ lɛ wʊ tɔnɔ̃ a n kaar.

XI Yı taa vɛ̃ ka a ãsʊɔ jaa wa kaa wʊ pɔrɔ ɛ. Yı bar wʊ sɔr nı nyã'maar ka wʊ lɛ lıɛb wa a n sɛ̃. Maa nı a yɛɛr jaa chɛlɛ wʊ naa.

XII A sı yɛbɛ Apolosı, n sʊɔr wʊn gbɛɛ a ŋmınɛ jaa ıka wʊ tı a yı sɛ̃ 'matãan a

yɛɛr bamıne. Tıchɛ waa sɔɔ a be tıfʊ a pʊ̃pãanyã sɛrɛ ɛ, 'lɔ wa nyɛ sɔr wʊn tı naa.
XIII Yı 'yɔ̃ɔnɔ̃ jʊ̃mɔ̃, na yı ara chãchã a yı sɔɔfʊ pɔ, na yı ı nıbɛ na tara nyãa na yı kpɛ̃mɛ.
XIV Na yı ma maala yele jaa nı nʊ̃fʊ.
XV Yı bɔ̃ɔn naa a Sıtɛfanas nı a wʊ yir dẽme, bala lɛ dɔ̃ɔn a puorfʊ be a Akaya paal pɔ, na ba mʊ̃ɔ nıbir tʊ̃nɔ̃ nı a Nãaŋmın nıbɛ. N sʊɔrɔ yı naa yɛɛr ıka,
XVI yı siir yı mãɛ kʊ a nıbɛ banyãna taaba nı nırɛ jaa na pʊɔ ba bala, a ba kaar.
XVII Nʊ̃ɔ kpɛ ma naa ın wa nyɛ a Sıtɛfanas nı Fortunatus nı a Akaikus na wa ta a n sɛ̃, bojũu bala lɛ sʊ̃ʊ ma yın ba be ka ɛ.
XVIII Bojũu bala lɛ 'maa ma ãgãn nıtãa lɛ ban mın 'maa a yı ãgãn, a nıbɛ banyãna sɛɛn pɛɛfʊ.
XIX A pupuorbiir gbulsı ba jaa na be a Asıya paal pɔ puor yı naa. Akuila nı a Pırısıla mı den a sı Soro yuor puor yı, nı a pupuorbiir bala na ma lɔ̃ɔ a ba yir, mı puoro yı naa.
XX A yɛɛr ba jaa na be a ka mı puor yı naa. Yı mı puor puor taa nı pʊpɛl.
XXI Maa Pɔɔl mãɛ nũu lɛ n sɛb a puorfʊ nyãna.
XXII Ala ı ãsʊɔ jaa baa nʊ̃ a sı Soro ɛ, pɔ'yʊ̃ɔfʊ ben a wʊ sɛ̃. Pa sı Soro, wa.
XXIII A sı Soro Yesu wãɛfʊ a be a yı sɛ̃.
XXIV A n nʊ̃fʊ wʊ be a yın bala jaa na be a Yesu Kırısıto 'yʊ̃ɔ. A ı a lɛ.

A GÃMA AYI SƱƆ A PƆƆL NA SƐB KƱ A KORINTI NIBƐ

I Maa Pɔɔl na ı a Yesu Kırısıto nıtõnãa Nãaŋmın na chɛl ir nı a sı yɛbɛ Timoti, lɛ sɛɛrɛ a gãn nyã kurɔ a pupuorbiir na be a Korıntı tẽe pɔ nı a Nãaŋmın nıbɛ ba jaa mı na be a Akaya paal pɔ.

II Wãɛfʊ nı nyã'maar na yi a sı Sãa Nãaŋmın nı a sı Soro Yesu Kırısıto sɛ̃ a be a yı sɛ̃.

III Pɛɛfʊ wʊ ta Nãaŋmın na ı a sı Soro Yesu Kırısıto Sãa, a Sãa nyã nıbir na bal nı Nãaŋmın nyã na tara a 'maalfʊsı a jaa.

IV 'Lɔ lɛ ma 'maal sı a sı wõm a jaa pɔ, ka sı mı na tõɔ 'maal a bala mı na be wõm jaa pɔ, nı a 'maalfʊ 'lõnɔ̃ sın nyɛ yin a Nãaŋmın sɛ̃.

V Nıtãa lɛ a Yesu Kırısıto dɔɔyɛ difʊ na yaar dɔɔl sı jaa, lɛ mı lɛ a Yesu Kırısıto 'maalfʊ yaar dɔɔl sı jaa.

VI Ala ı sı ben wõm pɔ, a yı 'maalfʊ nı a yı faafʊ jũu lɛ, ala ı sı mı nyɛn 'maalfʊ a mı ın a yı 'maalfʊ lɛ, a yın tõɔ ara nı kãnyir a dɔɔyɛ bõ'yen 'lõnɔ̃ pɔ sın mı na dire.

VII Sı bar tıɛr a yı jũu, bojũu sı bɔ̃ɔn naa ıka a lɛ yın lɔ̃ɔn sı dire a dɔɔyɛ, a lɛ nı wʊ ju mı lɛ yın pʊɔ sı a sı 'maalfʊ pɔ.

VIII N yɛɛr, saa bʊɔrɔ ıka sı sɔɔl yı a wõm 'lɔ tɔ sʊɔ na dɔ̃ɔ pɔɔ sı be a Asıya paal pɔ bar ɛ. Wõm jaa jel lɛ dɔ̃ɔ pɔɔ sı naa gar a sı kpɛ̃ɔ, saa lɛ dɔ̃ɔ tara baarfʊ tıɛr ɛ.

IX Sırɛ jaa a sı tıɛr pɔ, a kũu lɛ sı tɔ̃ɔ kaara a tãıı a lɛ nɛ. Tıchɛ a nıtɔ̃ ı naa ka sı ta dıɛl a sı mãɛ ɛ, tıchɛ sı dıɛl Nãaŋmın nyã na sãnɛ a kũn.

X A Nãaŋmın lɛ faa sı yin a kũu tuo nyã pɔ, 'lɔ lɛ chɛnɛ faara sı. 'Lɔ lɛ ı a sı tıɛrtɔ jie ıka wʊn chɛnɛ na faara sı,

XI nıtãa lɛ yın sõʊ sı nı a yı Nãaŋmın sʊɔrfʊ. Yɔɔ mı puor Nãaŋmın yãan a sı jũu tu a wʊ maal vıla 'lɔ wʊn maal sı na wʊ sɔɔ a yı yɔɔ sʊɔrfʊ.

XII Põpãanyã a sı nyãa chɛfʊ jie lɛ a nyã. A sı tıɛr din dãasıɛ a lɛ sın be a wɛr dẽme sɛ̃, nı a lɛ a sın nı a yın mı na be taa, chɛchɛ ıfʊ pɔ, nı nɛ nɛ tufʊ pɔ, ka a jaa yi a Nãaŋmın sɛ̃. A ba ı a wɛr nyã bɔ̃ɔfʊ lɛ sı maal a lɛ ɛ, tıchɛ a Nãaŋmın wãɛfʊ lɛ.

XIII Bojũu saa sɛb bon jaa kʊ yı yın kõ tõɔ kar ɛ, bıı kõ tõɔ bɔ̃ɔ a par ɛ. N tıɛr ıka,

XIV nıtãa lɛ yın wõ a sı 'yɛr ŋmaa na yı bɔ̃ɔ a par, yın wa wõn a jaa na yı bɔ̃ɔ a par, na yın tõɔ chɛ nyãa a sı jũu nıtãa lɛ sın mı na chɛ nyãa a yı jũu a sı Soro Yesu bıbir daar.

XV Bojũu ala lɛ so ka n bar tıɛr, naa guor ıka n tı piir yı kaa ka yı nyɛ tɔ̃nɔ̃ gbɛɛ ayi.

XVI N guor ıka maa wa chiine a Masedonıya n yi a yı sɛ̃, maa wa lıɛb waara ka n lɛ yi a yı sɛ̃ go, ka yı pãa sõʊ ma ka n chen a Judiya.

XVII In guor a anyã, n mı 'yɛr bar bıı? Bıı a wɛr nıbɛ guorfʊ kaar lɛ? Ka a nɛbõ'yen 'lõnɔ̃ ma 'yɛr, õɔ, õɔ nı kai, kai?

XVIII Tıchɛ sırɛ jaa a sı Nãaŋmın na ı a yelmãɛ sʊɔ, a sı 'yɛr sın 'yɛr kʊ yı ba ı õɔ nı kai ɛ.

XIX Bojũu a Nãaŋmın Bie Yesu Kırısıto 'yɛr a maa nı a Silası nı a Timoti na dõɔ 'yɛr kʊ yı ba ı õɔ nı kai ɛ, tıchɛ a wʊ pɔ, a ma ın õɔ.

XX Bojũu a Nãaŋmın nɛtıryɔɔ ala wʊn tır ın õɔ a Kırısıto pɔ. A tun a wʊ 'yõɔ, a ma 'yɛrɛ ıka, a ı a lɛ, kʊ a Nãaŋmın yuor tıır.

XXI Põpãanyã a Nãaŋmın nyã lɛ maal sı nı a yın a sı ara kpɛ̃ɔ a Yesu Kırısıto pɔ, na wʊ oo sı.

XXII Wʊ 'yõɔ sı naa a wʊ sofʊ jãnɛ, na wʊ de a wʊ Sıɛ 'yõɔ a sı nyãa pɔ, wile sı a yele ala na waara.

XXIII N bʊɔl Nãaŋmın a wʊ ı a n dãasıɛ sʊɔ ıka a tara na sɔr ka n bar yı, naa ba lıɛb wa be a Korıntı ɛ,

XXIV n ba bʊɔrɔ ıka a ı wõm kʊ yı ɛ. A ba ı sı bʊɔrɔ naa ıka sı fır yı a yı sɔɔfʊ pɔ ɛ, tıchɛ a sı 'mataa tõn yı a yı wõ nõɔ, bojũu a yı sɔɔfʊ vɛ̃n ka yı ara kpɛ̃ɔ.

II

I N tıɛr ıka n kõ lɛ tõɔ wa piir yı kaa, ka a ı tuo kʊ yı ɛ.

II Bojũu maa sõɔ a yı pʊɔ an lɛ na maal ka n pʊɔ pɛl, ka a yın tɛɛ ba lɛ ɛ?

III Ala lɛ so ka n dɔ̃ɔ sɛb a lɛ ıka maa wa tı, n pʊɔ taa sɔ̃ɔn a bala na maal ma ka nõɔ kpɛ ma ɛ. N bar tıɛr ıka yı jaa na lɔ̃ɔn man chılɛ.

IV Bojũu n sɛb a anyã kʊ yı nı pʊsõɔ nı hõʊnfʊ nı a n nyãa nı nıbikõɔ yɔɔ ıka n taa sõɔ a yı pʊɔ ɛ, tıchɛ ka n vɛ̃ ka yı bõɔ ıka n nõ yın yɔɔ jaa.

V Ala ı nırɛ maal ka a chɛ, a ba ı maa tɛɛ pʊɔ lɛ wʊ sõɔ ɛ, yı jaa pʊɔ mı sõɔ naa ka a lɛ na tu lɛ ıka n taa vɛ̃ ka a ı tuo 'yõɔ jaa kʊ wʊ ɛ.

VI A toor tɔɔfʊ 'lɔ wʊn nyɛ yi a yı yɔɔ jaa jie sɛɛ wʊ naa.

VII Põpãanyã 'lɔ, a sɛɛ naa ıka yı vɛ̃ kʊ wʊ, na yı lɛ 'maal wʊ ka a wʊ pʊsõɔ taa chen niem ɛ.

VIII A lɛ jũu n sʊɔrɔ yı naa ıka yı de wʊ na yı wiil a yı nõfʊ kʊ wʊ.

IX A lɛ jũu ın sɛb kʊ yı lɛ ıka n kaa, yın sɔɔn tu a nɛɛ a yele a jaa pɔ bıı.

X Ala ı yı wa vɛ̃n kʊ nırɛ, n mı vɛ̃n kʊ a nınyınɛ. A ala ın vɛ̃ kʊ a nınyınɛ, ala

ı amıne chɛn ka n na vɛ̃ bar, n vɛ̃n kʊ a nınyınɛ, a Yesu Kırısıto niem a yı 'yɔ̃ɔ.

XI Lɛ an na ı ka a Satan taa ŋmıın sı 'mataa ɛ, bojũu sı bɔ̃ɔn a wʊ guorfʊsı.

XII Pɔ̃pãanyã, a lɛ ın chen a Toroyas tı mʊɔlɔ a Yesu Kırısıto 'yɛr nɔ̃ɔ, n nyɛn lɛ a sı Soro na yuo sɔr kʊ ma,

XIII n ba chɛnɛ tara ãgãn 'maar sɛrɛ ɛ, bojũu n ba nyɛ a n yɛbɛ Titusı a be ɛ. Lɛ lɛ n puor ba tı po chen a Masedonıya.

XIV Tıchɛ Nãaŋmın son puorfʊ wʊn ma tɔɔ sı 'yɔ̃ɔ tɔ̃ɔfʊ pɔ yi a Yesu Kırısıto pɔ, tu a sı 'yɔ̃ɔ ka a yɛ̃ nyũunɔ̃ɔ yaar de a jie wʊ jaa.

XV Bojũu sın lɛ ı a Nãaŋmın nyũunɔ̃ɔ a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ kʊ a bala na nyɛ faafʊ, nı a bala na wɛrɛ.

XVI Ɩsʊɔ nyuro na kũu nyũu, ka a ãsʊɔ mı nyuro nyɛvʊr nyũu. Tı an lɛ na tɔ̃ɔ a tɔ̃mɔ̃ nyã tɔ̃?

XVII Sın ba kaara bamıne kaar ɛ, saa maal a Nãaŋmın 'yɛr tɔ̃nɔ̃ bon ɛ. A Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ, sı 'yɛrɛ naa a Nãaŋmın yelmãɛ an ı 'lɔ lɛ tɔ̃ sı.

III

I Sı piel naa ıka sı dãn sı mãɛ go bıı? Bıı sı bʊɔrɔ na gãma nıbɛ na sɛb ka a dãna sı yi a sı sɛ̃ bıı yi a yı sɛ̃?

II Yın mãɛ lɛ ı a sı gãn, na sɛb 'yɔ̃ɔ a sı nyãa pɔ ka sı bɔ̃ɔ yaa, ka nırɛ jaa mı kara.

III Yın lɛ wiil ıka yın lɛ ı a gãn na yi a Yesu Kırısıto sɛ̃, na yı ı a sı tɔ̃mɔ̃ tɔ̃nɔ̃, a ba ı ba den a tãı sɔɔlaa sɛb ɛ, tıchɛ a Nãaŋmın Sıɛ lɛ sɛb. A ba ı a kʊsır pɛ̃rsı pɔ ɛ, tıchɛ a sɛb 'yɔ̃ɔ a nısaal nyãn pɔ.

IV A tıɛr nyãna sın bar ın a sı bon tu a Kırısıto pɔ, a Nãaŋmın niem.

V A ba ı fıka sı ın yɛ̃ dɛme na sın tɔ̃ɔ tɔɔr a lɛ sın maal 'yɛr ɛ, tıchɛ a sı yɛ̃ yin a Nãaŋmın sɛ̃.

VI 'Lɔ lɛ sʊ̃ʊ sı a sı mʊɔl a nɛtır paalaa nyã 'yɛr, a ba yi a ala ban dɔ̃ɔ sɛb jie ɛ, tıchɛ a yin a Nãaŋmın Sıɛ sɛ̃. A sɛbie ala ın kũu, tıchɛ ka a Nãaŋmın kʊrɔ nyɛvʊr.

VII Pɔ̃pãanyã, ala ı a 'yɛr bie ala ban sɛb 'yɔ̃ɔ a kʊsır pɛ̃rsı pɔ waan nı kũu tı 'matãan Nãaŋmın tıır, ka a tıır a Isıral nıbɛ na ba tɔ̃ɔnɔ̃ kaara a Mosesı nie a Nãaŋmın tıır jũu, a wʊ tıır gba na wa baar.

VIII A Nãaŋmın Sıɛ 'yɛrbie tıır kʊ̃ gar a lɛ ɛ?

IX Ala ı a 'yɛrbie ala na 'yɔ̃ɔ a nıbɛ 'yɛr tıır bɛrma naa, a 'yɛr bie ala na waara nı a torfʊ, ŋmınɛ lɛ wʊn jã!

X Bojũu a Mosesı nɛbinãa ba lɛ tara tıır a pɔ̃pãanyã ɛ, fʊ̃ʊ de man a Yesu Kırısıto 'yɛr nɔ̃ɔ, wʊ gar wʊ naa.

XI Ka ala ı a 'lɔ gba na wa baar waan na tıır, ŋmınɛ lɛ a tıır 'lɔ na ba baaraa ɛ, na jã!

XII A lɛ jũu, a sı tıɛrtɔ nyãna lɛ vɛ̃ ka saa joro dãbãɛ ɛ,

XIII Sın ba kaara fıka a Mosesı na dɔ̃ɔ vil a fɔbaa pɔɔ a wʊ nie ka a Isıral nıbɛ ta kaa ɛ, na ba nyɛ a nyılfʊ 'lɔ na baar ɛ.

XIV Tıchɛ a ba nyãa pɔɔ naa wa tãn dına, a fɔpɔɔraa chɛnɛ naa bala wa kara a nɛtır koraa jie. Baa for bar sɛrɛ ɛ, bojũu Yesu Kırısıto tɛɛ 'yɔ̃ɔ lɛ wʊn tɔ̃ɔ for.

XV A dına gba, bala wa kar a Mosesı nɛbinãa yele, a fɔbaa ma pɔɔn a ba nyãa.

XVI Tıchɛ ãsʊɔ jaa wa lıɛb wa a sı Soro sɛ̃, wʊ ma for wʊn a fɔbaa 'lɔ bar. *(A Yifʊ Gãn 34:34)*

XVII Pɔ̃pãanyã, a sı Soro lɛ ı a Nãaŋmın Sıɛ, ka a jie 'lɔ a Nãaŋmın Sıɛ na be, mãɛ sofʊ mı ben be.

XVIII Ka a sın bala nie na ba pɔɔ ɛ, pãa nyılɛ a sı Soro tıır, naa lıɛrɛ ka a tıır pʊɔrɔ 'yɔ̃nɔ̃ na yire a sı Soro sɛ̃ na ı a Nãaŋmın Sıɛ.

IV

I A lɛ jũu, an ı a Nãaŋmın nıbaal lɛ wʊ kʊn sı a tɔ̃mɔ̃ nyã sın tɔ̃nɔ̃, a lɛ jũu saa baala ɛ.

II Tıchɛ sı lıɛb puor 'yɔ̃ɔ tãsɔɔ yele nı vã yele, saa tara bɛlfʊ ɛ, bıı lıɛrɛ a Nãaŋmın yelmãɛ ɛ. Sı ma man a Nãaŋmın yelmãɛ ka a gã chãa pɔ, na sı wiil a sı mãɛ ka nırɛ jaa tıɛr bɔ̃ɔ ıka yelmãɛ dɛme lɛ sı ı a Nãaŋmın niem.

III Ala ı gba a sı 'yɛr nʊ̃ʊ sın 'yɛr sɔɔl naa, a sɔɔl kʊ a bala na wɛrɛ.

IV A ŋmın 'lɔ na be be a dına jɔ̃ɔn a bala na ba sɔɔ de a sı 'yɛr ɛ tıɛrsı, ka ba kʊ̃ tʊ̃ɔ nyɛ a 'yɛr nʊ̃ʊ 'lɔ chãa na ı a Yesu Kırısıto tıır ɛ, na wile a lɛ a Nãaŋmın mãɛ na be ɛ.

V Bojũu a ba ı sı mãɛ 'yɛr lɛ sı dɔ̃ɔ 'yɛrɛ ɛ, tıchɛ sı 'yɛrɛ naa a Yesu Kırısıto na ı a sı Soro, a sın mı ı a yı tʊ̃tʊ̃nbɔ a wʊ jũu.

VI A Nãaŋmın 'lɔ na dɔ̃ɔ 'yɛr, "Vɛ̃ ka a chãa chaar libe pɔ," *(A Pielfʊ Gãn 1:3)* 'lɔ lɛ maal a chãa chaar 'yɔ̃ɔ a sı nyãn pɔ, na wʊ kʊ sı a bɔ̃ɔfʊ chãa, na ı a Nãaŋmın tıır a Yesu Kırısıto niem.

VII Tıchɛ sın kaara naa yɔɔraa dʊʊr kaar Nãaŋmın na de a bʊ̃sʊ̃ 'yɔ̃ɔ, ka a kpɛ̃ɔ wʊ jaa yi Nãaŋmın sɛ̃, a ba yi a sı sɛ̃ ɛ.

VIII Yele ma chım sı naa a lʊ̃bobo a jaa ayi, tıchɛ a maa ŋmɛr sı ɛ, ka a ma ı sı vãre vãre, tıchɛ a sı tıɛr maa yɛ̃yɛl ɛ.

IX Ba ma ge sı naa, tıchɛ a Nãaŋmın ma ben a sı sɛ̃, na ba ma ŋme sı gaal tɛ̃e, tıchɛ baa sɔ̃ɔ sı ɛ.

X Bıbir jaa lɛ sı wʊ̃nɔ̃ a Yesu kũu tuo a sı ãgãma pɔ, ka a nıbɛ mı na tɔ̃ɔ nyɛ a Yesu nyɛvʊr a sı ãgãma pɔ.

XI Ka a sın banyã na vʊrɔ be kũu nʊ̃u pɔ, a Yesu jũu, ka a nıbɛ tɔ̃ɔ nyɛ a wʊ nyɛvʊr a sı ãgãma anyã na kpi pɔ.

XII Ala lɛ so ka a kũu tõnɔ̃ nı sın, tıchɛ ka a nyɛvʊr tõnɔ̃ nı yın.

XIII A sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, "N soɔn de ala lɛ so ka n 'yɛr." *(Yiel Gãn 116:10)* A Nãaŋmın Sıɛ nyã lɛ sı mı tara nı a sɔɔfʊ na sı mı 'yɛrɛ.

XIV Bojũu sı bɔ̃ɔn naa ıka a 'lɔ na sãı a sı Soro Yesu Kırısıto a kũu pɔ, mı na sãı sı naa nı a Yesu 'matãan a yın a sı wa ara a wʊ niem.

XV A anyãna a jaa ırɛ naa a yı sʊ̃ʊfʊ jũu, ka a wãɛfʊ 'lɔ na tara a nıyɔɔ, na lıɛb dãnfʊ kʊrɔ a Nãaŋmın yuor tıır.

XVI Ala lɛ so ka saa baala ɛ. A sı ãgãn vaar gba na suoro, tıchɛ a sı sıır 'lɔ, bıbir jaa lɛ a ma lıerɛ bʊ̃paalaa.

XVII Bojũu a wõm anyãna sın nyɛrɛ ın dɛ̃fere naa waara nı a nyɛvʊr 'lɔ na ı tıır gar a jaa wa kʊrɔ sı.

XVIII Lɛ lɛ, saa fur nıbir 'yɔ̃ɔ a ala sın nyɛrɛ ɛ, tıchɛ sı fur nıbir 'yɔ̃ɔ a ala sın ba nyɛrɛ ɛ. A anyã sın nyɛrɛ, a kʊ̃ kor ɛ, tıchɛ anyã sın ba nyɛrɛ ɛ, ala lɛ na kor.

V

I Sırɛ jaa, sı bɔ̃ɔn naa ıka a sı ãgãma anyãna kaara naa fıka a tãn yie anyãna sın kpıerɛ, ala wa kpi, sı tara na yir Nãaŋmın na mɛ, yir nyã na be a saaju an ba ı nırɛ nũu lɛ mɛ ɛ.

II Sı ʊrɔ na bʊɔrɔ ıka, a saaju yir 'lɔ pɔ, sı tı kpɛ a be.

III Sın wa kpɛ a be, sı kʊ̃ lɛ ı sal'mʊɔr ɛ.

IV Bojũu a ãgãn tãn nyã pɔ sın be, sı ʊrɔ na ka a ı tuor kʊ sı, bojũu saa bʊɔrɔ ıka sı ı sal'mʊɔr ɛ, tıchɛ a sı de a saaju jikpıeraa 'lɔ su pɔɔ, ka a 'lɔ na ı a bʊ̈kũu ka a nyɛvʊr vɔl wʊ.

V Pʊ̃pãanyã, a Nãaŋmın mãɛ lɛ maal sı a lɛ a yele nyãna 'yɔ̃ɔ, na wʊ kʊ sı a wʊ Sıɛ, ka a ı yelmãɛ jaa lɛ an na wa.

VI A lɛ jũu, sı ma bar tıer, na sı bɔ̃ɔn ıka sın chɛnɛ be a ãgãn pɔ, sı jãan naa a sı Soro.

VII A nyɛvʊr sın tara, sɔɔfʊ lɛ, a ba ı nyɛfʊ lɛ ɛ.

VIII Sı bar tıer, ka a mı ı sı bɔfʊ ıka sı yi a ãgãn nyã pɔ, na sı chen tı kpıerɛ a sı Soro yir.

IX Ala lɛ so ka sı mʊ̃ɔ nıbir pɛlɛ a wʊ pʊɔ, ka a ãgãn nyã pɔ lɛ sı be, bıı ka sı yin a wʊ pɔ.

X Bojũu a sı ãsʊɔ jaa na wa ara na Yesu Kırısıto 'yer tɔɔrfʊ dakɔɔ par, ka wʊ kʊ ãsʊɔ jaa lɛ wʊn de a wʊ ãgãn tõn, ka vıla lɛ fʊ tʊ̃, bıı dɛer lɛ.

XI A lɛ jũu, an yi a lɛ daar jaa sı bɔ̃ɔn a lɛ a sı Soro dãbãɛ jofʊ na be, a sı pãa mʊ̃ɔ nıbir ıka sı lıeb a nıbɛ tıer. Nãaŋmın bɔ̃ɔn lɛ sın be, ka a yı tıer gba mı bɔ̃ɔ a lɛ sın be.

XII Saa bʊɔrɔ ıka sı dãn a sı mãɛ kʊ yı go ɛ, tıchɛ a sı kʊ yı sɔr ka yı chɛ nyãa a sı 'yɔ̃ɔ, na yı tʊ̃ɔ 'yɛr a bala na ma chıerɛ a nyãa nı a ala ban nyɛn nıbir, tı bar a ala na be a nyãa pɔ.

XIII Ala ı sı gele naa, Nãaŋmın jũu lɛ. Ala ı saa lɛ gele mı ɛ, a yı jũu lɛ.

XIV Bojũu a Kırısıto nʊ̃fʊ lɛ fırɛ sı, bojũu sı bɔ̃ɔn naa ıka a nıbʊ̃'yen lɛ kpi kʊ a nıbɛ ba jaa, a lɛ jũu nırɛ jaa lɛ kpi.

XV 'Lɔ lɛ kpi kʊ ba jaa, ka a bala na chɛnɛ a nıbir, ba kʊ̈ lɛ be be kʊ a ba mãɛ ɛ, tıchɛ ban ben be kʊ a 'lɔ na kpi kʊ ba na wʊ lɛ ir ı vʊr go.

XVI An yi a dına chiine, saa lɛ kaara nırɛ a wɛr nıbɛ kaafʊ kaar ɛ. Lɛ nı wʊ ju lɛ sı mı dɔ̃ɔ kaa a Yesu Kırısıto, saa lɛ chɛnɛ maala a lɛ go ɛ.

XVII A lɛ jũu, ala ı nırɛ jaa wa ben a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ, wʊ lıeb nıpaalaa, a nıkoraa chen naa, tıchɛ ka wʊ lıeb nıpaalaa.

XVIII A anyãna a jaa yin a Nãaŋmın sɛ̃, 'lɔ lɛ 'maal sı kʊ a wʊ mãɛ tu a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ, na wʊ pãa kʊ sı a 'maalfʊ 'yɛrbie.

XIX Nãaŋmın 'maal a wɛr kʊ a wʊ mãɛ tu a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ. Waa lɛ sɔrɔ a nıbɛ yeldɛbɛ ban maal ɛ. A 'maalfʊ 'yɛrbie anyã lɛ wʊ de tõn sı.

XX A lɛ jũu, sın lɛ ara kʊ a Yesu Kırısıto ka a wɛr pɔ, sın 'yɔ̃ɔ lɛ a Nãaŋmın tu sʊɔrɔ yı. Sı den a Yesu Kırısıto yuor sʊɔrɔ nı yı ıka, yı tɔɔ wa gbʊr a Nãaŋmın.

XXI Nãaŋmın den a 'lɔ na ba maal dɛer jaa ɛ, ka wʊ lo a sı dɛer bɔɔr kʊ sı, ka a wʊ jũu a sı lıeb nıtorsı a Nãaŋmın sɛ̃.

VI

I An ı sın nı Nãaŋmın lɛ 'mataa tõnɔ̃, sı sʊɔrɔ yı naa ıka yı ta kaa a Nãaŋmın wãɛfʊ pɔrɔ ɛ.

II Bojũu a sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, "A n maal vıla sɔ̃ɔ, n wõn a fʊ 'yer, ka a faafʊ bıbir daar, n sʊ̃ʊ fʊ naa." *(Isaiya 49:8)* N 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka, a pʊ̃pãanyã̃ lɛ ı a Nãaŋmın maal vıla sɔ̃ɔ, pʊ̃pãanyã̃ lɛ ı a Nãaŋmın faafʊ bıbir.

III Saa ŋmaara nırɛ jaa sɔr ɛ, ka ba taa wa kpɛrɛ a sı tʊ̃mɔ̃ ɛ.

IV Tıchɛ yele jaa pɔ, sı ma maal a sı mãɛ wiil ıka Nãaŋmın tʊ̃tʊ̃nbɔ lɛ sı ı. A anyãna lɛ a mãɛ nyɔɔfʊ pɔ, wõm nı tuo nı nıbaal yele pɔ,

V ba ma ŋme sı naa nyɔɔr sı pɔɔ tı ma dam nıbɛ 'yɔ̃ɔ sı, ka sı ma tʊ̃ tʊ̃kpãɛn na sı gal gʊ̃ɔ tı jɛ̃n kɔ̃,

VI a sı chɛchɛ ıfʊ nı a sı bɔ̃ɔfʊ nı a sı kãnyir nı a sı maal vıla, nı a Nãaŋmın Sıɛ wʊn kʊ sı pɔ, nı a nʊ̃fʊ sın tara sırɛ jaa,

VII na sı ma 'yɛrɛ yelmãɛ nı a Nãaŋmın kpɛ̃ɔ, torfʊ ın a sı tãjɛbon na ma be a sı nũsʊ̃n nı a gʊʊr pɔ,

VIII na ba ma kʊ sı tıır tı lɛ kpɛ sı, na ba ma bʊɔl sı yovıla nı a yodɛɛr. Sı ın yelmãɛ dẽme tı ba maal sı nıbɛlbɛ.
IX Sı ın nıbɔ̃ɔnsı tıchɛ a ba maal sı fıka baa bɔ̃ɔ sı ɛ. Sı ma kpire naa tıchɛ na sı ma chɛnɛ vorɔ. Ba ma ŋme sın nɛ nɛ nɛ tı baa kʊ ɛ.
X Nıbaal yele lɛ ba ma maal sı, tı sı chɛnɛ chılɛ. Nɔ̃ɔ ma kʊrɔ sı naa, tı sı maala nıyɔɔ a ba lere. Saa tara bon jaa ɛ, tı so bomo a jaa.
XI Saa 'mʊr 'mʊr yele jaa bar a yın Korıntı dẽme sɛ̃ ɛ. Sı yuon a sı nyãn kʊ yı.
XII Saa ı nıbikuon dẽme kʊ yı ɛ, tıchɛ yın lɛ nıı ı nıbikuon dẽme kʊ sı.
XIII A pãa kaara naa fıka bʊʊr, naa 'yɛrɛ nı yı fıka n bibiir. Yı yuo a yı nyãn mı.
XIV Yı taa ırɛ wa gbɛɛrɛ a bala na ba ı a Yesu turbo ɛ, ŋmınɛ lɛ a yeltorsı nı a putuyele na ırɛ wa 'mataa? Bıı ŋmınɛ lɛ chãa nı libe na ırɛ wa 'mataa be jibɔ̃'yen?
XV Ŋmınɛ lɛ a Yesu Kırısıto nı a Satan na ırɛ wa tara guor taa? Ŋmınɛ lɛ a nyã na ı a Yesu turo, nı a 'lɔ na ba ı a Yesu turo ɛ, na ırɛ mı wa tara man taa?
XVI Ŋmınɛ lɛ fʊn ırɛ wa nyɛ tıbɛ a Nãaŋmın puorfʊ yir? Bojũu sın lɛ ı a Nãaŋmın nyã na ba kpire ɛ, puorfʊ yir. Nıtãa lɛ a Nãaŋmın na 'yɛr, "In ben a ba sɛ̃ 'mataa chiine nı ba, naa ı a ba Nãaŋmın, ka ba mı ı a n nıbɛ." *(Mosesı Gãma Na Tu Ata 26:12)*
XVII "Ala lɛ so ka a sı Soro 'yɛr, yı tɔɔ yi a ba pɔ, tı chɛ ba bar, na yı oo yı yõ. Yı taa ırɛ wa sırɛ bödɛɛr jaa ɛ, ın de yı naa." *(Isaiya 52:11)*
XVIII "In ı naa a yı Sãa, ka a yın mı ı a n dabil nı a n pɔɔbil. Lɛ lɛ a Nãaŋmın na ı a Tɔ̃ɔfʊ Sʊɔ 'yɛr." *(2 Samuwɛl 7:14)*

VII

I An ı sın lɛ be tara a nɛtıraa nyãnaa jũu, n barmıne, yı ı a sı pɔl sı mãɛ yin yele jaa na sɔ̃ɔ a sı ãgãma nı a sı sıır pɔ, na sı mʊ̃ɔ nıbir na sı ı chɛchɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ nı Nãaŋmın.
II Yı yuo a yı nyãa kʊ sı. Saa maal a yı ãsʊɔ jaa dɛɛr ɛ, saa fɔl a yı ãsʊɔ jaa mı ɛ, saa mı ŋma a yı ãsʊɔ jaa ɛ.
III N ba 'yɛrɛ a anyãna ıka n tʊ yı ɛ, n dɔ̃ɔ de nie 'yɛr kʊ yı ıka yı ben a sı nyãa pɔ, ka ala ı nyɛvʊr lɛ, bıı kũu lɛ tı sın nı yın lɛ.
IV N bar tıɛr ka a 'yɔ̃ɔ ma ãkpɛ̃ɔ, a sı wõm a jaa pɔ, tı nɔ̃ɔ kpɛ ma tı põn bar.
V Bojũu sın ben wa ta a Masedonıya, a sı ãgãma anyãna ba tara pɛ̃nfʊ ɛ, tıchɛ sı tuor dɔɔyɛ ka jɛɛr ma be a yõo ka a dãbãɛ mı ma nyɔɔ sı.
VI Tıchɛ a Nãaŋmın nyã na ma 'maala a nıtɔr barsı, wʊ 'maal sı naa a lɛ a Titusı na wa wa a sı sɛ̃.
VII A ba ı a wʊ waa tɛɛ ɛ, tıchɛ a lɛ yın 'maal wʊ. Wʊ mı man kʊ sı a lɛ an dɔ̃ɔ kpɛ yı ka yı pʊɔ sɔ̃ɔ, nı lɛ mı yın tara a n tıɛr, ala lɛ so ka nɔ̃ɔ pãa kpɛ ma tı põn bar.
VIII Ala ı a gãn ın sɛb kʊ yı, sɔ̃ɔn yı pʊɔ gba, tı maa pʊɔ ba sɔ̃ɔ ɛ. A sɔ̃ɔn n pʊɔ 'lɔ ın wa nyɛ ıka a gãn ın sɛb kʊ yı sɔ̃ɔn a yı pʊɔ bãlãa.
IX Põpãanyã 'lɔ, n pʊɔ pɛl naa, a ba ı a yı pʊɔ na sɔ̃ɔ jũu ɛ, tıchɛ a yı pʊsɔ̃ɔ na vɛ̃ ka yı lıɛb a yı tıɛr. Bojũu a yı pʊsɔ̃ɔ ın a lɛ a Nãaŋmın na bʊɔrɔ, ala lɛ so ka yelbier ba pɔɔ yı tu a sı sɛ̃ ɛ.
X Nãaŋmın pɔ pʊsɔ̃ɔ ma waan na tıɛr lıɛbfʊ chiine faafʊ jie, a ba ı waalfʊ ɛ. Tıchɛ a wɛr pɔ pʊsɔ̃ɔ ma waan na kũu.
XI Yı nyɛ lɛ a Nãaŋmın pɔ pʊsɔ̃ɔ na waan a yı sɛ̃. Nyɛ lɛ yın ı nıbijıɛ, na yı ma 'yɛr wiil a yı mãɛ, nyɛ lɛ ban 'yɛrɛ dɔɔl yı, ka a dãbã chɛlma ŋme, nyɛ lɛ yın bʊɔrɔ taa, nyɛ lɛ yın tara taa tıɛr, na yı chɔɔr gu ıka yeltorsı a ı. Sɔr jaa pɔ, yı wiil yı mãɛ ıka yaa tara chɛfʊ ɛ.
XII N gba na sɛb a nıtɔ̃ kʊ yı, a ba ı a 'lɔ na maal a dɛɛr 'yɔ̃ɔ lɛ bıı a bala na pʊɔ wʊ ɛ, tıchɛ a Nãaŋmın niem yın mãɛ yı kaa nyɛ lɛ sın ma ırɛ yı a vɔlaa.
XIII A anyãna a jaa lɛ 'yɔ̃ɔ sı ãkpãɛn, naa pʊɔ a sın mãɛ ãkpãɛn sın dɔ̃ɔ tara. A nʊ̃mɔ̃ sı naa a lɛ sın wa nyɛ a Titusı ka wʊ pʊɔ pɛl, bojũu yı jaa lɛ sʊ̃ʊ wʊ ka a wʊ nyãa 'maa.
XIV N dɔ̃ɔ 'yɛr a yı 'yɛr kʊ wʊ, ka yaa mı su ma vã ɛ. Tıchɛ a lɛ jaa sın dɔ̃ɔ 'yɛr a yı 'yɛr mı ı yelmãɛ. Ka a lɛ sın dɔ̃ɔ dãn yı kʊ a Titusı a wʊ tı nyɛ ka a ı yelmãɛ jaa lɛ.
XV Ka a wʊ bɔfʊ wʊn bʊɔrɔ yı pãa pʊɔ 'yɔ̃ɔ, 'lɔ wa tıɛr a lɛ yın wõnõ a wʊ toor na yı de wʊ nuur ayi nı dãbãɛ nı mĩıfʊ.
XVI Nɔ̃ɔ kpɛ ma naa ka n pãa bar tıɛr a yı jũu.

VIII

I Põpãanyã, n yɛɛr, sı bʊɔrɔ naa ıka yı bɔ̃ɔ a wãɛfʊ nyã a Nãaŋmın na wãɛ a Masedonıya pupuorbiir gbulsı.
II A bɛɛr kaa tuo na nyɔɔ ba, ka ba ı nõn dẽme, tı a chɛnɛ na nʊ̃mɔ̃ ba, ka a nɔ̃ɔ kʊrɔ ba, a ba kʊ tı põn bar.
III Bojũu maa mãɛ din dãasıɛ ıka ba kʊn a lɛ ban na tʊ̃ɔ, ba gba kʊn tı põn bar. Bala mãɛ wʊɔ pɔ lɛ a yi.
IV Ba sʊɔr sın yãayãabılɛ ıka, sı de a kʊfʊ anyãna tı kʊ a Nãaŋmın nıbɛ ka ı ba mı nyɛn sɔr pʊɔ a tʊ̃mɔ̃ pɔ.
V Baa maal a lɛ a sın mãɛ na dɔ̃ɔ tıɛr ɛ, tıchɛ ba den nie de a ba mãɛ kʊ a sı Soro nı a sın lɛ a Nãaŋmın na bʊɔrɔ.
VI Ala lɛ so a sı sʊɔr a Titusı an ı 'lɔ lɛ dɔ̃ɔ piel, wʊ baar baar a wãɛfʊ tʊ̃mɔ̃ nyã a yı jie.

VII Tıchɛ nıtãa lɛ yın ma maal yele jaa tı põn bar, a yı sɔɔfʊ pɔ, a yı 'yɛr pɔ, nı a yı bɔ̃ɔfʊ pɔ, nı a yı nıbijıɛ pɔ, nı a lɛ yın nɔ̃ sı, yı kaa na yı mı kʊ tı põn bar a wãɛfʊ nyã pɔ.

VIII N ba fırɛ yı ɛ, tıchɛ n bʊɔrɔ naa ıka n bɛɛr a yı nɔ̃fʊ kaa naa mı de man a bamıne mı maal vıla yele kaa.

IX Bojũu yı bɔ̃ɔn naa a lɛ a sı Soro Yesu Kırısıto wãɛfʊ na be. Wʊ dɔ̃ɔ ı taraa sʊɔ, tıchɛ a yı jũu, wʊ wa lıɛb nɔ̃ɔ sʊɔ, ka yın tu a wʊ nɔ̃ɔ pɔ, mı lıɛb taraa dẽme.

X A lɛ ın tara na 'yɛr a yele nyãna pɔ nı nyã, dıyɛ̃, yın lɛ ı nıbɛ na de nie na ba ı a kʊfʊ tɛɛ pɔ ɛ, tıchɛ ka a ırɛ yı vɔlaa ıka, yı ı a lɛ.

XI Põpãanyã yı baar tɔ̃, ka a lɛ na ı a yı bɔfʊ ıka, yı maal ka a tu taa a yı tı baar jã a lɛ yın tara.

XII Bojũu ala ı a kʊfʊ vɔlaa ben be, Nãaŋmın ma sɔɔn de bon jaa wʊn tara, a ba ı a bon 'lɔ wʊn ba tara ɛ.

XIII A sı bɔfʊ ba lɛ ıka bamıne ba pɛ̃nɛ, tıchɛ ka a bamıne 'lɔ bala ɛ, tıchɛ jãtaa a be be.

XIV Ka a dına a yı bõyɔɔ na sõʊ ba a lɛ ban bʊɔrɔ, ka a lɛ mı a ba bõyɔɔ mı na lıɛb sõʊ yı, ka a jãtaa pãa be be.

XV Nıtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ, “A 'lɔ sʊɔ na wob yɔɔ, wʊ maa tara yɔɔ ɛ, ka a 'lɔ mı na wob bãlãa maa tara bãlãa ɛ.” *(A Yifʊ Gãn 16:18)*

XVI N puor Nãaŋmın yãan, 'lɔ lɛ de a tıɛr bɔ̃'yen 'lɔ̃nɔ̃ ın tara kʊ yı 'yɔ̃ɔ a Titusı tıɛr mı pɔ.

XVII Bojũu a Titusı ba sɔɔ de a lɛ sın 'yɛr tɛɛ ɛ, tıchɛ wʊ mãɛ mı dɔ̃ɔ kaa ir ŋme nyãa waara a yı sɛ̃.

XVIII Sı mı tõn a yɛbɛ ãsʊɔ ka wʊn pʊɔ ka ba 'mataa tı, 'lɔ a pupuorbiir gbulsı ba jaa na dãna wʊ, a wʊ Nãaŋmın 'yɛr 'yɛrfʊ pɔ.

XIX Ala lɛ so ka a pupuorbiir gbulsı ir wʊ ıka wʊ pʊɔ sı, a sı 'mataa tuo a kʊfʊ anyãna chiin, na sın tõɔ 'yɔ̃ɔn a sı Soro mãɛ na sı mı wiil a lɛ sın bʊɔrɔ ıka sı sõʊ.

XX Saa bʊɔrɔ hũhũfʊ nı a kʊfʊsı anyãna yele ɛ.

XXI Sı sɔɔ naa ıka sı maal a lɛ na tor, a ba ı a lɛ na tor a sı Soro niem tɛɛ ɛ, tıchɛ a lɛ mı na tor a nıbɛ niem.

XXII Sı mı lɛ sʊɔr a sı yɛbɛ ãsʊɔ sın jʊʊr kaa a wʊ tara yelmãɛ, sı tõnɔ̃ wʊ naa ka ban 'mataa tı, wʊ mı gba bar tıɛr a yı jũu.

XXIII A Titusı 'lɔ, n tõtõtɔ sʊɔ lɛ, ka sı 'mataa tõnɔ̃ a yı pɔ. Tıchɛ a sı yɛɛr banyã 'lɔ, a pupuorbiir gbulsı lɛ ir ba tõnɔ̃ ka a ı 'yɔ̃ɔfʊ kʊ a Yesu Kırısıto.

XXIV A lɛ jũu yı maal a yı nõfʊ wiil ba, nı a lɛ jũu sın ma chıɛrɛ nyãa a yı 'yɔ̃ɔ, ka a pupuorbiir gbulsı na be jie jaa ka ba nyɛ.

IX

I A ba lɛ sɛɛ ıka n lɛ sɛb gãn kʊ yı a lɛ sın na sõʊ a Nãaŋmın puorbo go ɛ.

II Bojũu n bɔ̃ɔn a lɛ yın bʊɔrɔ ıka yı sõʊ, n pɛɛ yı naa na n kʊ a Masedonıya dẽme, naa 'yɛr kʊ ba ıka, dıyɛ̃ jaa lɛ be a Akaya yı chɔɔr ıka yı kʊ, ka a yı vɔlaa dam nıbɛ yɔɔ jaa 'yɔ̃ɔ ka ba mın ı.

III Tıchɛ n tõnɔ̃ naa a yɛɛr ba nyãna ka a lɛ sın chıɛrɛ a nyãa a yı jũu, taa lıɛb 'yɛr pɔrɔ ɛ. Tıchɛ ka a ı yı chɔɔr baar nıtãa lɛ ın 'yɛr ıka yı ı naa.

IV Bojũu ala be ı a Masedonıya nırɛ ben pɔɔ ba tı, na wʊ tı nyɛ a yaa chɔɔr ɛ, sın be lɛ 'yɛr a yı 'yɛr, an ın vã a lɛ sın ma bar tıɛr a yı 'yɔ̃ɔ.

V A lɛ n nyɛn an tara sɔr ka n sʊɔr a yɛɛr ka ba dɔ̃ɔ nie tı piir yı kaa, na ba mı kaa a yı chɔɔr baar a yı pʊtıɛr kʊfʊ yın tır a nɛɛ. Ka a pãa ı pʊpɛl kʊfʊ naa ta ı fırfʊ kʊfʊ ɛ.

VI Yı tıɛr a anyã ıka, nırɛ 'lɔ na ba 'yɔ̃ɔ bõbʊrɔ yɔɔ a bɔɔ pɔ ɛ, wʊ maa chɛ yɔɔ ɛ. Tıchɛ nırɛ 'lɔ jaa na bʊr yɔɔ, wʊ mı na chɛn yɔɔ, nırɛ 'lɔ jaa mı na bʊr vıla kʊfʊ, a vıla kʊfʊ mı lɛ wʊn wa chɛ.

VII Nırɛ ãsʊɔ jaa wʊ ma kʊ lɛ a wʊ nyãa na tıɛr ka a ta wa ı pʊsɔ̃ɔ, bıı ŋmʊrfʊ ɛ, bojũu Nãaŋmın nɔ̃n nırɛ na kʊrɔ nı pʊpɛl.

VIII Nãaŋmın na tɔ̃ɔn vɛ̃ ka a wʊ wãɛfʊ ı yɔɔ kʊ yı, ka a lɛ a yele a jaa pɔ, nı sɔ̃ɔ jaa ka yı ma nyɛrɛ a ala jaa yın bʊɔrɔ na yı ma tõn tõsõn jaa tı põn bar.

IX Nıtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ, “Wʊ ma yaar a jiir a jaa kʊ a nɔ̃n dẽme, ka a wʊ torfʊ ba tara baarfʊ ɛ.” *(Yiel Gãn 112:9)*

X A 'lɔ na ma kʊ a kʊɔraa a bõbʊrɔ na wʊ ma vɛ̃ ka a bõdiir waa, wʊn kʊ yı naa na wʊ vɛ̃ ka a bõbie binfʊ jie waa, na wʊ vɛ̃ ka a yı torfʊ ŋmafʊ bɛrmɛ.

XI Nãaŋmın na maal yı naa ka yı ı taraa dẽme ka yı ma kʊrɔ nı pʊpɛl sɔ̃ɔ jaa, naa tu a sı sɛ̃ ka a yı pʊpɛl kʊfʊ lıɛb vɛ̃ ka nıbɛ puoro Nãaŋmın yãan.

XII A yı tõmɔ̃ nyã yın tõ a ba ı a Nãaŋmın nıbɛ an wõnõ tɛɛ lɛ a sõʊ ɛ, tıchɛ a yaar ta nırɛ jaa, ka ba puor Nãaŋmın yãan.

XIII A tõmɔ̃ nyã yın tõ jũu wiil a lɛ a yın mãɛ na be, nıbɛ pɛɛn Nãaŋmın, bojũu a yı nɛɛ tufʊ 'mantãan a lɛ yın sɔɔ a Yesu Kırısıto 'yɛr nõɔ, nı a yı pʊpɛl kʊfʊ 'lɔ yın lɔ̃ɔ põn ba nı nırɛ jaa.

XIV Ka a ba Nãaŋmın ban ma sʊɔrɔ kʊrɔ yı, a ba tıɛr wʊ jaa ma ben a yı sɛ̃, bojũu a Nãaŋmın wãɛfʊ bɛrmɛ naa na be a yı sɛ̃.

XV Nãaŋmın son puorfʊ nı sın kõ tɔ̃ɔ man a wʊ kʊfʊ wʊn kʊ sı ɛ.

X

I Maa Pɔɔl den a Kırısıto hɛ lɛ lɛ lɛ nı a wʊ 'maar ıfʊ lɔb nũu kʊ yı. N maa 'lara ɛ,

maa wa tuor yı nı gberaa tı maa mı baa be a yı sɛ̃ ɛ, n ba ı lɛ ɛ.

II N sʊɔrɔ yı naa ıka maa wa wa, n taa wa ı a ba ı lɛ 'lɔ̃nɔ̃ a nıbɛ bamıne jie ɛ, ba tıɛr man taa a wɛr nıbɛ kaar lɛ sı be.

III Bojũu sın nı a wɛr nıbɛ lɛ 'mataa kpıɛrɛ tı saa ŋmaara jɛɛr a ba kaar ɛ.

IV A sı tãjɛ bomo ba ı a wɛr nyã tãjɛbomo ɛ, a sı tãjɛbomo tara na Nãaŋmın kpɛ̃ɔ sın ma de wɛl a gãdaar jiir bar.

V Sı ma sɔ̃ɔn a ba nɛchırɛ nı tıɛr dɛɛr 'lɔ jaa ban ma de vara nı a Nãaŋmın bɔ̃ɔfʊ bara, na sı ma 'yɛr nyɔɔr nıbɛ tıɛrsı ka ba lıɛb wõnõ a Kırısıto toor.

VI Sı mı chɔɔr naa ıka sı kpãa a bawõnsı, yın wa ba gbɛr baar.

VII Yın kaara a anyã tɛɛ yın nyɛn nıbir. Ala ı ãsʊɔ bar tıɛr ıka wʊ ın a Kırısıto tʊɔr, wʊ mı lɛ bɔ̃ɔ tıɛr kaa ıka a sın mı ın a Kırısıto tʊɔr a wʊ kaar.

VIII Bojũu maa gba sɔɔ chıɛrɛ nyãa nı a lɛ, a sı Soro ba kʊ sı a kpɛ̃ɔ ıka sı wɛl yı bar ɛ, tı sı guol yı. Vã ba kʊrɔ ma nı a yele nyã ɛ.

IX N ba bʊɔrɔ fıka a n gãma a kʊrɔ yı dãbãɛ ɛ.

X Bojũu bamıne 'yɛr ıka, "A Pɔɔl gãma 'yɛrbie tırɛ naa, naa ı 'yɛrbikpãɛn, tıchɛ a 'lɔ mãɛ wa be a sı sɛ̃, wʊ ma bal naa ka a wʊ 'yɛr mı maa ı bon ɛ."

XI A nıbɛ bala, yı vɛ̃ a ba bɔ̃ɔn ıka, a lɛ a sı 'yɛrbie na kaara a gãma pɔ, sın ba be a yı sɛ̃ ɛ. Lɛ lɛ a sı tõmɔ̃ na kaara sın wa be a yı sɛ̃.

XII Sın ba 'lara diere a sı mãɛ mana nı a bamıne na ma pɛɛrɛ a ba mãɛ ɛ. Ba ma den a ba mãɛ na ba man a ba mãɛ, baa tara yɛ̃ ɛ.

XIII Sın 'lɔ, sı kʊ̃ sɔɔ dãn a sı mãɛ a lɛ tı põn bar ɛ, tıchɛ sın nyɔ̃ɔn sı mãɛ jã a lɛ a Nãaŋmın na 'yɛr ıka sı tʊ̃, ka sı gba na tʊ̃ tãn a yı sɛ̃.

XIV Sı kʊ̃ dãn a sı mãɛ chiin tɛɛr ɛ, ka a na kaara fıka saa wa a yı sɛ̃ ɛ, bojũu sı tãn naa a Kırısıto 'yɛr nʊ̃ɔ a be a yı sɛ̃.

XV Bıı dãn sı mãɛ tı põn a tõmɔ̃ a nıbɛ bamıne na tʊ̃ ɛ. Sın tıɛr lɛ ıka, a yı sɔɔfʊ na ben nʊ̃ɔnɔ̃, a sı tõmɔ̃ mı na yal 'yɔ̃ɔ

XVI ka sı pãa tʊ̃ɔ mʊɔl a 'yɛr nʊ̃ɔ be a paalsı ala na be a yı niem. Bojũu saa dãna a sı mãɛ nırɛ kɔ̃ɔ paal pɔ, ban tʊ̃ baar ɛ.

XVII Tıchɛ, nıtãa lɛ an sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, "Vɛ̃ ka a 'lɔ na dãna a wʊ mãɛ, wʊ de a sı Soro dãna nı a wʊ mãɛ." *(Jeremiya 9:24)*

XVIII Bojũu a ba ı a nırɛ 'lɔ na pɛɛ a wʊ mãɛ lɛ ı a nısʊ̃ ɛ, tıchɛ a 'lɔ a sı Soro na pɛɛ lɛ.

XI

I N tıɛr ıka yın tara nı ma naa a n dãbol yele pɔ bãlãa, tıchɛ yı gba den nie ı a lɛ.

II N tara na nı yın nyuur a wʊ ı Nãaŋmın nyuur. N tır nɛɛ kʊ yı ıka yı kul dabʊ̃'yen, na ı a Kırısıto, ka n na de yı fıka pɔɔsarbile na ba ta daba ɛ, na n kʊ wʊ.

III Tıchɛ dãbãɛ kʊrɔ ma naa, nıtãa lɛ a waa na dɔ̃ɔ de a wʊ yɛ̃ yele bɛl a Hawa, wʊ taa mı wa lıɛb a yı nyãa yin a yelmãɛ yın tara turo nı a Kırısıto dɛ̃ dɛ̃ dɛ̃ pɔ ɛ.

IV Bojũu ala ı nırɛ ãsʊɔ wan wa mʊɔl 'yɛr Yesu yuo 'yɛr kʊ yı, bıı ka yı nyɛ a sıyuo na ba ı a 'lɔ sın mʊɔl na ba ı a Nãaŋmın Sıɛ 'lɔ yın nyɛ ɛ, bıı 'yɛr nʊ̃ɔ yuo na ba ı a 'lɔ yın sɔɔ ɛ, yı ma sɔɔn jaa kayaan.

V Tıchɛ n ba tıɛr ıka n ın pʊʊr a nıtʊ̃n kpãɛn bala jie ɛ.

VI Amıne sɛ̃ n ba jãn a 'yɛr 'yɛrfʊ ɛ, tıchɛ n tara na bɔ̃ɔfʊ. Sı ma vɛ̃n ka a anyã chaar kʊ yı yele jaa pɔ.

VII N maal dɛɛr a lɛ ın siir a n mãɛ naa mʊɔl a Nãaŋmın 'yɛr nʊ̃ɔ nyã kʊ yı a pɔrɔ bıı?

VIII N faan a pupuorbiir bamıne ban dɔ̃ɔ sʊ̃ʊ ma ka n tʊ̃ɔ tʊ̃ a yı jie.

IX Ka a lɛ ın dɔ̃ɔ be a yı sɛ̃, n bʊɔrɔ na bon, tı n ba ı tuor kʊ yı ɛ, bojũu a yɛɛr bala na dɔ̃ɔ yi a Masedonıya wa ba kʊ man bon jaa ın bʊɔrɔ. N ba vɛ̃ ka n yele ı tuor kʊ a yı ãsʊɔ jaa ɛ, n kʊ̃ wa vɛ̃ ka a n yele dɔɔl yı jaa ɛ.

X A lɛ a Yesu yelmãɛ na faa be a n sɛ̃ baar, nırɛ jaa ba be a be a Akaya paal pɔ, na ŋmaa ma sɔr nı a n nyãa chɛfʊ nyã pɔ ɛ.

XI Baa 'yɔ̃ɔ lɛ n tʊ̃nɔ̃ a lɛ? Bojũu n ba nʊ̃ yı bıı? Nãaŋmın bɔ̃ɔn naa ın nʊ̃ yı.

XII In chɛnɛ na maala a lɛ ın ben maala naa tʊ̃ɔ ŋmaa a yobʊɔrbɔ sɔr, bala na bʊɔrɔ sɔr ıka ba de a ba mãɛ mana nı sı.

XIII Bojũu a nıbɛ ba nyãna ın jir ŋmarba nıtʊ̃nsı na ba ı tʊ̃tʊ̃nbɔ na bɛlɛ nıbɛ, na ba maal a ba mãɛ nıtãa a Kırısıto nıtʊ̃nsı.

XIV A ba ı nɛ'maa yele ɛ, bojũu a Satan mãɛ mı na tʊ̃ɔn maal a wʊ mãɛ fıka, a chãa malaka.

XV A mı kʊ̃ ı nɛ'maa yele ɛ, ala ı a wʊ tʊ̃tʊ̃nɔ̃ ãsʊɔ mı pãa maal a wʊ mãɛ a tʊ̃tʊ̃ toraa kaar ɛ. A ba baarfʊ daar, ban nyɛn a ba sãyar lɛ ban tʊ̃.

XVI In lɛ maal 'yɛr go. Yı ta vɛ̃ ka a ãsʊɔ jaa bʊɔl ma jɔl ɛ. Tıchɛ ala ı yı gba wa bʊɔl man jɔl, yı chɛnɛ sɔɔ de ma fıka lɛ yın na de a jɔl ka a n mı tʊ̃ɔ bɔ yuor bãlãa.

XVII N bar tıɛr nı a n yobɔyele nyã pɔ, n ba 'yɛrɛ fıka nıtãa lɛ a sı Soro na ma 'yɛr ɛ, tıchɛ nıtãa lɛ jɔl na ma 'yɛrɛ.

XVIII Yɔɔ jie jaa lɛ bʊɔrɔ yuor a wɛr nyã pɔ, n mın bɔn a yuor.

XIX Yı ma sɔɔn de jɔl vıla jaa, yın ı yɛ̃ dɛ̃me jũu.

XX Yelmãɛ, yı gba ma den nırɛ na maal yı gbãgbaa bıı na yı ı tõnɔ̃ ka wʊ dire, bıı

dara ba mãɛ yire nı a yı niem bıı ma 'mara yı a tʊkpala pɔrɔ jaa.

XXI Vã kʊrɔ ma naa ka n 'yɛr ıka sın bal naa nı a yele nyã. A ala a nıbɛ bamıne na ma de bʊɔrɔ nı yuor, maa 'lɔ ma 'yɛr naa jɔl kaar, n mı na pãa 'lan bɔ yuor.

XXII Baa ı Heburu nıbɛ ɛ? Lɛ lɛ n mı ı a ãsʊɔ. Baa ı Isıral nıbɛ ɛ? N mı ın a Isıral nırɛ. A ba ı Abraham bal nıbɛ lɛ ba ı ɛ? Lɛ lɛ n mı ı a ãsʊɔ.

XXIII Baa ı a Kırısıto tõtõnbɔ ɛ? N sʊrɔ naa anyãna fıka nırɛ na ba tara tıɛr ɛ. N ın a tõtõnõ gar ba. Naa tõ tõkpãɛn gar ba jaa. Ka ba ma pɔɔrɔ ma die pɔ jaa tõtõ. Ba ma ŋme man kpɛ̃ɛ gar ba. N ma nyuro na kũu bıbir jaa.

XXIV Gbɛɛ anũu jaa lɛ a Juu nıbɛ fɔb ma nı a ba kpaara nɛɛr lıjaayi for bir (39).

XXV Gbɛɛ ata jaa lɛ ba pɔb ma nı dakʊrsı, na ba lɔb ma nı kɔsıbɛ gbɛbõ'yen. Gbɛɛ ata mı lɛ a gbor kpɛ̃ɛ ŋmɛr wɛl sı 'yõɔ be a man kpɛ̃ɛ pɔ. Tãsɔɔ gbul nı a mõtõgbul jaa lɛ n ma be a man kpɛ̃ɛ pɔ.

XXVI In ba gala a yɔfʊ ɛ, n bõɔn lɛ a põn kõɔ dɔɔyɛ na be, naa tuor nãnyisı, ka a maa mãɛ paal nıbɛ ge ma, ka a bala na ba ı a Juu nıbɛ mı ge ma. N din dɔɔyɛ a tẽe pɔ. Naa di dɔɔyɛ a mõɔ pɔ. Naa di dɔɔyɛ a man pɔ. Naa di dɔɔyɛ a yɛɛr bala na ŋmara a jirsı sɛ̃.

XXVII Tõkpãɛn nı wõm pɔ, naa ma gal gõɔ. N bõɔn kõ nı kõnyũur naa ma gãna kõ tõtõ. Ka ɔɔr ma kpɛ ma ka n ı sal'mʊɔr.

XXVIII A anyã a jaa puor, bıbir jaa lɛ a pupuorbiir gbulsı ba jaa yele ma ı ma tıɛr.

XXIX An lɛ bal, ka n mı ba bal ɛ? A bala na faa maal yelbier, a ba lıɛb bũu dire ma bıı?

XXX Ala ı n mın bɔn yuor, ın bɔn yuor nı a yelsı ala na maal ma ka n bal.

XXXI Nãaŋmın nyã na ı a sı Soro Yesu Sãa, 'lɔ lɛ a pɛɛfʊ wʊ ta bıbir jaa, bõɔn naa ıka n ba ŋmara jirsı ɛ.

XXXII A be a Damaskus tẽe pɔ, a nãa 'lɔ na turo a nãkpɛ̃ɛ Aretas, wʊ vɛ̃ naa ka ba gu a Damaskus tẽe wʊ jaa ıka ba nyɔɔ ma.

XXXIII Ka ba 'mɔɔ ma 'yõɔ pıɛ pɔ tur bar tokoro pɔ ka n fʊɔl yi a wʊ nuur pɔ.

XII

I N kõ wa bar a yobɔyele nyã jaa ɛ, ala ı n gba kõ nyɛ tõnõ ɛ. A nyɛfʊsı nı a yelwiilsı ala ın nyɛrɛ yire naa a sı Soro sɛ̃.

II N bõɔn nırɛ kõɔ na sɔɔ Kırısıto a wʊ yuom pie nı anaar (14) lɛ a dına, Nãaŋmın 'mɔɔ wʊn don be a saaju 'lɔ na tu a ata sʊɔ pɔ. Ka wʊ chɛnɛ na tara ãgãn bıı waa lɛ tara ãgãn ɛ, n ba bõɔ ɛ. Nãaŋmın tɛɛ lɛ bõɔ.

III N bõɔn naa ıka a daba nyãna ın ben 'yɛrɛ, ka wʊ ben ãgãn pɔ, bıı waa be ãgãn pɔ ɛ, n ba bõɔ ɛ, tıchɛ Nãaŋmın bõɔ naa.

IV Nãaŋmın 'mɔɔ wʊn don be a wʊ tẽe. Be lɛ wʊ wõnõ yelsı wʊn kõ tõɔ man nɛɛ ɛ, yelsı nırɛ na ba tara sɔr ıka wʊ man ɛ.

V A nırɛ nyãna tɔ sʊɔ 'yõɔ lɛ n bʊɔrɔ a yuor, n kõ tõɔ bɔ a n mãɛ yuor ɛ, ka maa balfʊsı tɛɛ ba lɛ ɛ.

VI Maa ıka ın bɔn yuor gba, n kõ ı jɔl ɛ, bojũu yelmãɛ lɛ ın 'yɛrɛ. Tıchɛ n bar a lɛ, ka nırɛ taa tıɛrɛ a n yele gar a ala ın maala bıı a ala ın ma 'yɛrɛ ɛ.

VII Lɛ an na ı ka n pɔɔ a n mãɛ 'mɔɔfʊ sɔr, a yelwiilbɛrɛ anyã jũu, ka a pãa kaara fıka gʊɔ na chɔɔrɔ ma a ãgãn pɔ, ka a kaara a Satan 'yɛ'yɛrɛ kaar, ka a ge ma.

VIII Gbɛɛ ata jaa lɛ n sʊɔr a n Soro ıka wʊ võɔ a gʊɔ nyã bar ma.

IX Tıchɛ ka wʊ 'yɛr kʊ ma, "A n wãɛfʊ sɛɛ fʊ naa, bojũu a n kpɛ̃ɔ ma sɛɛn kʊ a nırɛ na bõɔn ıka wʊ bal naa." A lɛ jũu, ın bɔn yuor gar bon jaa a n balfʊsı pɔ, ka a Kırısıto kpɛ̃ɔ pãa pɔɔ ma.

X Ala lɛ so a Yesu Kırısıto jũu, n pʊɔ pɛl naa, a n balfʊsı pɔ, tʊbie pɔ, tuo pɔ, gefʊ pɔ, nı wõmsı a jaa pɔ. Bojũu maa wa bal, lɛ lɛ n pãa ma kpɛ̃mɛ.

XI N maal n mãɛ jɔl, tıchɛ a yın yele lɛ tıɛ ma 'yõɔ. Yı gba sɛɛn nı naa bʊɔlɔ ma yovıla, bojũu n ba ı pʊʊr a nıtõn kpãɛn bala sɛ̃ ɛ, ala ı n gba ba ı bon jaa ɛ.

XII A yelsı ala na ma ı a nıtõnsı jãnɛ lɛ jãnsı, tõfɛrsı nı nɛ'maa tõmõ. A anyãna lɛ n mı dõɔ tara kãnyir tõn a yı sɛ̃.

XIII Pupuorbiir gbulsı ba bʊo lɛ dõɔ gar yı, ka a ba ı ın ba dõɔ ı tuor kʊ yı lɛ ɛ? Yı vɛ̃ a n dɛɛr nyã kʊ ma.

XIV Põpãanyã, n chɔɔr baar ıka n tı piir yı kaa, a gbɛɛ ata sʊɔ lɛ a nyã, n kõ tı ı tuor kʊ yı ɛ. Bojũu a ba ı a yı bõtarsı lɛ n bʊɔrɔ ɛ, tıchɛ yın mãɛ lɛ n bʊɔrɔ. Fõʊ kaa bibiir maa bɔ gun a ba sãamıne ɛ, tıchɛ sãamıne lɛ ma bɔ gun a ba bibiir.

XV A lɛ n pʊɔ na pɛl naa ka n sõɔ bon jaa ın tara a yı nyɛvʊr jũu, 'matãan a maa mãɛ wʊ jaa. Ala ı n nõ yın yɔɔ jaa, yın 'lɔ na nõ man bãlãa bıı?

XVI A lɛ an be, lɛ a chɛnɛ be, n ba dõɔ ı tuor kʊ yı jaa ɛ. Tıchɛ ın ı yɛ̃ sʊɔ jũu, n den a yɛ̃ yele nyɔɔn yı.

XVII N den a yı bõkõɔ tu a nıbɛ bala ın dõɔ tõ a ba wa a yı sɛ̃ bıı?

XVIII N sʊɔr Titusı ıka wʊ tı a yı sɛ̃, naa 'mataa tõn a sı yɛbɛ ıka ba 'mataa tı. Titusı den a yı bon kõɔ bıı? A ba ı a Nãaŋmın Sıbõ'yen 'lõnõ lɛ sı jaa tara na sı tõnõ a tõbõ'yen ɛ?

XIX Yı tıɛr man tãa sı 'yɛrɛ na 'yõɔnõ a sı mãɛ a yı sɛ̃ bıı? Nãaŋmın niem lɛ sı 'yɛrɛ na sı be a Kırısıto 'yõɔ, bon jaa sın maala, sı barmıne a yı ãkpãɛn 'yõɔfʊ jũu lɛ.

XX Bojũu dãbãɛ kʊrɔ ma naa ıka maa wa tı, n kõ tı nyɛ a yı be a lɛ ın bʊɔrɔ ɛ. Ka yı mı kõ nyɛ ma ka n be a lɛ yın

bʊɔrɔ ɛ. Dãbãɛ chɛnɛ na kʊrɔ ma ıka, jɛɛr, nyuur, suur nyɛfʊ, ootaa, yobɔyele, gagar yele, mãɛ 'mɔɔfʊ nı buburfʊ be a yı pɔ ɛ.

XXI N lɛ joro na dãbãɛ ıka maa wa lıɛb waara, Nãaŋmın wʊ maal ma ka n siir n mãɛ a yı niem. Ka n tara pʊsɔ̃ɔ nı a nıyɔɔ bala na dɔ̃ɔ maal a yeldɛɛr tı ba lıɛb a ba tıɛr yin a yele anyãna pɔ ɛ. Ban bɔ̃nɔ̃ gãna nı taa nı a ba pepe yelsı pɔ.

XIII

I Gbɛɛ ata nı nyã ın ben tırɛ a yı piir kaa jie. Nıtãa lɛ na sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ, "Nıbɛ ayi bıı ata dãasıɛ ın yelmãɛ." *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 19:15)*

II A lɛ ın dɔ̃ɔ tı a gbɛɛ ayi sʊɔ, n dɔ̃ɔ gɔ̃ yı. A 'yɛr bʊ̃'yen 'lɔ̃nɔ̃ lɛ n chɛnɛ gɔ̃nɔ̃ yı ın ba be a yı sɛ̃ ɛ. Maa wa lıɛb tı 'lɔ, n kʊ̃ bar a bala na dɔ̃ɔ maal a yelbier bıı a bala na wa bıɛr maal ɛ,

III bojũu yın ben bʊɔrɔ ıka yı bɔ̃ɔ ıka a Kırısıto lɛ tu a n 'yɔ̃ɔ 'yɛrɛ. Waa bal na wʊ kʊ̃ tʊ̃ɔ maal yele jaa faa a yı jie ɛ, tıchɛ wʊ tara na kpɛ̃ɔ a yı pɔ.

IV Bojũu yelmãɛ jaa lɛ, ban dɔ̃ɔ kpa wʊ a daa ju, wʊ bal naa, tıchɛ Nãaŋmın kpɛ̃ɔ lɛ vɛ̃ naa ka wʊ nyɛ nyɛvʊr. Lɛ mı lɛ, sın mı bal naa a wʊ 'yɔ̃ɔ, tıchɛ a Nãaŋmın kpɛ̃ɔ jũu, sın ben be na sı tɔ̃nɔ̃ kʊrɔ yı.

V Yı bɛɛr a yı mãɛ kaa ıka yı ben a sɔɔfʊ pɔ? Yı jʊʊr a yı mãɛ kaa. Yaa bɔ̃ɔn ıka a Yesu Kırısıto ben a yı pɔ ɛ? Ka ala ba ı yı ın faa ɛ!

VI N bɔ̃ɔn naa ıka yı bɔ̃ɔn naa sın ba ı faa ɛ.

VII Põpãanyã, Nãaŋmın lɛ sı sʊɔrɔ kʊrɔ yı ıka yı taa maala yeldɛɛr jaa ɛ. A ta ı ka a nıbɛ nyɛ fıka sın ba tara chɛfʊ ɛ, tıchɛ ka a ı yın lɛ maala a lɛ na tor, ala ı gba fıka nıbɛ tıɛr ıka sı ın faa.

VIII Bojũu sı kʊ̃ tʊ̃ɔ maal yele jaa tı põn a yelmãɛ bar ɛ, tıchɛ a yelmãɛ yele tɛɛ lɛ sı ma maal.

IX Sı pʊɔ pɛl naa, a sın na bal, tıchɛ ka a yın kpɛ̃mɛ, na sı sʊɔrɔ a Nãaŋmın kʊrɔ yı ıka yı ta tara chɛfʊ ɛ.

X A anyãna jũu lɛ so ın ba be a yı sɛ̃ ɛ, naa sɛɛrɛ a yele nyã kʊrɔ yı. Maa wa tı, ka n taa ırɛ wa de a n kpɛ̃ɔ tãna nı yı ɛ, a kpɛ̃ɔ a n Soro na kʊ ma, wʊ ıka n de sʊ̃ʊn yı waa 'yɛr ıka n de sɔ̃ɔn yı bar ɛ.

XI Yɛɛr, yı chılɛ, na yı mʊɔrɔ chiine niem. A baaraa lɛɛ. A n sʊɔrfʊ ın sʊɔrɔ yı nı nyã. Yı tara tıɛr bʊ̃'yen, na yı kpıɛrɛ nı nyã'maar. Ka a Nãaŋmın na ı a nõfʊ sʊɔ nı a nyã'maar sʊɔ, na ben a yı sɛ̃.

XII Yı puor puor taa nı pʊpɛl.

XIII A Nãaŋmın nıbɛ ba jaa puoro yı naa.

XIV A sı Soro Yesu Kırısıto wãɛfʊ, nı a Nãaŋmın nõfʊ, nı a Nãaŋmın Sıɛ nɛbʊ̃'yen, a be a yı jaa jaa sɛ̃.

A PƆƆL GÃN WƱN SƐB KƱ A NÃAŊMIN PUORBO NA BE A GALATIYA

I Maa Pɔɔl na ɪ a nɪtõnãa, a ba ɪ nɪsaal lɛ ir ma bɪɪ nɪsaal kpɛ̃ɔ pɔ lɛ ɛ, tɪchɛ a yin a Yesu Kɪrɪsɪto nɪ a Sãa Nãaŋmɪn sɛ̃, na sãɪ wʊ a kũu pɔ.

II A yɛɛr bala na be a ka a n sɛ̃, sɪ jaa lɛ sɛɛrɛ a gãn nyã kʊrɔ a pupuorbiir gbulsɪ bala na be a Galatiya paal pɔ.

III Wãɛfʊ nɪ nyã'maar na yi a sɪ Sãa Nãaŋmɪn nɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ a be a yɪ jie.

IV 'Lɔ lɛ de a wʊ mãɛ tɪr a sɪ yelbier jũu ɪka wʊ faa sɪ a dɪna yelbier pɔ tun a lɛ na ɪ a sɪ Sãa Nãaŋmɪn bɔfʊ.

V Wʊ nyɛrɛ tɪɪr bɪbir nɪ bɪbir jaa. A ɪ a lɛ.

VI A 'maa man nɛɛ nɪ a lɛ yɪn lɪɛb puor 'yɔ̃ɔ a nɪrɛ 'lɔ na bʊɔl yɪ tun a Kɪrɪsɪto wãɛfʊ pɔ, tɪ na yɪ lɛ lɪɛb turo 'yɛr nɔ̃ɔ yuo.

VII A 'yɛr nɔ̃ɔ yuo jaa ba lɛ be be go ɛ, tɪchɛ bamɪne nyɔ̃nyɔ̃ɔnɔ̃ naa a yɪ tɪɛr na ba bʊɔrɔ ɪka ba nyɔɔ a Kɪrɪsɪto 'yɛr nɔ̃ɔ lɪɛb ka wʊ be wʊ yɔ̃.

VIII Ala sɔɔ ɪ sɪn gba lɛ, bɪɪ ka malaka lɛ wa yɪ saaju wa mʊɔl kʊ yɪ a 'yɛr nɔ̃ɔ 'lɔ na ba tu a lɛ sɪn mʊɔl kʊ yɪ ɛ, a nɪnyɪnɛ 'lɔ wɛ naa!

IX Nɪtãa lɛ sɪn dɔ̃ɔ de nie 'yɛr kʊ yɪ, pɔ̃pãanyã n lɛ bɔ̃ɔ 'yɛrɛ go. Ala nɪrɛ ãsʊɔ jaa wa mʊɔlɔ na 'yɛr nɔ̃ɔ yuo kʊrɔ yɪ, na ba tu a lɛ sɪn mʊɔl kʊ yɪ a yɪ sɔɔ ɛ, a nɪnyɪnɛ 'lɔ wɛ naa.

X Nɪsaal lɛ n bʊɔrɔ ɪka wʊ kʊ ma sɔr bɪɪ Nãaŋmɪn? Bɪɪ nɪsaal pʊʊr lɛ n bʊɔrɔ ɪka n pɛl? Maa ta chɛnɛ bʊɔrɔ ɪka n pɛlɛ nɪsaal pʊɔ, n kʊ naa ɪ a Kɪrɪsɪto tɔ̃tɔ̃nɔ̃ ɛ.

XI N yɛɛr, n bʊɔrɔ naa ɪka yɪ bɔ̃ɔ a par ɪka a 'yɛr nɔ̃ɔ 'lɔ ɪn mʊɔl kʊ yɪ ba yi nɪsaal sɛ̃ ɛ.

XII A ba ɪ nɪsaal pɔ lɛ n tu tɪ nyɛ wʊ ɛ, bɪɪ nɪsaal lɛ jãn ma ɛ, tɪchɛ a Yesu Kɪrɪsɪto lɛ ir wiil ma.

XIII Yɪ wõn a lɛ ɪn dɔ̃ɔ chɛnɛ puoro a Juu nɪbɛ puorfʊ, naa mõɔ nɪbir gere a bala na turo a Yesu Kɪrɪsɪto, naa bʊɔrɔ ɪka n sɔ̃ɔ ba bar.

XIV N bɔ̃ɔ gar a Juu nɪbɛ bala ɪn 'mataa pɔl, tɪchɛ ka a ɪ ma nɪbijɪɛ nɪ a n sãakpãmɪne puorfʊ.

XV Tɪchɛ an ɪ Nãaŋmɪn lɛ dɔ̃ɔ de nie kaa ir ma tɪchɛ ka ba wa dɔɔ ma, na wʊ bʊɔl ma tun a wʊ wãɛfʊ pɔ, a ɪ wʊn pʊpɛl,

XVI ka wʊ ir a wʊ Bie wiil ma, ka na mʊɔl a wʊ 'yɛr a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ pɔ. N ba sʊʊr nɪrɛ jaa kaa ɛ,

XVII bɪɪ do be a Jerusalɛm a bala na dɔ̃ɔ ma nie ɪ a nɪtõnsɪ sɛ̃ ɛ, tɪchɛ n tɔ̃ɔ tor chen Arabɪya a dẽdẽe a lɛ nɛ, a lɛ puor lɛ n pãa lɪɛb chen a Damaskus.

XVIII Yuom ata na wa po, n pãa don be a Jerusalɛm ɪka n tɪ bɔ̃ɔ a Pita, naa jɛ̃ a be a wʊ sɛ̃ maal ber pie nɪ anũu (15).

XIX Tɪchɛ n ba nyɛ a nɪtõnsɪ ãsʊɔ jaa ɛ, ka Jemesɪ na ɪ a sɪ Soro yɛbɛ tɛɛ ba lɛ ɛ.

XX Yelmãɛ jaa lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ a Nãaŋmɪn niem ɪka, a yele nyã ɪn sɛɛrɛ kʊrɔ yɪ ba ɪ jir ɛ.

XXI A lɛ puor, n lɛ chen Siriya nɪ Sɪlɪsɪya paal pɔ.

XXII A pupuorbiir gbulsɪ bala na be a Judiya a Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ, ba bɔ̃ɔ ma ɛ.

XXIII A n yele tɛɛ lɛ ba wõ ɪka, a nɪrɛ 'lɔ na dɔ̃ɔ gere sɪ, pɔ̃pãanyã 'lɔ mãɛ lɛ pãa mʊɔlɔ a 'yɛr 'lɔ wʊn ta dɔ̃ɔ bʊɔrɔ ɪka wʊ sɔ̃ɔ bar,

XXIV na ba pɛɛ Nãaŋmɪn yuor a maa jũu.

II

I Yuom pie nɪ anaar (14) na wa po, maa nɪ Banabasɪ lɛ don be a Jerusalɛm naa tara Titusɪ mɪ pʊɔ.

II N don be a Jerusalɛm bojũu Nãaŋmɪn lɛ ir wiil ma ɪka n tɪ man kʊ ba a 'yɛr nɔ̃ɔ 'lɔ ɪn mʊɔl kʊ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, tɪchɛ a bala na ɪ a nɪdierbe tɛɛ lɛ n dɔ̃ɔ sɔɔl man a yele anyãna kʊ. A n dãbãɛ lɛ ɪka n taa wa jo pɔrɔ ɛ.

III Tɪchɛ a Titusɪ gba mɪ na dɔ̃ɔ be a n sɛ̃, na waa ɪ a Juu nɪrɛ ɛ, baa fɪr wʊ ɪka wʊ ŋmaa a yʊɔr ɛ.

IV A yele nyã lo naa bojũu a yɛɛr bamɪne na ɪ jir ŋmarba fʊɔl kpɛ ɪka ba tɪ jʊʊr kaa a lɛ sɪn so a sɪ mãɛ a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ, ka ba na maal sɪ ka sɪ ɪ gbãgbaar.

V Saa sɔɔ ba bãlãa jaa ɛ, ka a 'yɛr nɔ̃ɔ nyã na ɪ a yelmãɛ na be a yɪ sɛ̃ sɔ̃ɔ jaa.

VI A bala a nɪbɛ na tɪɛr ɪka bala lɛ ɪ a nɪyɔ̃ɔnsɪ, tɪchɛ a lɛ ban be maa ba nyɛ a ba tɛɛ taa ɛ. Nãaŋmɪn ba kaara nɪsaal nie tɪ tɔɔrɔ a wʊ 'yɛr ɛ. A nɪdierbe bala ba 'yɛr 'yɛr jaa lɛ pʊɔ a maa 'yɛr 'lɔ pɔ ɛ.

VII Tɪchɛ ban wa bɔ̃ɔn an ɪ yelmãɛ ɪka Nãaŋmɪn lɛ de a 'yɛr nɔ̃ɔ nyã kʊ ma ɪka n mʊɔl kʊ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, nɪtãa lɛ a Nãaŋmɪn na de a 'yɛr nɔ̃ɔ nyã kʊ a Pita ɪka wʊ mʊɔl kʊ a bala na ɪ a Juu nɪbɛ.

VIII Nãaŋmɪn lɛ tõ a wʊ tõmɔ̃ tu a Pita pɔ maal wʊ ɪka wʊ ɪ a Juu nɪbɛ nɪtõnãa, 'lɔ lɛ mɪ tõ a wʊ tõmɔ̃ tu a maa pɔ tõ ma ɪka n chen a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ pɔ.

IX A Jemesɪ nɪ a Pita nɪ a Jɔɔn ban dɔ̃ɔ bɔ̃ɔn fɪka lue, ban wa nyɛ bɔ̃ɔn a wãɛfʊ 'lɔ a Nãaŋmɪn na kʊ ma, ba de sɪn nuur ayi nɪ nɛbɔ̃'yen maa nɪ a Banabasɪ, na ba wiil ɪka sɪ tara na nɛbɔ̃'yen, na ba sɔɔ ɪka sɪ chen a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ pɔ tɪchɛ ka ba mɪ chen a bala na ɪ a Juu nɪbɛ pɔ.

X Yele bõ'yen ban 'yɛr kʊ sɪ lɛ ɪka sɪ tɪɛrɛ a nɔ̃n dẽme. A yele nyã nɪ wʊ ju mɪ lɛ n mɪ mʊ̃ɔ nɪbir ɪka n maal.

XI A Pita na wa tɪ wa a Antiok, n gɔ̃ wʊ̃n a nɪyɔɔ niem bojũu wʊ maal bɔr chãa pɔ.

XII Sɛrɛ tɪchɛ ka a nɪbɛ bamɪne yi a Jemesɪ sɛ̃ wa, 'lɔ nɪ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, ma 'mantaa dire. Tɪchɛ ban wa wa baar, wʊ oon wʊ mãɛ yin a ba pɔ, bojũu wʊ joro na a bala na ɪ a yɔŋmarba dãbãɛ.

XIII A Juu nɪbɛ bamɪne pʊɔ wʊ naa a nɛɛr ayi yele nyãna pɔ, ka a Banabasɪ gba tɪɛr mɪ bũbur a ba yele nyãna jũu.

XIV Ɪn wa nyɛ bɔ̃ɔn ɪka baa maala a lɛ na tor nɪ a yelmãɛ 'yɛr nʊ̃ɔ nyãna ɛ, n 'yɛr kʊ a Pita a ba jaa niem, "A fʊ̃ʊ ɪn Juu nɪrɛ, tɪ na fʊ kpɪɛrɛ fɪka a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ kaar ɛ. Ŋmɪnɛ lɛ fɔn ɪ fɪr a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, ka ba kpɪɛrɛ fɪka a Juu nɪbɛ?

XV A sɪn ban dɔɔ ka sɪ ɪ Juu nɪbɛ, saa ɪ nɪyor na ɪ yelbe-ɪrbɛ kaar ɛ.

XVI Sɪ bɔ̃ɔn naa ɪka, nɪrɛ yele kʊ̃ tʊ̃ɔ tor wʊ̃n turo a nɛbinsɪ jũu ɛ, tɪchɛ a wʊ yele na tor a Yesu Kɪrɪsɪto wʊ̃n sɔɔ de jũu. Lɛ lɛ a sɪn mɪ gba sɔɔ de a Yesu Kɪrɪsɪto ka a sɪ yele tor, ka a kʊ̃ ɪ a nɛbinãa sɪn turo jũu ɛ. Ala ɪ a nɛbinãa tufʊ jũu lɛ, nɪrɛ jaa yele kʊ̃ tor Nãaŋmɪn sɛ̃ ɛ.

XVII "Ala ɪ sɪ mʊɔrɔ naa ɪka a sɪ yele a tor a Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ, tɪchɛ ka a ɪ yelmãɛ ɪka a sɪn mãɛ ɪn yelbe-ɪrbɛ, ka ala be a lɛ, a Kɪrɪsɪto pʊɔrɔ naa a yelbier 'yɔ̃ɔnɔ̃ bɪɪ? Yelmãɛ jaa, a ba ɪ lɛ lɛ ɛ!

XVIII Ala ɪ n lɛ mɛn a bonsɪ ala ɪn sɔ̃ɔ bar, n maal a lɛ wiil ɪka n ɪn a nɛbinãa sɔ̃sɔ̃ɔnɔ̃.

XIX Bojũu a tu naa a nɛbinãa pɔ, ka n kpi kʊ a nɛbinãa, ka a lɛ na sʊ̃ʊ ma ka n be be kʊ Nãaŋmɪn.

XX Ba 'mantaa kpa maa nɪ a Kɪrɪsɪto a daa ju. A ba lɛ ɪ maa lɛ lɛ be be go ɛ, tɪchɛ a Kɪrɪsɪto lɛ be a n 'yɔ̃ɔ. A nyɛvʊr nyã ɪn pãa ben a ãgãn pɔ, n ben be nɪ a sɔɔfʊ ɪn sɔɔ a Nãaŋmɪn Bie, 'lɔ lɛ nʊ̃ ma, na wʊ de a wʊ mãɛ kʊ ma.

XXI N ba 'yɛr ɪka a Nãaŋmɪn wãɛfʊ ba ɪ ɛ, bojũu ala ɪ nɪrɛ na tʊ̃ɔn 'yɛr faa a wʊ mãɛ a nɛbinãa jũu, ka lɛ a Kɪrɪsɪto kũu ba tara tɔ̃nɔ̃ jaa ɛ!"

III

I A yɪn Galatiya jɔlɔ dẽme. An lɛ bɛl yɪ ka a nʊ̃mɔ̃ yɪ? A yɪ nɪbir lɛ ba nyɔɔ a Yesu Kɪrɪsɪto yin a nɪyɔɔ niem kpa a daa ju.

II Yele bʊ̃'yen lɛ n bʊɔrɔ ɪka n bɔ̃ɔ yi a yɪ sɛ̃. Yɪ nyɛn a Nãaŋmɪn Sɪɛ a nɛbinãa yɪn turo bɪɪ a lɛ yɪn wʊ̃ na yɪ sɔɔ?

III Yɪ lɛɛ bɔ̃ɔ yɛ̃ ɔ. Yɪn piel a Nãaŋmɪn Sɪɛ, yɪ pãa bʊɔrɔ naa ɪka yɪ baar yɪn kpɛ̃ɔ pɔ bɪɪ?

IV A yɪ dɔɔyɛ difʊ ba lɛ tara tɔ̃nɔ̃ bɪɪ? Yelmãɛ a ba ɪ pɔrɔ ɛ.

V Nãaŋmɪn kʊ yɪn a wʊ Sɪɛ tɪ tʊ̃ nɛ'maa tʊ̃mɔ̃ a yɪ pɔ, yɪn sɔɔ a nɛbinãa jũu bɪɪ yɪn sɔɔ a lɛ yɪn wʊ̃?

VI De man a Abraham kaa, wʊ "Sɔɔn de Nãaŋmɪn, ka a lɛ vɛ̃ ka wʊ ɪ nɪtor." *(A Pielfʊ Gãn 15:6)*

VII Bɔ̃ɔ a par ɪka a bala na sɔɔ Nãaŋmɪn lɛ ɪ a Abraham bibiir.

VIII A Nãaŋmɪn gãn dɔ̃ɔ 'yɛr ɪka Nãaŋmɪn na 'yɛr faa a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, a ba sɔɔfʊ jũu. Nãaŋmɪn den nie 'yɛr a 'yɛr nʊ̃ɔ kʊ a Abraham ɪka, "A paalsɪ ba jaa na nyɛn sʊ̃ʊfʊ tu a fʊ 'yɔ̃ɔ." *(A Pielfʊ Gãn 12:3)*

IX A lɛ jũu, a bala jaa na sɔɔ de na nyɛn sʊ̃ʊfʊ pʊɔ a Abraham pɔ. 'Lɔ lɛ ɪ a nɪrɛ na tara sɔɔfʊ.

X Bala jaa na dɪɛl a nɛbinãa tufʊ ben pɔ 'yɔ̃ɔfʊ pɔ, bojũu a sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, "Pɔ 'yɔ̃ɔfʊ turo na a nɪrɛ 'lɔ na ba turo a yelsɪ a jaa a nɛbinãa gãn pɔ ɛ." *(Mosesɪ Gãma Na Tu Anũu 27:26)*

XI A ɪn yelmãɛ ɪka nɪrɛ jaa kʊ nyɛ faa fʊ a Nãaŋmɪn niem a nɛbinãa 'yɔ̃ɔ ɛ, bojũu "A nɪrɛ 'lɔ na tara sɔɔfʊ tor naa, wʊn tara na nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ." *(Habakuk 2:4)*

XII A nɛbinãa ba be sɔɔfʊ pɔ ɛ, tɪchɛ "Nɪrɛ 'lɔ na maala a lɛ a nɛbinãa na 'yɛr, na tara na nyɛvʊr." *(Mosesɪ Gãma Na Tu Ata 18:5)*

XIII Kɪrɪsɪto faa sɪ naa a nɛbinãa pɔ 'yɔ̃ɔfʊ pɔ, na wʊ lɪɛb ɪ pɔ 'yɔ̃ɔfʊ kʊ sɪ, bojũu a sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, "Pɔ 'yɔ̃ɔfʊ turo na a nɪrɛ 'lɔ na yɔɔl tɪɛ ju." *(Mosesɪ Gãma Na Tu Anũu 21:23)*

XIV Wʊ faa sɪ naa ka a sʊ̃ʊfʊ ala a Abraham na nyɛ, ka a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ mɪ na nyɛ tu a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ, ka a sɔɔfʊ jũu, ka sɪ nyɛ a Nãaŋmɪn Sɪɛ nɛtɪraa.

XV N yɛɛr, vɛ̃ ka n de man a bɪbir jaa nyɛvʊr pɔ, nɪrɛ wa faa 'yɛr 'yɛr bin baar, nɪrɛ jaa maa lɛ 'yɛr 'yɛr dɔɔl ɛ, bɪɪ ŋmaa bar ɛ. Lɛ nɪ wʊ ju mɪ lɛ a nɛtɪraa.

XVI Nãaŋmɪn dɔ̃ɔ tɪr a wʊ nɛɛ kʊ Abraham nɪ a wʊ bir. A Nãaŋmɪn gãn ba 'yɛr ɪka bʊ̃bie ɛ, naa wiil fɪka biyɔɔ ɛ, tɪchɛ wʊ 'yɛr ɪka, "A fʊ bir," *(A Pielfʊ Gãn 12:7)* Nɪbʊ̃'yen tɛɛ lɛ, 'lɔ lɛ ɪ a Kɪrɪsɪto.

XVII Maa 'yɛr nɪ nyã ɪka a nɛbinãa na wa a yuom kɔɔr anaar dɔɔl lɪjɛr nɪ pie (430) puor ba sɔ̃ɔ a nɛtɪraa 'lɔ a Nãaŋmɪn na dɔ̃ɔ 'yɛr ɛ, na wʊ sɔ̃ɔ a nɛtɪraa ɛ.

XVIII Ala ɪ a bonsɪ ala sɪn wa nyɛ a Nãaŋmɪn sɛ̃ ɪ naa a nɛbinãa tufʊ jũu lɛ, a ba lɛ ɪ a nɛtɪraa yele lɛ go ɛ, tɪchɛ an ɪ a Nãaŋmɪn wãɛfʊ lɛ wʊ de tɪr nɛɛ kʊ a Abraham.

XIX Bo lɛ so Nãaŋmɪn na wa bɪɛr tɪr a nɛbinãa? Wʊ pʊɔn 'yɔ̃ɔ ban ba sɔɔ jũu tɪ tãn a sɔ̃ɔ 'lɔ a Bir 'lɔ wʊn tɪr a nɛɛ na wa. A malakasɪ lɛ waan a nɛbinãa nyã, tɪchɛ

Mosesɩ na ɩ a 'ma'maala lɛ be a ba chara pɔ.
XX 'Ma'maala maa ara kʊ gbul bʊ̃'yen ɛ, tɩchɛ Nãaŋmɩn 'lɔ ɩn bʊ̃'yen tɛɛ.
XXI Ka a lɛ wiil ɩka a nɛbinãa sɔ̃ɔn a Nãaŋmɩn nɛtɩraa ala bar bɩɩ? Kai. Ala ɩ a nɛbinãa kʊrɔ na nɩrɛ nyɛvʊr, nɩrɛ jaa na ɩn nɩtor tu a nɛbinãa jũu.
XXII Tɩchɛ a Nãaŋmɩn gãn 'yɛr ɩka a yelbier nyɔ̃ɔn a wɛr nɩbɛ ba jaa pɔɔ die pɔ, ka a lɛ a Nãaŋmɩn na tɩr a nɛɛ kʊ a bala na sɔɔ de a Yesu Kɩrɩsɩto na nyɛ.
XXIII Sɛrɛ tɩchɛ ka a sɔɔfʊ wa wa, sɩ dɔ̃ɔ ɩ a nɛbinãa nɩpɔɔrsɩ, naa pɔɔ sɩ tɩ tãn a sɔ̃ɔ 'lɔ a sɔɔfʊ na wa nyɩr.
XXIV Nãaŋmɩn kʊn a nɛbinãa sɔr ka wʊ na de sɩ nie chiin a Kɩrɩsɩto sɛ̃, ka sɩ na nyɛ faafʊ tu a sɔɔfʊ pɔ.
XXV Põpãanyã a sɔɔfʊ na wa tɩ wa, saa lɛ chɛnɛ be a nɛbinãa pĩlem ka wʊ kaara sɩ ɛ.
XXVI Yɩ jaa ɩn Nãaŋmɩn bibiir yɩn sɔɔ Yesu Kɩrɩsɩto jũu,
XXVII bojũu ba so yɩn a Nãaŋmɩn kɔ̃ɔ 'yɔ̃ɔ a Kɩrɩsɩto pɔ, ka wʊ pɔɔ yɩ fɩka fɔbaa.
XXVIII Ka bamɩne ba lɛ ɩ Juu nɩbɛ bɩɩ baa ɩ Juu nɩbɛ ɛ, ka bamɩne mɩ ɩ gbãgbaar bɩɩ ka bamɩne ɩ sumɩne ɛ, ka bamɩne ba lɛ ɩ dɔɔr bɩɩ mɩ ɩ pɔbɔ ɛ. Bojũu yɩ jaa ɩn bʊ̃'yen a Yesu Kɩrɩsɩto 'yɔ̃ɔ.
XXIX Ala ɩ yɩ ɩn a Kɩrɩsɩto sofʊ, yɩ pãa ɩn a Abraham bir, na yɩ pʊɔ a Abraham na di a Nãaŋmɩn nãbonsɩ ala wʊn tɩr a nɛɛ kʊ wʊ.

IV

I A maa 'yɛr nɩ nyã, a bʊ̃dire bie gba wʊn ɩ bibile, tɩchɛ waa be wʊ yʊ̃ nɩ a gbãgbaa ɛ, an sɔɔ ɩ 'lɔ lɛ so a bonsɩ a jaa.
II Gugurbo nɩ a kpãɛn dẽme ma pire naa bie nyãna tɩ tãn a sɔ̃ɔ 'lɔ a sãa na 'yɔ̃ɔ.
III Lɛ nɩ wʊ ju mɩ lɛ, sɩn dɔ̃ɔ ɩ a bibiir, sɩ dɔ̃ɔ ɩ a wɛr gbãgbaar be kpãɛn bonsɩ pĩlem.
IV Tɩchɛ a sɔ̃ɔ na wa ta, Nãaŋmɩn tʊ̃n a wʊ Bie ka pɔɔ dɔɔ wʊ tun a nɛbinãa pɔ,
V ka wʊ na faa a bala na be a nɛbinãa pĩlem, ka sɩ tara sɔr ɩ a wʊ bibiir.
VI Yɩn ɩ a Nãaŋmɩn bibiir jũu, Nãaŋmɩn tʊ̃n a wʊ Bie Sɩɛ ka wʊ wa kpɛ a sɩ nyãn pɔ a sɩ ma bʊɔlɔ wʊ, sɩ Sãa.
VII A lɛ jũu, yaa lɛ chɛnɛ ɩ gbãgbaar ɛ, tɩchɛ yɩ ɩn a wʊ bibiir. Yɩn ɩ a wʊ bibiir baar, yɩ ɩn a wʊ bʊ̃dirbe.
VIII A kõro yɩn ba dɔ̃ɔ bɔ̃ɔ Nãaŋmɩn ɛ, yɩ dɔ̃ɔ ɩ gbãgbaar kʊ a tɩbɛ ala yɩn ba bɔ̃ɔ ɛ.
IX Tɩchɛ põpãanyã yɩn bɔ̃ɔ Nãaŋmɩn bɩɩ Nãaŋmɩn na wa bɔ̃ɔ yɩ baar, ŋmɩnɛ lɛ a lɛ ɩ ka yɩ lɩɛb a yɩ tɩɛr 'yɔ̃ɔ a bonsɩ ala na bal ka a ba turfʊ ɩ põsɔ̃ɔ? Yɩ chɛnɛ na bʊɔrɔ ɩka yɩ lɛ ɩ a ba gbãgbaar bɩɩ?
X Yɩ tara na bɩbir pɛ̃nsɩ, nɩ chuur pɛ̃nfʊsɩ nɩ sɔ̃ɔsɩ nɩ yuomo pɛ̃nfʊsɩ.
XI Dãbãɛ kpɛ ma naa, ka n tɩɛr ɩka a maa tʊ̃mɔ̃ ɩn tʊ̃ a yɩ pɔ ɩn pɔrɔ.
XII N yɛɛr, n sʊɔrɔ yɩ naa, yɩ be a lɛ ɩn be, bojũu n mɩ dɔ̃ɔ be a lɛ yɩn be. Yaa maal ma yelbier jaa ɛ.
XIII Yɩ bɔ̃ɔn naa an ɩ baal jũu lɛ so ka n dɔ̃ɔ nie mʊɔl a 'yɛr nʊ̃ɔ kʊ yɩ.
XIV A maa baal gba na dɔ̃ɔ ɩ bɛɛr kaa kʊ yɩ tɩchɛ yaa tɔr ma bar ɛ, yɩ sɔɔn de ma Nãaŋmɩn malaka kaar, fɩka Yesu Kɩrɩsɩto.
XV Bo lɛ ɩ a yɩ chɩlfʊ? In tʊ̃ɔ 'yɛr yelmãɛ ɩka ala ɩ yɩn taa tʊ̃ɔ maal a lɛ, yɩn taa loor a yɩ nɩbie kʊ ma.
XVI Põpãanyã n ɩn a yɩ dɔ̃sʊɔ ɩn 'yɛr a yelmãɛ kʊ yɩ bɩɩ?
XVII A nɩbɛ bala na bʊɔrɔ ɩka yɩ wa a ba sɛ̃, a ba tɩɛr ba vɩɛl ɛ. A lɛ ban bʊɔrɔ lɛ ɩka yɩ ŋmaa yi na yɩ ɩ sʊ̃ʊfʊ kʊ ba.
XVIII A vɩɛl na ɩka yɩ tara sʊ̃ʊfʊ sɔ̃ɔ, ala ɩ a lɛ yɩn tɩɛr vɩɛlɛ na, na yɩ ma maala a lɛ sɔ̃ɔ jaa, tɩchɛ ata ɩ fɩka maa wa be a yɩ sɛ̃ tɛɛ ɛ.
XIX N yɛɛr, a yɩ yele wõnõ ma naa fɩka pɔɔ na dɔɔrɔ bie kaar, tɩ ta a sɔ̃ɔ 'lɔ yɩn be a lɛ a Yesu Kɩrɩsɩto na be.
XX N ta bʊɔrɔ naa fɩka n be a yɩ sɛ̃ a põpãanyã naa ta lɩɛb a n kɔkɔr bojũu a yɩ yele wõnõ ma naa.
XXI Yɩ 'yɛr kʊ ma, a yɩn bala na bʊɔrɔ ɩka yɩ ɩ a nɛbinãa turbo, yaa bɔ̃ɔ a lɛ a nɛbinãa na 'yɛrɛ bɩɩ?
XXII A sɛb a Nãaŋmɩn gãn pɔ ɩka, Abraham tara na bibiir ayi, a gbãgbaa pɔɔ lɛ dɔɔ a ãsʊɔ, ka a sumɩne mɩ dɔɔ a ãsʊɔ.
XXIII A bie 'lɔ na ɩ a gbãgbaa pɔɔ bie, ba dɔɔ wʊn tu a lɛ nɩsaal na guor, tɩchɛ a 'lɔ mɩ na ɩ a sumɩne bie, ba dɔɔ wʊn tun a Nãaŋmɩn nɛtɩraa pɔ.
XXIV Sɩn tʊ̃ɔ de a pɔbɔ banyãna ayi man nɛtɩrsɩ ayi. Haga lɛ dɔɔ a gbãgbaa bibiir. 'Lɔ lɛ ara kʊ a nɛtɩraa 'lɔ a Nãaŋmɩn na maal a Sinai Tɔ̃ɔ ju.
XXV Haga ara na kʊ a Sinai Tɔ̃ɔ na be a Arabɩya fɩka a dɩna Jerusalɛm, bojũu 'lɔ lɛ dɔɔ a wʊ bibiir ka ba ɩ a nɛbinãa gbãgbaar.
XXVI Tɩchɛ a Jerusalɛm 'lɔ na be a saaju son wʊ mãɛ, 'lɔ lɛ ɩ a sɩ ma.
XXVII Bojũu a sɛb a Nãaŋmɩn gãn pɔ ɩka, “Tara pʊpɛl, a fʊ̃ʊ pɔɔ abbaa, na ba dɔɔ bibiir ɛ. Yiele ŋmiere nɩ chɛlsɩ, fʊ̃ʊ nyã na ba wʊ̃ bie dɔɔfʊ tuo ɛ. A pɔɔ nyã na ba dɔ̃ɔ dɔɔ ɛ, bojũu a wʊ bibiir waan gar a pɔɔ 'lɔ na kul sɩrɛ.” *(Isaiya 54:1)*
XXVIII Põpãanyã, yɩn a n yɛɛr, yɩ kaara fɩka a Isaakɩ na ɩ a Nãaŋmɩn nɛtɩraa bibiir.
XXIX A sɔ̃ɔ 'lɔ ban dɔɔ a bie 'lɔ a ãgãn pɔ, wʊ ge naa a bie 'lɔ ban dɔɔn a Nãaŋmɩn Sɩɛ kpɛ̃ɔ. Lɛ mɩ lɛ a põpãanyã.

XXX Tıchɛ bo lɛ a Nãaŋmın gãn 'yɛr? "Dii a gbãgbapɔɔ nı a wʊ bie bar, bojũu a bie 'lɔ na ı a gbãgbapɔɔ bie kʊ 'mataa din a Nãaŋmın nãbonsı nı a bie 'lɔ a sumıne na dɔɔ ɛ." *(A Pielfʊ Gãn 21:10)*

XXXI A lɛ jũu n yɛɛr, saa ı a gbãgbaa pɔɔ bibiir ɛ, tıchɛ sı ın a pɔɔ sumıne bibiir.

V

I A Kırısıto faa sı naa, ala lɛ so ka sı so sı mãɛ. A lɛ jũu, yı pãa ara kpɛ̃ɔ na yı ta lɛ de yı mãɛ 'yɔ̃ɔ gbãgbaa tʊ̃mɔ̃ pɔ ɛ.

II Yı 'yɔ̃ɔ a n 'yɛrbie jãnɛ. Maa Pɔɔl lɛ 'yɛrɛ kʊrɔ yı ıka ala ı yı ŋman a yı yɔı, a Kırısıto kʊ tara tɔ̃nɔ̃ kʊ yı ɛ.

III N lɛ bɔ̃ɔ 'yɛrɛ kʊrɔ yı yelmãɛ jaa ıka nırɛ 'lɔ jaa na ŋmaa yʊɔr tara na sɔr ıka wʊ sɔɔ a Juu nıbɛ nɛbinsı a jaa.

IV A yın bala na bʊɔrɔ ıka yı nyɛ faafʊ tu a nɛbinãa 'yɔ̃ɔ, ŋmaan yi a Kırısıto 'yɔ̃ɔ, yı ŋmaan yi a Nãaŋmın wãɛfʊ pɔ.

V Tıchɛ a sɔɔfʊ jũu, sı chılɛ na nıbijıɛ ıka sın nyɛn a Sıɛ tıɛrtɔ jie yeltorsı.

VI A Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ, ka nırɛ ŋmaan yʊɔr bıı ka waa ŋmaa yʊɔr ɛ, a ba wiil yele jaa ɛ. A yele 'lɔ na fɛr lɛ ıka sɔɔfʊ na wile wʊ mãɛ tun nɔ̃fʊ pɔ.

VII Yı dɔ̃ɔ joro jovıla, an lɛ ŋmaa yı sɔr ıka yı ta sɔɔ a yelmãɛ ɛ?

VIII A sʊɔrfʊ nyã bʊrɔ ba yi a nırɛ 'lɔ na bʊɔl yı sɛ̃ ɛ.

IX Fıka dãbıl bãlãa na ma vɛ̃ ka jɔ̃ vɔ̃, lɛ lɛ yele jaa pʊʊr bile ma sɔ̃ɔ yelyɔɔ.

X N tara na sɔɔfʊ a sı Soro 'yɔ̃ɔ ıka yı kʊ tıɛr tıɛr yuo ɛ. A nırɛ 'lɔ jaa na vɛ̃ ka a yı tıɛr va vire na nyɛn gefʊ.

XI N yɛɛr, ba kɔ̃ ge ma ɛ, ala ı n 'yɛr yʊɔr ŋmaafʊ 'yɛr. A lɛ wiil ıka a Yesu daa suur difʊ baar naa.

XII In naa bʊɔrɔ na ıka a bala na ba vɛ̃ ka a yı tıɛr gãna jibɔ̃'yen nı a ba yʊɔr ŋmaafʊ yele ɛ, ba ŋme a ba mãɛ lãma.

XIII Yın a n yɛɛr Nãaŋmın na bʊɔl ka yı so yı mãɛ, tıchɛ yı ta de a yı mãɛ sofʊ nyãna maala nı yelbier ɛ, tıchɛ yı de a mãɛ sofʊ nyã, na yı tʊ̃nɔ̃ kʊrɔ taa nı nɔ̃fʊ.

XIV A Nãaŋmın nɛbinsı a jaa, ba den sɛb 'yɛrbibɔ̃'yen tɛɛ, "Nɔ̃ a fʊ tɔ sʊɔ a fʊ mãɛ kaar." *(Mosesı Gãma Na Tu Ata 19:18)*

XV Yın maa wa sɔɔ dɔ̃nɔ̃ taa na yı ɔɔrɔ taa, yı bɔ̃ɔnɔ̃ sɔ̃, na yı taa sɔ̃ɔ taar ɛ.

XVI A lɛ jũu, n 'yɛrɛ na kʊrɔ yı ıka yı kpıɛrɛ lɛ a Nãaŋmın Sıɛ na wile, na yı ta maala a lɛ a ãgãn na bʊɔr ɛ.

XVII Bojũu bon 'lɔ a ãgãn na bʊɔrɔ ba ı a bon 'lɔ a Nãaŋmın Sıɛ na bʊɔr ɛ. Bon 'lɔ a Nãaŋmın Sıɛ mı na bʊɔrɔ ba ı a bon 'lɔ a ãgãn mı na bʊɔr ɛ. A ma jɛɛrɛ nı taa na a na ŋmaa yı sɔr ka yı kʊ tʊ̃ɔ maal a lɛ yın bʊɔr ɛ.

XVIII Tıchɛ ala ı Nãaŋmın Sıɛ ben a yı pɔ, yaa lɛ chɛnɛ ı a nɛbinãa gbãgbaar ɛ.

XIX A ãgãn bʊ̃bʊɔrsı ma gãn chãa pɔ, ala lɛ a anyãna sɛ̃fʊ, nı dɛɛr maalfʊ, nı jɔl dãɛn,

XX nı tıbɛ puorfʊ, nı sɔyele, nı 'laarfʊ, nı nɛchırɛ, nı nyuur, nı suur, nı mãɛ 'mɔɔfʊ, nı ootaa,

XXI nı nyuur, nı dãa buufʊ, nı dãnyugbulo, nı a ala na nyɛtãan a anyãna. N kpãana yı naa nıtãa a lɛ ın dɔ̃ɔ de nie kpãa yı ıka, a bala na maala a anyãna, kʊ̃ kpɛ a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ pɔ ɛ.

XXII Tıchɛ anyã lɛ ı a Nãaŋmın Sıɛ wʊ̃mɔ̃, nı nʊ̃fʊ, nı chılfʊ, nı nyã'maar, nı kãnyir, nı nıbaal kaafʊ, nı vıla maalfʊ, nı yelmãɛ,

XXIII nı jomm ıfʊ, nı mãɛ nyɔɔfʊ. Nɛɛ jaa ba be be gar a anyãna ɛ.

XXIV A bala na be a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ kpan a ba ãgãn nı a wʊ vɔlaa a daa ju.

XXV Ala ı sın nı a Nãaŋmın Sıɛ lɛ 'mataa kpıɛrɛ, yı vɛ̃ ka sın nı a 'lɔ 'mataa chiine.

XXVI Yı ta vɛ̃ ka sı wile sı mãɛ na sı 'yɔ̃ɔnɔ̃ taa suur, tara taa nı nyuur ɛ.

VI

I N yɛɛr, ala ı ãsʊɔ wa maal yelbier bɔr a sɔɔfʊ sɔr pɔ, fʊ̃ʊ nyã na tara a Nãaŋmın Sıɛ, tɔɔ wʊ 'yɔ̃ɔ a sɔr pɔ nı mãɛ siirfʊ. Tıchɛ gu a fʊ mãɛ na fʊ mı taa lo a bɛɛr kaa pɔ ɛ.

II Yı tuoro taa a yelwõnsı. Yın wa ırɛ a lɛ, yı turo naa a Kırısıto nɛɛ.

III Ala ı nırɛ wa tıɛr ıka wʊ ın bon kɔ̃ɔ a sɔ̃ɔ 'lɔ wʊn ba ı bon jaa ɛ, wʊ mãɛ lɛ wʊ bɛlɛ.

IV Nırɛ jaa wʊ ma bɛɛr a wʊ mãɛ tʊ̃mɔ̃ kaa tı na wʊ pãa chıɛrɛ a nyãa na wʊ ta de a wʊ tʊ̃mɔ̃ mana nı a wʊ taaba tʊ̃mɔ̃ ɛ.

V Bojũu ãsʊɔ na ma tuon a wʊ mãɛ tuor.

VI A bala ban wiil, ba mı pʊ̃ a ba bʊ̃tarsı kʊ a bala na wile ba.

VII Yı ta bɛlɛ yı mãɛ ɛ, nırɛ kʊ̃ tʊ̃ɔ la Nãaŋmın ɛ. A bon 'lɔ fʊn bʊr, 'lɔ lɛ fʊn ŋma.

VIII Fʊ̃ʊ nyã na bʊr a ala na ı a ãgãn vɔlaa, fʊn ŋman bʊ̃dɛbɛ. Ala ı fʊ bʊr a ala na pɛlɛ a Nãaŋmın Sıɛ pʊɔ, na tun a Sıɛ pɔ ŋma nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ.

IX Yı ta vɛ̃ ka sı bal nı vıla maalfʊ ɛ, bojũu sın ŋma naa a ŋmafʊ sɔ̃ɔ, sın baa wa tɛɛ bar ɛ.

X A lɛ jũu, sın wa nyɛ vuo, yı vɛ̃ a sı de maal vıla kʊ nırɛ jaa, na sı mɔ̃ maal yɔɔ jaa kʊ a bala na be a sɔɔfʊ pɔ.

XI Maa wa sɛɛrɛ nı a maa mãɛ nũu, nyɛ lɛ a sɛbie na ma ı a bɛrɛ jã.

XII A bala na bʊɔrɔ ıka ba wile a ba mãɛ a ãgãn pɔ, bala lɛ bʊɔrɔ ıka ba fır yı ka yı ŋma a yɔı. A yele 'lɔ yɔɔ ban ırɛ a lɛ, baa bʊɔrɔ ıka ba nyɛ gefʊ a Kırısıto daa jũu ɛ.

XIII A bala gba mı na ŋma a yɔı ba turo a nɛbinãa ɛ, tıchɛ ba bʊɔrɔ naa ıka yın yı

ŋma a yı yɔı ka ba na chıɛrɛ nyãa ıka bala lɛ ŋma yı.

XIV N taa ırɛ wa chıɛrɛ nyãa bon jaa 'yõɔ ka ala ba wa ı a sı Soro Yesu Kırısıto daa ba lɛ ɛ. A lɛ jũu lɛ so, ka a wɛr nyã ju ba tara tõnõ kʊ ma ɛ, ka mı ba ı bon jaa kʊ a wɛr ɛ.

XV Ala ı nırɛ ŋmaan yʊɔr bıı ka 'lɔ ba ŋmaa yʊɔr ɛ, a ba wiil yele jaa ɛ, tıchɛ a lɛ na sɛɛ lɛ ıka nırɛ wʊ nyɛ dɔɔ paalaa.

XVI A bala jaa na turo a sɔr nyãna, nyã'maar nı nıbaal kaafʊ wʊ be a ba sẽ. Ba la lɛ a Nãaŋmın kaa ir.

XVII An yi a põpãanyã chiine, nırɛ jaa wʊ ta lɛ 'yõɔ ma yele go ɛ, bojũu a Yesu fɛlsı ben a n ãgãn pɔ.

XVIII N yɛɛr, ka a sı Soro Yesu Kırısıto wãɛfʊ, a be a yı sıır pɔ. A ı a lɛ.

A PƆƆL GÃN WƱN SƐB KƱ A NÃAŊMIN PUORBO NA BE A EFESUS

I Maa Pɔɔl a Nãaŋmın na sɔɔ ka n ı a Yesu Kırısıto nıtõnãa lɛ sɛɛrɛ kʊrɔ a yın na ı a Nãaŋmın nıbɛ be a Efesus na yı sɔɔ de a Yesu Kırısıto.

II Wãɛfʊ nı nyã'maar na yi a sı Sãa Nãaŋmın nı a sı Soro Yesu Kırısıto sɛ̃ a be a yı sɛ̃.

III Pɛɛfʊ wʊ ta a Nãaŋmın, 'lɔ lɛ ı a sı Soro Yesu Kırısıto Sãa. Wʊn de a Sıɛ yelsõn a jaa na be a saaju na wʊ sõʊn sı, sın be a Kırısıto 'yɔ̃ɔ jũu.

IV Bojũu wʊ dɔ̃ɔ ir sı 'yɔ̃ɔ a Kırısıto pɔ, tı na wʊ wa maal a wɛr ka sı na ı chɛchɛ na sı kõ tara chɛfʊ a wʊ niem ɛ, a wʊ nõfʊ jũu.

V Nãaŋmın den nie ir sı ka sı ı a wʊ bibiir tu a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ. A ı naa a wʊ bɔfʊ naa pɛl a wʊ pʊɔ.

VI Ala lɛ so a sı pɛɛrɛ a Nãaŋmın maal vıla kpɛ̃ɛ nyã wʊn maal sı na wʊ kʊ sı a wʊ Binõnãa.

VII A wʊ 'yɔ̃ɔ lɛ sı nyɛ faafʊ tu a wʊ jãı jũu. Sı nyɛn vɛ̃ kʊfʊ, an ı a Nãaŋmın wãɛfʊ bɛrma naa.

VIII Wʊ maal sın vıla tı põn bar, na wʊ kʊ sı par bɔ̃ɔfʊ nı yɛ̃ a jaa.

IX An ı wʊ vɛ̃n ka sı bɔ̃ɔ a yelsɔɔlaa na be a wʊ tıɛr pɔ, a ala wʊn bʊɔrɔ ıka wʊ maal a Kırısıto 'yɔ̃ɔ.

X Ka a ı sırɛ ıka, wʊn kaal a bonsı a jaa na be a saaju nı ala na be ka a tɛ̃e lɔ̃ɔ taa ka a nıkpɛ̃ɛ bʊ̃'yen kaara ba, 'lɔ lɛ ı a Kırısıto.

XI A wʊ 'yɔ̃ɔ lɛ Nãaŋmın ir sı, wʊ kãan ir sı a lɛ na ı a wʊ pʊtıɛr na wʊn maal yele a jaa ka a ı a lɛ wʊn bʊɔrɔ.

XII A ı naa lɛ, ka a sın na ı a nıdɔ̃ɔ na tara a Yesu a sı tıɛrtɔ jie ka ban pɛɛrɛ a Nãaŋmın.

XIII A yın mı dɔ̃ɔ pʊɔ a Kırısıto pɔ a sɔ̃ɔ 'lɔ yın wõ a yelmãɛ 'yɛr nɔ̃ɔ, a 'yɛr nyã na ı a yı faafʊ 'yɛr. Yın wa sɔɔ de wʊ, Nãaŋmın den a wʊ Sıɛ 'lɔ wʊn dɔ̃ɔ tır a nɛɛ 'yɔ̃ɔn yı jãnɛ.

XIV A Sıɛ nyã lɛ ı a tɛlma ıka sın nyɛ naa ala Nãaŋmın na tır a wʊ nɛɛ na wʊ faa a bala na ı a wʊ nıbɛ a sı pɛɛrɛ wʊ.

XV A nyã jũu lɛ so, maa na wõ a yı yele a lɛ yın sɔɔ de a sı Soro Yesu nı a lɛ yın nõ a Nãaŋmın nıbɛ.

XVI N ma dãna na Nãaŋmın a yı jũu, naa sʊɔrɔ Nãaŋmın kʊrɔ yı.

XVII Naa chɛnɛ sʊɔrɔ a tıır Sãa, 'lɔ lɛ ı a Nãaŋmın a Yesu Kırısıto na turo a wʊ nɛɛ ıka wʊ kʊ yı a Sıɛ yɛ̃, na wʊ wiil yı a wʊ mãɛ yelwiilsı, ka yı bɔ̃ɔ wʊ jaa chɛchɛ.

XVIII N sʊɔrɔ na Nãaŋmın ıka wʊ chılõ a yı tıɛr, ka yı bɔ̃ɔ a tıɛrtɔ 'lɔ jũu wʊn bʊɔl yı, ka yı kõ tara baal ɛ, tı na yın tı de a wʊ 'yɔ̃ɔfʊ nãbomo wʊn tır nɛɛ kʊ a wʊ nıbɛ.

XIX A wʊ kpɛ̃ɔ na gar a jaa kʊ a sın na sɔɔ de wʊ, a kpɛ̃ɔ nyãna lɛ wʊ tõn a kpɛ̃ɔ tõmɔ̃.

XX 'Lɔ lɛ wʊ de sãın a Kırısıto a kũu pɔ, na wʊ vɛ̃ ka wʊ jãnɛ a wʊ nũsʊ̃ɔ jie be a saaju.

XXI Wʊ gar a tʊ̃ɔfʊ a jaa, nı a kpãɛn dɛ̃me, nı a sıgãdaar ba jaa, nı a nıbɛrɛ ba jaa, a ba ı a bala na be be a dına tɛɛ ɛ, tı a bala na wa be be daar kɔ̃ɔ.

XXII Nãaŋmın den a bomo a jaa bin a wʊ gbɛɛ pĩlem, na wʊ ir wʊ ka wʊ ı a pupuorbiir gbulsı ba jaa ju,

XXIII na ı a wʊ ãgãn, ka ba sɛɛn wʊ jaa, 'lɔ lɛ sɛɛ ba jaa, a jiir a jaa.

II

I Yın 'lɔ, yı dɔ̃ɔ kpi be a yı maal dɛbɛ nı a yı yeldɛbɛ pɔ,

II ala pɔ lɛ yı dɔ̃ɔ be, na yı turo a wɛr nyã sɔı nı a 'lɔ na di a sɛsɛbɛ nãa Satan. A sıɛ nyã lɛ tõnɔ̃ a bawõnsı pɔ.

III Sı jaa mı dɔ̃ɔ be a lɛ a ba kaar maala a lɛ a ãgãn na bʊɔrɔ, na sı turo a sı tıɛr nı a ãgãn vɔlaa. Ka a Nãaŋmın suur mı dire nı sı a ba kaar.

IV Tıchɛ a Nãaŋmın nıbaal na waa jũu, ka wʊ nõ sı yɔɔ jaa.

V Wʊ maal sın ka sı 'mataa ir a Kırısıto a kũu pɔ an ı sı dɔ̃ɔ kpi a yeldɛbɛ pɔ, a wʊ wãɛfʊ lɛ wʊ faan sı.

VI Nãaŋmın 'mantaa sãın sı nı a Kırısıto ka sı 'mataa jãnɛ nı wʊ be a saaju.

VII A ı naa nıtɔ̃ ıka a ber ala na waara ka wʊ na wiil sı a wʊ wãɛfʊ na bɛr ma nı a wʊ maal vıla a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ.

VIII Bojũu a wʊ wãɛfʊ lɛ so yın nyɛ faafʊ tu a yı sɔɔfʊ pɔ, a ba yi a yı mãɛ sɛ̃ ɛ, Nãaŋmın kʊfʊ lɛ.

IX A ba ı yın tõmɔ̃ kɔ̃ɔ lɛ ka ãsʊɔ na chɛ nyãa ɛ.

X Sı ı naa Nãaŋmın nũu bʊ̃maalsı wʊn mɛ a Kırısıto 'yɔ̃ɔ, ka sın tõnɔ̃ tõsʊ̃n ala wʊn de nie chɔɔr bar ka sı tõnɔ̃.

XI A lɛ jũu, yı tıɛr kaa a kõro a yın na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, ka a Juu nıbɛ bʊɔlɔ yı a, yɔrwʊʊr dɛ̃me, tı bʊɔlɔ a ba mãɛ a yɔrŋmaar dɛ̃me, na ı a ãgãn nyã tɛɛ yele.

XII Yı tıɛr kaa a sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ ıka yaa bɔ̃ɔ a Kırısıto ɛ, ka yın yaa mı pʊɔ a Isıral nıbɛ pɔ ɛ, na yaa pʊɔ a nɛtırsı ala a Nãaŋmın na tır a wʊ nɛɛ kʊ a Juu nıbɛ ɛ. Yaa tara tıɛrtɔ jie ɛ, na yaa lɛ bɔ̃ɔ Nãaŋmın ɛ.

XIII Yın bala na dɔ̃ɔ jãa tıchɛ põpãanyã, yı wa gbʊr a Yesu Kırısıto na yı be a wʊ 'yɔ̃ɔ a wʊ jãı jũu.

XIV Bojũu, a Yesu mãɛ lɛ ı a sı nyã'maar, na wʊ maal a nıbʊrsı ayi ka ba ı bʊ̃'yen,

na wʊ ŋmɛr a dachin 'lɔ na dɔ̃ɔ var a sɪ ɪ a dɔ̃dẽme.

XV A Juu nɪbɛ nɛbinãa tara na chire yɔɔ, tɪchɛ Kɪrɪsɪto kũu sɔ̃ɔn a jaa. A wʊ bɔfʊ lɛ ɪka wʊ vɛ̃ ka a Juu nɪbɛ nɪ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɪ nɪpaalaa bõ'yen, lɛ lɛ wʊ maal a nyã'maar.

XVI Wʊ 'maal Nãaŋmɪn kʊ ba ka ba ɪ bõ'yen. A kũu wɔn kpi a daa ju lɛ wʊ de kɔn a ba 'laar taa.

XVII Wʊ wa mʊɔl naa a nyã'maar 'yɛr kʊ yɪn bala na jãa nɪ a bala na gbʊr.

XVIII Bojũu a tu naa a wʊ 'yɔ̃ɔ ka sɪ tara sɔr na ta a Sãa sɛ̃ nɪ a Sɪɛ bõ'yen 'lɔ̃nɔ̃.

XIX A lɛ jũu, yaa lɛ chɛnɛ ɪ sãanba nɪ nɪyʊɔrsɪ go ɛ, tɪchɛ yɪn nɪ a Nãaŋmɪn nɪbɛ lɔ̃ɔn tẽe na yɪ ɪ a wʊ yir dẽme.

XX Ba mɪ mɛn dɔɔl a dachin par kparaa na ɪ a nɪtɔ̃nsɪ nɪ a 'yɛ'yɛrbɛ, ka a Yesu ɪ a sãlsɔɔ wɛɛ.

XXI A wʊ 'yɔ̃ɔ lɛ a yir wʊ jaa choo taa na wʊ ɪ a Nãaŋmɪn puorfʊ yir chɛchɛ 'lɔ a sɪ Soro 'yɔ̃ɔ.

XXII Bojũu yɪ jaa ɪ naa a Kɪrɪsɪto tʊɔr, ka wʊ mɪ mɛ yɪ 'matãan a yir nyã pɔ, ka Nãaŋmɪn Sɪɛ kpɪɛrɛ.

III

I Bon nɪ so ka n sʊɔrɔ Nãaŋmɪn kʊrɔ yɪ lɛ ɪka, n ben pɔɔfʊ die pɔ bojũu ɪn mʊɔl a Yesu yele kʊ a yɪn na ba ɪ Juu nɪbɛ ɛ.

II Sɪrɛ jaa lɛ yɪ wõ a Nãaŋmɪn wãɛfʊ wʊn kʊ ma a tõmɔ̃ nyãna a yɪ jũu.

III A yelsɔɔlaa nyã lɛ wʊ wiil ma ka n bɔ̃ɔ naa de nie sɛb a ŋmaa kʊ yɪ.

IV Yɪn wa kar a ala, yɪn pãa bɔ̃ɔn naa a lɛ ɪn bɔ̃ɔ a Kɪrɪsɪto yelsɔɔlaa ala nɪrɛ na ba bɔ̃ɔ ɛ.

V Nãaŋmɪn ba dɔ̃ɔ vɛ̃ ka a kõr dẽme bɔ̃ɔ a anyãna ɛ, tɪchɛ põpãanyã wʊ wiil kʊ a wʊ nɪtõnsɪ chɛchɛsɪ nɪ a wʊ 'yɛ'yɛrbɛ chɛchɛsɪ tu a wʊ Sɪɛ pɔ.

VI A yelsɔɔlaa nɪ nyã ɪka a tu naa a 'yɛr nõɔ nyã pɔ, ka a yɪn na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, nɪ a Isɪral nɪbɛ na lɔ̃ɔn ŋmabõ'yen, na ba 'mataa a ãgãn bõ'yen pɔ, ka ban 'mataa põ a nɛɛ 'lɔ a Nãaŋmɪn na tɪr a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ.

VII N lɪɛb a 'yɛr nõɔ nyãna tõtõnɔ̃ tu a kʊfʊ nyã a Nãaŋmɪn wãɛfʊ na wʊ kʊ ma tu a wʊ tõkpãɛn pɔ.

VIII An ɪ maa lɛ ɪ a Nãaŋmɪn nɪbɛ ba jaa bɪr baaraa tɪchɛ ka a wãɛfʊ nyã kʊ ma sɔr ɪka n mʊɔl a Kɪrɪsɪto 'yɛr nõɔ kʊ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, nɪrɛ na kõ tõɔ bɔ̃ɔ ɛ,

IX ka n vɛ̃ ka a yelsɔɔlaa nyã chaar kʊ nɪrɛ jaa an ɪ a dɔ̃ɔ sɔɔl a kõr jaa a Nãaŋmɪn sɛ̃ na maal a bonsɪ a jaa.

X A wʊ bɔfʊ lɛ ɪka a põpãanyã, wʊ tu a pupuorbiir pɔ wiil a wʊ yɛ̃ ka a tɔ̃ɔfʊ dẽme, nɪ a kpãɛn dẽme na be a saaju bɔ̃ɔn.

XI A anyãna lɛ wʊ tɪɛr a kõr jaa na wʊ wa de a Yesu Kɪrɪsɪto a sɪ Soro na wʊ maal a wɛr.

XII Tu a wʊ 'yɔ̃ɔ sɪn sɔɔ de wʊ jũu, sɔr gãn kʊ sɪ a sɪn 'la chen a Nãaŋmɪn sɛ̃.

XIII A lɛ jũu n sʊɔrɔ yɪ naa, yɪ ta vɛ̃ ka yɪ ãgãn sal ɪn dire dɔɔyɛ a yɪ jũu ɛ, a ɪ naa a yɪ tɪɪr yele lɛ.

XIV A anyãna jũu lɛ n ma de gbur dumo a Sãa niem.

XV 'Lɔ lɛ a balsɪ ba jaa Sãa, a bala na be a saaju nɪ a ba nyã na be ka a wɛr pɔ.

XVI N sʊɔrɔ wʊ naa ɪka a yi a wʊ tɪɪr pɔ, ka wʊ de a wʊ Sɪɛ kpɛ̃ɔ na wʊ 'yɔ̃ɔn yɪ ãkpãɛn, a yɪ kpɛ̃mɛ a ãgãn pʊɔm,

XVII ka a Kɪrɪsɪto kpɪɛrɛ a yɪ nyãa pɔ, yɪn sɔɔ de wʊ jũu. A n sʊɔrfʊ lɛ ɪka, yɪ ba nyɪbɛ ara jaa chãchã a nõfʊ pɔ,

XVIII a yɪn nɪ a Nãaŋmɪn nɪbɛ na 'mataa nyɛ a lɛ a Kɪrɪsɪto nõfʊ na yalõ, nɪ a wʊ wõo, nɪ a dofʊ, nɪ a lɛ wʊn suu a pĩlem,

XIX na yɪ bɔ̃ɔ a nõfʊ na gar a bɔ̃ɔfʊsɪ a jaa, a yɪ pãa be a lɛ a Nãaŋmɪn na be.

XX Põpãanyã, a 'lɔ na ma tõɔ maal yele a jaa gar a lɛ sɪn sʊɔr wʊ, bɪɪ a lɛ sɪn tɪɛr nɪtãa lɛ a wʊ kpɛ̃ɔ 'lɔ na tõnɔ̃ a sɪ pɔ,

XXI 'lɔ lɛ so a tɪɪr a pupuorbiir pɔ, nɪ a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ, bɪbir jaa. A ɪ a lɛ.

IV

I Ala lɛ so a maa ban pɔɔ a die pɔ a sɪ Soro jũu kpãkpãana yɪ ɪka, yɪ vɛ̃ ka a yɪ kpɛfʊ vɪɛlɛ nyɛtãan lɛ a Nãaŋmɪn na bʊɔl yɪ.

II Yɪ siir a yɪ mãɛ na yɪ bal yɪ mãɛ, na yɪ tara kãnyir, na yɪ diere taa nɪ nõfʊ.

III Yɪ mɔ̃ na yɪ vɛ̃ ka a Sɪɛ bõ'yen ɪfʊ 'lɔ pɔ, a yɪ tara taa nɪ nyã'maar.

IV Bojũu ãgãn bõ'yen lɛ be be, nɪ a Sɪɛ bõ'yen, nɪtãa lɛ a Nãaŋmɪn na bʊɔl yɪ, ka yɪ tara tɪɛrtɔ jie bõ'yen.

V Soro bõ'yen lɛ be be, sɔɔfʊ bõ'yen nɪ Nãaŋmɪn kõɔ sofʊ bõ'yen.

VI Nãaŋmɪn bõ'yen tɛɛ lɛ, na wʊ ɪ a sɪ jaa Sãa, na wʊ kaara nɪrɛ jaa, na wʊ tõnɔ̃ a ba jaa jie, na wʊ be a ba jaa pɔ.

VII Tɪchɛ a sɪ ãsʊɔ jaa nyɛn a wãɛfʊ kʊfʊ dẽdẽme nɪtãa lɛ a Kɪrɪsɪto na põ.

VIII A anyãna lɛ so an sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ naa 'yɛr, "A lɛ wʊn dɔ̃ɔ do, a wʊ sãma dẽme wʊn nyɔɔr turo wʊ naa, ka wʊ de bomo kʊ nɪbɛ." *(Yiel Gãn 68:18)*

IX A dofʊ par nɪ bo? Wʊ mɪ dɔ̃ɔ de nie suu a tẽe pɔ.

X A 'lɔ na suu, 'lɔ nɪ wʊ ju lɛ do gar a saaju wʊ jaa, na wʊ sɛɛ a bonsɪ a jaa.

XI 'Lɔ lɛ põ a nɪbɛ a tõmɔ̃, ka bamɪne ɪ a nɪtõnsɪ, ka bamɪne ɪ a 'yɛ'yɛrbɛ, ka a bamɪne ɪ a 'yɛr mʊɔlbɔ, ka bamɪne mɪ kaara a nɪbɛ na ba wile ba.

XII Wʊ maal a nɪtɔ̃ ɪka wʊ chɔɔr a Nãaŋmɪn nɪbɛ gun a tõmɔ̃, ka a Kɪrɪsɪto ãgãn na tõɔ mɛ.
XIII Nɪtɔ̃ lɛ na vɛ̃ ka sɪ jaa na ɪ bɔ̃'yen a sɔɔfʊ pɔ, na sɪ bɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn Bie, na sɪ baa tɪ ta a lɛ a Kɪrɪsɪto na be.
XIV Sɪ kɔ̃ lɛ pãa chɛnɛ ɪ nɪtãa bibiir vavire yʊɔrɔ kɔ̃sɛbɛ kaar ɛ. Na sɪ ma dãdaal chen a puor nɪ a niem wiilfʊ jaa bʊrɔ nɪbɛ na de a ba yɛ̃ na ba bɛlɛ nɪ ɛ.
XV Tɪchɛ sɪn 'yɛrɛ na yelmãɛ nɪ nɔ̃fʊ na sɪn nɔ̃ɔn a yele a jaa pɔ. 'Lɔ lɛ ɪ a ju na ɪ a Kɪrɪsɪto.
XVI A wʊ 'yɔ̃ɔ lɛ a ãgãn wʊ jaa choofʊ jiir choo taa, naa tɔ̃ɔ nɔ̃ɔnɔ̃ a nɔ̃fʊ pɔ, ka ãsʊɔ jaa tõnɔ̃ a wʊ tõmɔ̃.
XVII Lɛ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɪ naa de a sɪ Soro yuor kpãkpãana ɪka, yɪ ta lɛ chɛnɛ maala fɪka a bala na ba bɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn na maala turo nɪ a ba tɪɛr bur bur ɛ.
XVIII A ba tɪɛr lĩi naa ka baa pʊɔ a Nãaŋmɪn nyɛvʊr pɔ ɛ, bojũu a ba ba bɔ̃ɔfʊ yin a ba nyãkpãɛn ban tara.
XIX Ba ɪ naa ba bãma dɛ̃me, na ba de a ba mãɛ kʊ pepe yele, na ba pãa irɛ a ala a jaa na ba vɪɛl ɛ, tɪ chɛnɛ bʊɔrɔ yaa.
XX Yɪn 'lɔ, a ba ɪ a sɔr nyã lɛ yɪ de bɔ̃ɔn a Kɪrɪsɪto ɛ.
XXI Sɪrɛ jaa lɛ ɪka yɪn wõ a wʊ 'yɛr, ba wiil yɪ naa a yelmãɛ na be a Yesu 'yɔ̃ɔ.
XXII Ba wiil yɪ naa a lɛ yɪn dɔ̃ɔ maala ɪka, yɪ yaa a kõr maalfʊ 'lɔ bar na bɛl yɪ nɪ a wʊ vɔlaa,
XXIII tɪ na yɪ ɪ nɪpaalaa a yɪ befʊ nɪ a yɪ tɪɛr pɔ.
XXIV Yɪ de a be paalaa 'lɔ a Nãaŋmɪn na maal a wʊ kaar na yɪ su, a ɪ naa yelmãɛ torfʊ nɪ chɛchɛ.
XXV A lɛ jũu, ãsʊɔ jaa wʊ bar jir ŋmaafʊ tɪ 'yɛrɛ yelmãɛ kʊrɔ a wʊ taaba, bojũu sɪ jaa ben a ãgãn bɔ̃'yen pɔ,
XXVI "Fõʊ wa nyɛ suur taa maal dɛɛr ɛ." *(Yiel Gãn 4:4)* Ta vɛ̃ ka a mɔ̃tɔ̃ɔ mʊr pɔɔ fʊ nɪ a suur ɛ.
XXVII Yɪ taa yuoro sɔr kʊrɔ a Satan a wʊ bɛl yɪ ɛ.
XXVIII Nɪrɛ 'lɔ na dɔ̃ɔ juro, wʊ ta ma lɛ juro ɛ, tɪchɛ wʊ ma tõnɔ̃ tõmɔ̃ ala na tara tõnɔ̃ nɪ a wʊ nuur na wʊ nyɛ bʊ̃kɔ̃ɔ, na wʊ ir sʊ̃ʊn a nɔ̃n dɛ̃me.
XXIX Yɪ taa vɛ̃ ka a 'yɛr sɔ̃ɔnsɪ yire a yɪ nɛɛr pɔ ɛ, tɪchɛ 'yɛrsɪ ala na 'yɔ̃ɔnɔ̃ a yɪ taaba ãkpãɛn ala ɪ yele kɔ̃ɔ fɛr ba naa, naa mɪ ɪ sʊ̃ʊfʊ kʊ a bala na chɛlɛ.
XXX Na yɪ taa vɛ̃ ka a Nãaŋmɪn Sɪɛ pʊɔ sɔ̃ɔ ɛ, 'lɔ wʊn de 'yɔ̃ɔn yɪ a jãnɛ gun a faafʊ bɪbir.
XXXI Yɪ ir putuo, pʊɔm 'yɔ̃ɔfʊ, nɪ suur, tãn taa, nɪ tʊfʊ, nɪ 'laarfʊ 'yɛrbie.
XXXII Yɪ maala vɪla na yɪ kaara taa nɪbaal, na yɪ vɛ̃nɛ kʊrɔ taa nɪtãa lɛ Nãaŋmɪn na vɛ̃ kʊ yɪ a Kɪrɪsɪto jũu.

V

I Yɪ tɔɔrɔ a Nãaŋmɪn an ɪ yɪ ɪ naa a wʊ binõnsɪ,
II na yɪ kpɪɛrɛ nɪ nõfʊ nɪtãa lɛ a Kɪrɪsɪto na nõ sɪ na wʊ de a wʊ mãɛ maal a sɪ bɔɔrlo bon na nyuro vɪla lon a bɔɔr ka a Nãaŋmɪn pʊɔ pɛl.
III Tɪchɛ a yɪ pɔ, yɪ ta vɛ̃ ka ba wa pʊr sɛ̃sɛ̃yele, bɪɪ folaa ɪfʊ, bɪɪ bɔgarfʊ ɛ, bojũu a anyãna ba sɛɛn a Nãaŋmɪn nɪ chɛchɛsɪ ɛ.
IV Yɪ taa lɛ 'yɛrɛ vã 'yɛrbie ɛ, bɪɪ jɔl 'yɛr, bɪɪ jɔl dãɛn ɛ, ala po naa, tɪchɛ yɪ dãna Nãaŋmɪn.
V Bojũu yɪ bɔ̃ɔn a anyãna sɪrɛ jaa ɪka nɪrɛ na sɛ̃nɛ, nɪfolaa, bɔgar sʊɔ, wʊ ɪ naa nɪrɛ na puoro tɪbɛ, na wʊ kõ nyɛ jie be a Kɪrɪsɪto nɪ a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ pɔ ɛ.
VI Yɪ taa vɛ̃ ka nɪrɛ ãsʊɔ jaa bɛl yɪ nɪ 'yɛr pɔrsɪ ɛ, bojũu anyãna lɛ so ka Nãaŋmɪn su tuo waara a bawõnsɪ jie.
VII A lɛ jũu yɪ taa mara ba ɛ.
VIII Bojũu yɪ dɔ̃ɔ ɪ libe, tɪchɛ põpãanyã yɪ ɪ naa chãa a sɪ Soro 'yɔ̃ɔ. Yɪ kpɪɛrɛ nɪtãa a chãa bibiir.
IX A chãa wɔ̃mɔ̃ ɪ naa vɪla maalfʊ, yeltorsɪ nɪ yelmãɛ.
X Yɪ mɔ̃ na yɪ jãn a ala na pɛlɛ a sɪ Soro pʊɔ.
XI Na yɪ taa ɪrɛ wa pʊɔrɔ a libe tõmɔ̃ na ba tara tõnɔ̃ ɛ, tɪchɛ yɪ yin naa chãa pɔ.
XII Bojũu a gba ma ɪrɛ na vã a ala a bawõnsɪ na ma maala a libe pɔ manfʊ.
XIII Tɪchɛ bon jaa wa yi chãa pɔ, fʊ ma nyɛn wʊn chaar.
XIV Bojũu chãa lɛ ma vɛ̃ ka fʊ nyɛ bon jaa chɛchɛ. Ala lɛ so a ba 'yɛr, "A fʊ̃ʊ gʊ̃ɔ sʊɔ, jɛɔ ir a kũu pɔ, ka a Kɪrɪsɪto chaar 'yɔ̃ɔ fʊ."
XV Yɪ bɔ̃ɔnɔ̃ sʊ̃ a lɛ yɪn kpɪɛrɛ, ka a ta ɪ jɔl kpɛfʊ tɪchɛ ka a ɪ yɛ̃ kpɛfʊ.
XVI Na yɪ mʊ̃ɔ nɪbir yɪn wa nyɛ jie ka wʊ ta sɔ̃ɔ ɛ, bojũu a bɪbie anyãna ba vɪɛlɛ ɛ.
XVII A lɛ jũu, yɪ ta ɪ jɔlɔ ɛ, tɪchɛ yɪ bɔ̃ɔ a ala a sɪ Soro na bʊɔrɔ.
XVIII Yɪ ta nyũ dãa buu ɛ, an sɔ̃ɔ yɪn ju, tɪ yɪ vɛ̃ ka a Nãaŋmɪn Sɪɛ sɛɛ yɪ.
XIX Na yɪ yiele a Nãaŋmɪn yiel nɪ a ala na ɪ a Sɪɛ yiel kʊrɔ taa, na yɪ yiele dãnfʊ yiel nɪ a yɪ nyãa wʊ jaa kʊrɔ a sɪ Soro.
XX Yɪ ma dãna a sɪ Sãa Nãaŋmɪn yele a jaa pɔ, nɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto yuor.
XXI Yɪ siir yɪ mãɛ kʊ taa a Kɪrɪsɪto yɪn 'yɔ̃ɔnɔ̃ jũu.
XXII Pɔbɔ, yɪ siir yɪ mãɛ kʊ a yɪ sɪrbɛ, nɪtãa lɛ yɪn siir yɪ mãɛ kʊ a sɪ Soro.
XXIII Bojũu an ɪ a sɪrɛ lɛ ɪ a pɔɔ ju, nɪtãa lɛ a Kɪrɪsɪto na ɪ a pupuorbiir ju, na ɪ a wʊ ãgãn na wʊ ɪ a Fafaara.
XXIV A lɛ jũu, lɛ a pupuorbiir na siir a ba mãɛ kʊ a Kɪrɪsɪto, lɛ lɛ a pɔbɔ mɪ, yɪ siir a yɪ mãɛ kʊ a yɪ sɪrbɛ yele a jaa pɔ.

XXV Sırbɛ, yı nɔ̃ a yı pɔbɔ, nıtãa lɛ a Kırısıto na nɔ̃ a pupuorbiir na wʊ de a wʊ mãɛ kʊ ba,
XXVI wʊ maal ban a lɛ ka ban ı chɛchɛ, na wʊ de kɔ̈ɔ pɛɛn ba ka ba vıɛlɛ nı a 'yɛr.
XXVII Wʊ bʊɔrɔ naa ıka wʊ de a pupuorbiir banyã na vıɛlɛ kʊ a wʊ mãɛ, na waa tara jãnɛ ɛ, 'mabfʊ jie ɛ, bıı dɛɛr jie jaa ɛ, tıchɛ a ba ı chɛchɛ ba tara yele jaa ɛ.
XXVIII A lɛ nɛ nı wʊ ju mı lɛ a yın sırbɛ, yı nɔ̃ a yı pɔbɔ, nıtãa lɛ yın nɔ̃ a yı mãɛ ãgãma. A 'lɔ na nɔ̃ a wʊ pɔɔ nɔ̃n a wʊ mãɛ.
XXIX Nırɛ jaa ba be na 'laar a wʊ mãɛ ãgãn ɛ, tıchɛ wʊ ma kʊrɔ wʊn bɔ̃diir na wʊ kaara wʊ, lɛ lɛ a Kırısıto kaara a pupuorbiir.
XXX Bojũu sı ı naa a wʊ ãgãn jiir,
XXXI "A lɛ jũu, daba na bar a wʊ sãa nı a wʊ ma, tıchɛ ka 'lɔ nı a wʊ pɔɔ ı bɔ̃'yen, ka ba jaa ayi ı ãgãn bɔ̃'yen." *(A Pielfʊ Gãn 2:24)*
XXXII A anyã ı naa a 'yɛr sɔɔlaa, tıchɛ maa 'yɛrɛ naa a Kırısıto nı a pupuorbiir 'yɛr.
XXXIII A yın mı gba, ãsʊɔ jaa wʊ ma nɔ̃ a wʊ pɔɔ nıtãa lɛ wʊn nɔ̃ a wʊ mãɛ, ka a pɔɔ mı ma 'yɔ̃ɔnɔ̃ a wʊ sırɛ.

VI

I Bibiir, yın be a sı Soro 'yɔ̃ɔ, yı wõnõ a yı dɔɔrbɔ toor, a lɛ lɛ tor.
II A lɛ a Nãaŋmın na dɔ̃ɔ kʊ a wʊ nɛɛ, a nɛɛ nyã lɛ ı a nɛdɔ̃ɔ wʊn tır, "'Yɔ̃ɔnɔ̃ a fʊ sãa nı a fʊ ma,
III an ın vıla kʊ fʊ, a fʊ wõ nɔ̃ɔ kor ka a wɛr pɔ." *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 5:16)*
IV Sãamıne yı taa maala a yı bibiir ka ba nyɛrɛ suur ɛ, tı yı guolo ba, na yı jãna ba, wile nı ba a ala na yi a sı Soro sɛ̃.
V Gbãgbaar yı wõnõ a yı sorbo toor na yı 'yɔ̃ɔnɔ̃ ba tı joro ba nı a yı pʊpɛl nıtãa lɛ yın wõnõ a Kırısıto toor.
VI Yı wõnõ a ba toor ka a ta ı ban fur nıbir 'yɔ̃ɔ yı tɛɛ ɛ, tıchɛ yı ir nyãa 'yɔ̃ɔ tõnɔ̃ nı yın ı a Kırısıto gbãgbaar na yı tõnɔ̃ a lɛ a Nãaŋmın na bʊɔrɔ.
VII Yı tõnɔ̃ nı pʊpɛl fıka a sı Soro Yesu yın tõnɔ̃ kʊrɔ, a ta ı nısaal lɛ ɛ.
VIII Bojũu yı bɔ̃ɔn naa ıka a sı Soro na yab ãsʊɔ jaa lɛ wʊn tõ a vıla jã, ka gbãgbaa lɛ wʊ ı bıı waa ı gbãgbaa ɛ.
IX A yın sorbo, yı mı ırɛ a lɛ nɛ kʊrɔ a yı gbãgbaar. Yı ta pirpire ba ɛ, na yı bɔ̃ɔ ıka a 'lɔ na ı a ba Soro mı lɛ ı a yı Soro na wʊ be a saaju, 'lɔ lɛ ba turo nɔ̃nɔ̃ ɛ.
X A baaraa lɛ ıka yı kpɛ̃mɛ a sı Soro 'yɔ̃ɔ nı a wʊ tɔ̃ɔfʊ kpɛ̃ɔ pɔ.
XI Yı de a Nãaŋmın tãjɛbonsı a jaa su na yı tɔ̃ɔ ara jɛb a tıı nɛbɛr.
XII Bojũu a ba ı sın nı nısaal lɛ jɛɛrɛ ɛ, tıchɛ sı jɛɛrɛ nı naa a sıır tɔ̃ɔfʊ dɛ̃me, nı a kpãɛn dɛ̃me, nı a wɛr nyã libe kpãɛn dɛ̃me, nı a sıdɛbɛ ala na be a saaju.
XIII A lɛ jũu, yı de a Nãaŋmın tãjɛbonsı a jaa su, ka a bıbir bier 'lɔ wa vıɛ, ka yı ba gbɛr, na yı tɔ̃ɔ jɛb a jɛɛr baar tı na yı chɛnɛ ara.
XIV Yı pãa ara kpɛ̃ɔ, na yı de a yelmãɛ ka wʊ ı a sıɛ gãn a yı sɛ, na yı de torfʊ ka wʊ ı a nyãa wıɛ,
XV na yı 'mi'mine a nyã'maar 'yɛr nɔ̃ɔ 'yɛrfʊ 'yɔ̃ɔ, ka a ı a yı gbɛɛ nafɔɔr.
XVI A 'lɔ na pʊɔ a jaa pɔ nı nyã ıka, yı de a yı bɔ̃piiraa na ı a yı sɔɔfʊ na yı tɔ̃ɔ de kpĩin a dɛɛr sʊɔ pĩme na 'lırɛ.
XVII Yı de a kur jupil su, 'lɔ lɛ ı a yı faafʊ, nı a sɔkpɛ̃ɛ na yi a Nãaŋmın Sıɛ sɛ̃, na wʊ ı a Nãaŋmın 'yɛr.
XVIII Na yı sʊɔrɔ a Nãaŋmın lɛ a wʊ Sıɛ na wiil yı sɔ̃ɔ jaa, nı sʊɔrfʊ jaa bʊrɔ. Yı mɔ̃ɔ nıbir jʊrɔ na yı sʊɔrɔ nı Nãaŋmın kʊrɔ a wʊ nıbɛ ba jaa.
XIX Yı sʊɔrɔ Nãaŋmın kʊrɔ ma, ka maa wa haara a nɛɛ, ka Nãaŋmın kʊ ma a wʊ 'yɛrbie ka n taa joro dãbãɛ ɛ, tı na n 'yɛr a 'yɛr nɔ̃ɔ nyã yelsɔɔlaa.
XX A Yesu 'yɛr nɔ̃ɔ nyã ın ara kʊ jũu lɛ so, ka ba 'yɔ̃ɔ ma a bɔ̃jɔrsı. Yı sʊɔrɔ a Nãaŋmın kʊrɔ ma ka n taa joro dãbãɛ ɛ, tı 'yɛrɛ a lɛ na sɛɛ.
XXI Tıchıkusı na ı a yɛbɛ nɔ̃ naa na wʊ tara yelmãɛ nı a sı Soro tɔ̃mɔ̃. Wʊn man yele jaa kʊ yı, ka yı bɔ̃ɔ a lɛ ın be nı a lɛ ın ma maala.
XXII A anyãna jũu lɛ n tõn wʊ a yı sɛ̃, ka yın bɔ̃ɔ a lɛ sın be tı na wʊ mı 'yɔ̃ɔ yı ãkpãɛn.
XXIII Nyã'maar wʊ be a yın na ı a yɛɛr sɛ̃, nı nɔ̃fʊ lɔ̃ɔn sɔɔfʊ na yi a Sãa Nãaŋmın nı a sı Soro Yesu Kırısıto sɛ̃.
XXIV Wãɛfʊ wʊ be a bala jaa na nɔ̃ a sı Soro Yesu Kırısıto sɛ̃ nı nɔ̃fʊ 'lɔ na ba baaraa ɛ.

A PƆƆL GÃN WƱN SƐB KƱ A NÃAŊMIN PUORBO NA BE A FILIPAI

I Maa Pɔɔl nɪ Timoti na ɪ a Yesu Kɪrɪsɪto tɔ̃tɔ̃nbɔ, lɛ sɛɛrɛ kʊrɔ a Nãaŋmɪn nɪbɛ na be a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ be a Filipai, lɔ̃ɔn a pupuorbiir nɪdierbe nɪ a sɔ̃sɔ̃nbɔ.

II Wãɛfʊ nɪ nyã'maar na yi a sɪ Sãa Nãaŋmɪn nɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto sɛ̃, a be a yɪ sɛ̃.

III N ma puor a n Nãaŋmɪn yãan, maa wa tɪɛr yɪ sɔ̃ɔ jaa.

IV N ma sʊɔrɔ na Nãaŋmɪn nɪ pʊpɛl kʊrɔ a yɪ jaa a n Nãaŋmɪn sʊɔrfʊ pɔ,

V bojũu yɪ mɪ pʊɔ man mʊɔl a Nãaŋmɪn 'yɛrbir tɔtaa a bɪbir dɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃, tɪ tãn a pɔ̈pãanyã.

VI A nɪtɔ̃ jũu, n tara na sɔɔfʊ ɪka a Nãaŋmɪn nyã na piel a tɔ̃vɪla a yɪ pɔ, na kãan ka a tɪ baar a Yesu Kɪrɪsɪto waa bɪbir.

VII A tara na sɔr ɪka n tɪɛr a nɪtɔ̃ a yɪ jaa jũu, ɪn tara a yɪ tɪɛr jũu, ka ba lũ man nɪ bɔ̃jɔrsɪ bɪɪ, baa lũ ma ɛ, n chɛnɛ na mana a Nãaŋmɪn 'yɛr ɪka a ɪn yelmãɛ, yɪ jaa lɔ̃ɔ pɔ̃n ma a Nãaŋmɪn wãɛfʊ.

VIII Nãaŋmɪn lɛ ɪ a n dãasɪɛ sʊɔ a lɛ ɪn tara a yɪ tɪɛr fɪka a lɛ a Yesu Kɪrɪsɪto na tara a yɪ tɪɛr.

IX Maa Nãaŋmɪn sʊɔrfʊ nɪ nyã ɪka, a yɪ nɔ̃ taa wʊ lɛ pʊɔ 'yɔ̃ɔ yɔɔ jaa, nɪ yɛ̃ nɪ par bɔ̃ɔfʊ.

X Yɪn wa ɪrɛ a lɛ, an sɔ̃ʊ yɪ na ka yɪ bɔ̃ɔ bon 'lɔ na ɪ bɔ̈sɔ̃, ka a Kɪrɪsɪto waa bɪbir, ka yɪ ɪ chɛchɛ tɪ na yɪ ta tara chɛfʊ jaa ɛ,

XI na yɪn sɛɛn yeltorsɪ wɔ̃mɔ̃ tu a Yesu Kɪrɪsɪto pɔ, ka nɪbɛ pɛɛrɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ nɪ Nãaŋmɪn yuor tɪɪr.

XII N yɛɛr, n bʊɔrɔ na ɪka yɪ bɔ̃ɔ a par ɪka a lɛ na ɪ a n sɛ̃, sɔ̃ʊ ma naa ka n mʊɔl a Nãaŋmɪn 'yɛrbir.

XIII A lɛ na ɪ jũu, a chaar kʊ a bala na guro a nãa yir nɪ nɪrɛ jaa ɪka, ba 'yɔ̃ɔ ma naa a bɔ̃jɔrsɪ a Kɪrɪsɪto jũu.

XIV A maa ban 'yɔ̃ɔ a bɔ̃jɔrsɪ jũu, a yɛɛr yɔɔ jie na tara sɔɔfʊ a sɪ Soro 'yɔ̃ɔ chɛnɛ na tara ãkpɛ̃ɔ mʊɔlɔ nɪ a Nãaŋmɪn 'yɛr nɪ nyãa ba joro dãbãɛ ɛ.

XV A ɪn yelmãɛ ɪka, nɪbɛ bamɪne mʊɔlɔ na a Yesu Kɪrɪsɪto yele ban tara nɪ ma nyuur nɪ nɛchɪrɛ jũu, tɪchɛ bamɪne 'lɔ, mʊɔlɔ na a Kɪrɪsɪto yele na sɔ̃ʊn ma.

XVI Banyãna lɛ mʊɔlɔ a Kɪrɪsɪto yele yin nɔ̃fʊ pɔ, na ba bɔ̃ɔ a par ɪka ba pɔɔ ma naa a Nãaŋmɪn 'yɛrbir mʊɔlfʊ jũu.

XVII A bala ɪn de nie 'yɛr a ba 'yɛr na mʊɔl a 'yɛr nɪ nyuur, maal a lɛ ɪka a n dɔɔyɛ wʊ lɛ pʊɔ 'yɔ̃ɔ be a pɔɔfʊ die pɔ.

XVIII Tɪchɛ bo lɛ an ɪ? A lɛ na ɪ nɪbijɪɛ lɛ ɪka ba mʊɔl a Yesu yele sɔr jaa pɔ, ka ba sɔɔn ɪka yelmãɛ lɛ bɪɪ, jire lɛ bɪɪ, a nɪtɔ̃ vɛ̃ naa ka n pʊɔ pɛl. Yelmãɛ jaa ɪn chɛnɛ na tara pʊpɛl.

XIX Bojũu n bɔ̃ɔn naa ɪka tu a yɪ Nãaŋmɪn sʊɔrfʊ nɪ a Yesu Kɪrɪsɪto Sɪɛ sʊ̈fʊ jũu, a lɛ na ɪ a n sɛ̃ ɪn nyɛn faafʊ.

XX Bon 'lɔ na ɪ ma nɪbijɪɛ nɪ a n tɪɛrtɔ jie lɛ ɪka, vã wʊ ta kpɛ ma sɔr jaa pɔ ɛ, tɪchɛ ka n tara ãkpɛ̃ɔ ka a Kɪrɪsɪto na nyɛ tɪɪr a n 'yɔ̃ɔ, ka a n nyɛvʊr pɔ lɛ, bɪɪ a n kũu pɔ lɛ.

XXI Bojũu maa 'lɔ, maa chɛnɛ nyɛvʊr pɔ, n ben be kʊ a Kɪrɪsɪto, ka maa mɪ kpi, ka a ɪ tɔ̃nɔ̃.

XXII Ala ɪ n chɛnɛ na nyɛvʊr pɔ, ɪn tɔ̃n tɔ̃vɪɛl yɔɔ, tɪchɛ n kaa ir buor? N ba bɔ̃ɔ a 'lɔ ɪn na kaa ir ɛ.

XXIII A yelsɪ ayi anyã lũ ma naa, maa bɔfʊ lɛ ɪka n yi a ka tɪ be a Yesu Kɪrɪsɪto sɛ̃. A lɛ lɛ vɪla,

XXIV tɪchɛ a chɛnɛ na fɛr kʊ yɪ, ala ɪ ɪn chɛnɛ na a nyɛvʊr pɔ.

XXV Ɪn be na bɔ̃ɔn a nɪtɔ̃, n bɔ̃ɔn na yelmãɛ jaa ɪka ɪn chɛnɛ na be a yɪ jaa sɛ̃ naa sɔ̃nɔ̃ yɪ ka yɪ sɔɔ Nãaŋmɪn, na yɪ tara pʊpɛl a yɪn sɔɔ wʊ jũu.

XXVI A lɛ ɪn lɛ lɛ be a yɪ sɛ̃ go, ka a yɪ pʊpɛl yɪn tara a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ lɛ pʊɔ 'yɔ̃ɔ a maa tɔ̃mɔ̃ jũu.

XXVII Yele jaa wa ɪ, yɪ nyɔɔ yɪ mãɛ vɪla a lɛ a Kɪrɪsɪto 'yɛr nɔ̃ɔ na wile. Ka n wan wa nyɛ yɪ bɪɪ, maa ba wa be a yɪ sɛ̃ tɪ wɔ̃ a yɪ yele, ɪn bɔ̃ɔn ɪka yɪ ara na kpɛ̃ɔ nɪ nɛbɔ̃'yen, na yɪ tara tɪɛr bɔ̃'yen a sɔɔfʊ nɪ a 'yɛr nɔ̃ɔ pɔ,

XXVIII na yɪ ta joro dãbãɛ nɪ a bala na 'yɛr ɪka a ba ɪ lɛ lɛ ɛ. A nyã ɪn jãnɛ kʊ ba ɪka ban din dɔɔyɛ, tɪchɛ ka Nãaŋmɪn faa yɪ.

XXIX 'Lɔ lɛ kʊ yɪ a kpɛ̃ɔ a wʊ wãɛfʊ jũu, a ba ɪ a Yesu yɪn sɔɔ tɛɛ ɛ, tɪchɛ yɪn lɔ̃ɔn wʊ dire a dɔɔyɛ jũu.

XXX Ka a dɔɔyɛ nyã yɪn be na dire ɪn a dɔɔyɛ 'lɔ yɪn nyɛ ɪn di, nɪ a dɔɔyɛ yɪn be na chɛnɛ wɔ̃nɔ̃ ɪn dire.

II

I Ala ɪ yɪ tara na ãkpɛ̃ɔ, bojũu yɪ ɪn bɔ̃'yen nɪ a Kɪrɪsɪto, na yɪ tara ãgãn 'maar a wʊ nɔ̃fʊ pɔ, na yɪ tara nɛbɔ̃'yen nɪ a Nãaŋmɪn Sɪɛ na yɪ nyɛ vɪla nɪ nɪbaal,

II yɪ pãa vɛ̃n ka a n pʊpɛl sɛɛ, yɪn tara tɪɛr bɔ̃'yen, na yɪ tara nɔ̃fʊ bɔ̃'yen, na yɪ tara Nãaŋmɪn Sɪɛ bɔ̃'yen nɪ tɪɛr bɔ̃'yen.

III Yɪ ta maal yele 'lɔ na ɪ nyuur yele bɪɪ na yɪ wile yɪ mãɛ ɛ, tɪchɛ yɪ siir yɪ mãɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ nɪbɛ gar a yɪ mãɛ.

IV Ɪsʊɔ jaa wʊ ta bʊɔrɔ a wʊ pʊpɛl bonsɪ ɛ, tɪchɛ ala nɪ na pɛlɛ a yɪ taaba pʊʊr.

V Yɪ tara a tɪɛr nyã nɪ wʊ ju a Yesu Kɪrɪsɪto na dɔ̃ɔ tara.

VI Wɔn sɔɔ jãtaa nɪ Nãaŋmɪn ka ba ɪ
bõ'yen, tɪchɛ waa de a jãtaa nyã mana nɪ
Nãaŋmɪn ɛ, wʊ den bar,
VII tɪchɛ na wʊ siir wʊ mãɛ, na wʊ maal
wʊ mãɛ tʊ̈tʊ̈nɔ̃, ka ba dɔɔ wʊ ka wʊ tara
nɪsaal ãgãn, na wʊ ɪ nɪsaal.
VIII Wʊ siir wʊ mãɛ nɪsaal kaar tu a
Nãaŋmɪn nɛɛ lɛ̃ɛɛ tɪ kpin a daa ju.
IX A lɛ jũu, Nãaŋmɪn 'mɔɔ wɔn ka wʊ do
gar bon jaa, na wʊ kʊ wʊ yuor na gar a
yoe a jaa.
X Nãaŋmɪn maal a nɪtɔ̃ ka a Yesu yuor
jũu, gbɛdumo jaa na gbur naa a saaju nɪ a
wɛr pɔ, nɪ a tɛ̃e par,
XI ka a jãlbie a jaa 'yɛr ɪka, Yesu Kɪrɪsɪto
lɛ ɪ a sɪ Soro 'yɔ̃ɔ a Sãa Nãaŋmɪn yuor tɪɪr.
XII A lɛ jũu, n yɛɛr, nɪtãa a lɛ jaa yɪn ma
sɔɔ ma, a ba ɪ a sɔ̃ɔ 'lɔ ɪn maa wa be a yɪ
jie tɛɛ ɛ, tɪchɛ yɪ sɔɔ ma gar a lɛ ɪn sɔɔ ba
be a yɪ sɛ̃ ɛ. Yɪ mɔ̃ɔ nɪbir tõnɔ̃ a yɪ faafʊ
tõmɔ̃ nɪ dãbãɛ nɪ mɪrfʊ.
XIII Bojũu yɪn tɔ̃ɔ tɔ̃ a lɛ an ɪ Nãaŋmɪn lɛ
sõnɔ̃ yɪ ka yɪ tara ãkpɛ̃ɔ na yɪn tɔ̃ a lɛ wõn
bʊɔrɔ.
XIV Yɪ ma maal bon jaa tɪ na yɪ ta ma ɪrɛ
gbʊrɔ̃ gbʊrɔ̃ bɪɪ chɪrɛ taa ɛ.
XV Ka yɪ kɔ̃ tara chɛfʊ nɪ yele jaa ɛ, na yɪ
ɪ Nãaŋmɪn bibiir banyã na ba tara chɛfʊ
jaa ɛ, na yɪ kpɪɛrɛ wɛr nyã pɔ tɔ̈dɛbɛ nɪ
yelbe-ɪrbɛ na be na yɪ chaar ŋmɛrbie kaar
a wɛr pɔ.
XVI A lɛ yɪn sɔɔ a nyɛvʊr 'yɛr lɛ na sõʊ
ma ka a Yesu waa bɪbir ka n na tɔ̃ɔ wiil a
n mãɛ ɪka n ba jo pɔrɔ ɛ, bɪɪ a n tõmɔ̃ ba
ɪ pɔrɔ ɛ.
XVII Ala sɔɔ ɪ ɪn din dɔɔyɛ naa pʊɔ a yɪ
dɔɔyɛ pɔ yɪn dire yɪn sɔɔ Nãaŋmɪn jũu, n
pʊɔ pɛl naa nɪ yɪ jaa.
XVIII A lɛ jũu, yɪ mɪ pʊɔ ma ka sɪ chɪlɛ.
XIX Ala ɪ a sɪ Soro Yesu wa sɔɔ naa, ɪn tõn
Timoti ka wʊ wa a yɪ sɛ̃ sɔ̃ɔ kɔ̃ɔ ka n wõ a
yɪ yele ka a ãgãn 'maa ma.
XX N ba tara nɪrɛ jaa na kaara a wʊ kaar
ɛ, ka wʊ na tara a yɪ bɔ̃bʊɔrsɪ jaa ɛ.
XXI Ba jaa bʊɔrɔ naa a ba pʊpɛl bɔ̃bʊɔrsɪ,
na baa bʊɔrɔ ala na pɛlɛ a Yesu Kɪrɪsɪto
pʊɔ ɛ.
XXII Tɪchɛ Timoti tɪɛr 'lɔ yɪn bɔ̃ɔn fɪka sãa
nɪ wʊ bie, wʊ pʊɔ ma naa ka sɪ mʊɔl a
Nãaŋmɪn 'yɛr nɔ̃ɔ.
XXIII A lɛ jũu, n bʊɔrɔ na ɪka n tɔ̃ wʊ a yɪ
sɛ̃, maa wa nyɛ lɛ yelsɪ na ɪrɛ kʊrɔ ma.
XXIV N sɔɔ naa ɪka a sɪ Soro na yuon sɔr
kʊ ma ka maa mãɛ wa nyɛ yɪ fɔɔ jaa.
XXV Bojũu n nyɛn ka a ɪ fɛrfʊ kʊ ma ɪka n
tɔ̃ Epafaroditusɪ na ɪ a n yɛbɛ nɪ a n tʊ̈tʊ̈tɔ
sʊɔ, na wʊ mɪ dire a n dɔɔyɛ tɔ sʊɔ. Wʊ
mɪ ɪn a yɪ tʊ̈tʊ̈nɔ̃ yɪn tɔ̃ ka wʊ wa maal a
n bɔ̃bʊɔrsɪ kʊ ma.
XXVI Bojũu wʊ bʊɔrɔ na ɪka wʊ nyɛ yɪ
jaa tɪchɛ ka a wʊ pʊɔ sɔ̃ɔ yɔɔ jaa, bojũu yɪ
wõn an ɔɔrɔ wʊ.
XXVII Yelmãɛ, a ɔɔrɔ wʊn nɪbijɪɛ ka wʊ
chɛ bãlãa naa kpi. Tɪchɛ Nãaŋmɪn wa
kãan a wʊ nɪbaal, a ba ɪ 'lɔ tɛɛ ɛ, tɪchɛ
wʊ mɪ kãan a n nɪbaal, ka n ta tara pʊsɔ̃ɔ
yɔɔ ɛ.
XXVIII Bojũu maa lɛ mɔ̃ɔ nɪbir ɪka n tɔ̃ wʊ
a yɪ sɛ̃, ka a yɪ pʊɔ na pɛl ala ɪ yɪ lɛ nyɛ
wʊn go, ka a n ãgãn na 'maa.
XXIX Yɪ sɔɔ de wʊ nɪ pʊpɛl a sɪ Soro jũu,
na yɪ 'yɔ̃ɔnɔ̃ a nɪbɛ banyã taaba,
XXX bojũu wʊ din dɔɔyɛ a wʊ nyɛvʊr pɔ,
na wʊ ta ɪrɛ na kpi a Kɪrɪsɪto tõmɔ̃ jũu ɪka
wʊ tɔ̃ a tõmɔ̃ ala yɪn ba tɔ̃ɔ tɔ̃ kʊ ma ɛ.

III

I N yɛɛr, a baaraa nɪ nyã ɪka yɪ tara pʊpɛl
a sɪ Soro 'yɔ̃ɔ. A ba ɪ tuo kʊ ma ɪn lɛ sɛɛrɛ
a yelsɪ ala nɪ a ju kʊrɔ yɪ go ɛ, an ɪn sʊ̈ʊfʊ
kʊ yɪ.
II Yɪ bɔ̃ɔnɔ̃ sʊ̈ nɪ a baar banyãna, ba ɪn
yelbe-ɪrbɛ na ba ma ŋmara nɪbɛ yɔɪ pɔrɔ.
III Bojũu sɪn lɛ ɪ a yɔŋmarba sɪrɛ jaa, na
sɪ puoro a Nãaŋmɪn a Sɪɛ pɔ, na sɪ tara tɪɪr
a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ, na saa kaara a ãgãn ɛ.
IV Maa gba tara na mana na tɔ̃ɔ man tu a
ãgãn pɔ. Ala ɪ nɪrɛ mɪ tara na yelsɪ amɪne
na man, ka a lɛ na vɛ̃ ka wʊ tara sɔɔfʊ a
ãgãn pɔ, maa tara na gar wʊ.
V Ba ŋmaan a n yʊɔr a ber aniin daar, ka
n ɪ a Isɪral nɪrɛ naa ɪ a Benjamin bal nɪrɛ,
naa ɪ Heburu, ka ba dɔɔ ma ka ɪ Heburu
nɪrɛ. A nɛɛ tufʊ jũu, ka ɪ Farasee.
VI N dɔ̃ɔn mɔ̃ɔ nɪbir naa gere a pupuor-
biir gbulsɪ, a nɛbinãa yeltorsɪ jũu, n ba
tara chɛfʊ jaa ɛ.
VII Tɪchɛ a ala a jaa ɪn dɔ̃ɔ nyɛ tɪɛr ɪka a
tara na tɔ̃nɔ̃, n wa nyɛn ka a ba tara tɔ̃nɔ̃
jaa kʊ ma ɛ, a Yesu Kɪrɪsɪto jũu.
VIII Bo lɛ gar a nɪtɔ̃, n nyɛn ka bon jaa ba
tara tɔ̃nɔ̃ ɛ, maa de man ala na tara tɔ̃nɔ̃
ala ɪ n bɔ̃ɔ naa a n Soro Yesu Kɪrɪsɪto na ɪ a
tɪɪr sʊɔ. A wʊ jũu lɛ n bar bonsɪ a jaa. A ɪn
sɔ̃sɔɔr kʊ ma, ɪn bʊɔrɔ ɪka n bɔ̃ɔ Kɪrɪsɪto,
IX tɪ naa bʊɔrɔ ɪka n be a wʊ pɔ, naa
ta bʊɔrɔ a maa mãɛ yeltorsɪ ala na yi a
nɛbinãa pɔ ɛ, tɪchɛ a yeltorsɪ ala na yi a
Kɪrɪsɪto sɔɔfʊ pɔ. A yeltorsɪ anyã lɛ yi
Nãaŋmɪn sɛ̃ naa ɪ sɔɔfʊ.
X N bʊɔrɔ na ɪka n bɔ̃ɔ a Kɪrɪsɪto nɪ a
wʊ kũu pɔ lɪɛb irfʊ kpɛ̃ɔ, naa lɔ̃ɔn wʊ di a
dɔɔyɛ wa kaara a wʊ kaar a wʊ kũu pɔ,
XI ka n mɪ wa pʊɔ a bala mɪ na wa lɪɛb
ir a kũu pɔ.
XII A ba ɪ n tara na a anyãna a jaa ɛ, bɪɪ n
ɪn chɛchɛ ɛ, tɪchɛ n mɔ̃ɔn nɪbir ɪka n nyɔɔ
kpɛ̃ɔ, ka Yesu Kɪrɪsɪto mɪ nyɔɔ ma kpɛ̃ɔ.
XIII N yɛɛr, n ba 'yɛr ɪka n nyɔɔn yele jaa
baar ɛ. Tɪchɛ yele bõ'yen ɪn ɪ lɛ ɪka, n ĩin
a ala na be a puor bar, tɪ mɔ̃ɔ nɪbir tɪɛrɛ
a ala na be a niem.

XIV N mõɔn nɩbir ɩka n tɩ de a saaju kʊfʊ a Nãaŋmɩn na bʊɔl ma tu a Yesu Kɩrɩsɩto 'yɔ̃ɔ.
XV A sɩn bala na baa a Nãaŋmɩn Sɩɛ pɔ, sɩ mɩ ma tara a bonsɩ a nyãna tɩɛr. Tɩ yɩn wa tɩɛr yelyuo yele jaa pɔ, Nãaŋmɩn na vɛ̃n ka yɩ bɔ̃ɔ a yelnyɩnɛ.
XVI Yɩ vɛ̃ ka sɩ mõɔ nɩbir nɩ a bonsɩ anyãna sɩn ben tara.
XVII N yɛɛr, yɩ pʊɔ a yɩ taaba na yɩ turo a lɛ ɩn dɔ̃ɔ maal wiil yɩ, na yɩ bɔ̃ɔn a bala na kpɩɛrɛ a lɛ sɩn wiil yɩ.
XVIII Bojũu n dɔ̃ɔ de nie 'yɛr kʊ yɩ, tɩchɛ põpãanyã nɩbikõɔ pɔ lɛ n 'yɛrɛ kʊrɔ yɩ, bamɩne kpɩɛrɛ na fɩka a Kɩrɩsɩto daa ɩn 'laarfʊ kʊ ba.
XIX A ba baaraa ɩn sɔ̃ɔfʊ, a ba ŋmɩn lɛ ɩ a ba ãgãn bõbʊɔrsɩ. Ba wile na ba mãɛ nɩ yelsɩ ala na ɩ vã nɩ ɩfʊ, a ba tɩɛrsɩ ɩn a wɛr nyã ju bʊbʊɔrsɩ tɛɛ tɩɛr.
XX Tɩchɛ sɩn 'lɔ ɩn saaju Nãaŋmɩn bibiir, be lɛ sɩ chɛlɛ a Fafaara na ɩ a sɩ Soro Yesu Kɩrɩsɩto ka wʊ na yi wa.
XXI A 'lɔ na tara kpɛ̃ɔ tõɔ bon jaa na wʊ pire, wʊn den a kpɛ̃ɔ 'lɔ lɩɛb a sɩ ãgãma ka a kaara a wʊ mãɛ tɩɩr ãgãn kaar.

IV

I A lɛ jũu, n yɛɛr yɩn ɩn nʊ̃, naa pãa bʊɔrɔ ɩka n nyɛ yɩ, yɩn lɛ ɩ a n pʊpɛl nɩ a nãa jupil, yɩ ara kpɛ̃ɔ a sɩ Soro pɔ n barmɩne.
II N 'maal a Yuodiya nɩ Sɩntachi ɩka ba tara a tɩɛr bʊ̃'yen nyãna a sɩ Soro 'yɔ̃ɔ.
III Ɔɔ, n mɩ lɛ sʊɔrɔ fʊ naa, n baraa ɩka fʊ sʊ̃ʊ a pɔbɔ banyãna, ba lɔ̃ɔn man di dɔɔyɛ a Nãaŋmɩn 'yɛr nʊ̃ɔ mʊɔlfʊ pɔ 'matãan Kɩlɛmɛntɩ, na ɩ a n tʊ̃tʊ̃taaba, a bala yoe na be a nyɛvʊr gãn pɔ.
IV Yɩ tara pʊpɛl a sɩ Soro 'yɔ̃ɔ sɔ̃ɔ jaa. N lɛ bɔ̃ɔ 'yɛrɛ kʊrɔ yɩ, yɩ tara pʊpɛl.
V Vɛ̃ ka nɩrɛ jaa nyɛ lɛ yɩn siir a yɩ mãɛ jã. A sɩ Soro waa ta naa.
VI Yɩ ta vɛ̃ ka yele jaa wõnõ yɩ ɛ, tɩchɛ a yɩ Nãaŋmɩn sʊɔrfʊ pɔ, yɩ ma puor wʊ yãan, na yɩ vɛ̃ ka Nãaŋmɩn bɔ̃ɔ a bon 'lɔ yɩn bʊɔrɔ.
VII A Nãaŋmɩn nyã'maar na gar a nɩsaal bɔ̃ɔfʊ, na gun a yɩ nyãn, nɩ a yɩ tɩɛrsɩ a Yesu Kɩrɩsɩto 'yɔ̃ɔ.
VIII N yɛɛr, a baaraa nɩ nyã ɩka bon 'lɔ jaa na ɩ yelmãɛ, nɩ bon 'lɔ jaa na ɩ 'yɔ̃ɔfʊ, nɩ bon 'lɔ jaa na tor, nɩ bon 'lɔ jaa na ɩ chɛchɛ, bon 'lɔ jaa na ɩ nʊ̃fʊ, nɩ bon 'lɔ jaa na ɩ pʊpɛl, ala ɩ bon 'lɔ jaa na ɩ vɩla, nɩ bon 'lɔ jaa na sɛɛn pɛɛfʊ, yɩ tɩɛrɛ a bonsɩ anyãna.
IX Bon jaa yɩn jãn tɩ na yɩ nyɛ, tɩ na yɩ wõ yi a n sɛ̃, yɩ maala yaa, ka a Nãaŋmɩn na ɩ nyã'maar sʊɔ, na ben a yɩ sɛ̃.
X N tara na pʊpɛl a sɩ Soro 'yɔ̃ɔ nɩ yɩn wiil ɩka yɩ chɛnɛ na tara a n tɩɛr. Yelmãɛ yɩ dɔ̃ɔ tara a n tɩɛr tɩ na yaa tõɔ nyɛ sɔr wiil ɛ.
XI N ba 'yɛrɛ wile ɩka n bʊɔrɔ na bon jaa ɛ, bojũu n dɔ̃ɔ jãn lɛ ɩn na tara bon ka wʊ sɛɛn ma.
XII N bɔ̃ɔn lɛ an sɛɛ ɩka nɩrɛ wʊ tara jaa pʊʊrbile, naa lɛ bɔ̃ɔ lɛ an sɛɛ ɩka nɩrɛ wʊ tara yɔɔ. A yelsɔɔlaa nyãna lɛ n jãn naa guolo nɩ a n mãɛ, ka kɔ̃ kpɛ man bɩɩ, ka n tara na na di bɩɩ, ka bãlãa gba lɛ n tara na di, ka n tara na yɔɔ bɩɩ, n ba tara bon jaa ɛ.
XIII In tõɔ ɩ a anyãna a jaa tu a Yesu Kɩrɩsɩto na kʊ ma a kpɛ̃ɔ pɔ.
XIV Tɩchɛ yɩ maal vɩla, yɩn sʊ̃ʊ ma a sɔ̃ɔ 'lɔ ɩn dire a dɔɔyɛ.
XV Yɩn Filipai nɩbɛ bɔ̃ɔn naa ɩka a daar 'lɔ̃nɔ̃ jaa yɩn sɔɔ a Nãaŋmɩn 'yɛr, a sɔ̃ɔ 'lɔ jaa ɩn yi a Masedonɩya, pupuorbiir gbulsɩ ãsʊɔ jaa ba kʊ ma bon ɛ, ka yɩn tɛɛ ba lɛ ɛ.
XVI A sɔ̃ɔ 'lɔ gba ɩn be a Tɛsalonika, yɩ sʊ̃ʊ man nɩ a n bʊ̃bʊɔrsɩ gar gbɛbʊ̃'yen.
XVII A ba ɩ tɔ̃nɔ̃ lɛ n bʊɔrɔ ɛ, tɩchɛ n bʊɔrɔ na ɩka yɩ nyɛ ɩka a Nãaŋmɩn wʊ yab yɩ na wʊ sʊ̃ʊ yɩ.
XVIII N nyɛn a n sãyar yɔɔ, naa gba nyɛ tɩ põn bar ka a sɛɛn ma, põpãanyã n nũu kpɛ naa a kʊfʊ ala yɩn tõn a Epafarodɩtusɩ ka wʊ wa kʊ ma, ka a yɩ kʊfʊ anyãna kaar fɩka a bɔɔrlo bomo ala na nyuro nʊ̃ɔ naa pɛlɛ a Nãaŋmɩn pʊɔ.
XIX A n Nãaŋmɩn na kʊ yɩn a yɩ bʊ̃bʊɔrsɩ a jaa tu a wʊ tɩɩr nãbonsɩ ala na be a Yesu Kɩrɩsɩto 'yɔ̃ɔ.
XX A sɩ Sãa Nãaŋmɩn wʊ nyɛrɛ tɩɩr bɩbir nɩ bɩbir jaa. A ɩ a lɛ.
XXI Yɩ puor a Nãaŋmɩn nɩbɛ ba jaa na be a Yesu Kɩrɩsɩto 'yɔ̃ɔ. A n yɛɛr na be a ka mɩ puoro yɩ naa.
XXII A Nãaŋmɩn nɩbɛ mɩ ba jaa puoro yɩ naa, ka a bala mɩ na be a nãkpɛ̃ɛ Siisa yir mɩ puoro yɩ.
XXIII A sɩ Soro Yesu Kɩrɩsɩto wãɛfʊ a be a yɩ sɩɩr pɔ. A ɩ a lɛ.

A PƆƆL GÃN WƱN SƐB KƱ A NÃAŊMIN PUORBO NA BE A KOLOSE

I Maa Pɔɔl na ɪ a Yesu Kɪrɪsɪto nɪtõnãa an ɪ a Nãaŋmɪn bɔfʊ pɔ nɪ Timoti na ɪ a sɪ yɛbɛ,

II sɛɛrɛ kʊrɔ a Nãaŋmɪn nɪbɛ nɪ a yɛɛr na tara a sɔɔfʊ a Kɪrɪsɪto pɔ na be a Kolose. Wãɛfʊ nɪ nyã'maar na yi a sɪ Sãa Nãaŋmɪn sɛ̃ a be a yɪ sɛ̃.

III Sɪ ma puor Nãaŋmɪn yãan na ɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto Sãa, sɪn wa sʊɔrɔ kʊrɔ yɪ,

IV bojũu sɪ wõn a yɪ sɔɔfʊ yɪn tara a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ nɪ a nõfʊ 'lɔ yɪn tara kʊ a Nãaŋmɪn nɪbɛ ba jaa.

V A yɪ sɔɔfʊ nɪ a nõfʊ na yi a tɪɛrtɔfʊ jie na gã gu yɪ be a saaju a 'lɔ yɪn de nie wõ, a yelmãe 'yɛr na ɪ a 'yɛr nõɔ

VI 'lɔ na wa a yɪ sɛ̃. A wɛr wʊ jaa, a 'yɛr nõɔ nyã wɔ̃nɔ̃ na wɔ̃mɔ̃ na a nõɔnɔ̃ nɪtãa lɛ an ben ɪrɛ a yɪ pɔ, an yi a bɪbir 'lɔ̃nɔ̃ daar jaa yɪn wõ naa na yɪ bɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn wãɛfʊ par a yelmãe pɔ.

VII Yɪ jãn a nyã yin Epafaras sɛ̃ na ɪ a sɪ tõtõtɔ ãsʊɔ. Wʊ ɪn yelmãe sʊɔ na de a sɪ jie mʊɔlɔ a Kɪrɪsɪto 'yɛr.

VIII 'Lɔ lɛ wa man kʊ sɪ a nõfʊ 'lɔ yɪn tara a Nãaŋmɪn Sɪɛ pɔ.

IX A lɛ jũu, an yi a daar 'lɔ̃nɔ̃ jaa sɪn wõ naa, saa dɔ̃ɔ gal ɪka sɪ sʊɔr Nãaŋmɪn kʊ yɪ ɛ, na sɪ sʊɔrɔ ɪka a Nãaŋmɪn wʊ pʊɔ yɪ a wʊ bɔfʊ yɛ̃, a sɪɛ pɔ yɛ̃, a jaa nɪ par bɔ̃ɔfʊ.

X A sɪ sʊɔrfʊ lɛ ɪka, a yɪ befʊ a vɪɛlɛ kʊ a sɪ Soro, ka a pɛlɛ a wʊ pʊɔ, na yɪ wɔ̃nɔ̃ bisõn tõvɪla jaa pɔ, na yɪ baa a Nãaŋmɪn yɛ̃ pɔ.

XI Sɪ mɪ ma sʊɔrɔ na ɪka Nãaŋmɪn wʊ maal yɪ ka yɪ kpɛ̃mɛ nɪ a kpãɛn ala a jaa na yi a wʊ tɪɪr kpɛ̃ɔ pɔ, na yɪ nyɔɔrɔ yɪ mãɛ tara kãnyir yele jaa pɔ, nɪ pʊpɛl.

XII Na yɪ ma dãna a Sãa, 'lɔ lɛ kaa a yɪ sɛɛ, ka yɪ na põ a Nãaŋmɪn nãbonsɪ nɪ a wʊ nɪbɛ a chãa pɔ.

XIII Bojũu 'lɔ lɛ faa sɪ yin a libe kpɛ̃ɔ pɔ, na wʊ 'yɔ̃ɔ sɪ a wʊ Binõnãa nãalʊ̃ʊ pɔ.

XIV A wʊ 'yɔ̃ɔ lɛ sɪ nyɛ faafʊ, na sɪ nyɛ yelbier vɛ̃ kʊfʊ.

XV A Yesu na wa tɪ wa a wɛr ju, 'lɔ lɛ wiil sɪ a Nãaŋmɪn nyã sɪn ba nyɛrɛ nɪ a nɪbir ɛ, a lɛ wʊn be. 'Lɔ lɛ tara kpɛ̃ɔ a bonsɪ a jaa pɔ a Nãaŋmɪn na maal.

XVI Bojũu a wʊ pɔ lɛ a bonsɪ a jaa na be a saaju, nɪ a ala na be ka a wɛr pɔ maal, ala sɪn nyɛrɛ, nɪ a ala sɪn ba nyɛrɛ ɛ, nɪrɛ 'lɔ jaa na tara kpɛ̃ɔ ɪ a tɔ̃ɔfʊ sʊɔ, nɪ a malakasɪ ala gba na tara kpɛ̃ɔ, nɪ a kpãɛn bonsɪ, a jaa maal tu a wʊ pɔ, ka a ɪ a wʊ sofʊ.

XVII A 'lɔ lɛ dɔ̃ɔ a bonsɪ a jaa be be, a wʊ pɔ lɛ a bonsɪ a jaa 'mataa.

XVIII 'Lɔ mɪ lɛ ɪ a ãgãn ju sʊɔ, a pupuorbiir. 'Lɔ lɛ ɪ a pielfʊ, nɪ a bidɔ̃ɔ na wʊ de nie ir a kũu pɔ, na waa lɛ kpi go ɛ, ka yele jaa pɔ, ka wʊ ɪ a ju sʊɔ.

XIX Bojũu a Nãaŋmɪn pʊɔ pɛl wʊ naa ka wʊ befʊ wʊ jaa be a wʊ pɔ.

XX A tun a wʊ pɔ, ka Nãaŋmɪn lɛ 'maal a bonsɪ a jaa kʊ a wʊ mãɛ, ka a ala na be a saaju bɪɪ a ala na be ka a wɛr pɔ. Wʊ maal ka nyã'maar be be, nɪ a wʊ jãɪ a daa ju wʊn kpi.

XXI Yɪ dɔ̃ɔ jãan a Nãaŋmɪn na yɪ ɪ a wʊ dɔ̃dẽmɛ, a yɪ yeldɛbɛ ɪfʊ jũu.

XXII Tɪchɛ põpãanyã, wʊ 'maal yɪn tun a Kɪrɪsɪto na wa ɪ nɪsaal na wʊ kpi. Nãaŋmɪn maal a nɪtõ ka yɪ ɪ chɛchɛ a wʊ sɛ̃, na yɪ kʊ tara chɛfʊ jaa ɛ, bɪɪ tara 'yɛr dɔɔl ɛ,

XXIII ala ɪ yɪ chɛnɛ na ba gbɛr a yɪ sɔɔfʊ pɔ, na yɪ taa tɔɔ yi a tɪɛrtɔ 'lɔ na ɪ a 'yɛr nõɔ nyã yɪn wõ ɛ. A 'yɛr nõɔ nyã lɛ yɪ wõ ban mʊɔl kʊ nɪrɛ jaa ka a wɛr ju. Ala lɛ a maa Pɔɔl ɪ a tõtõnɔ̃.

XXIV Põpãanyã, n pãa chɪlɛ naa a n dɔɔyɛ ɪn di a yɪ jũu, naa na di a dɔɔyɛ ala a jaa a Kɪrɪsɪto na bʊɔrɔ ɪka n di kʊ a wʊ ãgãn na ɪ a pupuorbiir jũu.

XXV Nãaŋmɪn maal man ka n ɪ a wʊ tõtõnɔ̃ kʊ a pupuorbiir naa na man a wʊ 'yɛr nõɔ jaa nɛ nɛ nɛ kʊ yɪ.

XXVI A yele nyãna lɛ sɔɔl a kõro jaa a sãakpãmɪne sɔ̃ɔ, tɪchɛ ka a pãa yi chãa pɔ a wʊ nɪbɛ sɛ̃.

XXVII Nãaŋmɪn lɛ kaa ir ɪka wʊ vɛ̃ ka a wʊ nɪbɛ bɔ̃ɔn sɪrɛ jaa a lɛ wʊ tara a tɪɛr kʊ a nɪbɛ ba jaa, ɪka a Kɪrɪsɪto ben a yɪ pɔ, na ɪ a tɪɪr tɪɛrtɔ jie.

XXVIII A Kɪrɪsɪto lɛ sɪ mʊɔlɔ, na sɪ kpãana nɪrɛ jaa wile nɪ nɪrɛ jaa nɪ yɛ̃ jaa bʊrɔ, ka sɪ na de nɪrɛ jaa kʊ wʊ ka wʊ ɪ chɛchɛ.

XXIX A nyã jũu lɛ n tõnɔ̃ hãna dire dɔɔyɛ nɪ a wʊ kpɛ̃ɔ wʊ jaa wʊn tõnɔ̃ tun a n 'yɔ̃ɔ.

II

I N bʊɔrɔ na ɪka yɪ bɔ̃ɔ a lɛ ɪn mʊɔrɔ a yɪ 'yɔ̃ɔ nɪ a bala na be a Laodisea, nɪ a bala jaa na ba nyɛ a maa mãɛ nɪ nɪbɪr ɛ.

II Maa bɔfʊ lɛ ɪka yɪ tara ãkpãɛn a yɪ nyãn pɔ, na yɪ ɪ nɛbʊ̃'yen nʊ̃ taa, ka a lɛ na vɛ̃ ka yɪ tara par bɔ̃ɔfʊ yɔɔ jaa a nãbonsɪ a jaa pɔ, na yɪ bɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn yelsɔɔlsɪ, na ɪ a Kɪrɪsɪto.

III A wʊ pɔ lɛ a nãbonsɪ, nɪ a yɛ̃, nɪ a bɔ̃ɔfʊ a jaa sɔɔl.

IV N 'yɛrɛ na a nɪtõ kʊrɔ yɪ ka nɪrɛ jaa taa wa bɛl yɪ nɪ nɛchɪrɛ 'yɛr na nyɛtãan yelmãe ɛ.

V An sɔɔ ɪ a maa mãɛ na ba be a yɪ sɛ̃ gba ɛ, tɪchɛ n tara na a yɪ tɪɛr. N chɪlɛ na

bʊɔrɔ ıka n nyɛ a lɛ yın tara nɛbɔ̃'yen nı a lɛ a yı sɔɔfʊ na kpɛ̃mɛ a Kırısıto 'yɔ̃ɔ.

VI A lɛ jũu, yın de a Yesu Kırısıto ka wʊ ı a Soro, yı chɛnɛ be a wʊ 'yɔ̃ɔ.

VII Yı ba nyıbɛ na yı baa a wʊ 'yɔ̃ɔ, na yı nɔ̃ɔ kpɛ̃mɛ a sɔɔfʊ pɔ, fıka a lɛ ban dɔ̃ɔ wiil yı, na yı ma puor wʊ yãan sɔ̃ɔ jaa.

VIII Yı kaara sɔ̃ ka nırɛ jaa ta wa de yı ka yı ı gbãgbaar tu a bɛlfʊ ala na ba tara tɔ̃nɔ̃ pɔ ɛ, nı nısaal yɛ̃ ɛ, na ı a ala na kaara a wɛr nyã ju ban taa kaara a Kırısıto wiilfʊ.

IX A Nãaŋmın befʊ wʊ jaa ben a Kırısıto 'yɔ̃ɔ.

X Yı sɛɛ naa bojũu yı sɔɔn a Kırısıto, 'lɔ lɛ ı tɔ̃ɔfʊ dẽme nı a kpãɛn dẽme ba jaa ju sʊɔ.

XI A wʊ 'yɔ̃ɔ, ba mı ŋma yın a yɔı ka a yelbier 'lɔ na yi a yı pɔ, a ba ı yuor ŋmaafʊ 'lɔ nısaal na de wʊ nũu ŋmaan ɛ, tıchɛ yʊɔr ŋmaafʊ 'lɔ Kırısıto na ŋmaa.

XII Ban dɔ̃ɔ so yı a Nãaŋmın kɔ̃ɔ, ba ũu yın a Kırısıto kaar, ka yı ir a kũu pɔ fıka a Kırısıto, bojũu yı sɔɔn de a Nãaŋmın nyã na sãı a Kırısıto a kũu pɔ, na tara kpɛ̃ɔ.

XIII Tıchɛ a yın bala na ba ı a Juu nıbɛ ɛ, sɛrɛ tı yı wa sɔɔ a Kırısıto, yı dɔ̃ɔ kpi a yı sıır pɔ, bojũu yı dɔ̃ɔ ı yelbe-ırbɛ, na yı jãan Nãaŋmın, bojũu yı sɔ̃ɔn a Nãaŋmın nɛbinsı. Tıchɛ Nãaŋmın kʊ yın a nyɛvʊr paalaa a Kırısıto 'yɔ̃ɔ, na wʊ vɛ̃ kʊ yı.

XIV Nãaŋmın fɔfɔn a sı yelbebe ala na dɔ̃ɔ sɛb bin bar. Ala lɛ dɔ̃ɔ 'yɛr 'yɛr dɔɔl sı. Ala lɛ dɔ̃ɔ fırɛ sı na a ŋmaa sı yin, wʊ den bar na wʊ kpa yaa a daa ju.

XV Nãaŋmın tɔ̃ɔn a sıdɛbɛ nı a kpãɛn dẽme, na wʊ maal ba ka a ı dãasıɛ nıyɔɔ jaa niem. Wʊ tɔ̃ɔ ba naa nı a Kırısıto daa ju kũu.

XVI A lɛ jũu, yı ta vɛ̃ ka nırɛ jaa tɔɔr a yı 'yɛr nı bon 'lɔ yın dire bıı nyuro ɛ, bıı tun a Juu nıbɛ lɔ̃ɔ difʊ pɔ ɛ, bıı Chuu Paalaa Dãɛn pɔ ɛ, bıı a Pɛ̃nfʊ Bıbir Daar ɛ.

XVII A anyã ı naa a yelsı ala nı taa dɔ̃ɔ wa gãagiel, tıchɛ a yelmãɛ ben a Kırısıto 'yɔ̃ɔ.

XVIII Yı ta vɛ̃ ka nırɛ jaa kpãkpãan yı nı jir 'yɛr ıka, yı sıir a yı mãɛ na yı puoro a malakası ɛ, a lɛ na vɛ̃ naa ka yı kɔ̃ nyɛ a sãyar ɛ. A nırɛ nyã tɔ sʊɔ ma vıɛr kpɛ a yele pɔ tıɛr ıka wʊ tara na kpɛ̃ɔ nı a ala wʊn nyɛ. A wʊ yelbier tıɛr ma vɛ̃n ka wʊ wile wʊ mãɛ.

XIX A nırɛ nyã ba nyɔɔ a 'lɔ na ı a ju ɛ. Nıtãa a lɛ a ju na ma wile a ãgãn, ka a jile nɔ̃ɔ nyɔɔ a ãgãn 'mataa a lɛ a Nãaŋmın na bʊɔrɔ.

XX An ı yın nı a Kırısıto lɛ 'mataa kpi, a wɛr nyã ju kpãɛn bonsı, ba lɛ tara kpɛ̃ɔ a yı ju ɛ. Ŋmınɛ ka a yı kpɛfʊ chɛnɛ kaara fıka yi chɛnɛ na ı a wɛr sofʊ?

XXI Ta nyɔɔ bon nyã ɛ! Ta lɛm bon nyã kaa ɛ! Ta sıır bon nyã kaa ɛ!

XXII A nɛɛr anyãna a jaa tufʊ ın yelsı na ba lɛ tara tɔ̃nɔ̃ jaa ɛ, bojũu a ın nısaal nɛbinsı nı nısaal wiilfʊsı lɛ.

XXIII A nɛbinsı anyãna nyɛntãan fıka yɛ̃ yele na ı a ba mãɛ puorfʊ yele nı mãɛ siirfʊ yele nı nıbikõo ãgãn kaafʊ yele. Tıchɛ a anyãna maa sʊ̃ʊ ba ka ba tʊ̃ɔ nyɔɔ a ba mãɛ a yelbier vɔlaa pɔ ɛ.

III

I A lɛ jũu, an ı yın nı a Kırısıto lɛ a Nãaŋmın 'mataa sãın a kũu pɔ, yı de a yı tıɛr 'yɔ̃ɔ a bonsı ala na be a saaju, be a Kırısıto na jãnɛ a Nãaŋmın nũsʊ̃ɔ jie.

II Yı de a yı tıɛr 'yɔ̃ɔ a saaju bonsı pɔ, tı na yı ta de a yı tıɛr 'yɔ̃ɔ a wɛr ju bonsı pɔ ɛ.

III Bojũu yı kpi naa, ka a pʊ̃pãanyã ka a yı nyɛvʊr sɔɔl a Kırısıto a Nãaŋmın 'yɔ̃ɔ.

IV An ı a Kırısıto lɛ kʊ yı a nyɛvʊr paalaa, 'lɔ wa nyır, yı mı na 'mantãan wʊ nyır, na yı nyɛ a wʊ tıır.

V A lɛ jũu, yı kʊ a ala na be a yı 'yɔ̃ɔ na ı a wɛr yele. A yelsı ala lɛ a anyãna, sɛ̃fʊ yele, dɛɛr yele, vɔldɛɛr, tıɛr dɛɛr, nı bɔgar na nyɛtãan tıbɛ puorfʊ.

VI A bonsı anyãna jũu, Nãaŋmın suur ire naa.

VII A sɔbie anyãna lɛ yı mı dɔ̃ɔ turo, a lɛ yın dɔ̃ɔ kpıɛrɛ a nyɛvʊr 'lɔ̃nɔ̃ pɔ.

VIII Tıchɛ pʊ̃pãanyã, yı tɔɔ yı mãɛ yin a yelsı anyãna pɔ, suur, putuyele, gefʊ, gagar yele, nı 'yɛrbidɛbɛ na ma yire a yı nɛgãma pɔ.

IX Yı ta ŋmara jirsı 'yɔ̃ɔnɔ̃ taa ɛ. Yı ta maala a lɛ go ɛ, yı yaa a kõro yele nı a wʊ maalfʊsı bar,

X tı na yı su a pʊ̃pãanyã yelpaalaa. Nãaŋmın maal yın ka yı ı nıpaalaa, na wʊ maala yı, ka yı na kaara a wʊ kaar, ka yı na bɔ̃ɔ wʊ yelmãɛ jaa.

XI Bamıne ba lɛ chɛnɛ ı a Juu nıbɛ bıı ka bamıne mı ba ı a Juu nıbɛ ɛ, ka bamıne ŋma yɔı bıı ka bamıne mı ba ŋma ɛ, ka bamıne ı sãanba bıı ka bamıne mı ı nıyʊɔrsı ɛ, ka bamıne ı gbãgbaar bıı ka bamıne mı ı sumıne ɛ, tıchɛ a Kırısıto lɛ ı a jaa na wʊ be a jaa 'yɔ̃ɔ.

XII A lɛ jũu, an ı Nãaŋmın lɛ kaa ir yı, ka yı ı chɛchɛ na wʊ nʊ̃ yı, yı pɔɔ a yı mãɛ nı nıbaal, vıla maalfʊ, mãɛ siirfʊ, jomm ıfʊ nı kãnyir.

XIII Yı ma tara kãnyir kʊ taa, ãsʊɔ jaa wa tara nı a wʊ tɔ sʊɔ 'yɛr, yı ma vɛ̃ kʊ taa. Yı vɛ̃ bar nıtãa a lɛ a sı Soro na ma vɛ̃ bar yı.

XIV A yelkpɛ̃ɛ jaa lɛ ıka, yı de nʊ̃fʊ su. 'Lɔ lɛ ma nyɔɔ bonsı a jaa 'mataa ka a tara nɛbɔ̃'yen.

XV Yı vɛ̃ ka a Kırısıto nyã'maar pire a yı nyãn, yı jaa pʊɔn a ãgãn jiir pɔ, na wʊ bʊɔl yı ka yı tara nyã'maar. Yı ma puor wʊ yãan.

XVI Yı vɛ̃ ka a Kırısıto 'yɛrbir di nãa a yı pɔ, yın wa wile tı kpãana taa, nı a yɛ̃ wʊ jaa. Yı ma yiele Nãaŋmın pɛɛfʊ yiel, pʊpɛl yiel, nı a yiel na yi a yı nyãn pɔ, na yı kʊrɔ Nãaŋmın.

XVII Bon 'lɔ jaa yın wa maala, ka 'yɛrbir lɛ bıı, ka maalfʊ pɔ lɛ, yı ma maal bon jaa, nı a sı Soro Yesu yuor, na yı ma tu a wʊ 'yɔ̃ɔ puor a Sãa Nãaŋmın yãan.

XVIII Pɔbɔ, yı siir a yı mãɛ kʊ a yı sırbɛ, lɛ lɛ vıɛlɛ kʊ a sı Soro.

XIX Sırbɛ, yı nɔ̈ a yı pɔbɔ, na yı ta ma pirpire ba ɛ.

XX Bibiir, yı wõnõ a yı dɔɔrbɔ toor yele jaa pɔ, lɛ lɛ pɛlɛ a sı Soro pʊɔ.

XXI Sãamıne, yı ta ma maala ka a yı bibiir suur ire ɛ, a lɛ a ba tıɛr kõ gã jibõ'yen ɛ.

XXII Gbãgbaar, yı sɔɔrɔ a yı nıbɛrɛ nɛɛ yele jaa pɔ. Yı ta ma vɛ̃ ka ba wa fur nıbir yɔ̃ɔ yı, ka yı pãa maala a lɛ ban bʊɔrɔ ɛ, tıchɛ yı ir a yı nyãa wʊ jaa 'yɔ̃ɔ, yın joro a sı Soro dãbãɛ jũu.

XXIII Bon jaa yın wa maala, yı ir a yı nyãa 'yɔ̃ɔ tõnõ nı ka a kaara fıka a sı Soro lɛ yı tõnõ kʊrɔ, tıchɛ a ta ı fıka nısaal lɛ yı tõnõ kʊrɔ ɛ.

XXIV Yı bɔ̃ɔn naa ıka yın tı den a yı nãbonsı a sı Soro sɛ̃ na ı a yı sãyar. A sı Soro Kırısıto lɛ yı tõnõ kʊrɔ.

XXV Nırɛ jaa wa maal yelbier, a yelbier sãyar lɛ wʊn tı nyɛ. Nãaŋmın ba turo nıbɛ nõnõ ɛ.

IV

I Nıbɛrɛ, yı ma kʊrɔ a yı gbãgbaar a lɛ na tor na a sɛɛn, bojũu yı bɔ̃ɔn naa ıka yı mı tara na nıkpɛ̃ɛ na be a saaju.

II Yı de a yı mãɛ 'yɔ̃ɔ Nãaŋmın sʊɔrfʊ pɔ. Yı kaara sʊ̈ na yı ma puor wʊ yãan.

III Na yı mı ma sʊɔrɔ kʊrɔ sı ka Nãaŋmın na yuo sɔr kʊ a sı mʊɔlfʊ ka sı na mʊɔl a Kırısıto yelsɔɔlsı. A 'lɔ pɔ lɛ ba 'yɔ̃ɔ ma a bɔ̃jɔrsı.

IV Yı sʊɔrɔ Nãaŋmın ka n na mʊɔl jaa chɛ chɛ chɛ a lɛ an sɛɛn.

V Yı ı yɛ̃n dɛ̈me nı a lɛ yın maala a bala na ba ı a Nãaŋmın puorbo sɛ̃. Yı mʊ̈ɔ nıbir, yın wa nyɛ jie.

VI Yı ma vɛ̃ ka a yı bʊʊr ma ı wãɛfʊ 'yɛrbie tı nɔ̈mɔ̃ nyaar kaar. Ka yı na bɔ̃ɔ lɛ yın na 'yɛr sɔɔ nırɛ 'lɔ wa sʊʊr yı 'yɛr.

VII Tıchıkusı na man a maa 'yɛr a jaa kʊ yı. Wʊ ın a yɛbɛ ın nʊ̈ na wʊ mʊɔlɔ a 'yɛr nı yelmãɛ. Na wʊ ı a tʊ̈tʊ̈tɔ sʊɔ a sı Soro 'yɔ̃ɔ.

VIII N tõnõ wʊ naa a yı sɛ̃ ıka wʊ tı 'yɛr kʊ yı a lɛ sın ırɛ a ka, na wʊ 'yɔ̃ɔ a yı nyãn ãkpãɛn.

IX 'Lɔ nı Onısımɔsı lɛ 'mataa waara. Wʊ ın yelmãɛ sʊɔ na wʊ ı a yɛbɛ sın nʊ̈. Wʊ ın a yı ãsʊɔ. Ban man kʊ yı bon jaa na ırɛ a ka.

X Aristakus mı ban 'mataa pɔɔn ma puoro yı naa, lɛ lɛ a Maakı mı na ı a Banabası yɛbɛ mı puoro yı. Yı dɔ̃ɔ wõ a wʊ kpãafʊ yele, ala ı wʊ wa wan a yı sɛ̃, yı tuor de wʊ.

XI Yesu mı ban bʊɔlɔ Jusıtusı mı puoro yı naa. A nıbɛ banyãna tɛɛ lɛ ı a Juu nıbɛ a n tʊ̈tʊ̈nbɔ pɔ a Nãaŋmın nãalʊ̈ʊ jũu. Ba tara na ãgãn 'maar kʊ ma.

XII Epafaras na ı a yı ãsʊɔ na wʊ ı a Yesu Kırısıto tʊ̈tʊ̈nɔ̃, puoro yı naa. Wʊ ma sʊɔrɔ na Nãaŋmın nıbijıɛ kʊrɔ yı ka yı na ara kpɛ̃ɔ a lɛ a Nãaŋmın na bʊɔrɔ.

XIII N din a wʊ dãasıɛ ıka wʊ tõnɔ̃ na kʊrɔ yı nı a bala na be a Laodisea nı a Hırapolis tẽn pɔ.

XIV A sı yɛbɛ sın nʊ̃, Luka na ı a tıtılɛ nı Demas puoro yı naa.

XV Puor Nımfa nı a pupuorbiir bala na ma tuor a wʊ yir na be a Laodisea.

XVI Bala wa kar a gãn nyãna kʊ a yın Kolose dɛ̈me, yı mɔ̃ ka ba mı kar wʊ be a Laodisea pupuorbiir pɔ. Yı mɔ̃ na yı mı kar a gãn 'lɔ ın sɛb kʊ a Laodisea pupuorbiir.

XVII 'Yɛr kʊ Archipus, "Mɔ̃ tı na fʊ baa baar a tõmɔ̃ ala fʊn nyɛ a sı Soro 'yɔ̃ɔ."

XVIII Maa Pɔɔl lɛ sɛɛrɛ a puorfʊ nyã nı a maa mãɛ nũu. Yı tıɛr a bɔ̃jɔrsı ban 'yɔ̃ɔ ma. Wãɛfʊ a be a yı sɛ̃.

A GÃN DƆƆ A PƆƆL NA SƐB KƲ A TƐSALONIKA NIBƐ

I Pɔɔl, Silasɪ nɪ Timoti lɛ sɛɛrɛ a gãn nyã kʋrɔ Tɛsalonika pupuorbiir na be a Sãa Nãaŋmɪn nɪ a Soro Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ. Wãɛfʋ nɪ nyã'maar wʋ be a yɪ sɛ̃.

II Sɪ ma puor Nãaŋmɪn yãan sɔ̃ɔ jaa kʋ yɪ, tɪ ma tara a yɪ tɪɛr a sɪ Nãaŋmɪn sʋɔrfʋ pɔ.

III Sɔ̃ɔ jaa lɛ sɪ ma tɪɛr a yɪ sɔɔfʋ tɔ̃mɔ̃, a yɪ nɔ̃fʋ tɔ̃mɔ̃ nɪ a kãnyir yɪn tara chɛlɛ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto nɪ a sɪ Sãa Nãaŋmɪn.

IV Bojũu sɪ bɔ̃ɔn ɪka, n yɛɛr a yɪn a Nãaŋmɪn na nɔ̃, 'lɔ lɛ kaa ir yɪ.

V Bojũu a sɪ 'yɛr nɔ̃ɔ na wa a yɪ sɛ̃, ba ɪ 'yɛrbir tɛɛ ɛ, tɪchɛ wʋ tara na kpɛ̃ɔ na ɪ a Nãaŋmɪn Sɪɛ na ba ɪ baal ɛ. Yɪ mãɛ bɔ̃ɔn a lɛ sɪn be a sɔ̃ɔ 'lɔ sɪn dɔ̃ɔ kpɪɛrɛ nɪ yɪ a yɪ jũu.

VI Yɪ ɪ naa a sɪn nɪ a Soro tɔtɔɔrbɔ, bojũu dɔɔyɛ kpɛ̃ɛ pɔ lɛ yɪ tu tɪ de a 'yɛrbie nɪ pʋpɛl a Nãaŋmɪn Sɪɛ na tɪr,

VII lɛ lɛ, yɪn ɪ bɔ̃mansɪ kʋ a bala na sɔɔ de a 'yɛr nɔ̃ɔ be a Masedonɪya nɪ a Akaya tɛ̃n pɔ.

VIII Yɪn lɛ yaar a sɪ Soro 'yɛrbie, a ba ɪ a Masedonɪya nɪ a Akaya tɛ̃n pɔ tɛɛ ɛ, tɪchɛ a yaar jie jaa. A lɛ yɪn sɔɔ a Nãaŋmɪn yaar jie jaa.

IX Ba mãɛ lɛ man a lɛ yɪn tuor de sɪ, a sɔ̃ɔ 'lɔ sɪn wa a yɪ sɛ̃, nɪ a lɛ yɪn lɪɛb wa a Nãaŋmɪn sɛ̃, tɪ bar a tɪbɛ tɪ wa puoro a nyɛvʋr nɪ a yelmãɛ Nãaŋmɪn,

X tɪ chɛlɛ a wʋ Bie ka wʋ yi saaju wa, a 'lɔ wʋn vɛ̃ ka wʋ lɪɛb ir a kũu pɔ, Yesu a 'lɔ na faa sɪ yɪn a Nãaŋmɪn suur 'lɔ na waara pɔ.

II

I N yɛɛr, yɪn mãɛ jaa bɔ̃ɔn naa ɪka a yɪ sɛ̃ waa ba ɪ pɔrɔ ɛ,

II sɪn gba na dɔ̃ɔ di dɔɔyɛ a ba ge sɪ be a Filipai tẽe pɔ, nɪtãa yɪn mãɛ na bɔ̃ɔn, tɪchɛ sɪ chɛnɛ na tara nyãa a sɪ Nãaŋmɪn pɔ, tɪ man a 'yɛr nɔ̃ɔ jaa chɛchɛ kʋ yɪ, an sɔɔ ɪ baa sɔɔ de a 'yɛr ɛ.

III Bojũu a sɪ sʋɔrfʋ ba yi jir, bɛlfʋ nɪ tɪɛr dɛɛr pɔ ɛ,

IV tɪchɛ Nãaŋmɪn lɛ kaa ir sɪ ka sɪ ɪ a 'yɛr nɔ̃ɔ wiwiilbe. A lɛ jũu lɛ sɪ 'yɛr ɪka, a ba ɪ ka sɪ pɛl nɪsaal pʋɔ ɛ, tɪ sɪ pɛl Nãaŋmɪn pʋɔ, a 'lɔ na ma kaara a sɪ pʋtɪɛr.

V Yɪ bɔ̃ɔn na ɪka Nãaŋmɪn lɛ ɪ a sɪ dãasɪɛ sʋɔ, saa dɔ̃ɔ wa 'yɛr jir 'yɛr bɪɪ ŋmaa jir nyɛ bon ɛ.

VI Saa bʋɔrɔ 'yɔ̃ɔfʋ nɪsaal sɛ̃ ɛ, a yɪn mãɛ sɛ̃n bɪɪ a sɪ taaba sɛ̃ ɛ, bɪɪ bʋɔrɔ bonsɪ sɪn ɪ Kɪrɪsɪto nɪtɔ̃nsɪ jũu ɛ,

VII tɪchɛ sɪ siir a sɪ mãɛ a yɪ pɔ, lɛ pɔɔ na ma kaara a wʋ bibiir.

VIII A lɛ jũu, yɪn kaara sɪ lɛ so ka saa bʋɔrɔ ɪka sɪ pɔ̃n yɪ a Nãaŋmɪn 'yɛr nɔ̃ɔ tɛɛ ɛ, na sɪ lɔ̃ɔn a sɪ mãɛ jaa bojũu a sɪ nɔ̃fʋ ben a yɪ sɛ̃ yɔɔ jaa.

IX Sɪrɛ jaa n yɛɛr, yɪ tɪɛr a sɪ kãnyir tɔ̃mɔ̃ nɪ a dɔɔyɛ. Sɪ tɔ̃n tãsɔɔ gbulo, nɪ mɔ̃tɔ̃gbulo, ka sɪ ta kʋ nɪrɛ jaa tuor ɛ, a sɔ̃ɔ 'lɔ sɪn 'yɛrɛ a Nãaŋmɪn 'yɛr nɔ̃ɔ kʋrɔ yɪ ɛ.

X Yɪn lɛ di dãasɪɛ, nɪ a Nãaŋmɪn mɪ na ɪ a Chɛchɛ Sʋɔ nɪ nɪtor tɪ ba tara yele jaa a wʋ 'yɔ̃ɔ ɛ, a sɪ maalfʋ chaar naa a yɪn na ɪ a sɔɔfʋ dɛ̃me.

XI Bojũu yɪ bɔ̃ɔn naa ɪka sɪ ma maal vɪla kʋ a yɪ ãsʋɔ jaa lɛ sãa na ma maal vɪla kʋ a wʋ bibiir,

XII na sɪ 'yɔ̃ɔn yɪ ãkpãɛn, 'maala yɪ tɪ sʋɔrɔ yɪ ɪka yɪ kpɪɛrɛ a lɛ na pɛlɛ a Nãaŋmɪn pʋɔ, a 'lɔ na bʋɔl yɪ 'yɔ̃ɔ a wʋ nãalɔ̃ʋ tɪɪr pɔ.

XIII Ala lɛ so ka sɪ ma puor Nãaŋmɪn yãan, bojũu yɪ sɔɔn de a Nãaŋmɪn 'yɛr yɪn wɔ̃ a sɪ sɛ̃, yaa sɔɔ de yaa nɪsaal 'yɛr kaar ɛ, tɪchɛ yɪ sɔɔn de yaa Nãaŋmɪn 'yɛr kaar, ka a tɔ̃nɔ̃ a yɪ bala na sɔɔ de pɔ.

XIV Bojũu n yɛɛr, yɪn 'lɔ, yɪ ɪ naa tɔtɔɔrbɔ a Nãaŋmɪn puorbo a Yesu Kɪrɪsɪto pɔ a Judiya, yɪ din dɔɔyɛ a bonsɪ pɔ, a yɪ mãɛ yelsɪ pɔ, nɪtãa lɛ ban tɔ̃ kʋ a Juu dɛ̃me,

XV a bala na kʋ a sɪ Soro Yesu nɪ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ tɪ dii sɪ bar. Ba sɔ̃ɔn Nãaŋmɪn pʋɔ tɪ ba sɔɔ nɪrɛ jaa 'yɛr ɛ,

XVI tɪ ba bʋɔrɔ ɪka sɪ 'yɛrɛ nɪ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, ka ban nyɛ faafʋ ɛ. Ba kpɛ̃n a yeldɛbɛ pɔ 'yɔ̃ɔ kɔkɔɛ. Nãaŋmɪn suur ir naa ka wʋn ge ba.

XVII Tɪchɛ n yɛɛr, a kor bãlãa sɪn ba lɛ nyɛ taa ɛ, tɪchɛ saa vɛ̃ a yɪ tɪɛr ɛ. Sɪ mɔ̃ɔn nɪbir ɪka sɪ nyɛ yɪ, na sɪ bʋɔrɔ ɪka a sɪn mãɛ sɪ tɪ nyɛ yɪ.

XVIII A la lɛ so ka sɪ ta bʋɔrɔ ɪka sɪ wa a yɪ sɛ̃, tɪ maa Pɔɔl ta mʋɔrɔ na bʋɔrɔ, tɪchɛ ka Satan pii a sɪ sɔr.

XIX Bo lɛ ɪ a sɪ tɪɛrtɔfʋ jie, bɪɪ a pʋpɛl bɪɪ a nyɛvʋr tɪɪr jupil kʋ sɪ a sɪ Soro Yesu waa daar? A ba ɪ yɪn lɛ ɛ?

XX Yelmãɛ yɪn lɛ ɪ a sɪ tɪɪr nɪ a sɪ pʋpɛl.

III

I Lɛ an wa gar sɪ a sɪ faa tɪ jãnɛ a be Atensɪ tẽe pɔ.

II Sɪ tɔ̃n a sɪ yɛbɛ Timoti mɪ na ɪ a Nãaŋmɪn tɔ̃tɔ̃nɔ̃ ãsʋɔ na wʋ mʋɔlɔ a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɛr nɔ̃ɔ ɪka wʋ tɪ 'yɔ̃ɔ yɪ ãkpɛ̃ɔ a yɪ sɔɔfʋ pɔ,

III a lɛ ka yı taa wa joro dãbãɛ nı a bɛɛr kaa nyã pɔ ɛ. Yın mãɛ jaa bɔ̃ɔn naa ıka a dɔɔyɛ nyã lɛ sın di.

IV Yelmãɛ, sın dɔ̃ɔ be a yı sɛ̃, lɛ lɛ sı 'yɛrɛ kʊrɔ yı ıka sın din dɔɔyɛ. Ka a lɛ mı ı.

V A lɛ jũu, ın kɔ̃ lɛ tɔ̃ɔ lɛ so, ka tɔ̃ nırɛ ıka wʊ tı kaa a lɛ a yı sɔɔfʊ na be, n dabãɛ lɛ ıka a bɛɛr kaa wʊ taa bɛɛr yı kaa, kaa sı tɔmɔ̃ ı pɔrɔ ɛ.

VI Tıchɛ Timoti yin a yı sɛ̃ wa 'yɛr a 'yɛr nʊ̃ɔ kʊ sı, a lɛ yın tara a sɔɔfʊ nı a nɔ̃fʊ. Wʊ 'yɛr kʊ sı ıka yı ma tara sın nı tıɛr vıla sɔ̃ɔ jaa na yı ma bʊɔrɔ ıka yı nyɛ sı nıtãa lɛ sın mı na ma bʊɔrɔ ıka sı nyɛ yı.

VII N yɛɛr, a lɛ jũu, a pʊsɔ̃ɔ nı a bɛɛr kaa anyã pɔ, yı 'yɔ̃ɔ sın ãkpɛ̃ɔ tun a yı sɔɔfʊ pɔ yın tara jũu.

VIII Bojũu pʊ̃pãanyã, sı pãa na ben be yın ara kpɛ̃ɔ kʊ a sı Soro.

IX Ŋmınɛ lɛ sın ırɛ wa puor Nãaŋmın yãan ka a sɛɛ, a pʊpɛl nyã sın nyɛ a Nãaŋmın sɛ̃?

X Tãsɔɔ nı mɔ̃tɔ̃ɔ jaa lɛ sı ma sʊɔrɔ Nãaŋmın ıka sı lɛ nyɛ yı go, na sı lɛ chɔɔr bon 'lɔ jaa na ba pʊɔ a yı sɔɔfʊ pɔ ɛ.

XI Pʊ̃pãanyã, sı sʊɔrɔ naa a sı Sãa Nãaŋmın mãɛ nı a sı Soro Yesu ıka, ba yuo sɔr ka sı lɛ wa nyɛ yı.

XII A sı Soro wʊ vɛ̃ ka yı waa na yı nʊ̃nɔ̃ taa, tı na yı nʊ̃ nırɛ jaa nıtãa lɛ sın nʊ̃ yı.

XIII Wʊ vɛ̃ ka yı ı nısʊ̃n na yı taa tara dɛɛr jaa a sı Sãa Nãaŋmın sɛ̃ ɛ, tı tãn a sɔ̃ɔ 'lɔ a sı Soro Yesu Kırısıto nı na waan a Nãaŋmın nıbɛ.

IV

I N yɛɛr, a baaraa nı nyã, sı kpãana yı naa a lɛ a yı kpɛfʊ na tʊ̃ɔ pɛlɛ a Nãaŋmın pʊɔ, nıtãa lɛ yın ben kpıɛrɛ. Pʊ̃pãanyã, sı sʊɔrɔ yı naa na sı kpãkpãana yı nı a sı Soro Yesu ıka yı maala a lɛ pʊɔrɔ.

II Bojũu yı bɔ̃ɔn wiilfʊ 'lɔ sın wiil yı tun a sı Soro Yesu pɔ.

III A ın Nãaŋmın bɔfʊ lɛ wʊn ir yı ka yı ı nıtorsı. A lɛ jũu, yı tɔɔ yı mãɛ yin sɛ̃sɛ̃yele pɔ.

IV Ka nırɛ jaa tʊ̃ɔ nyɔɔ a wʊ mãɛ vıla, na wʊ ı chɛchɛ tı tara 'yɔ̃ɔfʊ,

V na yı ta bʊɔrɔ pʊpɛl bʊ̃bʊɔrsı fıka a nıbɛ bala na ba bɔ̃ɔ Nãaŋmın ɛ.

VI Nırɛ jaa wʊ ta maal dɛɛr bıı ŋmɔɔl a wʊ yɛbɛ anyã pɔ ɛ, a sı Soro na gen nırɛ jaa na maala a anyãna nıtãa a lɛ sın dɔ̃ɔ 'yɛr kʊ yı, tı na sı kpãa yı.

VII Bojũu a Nãaŋmın ba bʊɔl sı ıka sı tara vɔldɛɛr ɛ, tıchɛ wʊ bʊɔrɔ na ıka sı vɛ̃ ka a sı kpɛfʊ vıelɛ.

VIII A lɛ jũu, nırɛ 'lɔ jaa na tɔr a wiilfʊ nyã, ba tɔr nısaal ɛ, tıchɛ wʊ tɔr a Nãaŋmın 'lɔ na kʊ sı a wʊ Sıɛ.

IX A ba lɛ fɛr ıka, sı lɛ sɛb kʊ yı a lɛ yın na nʊ̃ taa ɛ, bojũu yın mãɛ jaa bɔ̃ɔn naa ıka, Nãaŋmın 'yɛr naa ıka, yı nʊ̃ taa.

X Sırɛ jaa yı nʊ̃n a yɛɛr na be a Masedonıya paal pɔ, tıchɛ sı chɛnɛ na 'yɔ̃ɔnɔ̃ yı ãkpãɛn ıka, yı ırɛ a lɛ sɔ̃ɔ jaa.

XI Yı vɛ̃ ka a ı yı nʊ̃ɔ ka a yı kpɛfʊ vıelɛ, na yı mʊ̃ɔ nıbir nı a yı mãɛ tʊ̃mɔ̃ na yı tʊ̃nɔ̃ nı a yı nuur nıtãa a lɛ sın 'yɛr kʊ yı.

XII Yı maal a nıtɔ̃ ka a yı kpɛfʊ na vıelɛ kʊ a bala na ba puor ɛ, na yı taa bʊɔrɔ ıka nıbɛ ba guolo yı ɛ.

XIII N yɛɛr, saa bʊɔrɔ ıka a lıı yı ɛ, nı a bala na gur ɛ, na yı taa wa tara pʊsɔ̃ɔ fıka a bala na ba tara tıɛrtɔ jie kaar ɛ.

XIV Sı sɔɔn ıka Yesu kpi naa, tı na wʊ lıɛb ir a kũu pɔ. A lɛ lɛ sı sɔɔ, ıka Nãaŋmın na 'mantaa waan a Yesu nı a bala na gur.

XV Sı den a sı Soro 'yɛrbie 'yɛrɛ kʊrɔ yı ıka, a sın bala na chɛnɛ vʊrɔ, tı tãn a sı Soro waa daar, kɔ̃ dɔ̃ɔ a bala na gur nyɛ wʊ ɛ.

XVI Bojũu a sı Soro mãɛ lɛ na yi a saaju wa tãna 'yɛrɛ, ka a malaka kpɛ̃ɛ bʊɔlɔ nı nɛkpɛ̃ɛ, ka a Nãaŋmın ılɛ pɛɛlɛ ırɛ gɔ̃mɔ̃, ka a bala na sɔɔ a Kırısıto tı kpi, de nie ir.

XVII A anyã puor, a sın bala na chɛnɛ vʊrɔ, a Nãaŋmın pãa 'mɔɔr sı, ka sı lɔ̃ɔtaa tuor a sı Soro be julõjuur pɔ, na sı tı be a wʊ sɛ̃ sɔ̃ɔ jaa.

XVIII A lɛ jũu, yı 'yɔ̃ɔnɔ̃ taa ãkpãɛn naa 'yɛrbie anyãna.

V

I Pʊ̃pãanyã 'lɔ n yɛɛr, a ba fɛr ıka sı sɛb bon jaa 'yɛr kʊ yı a daar naa sɔ̃ɔ ɛ.

II Bojũu yın mãɛ bɔ̃ɔn naa ıka a sı Soro Yesu bıbir na wa naa fıka nãnyie na ma wa tãsɔɔ kaar.

III A sɔ̃ɔ 'lɔ ban wa 'yɛr ıka, "Nyã'maar ben be, dãbãɛ ba lɛ be be ɛ," sɔ̃ɔfʊ na pãa wa naa, a ba sɛ̃, fıka pɔɔ pʊɔ dɔɔfʊ na dũu wʊ, tı ba kʊ̃ tʊ̃ɔ faa a ba mãɛ ɛ.

IV Tıchɛ yın a n yɛɛr, yaa be libe pɔ ɛ, ka a bıbir nyã na wa dũu yı a nãnyie kaar ɛ.

V Yı jaa ãn chãa nı mɔ̃tɔ̃ɔ bibiir, saa ı tãsɔɔ bıı, libe pɔ nıbɛ ɛ.

VI A lɛ jũu, yı pãa ta vɛ̃ a sı guro nıbɛ bamıne kaar ɛ, tıchɛ yı vɛ̃ a sı jɛɔ na sı nyɔɔrɔ sı mãɛ.

VII Bojũu a bala na ma guro, ma gur tãsɔɔ, ka a bala na buu, mı ma buu tãsɔɔ.

VIII Tıchɛ an ı a chãa lɛ so sı, yı vɛ̃ ka sı nyɔɔrɔ sı mãɛ, na sı de sɔɔfʊ nı nʊ̃fʊ su, fıka a nyãa wıɛ nı a sı tıɛrtɔfʊ jie na ı a sı faafʊ kur jupil.

IX Bojũu Nãaŋmın ba ir sı ıka sı di dɔɔyɛ ɛ, tıchɛ ka sı nyɛ faafʊ tu a sı Soro Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ.

X 'Lɔ lɛ kpi kʊ sı, a lɛ jũu, ka sı chɛnɛ na nıbir bıı, sı gur naa, sın nı 'lɔ na 'mataa be be.

XI A lɛ jũu, yı 'yɔ̃ɔn taa ãkpãɛn na yı sɔ̃nɔ̃ taa nıtãa a lɛ yın ben tɔ̃nɔ̃.
XII Pɔ̃pãanyã n yɛɛr, sı sʊɔrɔ yı naa ıka yı 'yɔ̃ɔnɔ̃ a bala na ı a yı nıbɛrɛ tɔ̃nɔ̃ a yı sɛ̃, bala lɛ sɔ̃nɔ̃ yı a sı Soro sɔr pɔ, na ba kpãana yı.
XIII Yı 'yɔ̃ɔnɔ̃ ba nı nɔ̃fʊ a ba tɔ̃mɔ̃ jũu, na yı kpıɛrɛ nı nyã'maar nı nırɛ jaa.
XIV N yɛɛr n sʊɔrɔ yı naa ıka, yı kpãana a bala na ı a yãan dɛ̃me tı na yı 'yɔ̃ɔnɔ̃ a bala na sıır a ba mãɛ, na yı sɔ̃nɔ̃ a nıbaalsı tara kãnyir nı nırɛ jaa.
XV Yı bɔ̃ɔnɔ̃ sɔ̃, ka nırɛ jaa ta de yelbier yãan yelbier sãn ɛ, tıchɛ yı ma maala vıla kʊrɔ taa nı nırɛ jaa.
XVI Yı ma tara pʊpɛl sɔ̃ɔ jãa.
XVII Yı ma sʊɔrɔ Nãaŋmın sɔ̃ɔ jaa.
XVIII Na yı ma puor wʊ yãan yele jaa pɔ, bojũu anyã lɛ ı a Nãaŋmın bɔfʊ a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ.
XIX Yı ta kpĩin a Nãaŋmın Sıɛ bũu ɛ.
XX Yı ta kpɛrɛ a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ wiilfʊ ɛ.
XXI Yı bɛɛr yele jaa kaa na yı nyɔɔ bon 'lɔ na vıla.
XXII Tɔɔ yi yele jaa na ı bier pɔ.
XXIII Nãaŋmın mãɛ na ı a nyã'maar sʊɔ wʊ chɔɔr yı ka yı ı chɛchɛ. Wʊ maal a yı sıır nı a yı kpɛfʊ nı a yı ãgãma ka a ı chɛchɛ tı ta tara chɛfʊ jaa ɛ, tı tãn a sı Soro Yesu Kırısıto waa sɔ̃ɔ.
XXIV A Nãaŋmın nyã na bʊɔl yı tara na yelmãɛ, wɔ̃n maal a lɛ.
XXV N yɛɛr, yı sʊɔrɔ Nãaŋmın kʊrɔ sı.
XXVI Yı puor a yɛɛr naa yɛpɔbɔ ba jaa nı nɔ̃fʊ puorfʊ.
XXVII N kpãkpãana yı naa a sı Soro yuor 'yɔ̃ɔ, ıka yı kar a gãn nyã kʊ a yɛɛr ba jaa.
XXVIII Ka a sı Soro Yesu Kırısıto wãɛfʊ be a yı sɛ̃.

A GÃMA AYI SƱƆ A PƆƆL NA SƐB KƱ A TƐSALONIKA NIBƐ

I Pɔɔl, Silasɪ nɪ Timoti lɛ sɛɛrɛ a gãn nyã kʊrɔ a Tɛsalonika pupuorbiir na be a sɪ Sãa Nãaŋmɪn nɪ sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto 'yõɔ.
II Wãɛfʊ nɪ nyã'maar na yi a Sãa Nãaŋmɪn nɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto jie, a be a yɪ sɛ̃.
III N yɛɛr, sɪ ma puor Nãaŋmɪn yãan kʊ yɪ, a mɪ vɪɛl lɛ na a lɛ, bojũu a yɪ sɔɔfʊ nɔ̃ɔnɔ̃ na 'yõɔnɔ̃, ka a yɪ nɔ̃fʊ yɪn nɔ̃ taa mɪ lɛ nɔ̃ɔnɔ̃ 'yõɔnɔ̃.
IV A lɛ jũu, sɪ ma wile na sɪ mãɛ pɛɛrɛ yɪ a Nãaŋmɪn pupuorbiir gbulsɪ pɔ, lɛ yɪn tara kãnyir ara kpɛ̃ɔ nɪ a sɔɔfʊ yɪn tara a sõɔ 'lɔ ban 'yɛr 'yɛrdɛbɛ 'yõɔ yɪ, nɪ a dɔɔyɛ yɪn nyɛrɛ.
V A ɪn yelmãɛ a Nãaŋmɪn 'yɛr tɔɔrfʊ tor naa, na wʊ bʊɔrɔ ɪka wʊ maal yɪ ka yɪ sɛɛn a wʊ nãalɔ̃ʊ pɔ, a 'lɔ pɔ yɪn mɪ na dire a dɔɔyɛ.
VI Nãaŋmɪn tor naa. Wʊn lɪɛb yab a bala na 'yɛr 'yɛrdɛbɛ, 'yõɔ ba gefʊ, tɪ kʊ a bala ban 'yɛr
VII 'yɛrdɛbɛ 'yõɔ, pɛ̃nfʊ, nɪ a sɪn mãɛ. A nɪtɔ̃ na ɪ naa, Nãaŋmɪn na wa ir a sɪ Soro Yesu wiil a saaju nɪ a wʊ kpãɛn malakasɪ, fɪka bũu dagel.
VIII Wʊn gen a bala na ba bɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn ɛ, na baa sɔɔ de a sɪ Soro Yesu 'yɛr nɔ̃ɔ ɛ.
IX Bala lɛ na nyɛ gefʊ 'lɔ na ba tara baarfʊ ɛ. Wʊn oor ban yɪn a sɪ Soro niem, nɪ a wʊ tɪɪr kpɛ̃ɔ pɔ.
X 'Lɔ wa wa a bɪbir 'lɔ̃nɔ̃, wʊn nyɛn 'yõɔfʊ a wʊ nɪbɛ pɔ. An ɪn nɔ̃ɔ kʊ a bala jaa na sɔɔ de wʊ. Yɪ mɪ pʊɔ naa, bojũu yɪ sɔɔn de a sɪ dãasɪɛ sɪn di a yɪ sɛ̃.
XI A anyã tɪɛr sɪn tara jũu, sɪ ma sʊɔrɔ na Nãaŋmɪn kʊrɔ yɪ ɪka wʊ vɛ̃ ka yɪ sɛɛn a wʊ bʊɔlfʊ, ka a wʊ kpɛ̃ɔ vɛ̃ ka a yi tɪɛr vɪɛlsɪ nɪ tɔ̃mɔ̃ jaa na yi a yɪ sɔɔfʊ pɔ.
XII A anyãna lɛ sɪ sʊɔrɔ a Nãaŋmɪn ɪka a sɪ Soro Yesu yuor wʊ nyɛ tɪɪr a yɪ 'yõɔ, ka wʊ mɪ pɛɛ yɪ, a sɪ Nãaŋmɪn nɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto wãɛfʊ jũu.

II

I A lɛ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto waa sõɔ nɪ a lɛ sɪn na lõɔ taa a wʊ sɛ̃, sɪ sʊɔrɔ yɪ naa, n yɛɛr,
II ɪka yɪ ta vɛ̃ ka a sɔb yɪ nɪbir a nɪbɛ bamɪne na 'yɛrɛ ɪka sɪn lɛ 'yɛr bɪɪ, sɛb ɪka a Yesu wan baar.
III Yɪ ta vɛ̃ ka nɪrɛ jaa bɛl yɪ a sɔr nyã pɔ ɛ, a bɪbir 'lɔ kɔ̃ wa ɛ, ka a bawõnsɪ ba de nie ir ɛ. Ka a 'lɔ na ba sɔɔ de a nɛbinãa mɪ yi chãa pɔ, 'lɔ lɛ a Nãaŋmɪn na sõɔ.
IV Wʊ ma chɪrɛ naa tɪ na wʊ ma 'mɔɔrɔ, wʊ mãɛ gar Nãaŋmɪn, bɪɪ bon jaa ban puoro, a lɛ lɛ wʊ jãnɛ a Nãaŋmɪn puorfʊ yir maal a wʊ mãɛ a Nãaŋmɪn.
V Yaa lɪɛb tɪɛr ɪn 'yɛr kʊ yɪ a bonsɪ anyãna a sõɔ 'lɔ ɪn be a yɪ sɛ̃ ɛ?
VI Põpãanyã yɪ bɔ̃ɔn naa a bon 'lɔ na pii wʊ a sɔr a wʊ kɔ̃ tõɔ yɪ chãa pɔ ɛ, a wʊ sõɔ baa wa ta ɛ.
VII A wʊ yelsɔɔlaa tõnɔ̃ na tõmɔ̃, tɪchɛ a 'lɔ na pii a sɔr yi be.
VIII Ka a bala na ba sɔɔ de a nɛbinãa ɛ na yin chãa pɔ, a bala a Soro Yesu nɪ naa sɔ̃ɔn a wʊ nɛɛ vʊʊr, sɔ̃ɔnɔ̃ a yele 'lɔ na ɪrɛ a wʊ waa sõɔ.
IX A bala na ba sɔɔ de a nɛbinãa ɛ, na wa naa an ɪ a Satan tõmɔ̃ lɛ, a 'lɔ na de kpɛ̃ɔ, jãnsɪ nɪ jire, nɛ'maa yelsɪ,
X nɪ yelbier jaa bʊrɔ bɛlfʊ sɔ̃ɔnɔ̃ nɪ a nɪbɛ bala na wɛrɛ, ba wɛrɛ naa, bojũu ba tɔr naa ɪka ba nɔ̃ a yelmãɛ na ba nyɛ faafʊ.
XI A lɛ jũu, Nãaŋmɪn na sɔɔ naa ka yele kɔ̃ɔ bɛl ba, nɪ lɛ ban sɔɔ de bon 'lɔ na ɪ jire.
XII A lɛ jũu, bala jaa na ba sɔɔ de a yelmãɛ a ãgãn vɔlaa jũu, nɪ a bon 'lɔ na ba tor ɛ, na nyɛn 'yɛr tɔɔrfʊ.
XIII Tɪchɛ sɪn 'lɔ ma puor Nãaŋmɪn yãan kʊrɔ yɪ, n yɛɛr, a yɪn a sɪ Soro na nɔ̃, bojũu Nãaŋmɪn kãan ir yɪ a pielfʊ daar ka yɪn nyɛ faafʊ, ka a wʊ Sɪɛ pɛɛrɛ yɪ a yɪ sɔɔ de a yelmãɛ.
XIV 'Lɔ lɛ bʊɔl yɪ a anyãna pɔ, a lɛ yɪn wõ sɪn mʊɔl a 'yɛr nɔ̃ɔ kʊ yɪ. Lɛ lɛ ka yɪn lõɔ põn a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto tɪɪr.
XV A lɛ jũu, n yɛɛr yɪ ara kpɛ̃ɔ na yɪ nyɔɔ a sɪ wiilfʊ sɪn wiil yɪ, ka 'yɛrbir lɛ bɪɪ, nɛɛ lɛ bɪɪ, gãn pɔ lɛ.
XVI A sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto mãɛ nɪ Nãaŋmɪn na ɪ a sɪ Sãa na nɔ̃ sɪ tun a wʊ wãɛfʊ pɔ, na 'yõɔ sɪn ãkpɛ̃ɔ na ba tara baarfʊ ɛ, nɪ tɪɛrtɔ vɪla,
XVII wʊ 'yõɔ yɪ ãkpãɛn a yɪ nyãa pɔ nɪ vɪla jaa nɪ a 'yɛrbie pɔ.

III

I N yɛɛr, a baarfʊ nɪ nyã, yɪ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn kʊrɔ sɪ, ka a sɪ Soro 'yɛrbie tõɔ yaar fɔɔ tɪ nyɛ 'yõɔfʊ jie jaa nɪtãa lɛ an be a yɪ pɔ.
II Na yɪ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn ka sɪ na tõɔ nyɛ faafʊ yin a putudẽme nɪ a sɪdɛbɛ dẽme nuur pɔ, bojũu nɪrɛ jaa baa tara a sɔɔfʊ ɛ.
III Tɪchɛ a sɪ Soro ɪn yelmãɛ sʊɔ, wʊn 'yõɔ yɪn ãkpɛ̃ɔ tɪ gu yɪ a dɛɛr sʊɔ nuur pɔ.
IV Sɪ tara na sɔɔfʊ a sɪ Soro yuor 'yõɔ a yɪ pɔ ɪka, yɪ tõnɔ̃ na, na yɪn chɛnɛ tõnɔ̃ a ala sɪn 'yõɔ yɪ.
V A sɪ Soro wʊ vɛ̃ a yɪ bɔ̃ɔ ɪka Nãaŋmɪn nɔ̃ yɪ naa nɪ lɛ a Kɪrɪsɪto na tara nɪ yɪ a kãnyir.

VI A sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto yuor pɔ, sɪ
kpãana yɪ naa n yɛɛr ɪka yɪ tɔɔ yɪ mãɛ yin
a bala na ɪ koro dẽme pɔ, nɪ ban ba turo a
lɛ sɪn wiil yɪ ɪka yɪ turo ɛ.
VII Yɪn mãɛ bɔ̃ɔn naa ɪka a sɛɛ naa ɪka yɪ
tɔɔrɔ sɪ, saa dɔ̃ɔ yʊɔrɔ pɔrɔ a sɔ̃ɔ 'lɔ sɪn
be a yɪ sɛ̃ ɛ,
VIII bɪɪ saa dɔ̃ɔ di nɪrɛ jaa bõdiir tɪ na saa
yab ɛ. Sɪ ma tõn tõkpãɛn tãsɔɔ nɪ mɔ̃tɔ̃ɔ,
ka sɪ ta tuo a yɪ ãsʊɔ jaa tuor ɛ.
IX A nyã ba wiil ɪka saa tara sɔr na ɪ a lɛ
ɛ, tɪchɛ kaa ɪ wiilfʊ kʊ yɪ ka yɪ tɔɔrɔ.
X Sɪ gba na dɔ̃ɔ be a yɪ sɛ̃, sɪ kpãkpãan yɪ
naa a yele nyãna ɪka, nɪrɛ jaa ba wa tõnɔ̃
ɛ, wʊ taa dire ɛ.
XI Sɪ wõn ban 'yɛr ɪka nɪbɛ bamɪne ben
a yɪ pɔ tara koro na ba yʊɔrɔ pɔrɔ, na baa
tara tõmɔ̃ jaa ɛ, tɪ ma kpɪɛrɛ a ba taaba
yelsɪ pɔ.
XII A nɪbɛ banyãna taa ba, sɪ 'yɛrɛ na
kʊrɔ yɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto yuor pɔ ɪka,
ba tõ a ba tõmɔ̃ jaa jomm na ba nyɛ a ba
mãɛ bonsɪ.
XIII N yɛɛr, yɪn 'lɔ yɪ taa wa bal nɪ tõmɔ̃
'lɔ na tor pɔ ɛ.
XIV Ala ɪ nɪrɛ ba wa sɔɔ de a lɛ sɪn 'yɛr a
gãn nyã pɔ ɛ, yɪ bɔ̃ɔnɔ̃ a wʊ yele sõ na yɪ
taa tara nɪ wʊ nɛbõ'yen ɛ, ka vã kpɛ wʊ.
XV Yɪ ta de wʊ ka wʊ ɪ dɔ̃sʊɔ ɛ, tɪchɛ yɪ
kpãa wʊ wʊn ɪ a yɪ wʊn ɪ a yɛbɛ jũu.
XVI Põpãanyã, a sɪ Soro na ɪ nyã'maar
sʊɔ wʊ kʊ yɪ nyã'maar sɔ̃ɔ jaa, a sɔɪ a jaa
pɔ. A sɪ Soro wʊ be a yɪ jaa sɛ̃.
XVII Maa Pɔɔl lɛ sɛb a puorfʊ nyã nɪ a
maa mãɛ nũu. A jãnɛ naa nyã ɪn ma 'yɔ̃ɔ
gãn jaa pɔ ɪn ma sɛb.
XVIII A sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto wãɛfʊ a be a
yɪ jaa sɛ̃.

A GÃN DƆƆ A PƆƆL NA SƐB KƲ A TIMOTI

I Maa Pɔɔl na ɪ a Yesu Kɪrɪsɪto nɪtõnãa, nɪtãa lɛ a sɪ Fafaara Nãaŋmɪn na 'yɛr nɪ a Yesu Kɪrɪsɪto na ɪ a sɪ tɪɛrtɔ jie.

II N sɛɛrɛ na kʊrɔ a Timoti na ɪ a n binõnãa sɔɔfʊ jũu. Wãɛfʊ, nɪ nɪbaal, nɪ nyã'maar na yi a Sãa Nãaŋmɪn nɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto sɛ̃, a be a fʊ sɛ̃.

III A lɛ ɪn chen a Masedonɪya, n kpãkpãan fʊ naa ɪka fʊ jãnɛ a Efesus na fʊ wile a nɪbɛ bamɪne a ba taa wile wiil yuo go ɛ.

IV Wiilfʊ ba ka ba ta de ba mãɛ kʊ jir wiilfʊ ɛ, nɪ a sãakpãmɪne tutaa na ba tara baarfʊ ɛ. A anyãna lɛ waara nɪ nɛchɪrɛ, ban naa tõnɔ̃ a lɛ a Nãaŋmɪn na bʊɔrɔ nɪ sɔɔfʊ.

V Tɪchɛ a wiilfʊ nyã lɛ waara nɪ nõfʊ na yi nyãvɪla pɔ, tɪɛr vɪla pɔ nɪ yelmãɛ sɔɔfʊ pɔ.

VI Nɪbɛ bamɪne bar naa a anyã tɪ na ba 'yɛrɛ 'yɛr vorsɪ.

VII Ba bʊɔrɔ naa ɪka ba ɪ a nɛɛ wiwiilbe, na baa bɔ̃ɔ a par a lɛ ban 'yɛrɛ ɛ, bɪɪ na a bonsɪ ala ban 'yɛr ɪka a sɛɛ naa ɛ.

VIII Faa nyɛ, sɪn bɔ̃ɔn naa ɪka a nɛbinãa vɪla na, ala ɪ nɪrɛ tun a lɛ an wile.

IX Sɪ mɪ bɔ̃ɔn naa ɪka, a nɛbinãa ba bin kʊ a nɪtorsɪ ɛ, tɪchɛ wʊ bin kʊ a bala na sɔ̃ɔnɔ̃ a nɛɛ, nɪ a bawõnsɪ, nɪ a bala na ba turo lɛ a Nãaŋmɪn na bʊɔr ɛ, yelbe-ɪrbɛ, nɪ a bala na ba puoro ɛ, na ba sɔ̃ɔnɔ̃ Nãaŋmɪn yuor, nɪ a bala na kʊrɔ a ba sãamɪne, nɪ a ba mamɪne na ba ɪ nɪkʊrbɔ,

X nɪ a sɛ̃sɛ̃nbɛ, nɪ a bala na lɪɛb bʊɔr taa, nɪ a bala na lɪɛb daara a ba taaba, nɪ a jir ŋmarba, nɪ a bala na ŋmara jir pɔrɔ nɪ, nɪ yele jaa na chɪrɛ nɪ a yelmãɛ wiilfʊ.

XI A wiilfʊ anyã yire na a dãnfʊ Nãaŋmɪn na ɪ a tɪɪr sʊɔ 'yɛr nõɔ wʊn de kʊ ma sɛ̃.

XII N puor naa a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto yãan, wʊn kʊ ma kpɛ̃ɔ bojũu wʊ nyɛn a n sɔɔfʊ, na wʊ 'yɔ̃ɔ ma a wʊ tõmɔ̃ pɔ.

XIII N gba na dɔ̃ɔ ɪ Nãaŋmɪn yosɔ̃ɔnɔ̃, gere a nɪbɛ, naa ɪ jɛbʊɔrɔ, tɪchɛ Nãaŋmɪn wa kãan a n nɪbaal, bojũu n ɪn a lɛ ɪn ba sɔɔ de nɪ babɔ̃ɔfʊ jũu,

XIV tɪchɛ a sɪ Soro wãɛfʊ waa naa, nɪ a sɔɔfʊ, nɪ a nõfʊ ala na be a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ.

XV A yelmãɛ 'yɛr nɪ nyã, na a ɪ yelmãɛ ɪka nɪrɛ wʊ sɔɔ de. Yesu Kɪrɪsɪto wan a wɛr pɔ ɪka wʊ wa faa yelbe-ɪrbɛ, tɪchɛ maa lɛ gar ba jaa.

XVI Tɪchɛ a lɛ jũu lɛ so ka Nãaŋmɪn kaa n nɪbaal, ka a na tʊ a n pɔ, a maa na ɪ a yelbe-ɪrɛ gar ba jaa, ka Yesu Kɪrɪsɪto wiil a wʊ kãnyir na ba tara baarfʊ kʊ ma, ka n ɪ wiilfʊ kʊ a bala na wa sɔɔ wʊ nyɛ nyɛvʊr na ba tara baar fʊ ɛ.

XVII Põpãanyã a Nãa 'lɔ na ba tara pielfʊ ɛ, a 'lɔ na ba kpire ɛ, a 'lɔ sɪn ba nyɛrɛ ɛ, a Nãaŋmɪn bõ'yen tɛɛ, wʊ nyɛrɛ 'yɔ̃ɔfʊ nɪ tɪɪr bɪbir nɪ bɪbir jaa. A ɪ a lɛ.

XVIII N bie Timoti, n kʊrɔ fʊ naa a wiilfʊ anyãna tun a lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ na dɔ̃ɔ 'yɛr a fʊ 'yɛr, ala ɪ fõʊ turo a lɛ, fʊn jɛb a jɛb vɪla 'lɔ.

XIX Tara sɔɔfʊ nɪ pʊtɪvɪla, bojũu nɪbɛ bamɪne tɔr naa a vɪla 'lɔ maalfʊ bar ka a ba sɔɔfʊ bõbʊr.

XX A ba pɔ lɛ Hɪmɪnayas nɪ Aleksanda, bala lɛ n de kʊ a Satan ka ba na jãn ta fere sɔ̃ɔnɔ̃ Nãaŋmɪn yuor ɛ.

II

I A lɛ jũu, a ala na de nie nɪ nyã, n kpãkpãan yɪn ɪka yɪ sʊɔrɔ, Nãaŋmɪn sʊɔrfʊ, na yɪ ma sʊɔrɔ kʊrɔ taa, tɪ na yɪ ma puor Nãaŋmɪn yãan kʊ nɪrɛ jaa.

II Yɪ mɪ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn kʊrɔ a nãmɪne nɪ a bala na ɪ a kpãɛn dẽme, ka a lɛ na vɛ̃ ka sɪn jɛ̃n ãgãn 'maar nɪ nyã'maar na sɪ maala a lɛ a Nãaŋmɪn na bʊɔrɔ.

III A nyã lɛ tor, naa pɛlɛ a sɪ Fafaara Nãaŋmɪn pʊɔ.

IV 'Lɔ lɛ bʊɔrɔ ɪka nɪrɛ jaa wʊ nyɛ faafʊ, na wʊ wa bɔ̃ɔ a yelmãɛ.

V Bojũu Nãaŋmɪn bõ'yen tɛɛ lɛ be be, nɪ 'ma'maala bõ'yen na be a Nãaŋmɪn nɪ a nɪsaalba chara pɔ, 'lɔ lɛ a nɪrɛ Yesu Kɪrɪsɪto.

VI 'Lɔ lɛ de a wʊ nyɛvʊr yab faan nɪrɛ jaa. A 'yɛr nyã lɛ a Nãaŋmɪn kʊ sɪ ɪka sɪ mʊɔl a põpãanyã.

VII A lɛ lɛ so ka Nãaŋmɪn ir ma ka ɪ mʊmʊɔlɔ nɪ a nɪtõnãa. Yelmãɛ jaa lɛ n 'yɛrɛ, n ba ŋmara jir ɛ, ɪka n ɪ a wiwile kʊ a bala na ba ɪ a Juu nɪbɛ ɛ, sɔɔfʊ nɪ yelmãɛ pɔ.

VIII Maa bɔfʊ lɛ ɪka jie jaa, a dɔɔr wa sʊɔrɔ Nãaŋmɪn, ba jɛɛr a ba nuur puoro, na ba maala a lɛ a Nãaŋmɪn na bʊɔrɔ, na ba ta tara suur nɪ nɛchɪrɛ ɛ.

IX Lɛ lɛ a pɔbɔ mɪ, ba ma su bon pɔɔ a ãgãn, tɪ na ba ta ma mal pir a jukɔɔl nɪ a sɛlma nɪ a lɛrsɪ bɪɪ a fɔɔr ala daa na ɪ tuo ɛ,

X tɪchɛ tõsõn lɛ sɛɛn a pɔbɔ bala na 'yɔ̃ɔnɔ̃ Nãaŋmɪn.

XI Pɔbɔ ba ma jãn ɪ gbul na ba siir ba mãɛ chɛlɛ a lɛ a nɪdierbe na wile.

XII N ba bar sɔr ɪka pɔɔ jaa wʊ wile bɪɪ tara kpɛ̃ɔ daba ju ɛ, tɪchɛ wʊ ma ɪ gbul.

XIII Bojũu Adama lɛ a Nãaŋmɪn de nie mɛ tɪ na wʊ wa mɛ a Hawa tu.

XIV Satan ba dɔ̃ɔ nie bɛl Adama ɛ, tɪchɛ a Hawa lɛ wʊ bɛl ka wʊ sɔ̃ɔ Nãaŋmɪn nɛɛ.

XV Tıchɛ a pɔbɔ na nyɛn faafʊ tu bie dɔɔfʊ pɔ, ala ı ba chɛnɛ na tara sɔɔfʊ nı nõfʊ na ba ı chɛchɛ nyɔɔrɔ ba mãɛ vıla.

III

I A 'yɛr ın yelmãɛ ıka, nırɛ 'lɔ na bʊɔrɔ ıka wʊ ı a pupuorbiir nıdiere, wʊ bʊɔrɔ na tõsõ.

II Põpãanyã, a pupuorbiir nıdiere wʊ ta tara mabfʊ jaa ɛ, na wʊ tara pɔɔ bõ'yen tɛɛ, na wʊ nyɔɔrɔ wʊ mãɛ, na wʊ ı nı'yɔ̃ɔ naa, na wʊ diere sãanba, na wʊ bɔ̃ɔ wiilfʊ.

III Wʊ ta ı dãburo ɛ, wʊ ta ı gɔ̃bʊɔr ɛ, tıchɛ wʊ siir a wʊ mãɛ, na wʊ ta ı jɛbʊɔrɔ ɛ, na wʊ ta nõ libie ɛ.

IV A sɛɛn ıka wʊ tõɔ kaara a wʊ mãɛ yir vıla, ka a wʊ bibiir wõnõ a wʊ toor, na ba 'yɔ̃ɔnɔ̃ wʊ.

V Ala ı nırɛ kõ tõɔ a wʊ mãɛ yir kaa ɛ, ŋmınɛ wʊn ı tõɔ kaa a pupuorbiir?

VI Wʊ ta ı nırɛ nyã na kpɛ a puorfʊ pɔ paal ɛ, na wʊn wa bʊɔrɔ yuor na wʊ mı faa lo a gefʊ pɔ nıtãa a Satan.

VII Wʊ ı nırɛ 'lɔ a bala na ba puoro ɛ, na 'yɔ̃ɔnɔ̃, ka lɛ ba lɛ ɛ, ban 'yɔ̃ɔ wʊn vã ka wʊ lo a Satan bɛraa pɔ.

VIII A sõsõnbɔ, ba mı tara nıbijıɛ na ba ta tara nɛɛr ayi ɛ, na ba ta maal ba mãɛ dãnyurbo ɛ, na ba ta ı nıfɔlbɔ ɛ.

IX Ba nyɔɔ a sɔɔfʊ wiilfʊ yelsɔɔlaa kpɛ̃ɔ nı tıɛr vıla.

X Yı de nie bɛɛr ba kaa. Ka bala pãa baa tara 'mabfʊ jaa ɛ, yı vɛ̃ ka ba ı a sõsõnbɔ.

XI A pɔbɔ mı, ba tara 'yɔ̃ɔfʊ, na ba ta sɔ̃ɔnɔ̃ taa yoe ɛ, tıchɛ ba nyɔɔrɔ ba mãɛ, tı tara yelmãɛ yele jaa pɔ.

XII A sõsõnɔ̃ wʊ tara pɔɔ bõ'yen tɛɛ, na wʊ tõɔ kaara a wʊ bibiir, na wʊ tõɔ kaara a wʊ yir vıla.

XIII A sõsõnbɔ bala na tõ vıla, na nyɛn 'yɔ̃ɔfʊ kʊ a ba mãɛ, nı a 'lafʊ nı sɔɔfʊ 'lɔ ban tara a Yesu Kırısıto pɔ.

XIV N bʊɔrɔ na ıka n wa a fʊ sɛ̃ a põpãanyã, tıchɛ n sɛɛrɛ na a kpãafʊ anyã kʊrɔ fʊ.

XV Lɛ lɛ, maa baa tõɔ wa fɔɔ ɛ, ka fʊ bɔ̃ɔ lɛ an sɛɛ ıka a pupuorbiir ba nyɔɔrɔ a ba mãɛ, bala lɛ puoro a Nãaŋmın nyã na ı vʊr na ba tıɛ a yelmãɛ a luur kaar.

XVI Baal ba be be ɛ, a yelsɔɔlaa a sı puorfʊ pɔ bɛrma naa. Yesu nyır a ãgãn pɔ. Nãaŋmın Sıɛ ir wiil ıka wʊ ın Nãaŋmın bie. A malakası nyɛ wʊ naa. Ba mʊɔl 'yɛr a wʊ 'yɛr a paalsı pɔ, ka ba sɔɔ de wʊ a wɛr wʊ jaa. Nãaŋmın de wʊn don be a tıır pɔ.

IV

I Nãaŋmın Sıɛ 'yɛr ka a gã chãa pɔ ıka a baaraa, bamınɛ na bar a ba sɔɔfʊ tı chɛlɛ a sıdɛbɛ bɛlfʊ, nı a lɛ a sıdɛbɛ na wile.

II A wiilfʊ nyã yi naa a nɛɛr ayi dẽme na ma ŋmara a jirsı ka a sɔ̃ɔ a ba tıɛr fıka kur tʊl ban 'mon bon 'yɔ̃ɔ jãnɛ.

III Ba wile na nıbɛ ıka ba ta kultaar ɛ, na ba wile ba ıka ba chire bõdiir amınɛ. Tıchɛ Nãaŋmın na maal a kultaa nı a bõdiir a jaa ıka a bala na sɔɔ tı bɔ̃ɔ a yelmãɛ, ba ma de tı puor wʊ yãan.

IV Bojũu Nãaŋmın bõmaalaa jaa vıɛlɛ na, ka a ba sɛɛ ıka nırɛ wʊ tɔr bon jaa bar ɛ, ala ı sı ma den nı yãan puorfʊ.

V Bojũu Nãaŋmın 'yɛrbir nı a Nãaŋmın sʊɔrfʊ maal yaa naa ka a ı bõsõ.

VI Ala ı fʊ den a kpãafʊ nyã na fʊ wiil a yɛɛr, fʊn ın a Yesu Kırısıto tõtõvıla sʊɔ, na fʊn guolo a fʊ mãɛ nı a Nãaŋmın 'yɛr nı a sɔɔfʊ wiil vıla 'lɔ fʊn turo.

VII Tɔr a jirsı ala ban ma ŋmara nı a pɔɔnyɔ̃n fuolsı, tı na fʊ wile a fʊ mãɛ a Nãaŋmın sɔr pɔ.

VIII Bojũu fʊ̃ʊ jãn a fʊ ãgãn ka wʊ kpɛ̃mɛ, a vıla na, tı wʊ kõ kor ɛ, tıchɛ a Nãaŋmın sɔr tufʊ vıla na a sɔı a jaa pɔ, bojũu wʊ tır nɛɛ kʊ sı a nyɛvʊr nyã sın tara a dına nı a nyɛvʊr 'lɔ na waara daar kɔ̃ɔ.

IX A 'yɛr nyã ın yelmãɛ ıka, nırɛ jaa wʊ sɔɔ de.

X A lɛ jũu lɛ sı mʊɔrɔ tõnɔ̃ nı tõkpãɛn, bojũu a sı tıɛrtɔ ben a Nãaŋmın nyã na ı vʊr pɔ. 'Lɔ lɛ ı a nıbɛ bala jaa na sɔɔ wʊ Fafaara.

XI Kpãkpãana na fʊ wile ba a yelsı anyãna a jaa.

XII Ta vɛ̃ ka nırɛ jaa kaa fʊ pɔrɔ fʊn chɛnɛ ı pɔlbile jũu ɛ, tıchɛ fʊ ı wiilfʊ kʊ a bala na tara sɔɔfʊ, nı a fʊ 'yɛr, nı a fʊ maalfʊ, nı a fʊ nõfʊ, nı a fʊ sɔɔfʊ, nı a fʊ chɛchɛ ıfʊ pɔ.

XIII Sɛrɛ tıchɛ ka n wa, mõɔ nıbir kara a Nãaŋmın gãn a nıyɔɔ pɔ, na fʊ mʊɔlɔ tı wile nı ba.

XIV Ta mel a Nãaŋmın Sıɛ 'lɔ wʊn kʊ fʊ ɛ, a daar 'lɔ̃nɔ̃ a nıdierbe na dɔ̃ɔ 'yɛr tı dɔɔl fʊ a ba nuur.

XV De a yelsı a nyã tõnɔ̃ nı tõmɔ̃, na fʊ de fʊ mãɛ 'yɔ̃ɔ a tõmɔ̃ pɔ, ka nırɛ jaa nyɛ lɛ a fʊ tõmɔ̃ na chiine niem.

XVI Bɔ̃ɔ nyɔɔ a fʊ mãɛ nı a wiilfʊ ırɛ a lɛ nɛ, na fʊ tara kãnyir. Fʊn faan a fʊ mãɛ nı a bala na chɛlɛ a fʊ 'yɛr.

V

I Ta 'yɛr 'yɛrbikpãɛn kʊ danyɔ̃n ɛ, tıchɛ 'yɛr baalõʊ kʊ wʊ fʊ sãa tɔ sʊɔ kaar, 'yɛr kʊ pɔlbil a fʊ yɛɛr kaar.

II 'Yɛrɛ nı a pɔɔnyɔ̃n a fʊ mamınɛ kaar, nı a pɔɔsarbil a fʊ yɛpɔbɔ kaar, nı chɛchɛ ıfʊ pɔ.

III 'Yɔ̃ɔnɔ̃ a pɔɔkɔɛ bala na ı pɔɔkɔɛ, tı ba tara bon jaa ɛ.

IV Ala ı a pɔɔkɔnyınɛ tara na bibiir bıı yɔ̃n, bala lɛ a sɛɛ ıka ba turo a Nãaŋmın

nɛɛ, na ba kaara a ba dɔɔrbɔ a yie pɔ fɩka a lɛ a ba dɔɔrbɔ na dɔ̃ɔ kaa ba. Lɛ lɛ pɛlɛ a Nãaŋmɩn pʊɔ.

V Pɔɔkʊɔr 'lɔ na ba tara bon jaa ɛ, ma den a wʊ tɩɛr wʊ jaa kʊ Nãaŋmɩn, tɩ na wʊ ma sʊɔrɔ Nãaŋmɩn tãsɔɔ nɩ mɔ̃tɔ̃ɔ a wʊ bɔ̃bʊɔrsɩ 'yɔ̃ɔ,

VI tɩchɛ a pɔɔkʊɔr 'lɔ na bʊɔrɔ ãgãn vɔlaa, wʊ kpin tɩ yʊɔrɔ.

VII Kʊ ba a kpãafʊ anyãna, ka nɩrɛ ta nyɛ a ba 'mabfʊ ɛ.

VIII Ala ɩ nɩrɛ baa sɔ̃ʊ a wʊ nɩbɛ ɛ, bɩɩ a wʊ yir dẽme ɛ, a kaara fɩka wʊ tɔr naa a sɔɔfʊ, tɩ ɩrɛ dɛɛr gar nyã na ba ɩ a Yesu turo ɛ.

IX A pɔɔkʊɔr 'lɔ na ba ta yuom lɩjaata sɛrɛ ɛ, taa ɩrɛ wa 'yɔ̃ɔnɔ̃ a wʊ yuor a pɔɔkɔɛ gãn pɔ ɛ. Wʊ ɩ pɔɔkʊɔr 'lɔ na dɔ̃ɔ kul sɩr bɔ̃'yen tɛɛ, ka a sɩrɛ wa kpi tɩ chɛ wʊ bar, tɩ wʊ chɛnɛ nyɔɔrɔ wʊ mãɛ ba kul sɩrɛ go ɛ.

X Nɩbɛ ba bɔ̃ɔ wʊ a wʊ tɔ̃ vɩla jũu, nɩ a lɛ wʊn dɔ̃ɔ guol a wʊ bibiir, na wʊ ma sɔɔ diere sãanba, na wʊ ma pɛɛrɛ a Nãaŋmɩn nɩbɛ gbɛɛ, sõnɔ̃ nɩ a nɩbaalsɩ, tɩ maala vɩla jaa bʊrɔ.

XI Tɩchɛ ta 'yɔ̃ɔ pɔɔkɔ'yɔlɔ yuor a pɔɔkɔɛ gãn pɔ ɛ, bojũu sɩrɛ kulfʊ vɔlaa wa gar a lɛ ban nɔ̃ a Kɩrɩsɩto, ban bʊɔrɔ na sɩrɛ kulfʊ.

XII A lɛ ban lon Nãaŋmɩn 'yɛr tɔɔrfʊ pɔ, bojũu ba sɔ̃ɔn a nɛɛ ban põl'yɔ̃ɔ a Kɩrɩsɩto bar.

XIII A lɛ puor, ba ma bʊɔrɔ na ɩka ba yʊɔrɔ pɔrɔ tulo yie yʊɔrɔ, a ba ɩ yie tuulfʊ tɛɛ ɛ, tɩ ba ɩn gagarsɩ, na ba kpɩɛrɛ nɩbɛ 'yɛr 'yɛrsɩ pɔ 'yɛrɛ a lɛ na ba sɛɛ ɩka ba 'yɛrɛ ɛ.

XIV A lɛ jũu, n bʊɔrɔ na ɩka pɔɔkɔɛ na chɛnɛ kpãɛn, ba kul sɩrbɛ, na ba dɔɔ bibiir, na ba tɔ̃ɔ ɩ pɔɔ mɩn kaara a ba yie, na ba ta kʊ a dɔ̃sʊɔ sɔr ka wʊ sɔ̃ɔ a sɩ yuor ɛ.

XV Bamɩne lɩɛb sɩrɛ jaa turo a Satan puor.

XVI Ala ɩ pɔɔ nyã jaa na puoro tara yir dẽme ka ba ɩ pɔɔkɔɛ, wʊ kaara ba tɩ ta kʊ a pupuorbiir wõm ɛ. A pupuorbiir ba kaara pɔɔkɔɛ bala tɛɛ na ba tara nɩrɛ jaa, ka wʊn kaa ba ɛ.

XVII A nɩdierbe bala na tõnɔ̃ vɩla, yɩ 'yɔ̃ɔnɔ̃ ba, tɩ sõnɔ̃ ba nɩ bonsɩ, bala lɛ mʊɔlɔ a 'yɛr tɩ wile.

XVIII Bojũu a Nãaŋmɩn gãn 'yɛr ɩka, "Ta lũ a nadar nɛɛ 'lɔ wa vara a chi ɛ." *(Mosesɩ Gãma Na Tu Anũu 25:4)* A tõtõnɔ̃ jaa sɛɛn na a wʊ sãyar.

XIX Taa ɩrɛ wa sɔɔrɔ nɩbɔ̃'yen 'yɛr wʊn 'yɛr dɔɔl a nɩdiere ju ka bala ba ta ayi bɩɩ ata ɛ.

XX A bala na ma maala a yeldɛbɛ, wiil ba a ba sɔ̃ɔnaa a nɩyɔɔ niem, ka a ba taaba na chɛ na joro dãbãɛ.

XXI N kpãana yɩ naa a Nãaŋmɩn nɩ a Yesu Kɩrɩsɩto nɩ a malakasɩ bala wʊn ir niem ɩka, yɩ gu yɩ mãɛ a kpãafʊ anyãna pɔ, na yɩ ta oor ɛ. Yɩ taa turo nɩbɛ nɔ̃nɔ̃ ɛ.

XXII Ta pɔɔ ir nɩrɛ ka wʊ ɩ nɩdiere ɛ, ta pʊɔ a nɩbɛ bamɩne yeldɛbɛ pɔ ɛ, gu fʊ mãɛ.

XXIII Ta nyuro kõɔ tɛɛ ɛ, ma nyũ dãa bãlãa a fʊ pʊɔ baal jũu, a fʊn maa yaar tɩ ɩ baal ɛ.

XXIV Nɩbɛ bamɩne yeldɛbɛ gãn chãa pɔ, na a dɔ̃ɔ ba nie chen a 'yɛr tɔɔrfʊ jie, tɩchɛ ka bamɩne yeldɛbɛ ma tu ba chen a be.

XXV Lɛ lɛ a tõvɩɛl amɩne ma gãn chãa pɔ, a ala gba na ba yi ɛ, kʊ̃ tʊ̃ɔ sɔɔl ɛ.

VI

I Bala jaa na be a gbãgbaar tõmɔ̃ pɔ, ba 'yɔ̃ɔnɔ̃ a bala na tʊ̃ɔ ba, ka nɩrɛ kʊ̃ tʊ̃ɔ 'yɛr a Nãaŋmɩn yuor 'yɛrdɛɛr ɛ, nɩ a sɩ wiilfʊ ɛ.

II A gbãgbaar bala na tara a nɩbɛrɛ a ba ɩ Yesu turbo, ba ta vɛ̃ ba 'yɔ̃ɔfʊ ɛ, ban 'mataa puoro jũu ɛ, ba ir nyãa 'yɔ̃ɔ tõnɔ̃ kʊrɔ ba, bojũu ba puoro naa ka ba nʊ̃ ba. Wile a anyãna na fʊ kpãkpãana ba.

III Ala ɩ nɩrɛ wiil wiil yor na ba tu a sɩ Soro Yesu Kɩrɩsɩto wiilfʊ ɛ, nɩ lɛ a Nãaŋmɩn 'yɛrbie na 'yɛr ɛ,

IV a nɩbɛ nyã wile na wʊ mãɛ, na waa bɔ̃ɔ bon jaa ɛ. Wʊ ma chɩrɛ na nɩ a 'yɛrbie, bojũu a nyɛntãan fɩka a wʊ tɩɛr sɔ̃ɔ naa. A lɛ vɛ̃ naa ka wʊ tara nyuur na wʊ ma jɛɛrɛ, na wʊ ma tʊrɔ a wʊ taaba, na wʊ ma tara tɩɛr dɛɛr nɩ a wʊ taaba.

V Na ba pãa ma chɩrɛ taa nɩ tɩɛr sɔ̃ɔnsɩ. Baa bɔ̃ɔ a yelmãɛ ɛ, na ba tɩɛr ɩka a Nãaŋmɩn puorfʊ ɩn lefʊ yele lɛ.

VI Tɩchɛ Nãaŋmɩn sɔr tufʊ ɩn lefʊ bon, ala ɩ a ala fʊn tara sɛɛn fʊ naa.

VII Bojũu saa waan bon jaa a wɛr nyã pɔ ɛ, na sɩ kʊ̃ lɛ de bon jaa yin a wɛr pɔ ɛ.

VIII A lɛ jũu, ala ɩ sɩ tara na bʊ̃diir nɩ bʊ̃sursɩ, sɩ vɛ̃ ka a sɛɛn sɩ.

IX A bala na bʊɔrɔ ɩka ba ɩ tara dẽme, ma lon bɛɛr kaa chɛbaa pɔ, ka jɔl tɩɛr nɩ vɔldɛbɛ ma tɔɔ a nɩbɛ chiine sɔ̃ɔfʊ nɩ a wɛfʊ jie.

X Bojũu libie nʊ̃fʊ ɩ naa yelbier jaa bʊrɔ nyɩɩr, ka a bamɩne na bʊɔrɔ ɩka ba le, ba tɔɔn jãan a yelmãɛ, na ba kpɛ wõm pɔ.

XI Tɩchɛ a fʊ̃ʊ 'lɔ na ɩ Nãaŋmɩn nɩrɛ, tɔɔ yi a anyãna a jaa pɔ, na fʊ turo yeltorsɩ, na fʊ ɩ Nãaŋmɩn nɩrɛ, tara sɔɔfʊ na fʊ tara nʊ̃fʊ, na fʊ tara kãnyir, na fʊ ɩ nɩ hɛ lɛ lɛ lɛ.

XII Jɛb a sɔɔfʊ jɛɛr na fʊ nyɔɔ a nyɛvʊr na ba tara baarfʊ taa lɛɛ. 'Lɔ pɔ lɛ a Nãaŋmɩn bʊɔl fʊ a daar 'lɔ̃nɔ̃ fʊn chiir a fʊ pʊɔ a nɩyɔɔ niem.

XIII N kpãkpãana fʊ naa a Nãaŋmɩn nyã na kʊrɔ a bonsɩ a jaa nyɛvʊr niem, nɩ a

Yesu Kırısıto na 'yɛr a wʊ yelmãɛ na wʊ chiir a wʊ pʊɔ a nãa Pontius Pilate niem,
XIV n kpãkpãana fʊ naa ıka fʊ bɔ̃ɔ tara a Nãaŋmın nɛbinsı ka a ta tara dɛɛr, bıı 'mabfʊ ɛ, tı tãn a sı Soro Yesu Kırısıto waa daar.
XV 'Lɔ lɛ a Nãaŋmın na waan a sɔ̃ɔ 'lɔ wʊn 'yɔ̃ɔ. Nãaŋmın tɛɛ lɛ sɛɛn dãnfʊ nı a kpɛ̃ɔ, na wʊ ı a nãmıne ba jaa Nãa, nı a sorbo ba jaa Soro.
XVI 'Lɔ tɛɛ lɛ be be ba kpire ɛ, na wʊ be chãa 'lɔ pɔ nırɛ na kʊ̃ tʊ̃ɔ gbʊr ɛ, a 'lɔ nırɛ na ba nyɛrɛ ɛ, bıı na tʊ̃ɔ nyɛ wʊ ɛ. 'Lɔ lɛ a 'yɔ̃ɔfʊ nı a kpɛ̃ɔ sɛɛn sɔ̃ɔ jaa. A ı a lɛ.
XVII A bala na ı a taraa dẽme a pʊ̈pãanyã, kpãa ba ıka ba ta wile ba mãɛ bıı de a ba tıɛr 'yɔ̃ɔ a bʊ̃tarsı ala pɔ ɛ, tıchɛ ba dıɛl Nãaŋmın nyã na kʊ sı a bʊ̃bʊrɔ bʊrɔsı a jaa a sı de chılɛ nı.
XVIII Kpãa ba a ba tʊ̃nɔ̃ vıla na ba nʊ̃ɔ a vıla tʊ̃mɔ̃ pɔ, na ba ı yɛ̃bɔ̃ɔnbɔ pʊ̃nʊ̃ a ba bonsı.
XIX A lɛ ban bine na nãbonsı guro nı a nıdaar, ka ba na nyɛ a nyɛvʊr 'lɔ na ı a yelmãɛ nyɛvʊr.
XX A fʊ̃ʊ Timoti, gu a ala ban de 'yɔ̃ɔ a fʊ nũu pɔ, na fʊ bar a 'yɛrvor nı a nɛchırɛ ala na ba tara par ɛ, ban bʊɔlɔ a bɔ̃ɔfʊ,
XXI bamıne na kpãkpãana nı a yelsı anyãna, ba bar a sɔɔfʊ sɔr. Nãaŋmın wãɛfʊ wʊ be a fʊ sɛ̃.

A GÃMA AYI SƱƆ A PƆƆL NA SƐB KƲ A TIMOTI

I Maa Pɔɔl na ɪ a Yesu Kɪrɪsɪto nɪtõnãa tu a Nãaŋmɪn bɔfʊ pɔ, nɪ a nɛɛ wʊn tɪr kʊ sɪ a nyɛvʊr nyã na be a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ,
II sɛɛrɛ naa a gãn nyã kʊrɔ a fõʊ Timoti na ɪ a n binõnãa. Wãɛfʊ, nɪ nɪbaal, nɪ nyã'maar na yi a Sãa Nãaŋmɪn nɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto jie wʊ be a fʊ sɛ̃.
III N ma puor a Nãaŋmɪn nyã ɪn tõnɔ̃ kʊrɔ yãan nɪ a n tɪɛr wʊ jaa nɪtãa a lɛ a n sãakpãmɪne na dɔ̃ɔ ɪ, n maa ĩin a fʊ yele ɛ, naa ma tɪɛr fʊ sʊɔrɔ Nãaŋmɪn kʊrɔ fʊ tãsɔɔ nɪ mɔ̃tɔ̃ɔ.
IV N ma lɪɛb tɪɛr a fʊ nɪbikõɔ fʊn ŋma, naa bʊɔrɔ ɪka n nyɛ fʊ ka a n pʊɔ pɛl.
V N lɪɛb tɪɛr a fʊ yelmãɛ sɔɔfʊ, a 'lɔ a fʊ makõma Loisɪ nɪ a a fʊ ma Yunɪsɪ na dɔ̃ɔ tara, lɛ lɛ n mɪ bɔ̃ɔn ɪka fʊ mɪ tara wʊ naa.
VI A lɛ jũu, n lɪɛb tɪɛr fʊ ɪka fʊ mõɔ nɪbir fire a Nãaŋmɪn kʊfʊ 'lɔ na be a fʊ pɔ ɪn dɔ̃ɔ dɔɔl fʊ a n nuur ka fʊ nyɛ.
VII Bojũu a Nãaŋmɪn Sɪɛ wʊn kʊ sɪ ba ɪ dãbãɛ Sɪɛ ɛ, tɪchɛ Sɪɛ 'lɔ na kʊ sɪ kpɛ̃ɔ ka sɪ tara nõfʊ, nɪ mãɛ nyɔɔfʊ.
VIII Taa joro vã nɪ a sɪ Soro 'yɛr mʊɔlfʊ ɛ, bɪɪ a maa ban pɔɔ a die pɔ a wʊ jũu ɛ, tɪchɛ pʊɔ ma a sɪ 'mataa dire a dɔɔyɛ a Nãaŋmɪn 'yɛr nõɔ mʊɔlfʊ pɔ, na fʊ dɪɛl a Nãaŋmɪn kpɛ̃ɔ.
IX 'Lɔ lɛ faa sɪ na wʊ bʊɔl sɪ ɪka sɪ ɪ chɛchɛ, a ba ɪ a sɪ tõmɔ̃ jũu lɛ ɛ, tɪchɛ a wʊ bɔfʊ nɪ a wʊ wãɛfʊ jũu lɛ. Sɪ nyɛn a wãɛfʊ nyã a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ tɪchɛ ka a wɛr wa maal.
X Tɪchɛ põpãanyã, Nãaŋmɪn wiil sɪn a wãɛfʊ nyã tu a sɪ Fafaara Yesu Kɪrɪsɪto na wa a wɛr pɔ, na wʊ wa tõɔ kũu tɪ na wʊ de a 'yɛr nõɔ wiil sɪ a nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ.
XI A 'yɛr nõɔ nyãna jũu lɛ wʊ ir ma ɪka n ɪ mʊmʊɔlɔ nɪ nɪtõnãa nɪ wiwile.
XII A anyãna jũu lɛ n dire a dɔɔyɛ, tɪchɛ vã ba kpɛ ma ɛ, bojũu n bɔ̃ɔn a nɪrɛ 'lɔ ɪn sɔɔ naa bɔ̃ɔn ɪka wʊn gu ma naa tɪ tãn a bɪbir 'lɔ̃nɔ̃ nɪ a ala wʊn de 'yɔ̃ɔ a n nuur pɔ.
XIII Nyɔɔ a 'yɛr sõ ala a lɛ nɛ fʊn wõ yi a n sɛ̃, a sɔɔfʊ nɪ a nõfʊ ala na be a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ.
XIV Gu a yelmãɛ 'lɔ a Nãaŋmɪn na de 'yɔ̃ɔ a fʊ nuur pɔ nɪ a Nãaŋmɪn Sɪɛ sʊ̈ʊfʊ 'lɔ na be a sɪ 'yɔ̃ɔ.
XV Fʊ bɔ̃ɔn naa ɪka a bala ba jaa na be a Asɪya tɔr man bar, Fɪgɛlusɪ nɪ Hɛmogɛnusɪ gba mɪ pʊɔ ba naa.
XVI Nãaŋmɪn wʊ maal vɪla kʊ a Onesiforusɪ nɪ a wʊ yir dẽme, bojũu 'lɔ lɛ ma 'yɔ̃ɔnɔ̃ ma ãkpɛ̃ɔ, vã ba kpɛ wʊ ɪn be a pɔɔfʊ die pɔ jũu ɛ.
XVII Wʊ gba na wa wa a Worom, wʊ yɔ bɔ man nɪbijɪe tɪ nyɛ ma.
XVIII A sɪ Soro wʊ sʊ̈ʊ wʊ a wʊ nyɛ maal vɪla a 'yɛr tɔɔrfʊ bɪbir daar. Fõʊ mãɛ bɔ̃ɔn naa a lɛ wʊn sʊ̈ʊ ma jã be a Efesus.

II

I Fõʊ na ɪ a n bie, pãa kpɛ̃mɛ a wãɛfʊ 'lɔ na be a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ.
II A lɛ fʊn wõ a n sɛ̃ a nɪyɔɔ bala niem, de wiil a yelmãɛ dẽme mɪ nɪ na tɔ̃ɔ wiil a ba taaba.
III A fõʊ mɪ, pʊɔ sɪ dire a dɔɔyɛ nɪtãa Yesu Kɪrɪsɪto soja mãɛ.
IV A soja 'lɔ na be a wʊ tõmɔ̃ pɔ, ma bʊɔrɔ naa ɪka a wʊ maalfʊ a pɛlɛ a 'lɔ na de wʊ a tõmɔ̃, maa lɛ tɔ̃ɔnɔ̃ bere a bɪbir jaa yelbʊɔrsɪ pɔ ɛ.
V Ala ɪ a bala na joro chɪrɛ taa bʊɔrɔ na ɪka ba dɔ̃ɔ a ba taaba, ba ma jon tu a lɛ ban wile.
VI A kʊɔraa 'lɔ na ba joro yãan ɛ, lɛ ma de a bʊ̃dɔ̃ɔ.
VII Tɪɛr kaa a lɛ ɪn 'yɛrɛ, bojũu a sɪ Soro na kʊ fʊ naa a jaa par bɔ̃ɔfʊ.
VIII Tɪɛr a Yesu Kɪrɪsɪto na ir a kũu pɔ, na yi a David bala pɔ. A anyãna lɛ ɪ a maa 'yɛr nʊ̃ɔ mʊɔlfʊ,
IX a pɔ lɛ n dire a dɔɔyɛ, a ba wa lũ ma nɪ bɔ̃jɔrsɪ nɪdɛɛr kaar. Tɪchɛ baa tɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn 'yɛr lũ ɛ.
X A lɛ jũu lɛ so, ka nyɔɔ n mãɛ a bala a Nãaŋmɪn na ir jũu ka ba mɪ na nyɛ a faafʊ 'lɔ na be a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ nɪ a Nãaŋmɪn tɪɪr.
XI A 'yɛr na ɪ yelmãɛ nɪ nyã ɪka, ala ɪ sɪn nɪ 'lɔ lɛ 'mataa kpi, sɪn nɪ 'lɔ lɛ na 'mataa tara a nyɛvʊr.
XII Ala ɪ sɪ nyɔɔn sɪ mãɛ, sɪn nɪ 'lɔ lɛ na 'mataa di a nãa. Ala ɪ sɪ chiir wʊ naa, wʊ mɪ na chiir sɪ naa.
XIII Ala ɪ sɪn baa tara yelmãɛ ɛ, tɪchɛ 'lɔ chɛnɛ na tara yelmãɛ, bojũu wʊ kʊ̃ tɔ̃ɔ chiir a wʊ mãɛ ɛ.
XIV Mõɔ nɪbir tɪɛrɛ ba a anyãna, na fʊ kpãana ba a Nãaŋmɪn niem ɪka, ba ta chɪrɛ taa nɪ a 'yɛrbie ɛ. A ba maala vɪla jaa ɛ, tɪchɛ a ma sɔ̃ɔn a bala na chɛlɛ tɪɛr.
XV Mɔ̃ na fʊ de fʊ mãɛ kʊ Nãaŋmɪn, an ɪ a 'lɔ mãɛ lɛ pɛɛ fʊ, na fʊ ɪ tɔ̃tɔ̃nɔ̃ 'lɔ na ba joro vĩ ɛ, na fʊ wile a yelmãɛ 'yɛr na tor.
XVI Bar a nɛchɪrɛ ala na ba tara par ɛ, bojũu a lɛ na jãn nɪbɛ bar ka ba kʊ̃ lɛ ɪ Nãaŋmɪn nɪbɛ ɛ.
XVII A ba wiilfʊ na yɔɔn gbõtor kaar. Hɪmɪnayas nɪ Filetusɪ mɪ pʊɔ ba naa.
XVIII Ba bar a yelmãɛ tɪ 'yɛr ɪka kũu pɔ ir fʊ po naa, na ba sɔ̃ɔn bamɪne sɔɔfʊ.
XIX Tɪchɛ Nãaŋmɪn 'yɛr par kparaa ara na, ka a sɛbie anyã sɛb a wʊ pɔ, "A sɪ Soro

bɔ̃ɔn a bala jaa na ɪ a wʊ nɪbɛ." *(A Sɔrfʊ Gãn 16:5)* Na wʊ lɛ 'yɛr, "Vɛ̃ ka a bala jaa na bʊɔlɔ a sɪ Soro yuor, tɔɔ yɪ putuyele pɔ."

XX A yir kpɛ̃ɛ pɔ, bɔ̃dimaal bomo ma ben be, ka amɪne ɪ sɛlma, nɪ kpãna, tɪchɛ ka amɪne mɪ ɪ daar nɪ yɔɔraa, ka amɪne ɪ bɔ̃'yɔ̃ɔnsɪ, ka amɪne ɪ babãma bomo.

XXI Ala ɪ nɪrɛ jaa na pɛɛn wʊ mãɛ a bonsɪ anyã ɪn bʊɔl kaar, wʊn kaara na bɔ̃dimaal bomo na tara 'yɔ̃ɔfʊ na wʊ oo wʊ mãɛ tara tɔ̃nɔ̃ kʊ a yir sʊɔ, ka wʊn tɔ̃ɔ de maal tɔ̃vɪla jaa bʊrɔ.

XXII Tɔɔ yɪ a pɔlbil ãgãn bɔ̃bʊɔrsɪ pɔ, na fʊ turo yeltorsɪ, na fʊ tara sɔɔfʊ, nɪ nɔ̃fʊ, nɪ nyã'maar, 'matãan a bala na puoro a sɪ Soro nɪ a nyã chɛchɛ.

XXIII Tɔr a jɔl yele nɪ a nɛchɪrɛ na ba tara par ɛ, bojũu a maa yaara tɪ waan jɛɛr ɛ.

XXIV A ba sɛɛ ɪka a sɪ Soro tɔ̃tɔ̃nɔ̃ wʊ bʊɔrɔ jɛɛr ɛ, tɪchɛ wʊ maala vɪla kʊrɔ nɪrɛ jaa, na wʊ tɔ̃ɔ wile, na wʊ tara kãnyir.

XXV A bala na chɪrɛ, wiil ba jomm, amɪne Nãaŋmɪn na wa sɔɔ naa ka ba lɪɛb a ba tɪɛr, na ba wa bɔ̃ɔ a yelmãɛ.

XXVI Lɛ lɛ a ba tɪɛr na yuo a ba faa ba mãɛ yin a Satan chɛbaa pɔ, a lɛ wʊn nyɔɔr ba a ba ɪrɛ a wʊ bɔfʊ.

III

I Tɪchɛ bɔ̃ɔn a yele nyãna ɪka a bɪbir baaraa daar, dɔɔyɛ na ben be.

II Nɪbɛ na nɔ̃n a ba mãɛ, libinɔ̃nbɔ, mãɛ 'mɔɔfʊ, ba kɔ̃ 'yɔ̃ɔnɔ̃ nɪbɛ ɛ, na ba kɔ̃ wɔ̃nɔ̃ a ba dɔɔrbɔ toor ɛ, ka bon maa sɛɛ ba ɛ, na ba kɔ̃ ɪ chɛchɛ ɛ.

III Ba maa tara nɪrɛ tɪɛr ɛ, ba maa vɛ̃ kʊ nɪrɛ ɛ, na ba sɔ̃ɔnɔ̃ taa yoe, baa nyɔɔrɔ ba mãɛ ɛ, na ba 'yɛrɛ 'yɛrbikpãɛn, na ba chire yelvɪla.

IV Ban ɪn gagarsɪ, na ba ɪ jukpãɛn dɛ̃me, na ba bʊɔrɔ yuor, ban nɔ̃n bɔ̃vɪɛlsɪ gar ban nɔ̃ Nãaŋmɪn,

V ba maal ba mãɛ Nãaŋmɪn puorbo kaar, tɪ chiir a wʊ kpɛ̃ɔ. Ta gbɛɛrɛ ba ɛ.

VI A ba pɔ lɛ a bamɪne ma fara kpɪɛrɛ a yie pɔ na ba yʊɔrɔ bɛlɛ a pɔbɔ bala na ba bɔ̃ɔ a ba tɪɛr gaa jie ɛ, ka a ba yeldɛbɛ dɔl taa, ka a yeldɛbɛ jaa vɔlaa ma nyɔɔ ba.

VII Ba ma jãna na bɪbir jaa tɪ ba maa tɔ̃ɔ bɔ̃ɔ a yelmãɛ ɛ.

VIII Nɪtãa lɛ a Janɪsɪ nɪ Jãbɪrɛsɪ na ba sɔɔ a Mosesɪ ɛ, lɛ mɪ lɛ a nɪbɛ banyãna mɪ tɔr a yelmãɛ, baa tara tɪɛr vɪla ɛ, a sɔɔfʊ yele jũu, ba ɪn faa.

IX A ba yele kɔ̃ chen tɛɛr ɛ, a lɛ an kaara a nɪbɛ ayi banyãna. Nɪrɛ jaa na nyɛn a lɛ ban jɔl jã.

X Fɔ̃ʊ mãɛ gba jaa nyɛn a n wiilfʊ bɔ̃ɔ, lɛ a n beraa na kaara, bon 'lɔ ɪn bʊɔrɔ a n nyɛvʊr pɔ, a n sɔɔfʊ, a n kãnyir, a n nɔ̃fʊ lɛ ɪn ara kpɛ̃ɔ,

XI a dɔɔyɛ ɪn di, nɪ a lɛ ban ge ma. Fɔ̃ʊ mãɛ bɔ̃ɔn naa a lɛ na pɔɔ ma a Antiok, nɪ a Ikoniyum, nɪ a Lɪstɪra tẽn pɔ, tɪchɛ ka a sɪ Soro faa ma yin a jaa pɔ.

XII Sɪrɛ jaa, a bala jaa na bʊɔrɔ ɪka ba turo a Nãaŋmɪn sɔr, na ba pɛlɛ a Yesu Kɪrɪsɪto pʊɔ, na nyɛn gefʊ,

XIII tɪchɛ a putudẽme nɪ a bala na maal ba mãɛ nɪmɪn kaar, na kpɛ̃n sɔ̃ɔnaa pɔ, na ba wɛ, ba bɛlɛ naa ba taaba, ka ba kpɛ taa bɛlfʊ pɔ.

XIV Fɔ̃ʊ 'lɔ, mɔ̃ɔ nɪbir nɪ a lɛ fʊn jãn na fʊ sɔɔ de, bojũu fʊ bɔ̃ɔn a nɪrɛ 'lɔ sɛ̃ fʊn jãn,

XV nɪ lɛ a fʊ bibile sɔ̃ɔ jaa fʊn bɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn gãn, na tɔ̃ɔ sʊ̃ʊ fʊ ka fʊ tara yɛ̃, nyɛ faafʊ, fʊn sɔɔ de a Yesu Kɪrɪsɪto jũu.

XVI A Nãaŋmɪn gãma a jaa yi naa a wʊ sɛ̃, na a sɛɛ wiilfʊ, na a wile 'mabfʊ nɪ chɔɔrfʊ, naa na wiil nɪrɛ ka wʊ ɪ nɪtor.

XVII Lɛ lɛ a Nãaŋmɪn nɪrɛ na bɔ̃ɔ na wʊ kpɛ̃mɛ kʊ tɔ̃vɪla jaa bʊrɔ.

IV

I N kpãana fʊ naa a Nãaŋmɪn niem nɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto na wa tɔɔr a kũn nɪ a vʊɛ 'yɛr, a wʊ waa daar, nɪ a wʊ nãalʊ̃ʊ.

II Mʊɔlɔ a 'yɛr sɔ̃ɔ jaa, ka sɔr yuon bɪɪ ka sɔr ba yuo ɛ, kpãana ba, na fʊ wile, na fʊ 'yɔ̃ɔnɔ̃ ba ãkpãɛn, na fʊ tara kãnyir wile nɪ.

III Bojũu sɔ̃ɔ waara ka nɪbɛ kɔ̃ lɛ chɛlɛ a wiilfʊ ala na tor ɛ, tɪchɛ ka a ba tobo jɔ̃ɔnɔ̃ ba 'yɛryor wɔ̃fʊ 'yɔ̃ɔ, ka ba bʊɔl wiwiilyɔɔ lɔ̃ɔtaar ka ba wile ba lɛ ban bʊɔrɔ.

IV Ban pãa lɪɛb puor 'yɔ̃ɔ a yelmãɛ na ba chɛlɛ a wiilfʊ ala na ɪ jire.

V Tɪchɛ fʊ̃ʊ 'lɔ bɔ̃ɔnɔ̃ sʊ̃, na fʊ tara kãnyir a fʊ dɔɔyɛ pɔ, na fʊ mʊɔlɔ 'yɛrɛ a Nãaŋmɪn 'yɛr, na fʊ tɔ̃ a lɛ a Nãaŋmɪn na bʊɔrɔ.

VI Bojũu a n nyɛvʊr nɪ a tɔ̃mɔ̃ a Nãaŋmɪn na kʊ ma ben baaraa ka n kɔ̃ yaar tɪ kpi ɛ.

VII Maa jɛb a jɛbvɪla, naa jo baar tun a lɛ a Nãaŋmɪn na bʊɔrɔ, naa tara a sɔɔfʊ.

VIII Pɔ̃pãanyã, a sɪ Soro na ɪ a yelmãɛ tɔ tɔɔrɔ bin naa a nyɛvʊr nãa jupil gun ma, wʊn na kʊ ma a daar 'lɔ̃nɔ̃, maa tɛɛ ba lɛ ɛ, tɪchɛ a bala jaa na nɔ̃ a wʊ waa.

IX Mɔ̃ wa a n sɛ̃ fɔfɔɔ jaa.

X Bojũu Demas na nɔ̃ a dɪna wɛr jũu tɔr ma naa tɪ chen a Tɛsalonika, ka a Kɪrɪsɪn mɪ chen Galatiya ka Titusɪ mɪ chen Dalmatiya.

XI Luka tɛɛ lɛ be a n sɛ̃. Yɔbɔ Maakɪ ka yɪ 'mataa wa, bojũu wʊ tara na tɔ̃nɔ̃ na wʊn sʊ̃ʊ ma a tɔ̃mɔ̃ pɔ.

XII N tɔ̃n Tɪchɪkusɪ be a Efesus.

XIII Fɔ̃ʊ wa waara, de a fuuvɛɛ 'lɔ ɪn bar be a Toroyas be a Kapusɪ sɛ̃ nɪ a gãma na fʊ 'mataa den a sɛɛr ala ban sɛb 'yɔ̃ɔ a pɛr gãn pɔ waan.

XIV Aleksanda na ɪ a sãakuro maal man
dɛɛr, a sɪ Soro na yab wʊn a lɛ wʊn maal
ma.
XV Fʊ̃ʊ mɪ, bɔ̃ɔ a wʊ yele sʊ̃, bojʊ̃u wʊ
chɪrɛ naa a lɛ sɪn 'yɛrɛ.
XVI A dɔ̃ɔ 'lɔ n 'yɛr faa a n mãɛ, nɪrɛ jaa
ba wa pʊɔ ma ɛ, tɪchɛ ba jaa tɔr man bar.
Nãaŋmɪn wʊ ta de a lɛ yãan ba sãma ɛ.
XVII Tɪchɛ a sɪ Soro ara na gu ma na wʊ
kʊ ma kpɛ̃ɔ, ka a na tu a n 'yɔ̃ɔ, ka a 'yɛrbir
tɔ̃ɔ mʊɔl, ka a bala na ba puor ɛ, wɔ̃ naa.
Lɛ lɛ a Nãaŋmɪn faa ma a jukpɛ̃ɛ nɛɛ pɔ.
XVIII A sɪ Soro na faa man yin yelbier a
jaa pɔ, na wʊ chiin ma a wʊ saaju nãalʊ̃ʊ
pɔ. 'Lɔ lɛ so a tɪɪr bɪbir nɪ bɪbir jaa. A ɪ a
lɛ.
XIX Puor Pɪrɪsɪla nɪ Akuila, nɪ a Onesi-
forusɪ yir dẽme ba jaa.
XX Erastus chɛnɛ na be Korɪntɪ. To-
rofimusɪ an ɔɔrɔ ka n bar wʊ be Miletusɪ.
XXI Mʊ̃ tɪ na fʊ wa tɪchɛ ka ɔɔr daar ta.
Yubulus puoro fʊ naa nɪ Pudɛnsɪ nɪ Linus
nɪ Kɪlaudiya nɪ a yɛɛr ba jaa.
XXII A sɪ Soro wʊ be a fʊ sɛ̃, ka a wʊ wãɛfʊ
be a yɪ jaa sɛ̃.

A PƆƆL GÃN WƱN SƐB KƱ A TITUSI

I Maa Pɔɔl na ɩ a Nãaŋmɩn tõtõnõ nɩ Yesu Kɩrɩsɩto nɩtõnãa, Nãaŋmɩn ir man tõ ɩka n tɩ sõʊ a wʊ nɩchɛl irsɩ sɔɔfʊ ka ba bõɔ a yelmãɛ tɩ turo a lɛ a Nãaŋmɩn na bʊɔrɔ ɩka ba turo.

II Ala lɛ ɩ a nyɛvʊr na ba tara baarfʊ dõɔ bõɔn, a Nãaŋmɩn na ba ŋmaara jir ɛ, na tɩr a nɛɛ kʊ sɩ a nyɛvʊr nyã yele sɛrɛ tɩ bon jaa wa piel.

III A sõɔ 'lɔ na sɛɛ na wa ta, Nãaŋmɩn vɛ̃ naa ka a wʊ 'yɛr gã chãa pɔ, ka n 'yɛrɛ a lɛ a Nãaŋmɩn nyã na ɩ a sɩ Fafaara na de kʊ ma ɩka n 'yɛr.

IV N sɛɛrɛ na a gãn nyã kʊrɔ a fõʊ Titusɩ na sɔɔ a Yesu jũu, fʊ ɩ naa a n bie. Wãɛfʊ nɩ nyã'maar na yi a Sãa Nãaŋmɩn nɩ sɩ Fafaara Yesu Kɩrɩsɩto jie, a be a fʊ sɛ̃.

V Lɛ na so ka n bar fʊ a Kɩrete paal nɩ nyã, ɩka fʊ baar maal a ala na chɛ ka a tor, tɩ na fʊ ir nɩbɛrɛ a tẽn ala nɩ tãa lɛ ɩn dõɔ wiil fʊ.

VI A nɩdiere wʊ ta ɩ nɩrɛ 'lɔ nɩbɛ na nyɛrɛ yeldɛbɛ a wʊ 'yõɔ ɛ, wʊ ɩ pɔɔ bõ'yen sʊɔ, na wʊ ɩ nɩrɛ 'lɔ a wʊ bibiir na sɔɔ Nãaŋmɩn, na ba ta ɩ bigãlsɩ nɩ bibawõnsɩ ɛ.

VII A nɩdiere an ɩ Nãaŋmɩn tõmõ lɛ wʊ kaara jũu, wʊ ta ɩ tuor kʊ a nɩbɛ ɛ, wʊ ta ɩ nɩrɛ suur na ire fɔfɔɔ ɛ, na wʊ mɩ ta ɩ dãnburo ɛ, wʊ ta ɩ nɩrɛ na jɛɛrɛ, bɩɩ bʊɔrɔ libie na ba tu sɔr ɛ.

VIII Wʊ ɩ nɩrɛ 'lɔ na diere sãanba, na wʊ nõ vɩla maalfʊ, na wʊ ɩ nɩrɛ 'lɔ na nyɔɔrɔ wʊ mãɛ, na wʊ ma ɩrɛ a lɛ na tor, na wʊ ɩ nɩchɛchɛ, tɩ kpãana wʊ mãɛ.

IX Wʊ nyɔɔ a yelmãɛ 'yɛr nyã tara kpɛ̃ɔ nɩtãa lɛ an wiil. Lɛ lɛ wʊn tõɔ 'yõɔ a bamɩne ãkpãɛn nɩ a yelmãɛ wiilfʊ tɩ dɛn a bala na kpɛrɛ.

X Bojũu a ba yɔɔ bala na ɩ a bawõnsɩ nɩ 'yɛr pɔrsɩ nɩ bɛ̃bɛlbɛ bala na yi a yɔŋmarba jie.

XI A sɛɛ naa ɩka fʊ ŋmaa ba sɔr, bojũu ba tu naa a ba bɔdɛbɛ bɛl yir gbulo nɩbɛ na ba wile yelsɩ ala na ba sɛɛ ɩka ba wile ɛ.

XII A ba yɛ̃ sʊɔ kõɔ gba dõɔ 'yɛr a ba 'yɛr, “Yɩn Kɩrete dẽme ɩn jir ŋmarba. Yɩ kaara fɩka dõdɛbɛ, koro dẽme na bʊɔrɔ bõdiir tɛɛ.”

XIII A dãasɩɛ nyã ɩn sɩrɛ, a lɛ jũu, kpãa ba nɩbijɩɛ ka a ba sɔɔfʊ kpɛ̃mɛ a yelmãɛ wiilfʊ pɔ,

XIV ka ba ta chɛlɛ a Juu nɩbɛ fuolsɩ nɩ a bala na bar a yelmãɛ ɛ. Ba tɔr a ba wiilfʊ.

XV Bala jaa na tara pʊtɩvɩla, yele jaa vɩla na kʊ ba, tɩchɛ bala na tara pʊtɩdɛɛr, na baa sɔɔ de ɛ, yele jaa ɩn dɛɛr a ba sɛ̃. Sɩrɛ jaa lɛ, a ba pʊtɩɛrsɩ dɛɛ naa.

XVI Ba mɩ ɩka ba bõɔn Nãaŋmɩn tɩchɛ a ba maalfʊ pɔ, ba tɔr wʊ naa. Ba ɩn nɩ'laarsɩ, bawõnsɩ na ba sɛɛn vɩla maalfʊ ɛ.

II

I Fõʊ Titusɩ, wile a nɩbɛ a lɛ na ɩ a yelmãɛ wiilfʊ.

II Wile a danyõn ka ba bal nɩbir, lɛ na vɛ̃ naa ka nɩbɛ 'yõɔnõ ba na ba nyɔɔrɔ ba mãɛ, ka a ba sɔɔfʊ nɩ nõfʊ nɩ kãnyir tarfʊ chaar kʊ a nɩbɛ.

III Lɛ mɩ lɛ, wile a pɔɔnyõn ka ba joro Nãaŋmɩn dãbãɛ na ba ta ɩ gagarsɩ ɛ, bɩɩ de ba ju 'yõɔ dãa pɔ ɛ, tɩchɛ ka ba wile a lɛ na vɩla.

IV Bala wa be a nɩtõ, ban tõɔn wile a pɔɔbil nɩ yɛ̃ ka ba nõ a ba sɩrbɛ nɩ a ba bibiir,

V tɩ nyɔɔrɔ ba mãɛ nɩ pʊpɛl, tɩ ɩ tõtõnbɔ a yir na ba maala vɩla, tɩ turo a ba sɩrbɛ nɛɛ, ka nɩrɛ jaa ta nyɛ yeldɛɛr a ba Nãaŋmɩn 'yɛr pɔ ɛ.

VI Lɛ mɩ nɩ wʊ ju lɛ, 'yõɔ a pɔlbil ãkpãɛn ka ba nyɔɔrɔ ba mãɛ.

VII Yele jaa pɔ, vɛ̃ ka ba nyɛ a fõʊ mãɛ maal vɩla jãnɛ. Vɛ̃ ka ba nyɛ a fʊ nɩbijɩɛ nɩ yelmãɛ a fʊ wiilfʊ pɔ,

VIII a fʊ 'yɛr na tor jũu, fʊ yuor kõ tõɔ sõɔ ɛ, ka a vĩ kpɛ a bala na kpɛrɛ fʊ, bojũu baa nyɛ 'yɛrdɛɛr jaa na 'yɛr a sɩ 'yõɔ ɛ.

IX Wiil a gbãgbaar ka ba turo a ba nɩbɛrɛ nɛɛ yele jaa pɔ, na yɩ pɛl a ba pʊʊr na yɩ ta lɩɛrɛ ba nɛɛ ɛ.

X Ba tara yelmãɛ yele jaa pɔ, na ba ta juro a ba puor ɛ. Yɩn be ɩrɛ a lɛ, yele jaa yɩn maala, ban nyɛ naa a sɩ Nãaŋmɩn nyã na ɩ a sɩ yeldɛɛr Fafaara 'yɛr nömõ a ba sɛ̃.

XI Bojũu a Nãaŋmɩn wiil sɩ naa a wʊ wãɛfʊ ka nɩrɛ jaa na tõɔ nyɛ faafʊ.

XII A wile sɩ naa ka sɩ na tõɔ lɩɛb puor 'yõɔ a ala Nãaŋmɩn na 'laar, bɩɩ vɛ̃ ka a wɛr nyã vɔlaa dib sɩ ɛ, tɩ kpɩɛrɛ nɩ mãɛ nyɔɔfʊ nɩ yeltorsɩ nɩ yelmãɛ a dɩna wɛr nyã pɔ.

XIII A lɛ sɩn chɛnɛ chɛlɛ ka a wɛr nyã pɔ, sɩ chɛnɛ na chɛlɛ a bɩbir kpɛ̃ɛ 'lɔ a sɩ Nãaŋmɩn nɩ a Yesu Kɩrɩsɩto na ɩ a sɩ Fafaara na lɩɛb wa nɩ a wʊ kpɛ̃ɔ.

XIV 'Lɔ lɛ kpi a sɩ jũu na wʊ da sɩ faa sɩ yin a putuyele nyã pɔ, na wʊ pɛɛ a sɩ dɛbɛ bar ka sɩ ɩ wʊ mãɛ nɩbɛ, ka vɩla maalfʊ ɩ sɩ vɔlaa.

XV Wile a anyãna, na fʊ 'yõɔn ba ãkpãɛn tɩ kpãana ba nɩbijɩɛ. Ta vɛ̃ ka nɩrɛ jaa kaa fʊ pɔrɔ ɛ.

III

I Tɪɛr a Yesu turbo ɪka ba turo a ba nɪbɛrɛ nɪ a kpãɛn dẽme nɛɛ tɪ turo a lɛ jaa ban 'yɛr, na ba chɔɔr gu vɪla jaa maalfʊ.

II Ba ta ma ŋmara taa poe ɛ, tɪchɛ ba tara nyã'maar nɪ nɪrɛ jaa na ba tɪɛrɛ taa yele. Ba siir ba mãɛ sɪrɛ jaa ka nɪbɛ nyɛ.

III Sɪ mɪ dɔ̃ɔ ɪ jɔlɔ a ba kaar nɪ bawõnsɪ ka a Satan bɛl sɪ ka a wɛr nyã bonsɪ a jaa ma ɪrɛ sɪ vɔlaa, ka sɪ lɪɛb gbãgbaar, na sɪ pãa kpɪɛrɛ nɪ ger nɪ nyuur, ka ba 'laar sɪ, ka sɪ mɪ 'laar 'laar taa.

IV Tɪchɛ a sɔ̃ɔ na wa ta, a sɪ Fafaara Nãaŋmɪn maal vɪla nɪ a wʊ nʊ̃fʊ na wa wa,

V wʊ faa sɪ naa, a ba ɪ a sɪ yelvɪɛl sɪn maal jũu ɛ, tɪchɛ a wʊ nɪbaal jũu lɛ. Wʊ faa sɪ naa na wʊ pɛɛ sɪ tu a dɔɔfʊ gbɛɛ ayi ka a wʊ Sɪɛ maal sɪ a sɪ ɪ nɪpaalaa,

VI a Sɪɛ nyã lɛ a Nãaŋmɪn tu a Yesu na ɪ a sɪ Fafaara 'yɔ̃ɔ kʊ sɪ.

VII A lɛ lɛ, wʊn ben maal sɪ ka sɪ tor a wʊ wãɛfʊ jũu, sɪ ɪn a wʊ bʊ̃dirbe, na sɪ lɔb yãan bar guro nɪ a nyɛvʊr 'lɔ na ba tara baarfʊ ɛ.

VIII Yelmãɛ 'yɛr nɪ nyã, n bʊɔrɔ naa ɪka fʊ do ara a yelsɪ anyãna pɔ wile nɪbijɪɛ, a lɛn vɛ̃ naa ka a bala na sɔɔ Nãaŋmɪn, de a ba sɔ̃ɔ nɪ a ba tɪɛr ɪrɛ nɪ yelvɪɛlsɪ tɛɛ. A lɛ vɪɛlɛ naa tara tɔ̃nɔ̃ kʊ nɪrɛ jaa.

IX Tɪchɛ ta chɛlɛ a jɔl chiirfʊ nɪ lɛ a sãakpãmɪne na tu taa mana bɪɪ jɛɛrɛ a nɛɛ 'lɔ ban bin a kõro jaa ɛ, bojũu a anyãna ba tara tɔ̃nɔ̃ ɛ.

X Kpãa nɪrɛ 'lɔ na ooro gbɛbʊ̃'yen, 'lɔ wa tɔr, lɛ kpãa wʊ a gbɛɛ ayi sʊɔ. 'Lɔ lɛ wa tɔr, fʊ ir nũu tɪchɛ wʊ bar.

XI Fʊ̃ʊ mãɛ bɔ̃ɔn ɪka a nɪrɛ nyã tɔ sʊɔ lo naa, wʊ mãɛ bɔ̃ɔn naa ɪka wʊ ɪn dɛɛr.

XII N bʊɔrɔ naa ɪka n tʊ̃ Atɪmasɪ bɪɪ Tɪchɪkusɪ a fʊ sɛ̃, ãsʊɔ jaa na wa tɪ, mɔ̃ tɪ na fʊ tuor ma a be a Nikopolis, bojũu be lɛ n bʊɔrɔ ɪka n chen a ɔɔr sɔ̃ɔ.

XIII Mɔ̃ na fʊ sʊ̃ʊ a 'yɛr tɔɔrɔ Jenasɪ nɪ Apolosɪ ka ba ta faa bon jaa a sɔr pɔ ɛ.

XIV Vɛ̃ ka a sɪ nɪbɛ jãn vɪla maalfʊ ka ban tʊ̃ɔ maal a ala ban bʊɔrɔ na ba ta ɪ nɪhayasɪ ɛ.

XV Bala jaa na be ka a n sɛ̃, puoro fʊ naa. Puor a bala na nʊ̃ sɪ a sɔɔfʊ jũu. A wãɛfʊ a be a yɪ jaa sɛ̃.

A PƆƆL GÃN WƱN SƐB KƲ A FILEMON

I Maa Pɔɔl ban pɔɔ die pɔ a Yesu Kırısıto jũu nı Timoti na ı a sı yɛbɛ, lɛ sɛɛrɛ kʊrɔ a Filemon na ı a sı badatuo na wʊ ı a sı tɔ̃tɔ̃tɔ ãsʊɔ,

II na sı mı sɛɛrɛ kʊrɔ Afıya na ı a sı yɛpɔɔ, nı Archipus na ı a sı soja ãsʊɔ, nı a pupuorbiir bala na ma 'lɔɔ a fʊ yir puor.

III Wãɛfʊ nı nyã'maar na yi a sı Sãa Nãaŋmın nı a sı Soro Yesu Kırısıto sɛ̃, a be a fʊ sɛ̃.

IV N ma puor Nãaŋmın yãan sɔ̃ɔ jaa, naa ma pʊrɔ a fʊ yuor a n Nãaŋmın sʊɔrfʊ pɔ,

V bojũu n wɔ̃n a fʊ sɔɔfʊ fʊn tara a sı Soro Yesu 'yɔ̃ɔ, nı a nɔ̃fʊ fʊn tara nı a Nãaŋmın nıbɛ ba jaa.

VI N sʊɔrɔ na Nãaŋmın ıka fʊ mɔ̃ɔ nıbir fɔ̃ʊ wa mana a sɔɔfʊ 'yɛr, na fʊ tara par bɔ̃ɔfʊ nı a yelvıɛl ala sın tara a Kırısıto 'yɔ̃ɔ.

VII N yɛbɛ, a fʊ nɔ̃fʊ vɛ̃n ka n chıle, na a 'yɔ̃ɔ ma ãkpɛ̃ɔ, bojũu fʊ 'maan a Nãaŋmın nıbɛ nyãn.

VIII A lɛ jũu, ın naa tɔ̃ɔ chɛ nyãa a Yesu 'yɔ̃ɔ gba naa kpãa fʊ ıka fʊ tɔ̃ a lɛ an sɛɛ ıka fʊ tɔ̃,

IX tıchɛ n sʊɔrɔ fʊ naa a nɔ̃fʊ jũu. Maa Pɔɔl pãa ın danyɔ̃ɔ, naa ı nırɛ ban pɔɔ die pɔ a Yesu Kırısıto jũu.

X N sʊɔrɔ fʊ naa a Onısımɔsı na ı a maa bie, 'lɔ lɛ lıɛb a n bie a sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ ban 'yɔ̃ɔ ma a bɔ̃jɔrsı.

XI A sɔ̃ɔ kɔ̃ɔ, waa dɔ̃ɔ tara tɔ̃nɔ̃ kʊ fʊ ɛ, tıchɛ pɔ̃pãanyã wʊ tara na tɔ̃nɔ̃ kʊ a fɔ̃ʊ nı a maa.

XII N tɔ̃nɔ̃ wʊ naa, wʊ ın a maa mãɛ nyãa ıka wʊ lıɛb wa a fʊ sɛ̃.

XIII In taa nɔ̃n ıka wʊ be a n sɛ̃ na wʊ ta de a fʊ jie sɔ̃nɔ̃ ma ban 'yɔ̃ɔ ma a bɔ̃jɔrsı a 'yɛr nɔ̃ɔ mʊɔlfʊ jũu,

XIV tıchɛ n ba bʊɔrɔ ıka n maal yele jaa ka maa ba sʊʊr fʊ kaa ɛ, ka a vıla jaa na yi a fʊ nyãa pɔ naa taa ı fırfʊ ɛ.

XV Amıne sɛ̃, ala lɛ tɔ̃ɔ so ka wʊ ŋmaa yi a fʊ sɛ̃ a bãlãa, tıchɛ na wʊn lɛ wa be a fʊ sɛ̃ jaa kpo kpo.

XVI Pɔ̃pãanyã waa lɛ chɛnɛ ı gbãgbaa ɛ, tıchɛ wʊ ın gar gbãgbaa, na wʊ ı yɛbɛ kʊ fʊ. Wʊ ın nırɛ ın nɔ̃ ka fʊ mı gba nɔ̃, wʊn ı nırɛ nı yɛbɛ a sı Soro 'yɔ̃ɔ.

XVII A lɛ jũu, ala ı fʊ nyɛ man ka n ı a fʊ tɔ̃tɔ̃tɔ sʊɔ, de wʊ nıtãa a lɛ fʊn taa sɔɔ de ma.

XVIII Ala ı wʊ wa maal fʊn dɛɛr bıı wʊ di fʊn sãn, de pʊɔ a maa sãn pɔ.

XIX Maa Pɔɔl lɛ sɛɛrɛ a yele nyã nı a maa mãɛ nũu. Ɩn yab fʊ naa. N kɔ̃ 'yɛr 'yɛr jaa ıka a fɔ̃ʊ mãɛ gba mı di man sãn ɛ.

XX Ɔɔ, n yɛbɛ, vɛ̃ ka n nyɛ a tɔ̃nɔ̃ nyã yin a fʊ sɛ̃ a sı Soro 'yɔ̃ɔ, 'maa a n nyãa a Kırısıto 'yɔ̃ɔ.

XXI N bar tıɛr a fʊ nɛɛ tufʊ jũu, naa sɛɛrɛ kʊrɔ fʊ bɔ̃ɔn ıka fʊn maal gar a lɛ ın sʊɔr fʊ ıka fʊ maal.

XXII Yele bɔ̃'yen na chɛ, chɔɔr sãan gaa jie bar ma. A yı Nãaŋmın sʊɔrfʊ jũu, n tıɛr ıka wʊn sɔɔ naa ka a nıbɛ banyãna yuo ma a pɔɔfʊ die pɔ, ka n wa a yı sɛ̃.

XXIII Epafaras na ı a n tɔ sʊɔ ban 'mataa pɔɔ a die pɔ a Yesu Kırısıto jũu, puoro fʊ naa.

XXIV Ka Maakı mı nı Aristakus nı Demas nı Luka na ı a n taaba tɔ̃tɔ̃nbɔ, mı puoro fʊ naa.

XXV A sı Soro Yesu Kırısıto wãɛfʊ wʊ be a fʊ sɛ̃.

A HEBURU NIBƐ GÃN

I A sõɔ 'lɔ na dõɔ po, Nãaŋmın tun a wʊ 'yɛ'yɛrbɛ sɛ̃ na wʊ 'yɛr 'yɛr dɛ̃dɛ̃me kʊ a sı sãamıne sɔı yɔɔ jaa pɔ,

II tıchɛ a ber baaraa anyã 'lɔ, wʊ 'yɛr 'yɛr kʊ sı tun a wʊ Bie wʊn ir ka wʊn ı a bonsı a jaa bŏdire. 'Lɔ 'yõɔ lɛ wʊ mı dõɔ tu maal a wɛr wʊ jaa.

III A Bie lɛ ı a Nãaŋmın tuır chãa, na wʊ kaara a Nãaŋmın kaar jaa chõ, ka a wʊ 'yɛr na tara kpɛ̃ɔ lɛ wʊ tıɛn a bonsı a jaa taalɛ. A lɛ wʊn wa pɛɛ a yelbier baar, wʊ don tı jãnɛ a Tuır Sʊɔ nũsŏɔ jie be a saaju.

IV Lɛ lɛ wʊ pãa gar a malakası ba jaa, ka a yuor 'lɔ wʊn nyɛ, mı gar a ba bon.

V Bojũu Nãaŋmın ba dõɔ 'yɛr kʊ a malaka ãsʊɔ jaa ıka, "Fʊ ın a n Bie, dına n lıɛb a fʊ Sãa", *(Yiel Gãn 2:7)* bıı 'yɛr go ıka, "In ı naa a wʊ Sãa, ka wʊ mı ı a n Bie"? *(2 Samuwɛl 7:14)*

VI A nı mı go, a lɛ wʊn waara nı a wʊ Bidadõɔ ka a wɛr pɔ, wʊ 'yɛr naa, "Vɛ̃ ka a Nãaŋmın malakası ba jaa gbur dumo puor wʊ." *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 32:43)*

VII A malakası 'lɔ, nıtõ lɛ a Nãaŋmın gãn 'yɛr a ba 'yɛr, "Nãaŋmın maal a malakası sɛsɛbɛ kaar. Ba ın a wʊ tŏtõnbɔ kaara fıka bũu 'lıraa kaar." *(Yiel Gãn 104:4)*

VIII Tıchɛ, nıtõ lɛ a Nãaŋmın gãn mı 'yɛr a Bie 'yɛr, "Nãaŋmın, a fʊ nãalõʊ na ben be bıbir nı bıbir jaa, ka a torfʊ ı a fʊ nãalõʊ dãgbal.

IX Fʊ nõn torfʊ tı na fʊ 'laar putuyele. A lɛ jũu, Nãaŋmın na ı a fʊ Nãaŋmın, 'mɔɔ fʊ naa ka fʊ do gar a fʊ taaba ba jaa, a lɛ wʊn pʊr a pʊpɛl kãa 'yõɔ fʊ." *(Yiel Gãn 45:6, 7)*

X A Nãaŋmın gãn lɛ 'yɛr naa, "A pielfʊ daar a fõʊ Soro, fõʊ lɛ kpar a tẽe par, ka a saaju wʊ jaa ı a fʊ nuur tŏmõ.

XI A jaa na wa sõɔ naa, tıchɛ ka fõʊ 'lɔ be be, a jaa na wa koraa naa chıɛr fɔbaa kaar.

XII Fʊn pilãa naa fıka fuu, naa lıɛb fɔɔr kaar. Tıchɛ ka a fõʊ 'lɔ chɛnɛ a lɛ nɛ, ka a fʊ yuomo ba tara baarfʊ ɛ." *(Yiel Gãn 102:25-27)*

XIII Malaka buor sʊɔ lɛ a Nãaŋmın dõɔ wa 'yɛr kʊ ıka, "Jãnɛ a n nũsŏɔ jie, ka n wa de a fʊ dõdɛ̃me ka ba ı a fʊ gbɛɛ dɔɔlfʊ jie"? *(Yiel Gãn 110:1)*

XIV A ba ı a malakası ba jaa ı naa a sıtõnsı a Nãaŋmın na ma ir tõ, ka ba wa sõnõ a bala na nyɛ a faafʊ ɛ?

II

I Sı bõɔ chɛlɛ sõ, a lɛ jũu ka a bon 'lɔ sın wõ, ka sı taa sal lo ɛ.

II Bojũu ala ı a malakası 'yɛr ban dõɔ 'yɛr ın yelmãɛ, ka a nıɾɛ 'lɔ jaa na jɛb a 'yɛr bıı tɔr a 'yɛr, ma nyɛn a toor tɔɔfʊ 'lɔ na tor,

III ŋmınɛ lɛ a sın mı na ı chãɛ, ala ı sı kaa naa a faa kpɛ̃ɛ nyã pɔrɔ? A sı Soro lɛ dõɔ nie 'yɛr a faafʊ nyã 'yɛr, ka a bala na wõ naa pãa mı man jaa nɛ nɛ nɛ kʊ sı.

IV Nãaŋmın mı sɔɔ naa na wʊ de jãnsı, nı tõfɛrsı, nı nɛ'maa tŏdɛ̃dɛ̃me, nı a lɛ wʊn kʊ sı a wʊ Sıɛ, na wʊ kʊ ãsʊɔ jaa a lɛ na ı a wʊ bɔfʊ.

V A ba ı a malakası lɛ na so a wɛr 'lɔ na waara ɛ, a 'lɔ 'yɛr sın ben 'yɛrɛ ɛ.

VI Tıchɛ a jie ãsʊɔ nıɾɛ ãsʊɔ mı 'yɛr naa, "Bo lɛ nıɾɛ ı, ka fʊ tara a wʊ tıɛr, bıı nısaal bie mı ı ka fʊn tara a wʊ tıɛr?

VII Fõʊ lɛ maal wʊ, a wʊ ı jaa pʊʊr ka a malakası gar wʊ, fʊ den tuır nı 'yõɔfʊ kʊ wʊ.

VIII Na fʊ de bonsı a jaa bin a wʊ gbɛɛ pĩlem." *(Yiel Gãn 8:4-6)* Nãaŋmın den bonsı a jaa kʊ wʊ, bon jaa ba be be ka waa tõɔ wʊ ɛ. Tıchɛ a pŏpãanyã, saa nyɛ bonsı a jaa na siir ba mãɛ kʊ wʊ ɛ.

IX Tıchɛ sı nyɛn a Yesu wʊn vɛ̃ ka wʊ ı jaa pʊʊr ka a malakası gar wʊ, wʊ den tuır nı 'yõɔfʊ kʊ wʊ, bojũu wʊ din a kũu dɔɔyɛ, ka a Nãaŋmın wãɛfʊ vɛ̃ a wʊ lɛm kũu kaa kʊ nıɾɛ jaa.

X Wʊn waara nı dabil yɔɔ a wʊ tuır pɔ, a sɛɛn kʊ Nãaŋmın, a 'lɔ na so bonsı a jaa, nı a 'lɔ 'yõɔ bon jaa na tu be be, ka wʊ maal a ba nıdõɔn 'lɔ na faara ba ka wʊ ı chɛchɛ tu a wʊ dɔɔyɛ difʊ pɔ.

XI Ka a nıɾɛ 'lɔ na maala a nıbɛ ka ba ıɾɛ chɛchɛ, nı a bala mı na ı a chɛchɛ ı sãa bõ'yen bibiir. A lɛ jũu, vã ba kʊrɔ a Yesu wʊn bʊɔlɔ ba yɛɛr ɛ,

XII na wʊ 'yɛrɛ, "In pʊr a fʊ yuor kʊ a n yɛɛr, naa yiel yiel pɛɛn fʊ a bala na duo puoro fʊ niem." *(Yiel Gãn 22:22)*

XIII A nı mı go, "In dıɛl a n Nãaŋmın." *(Isaiya 8:17)* Na wʊ lɛ 'yɛr go, "Maa nı nyã nı a bibiir bala a Nãaŋmın na kʊ ma." *(Isaiya 8:18)*

XIV A bibiir na tara a ãgãn nı a jãı jũu, ba mı dɔɔn a Yesu ka wʊ ı a ba ãsʊɔ, wʊ maal a lɛ, ka a wʊ kũu na tõɔ sõɔ a Satan nyã na tara a kũu kpɛ̃ɔ bar,

XV na wʊn faa a bala jaa bar ban dɔɔ, ka a kũu dãbãɛ maal ba a ba lıɛb gbãgbaar.

XVI Yelmãɛ jaa a ba ı a malakası 'yõɔ lɛ wʊ waan a sŏʊfʊ nyã ɛ, tıchɛ a Abraham yõn 'yõɔ lɛ.

XVII Nıtõnõ jũu lɛ so, ka a Nãaŋmın maal wʊ a wʊ nyɛtãan a wʊ yɛɛr. Ka a lɛ vɛ̃ a wʊ ı nıbaal kaara na wʊ ı a bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ na tara yelmãɛ a Nãaŋmın tŏmõ pɔ, na wʊn tõɔ de a wʊ mãɛ lon a bɔɔr ka a nıbɛ yeldɛɛr baar.

XVIII Bojũu a wʊ mãɛ mɪ din tuo a bɛɛr kaa pɔ, wʊ mɪ na tõɔn sõʊ a bala jaa a bɛɛr kaa na nyɔɔ.

III

I A lɛ jũu, yɛɛr na ba tara chɛfʊ ɛ, na yɪ pʊɔ a saaju bʊɔlfʊ pɔ, yɪ yuo a yɪ tɪɛr kʊ a Yesu, a nɪtõnãa nɪ a bɔɔrlo nɪkpɛ̃ɛ nyã 'yɛr sɪn 'yɛrɛ.

II Wʊ tara na yelmãɛ kʊ a 'lɔ na ir wʊ, nɪtãa lɛ a Mosesɪ mɪ na dõɔ tara yelmãɛ a Nãaŋmɪn yir wʊ jaa pɔ.

III Yesu nyɛn 'yõɔfʊ na sɛɛ na wʊ gar a Mosesɪ, nɪtãa lɛ a nɪrɛ 'lɔ na mɛ a yir na ma nyɛ a 'yõɔfʊ gar a yir mãɛ.

IV Bojũu a yir jaa, nɪrɛ kõɔ lɛ ma mɛ, tɪchɛ Nãaŋmɪn lɛ mɛ a bonsɪ a jaa.

V Mosesɪ dõɔ ɪ a tõtõnɔ̃ na tara yelmãɛ a Nãaŋmɪn yir wʊ jaa pɔ, na wʊ dire a ala wʊn wa 'yɛr daar kõɔ dãasɪɛ.

VI Tɪchɛ a Kɪrɪsɪto na ɪ a Nãaŋmɪn Bie, wʊ tara na yelmãɛ nɪ a Nãaŋmɪn yir. Sɪn lɛ ɪ a wʊ yir, ala ɪ sɪ nyɔɔn nyãa nɪ a tɪɛrtɔfʊ 'lɔ sɪn bʊɔrɔ nɪ a yuor.

VII Lɛ lɛ a Nãaŋmɪn Sɪɛ dõɔ 'yɛr, "Dɪna ala ɪ fʊ wõn a Nãaŋmɪn kɔkɔr,

VIII yɪ taa ɪrɛ wa kpɛ̃mɛ a yɪ nyãa nɪtãa lɛ yɪn dõɔ chɪɪr wʊ ɛ, a sõɔ 'lɔ yɪn dõɔ bɛɛrɛ wʊ kaara be a mɔgõɔ pɔ.

IX Be lɛ a yɪ sãakpãmɪne bɛɛr ma kaa na ba mõn ma lɛ̃ɛɛ tɪ tãn yuom lɪjaayi, na ba nyɛ a lɛ ɪn ɪ.

X Ala lɛ so ka n nyɛn a nɪbɛ bala suur naa 'yɛr, 'A ba tɪɛrsɪ ma yɛ̃yɛlɛ naa. Baa bõɔ a n sɔɪ ɛ.'

XI Lɛ lɛ, n nyɛn suur naa pɔ 'yɛr, 'Baa be jaa na wa kpɛ a n pɛ̃nfʊ pɔ go ɛ.' " *(Yiel Gãn 95:7-11)*

XII N yɛɛr, yɪ bõɔ gu yɪ mãɛ ka ãsʊɔ jaa taa tara yeldɛɛr bɪɪ nyãa na ba sɔɔ de ɛ, na wʊ lɪɛb a wʊ mãɛ yin a Nãaŋmɪn na ba kpire sɛ̃ ɛ.

XIII Tɪchɛ yɪ 'yõɔnɔ̃ taa ãkpãɛn bɪbir jaa, nɪtãa a bɪbir na chɛnɛ ka ba bʊɔlɔ a dɪna, ka yelbier taa bɛl ãsʊɔ jaa ka wʊ kpɛ̃mɛ a wʊ nyãa ɛ.

XIV Sɪ wa naa ka a sɪn nɪ a Kɪrɪsɪto na wa lõɔ põ, ala ɪ sɪ ban gbɛr tɪ tãn a baaraa, a lɛ sɪn dõɔ bar tɪɛr,

XV fɪka a lɛ an ben 'yɛr, "Dɪna, yɪn wa wõ a Nãaŋmɪn kɔkɔr, yɪ taa ɪrɛ wa kpɛ̃mɛ a yɪ nyãa ɛ, nɪtãa lɛ yɪn dõɔ chɪɪr wʊ ɛ." *(Yiel Gãn 95:7, 8)*

XVI Ba boo lɛ dõɔ wõ tɪ chɪrɛ? A ba ɪ a bala Mosesɪ na dõɔ tara yin a Ijipitɪ tɛ̃ɛ pɔ lɛ ɛ?

XVII Ba boo mɪ lɛ a Nãaŋmɪn dõɔ nyɛn a suur a yuom lɪjaayi? A ba ɪ a bala na maal a dɛɛr ɛ, na ba lo kpi be a mɔgõɔ pɔ lɛ ɛ?

XVIII Ba boo mɪ lɛ a Nãaŋmɪn pɔ 'yɛr ɪka ba kõ kpɛ a wʊ pɛ̃nfʊ jie ɛ, a ba ɪ a bala na dõɔ tɔr a wʊ nɛɛ tufʊ bar lɛ ɛ?

XIX Lɛ lɛ, sɪ nyɛn ban ba tõɔ kpɛ ɛ, bojũu baa tara sɔɔfʊ ɛ.

IV

I A lɛ jũu, an ɪ a Nãaŋmɪn tɪr a wʊ nɛɛ a wʊ pɛ̃nfʊ pɔ kpɛfʊ na chɛnɛ be be, yɪ ɪ a sɪ bõɔnõ sõ, ka a ãsʊɔ jaa taa wa kpɛ faa ɛ.

II Bojũu a sɪn mɪ, ba mʊɔl a 'yɛr nõɔ kʊ sɪ, nɪtãa lɛ ban dõɔ 'yɛr kʊ ba. Tɪchɛ a 'yɛr ban dõɔ mʊɔl kʊ ba, ba tara tõnõ ɛ, bojũu a 'yɛr tɛɛ lɛ ba wõ, baa de sɔɔfʊ pʊɔ ɛ.

III Põpãanyã, a sɪn bala na sɔɔ de kpɛ̃n a pɛ̃nfʊ nyã pɔ, nɪtãa lɛ a Nãaŋmɪn na dõɔ 'yɛr, "N nyɛn suur naa pɔ 'yɛr, baa be jaa na wa kpɛ a n pɛ̃nfʊ pɔ go ɛ." *(Yiel Gãn 95:11)* Tɪchɛ wʊ tõn a wʊ tõmõ baar yi a wɛr pielfʊ daar jaa.

IV Bojũu a jie ãsʊɔ wʊ 'yɛr naa a ber ayopõi daar 'yɛr, "A ber ayopõi daar, Nãaŋmɪn bar a wʊ tõmõ a jaa tɪ pɛ̃n." *(A Pielfʊ Gãn 2:2)*

V A 'yɛrbie anyãna nɪ a ju pɔ, wʊ lɛ 'yɛr naa, "Baa be jaa na wa kpɛ a n pɛ̃nfʊ pɔ ɛ."

VI Sɔr chɛnɛ na yuo ka bamɪne na kpɛ a pɛ̃nfʊ nyã pɔ, ka a bala ban de nie mʊɔl a 'yɛr nõɔ nyã kʊ, ba tõɔ kpɛ ɛ, bojũu bawõnsɪ lɛ ba ɪ.

VII A lɛ jũu, Nãaŋmɪn lɛ ir bɪbir ãsʊɔ na wʊ bʊɔlɔ wʊ dɪna, a kor lɛ̃ɛɛ tɪchɛ a wʊ lɛ wa tu a Nãa David 'yõɔ 'yɛr a lɛ nɛ wʊn dõɔ 'yɛr, "Dɪna yɪn wa wõ a Nãaŋmɪn kɔkɔr, yɪ taa ɪrɛ wa kpɛ̃mɛ a yɪ nyãn ɛ." *(Yiel Gãn 95:7-8)*

VIII Bojũu ala ɪ a Josua dõɔ tõɔn a nɪbɛ kpɛ̃n a pɛ̃nfʊ nyã pɔ, Nãaŋmɪn kõ naa lɛ 'yɛr bɪbir ãsʊɔ 'yɛr go ɛ. [1]

IX A ber Ayopõi 'Lɔ Pɛ̃nfʊ chɛnɛ na be be kʊ a Nãaŋmɪn nɪbɛ.

X Bojũu nɪrɛ jaa na wa kpɛ a Nãaŋmɪn pɛ̃nfʊ nyã pɔ, wʊ mɪ ma pɛ̃n naa a wʊ mãɛ tõmõ pɔ, nɪtãa lɛ a Nãaŋmɪn mãɛ na pɛ̃n a wʊ tõmõ pɔ.

XI A lɛ jũu, yɪ ɪ a sɪ mʊɔrɔ ɪka sɪ kpɛ a pɛ̃nfʊ nyã pɔ, ka nɪrɛ ãsʊɔ jaa taa ɪ bawõno a ba kaar na wʊ bãr lo ɛ.

XII Bojũu Nãaŋmɪn 'yɛr ɪn bõnɪbir, na wʊ ma pɪlpɪlɛ, na wʊ dire gar sɔbʊraa. Wʊ ma ŋmaan jaa kpɛ tɪ gbem a sɪɛ, na wʊ 'mar a kɔɔr, na wʊ wɛl a choofʊ jiir tɪ tãn a kɔɔr kãa pɔ. Wʊ ma tɔɔr tɪɛr nɪ befʊsɪ a jaa na be nɪrɛ nyãa pɔ 'yɛr.

XIII Bon jaa ba be ka a bõmaalsɪ pɔ naa sɔɔl a Nãaŋmɪn niem ɛ. Bon jaa ba pɔɔ ɛ,

1 **IV:VIII 4:8** A Josua nyãna lɛ dõɔ de a Isɪral nɪbɛ nie ka ba chen a Kanaan tɛ̃ɛ pɔ, a Mosesɪ na wʊ kpi, a tɛ̃ɛ nyã lɛ a Nãaŋmɪn dõɔ tɪr a nɛɛ kʊ ba. (A Tõmõ 7:45; nɪ Josua 1:1-9)

a jaa dıɛl a wʊ niem. 'Lɔ lɛ sın wa man a yele a jaa kʊ.

XIV A lɛ jũu, sın ben tara a bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ na gar a bɔɔrlo nıbɛrɛ ba jaa a wʊ do a be a saaju, Yesu na ı a Nãaŋmın Bie, yı ı a sı ba gbɛr a sı sɔɔfʊ nyã sın sɔɔ pɔ.

XV Bojũu, saa tara a bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ 'lɔ na kʊ̃ tʊ̃ɔ kaa a sı balfʊ ɛ, tıchɛ sı tara na a 'lɔ mı a bɛɛr kaa bʊrɔ bʊrɔ na dʊ̃ɔ nyɔɔ a sın mı kaar, tıchɛ waa ı yelbier ɛ.

XVI Yı ı a sı daa yi a wʊ wãɛfʊ nãa dakɔɔ par nı nyãa, na sı tı de a wʊ nıbaal na sı nyɛ wãɛfʊ, ka a sʊ̃ʊ sı a sʊ̃ɔ 'lɔ an wa wʊ̃nʊ̃ sı.

V

I A Juu nıbɛ bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ, ba ma kãan ir wʊ a nıbɛ pɔ, na ba ir wʊ a wʊ ma ara kʊ ba nı a Nãaŋmın sãlsɔɔ, na wʊ ma de a ba kʊfʊsı nı a ba bɔɔrlo bonsı loro nı a ba yeldɛbɛ bɔɔr.

II Wʊ ma tʊ̃ɔn 'mʊ̃ɔn a bala na ba bʊ̃ɔ ɛ, tı chiine a jiyuo, bojũu a 'lɔ mãɛ mı ba tara kpɛ̃ɔ ɛ.

III A anyãna jũu lɛ so a wʊ ma de nie lo a wʊ mãɛ tulfʊ bɔɔr baar, tı pãa 'matãan a nıbɛ ba jaa yeldɛbɛ bɔɔr.

IV Nırɛ jaa maa bʊ̃n kaa ir a 'yɔ̃ɔfʊ nyãna kʊ a wʊ mãɛ ɛ, Nãaŋmın lɛ ma bʊɔl wʊ, nıtãa lɛ wʊn dʊ̃ɔ bʊɔl a Aaron.

V Lɛ mı lɛ, a Kırısıto ba de a 'yɔ̃ɔfʊ nyã kʊ a wʊ mãɛ ɛ, na wʊ wa lıɛb a bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ ɛ. Tıchɛ Nãaŋmın mı lɛ 'yɛr kʊ wʊ, "Fʊ̃ʊ lɛ ı a n Bie, dına n lıɛb a fʊ Sãa." *(Yiel Gãn 2:7)*

VI A lɛ 'yɛr a jie ãsʊɔ go, "Fʊ̃ʊ lɛ a bɔɔrlo kpo kpo, nıtãa a Melkijedek kaar." 2 *(Yiel Gãn 110:4)*

VII A lɛ daar a Yesu na be ka a tẽe pɔ, wʊ den sʊɔrfʊ sʊɔr Nãaŋmın kõn nıbikʊ̃ɔ kʊ a Nãaŋmın nyã na tʊ̃ɔ faa wʊ a kũu pɔ, ka a Nãaŋmın wʊ̃ a wʊ sʊɔrfʊ, bojũu wʊ den 'yɔ̃ɔfʊ siir a wʊ mãɛ.

VIII Wʊ gba na ı a bie, wʊ jãn nɛɛ tufʊ yi a wʊ wʊ̃m pɔ.

IX Wʊn wa maal a lɛ an sɛɛ ıka wʊ maal baar, wʊ lıɛb a faafʊ sʊɔ kʊ a bala jaa na sɔɔ tu a wʊ nɛɛ.

X Nãaŋmın lɛ ir wʊ a wʊ ı a bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ a Melkijedek kaar.

XI Sı tara na yɔɔ naa 'yɛr tun a yele anyãna pɔ, tıchɛ ka a par wiilfʊ kpɛ̃mɛ, bojũu a yı bʊ̃ɔfʊ ba tal tɛɛr ɛ.

XII Yelmãɛ, a sɛɛ naa a sʊ̃ɔ nyãna pɔ, ka yın taa ı wiwiilbe, tı yı chɛnɛ bʊɔrɔ nırɛ ıka wʊ wiil yı a Nãaŋmın 'yɛrbidʊ̃ɔ ala go. Bır lɛ yı chɛnɛ bʊɔrɔ, yaa ta saa difʊ ɛ.

XIII 'Ysʊɔ jaa na chɛnɛ 'yɛnɛ bır, wʊ chɛnɛ na ı bipıla. A wʊ yɛ̃ ba tal tɛɛr a wʊn tʊ̃ɔ bʊ̃ɔ a yeltorsı ban wile par ɛ.

XIV Tıchɛ nıbɛrɛ bon lɛ saa, bala 'lɔ din nyɛ ka a mıl ba, ka ba bʊ̃ɔ vıla nı dɛɛr.

VI

I A lɛ jũu, yı ı a sı bar a Kırısıto 'yɛr pielfʊ yele, tı chiine niem lıɛrɛ nıbɛrɛ. Yı ta lɛ vɛ̃ ka sı pʊrɔ a tıɛr lıɛbfʊ yuor go ɛ, nı tʊ̃dɛɛr jaa bʊrɔ na chiine kũu pɔ ɛ, nı lɛ an sɛɛ ıka fʊ tara a Nãaŋmın sɔɔfʊ,

II nı a Nãaŋmın kʊ̃ɔ sofʊ wiilfʊ, nı nuur dɔɔlfʊ yele, nı kũu pɔ irfʊ nı a 'yɛr tɔɔrfʊ yele.

III Ala ı Nãaŋmın sɔɔ naa, sın ın a lɛ.

IV An ın tuo kʊ a bala na dʊ̃ɔ nyɛ a chãa, a bala na lɛm a saaju kʊfʊ kaa, na ba 'mataa põn a Nãaŋmın Sıɛ,

V a bala na lɛm a Nãaŋmın 'yɛr vıla kaa, nı a kpɛ̃ɔ 'lɔ na waara a baaraa daar.

VI Ala ı ba faan lo, an ın tuo ka ba lɛ waan ba a ba wa nyɛ tıɛr lıɛbfʊ, bojũu a ba bɔrfʊ lɛ kpara naa a Nãaŋmın Bie a daa ju go, na ba lɛ 'yɔ̃ɔ ka a nıyɔɔ lɛ wuolo wʊ.

VII A lɛ a tẽe na ma nyũ a sabie kʊ̃ɔ na ma loro na wʊ bul a bonsı ala na tara tʊ̃nʊ̃ kʊ a bala na kɔ, ma nyɛn a Nãaŋmın sʊ̃ʊfʊ.

VIII Tıchɛ a tẽe 'lɔ na ma bul a gʊʊr nı a mɔ-ur, waa tara tʊ̃nʊ̃ ɛ, tı na wʊ be pɔ 'yɔ̃ɔfʊ pɔ. A baarfʊ daar bũu lɛ na di wʊ.

IX Sı gban 'yɛrɛ a anyãna, barmına, sı bar tıɛr a yı jie, na sı bʊ̃ɔn yın tara bʊ̃sʊ̃n, bʊ̃sʊ̃n ala na lʊ̃ɔn a faafʊ.

X Nãaŋmın ba ı nıbur bur ɛ. Wʊ kʊ̃ ĩin a yı tʊ̃mʊ̃ nı a yı nʊ̃fʊ yın wiil kʊ wʊ ɛ, na yı sʊ̃ʊ a wʊ nıbɛ tı chɛnɛ sʊ̃nʊ̃ ba.

XI Sı bʊɔrɔ naa ıka a yı ãsʊɔ jaa wʊ mʊ̃ɔ nıbir maala a lɛ nɛ tı tãn a baaraa, na yı kʊ̃ baala a yı tıɛrtɔ jie ɛ.

XII Saa bʊɔrɔ ıka yı ı koro dẽme ɛ, tıchɛ yı tɔɔrɔ a bala na tu a sɔɔfʊ pɔ tara kãnyir nyɛn a bonsı ala a Nãaŋmın na tır a nɛɛ.

XIII Lɛ a Nãaŋmın na tırɛ a nɛɛ kʊrɔ a Abraham, nırɛ jaa na ba be be gar wʊ a wʊn pɔn jũu, wʊ pɔn naa a wʊ mãɛ,

XIV na wʊ 'yɛrɛ, "Yelmãɛ jaa lɛ, ın sʊ̃ʊ fʊ naa, naa vɛ̃ ka a fʊ bal par paal." *(A Pielfʊ Gãn 22:17)*

XV Lɛ lɛ a Abraham tara a kãnyir na wʊ chɛl lɛ̃ɛɛ wa de a lɛ a Nãaŋmın na tır a nɛɛ kʊ wʊ.

XVI Nırɛ ma den a nırɛ 'lɔ na gar wʊ yuor pɔn, ka a lɛ wʊn ma tır a nɛɛ ı yelmãɛ, ka a wılɛwılɛ maa lɛ be be go ɛ.

XVII Bojũu Nãaŋmın bʊɔrɔ naa ıka wʊ maal a wʊ befʊ 'lɔ na ba lıɛrɛ ɛ, ka a chaar kʊ a bala na wa de a ala wʊn tır a nɛɛ. Wʊ tır nɛɛ ıka wʊn maal a lɛ.

---

2 **V:VI 5:6** A Melkijedek dʊ̃ɔ ı a Nãaŋmın bɔɔr loro. 'Lɔ lɛ kʊ a Abraham a paanʊ̃ɔ nı a dãa na wʊ sʊɔr Nãaŋmın ıka wʊ sʊ̃ʊ a Abraham. Abraham mı kʊn a Melkijedek kʊfʊsı. (A Pielfʊ Gãn 14:17-20, nı Heburu Gãn 7:1-10)

XVIII Nãaŋmın maal a nıtɔ̃ ıka, a bonsı ayi anyã na ba tɔ̃ɔnɔ̃ lıerɛ ɛ, Nãaŋmın mı kɔ̃ tɔ̃ɔ ŋmaa jire ɛ, ka a sın bala na jo tı nyɔɔ a tıertɔfʊ nyã wʊn kʊ sı a pɔrɔ taalɛ, ka a na 'yɔ̃ɔ sı ãkpãɛn.

XIX A tıertɔfʊ nyã lɛ sı tara, naa ı a nɛbikur na ma lũ a sı sıɛ a wʊ chım ba dɔ̃ɔnɔ̃ ɛ. Wʊ pɔ̃n kpɛ be a diniem a fɔbaa 'lɔ ban lũ var puor.

XX Be lɛ a Yesu de nie chen a sı 'yɔ̃ɔ, wʊ kpɛ naa a sı 'yɔ̃ɔ. Wʊ ı naa a bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ kpo kpo nıtãa a Melkijedek kaar. 3

VII

I A Melkijedek nyã lɛ dɔ̃ɔ ı a Salem nãa nı a Nãaŋmın na do gar a saaju bɔɔrloro. 'Lɔ lɛ tuor a Abraham na wʊ 'yɛr nɛvıla 'yɔ̃ɔ wʊ, a lɛ wʊn dɔ̃ɔ jɛb a nãmıne bala tɔ̃ɔ tı lıɛb waara.

II Ka a Abraham ir a bonsı ala wʊn waara nı a jaa pɔ pie, bɔ̃'yen kʊ wʊ. A wʊ yodɔ̃ɔ par nı nyã, torfʊ nãa, a nı mı, Salem nãa, a par lɛ, nyã'maar nãa.

III Waa tara sãa ɛ, bıı ma ɛ, nırɛ jaa ba bɔ̃ɔ a wʊ dɔɔfʊ daar ɛ, bıı bɔ̃ɔ a wʊ bal par ɛ, bıı a wʊ kũu daar ɛ. Wʊ kaara naa a Nãaŋmın Bie kaar, na wʊ ı a bɔɔrlo kpo kpo.

IV Yı tıɛr kaa a lɛ wʊn bɛrma jã. A sı sãakpã Abraham gba mı dɔ̃ɔ kʊ wʊ a bonsı ala wʊn fa pɔ pie jaa pɔ bɔ̃'yen.

V Pɔ̃pãanyã, a Mosesı nɛɛ wʊn dɔ̃ɔ bin 'yɛr naa ıka, a Levi bal par pɔ lɛ a bɔɔrloro na ma yi, 'lɔ lɛ na ma de a pie jaa pɔ bɔ̃'yen yin a Isıral nıbɛ ba jaa sɛ̃, a wʊ mãɛ yɛɛr sɛ̃, a ba yɛɛr gba mı na ı a Abraham bal nıbɛ sɛ̃.

VI Tıchɛ a daba nyã baa gba bıɛr a wʊ tı yi a Levi bal par pɔ ɛ, tıchɛ wʊ den a pie pɔ bɔ̃'yen yi a Abraham sɛ̃, na wʊ 'yɛr nɛvıla 'yɔ̃ɔ a 'lɔ a Nãaŋmın na dɔ̃ɔ tır a nɛɛr kʊ.

VII Baal ba be be ɛ, ıka a nırɛ 'lɔ na bɛrmɛ 'yɛr nɛvıla 'yɔ̃ɔ a 'lɔ na ba jã bon ɛ.

VIII A yele ãsʊɔ nı nyã ıka, a bala na kpire lɛ ma de a pie pɔ jaa bɔ̃'yen, tıchɛ a sɔr ãsʊɔ pɔ, a Melkijedek 'lɔ na ba kpire ɛ, de naa.

IX Ɩsʊɔ gba mı na 'yɛr ıka, a Levi nırɛ na ma de a pie jaa pɔ bɔ̃'yen, ba yab a pie jaa pɔ bɔ̃'yen tu a Abraham sɛ̃,

X bojũu a lɛ a Melkijedek na dɔ̃ɔ tuor a Abraham, a Levi chɛnɛ na be a wʊ sãakpã pʊɔm.

XI Ala ı a Levi bal nırɛ, a bɔɔrlo tɔ̃mɔ̃ ma ta vɛ̃n ka wʊ tor jaa dɛ̃ dɛ̃, a nɛbinãa 'lɔ ban kʊ a nıbɛ, bo lɛ so ka ba lɛ bʊɔrɔ a bɔɔrloro ãsʊɔ ıka wʊ wa, na wʊ kaara a Melkijedek kaar na waa ı a Aaron kaar ɛ?

XII Bojũu bala wa lıɛr a bɔɔrloro, ba mı ma lıɛr a nɛbinãa.

XIII A 'lɔ ban 'yɛrɛ na so a yele anyãna, wʊ ın bal yuo, ka nırɛ ãsʊɔ jaa ba yi a bala nyãna pɔ na wʊ tı tɔ̃ tɔ̃mɔ̃ be a bɔɔr lofʊ jie ɛ.

XIV Bojũu nırɛ jaa bɔ̃ɔn naa ıka a sı Soro ın a Juda bal nırɛ, ka a bala nyã pɔ, Mosesı mı ba pɔr a yuor ıka nırɛ na yin a bala nyã pɔ tı ı a bɔɔrloro ɛ.

XV Ka a lɛ sın 'yɛr gba gãn chãa pɔ, ıka ala ı a bɔɔrloro ãsʊɔ na kaara a Melkijedek kaar wa wa naa,

XVI a 'lɔ na wa ı a bɔɔrloro 'lɔ na ba tu a lɛ a nɛbinãa na 'yɛr tun a wʊ sãakpã loor ɛ, tıchɛ a tun a lɛ a kpɛ̃ɔ 'lɔ na yi a nyɛvʊr na ba tara sɔ̃ɔfʊ pɔ.

XVII Bojũu a sɛb ıka, "Fɔ̃ʊ lɛ ı a bɔɔrlo kpo kpo na ba tara tɛɛfʊ ɛ, nıtãa a Melkijedek." *(Yiel Gãn 110:4)*

XVIII Ba tɔɔn a kõro binfʊ lan bar, bojũu wʊ bal naa na waa ı bɔ̃joraa go ɛ.

XIX Bojũu a nɛbinãa nyã maa tɔ̃ɔ maal bon ka wʊ tor jaa dɛ̃ dɛ̃ ɛ, ka a tıertɔ yuo na ı gar wʊ wa, na wʊ vɛ̃ ka sı tɔɔ gbʊr Nãaŋmın.

XX A Nãaŋmın nɛtıraa dɔ̃ɔ be be, bamıne lıɛb a bɔɔrlorbo ka a nɛtıraa ba pʊɔ ɛ,

XXI tıchɛ 'lɔ lıɛb a bɔɔrloro ka a nɛtıraa pʊɔ, a lɛ a Nãaŋmın na 'yɛr kʊ wʊ, "A sı Soro pɔn 'yɛr, na wʊ kɔ̃ wa puur a kɔ̃ɔ bar jaa ɛ. Fɔ̃ʊ lɛ ı a bɔɔrlo kpo kpo." *(Yiel Gãn 110:4)*

XXII A pɔ binfʊ nyãna jũu, Yesu lɛ wʊ de bin a nɛɛ ka wʊ ı a nɛtıraa na gar.

XXIII A kõro a bɔɔrlorbo bala ma dɔ̃ɔ ı yɔɔ, bojũu kũu maa sɔɔ ka ba be be a tɔ̃mɔ̃ pɔ kor ɛ.

XXIV Tıchɛ a Yesu 'lɔ na ben be jaa kpo kpo, a wʊ bɔɔrlo tɔ̃mɔ̃ ba tara lıɛrfʊ ɛ.

XXV A lɛ jũu, wʊ ma tɔ̃ɔn faa a bala na tu a wʊ jie waara a Nãaŋmın sɛ̃. Bojũu wʊ ma ben be sɔ̃ɔ jaa 'maala a Nãaŋmın kʊrɔ ba.

XXVI A bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ nyãna lɛ bɔ̃ɔ a lɛ sın bʊɔrɔ, wʊ ın chɛchɛ, waa tara chɛfʊ ɛ, waa bʊɔrɔ yeldɛɛr ɛ, na wʊ oo wʊ mãɛ yin yelbe-ırbɛ pɔ, na wʊ do gar a saaju.

XXVII Waa kaara fıka a bɔɔrlo nıbɛrɛ banyã ɛ, naa ba lɛ sɛɛ ıka wʊ loro a bɔɔr a bıbie a jaa ɛ, na wʊn ma de nie lo a wʊ mãɛ tulo bɔɔr, tı pãa mı lo a nıbɛ mı bon ɛ. Wʊ mãɛ lɛ sɔɔ na wʊ lıɛb a bɔɔrlo dɔ̃ɔ lo a ba yeldɛbɛ bɔɔr a dɛdɛe daa ka a baar.

XXVIII Bojũu a nɛbinãa lɛ ma ir a bɔɔrlo nıbɛrɛ, ka ba ı nıbɛ na bal, tıchɛ a pɔfʊ nyã na tu a nɛbinãa puor wa, a Bie lɛ Nãaŋmın

3 **VI:XX 6:20** A Melkijedek dɔ̃ɔ ı a Nãaŋmın bɔɔr loro. 'Lɔ lɛ kʊ a Abraham a paanõɔ nı a dãa na wʊ sɔɔr Nãaŋmın ıka wʊ sõʊ a Abraham. Abraham mı kʊn a Melkijedek kʊfɔsı. (A Pielfʊ Gãn 14:17-20, nı Heburu Gãn 7:1-10)

ir, 'lɔ lɛ maal a lɛ jaa a Nãaŋmın na bɔɔrɔ ıka wʊ maal.

VIII

I A 'yɛrɛ sın 'yɛrɛ nı nyã, sın tara na a bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ nyã na jãnɛ be a saaju kpɛ̃ɔ wʊ jaa sʊɔ nũsʊ̃ɔ jie.

II Be lɛ wʊ tʊ̃nɔ̃ a dinie sʊɔ na ı a yelmãɛ Nãaŋmın puorfʊ yir a sı Soro mãɛ na maal, a ba ı a gãn yir 'lɔ a nırɛ na maal a wʊ nũu ɛ.

III Bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ jaa ba ma ir wʊ naa ka wʊ ma diere a kʊfʊsı nı a bɔɔrlo bonsı loro nı a bɔɔr, ala lɛ so ka a nyã mı na de bon kɔ̃ɔ lon a bɔɔr.

IV Ala ı wʊ ta ben ka a tẽe pɔ, wʊ kʊ̃ naa ta ı bɔɔrloro ɛ, bojũu nıbɛ den nie be ka, na ba ma diere a kʊfʊsı turo nı a lɛ a nɛbinãa na man.

V Ban tʊ̃nɔ̃ a Nãaŋmın puorfʊ yir chɛchɛ nyã pɔ na ı a 'lɔ na be a saaju gãagiel ban tɔɔr maal. A anyãna jũu lɛ so ka a Nãaŋmın kpãkpãana a Mosesı a lɛ wʊn dɔ̃ɔ bʊɔrɔ ıka wʊ maal a gãn yir, na wʊ 'yɛr, "Kaara sʊ̃, na fʊ maal wʊ a lɛ nɛ nı wʊ ju ın wiil fʊ be a tɔ̃ɔ ju." *(A Yifʊ Gãn 25:40)*

VI Tıchɛ a tʊ̃mɔ̃ 'lɔ a Yesu na nyɛ, gar a ba bon jaa bamm na ı a nɛtıraa 'ma'maala na gar a bʊ̃koraa, bojũu a nɛbin paalaa na ı gar pɔ lɛ wʊ maal.

VII Bojũu ala ı a nɛtır koraa 'lɔ ba dɔ̃ɔ tara chɛfʊ ɛ, jie kʊ̃ naa be be a ba lɛ bʊɔrɔ bʊ̃yuo ɛ.

VIII Tıchɛ Nãaŋmın nyɛn a lɛ a nıbɛ na 'mab, na wʊ 'yɛr, nıtɔ̃ lɛ a sı Soro 'yɛr, "Bıbir kɔ̃ɔ na wa vıɛ naa, ka n tır nɛtır paalaa bin kʊ a Isıral yir dẽme nı a Juda yir dẽme.

IX A kʊ̃ lɛ nyɛtãan a nɛɛ 'lɔ ın dɔ̃ɔ tır kʊ a ba sãakpãmıne a daar 'lɔ̃nɔ̃ ın nyɔɔ ba a nũu tɔɔ yin a Ijipitı tẽe pɔ ɛ. Nıtɔ̃ lɛ a sı Soro 'yɛr, bojũu baa sɔɔ ara a lɛ ın tır a nɛɛ kʊ ba ɛ, ka n mı lıɛb puor 'yɔ̃ɔ ba.

X A anyãna lɛ ı a nɛtıraa ın na tır kʊ a Isıral yir dẽme, a bıbir 'lɔ wa vıɛ baar. Lɛ lɛ a sı Soro 'yɛr. In de naa a n nɛɛr 'yɔ̃ɔ a ba tıɛrsı pɔ, na n sɛb dɔɔl a ba nyãn ju. Ka n ı a ba Nãaŋmın, ka ba mı ı a n nıbɛ.

XI Nırɛ jaa kʊ̃ lɛ wiil a wʊ tɔ sʊɔ ɛ, bıı ka nırɛ 'yɛr kʊ a wʊ yɛbɛ ıka, 'Bɔ̃ɔ a sı Soro ɛ.' Bojũu ba jaa na bɔ̃ɔ ma naa, yi a bil pɔ tı tãn a bɛrɛ pɔ.

XII In vɛ̃n a ba putuyele bar. N kʊ̃ lɛ tıɛr a ba yeldɛbɛ jaa go ɛ." *(Jeremiya 31:31-34)*

XIII Nãaŋmın na bʊɔlɔ a nɛtıraa anyãna bʊ̃paalaa, wʊ maal a 'lɔ na de nie ka wʊ ı bʊ̃jʊɔlaa, ka bon mı na jʊɔl, wʊ maa yaara tı kpi ɛ.

IX

I Faa nyɛ, a nɛtır dɔ̃ɔ 'lɔ tara na a puorfʊ chirsı nı a jichɛchɛ 'lɔ ban dɔ̃ɔ maal ka a tẽe pɔ.

II A gãn yir nyã ban dɔ̃ɔ maal baar, a di yɛ̃yɛ̃ pɔ lɛ ba bin a fãtınsı dɔɔlfʊ jie nı a tɛɛbʊl 'lɔ ju ban ma dɔɔl a paanʊ̃chɛchɛ ala. A jie nyã lɛ ba bʊɔlɔ, Jichɛchɛ.

III A dinie sʊɔ ban lũ a fɔbaa var, ba bʊɔlɔ naa a be, Chɛchɛ wʊ jaa Chɛchɛ Jie.

IV Be lɛ a bɔɔr lofʊ jie be na ı sɛlma a ba ma chʊnɔ̃ a tãı nyũu vıla ala nı a nɛtıraa daka ban maal tı waar sɛlma pɔɔ. A daka nyãna pɔ lɛ a sɛlma dulo ban 'yɔ̃ɔ a maana nı a Aaron dãgbal 'lɔ na dɔ̃ɔ 'mʊr a puul nı a kʊsır pɛ̃rsı ala ban dɔ̃ɔ sɛb a nɛbinãa 'yɔ̃ɔ. 4

V A daka nyã ju lɛ ba maal a malakası bala na wile a Nãaŋmın tır ka ba ara kʊ a malakası bala ban bʊɔlɔ a cherubim, ka ba ger pɔɔ a faafʊ bɔɔr lofʊ jie. Tıchɛ sı kʊ̃ tʊ̃ɔ man a yelsı anyãna tu tu taa a pʊ̃pãanyã ɛ.

VI Lɛ a yelsı anyãna ban wa chɔɔr a nıtɔ̃ baar, a bɔɔrlorbo pãa ma kpıɛrɛ na a di yɛ̃yɛ̃ sʊɔ pɔ, bıbir jaa tʊ̃nɔ̃ a ba tʊ̃mɔ̃.

VII Tıchɛ a bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ 'lɔ tɛɛ lɛ ma kpɛ a dinie sɔɔ gbɛbʊ̃'yen yuon jaa, wʊ maa faa dʊ̃ɔ jãı ɛ. Ala lɛ wʊ ma kpɛ̃n a be tı lon a wʊ mãɛ bɔɔr, nı a nıbɛ mı yeldɛbɛ ban ba bɔ̃ɔn ɛ, tı faa tul maal bɔɔr.

VIII Nãaŋmın Sıɛ wiil a anyãna ıka, a sɔr na kpıɛrɛ a Jichɛchɛ 'Lɔ Wʊ Jaa Chɛchɛ Jie chɛnɛ na ba yuo ɛ, a gãn yir koro na chɛnɛ ara jũu.

IX A anyãna dɔ̃ɔ wile a dına sɔ̃ɔ, naa wile ıka a kʊfʊsı nı a bɔɔrlo bonsı ala ban ma lon a bɔɔr, maa tʊ̃ɔ vɛ̃ ka a 'lɔ na wa a puorfʊ jie tıɛr chaar ɛ.

X A ı naa bʊ̃diir tɛɛ yele, nı nyʊ̃fʊ yele, nı bʊ̃pɛɛrsı yelsı, ala lɛ ba mʊ̃ɔ nıbir maala tı tãn a yelpaalaa na lıɛr.

XI Lɛ a Yesu Kırısıto na wa a bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ nyã kaar, nı a yelsʊ̃n ala na de nie be ka, wʊ kpɛ̃n tu a jikpɛ̃ɛ nı a puorfʊ yir 'lɔ na ı chɛchɛ an ba ı nırɛ nũu lɛ maal ɛ, ka sı 'yɛr ıka waa pʊɔ a bʊ̃mıersı pɔ ɛ.

XII Waa de bʊɔ bıı narbil jãı ɛ, tıchɛ wʊ kpɛ naa a Jichɛchɛ Wʊ Jaa Chɛchɛ nyã pɔ, gbɛbʊ̃'yen kʊ nırɛ jaa nı a wʊ mãɛ jãı, a sı tʊ̃ɔ nyɛ a faafʊ a kpo kpo.

XIII A bʊʊr jãı nı a nadai jãı nı a nasarbil tãpıɛl ban ma ɔ̃ɔ mır a bala na sɔ̃ɔ, ka a ba ãgãma yi ı bʊ̃sʊ̃n.

XIV Ŋmınɛ pãa lɛ, a Yesu Kırısıto jãı a 'lɔ na tu a Nãaŋmın Sıɛ na ı nyɛvʊr, a wʊ mãɛ na ba tara chɛfʊ ɛ, lon bɔɔr kʊ a Nãaŋmın na wʊ pɛɛ a sı tıɛr nı tʊ̃mɔ̃ jaa na chiine nı

4 **IX:IV 9:4** A manna anyãna ın bʊ̃diir a Nãaŋmın na dɔ̃ɔ kʊ a Isıral nıbɛ be a mɔgɔ̃ɔ pɔ ka ba di. (A Yifʊ Gãn 16:4-36, nı Jɔɔn 6:31, 49)

sı kũu pɔ, ka sın tõɔ tõnɔ̃ kʊrɔ a Nãaŋmın vʊr.

XV Bojũu a anyãna lɛ vɛ̃ ka a Yesu Kırısıto ı a nɛtır paalaa 'ma'maala, ka a bala a Nãaŋmın na bʊɔl, na nyɛ a bõsõn ala na ba tara baarfʊ ɛ. Põpãanyã wʊ kpi naa na wʊ faa ba yin a yeldɛbɛ ala ban dɔ̃ɔ maal a nɛtır koraa 'lɔ pɔ.

XVI Nırɛ wa tır nɛɛ ıka 'lɔ wa kpi baar, a kũu lɛ wʊ ma wa kpi, ka a lɛ wʊn 'yɛr pãa yi chãa pɔ,

XVII bojũu ala ı fʊ tır nɛɛ ıka fõʊ wa kpi baar. Fõʊ wa chɛnɛ a ba ı yele ɛ, tıchɛ fʊn wa kpi baar lɛ a pãa ı yele.

XVIII A anyãna jũu lɛ so gba, ka a nɛtır dɔ̃ɔ 'lɔ maa ı bon jaa ka a jãı ba pʊɔ ɛ.

XIX Lɛ a Mosesı na wa man a nɛbinãa 'yɛr kʊ a nıbɛ ba jaa baar, wʊ den a nelpɔlɔ jãı na wʊ de kõɔ 'yɔ̃ɔ, na wʊ de pɛr kɔɔl jıɛ na wʊ võɔ urbanyũu na wʊ tun mır a gãn pilãa 'lɔ nı a nıbɛ ba jaa.

XX Tı na wʊ 'yɛr, “A anyãna lɛ ı a nɛtıraa jãı, a Nãaŋmın na kpãkpãana yı ıka yı turo.” *(A Yifʊ Gãn 24:8)*

XXI Lɛ nı ju mı lɛ wʊ de a jãı mır a gãn puorfʊ yir nı a bonsı a jaa ban ma de maala nı a be.

XXII Yelmãɛ jaa a nɛbinãa 'yɛr ıka, ba ma de a jãı mıl a bonsı a jaa. Ka jãı ba wa kpaar ɛ, yelbier vɛ̃ kʊfʊ ba be be ɛ.

XXIII A tara na sɔr ka ba chɔɔr a saaju bõtɔɔr maalaa nı a bɔɔrlo bonsı anyãna, tıchɛ a saaju bonsı mãɛ 'lɔ, a ba bɔɔrlo bon gar naa anyãna.

XXIV Bojũu Kırısıto ba kpɛ a nırɛ nũu bõmaalaa jichɛchɛ nyã pɔ, na dɔ̃ɔ ı a saaju bon sõ 'lɔ ban dɔ̃ɔ tɔɔr maal ɛ. A saaju mãɛ lɛ wʊ tı kpɛ, na wʊ tı ara a Nãaŋmın niem a põpãanyã a sı jũu.

XXV A ba ı wʊ kpɛ̃n be a saaju na wʊn lɛ tı loro a bɔɔr bıbir jaa ɛ, nıtãa lɛ a Juu nıbɛ bɔɔrlo nãa na ma kpɛ a Jichɛchɛ 'Lɔ Wʊ Jaa Chɛchɛ pɔ, a yuon nı a jãı na ba ı a wʊ mãɛ jãı ɛ.

XXVI Ala ı lɛ lɛ a ta ı, Kırısıto naa pãan din dɔɔyɛ sɔ̃ɔ jaa yi a wɛr pielfʊ daar jaa. Tıchɛ a põpãanyã, wʊ wa daan yi a bıbir baaraa daar na wʊ maal yele a jaa baar, ıka wʊ wa de a wʊ mãɛ lıɛb a bɔɔrlo bon diin a yelbier bar.

XXVII Nıtãa lɛ ban dɔɔ nırɛ ka wʊn kpi daar kɔ̃ɔ, na wʊ tı tuor 'yɛr tɔɔrfʊ,

XXVIII lɛ lɛ, a Kırısıto lon a bɔɔr kpo kpo kʊ nıyɔɔ. Wʊn lıɛb wa a gbɛɛ ayi sɔ̃ɔ, a ba ı fıka a wʊ wa de a yelbier bar ɛ, tıchɛ ka wʊ waan faafʊ wa kʊ a bala jaa na chɛlɛ wʊ.

X

I A nɛbinãa dɔ̃ɔ ı a bõsõ 'lɔ na waara gãagiel, a ba ı a bon mãɛ lɛ ɛ. A nıtɔ̃ jũu, a kõ tõɔ ı a bɔɔrlo bõbõ'yen ban ma lo yuon jaa ka a tõɔ chɔɔr a bala na ma wa tɔɔ gbʊr a Nãaŋmın puorfʊ 'yɔ̃ɔ ɛ.

II Ala ı a ta tõɔn chɔɔr ba, ba kõ naa bar a bɔɔrlo bomo ir fʊ ɛ? Bojũu a bala na ma ta wa a Nãaŋmın puorfʊ jie, a ba yelbier naa baar naa, ka ba kõ ma lɛ tıɛr tɔ a ba yeldɛbɛ go ɛ.

III Tıchɛ a ba yuon jaa bɔɔrlo bonsı anyãna ma tıɛrɛ ba naa a ba yeldɛbɛ,

IV bojũu a nadai nı a bʊʊr jãı maa tɔɔrɔ ire a yeldɛbɛ bara ɛ.

V A lɛ jũu, a Kırısıto na waara ka a wɛr pɔ, nıtɔ̃ lɛ wʊ 'yɛr kʊ a Nãaŋmın, “A bɔɔrlo bonsı nı a bõkʊrsı, faa bʊɔraa ɛ, tıchɛ ãgãn lɛ fʊ chɔɔr kʊ ma.

VI A bɔɔrlo bonsı ban chʊnɔ̃ nı a ba 'mabfʊ bõkʊrsı, fʊ pʊɔ maa pɛl yaa ɛ.

VII Ka n pãa 'yɛr, maa nı nyã, nıtãa lɛ an sɛb a n yele a Nãaŋmın gãn pɔ. N Nãaŋmın, n wa naa ıka n wa ı a fʊ bɔfʊ.” *(Yiel Gãn 40:6-8)* VIII Wʊ den nie 'yɛr, “A bɔɔrlo bonsı nı a kʊfʊsı nı a dõn ala ban ma kʊ chʊm nı a ba tulo kʊfʊsı ala, faa bʊɔraa ɛ, fʊ pʊɔ ba pɛl ɛ,” an sɔɔ ı ıka a nɛbinãa lɛ 'yɛr ıka ba ı a lɛ.

IX A wʊ pãa 'yɛr, “Maa nı nyã, n wa naa ıka n wa ı a fʊ bɔfʊ.” Wʊ tɔɔn a 'lɔ na de nie bar, tı de a ayi sʊɔ 'yɔ̃ɔ a jie.

X A nıtɔ̃nɔ̃ jũu lɛ a Nãaŋmın maal sı, a sı ı nısõn a Yesu Kırısıto na de a wʊ ãgãn lon a bɔɔr kpo kpo kʊ sı.

XI A Juu nıbɛ bɔɔrloro, bıbir jaa lɛ wʊ ma ara tı tõnɔ̃ a ba puorfʊ tõbie. Waa gala a bɔɔr lofʊ nyã na maa tõɔ de yelbier bar ɛ.

XII Tıchɛ a Yesu Kırısıto na wa lo a bɔɔr kpo kpo nyã baar a yelbier jũu, wʊ pãa tı jãnɛ naa a Nãaŋmın nũsõɔ jie.

XIII An yi a lɛ daar jaa, wʊ chɛlɛ naa a Nãaŋmın na wa de a wʊ dɔ̃dẽme kʊ wʊ a ba lıɛb a wʊ gbɛɛ dɔɔlfʊ jie,

XIV bojũu gbɛbõ'yen tɛɛ lɛ wʊ lo a bɔɔr, ka a sɛɛ kʊ a bala wʊn maal ka ba ı chɛchɛ.

XV A Nãaŋmın Sıɛ mı 'yɛr yelmãɛ jaa kʊ sı nı a yele nyã, wʊ den nie 'yɛr,

XVI “Nyã lɛ ı a nɛtıraa nyã ın wa tara nı ba, a sɔ̃ɔ 'lɔ wa po baar. Lɛ lɛ a sı Soro 'yɛr. In den a n nɛbinsı 'yɔ̃ɔ a ba nyãn pɔ, naa sɛb 'yɔ̃ɔ a ba tıɛrsı pɔ.” *(Jeremiya 31:33)*

XVII Na wʊ pãa lɛ 'yɛr pʊɔ, “A ba yelbier nı a ba chɛfʊsı tõbie, n kõ lɛ tıɛraa go ɛ.” *(Jeremiya 31:34)*

XVIII Nãaŋmın na wa vɛ̃ a yelbier anyãna kʊ nırɛ, yelbier bɔɔr lofʊ ba lɛ be be go ɛ.

XIX A lɛ jũu n yɛɛr, sın ben tara a 'lafʊ nyã na tı kpɛ a Jichɛchɛ Wʊ Jaa Chɛchɛ Jie a Yesu jãı jũu,

XX na wʊ yuo a yelmãɛ sɔr nıbir paalaa na 'mar tu a fɔvaraa 'lɔ pɔ, 'lɔ lɛ ı a wʊ ãgãn,

XXI na sı be tara a bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ nyã na kaara a Nãaŋmın yir,

XXII yı ı a sı tɔɔ gbʊr Nãaŋmın nı nyãa nyã na vıelɛ, nı a sɔɔfʊ na tırɛ. Bojũu wʊ mır a sı nyãn, na wʊ fıɛl sı yin a tıɛr sɔ̃onaa pɔ, na wʊ pɛɛ a sı ãgãma nı a kɔ̃sɔ̃ɔ ala.

XXIII Yı vɛ̃ a sı nyɔɔ a sı tıɛrtɔfʊ nyã sın sɔɔ jaa chãchã tara, bojũu a 'lɔ na tır a nɛɛ kʊ sı ın yelmãɛ sʊɔ.

XXIV Yı vɛ̃ a sı kpãkpãana taa mɔ̃ɔ nıbir nɔ̃fʊ nı vıla maalfʊ pɔ.

XXV Yı taa ırɛ wa vɛ̃ ka sı ma bara taa sɛ̃ lɔ̃ɔfʊ ɛ, nıtãa lɛ a bamıne na ma ırɛ ɛ, tıchɛ yı vɛ̃ a sı 'yɔ̃ɔnɔ̃ taa ãkpãɛn, na sı ma maala a lɛ sɔ̃ɔ jaa, an ı a Bıbir tɔɔrɔ na gbʊrɔ.

XXVI Ala ı sı chɛnɛ na bɔ̃ɔn jaa tı ma maala a yelbier sın wa bɔ̃ɔ a yelmãɛ baar, yelbier bɔɔrlo bon jaa ba lɛ be be go ɛ,

XXVII tıchɛ dãbãɛ tɛɛ lɛ sı chɛlɛ nı a 'yɛr tɔɔrfʊ, nı a bũu dagel 'lɔ na wa di a Nãaŋmın dɔ̃dẽme.

XXVIII Nırɛ ãsʊɔ jaa wa dɔ̃ɔ tɔr a lɛ a Mosesı na 'yɛr bin, ka a nıbɛ ayi bıı nıbɛ ata wa dı dãasıɛ ıka yelmãɛ lɛ wʊ ı a lɛ, ba ma kʊ naa a nınyınɛ tı maa kaa wʊ nıbaal ɛ.

XXIX Ge buor lɛ yı tıɛr Nãaŋmın na ge a nırɛ 'lɔ na nɛɛrɛ a Nãaŋmın Bie nyã nı gbɛɛ, a nınyınɛ 'lɔ na maal fıka waa ı bɔ̃chɛchɛ ɛ, a jãı nyã na ı a nɛtıraa na maal wʊ a wʊ tor, ka wʊ tɔ̃ a Nãaŋmın wãɛfʊ Sıɛ?

XXX Bojũu sı bɔ̃ɔn a 'lɔ na 'yɛr, “Maa lɛ so a sãn yaafʊ, ın lıɛb yaa a sãn,” *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 32:35)* wʊ lɛ bɔ̃ɔ 'yɛr go, “A sı Soro na tɔɔr a wʊ nıbɛ 'yɛr.” *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 32:36)*

XXXI A ın dãbãyele, ala ı fʊ faan lo a Nãaŋmın nıbir nyã nũu pɔ.

XXXII Yı tıɛr kaa a lɛ daar yın dɔ̃ɔ be be, tı wa nyɛ a chãa, a lɛ yın ba gbɛr tuor a dɔɔyɛ yɔɔ ala.

XXXIII Sɔ̃ɔ kɔ̃ɔ, chãa pɔ jaa lɛ ba ma tʊrɔ yı na ba gere nı yı. Daar kɔ̃ɔ, yı ma 'mantãan a bala mı ban gere a lɛ.

XXXIV Yı mı dɔ̃ɔ tara nıbaal nı a bala ban nyɔɔr pɔɔ a die pɔ, na yı mı tara pʊpɛl an ba bã yı ɛ, a sɔ̃ɔ 'lɔ ban fa a yı bɔ̃tarsı, bojũu yı bɔ̃ɔn naa ıka yı mãɛ tara naa bɔ̃tarsı na ı gar a anyãna na ba tara baarfʊ ɛ.

XXXV A lɛ jũu, yı taa lɔb a tıɛr sɔ̃ nyã bar ɛ, Nãaŋmın na yab yın gar a lɛ.

XXXVI Yı mɔ̃ɔ nıbir tara kãnyir na yı maala a lɛ a Nãaŋmın na bʊɔrɔ, yın wa nyɛn a lɛ wʊn tır a wʊ nɛɛ.

XXXVII Bojũu a chɛn bãlãa ka a, “'Lɔ na waara, wʊn wa naa. Wʊ kɔ̃ kor ɛ.

XXXVIII Tıchɛ a maa torfʊ sʊɔ 'lɔ, na kpıɛrɛ naa nı sɔɔfʊ. 'Lɔ wa lıɛb puor 'lɔ, n pʊɔ kɔ̃ pɛl wʊ ɛ.” *(Habakuk 2:3-4)*

XXXIX Tıchɛ sın ba ı a bala na lıɛrɛ a puor sɔ̃ɔnɔ̃ ɛ, tıchɛ sı ın a bala na sɔɔ de, na sı nyɛ faafʊ.

XI

I Põpãanyã, a sɔɔfʊ nyã vɛ̃ naa ka saa 'lɔɔrɔ gbɛr ɛ, yelmãɛ jaa a bon 'lɔ 'yɔ̃ɔ sın tara a tıɛr tı ba nyɛn nıbir ɛ.

II A sɔɔfʊ nyã lɛ a kõr dẽme dɔ̃ɔ tara, ka a Nãaŋmın dãn ba.

III Sɔɔfʊ lɛ vɛ̃ a ba bɔ̃ɔ a par ıka Nãaŋmın dɔ̃ɔ de a wʊ nɛɛ 'yɛrbie maal a tẽe, nı a saaju wʊ jaa, ka a bonsı sın ben nyɛrɛ, a ba ı a dɔ̃ɔ be be ka wʊ de maal ɛ.

IV Sɔɔfʊ lɛ vɛ̃ ka a Abel bɔɔrlo bonsı wʊn de kʊ Nãaŋmın ı gar a Kain bɔɔrlo bonsı. Sɔɔfʊ lɛ vɛ̃ ka a Nãaŋmın dãn wʊ 'yɛr ıka a wʊ yele tor naa, a sɔ̃ɔ 'lɔ a Nãaŋmın na dɔ̃ɔ 'yɛr a Abel kʊfʊsı nyã 'yɛr, wʊn sɔɔ kpi gba, tıchɛ a sɔɔfʊ lɛ vɛ̃n ka wʊ chɛnɛ 'yɛrɛ.

V Sɔɔfʊ lɛ vɛ̃ ka Nãaŋmın wa de a Enok bɔ̃nıbir. 'Lɔ ba kpi bɔ̃ɔ kũu ɛ, baa lɛ wa nyɛ wʊ jaa go ɛ, bojũu Nãaŋmın mãɛ lɛ wa de wʊ. Bojũu sɛrɛ tıchɛ ka wʊ wa chen, Nãaŋmın 'yɛr a ıka a Enok yele nɔ̃mɔ̃ wʊ naa.

VI Nırɛ ba wa tara sɔɔfʊ ɛ, an ın tuo wʊn na tɔ̃ɔ pɛl Nãaŋmın pʊɔ, bojũu nırɛ ãsʊɔ jaa wa waara a Nãaŋmın sɛ̃, wʊ sɔɔn ıka wʊ ben be, na wʊ mı ma yara a bala na mɔ̃ɔ nıbir bʊɔrɔ wʊ.

VII Sɔɔfʊ lɛ vɛ̃ ka a Nowa tu a lɛ a Nãaŋmın na dɔ̃ɔ 'yɛr kʊ wʊ tı ba nyɛn nıbir ɛ, tı na wʊ de dãbãɛ maal a daka bulomtum faan a wʊ yir dẽme nı a wʊ mãɛ. A wʊ sɔɔfʊ vɛ̃ naa ka wʊ 'yɛr nɛtuo 'yɔ̃ɔ a wɛr nıbɛ ba jaa ban tɔr a Nãaŋmın 'yɛr jũu, tı na wʊ lıɛb a yeltorsı bɔ̃dire a wʊ sɔɔfʊ jũu.

VIII Abraham sɔɔfʊ jũu, a sɔ̃ɔ 'lɔ a Nãaŋmın na dɔ̃ɔ bʊɔl wʊ ıka wʊ yi chen a jie 'lɔ na wa ı a wʊ sofʊ daar kɔ̃ɔ, wʊ tu naa a Nãaŋmın nɛɛ na wʊ chen, wʊn gba na ba bɔ̃ɔ a jie wʊn chiine ɛ.

IX Sɔɔfʊ vɛ̃ naa ka wʊ tı kpıɛrɛ a nɛtıraa tẽe 'lɔ pɔ ı sãan a be a paal 'lɔ pɔ. A gãma sɛɛr ala pɔ lɛ wʊ dɔ̃ɔ 'mataa kpıɛrɛ nı a Isaakı nı a Jekɔb, na ba mı pʊɔ wʊ na wa so a jie 'lɔ a Nãaŋmın na tır a wʊ nɛɛ.

X Bojũu wʊ dɔ̃ɔ kaara niem ıka wʊ nyɛ yir par ban sɔ̃ɔ, ka a Nãaŋmın mãɛ ı a mımıɛrɛ.

XI Sɔɔfʊ lɛ vɛ̃ ka a Abraham na dɔ̃ɔ kor ı danyɔ̃ɔ, ka a wʊ pɔɔ Saara mı ab, tı ba chɛnɛ na dɔɔ bie. Wʊ tara na sɔɔfʊ nı a Nãaŋmın nɛɛ wʊn tır kʊ wʊ.

XII Ka a dabɔ̃'yen nyã na kor bɔ̃tul ta kũu, tı wʊ 'yɔ̃ɔn par ka ba waa fıka a ŋmɛrbie na be a saaju, na ba kaara man nɛɛ bire kaar fʊn kɔ̃ tɔ̃ɔ sɔr ɛ.

XIII A nıbɛ banyãna sɔɔn Nãaŋmın tı tãn a sɔ̃ɔ 'lɔ ban kpi. Baa nyɛ a lɛ a Nãaŋmın

na dɔ̃ɔ tɪr a nɛɛ kʊ ba ɛ, nɪdaa lɛ ba gbã nyãa tɪ sɔɔ de, na ba sɔɔ ɪka sãanba nɪ nɪyʊɔrsɪ lɛ ba ɪ ka a wɛr pɔ.

XIV A nɪbɛ banyãna na 'yɛr a anyãna, wiil ɪka ba kaara na bʊɔrɔ a tẽe 'lɔ na ɪ a ba mãɛ tʊɔr.

XV Ala ɪ ba dɔ̃ɔ tɪɛrɛ a paal 'lɔ ban yi, ban taa tõɔn lɛ lɪɛb kul a be.

XVI Tɪ lɛ ba lɛ ɛ, ba dɔ̃ɔ tɪɛrɛ a paal 'lɔ na gar a be, na be a saaju. Ala lɛ so ka a vã ba kʊrɔ wʊ wʊn ɪ a ba Nãaŋmɪn ɛ, bojũu wʊ chɔɔr a tẽe kʊ ba.

XVII Sɔɔfʊ vɛ̃ naa ka Abraham, a sɔ̃ɔ 'lɔ a Nãaŋmɪn na bɛɛr wʊ kaa ka wʊ sɔɔ de a wʊ bidaba Isaakɪ ka wʊ ɪ a bɔɔrlo bon a wʊn lon a bɔɔr. 'Lɔ lɛ dɔ̃ɔ sɔɔ de a lɛ a Nãaŋmɪn na tɪr a nɛɛ kʊ wʊ, tɪ na wʊ sɔɔ de a wʊ bidabõ'yen tɛɛ nyã na lon a bɔɔr.

XVIII Nãaŋmɪn gba na dɔ̃ɔ 'yɛr kʊ wʊ ɪka, “Isaakɪ lɛ na 'yɔ̃ɔ a fʊ par, lɛ ɪn tɪr a nɛɛ kʊ fʊ.” *(A Pielfʊ Gãn 21:12)*

XIX Abraham tɪɛr bɔ̃ɔn ɪka Nãaŋmɪn na tõɔn sãɪ kũu, ka a nyɛtãan fɪka wʊ nyɛn a Isaakɪ na yi a kũu pɔ.

XX Sɔɔfʊ vɛ̃ naa ka Isaakɪ 'yɛr nɛvɪla 'yɔ̃ɔ Jekɔb nɪ a Esau a ba nɪdaar kɔ̃ɔ yele.

XXI Sɔɔfʊ lɛ vɛ̃ ka a Jekɔb na ta a kũu, wʊ 'yɛr nɛvɪla 'yɔ̃ɔ a Josefʊ bibiir ba jaa tɪ na wʊ guun lan a wʊ dãgbal diiraa tɪ puor Nãaŋmɪn yãan.

XXII Sɔɔfʊ vɛ̃ naa ka a Josefʊ kũu na wa gbʊrɔ, tɪ wʊ 'yɛr kʊ a Isɪral nɪbɛ a Ijipitɪ tẽe pɔ yifʊ 'yɛr kʊ ba, na wʊ man ba a lɛ ban na ɪ nɪ a wʊ kɔbɔ.

XXIII Sɔɔfʊ nyã vɛ̃ naa ka a sɔ̃ɔ 'lɔ ban dɔɔ a Mosesɪ a wʊ dɔɔrbɔ sɔɔl wʊn bar ŋmɛrsɪ ata. Bojũu ba nyɛn wʊn ɪ bivɪla, na baa joro a nãa binfʊ ɛ.

XXIV Sɔɔfʊ nyã vɛ̃n a lɛ a Mosesɪ na wa nõɔ, waa sɔɔ ka ba bʊɔlɔ wʊ a nãkpɛ̃ɛ Faaro bipɔɔ bie ɛ.

XXV Wʊ kãan ir ban na 'mataa gen wʊ nɪ a Nãaŋmɪn nɪbɛ gar wʊn na di a yelbier nõɔ bãlãa tɛɛ.

XXVI Wʊ nyɛn wʊn na di dɔɔyɛ a Kɪrɪsɪto jũu ka a tara tɔ̃nɔ̃ gar a Ijipitɪ tẽe pɔ nãbomo. Bojũu daar kɔ̃ɔ sãyar lɛ wʊ mõɔ nɪbir kaara.

XXVII Sɔɔfʊ vɛ̃ naa ka a Mosesɪ yi be a Ijipitɪ tẽe pɔ, tɪ ba joro a nãa suur ɛ. Wʊ tara na kãnyir, bojũu wʊ nyɛn a 'lɔ a nɪbir na maa nyɛ ɛ.

XXVIII Sɔɔfʊ lɛ wʊ de tun a lɛ a Nãaŋmɪn na 'yɛr a Gõl Bar Bɪbir 'yɛr, na wʊ dɔ̃ɔ 'yɔ̃ɔ ka ba bol a jãɪ a ba dõdɔ̃ ɛ, ka a sɔ̃ɔfʊ 'lɔ na waara ba tõɔ sɪɪr a Isɪral nɪbɛ bidadɔ̃n ɛ.

XXIX Sɔɔfʊ vɛ̃ naa ka a Man Jɪɛ var lɪɛb sɔr, ka a Ijipitɪ dẽme mɪ na wa ta nyɛ a lɛ na ba kpɛ ka a man di ba jaa.

XXX Sɔɔfʊ lɛ vɛ̃ ka a Jeriko dachin kpɛ̃ɛ 'lɔ wʊ jaa gel lo, a lɛ a Isɪral nɪbɛ na wa gʊɔr a tẽe wʊ jaa a ber ayopõi tuor.

XXXI Sɔɔfʊ lɛ dɔ̃ɔ faa a sɛ̃sɛ̃ pɔɔ 'lɔ ban bʊɔlɔ a Worahab, bojũu wʊ dɔ̃ɔ sɔɔ de a bala ban tõ ɪka ba tɪ jʊʊr a tẽe kaa. Waa dɔ̃ɔ pʊɔ a bawõnsɪ pɔ kpi ɛ.

XXXII N lɛ man bo go? N ba tara jaa na man lɛ a Gɪdɪyɔn nɪ Barakɪ nɪ Samson nɪ Jefeta nɪ a Nãa David nɪ Samuwɛl nɪ a lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ na tõ 'yɛr ɛ,

XXXIII bala lɛ de sɔɔfʊ jɛb na ba tõɔn nãmɪne, tɪ maal a lɛ na sɛɛ, nyɛn a lɛ a Nãaŋmɪn na tɪr a nɛɛ. Bala lɛ mɪ dɔ̃ɔ kpal a jubɛrɛ nɛɛr,

XXXIV na ba kpĩin a bũu dagel, tɪ na ba jo faa a ba mãɛ a sɔbɛrɛ ala ban taa kʊn ba. Bala lɛ dɔ̃ɔ ɪ a nɪbaalsɪ, na ba lɪɛb nɪkpãɛn, na ba lɪɛb gãdaar a jɛɛr pɔ tõɔ a ba dõdẽme.

XXXV Pɔbɔ mɪ lɛ nyɛn a ba nɪbɛ na dɔ̃ɔ kpi tɪ lɛ lɪɛb ir ɪ vʊɛ. Ba gen bamɪne putuger. Bala ta sɔɔ, ba kõ naa ge ba ɛ, tɪ ba tɔr tɪ chɛnɛ ara a ba sɔɔfʊ bʊɔrɔ ɪka ba wa nyɛ a kũu 'lɔ pɔ irfʊ na ɪ gar a nyã.

XXXVI Ba lan bamɪne na ba fɔb ba, tɪ lũn bamɪne mɪ nɪ bɔ̃jɔrsɪ tɪ 'yɔ̃ɔ pɔɔfʊ die pɔ.

XXXVII Ba lɔb bamɪne nɪ kusɪbɛ kʊ, tɪ ma chɛ bamɪne mɪ var a yi, tɪ kʊn bamɪne mɪ naa sʊɔ. Piir gãma nɪ bʊʊr gãkpoor lɛ bamɪne mɪ ma dɔ̃ɔ su yʊɔrɔ nɪ na ba ɪ nɔ̃n dẽme, ka ba tara ba gere tɪ sɪlɛ ba a pɔrɔ jaa a lɛ nɛ.

XXXVIII Ka a wɛr nyã ba ta sɛɛ ɪka wʊ tara a nɪbɛ banyãna ɛ, ka ba bãra yʊɔrɔ be a mɔgɔ̃ɔ pɔ nɪ a tɔ̃n jur, kpɪɛrɛ a tɔ̃n bɔɔr pɔ nɪ a tũlotuursɪ bɔɔr ala ban ya a tẽe.

XXXIX A nɪbɛ banyãna ba jaa nyɛn dãasɪvɪla a ba sɔɔfʊ jũu, tɪchɛ a bonsɪ ala a Nãaŋmɪn na dɔ̃ɔ tɪr a nɛɛ ba ãsʊɔ jaa ba nyãa ɛ.

XL Nãaŋmɪn guor yelvɪɛl na gar a anyã na wʊ gun sɪ, ka wʊ na de sɪ 'matãan ba maal yele a jaa ka a jãtaa.

XII

I A lɛ jũu, a nɪyɔɔ banyãna na ŋmaa jil sɪ a julõjuur kaar dire a dãasɪɛ, yɪ ɪ a sɪ lɔb bon jaa na ŋmaa sɪ sɔr bar nɪ a yelbier ala na maa yaara tɪ bãr sɪ lɔb ɛ, tɪ na sɪ mõɔ nɪbir joro nɪ kãnyir tɪ ta a jie ban tõɔ gun sɪ.

II Yɪ ɪ a sɪ fur a sɪ nɪbie 'yɔ̃ɔ a Yesu na sɪ kaara wʊ jaa tãɪɪ. 'Lɔ lɛ de a nie be a sɪ sɔɔfʊ sɔr pɔ, tɪ baar. 'Lɔ lɛ a pʊpɛl 'lɔ na be a wʊ niem, wʊ din kãnyir kpi be a daa ju, na wʊ sɔɔ a vã. Wʊ pãa tɪ jɛ̃n be a Nãaŋmɪn nãalõʊ pɔ a nũsõɔ jie.

III Yɪ tɪɛr a wʊ yele a lɛ wʊn dɔ̃ɔ tara a kãnyir, nɪ a lɛ a yelbe-ɪrbɛ na dɔ̃ɔ jɛɛrɛ nɪ wʊ, yɪ tɪɛr a lɛ, ka a yɪ ãgãma taa sal a yɪ tɪɛr sɔ̃ɔ ɛ.

IV A yı mɔ̃fʊ pɔ, yın jɛɛrɛ nı a yelbier, yaa jɛb ta a jie 'lɔ sɛrɛ a yı jãı na yi ɛ.
V Yı ta ĩin a lɛ a Nãaŋmın na dɔ̃ɔ 'yɛr 'yɔ̃ɔ yı a ãkpãɛn nıtãa a wʊ bibiir ɛ, "N bie, ta de dekpele 'yɔ̃ɔ a sı Soro kpãafʊ pɔ ɛ, na fʊ ta vɛ̃ ka a fʊ pʊɔ sɔ̃ɔ a lɛ wʊn gɔ̃nɔ̃ fʊ ɛ,
VI bojũu a sı Soro ma kpãana na a bala wʊn nɔ̃, na wʊ ma tɔɔ ãsʊɔ jaa toor wʊn sɔɔ de maal a wʊ bie." *(Sʊkpar Gãn 3:11, 12)*
VII Yı tara kãnyir a kpãafʊ nyã pɔ. Nãaŋmın maala yı naa a wʊ bibiir. Bojũu bibuor lɛ be be, ka a wʊ sãa maa tɔɔ wʊ toor ɛ?
VIII Ala ı ãsʊɔ jaa ba wa nyɛ a toor tɔɔfʊ a wʊ bibiir kaar ɛ, ka lɛ sãa yir bibiir lɛ ba ı.
IX Sı jaa lɛ tara a sãamıne ka ba ma kpãa sı, tı sı chɛnɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ ba. Ŋmınɛ lɛ a sı kɔ̃ pãa siir sı mãɛ kʊ a 'lɔ na ı a sı sıır nı a nyɛvʊr Sãa gar a lɛ ɛ!
X A sı sãamıne ma kpãa sın jaa bãlãa tun a lɛ ban tıɛr ıka a ı naa. Tıchɛ Nãaŋmın ma kpãa sı naa, ka sı ı nısõn, a sın nı 'lɔ 'mataa põ a wʊ chɛchɛ.
XI Kpãafʊ ba be be na ı nɔ̃ɔ a pielfʊ daar ɛ, tıchɛ a ma ın tuo. A puor lɛ a ma pãa wɔ̃ torfʊ, nı nyã'maar kʊ a bala na sɔɔ tu.
XII A lɛ jũu, yı ir ãgãn sal yin a yı nuur nı a yı gbɛɛ pɔ bar,
XIII "Tı na yı chɔɔr a sɔr a wʊ jaa jãtaa a yı tufʊ 'yɔ̃ɔ," *(Sʊkpar Gãn 4:26)* ka a gbɛrsı sa na ba tõɔ chiine.
XIV Yı mɔ̃ lɛ jaa yın na tõɔ ı, ka yın nı nırɛ jaa kpıɛrɛ nı nyã'maar, na yı ı chɛchɛ. Nırɛ ba wa ı chɛchɛ ɛ, wʊ kɔ̃ tõɔ nyɛ a sı Soro ɛ.
XV Yı kaara sʊ̃, ka a yı ãsʊɔ jaa taa vıɛ a Nãaŋmın wãɛfʊ bar ɛ, bıı ka a nyıır tuo kɔ̃ɔ taa tɔ yi na wʊ dam yele 'yɔ̃ɔ nıbɛ ka a ba yɔɔ jie taa sɔ̃ɔ ɛ.
XVI Yı kaara ka a yı ãsʊɔ jaa taa ı sɛ̃sɛ̃yele ɛ, bıı kaara fıka a Esau na ba dɔ̃ɔ 'yɔ̃ɔ a Nãaŋmın 'yɛr ɛ, na wʊ de a wʊ kpɛ̃ɛ ıfʊ nı a wʊ difʊ jie tɛɛn bʊ̃diraa gbɛbʊ̃'yen tɛɛ na wʊ di.
XVII A ala puor, yı bɔ̃ɔn naa ıka wʊ lɛ wa bʊɔrɔ naa a wʊ difʊ jie, ka a sãa tɔr wʊ bar, a wʊ mı kʊ̃ lɛ tõɔ lıɛb go ɛ. Wʊ gba wa kõn nıbikʊ̃ɔ nı a yele nyã, tı waa lɛ nyɛ a sʊ̃ʊfʊ go ɛ.
XVIII Yın 'lɔ ba wa a tɔ̃ɔ nyã par yın na tõɔ sıır ɛ, a 'lɔ na ma dɔ̃ɔ lırɛ a bũu, bıı ka a jie ma sɔb lii ka a sajakpuro furo,
XIX bıı ka ılɛ pɛɛlɛ 'yɛrɛ nı a nırɛ kɔkɔr, bıı ban wõ a kɔkɔr nyã, ba sʊɔr naa ıka a 'yɛrbie a ta lɛ 'yɛr go ɛ.
XX Bojũu baa dɔ̃ɔ tõɔnɔ̃ tara a lɛ a 'yɛr na kpãkpãana ba 'yɛrɛ ıka, "Ala ı dʊ̃ɔ gba wa sıır a tɔ̃ɔ, ba lɔb wʊ nı kʊsıbɛ kʊ." *(A Yifʊ Gãn 19:12, 13)*
XXI Ka a jie dɔ̃ɔ ırɛ dãbãɛ wʊ jaa, ka Mosesı wa tı 'yɛr, "N mırɛ naa nı dãbãɛ." *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 9:19)*
XXII Tıchɛ, yın 'lɔ wa naa a Jiyon Tɔ̃ɔ par na ı a saaju Jerusalɛm, be lɛ a Nãaŋmın nıbir nyã kpıɛrɛ. Yı wa lɔ̃ɔn naa a malakası turo turo na lɔ̃ɔ taa nı pʊpɛl,
XXIII nı a pupuorbiir bala na ı a bidɔ̃ɔ, bala yoe lɛ sɛb a be a saaju. Yın wa naa a Nãaŋmın 'lɔ na tɔɔr a nıbɛ ba jaa 'yɛr sɛ̃, nı a 'lɔ na maal a torfʊ dẽme sıır ka a ı chɛchɛ,
XXIV nı a Yesu na ı a nɛtır paalaa nyã 'ma'maala na mır a wʊ jãı ka a 'yɛrɛ naa gar a Abel tʊɔr.
XXV Yı kaara sʊ̃ na yı taa tɔr a Nãaŋmın na 'yɛrɛ ɛ. Ala ı a bala wʊn dɔ̃ɔ kpãa faa ka a wɛr pɔ ba chãɛ ɛ, ŋmınɛ an kaara kʊ a sın, ala ı sı lıɛb puor 'yɔ̃ɔ a Nãaŋmın na kpãana sı yire a saaju?
XXVI A sɔ̃ɔ 'lɔ̃nɔ̃ a Nãaŋmın kɔkɔr dam a tẽe wʊ jaa, tıchɛ pʊ̃pãanyã 'lɔ wʊ tır nɛɛ ıka, "Daar kɔ̃ɔ go, a ba ı a tẽe lɛ ın dam ɛ, tıchɛ ın dam a saaju wʊ jaa." *(Hagai 2:6)*
XXVII A 'yɛrbir nyã wʊn 'yɛr ıka, daar kɔ̃ɔ go, a par lɛ ıka wʊn ir a bonsı ala na ı a bʊ̃maalsı na dam bar, tıchɛ a ala na kʊ̃ tʊ̃ɔ dam ɛ, ka ala ara.
XXVIII A lɛ jũu, sın na ben tara a Nãaŋmın nãalʊ̃ʊ nyã na ba tara damfʊ ɛ, yı vɛ̃ ka a nʊ̃mɔ̃ sı, a sı dãna Nãaŋmın lɛ wʊn bʊɔrɔ nı 'yɔ̃ɔfʊ nı dãbãɛ,
XXIX bojũu a sı "Nãaŋmın nyã ın bũu na dire." *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 4:24)*

XIII

I Yı mʊ̃ɔ nıbir na yı nʊ̃nɔ̃ taa nıtãa yɛɛr.
II Yı taa ırɛ wa ĩin sãanba defʊ bar ɛ, bojũu nıbɛ bamıne dɔ̃ɔ de sãanba maal ba vıla, tı baa bɔ̃ɔn ıka malakası lɛ ɛ.
III Yı tıɛr a bala ban nyɔɔr pɔɔ a die pɔ fıka yı mı pʊɔ ban be a pɔɔfʊ jie, nı a bala ban gere fıka yı mı pʊɔ ban dire a dɔɔyɛ.
IV Yı jaa, yı 'yɔ̃ɔnɔ̃ a kultaa, ka a yı gaa jie taa tara chɛfʊ ɛ, bojũu Nãaŋmın na tɔɔr a bala jaa na sɔ̃ɔnɔ̃ a kultaa nı a sɛ̃sɛ̃nbɛ 'yɛr.
V Yı tɔɔ yı mãɛ yin a libie nʊ̃fʊ pɔ, na yı vɛ̃ ka a bãlãa jaa yın tara sɛɛn yi, bojũu Nãaŋmın 'yɛr naa a wʊ gãn pɔ ıka, "N kʊ̃ wa bar fʊ jaa ɛ, n kʊ̃ wa tɔr fʊ jaa bar ɛ." *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 31:6)*
VI Ka a sı pãa na 'la 'yɛr ıka, "A n Soro lɛ ı a n sʊ̃nɔ̃, ka n kʊ̃ joro dãbãɛ ɛ. Bo lɛ nırɛ na ı ma?" *(Yiel Gãn 118:6, 7)*
VII Yı tıɛrtɔ a yı nıdierbe na dɔ̃ɔ man a Nãaŋmın 'yɛr kʊ yı. Yı tıɛr a lɛ ban dɔ̃ɔ be tı na yı jãn a ba sɔɔfʊ.
VIII Lɛ a Yesu Kırısıto na be a jãa, lɛ lɛ wʊ chɛnɛ a dına na wʊn chɛnɛ a lɛ nɛ bıbir nı bıbir jaa.

IX Yı taa ırɛ wa vɛ̃ ka a wiil sãan jaa wa tɔɔ yı yin ka yı tı bɔr ɛ, a vıɛlɛ naa kaa sı nyãa nyɛ kpɛ̃ɔ yi a Nãaŋmın wãɛfʊ pɔ, ka a ta ı a bʊ̃diir difʊ na ba tara tʊ̃nʊ̃ kʊ a bala na dire yaa ɛ.

X Tıchɛ sın tara na a bɔɔr lofʊ jie, be a Juu nıbɛ bɔɔrlorbo bala na tʊ̃nʊ̃ a be ba tara sɔr na di ɛ.

XI A ba bɔɔrlo nıkpɛ̃ɛ ma den a dʊ̃n ala jãı kpɛ̃n be a dinie sʊɔ na ı a Chɛchɛ Wʊ Jaa Chɛchɛ Jie ka a tı ı a yelbier vɛ̃ kʊfʊ bon, tıchɛ ka ba de a nʊ̃nʊ̃ yin a tẽe dãpuor tı chʊm bar kaa di.

XII Lɛ mı lɛ a Yesu di a dɔɔyɛ a tẽe yõo dʊ̃dɔr nɛɛ, ka a wʊ jãı maal a wʊ nıbɛ ka ba ı chɛchɛ.

XIII Yı mı ı a sı yi tı pʊɔ wʊ be a yõo na sı di a vã 'lɔ wʊn dʊ̃ɔ di.

XIV Bojũu a tẽe nyã sın kpıɛrɛ kʊ̃ kor ɛ, tıchɛ a sı kaara a tẽe 'lɔ na wa.

XV Tu a Yesu nyã jie, a lɛ jũu yı ı a sı ma pʊrɔ a wʊ yuor na ı pɛɛfʊ ma yire a sı nɛgãma pɔ, naa ı bɔɔrlo bonsı kʊrɔ Nãaŋmın.

XVI Yı taa ırɛ wa ĩin a vıla maalfʊ bar ɛ, na yı ma lʊ̃ɔ põn a yı taaba, bojũu a bɔɔrlo bonsı anyãna lɛ pɛlɛ a Nãaŋmın pʊɔ.

XVII Yı turo a yı nıdierbe nɛɛ, na yı siir a yı mãɛ kʊ ba. Bala lɛ kaara yı, na ban wa man a yı yele kʊ a Nãaŋmın. Yı turo a ba nɛɛ ka a ba tʊ̃mʊ̃ ı nʊ̃ɔ naa ta ı tuor kʊ ba ɛ, naa ta mı ı pɔrɔ a yı sɛ̃ ɛ.

XVIII Yı sʊɔrɔ Nãaŋmın kʊrɔ sı, sın sɔɔ naa ıka yele jaa ba be a sı tıɛr pɔ ɛ, a sı bɔfʊ lɛ ıka sı kpıɛrɛ a lɛ na tor sɔr jaa pɔ.

XIX Maa 'lɔ, n sʊɔrɔ yı naa ıka yı sʊɔrɔ Nãaŋmın kʊrɔ ma ka n nyɛ sɔr naa tʊ̃ɔ lıɛb fɔɔ tı a yı sɛ̃.

XX A Nãaŋmın nyã'maar sʊɔ na tu a jãı ala wʊn de tır a nɛtıraa na ba tara baarfʊ ɛ, na wʊ sãı a sı Soro Yesu Kırısıto a kũu pɔ, 'lɔ na ı a pɛchiin gbɔɔraa,

XXI wʊ sʊ̃ʊ yı nı vıla jaa bʊrɔ ka yı tʊ̃ɔ maal a lɛ wʊn bʊɔrɔ, na wʊ mı tũ a sı pɔ a lɛ na pɛlɛ a wʊ pʊɔ tu a Yesu Kırısıto. 'Lɔ lɛ so a tır bıbir nı bıbir jaa. A ı a lɛ.

XXII N yɛɛr, n sʊɔrɔ yı naa ıka yı tu a n kpãafʊ 'yɛrbie anyãna, bojũu a 'yɛrbie anyã ın sɛb ba ı yɔɔ ɛ.

XXIII N bʊɔrɔ naa ıka yı bʊ̃ɔn ıka ba yuon a sı yɛbɛ Timoti bar, 'lɔ wa tʊ̃ɔ ta fɔɔ, ın tara wʊn 'mataa tın ka yı tı nyɛ wʊ.

XXIV Yı puor a yı nıdierbe ba jaa nı a pupuorbiir ba jaa jaa. Bala mı na yi a Itali mı puoro yı naa.

XXV A wãɛfʊ wʊ be a yı jaa sɛ̃.

A JEMESI GÃN WƱN SƐB KƱ A JUU NIBƐ BALA NA PUORO

I Jemesı, na ı a Nãaŋmın nı a sı Soro Yesu Kırısıto gbãgbaa, puoro naa a Isıral bala pie nı ayi na yaar a wɛr wʊ jaa.

II N yɛɛr, yı tara pʊpɛl, ala sɔɔ ı yelyɔɔ wõnõ yı naa.

III Yı bɔ̃ɔ ıka yın jãn naa tara kãnyir a yı bɛɛr kaa sɔ̃ɔ.

IV Yın jãn tɔ̃ɔ tara kãnyir, a lɛ na vɛ̃ naa ka yı tɔ̃ɔ baa, tı na yı taa wa faa bon jaa ɛ.

V Ala ı yı ãsʊɔ jaa bʊɔrɔ naa yɛ̃, wʊ sʊɔr yi a Nãaŋmın sɛ̃ na kʊrɔ nırɛ jaa pɔrɔ, wʊ ın nımãɛ, wʊ kõ mɔ̃ɔ fʊ ɛ.

VI Tıchɛ yın wa sʊɔr bon jaa, yı tara sɔɔfʊ na yı ta baala ɛ. Nırɛ jaa na baala kaara nıtãa man kɔ̃ɔ sɛsɛbɛ na furo dãdaala.

VII Ala ı fʊ ı naa a nırɛ nyã tɔ sʊɔ, ta tıɛr ıka, fʊn nyɛn bon jaa yi a sı Soro sɛ̃ ɛ.

VIII A nırɛ na tara tıɛr ayi, wʊ maa ba gbɛr ara yele jaa pɔ wʊn ırɛ ɛ.

IX Nãaŋmın puoro nɔ̃ɔsʊɔ wʊ chılɛ, bojũu wʊ do naa.

X Tıchɛ a taraa sʊɔ mı wʊ chılɛ a wʊ suufʊ pɔ, bojũu wʊn suor naa fıka mɔpuul.

XI Bojũu a mɔ̃tɔ̃ɔ ma nyãa naa ka a tʊl ŋme ka a ko suor, a vapuul ma suor naa ka a vıla baar. Lɛ lɛ a taraa sʊɔ kaara, 'lɔ wa tõnɔ̃ a wʊ yar tɔ̃mɔ̃.

XII Pʊpɛl sʊɔ lɛ a 'lɔ na di kãnyir ara a bɛɛr kaa pɔ, tı na waa lo ɛ. Bojũu a nırɛ 'lɔ lɛ na nyɛ a nyɛvor nãa jupil 'lɔ a Nãaŋmın na tır a nɛɛ kʊ a bala na nõ wʊ.

XIII Bɛɛr kaa wa wa nırɛ sɛ̃, wʊ ta 'yɛr ıka Nãaŋmın lɛ bɛɛr wʊ kaa ɛ. Nãaŋmın kõ de bier bɛɛr nırɛ kaa ɛ, a wʊ mãɛ ba bɛɛrɛ nırɛ kaara ɛ.

XIV Tıchɛ nırɛ ãsʊɔ jaa yelbier vɔlaa lɛ ma bɛɛr wʊ kaa na a nyɔɔ wʊ.

XV A vɔlaa anyãna lɛ na tara pʊɔ naa dɔɔ bier, ka a bier nõɔ dɔɔ kũu.

XVI N yɛɛr nõnɔ̃nbɔ, yı ta vɛ̃ ka ba bɛl yı ɛ.

XVII Bɔ̃vıla nı kʊfʊ vıla jaa yire naa a chãa Sãa na be a saaju sɛ̃. Libe ba be a wʊ 'yɔ̃ɔ ɛ, waa lıɛrɛ ɛ.

XVIII An wa ta a lɛ wʊn bʊɔrɔ, wʊ dɔɔ sın nı a wʊ yelmãɛ 'yɛr ka sı ı birdɔ̃ɔ a bɔ̃maalsı a jaa pɔ.

XIX N yɛɛr nõnɔ̃nbɔ, yı bɔ̃ɔn a anyãna yı ma chɛlɛ fɔfɔɔ tı na yı ta ma 'yɛrɛ fɔfɔɔ ɛ, bıı nyɛrɛ suur fɔfɔɔ ɛ.

XX Bojũu nırɛ wa nyɛ suur, wʊ kõ tɔ̃ɔ maal yelvıla ala a Nãaŋmın na bʊɔrɔ ıka a ı ɛ.

XXI A lɛ juu, yı bar yele jaa na ı dɛɛr bıı bier, tı na yı siir yı mãɛ de a 'yɛrbir 'lɔ na bʊr a yı nyãa pɔ, ala lɛ na faa a yı sıır.

XXII Yı ta bɛlɛ a yı mãɛ a 'yɛr yın chɛlɛ tɛɛ ɛ, tı yı ı a 'yɛr mamaalba.

XXIII A nırɛ 'lɔ jaa na wa wõ a 'yɛr tı ba sɔɔ de ɛ, wʊ kaara nıtãa a 'lɔ na chaar a wʊ mãɛ kaa chãana pɔ,

XXIV wʊn wa yi baar wʊ ĩin a lɛ bar wʊn kaara.

XXV Tıchɛ a nırɛ 'lɔ na mɔ̃ɔ nıbir turo a nɛbinãa na ba tara chɛfʊ ɛ, na ma vɛ̃ ka fʊ so a fʊ mãɛ, Nãaŋmın na sɔ̃ʊ wʊ naa nı bon jaa pɔ wʊn maal, ala ı wʊ chɛl tı sɔɔ, tı a ba ı wõ tı ĩin ɛ.

XXVI Ala ı nırɛ ãsʊɔ tıɛr ıka wʊ ın Nãaŋmın puorbo tı kõ tɔ̃ɔ nyɔɔ a wʊ jãlbir ɛ, wʊ bɛlɛ na wʊ mãɛ, ka a wʊ puorfʊ ı pɔrɔ.

XXVII Puorfʊ 'lɔ na pɛlɛ a Sãa Nãaŋmın pʊɔ na wʊ ı chɛchɛ na ba tara dɛɛr ɛ. Sõnɔ̃ a bala na ı a kpıır, nı a pɔɔkɔɛ, a ba dɔɔyɛ pɔ, tı nyɔɔ fʊ mãɛ ka a wɛr ta sɔ̃ɔ fʊ ɛ.

II

I N yɛɛr, yın sɔɔ de a sı Soro Yesu Kırısıto tıır sʊɔ, yı taa turo nıbɛ nõnɔ̃ ɛ.

II Ala ı nıbɛ ayi wa kpɛ naa a yı lɔ̃ɔfʊ jie, ka a ãsʊɔ pãɛ na wʊ 'yɔ̃ɔn sɛlma mʊtʊɔ, tıchɛ ka a ãsʊɔ mı ı nɔ̃ɔ sʊɔ su bɔ̃jarsı.

III Ka yı lıɛb 'yɛr kʊ a 'lɔ na pãɛ, "Jãnɛ ka a dakɔɔ ju," tı 'yɛr kʊ a 'lɔ mı na su a bɔ̃jarsı, "Ara ka bıı wa jãnɛ ka a tẽe a n gbɛɛ par."

IV Ala ı lɛ lɛ, a ba ı yı turo naa a nıbɛ bamıne nõnɔ̃ na yı de tıɛr dɛɛr tɔɔrɔ nı a ba 'yɛr ɛ?

V N yɛɛr yı chɛlɛ, Nãaŋmın ir a bala a wɛr nıbɛ na nyɛ ka ba ı nɔ̃n dẽme ka ban tara sɔɔfʊ tı kpẽn a wʊ nãalɔ̃ʊ pɔ wʊn tır a nɛɛ kʊ a bala na nõ wʊ.

VI Tıchɛ yı ma kpɛrɛ na a nɔ̃ɔ sʊɔ. A ba ı a taraa dẽme lɛ ma ge yı ɛ. A ba ı bala lɛ ma nyɔɔ yı chiin a 'yɛr tɔɔrfʊ jie ɛ?

VII A ba ı bala lɛ sɔ̃ɔ a yovıla 'lɔ ban bʊɔlɔ yı ɛ?

VIII Ala ı yı tu naa a nɛɛ 'lɔ na sɛb a Nãaŋmın gãn pɔ ıka, "Fʊ nõ a fʊ tɔ sʊɔ a fʊ kaar," *(Mosesı Gãma Na Tu Ata 19:18)* yı maal vıla.

IX Tıchɛ yın wa turo nõnɔ̃, yı maal dɛɛr, ka a nɛɛ 'yɛr ıka yı bɔr naa na yı ı a nɛɛ sɔ̃sɔ̃nbɔ.

X Nırɛ 'lɔ jaa na turo a nɛɛr a jaa tı wa 'mab bõ'yen, wʊ sɔ̃ɔn a jaa.

XI A 'lɔ na 'yɛr, "Taa sẽnɛ ɛ," *(A Yifʊ Gãn 20:14)* 'lɔ mı lɛ 'yɛr, "Taa kʊrɔ nırɛ ɛ." *(Mosesı Gãma Na Tu Anũu 5:18)* Fõʊ ba sẽ ɛ, tı kʊ nırɛ, fʊ sɔ̃ɔn a jaa.

XII Yı 'yɛrɛ tı maala bɔ̃ɔn ıka Nãaŋmın na tɔɔr a yı 'yɛr nıtãa lɛ a nɛɛ 'lɔ na ma vɛ̃ ka nırɛ so a wʊ mãɛ na 'yɛr.

XIII Bojũu a 'yɛr tɔɔrfʊ daar, fʊ̃ʊ nyã na ba dɔ̃ɔ tara nɩbibaal jofʊ ɛ, Nãaŋmɩn kʊ̃ mɩ jo a fʊ nɩbibaal ɛ. Nɩbibaal jofʊ tʊ̃ɔn 'yɛr tɔɔrfʊ.

XIV Vɩla buor nɩ nyã n yɛɛr, ala ɩ nɩrɛ 'yɛr naa ɩka wʊ tara na sɔɔfʊ, tɩchɛ ba lɔ̃ɔn tʊ̃mɔ̃ ɛ, a sɔɔfʊ nyã na tʊ̃ɔ faa wʊ ɔ?

XV Ala ɩ yɛbɛ ɩn ãgãn kpãakpol tɩ ba tara bʊ̃diir ɛ,

XVI ka a yɩ ãsʊɔ 'yɛr kʊ wʊ, "Chiine nɩ nyã'maar, a ɩ vɩla kʊ fʊ ka fʊ nyɛ di tɩɩ," tɩchɛ na faa sʊ̃ʊ wʊ a ãgãn bʊ̃bʊɔrsɩ ɛ, bo vɩla lɛ a ɩ?

XVII A lɛ jũu, sɔɔfʊ ka tʊ̃mɔ̃ ba pʊɔ ɛ, wʊ ɩn bʊ̃kũu.

XVIII Tɩchɛ nɩrɛ ãsʊɔ na 'yɛr naa, "Fʊ̃ʊ tara na sɔɔfʊ ka maa mɩ tara a tʊ̃mɔ̃." Wiil ma a fʊ sɔɔfʊ ka tʊ̃mɔ̃ ba pʊɔ ɛ, tɩ n mɩ wiil fʊ a n sɔɔfʊ nɩ a tʊ̃mɔ̃.

XIX Fʊ sɔɔ naa ɩka Nãaŋmɩn bʊ̃'yen tɛɛ lɛ be be. A ɩn vɩla. A sɩdɛbɛ gba mɩ sɔɔn de a lɛ, tɩ na ba mɩ joro dãbãɛ.

XX Fʊ̃ʊ jɔl nyã, sɔɔfʊ tʊ̃mɔ̃ na ba pʊɔ ɛ, faa bɔ̃ɔ ka bʊ̃kũu lɛ ɛ?

XXI A ba ɩ a sɩ sãakpã Abraham wiil a sɔɔfʊ nɩ a tʊ̃mɔ̃, wʊn dɔ̃ɔ de a wʊ bie Isaakɩ ɩka wʊ lon bɔɔr ɛ? [1]

XXII Faa nyɛ a sɔɔfʊ nɩ a tʊ̃mɔ̃ na 'mataa ɛ, ka a wʊ sɔɔfʊ sɛɛ nɩ a lɛ wʊn tʊ̃.

XXIII Ka a lɛ na sɛb a Nãaŋmɩn gãn pɔ ɩ yelmãɛ ɩka, "Abraham sɔɔn de Nãaŋmɩn, ka a lɛ vɛ̃ ka wʊ ɩ nɩtor." *(A Pielfʊ Gãn 15:6)* Ka Nãaŋmɩn bʊɔl wʊ wʊ baraa.

XXIV Yaa nyɛ, nɩrɛ na ɩn nɩtor Nãaŋmɩn niem a lɛ wʊn tʊ̃, a ba ɩ a wʊ sɔɔfʊ tɛɛ ɛ.

XXV A lɛ nɩ wʊ ju lɛ ba dɔ̃ɔ kaa a sɛ̃sɛ̃ pɔɔ ban bʊɔlɔ Worahab ka wʊ ɩ nɩtor, wʊn dɔ̃ɔ de a tʊ̃tʊ̃nbɔ wiil ba sɔyuo ka ba lɩɛb kul. [2]

XXVI A lɛ a sɩɛ na ma wa yi a ãgãn pɔ ka wʊ ɩ bʊ̃kũu, lɛ mɩ lɛ a sɔɔfʊ ka tʊ̃mɔ̃ ba pʊɔ ɛ mɩ ɩ bʊ̃kũu.

III

I N yɛɛr, yɩ jaa yɩ ta bʊɔrɔ ɩka yɩ ɩ wiwiilbe ɛ, bojũu yɩ bɔ̃ɔn naa ɩka a sɩn bala na ɩ a wiwiilbe na nyɛn 'yɛr tɔɔrfʊ gar nɩrɛ jaa.

II Sɩ jaa ma maal 'mab. Ala ɩ nɩrɛ jaa ba 'yɛr 'mab ɛ, wʊ ɩn nɩtor na wʊ nyɔɔrɔ a wʊ mãɛ.

III Sɩ ma 'yɔ̃ɔn a kur a wiisɩ nɛɛr pɔ, ka a ma tu a sɩ nɛɛr, ka sɩ ma lɩɛb chiin jie jaa sɩn bʊɔrɔ.

IV Bɩɩ yɩ kaa a gbor bɛrɛ ala a man kpɛ̃ɛ pɔ a sɛsɛkpɛ̃ɛ na ma furo chiine, tɩchɛ a gbor mɔ̃nɔ̃ ma den a vuur mɔ̃ chiin jie jaa wʊn bʊɔrɔ.

V Lɛ mɩ lɛ a jãlbir na ɩ jaa pʊʊrbile a ãgãn pɔ tɩ ma fere. Wʊ kaara fɩka bũu bir na lo tuu kpɛ̃ɛ pɔ di wʊ jaa.

VI A jãlbir mɩ ɩn bũu na ɩ a wɛr dɛɛr na be a sɩ ãgãn pɔ na wʊ sɔ̃ɔ a ãgãn wʊ jaa bar, na wʊ chʊmɔ̃ a ãgãn nɩ a bũu dagel 'lɔ na ba kpĩine ɛ.

VII Nɩrɛ ma tʊ̃ɔn guol mɔdʊ̃ɔ jaa bʊrɔ, nɩ lubil jaa bʊrɔ, bʊ̃vuuraa jaa bʊrɔ, nɩ a man pɔ bonsɩ.

VIII Tɩchɛ nɩrɛ maa tʊ̃ɔ a wʊ jãlbir ɛ, wʊ ɩn bʊ̃bier na ba pɛ̃nɛ ɛ, na wʊ mɩ ɩ lɔɔ na kʊrɔ.

IX A jãlbir nyã lɛ sɩ ma de pɛɛn a sɩ Sãa na ɩ a sɩ Soro, na sɩ lɛ de ma pɔn 'yɔ̃ɔ a bala a Nãaŋmɩn na mɛ ka ba kaara a wʊ kaar.

X A nɛbʊ̃'yen 'lɔ pɔ lɛ a pɛɛfʊ nɩ pɔ'yɔ̃ɔfʊ ma yire. N yɛɛr a ba tor ɛ.

XI Kɔ̃vɩla nɩ kɔ̃dɛɛr na tʊ̃ɔ yire bul bʊ̃'yen pɔ bɩɩ?

XII N yɛɛr, kɔ̃kɔ̃ɔ na tʊ̃ɔ wɔ̃ dãbãɩnãa bɩɩ dãbãɩnãa na tʊ̃ɔ wɔ̃ kɔ̃kɔ̃ɔ ɔ? Lɛ mɩ lɛ, kɔ̃vɩla nɩ kɔ̃dɛɛr kʊ̃ tʊ̃ɔ 'mataar yire bul bʊ̃'yen pɔ ɛ.

XIII A yɩ ãsʊɔ tara na yɛ̃ nɩ bɔ̃ɔfʊ bɩɩ? Vɛ̃ ka a wiil a wʊ maalfʊ pɔ, nɩ lɛ wʊn siir a wʊ mãɛ maala nɩ yɛ̃.

XIV Tɩchɛ ala ɩ a yɩ nyãa pɔ, nyuur dɛɛr nɩ tuo, nɩ yobɔyele ben be, yɩ ta wile yɩ mãɛ ŋmara jirsɩ 'yɔ̃ɔnɔ̃ a yelmãɛ ɛ.

XV A yɛ̃ nyã bʊrɔ ba yi saaju wa ɛ, tɩchɛ wʊ ɩ naa a wɛr nyã yɛ̃ nɩsaal na tara ka wʊ yi a sɩdɛɛr sɛ̃.

XVI Bojũu jie 'lɔ nyuur, nɩ tuo, nɩ yobɔyele na be, be lɛ guor taa ba be ɛ, ka tʊ̃ dɛɛr jaa bʊrɔ be be.

XVII Tɩchɛ a yɛ̃ 'lɔ, na yi saaju ɩn chɛchɛ na wʊ tara nyã'maar nʊ̃fʊ, nɩ sʊ̃ʊfʊ, nɩ mãɛ siirfʊ, nɩ vɩla maalfʊ, na wʊ joro nɩbaal, na wʊ wɔ̃nɔ̃ bisʊ̃n, na waa ooro ɛ, bɩɩ tara nɛɛr ayi ɛ.

XVIII A bala na ba bʊɔrɔ jɛɛr ɛ, na bʊr nɩ nyã'maar, na ŋman yeltorsɩ.

IV

I Nyɩnɛ lɛ a jɛɛr nɩ nɛchɩrɛ yi be a yɩ chara pɔ? A ba ɩ a yi naa a vɔlaa 'lɔ na be a yɩ 'yɔ̃ɔ jɛɛr ɛ?

II Yɩ ma bʊɔrɔ na bon kɔ̃ɔ tɩ yɩ maa nyɛ ɛ, na yɩ ma kʊrɔ taa. Na yɩ ma tara nyuur nɩ bomo, tɩ na yɩ maa nyãa ɛ, na yɩ pãa tara jɛɛr nɩ nɛchɩrɛ, tɩ maa nyãa ɛ, bojũu yɩ maa sʊɔr Nãaŋmɩn ɛ.

III Yɩn wa sʊɔr a Nãaŋmɩn sɛ̃, yɩ maa nyɛ ɛ, bojũu yɩ sʊɔr naa nɩ pʊtɩdɛɛr na de maal a lɛ na pɛl a yɩ pʊɔ.

IV Yɩn sɛ̃sɛ̃ nɩbɛ ba nyã, yaa bɔ̃ɔ ɩka nɩrɛ nyã na ɩ a wɛr baraa 'laar Nãaŋmɩn ɛ?

---

1 **II:XXI 2:21 (**A Pielfʊ Gãn 22) 2 **II:XXV 2:25** A Worahab dɔ̃ɔ kpɩɛrɛ be a Jeriko tẽe pɔ, na wʊ dɔ̃ɔ sʊ̃ʊ a Nãaŋmɩn nɩbɛ. (Josua 2)

Nırɛ 'lɔ jaa na ŋmaa a wɛr nyã baraa ın Nãaŋmın dɔ̃ sʊɔ.

V Ta baala a Nãaŋmın gãn na 'yɛr ıka, yelmãɛ jaa lɛ a Nãaŋmın kaara a Sıɛ 'lɔ wʊn de 'yɔ̃ɔ sı.

VI Tıchɛ Nãaŋmın ma kʊ sı naa a wʊ wãɛfʊ, ala lɛ so a Nãaŋmın gãn na 'yɛr, "Nãaŋmın ma tɔr naa bala na bʊɔr yuor, tı na wʊ ma wãɛ a bala na siir ba mãɛ." *(Sʊkpar Gãn 3:34)*

VII A lɛ jũu, yı siir a yı mãɛ kʊ Nãaŋmın, na yı tɔɔ yı mãɛ yin a sıdɛɛr sʊɔ sɛ̃, wʊn bar yın tı jo.

VIII Yı tɔɔ gbʊr Nãaŋmın, wʊ mı na tɔɔn gbʊr yı. Yın yelbe-ırbɛ, yı pɛɛ a yı nuur na yı lıɛb a yı tıɛr, yın tıɛr ayi dẽme.

IX Yı waala, na yı tara pʊsɔ̃ɔ, na yı kõnõ. Yı vɛ̃ ka a yı laar lıɛb kõn, ka a yı pʊpɛl lıɛb pʊsɔ̃ɔ.

X Yı siir a yı mãɛ a sı Soro niem, wʊn 'mɔɔ yın ka yı do.

XI N yɛɛr, yı ta sɔ̃ɔnɔ̃ taa yoe ɛ. Nırɛ 'lɔ jaa na sɔ̃ɔnɔ̃ a wʊ tɔ sʊɔ yuor, wʊ tɔɔr a wʊ 'yɛr, wʊ tɔɔrɔ naa a nɛbinãa 'lɔ 'yɛr. Fõʊ wa tɔɔrɔ a nɛbinãa 'yɛr, faa turo a lɛ a nɛbinãa na 'yɛr ɛ, tı ı a wʊ 'yɛr tɔɔrɔ.

XII Nãaŋmın lɛ bin a wʊ nɛɛ kʊ sı, na wʊ ı a 'yɛr tɔɔrɔ, 'lɔ lɛ na tõɔ faa bıı sɔ̃ɔ bar. Tıchɛ fõʊ mı nı ana na fʊ tɔɔrɔ a fʊ tɔ sʊɔ 'yɛr?

XIII Yı chɛlɛ, a yın bala na ma 'yɛr ıka, "Dına bıı bio sın chen tẽkpɛ̃ɛ pɔ tı maal yuon, da bomo, da nyɛ libie."

XIV Yaa bɔ̃ɔ lɛn na ı bio ɛ, bo lɛ a yı nyɛvʊr? Wʊ kaara fıka ul na lo tı wɛl ajienaa.

XV Yı ta ma 'yɛr ıka, "Ala ı Nãaŋmın sɔɔ naa ka sı tara nyɛvʊr, sın maal nyã bıı anyãna."

XVI Tı lɛ an be nı nyã, yı bʊɔrɔ na yuor, na yı wile yı mãɛ, ka a mãɛ wiilfʊ nyã ı yelbier.

XVII Nırɛ jaa na pãa bɔ̃ɔ vıla tı ba maal ɛ, wʊ ın bier.

V

I Yı chɛlɛ, yın tara dẽme, yı kõnõ ŋmiere chɛlsı a yele 'lɔ na waara a yı ju.

II A yı nãbomo põɔ naa, ka yɛlɛ mʊʊ a yı fɔɔr.

III A yı sɛlma nı a libie lon sɔrɔ, ka a ba sɔrɔ lofʊ wiil ıka an di yın bũu kaar. A baarfʊ ta naa, tı yı chɛnɛ bin a nãbomo.

IV Yı nyɛ a bala yın de ka ba tõnɔ̃ a yı por pɔ, tı yı mɔ̃ɔ ba a yar ka ba kõnõ 'yɔ̃ɔnɔ̃ yı, ka a yı bɔ̃ŋmarba kõn ta a sı Soro na ı a Tɔ̃ɔfʊ Sʊɔ.

V Yı din nʊ̃ɔ ka a wɛr pɔ lɛ yın bʊɔrɔ. Yı guol naa yı mãɛ a lɛ kʊfʊ 'yɔ̃ɔ.

VI Yı ma 'yɔ̃ɔn a bala na tor 'yɛr, na yı kʊ ba, tı baa maal bon jaa ɛ.

VII A lɛ jũu, yɛɛr yı tara kãnyir tı tãn a sı Soro waa daar. Kaa nyɛ a lɛ a kʊɔraa na ma tara kãnyir chɛlɛ nı a bonsı wɔ̃fʊ daar, na wʊ tara kãnyir chɛlɛ a sadɔ̃ɔ nı a sabaaraa.

VIII Yın mı, yı tara kãnyir na yı ara kpɛ̃ɔ, bojũu a sı Soro waa gbʊr naa.

IX Yɛɛr yı ta hũhũnõ 'yɔ̃ɔnɔ̃ taa na yı taa nyɛ 'yɛr tɔɔrfʊ ɛ. A 'yɛr tɔɔrɔ ara naa a dɔ̃dɔr nɛɛ.

X Yɛɛr, yı kaa a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrbɛ bala na de a sı Soro yuor 'yɛr 'yɛr, dın dɔɔyɛ tı tara kãnyir.

XI Ala lɛ so ka sı bʊɔlɔ ba bɔɔsʊ̃n dẽme. Yı wõn a Job kãnyir wʊn tara na yı mı nyɛ a lɛ a sı Soro na maal kʊ wʊ a baaraa. A sı Soro ın nıbaal joro, na wʊ maala vıla.

XII N yɛɛr, ala na chɛ lɛ a anyã, yı taa pɔrɔ nı saaju ɛ, bıı a tẽe ɛ, bıı bon jaa ɛ, tı yı vɛ̃ ka yı ɔ̃ɔ, ı ɔ̃ɔ, ka yı kai, mı ı kai. Ka yı taa kpɛ 'yɛr pɔ ɛ.

XIII Wõm pɔɔn a yı ãsʊɔ bıı? Wʊ sʊɔr Nãaŋmın. Nõɔ kpɛ̃n a yı ãsʊɔ bıı? Wʊ yiele yiel dãna nı Nãaŋmın.

XIV A yı ãsʊɔ bıɛrɛ na bıı? Wʊ bʊɔl a pupuorbiir nıbɛrɛ ka ba wa jɛ wʊ kãa nı a sı Soro yuor, na ba sʊɔr Nãaŋmın kʊ wʊ.

XV A Nãaŋmın ban sʊɔr nı sɔɔfʊ na sa naa nınyınɛ baal, a sı Soro na nyɔɔ wʊ naa ka wʊ ir. Ala ı wʊ mı maal dɛɛr, Nãaŋmın na vɛ̃n kʊ wʊ.

XVI A lɛ jũu, yı 'yɛrɛ a yı maal dɛbɛ kʊrɔ taa, na yı sʊɔrɔ Nãaŋmın 'yɔ̃ɔnɔ̃ taa, ka wʊ sãana yı. Nıtor Nãaŋmın sʊɔrfʊ tara na kpɛ̃ɔ na maal bon.

XVII Elaija ın nırɛ a sı kaar, wʊ sʊɔr Nãaŋmın nıbijıɛ ıka saa wʊ ta wa ɛ, ka war ŋmaa yuomo ata nı ŋmaa.

XVIII Wʊ lɛ sʊɔr Nãaŋmın go ka a saa wa, ka a bonsı bul a tẽe naa wɔ̃.

XIX N yɛɛr, ala ı a yı ãsʊɔ 'mab naa a yelmãɛ sɔr pɔ, ka a yı ãsʊɔ lıɛb wʊ waan,

XX yı bɔ̃ɔn a anyã ıka, nırɛ 'lɔ jaa na lıɛb yelbe-ırɛ yin a wʊ yelbier pɔ, wʊ faa wʊn yin kũu pɔ, na wʊ mı pɔɔ yelbebe yɔɔ jaa.

A PITA GÃN NA DE NIE

I Maa Pita na ɪ a Yesu Kɪrɪsɪto nɪtõnãa lɛ sɛɛrɛ a gãn nyã kʊrɔ a yɪn a Nãaŋmɪn na chɛl ir a yɪ ɪ sãanba yɛ̃yɛl ka a wɛr pɔ, na yɪ be a Pontus, nɪ Galatiya, nɪ Kapadosiya, nɪ Asɪya, nɪ a Bitiniya.

II A Sãa Nãaŋmɪn den nie bɔ̃ɔ yɪ, ka a wʊ Sɪɛ oo yɪ, a yɪ ɪ chɛchɛ, yɪn wõnõ a Yesu Kɪrɪsɪto toor jũu, ka wʊ mɪr yɪ a wʊ jãɪ. Wãɛfʊ nɪ nyã'maar na dɔɔlɔ yɪn taa.

III Pɛɛfʊ wʊ ta a Nãaŋmɪn na ɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto Sãa! A wʊ nɪbaal bɛrma naa, ka wʊ dɔɔ sɪ dɔɔ paalaa, na wʊ kʊ sɪ tɪɛrtɔ vʊr tu a Yesu Kɪrɪsɪto wʊn sãɪ a kũu pɔ,

IV nɪ a nãbomo ala wʊn bin gun sɪ be a saaju, a ba wɛrɛ ɛ, a ba sɔ̃ɔnɔ̃ ɛ, bɪɪ jʊɔlɔ ɛ.

V A tu naa yɪ sɔɔfʊ pɔ, ka a Nãaŋmɪn Kpɛ̃ɔ ger pɔɔ yɪ, tɪ tãn a bɪbir baaraa 'lɔ a faafʊ 'lɔ na chɔɔr baar na wa nyɪr.

VI A anyãna pɔ lɛ yɪ chɪlɛ yɔɔ jaa, an sɔɔ ɪ ɪka yɪn din dɔɔyɛ bɛɛr kaa bʊrɔ bʊrɔ pɔ.

VII A anyãna wa naa ka a yɪ sɔɔfʊ na kpɛ̃mɛ gar a sɛlma na ɪ bõsɔ̃ɔnãa ban ma dʊʊl bũu pɔ ir a dɛɛr bar. A yɪ sɔɔfʊ na lɪɛb ɪ pɛɛfʊ, nɪ tɪɪr, nɪ 'yɔ̃ɔfʊ a sɔ̃ɔ 'lɔ a Yesu Kɪrɪsɪto na wa nyɪr.

VIII Yɪ gba na ba nyɛ wʊ ɛ, tɪ na yɪ nõ wʊ. Yaa gba nyɛ wʊ a pɔ̃pãanyã ɛ, tɪ sɔɔ wʊ, na yɪ sɛɛn a pʊpɛl tɪɪr 'lɔ nɪrɛ na kɔ̃ tɔ̃ɔ man ɛ.

IX Bojũu yɪ nyɛrɛ naa a yɪ sɔɔfʊ bon na ɪ a yɪ sɪɪr faafʊ.

X A faafʊ nyã 'yɛr lɛ a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ dɔ̃ɔ 'yɛr a wãɛfʊ nyã na wa a yɪ sɛ̃. Ba vɪɛr naa a faafʊ nyã na ba chɛ̃pɛ̃ wʊ jaa nɛ nɛ.

XI Ba mɔ̃ɔn nɪbir ɪka ba bɔ̃ɔ a sɔ̃ɔ nɪ a yelsɪ ala a Kɪrɪsɪto Sɪɛ na be a ba sɛ̃ na wile ba, a lɛ wʊn 'yɛr a dɔɔyɛ a Kɪrɪsɪto na di nɪ a tɪɪr ala na turo.

XII Nãaŋmɪn wiil naa a wʊ 'yɛ'yɛrbɛ banyãna ɪka a ba ɪ ba mãɛ 'yɔ̃ɔ lɛ ba tõnõ a lɛ ɛ, tɪ chɛ yɪn 'yɔ̃ɔ lɛ. A lɛ ban 'yɛr a nyãna yɪn ben wõnõ a pɔ̃pãanyã a bala na mʊɔlɔ a 'yɛr nɔ̃ɔ tu a Nãaŋmɪn Sɪɛ wʊn tõ a wʊ yi a saaju. A malakasɪ mɪ gba ta bʊɔrɔ naa ɪka ba muul kaa a anyãna.

XIII A lɛ jũu, yɪ chɔɔr a yɪ tɪɛr gun tõmɔ̃, na yɪ nyɔɔrɔ yɪ mãɛ. Yɪ de a yɪ tɪɛrtɔ 'yɔ̃ɔ a wãɛfʊ 'lɔ a Yesu Kɪrɪsɪto na kʊ yɪ a wʊ waa daar.

XIV Yɪn wõnõ a Nãaŋmɪn toor jũu, yɪ taa lɛ maala a kõro mamaalbie ɛ, a lɛ yɪn ba dɔ̃ɔ bɔ̃ɔ ɛ.

XV Tɪchɛ nɪtãa lɛ a 'lɔ na bʊɔl yɪ na ɪ chɛchɛ, yɪ mɪ ɪ chɛchɛ a yɪ yelmaalsɪ a jaa pɔ.

XVI Bojũu a sɛb ɪka, "Yɪ ɪ chɛchɛ, bojũu n ɪn chɛchɛ." *(Mosesɪ Gãma Na Tu Ata 19:2)*

XVII Yɪn ma bʊɔlɔ wʊ a yɪ Sãa, 'lɔ lɛ na tɔɔr nɪrɛ jaa 'yɛr, na waa turo ɛ, yɪ kpɪɛrɛ a yɪ kpɛfʊ nɪtãa sãanba, na yɪ joro wʊ dãbãɛ.

XVIII Bojũu yɪ bɔ̃ɔn naa ɪka a ba ɪ bõsɔ̃ɔnãa fɪka libir, bɪɪ sɛlma lɛ Nãaŋmɪn de yab den yɪ yin a yɪ sãakpãmɪne yelpɔrsɪ ala na lũ yɪ pɔ ɛ,

XIX tɪchɛ a ɪ naa a Kɪrɪsɪto jãɪ vɪla ala na ɪ a pɛraabile na ba tara chɛfʊ ɛ, bɪɪ jãnɛ jaa ɛ.

XX Nãaŋmɪn ir wʊ naa tɪ wa bɪɛr maal a wɛr, tɪchɛ wʊ vɛ̃n ka wʊ nyɪr a sɔ̃ɔ baaraa a yɪ jũu.

XXI A wʊ jũu lɛ yɪ sɔɔ de a Nãaŋmɪn na ir wʊ a kũu pɔ na wʊ kʊ wʊ tɪɪr, ka a yɪ sɔɔfʊ nɪ a yɪ tɪɛrtɔ na be a Nãaŋmɪn 'yɔ̃ɔ.

XXII Pɔ̃pãanyã yɪn chɔɔr a yɪ mãɛ yɪn turo a yelmãɛ jũu, yɪ nõnɔ̃ naa a yɛɛr sɪrɛ jaa. Yɪ nõnɔ̃ taa nɪ a yɪ nyãa wʊ jaa.

XXIII Bojũu yɪ nyɛn dɔɔ paalaa 'lɔ na ba ɪ bökpiraa ɛ, tɪchɛ wʊn ben be, na ba tu a Nãaŋmɪn 'yɛr na ɪ vʊr, na be be bɪbir jaa.

XXIV Bojũu, "Nɪsaal kaara naa fɪka mʊɔr, ka a ba tɪɪr wʊ jaa kaara fɪka a mɔpuul. A mʊɔr wa jʊɔl, a puul mɪ ma suor naa.

XXV Tɪchɛ a sɪ Soro 'yɛr 'lɔ ben be bɪbir jaa." *(Isaiya 40:6-8)* A 'yɛr nyãna lɛ ba mʊɔl kʊ yɪ.

II

I A lɛ jũu, yɪ ir yɪ mãɛ yin a yosɔ̃ɔ 'yɛr, bɛlfʊ, nɛɛr ayi tarfʊ, nyuur, nɪ kporfʊ jaa bʊrɔ pɔ.

II Yɪ kaara fɪka bipɪlɛ, na yɪ bʊɔrɔ a Nãaŋmɪn 'yɛr ka ɪ yɪ vɔlaa a bɪr kaar, a yɪn tõɔ nõɔ a yɪ faafʊ pɔ,

III bojũu an ɪ yɪ lɛm kaa lɛ a sɪ Soro na nõmɔ̃.

IV An ɪ yɪ wa naa a wʊ sɛ̃ na ɪ a Kʊsɪr vʊr a nɪsaal na tɔr bar, tɪchɛ ka a Nãaŋmɪn ir wʊ a wʊ ɪ bõsõ,

V yɪn mɪ na ɪ fɪka a kʊsɪvʊɛ a ba mɛn yɪ, nɪ a Nãaŋmɪn yir ka yɪ ɪ a wʊ bɔɔrlo chɛchɛsɪ, na yɪ loro a wʊ bɔɔr wʊn sɔɔ tu a Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ.

VI A sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ ɪka, "Nyɛ, n bin a kʊsɪr be a Jiyon tẽe pɔ, a kʊsɪr vɪla 'lɔ ɪn kaa ir ka wʊ ɪ a kʊsɪr ju, ka nɪrɛ 'lɔ jaa na sɔɔ de wʊ, vã kõ di wʊ ɛ." *(Isaiya 28:16)*

VII Pɔ̃pãanyã a yɪn bala na sɔɔ de wʊ, wʊ ɪn kʊsɪr sõ. Tɪchɛ a bala na ba sɔɔ de wʊ ɛ, "A kʊsɪr 'lɔ a mɪmɪɛrbɛ na tɔr bar, 'lɔ lɛ ɪ a kʊsɪr ju," *(Yiel Gãn 118:22)*

VIII na, "Wʊ ɪ a kʊsɪr 'lɔ a nɪbɛ na ŋmiere a gbɛɛ, na wʊ ɪ a pie 'lɔ ban bãra loro." *(Isaiya 8:14)* Ba ŋmiere naa ba gbɛɛ bojũu ba tɔr naa a 'yɛr 'lɔ 'yɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn na dɔ̃ɔ bin ba.

IX Tɪchɛ yɪn 'lɔ, Nãaŋmɪn lɛ ir yɪ a yɪ ɪ a wʊ bɔɔrlo nãmɪne, na yɪ ɪ nɪchɛchɛsɪ, na

yı ı a Nãaŋmın sofʊ, ka yı na pɛɛrɛ wʊ, an ı 'lɔ lɛ bʊɔl yı yin a libe pɔ waan a wʊ chãa herete pɔ.

X Yaa dɔ̃ɔ ı a wʊ nıbɛ ɛ, tıchɛ põpãanyã yı ı naa a Nãaŋmın nıbɛ. Yaa dɔ̃ɔ tara a Nãaŋmın nıbaal ɛ, tıchɛ põpãanyã yı tara wʊ naa.

XI N barmıne, n sʊɔrɔ yı naa nıtãa nıyʊɔrsı nı sãanba ka a wɛr pɔ ıka, yı ir yı mãɛ yin a ãgãn vɔlaa na ma jɛɛrɛ nı a yı sıır.

XII Yı kpıɛrɛ vıla a bala na ba puoro sɛ̃, ban sɔɔ gba kpɛrɛ yı ıka dɛɛr lɛ yı maala, bala wa nyɛ a yı vıla maalfʊ ban 'yɔ̃ɔn Nãaŋmın tıır a wʊ waa bıbir.

XIII A sı Soro jũu, yı siir yı mãɛ kʊ a tɔ̃ɔfʊ dẽme, ala sɔɔ ı a nãkpɛ̃ɛ 'lɔ lɛ,

XIV bıı a nãbil bala wʊn ir bin a tẽn tẽn ka ba kpãana a bala na maala dɛɛr tı pɛɛrɛ a bala mı na maala a lɛ na tor.

XV Bojũu Nãaŋmın bɔfʊ lɛ ıka yın maala vıla na yı pɔɔ a ba bɔ̃ɔ dẽme na ı a jɔlɔ nɛɛr.

XVI Yı kpıɛrɛ nıtãa sumıne, tıchɛ yı taa de a mãɛ sofʊ nyã pɔɔn yelbier ɛ, tı yı kpıɛrɛ fıka Nãaŋmın gbãgbaar.

XVII Yı 'yɔ̃ɔnɔ̃ nırɛ jaa na yı nɔ̃ a yı taa Yesu turbo, na yı joro Nãaŋmın dãbãɛ, tı 'yɔ̃ɔnɔ̃ a nãa.

XVIII Gbãgbaar, yı siir yı mãɛ kʊ a yı tõnbɔ nı 'yɔ̃ɔfʊ, a ta ı a bala na bal nıbir maala yı vıla tɛɛ ɛ, tıchɛ a bala mı na kpɛ̃mɛ a nıbir.

XIX Bojũu a Nãaŋmın na maal vıla kʊ nırɛ 'lɔ na tara tıɛr vıla, na wʊ di dɔɔyɛ na ba tara sɔr ɛ, bojũu wʊ tara na Nãaŋmın tıɛr.

XX Tıchɛ bo lɛ na ı a yı tɔ̃nɔ̃, ala ı ba ŋme yı naa yın tɔ̃ dɛɛr jũu? Tıchɛ ala ı yı din dɔɔyɛ yın maal vıla jũu, an ın tɔ̃nɔ̃ kʊ yı Nãaŋmın niem.

XXI A anyãna jũu lɛ a Nãaŋmın bʊɔl yı, bojũu Kırısıto mı dɔ̃ɔ di dɔɔyɛ, na wʊ maal wiil yı ıka yı turo a wʊ pala.

XXII "Ka waa dɔ̃ɔ maal dɛɛr jaa ɛ, bıı ka bɛlfʊ yi a wʊ nɛɛ pɔ ɛ." *(Isaiya 53:9)*

XXIII A lɛ ban dɔ̃ɔ tʊrɔ wʊ, waa mı tʊ yaa a sãn ɛ. A dɔɔyɛ na pɔɔ wʊ, waa jo dãbãɛ ɛ. Tıchɛ wʊ den a wʊ mãɛ kʊ a Nãaŋmın na tɔɔrɔ a 'yɛr jaa dẽ dẽ.

XXIV A wʊ mãɛ lɛ tuo a sı yeldɛbɛ a wʊ ãgãn pɔ a daa ju, ka sı mı na kpi kʊ yelbier tı be be kʊ yeltorsı. A wʊ fɛlɛ ala jũu lɛ sãa sı.

XXV Na yı kaara fıka piir na dɔ̃ɔ bɔrɔ, tıchɛ põpãanyã yı lıɛb wa a pɛchinɛ na kaara a yı sıır sɛ̃.

III

I Pɔbɔ, a lɛ nı wʊ ju mı lɛ, yı sıır yı mãɛ kʊ a yı sırbɛ. Bamıne baa sɔɔ puor ɛ, tıchɛ a yı befʊ na tɔ̃ɔn lıɛb a ba tıɛr a ba puoro,

II bala wa nyɛ a lɛ a yı maalfʊ na ı vıla, nı lɛ yın 'yɔ̃ɔnɔ̃ a yı mãɛ.

III Yı ta vɛ̃ ka a yı vıla ı a yõo pãɛfʊ tɛɛ ɛ, nıtãa a ju wobfʊ, sɛlma bɔ̃jɔrsı yarfʊ, nı a fɔnıbikpãɛn sɛfʊ ɛ.

IV Tıchɛ yı vɛ̃ ka a yı pãɛfʊ be pʊɔm na ba jʊɔlɔ ɛ, na ı vıla, hɛ lɛ lɛ lɛ, nı jomm, ala lɛ ı vıla a Nãaŋmın niem.

V Bojũu nıtɔ̃nɔ̃ lɛ a mama pɔɔsʊ̃n bala na tara a Nãaŋmın tıɛr ma maal a ba mãɛ vıla. Na ba sɔɔ turo, na ba sıır ba mãɛ kʊ a ba sırbɛ.

VI Lɛ mı lɛ a Saara na dɔ̃ɔ wõnõ a Abraham toor na wʊ ma bʊɔlɔ wʊ a wʊ soro. Yın lɛ ı a wʊ bibiir, ala ı yı maala na a lɛ na vıɛlɛ na yı kɔ̃ joro dãbãɛ ɛ.

VII Sırbɛ a lɛ nı wʊ ju mı lɛ, yı tıɛrɛ a yı pɔbɔ yın lɔ̃ɔ kpıɛrɛ nı. Yı kaara ba nı 'yɔ̃ɔfʊ, bojũu baa tara kpãɛn jã yı ɛ, tı na ba pʊɔ yı a Nãaŋmın wãɛfʊ kʊfʊ 'lɔ na ı nyɛvʊr, ka bon jaa taa var a yı Nãaŋmın sʊɔrfʊ ɛ.

VIII A 'yɛr baaraa lɛ a anyã, yı jaa yı tara tıɛr bʊ̃'yen, na yı kaara taa nıbaal, na yı nʊ̃ taa maala vıla kʊrɔ taa nı mãɛ siirfʊ.

IX Yı ta de yelbier yãan yelbier sãn ɛ, bıı tʊbir yãan tʊbir sãn ɛ, tıchɛ yı 'yɛr nɛvıla 'yɔ̃ɔ ba, bojũu a anyã 'yɔ̃ɔ lɛ a Nãaŋmın bʊɔl yı ıka yın nyɛn sʊ̃ʊfʊ.

X Bojũu, "Ala ı nırɛ nʊ̃n nyɛvʊr na wʊ bʊɔrɔ bıbivıɛlsı wʊ ir wʊ nɛɛ yin 'yɛrdɛɛr nı bɛlfʊ pɔ.

XI Wʊ lıɛb puor 'yɔ̃ɔ yelbier tı maala vıla, na wʊ bʊɔrɔ nyã'maar joro turo a wʊ puor.

XII Bojũu a sı Soro kaara naa a bala na tor, na wʊ wõnõ a ba sʊɔrfʊ. Tıchɛ a sı Soro pʊɔ ma sɔ̃ɔ naa nı a bala na ma maala yelbier." *(Yiel Gãn 34:12-16)*

XIII An lɛ na ge yı ala ı yı mʊ̃ɔ nıbir maala vıla?

XIV Tıchɛ ala ı yı gba din dɔɔyɛ yın maala vıla jũu, Nãaŋmın na sʊ̃ʊ yı naa. "Yı ta joro dãbãɛ nı a ba vuurfʊ ɛ. Yı taa joro dãbãɛ ɛ," *(Isaiya 8:12)*

XV Tıchɛ a yı nyãn pɔ, yı 'yɔ̃ɔnɔ̃ a Kırısıto na ı a yı Soro. Na yı ma chɔɔr sɔ̃ɔ jaa ala ı nırɛ wa sʊɔr yı naa a tıɛrtɔ 'lɔ yın tara, tıchɛ yı ma man naa jomm nı 'yɔ̃ɔfʊ,

XVI na yı vɛ̃ ka a yı tıɛr chaar, ka a bala na sɔ̃ɔnɔ̃ a yı yuor yın turo a Kırısıto jũu, ka vã na kpɛ ba, nı a ba yosɔ̃ɔ 'yɛr.

XVII An ın vıla ala ı Nãaŋmın bɔfʊ lɛ, yın di dɔɔyɛ vıla maalfʊ jũu, gar yın na di dɔɔyɛ dɛɛr maalfʊ jũu.

XVIII Bojũu Kırısıto kpi naa a yı yelbier jũu gbɛbʊ̃'yen tɛɛ, a 'lɔ na tor kʊ a bala na ba tor ɛ, ıka wʊ waan yı Nãaŋmın sɛ̃. Ba kʊ naa a wʊ ãgãn, tıchɛ ka a Nãaŋmın Sıɛ sãı wʊ a kũu pɔ,

XIX a Sıɛ nyã lɛ a Kırısıto chiin a kpĩi tẽe na wʊ tı mʊɔl kʊ a kpĩisı bala na be a pɔɔfʊ die pɔ.
XX A banyãna lɛ tɔr a Nãaŋmın nɛɛ, tıchɛ ka wʊ di kãnyir ka a Nowa wa maal a daka bulomtum baar. A nıbɛ bãlãa na ı aniin tɛɛ wa nyɛn faafʊ a kõ̃ɔ pɔ.
XXI A kõ̃ɔ nyã nyɛtãan fıka a Nãaŋmın kõ̃ɔ sofʊ na faa yı mı a põpãanyã, a ba ı ãgãn dɛɛr pɛɛ barfʊ lɛ ɛ, tıchɛ a nɛɛ yın tır kʊ Nãaŋmın nı pʊtıvıla. Yı nyɛn faafʊ tu a Kırısıto kũu irfʊ pɔ.
XXII 'Lɔ lɛ do a saaju tı jãnɛ, a Nãaŋmın nũsõ̃ɔ jie ka a malakası, nı a tõ̃ɔfʊ dẽme, nı a kpãɛn dẽme ba jaa turo a wʊ nɛɛ.

IV

I A lɛ jũu, a Kırısıto na di dɔɔyɛ a wʊ ãgãn pɔ, yı mı su a tãjɛbonsı ala gun a tıɛr 'lõ̃nõ̃, bojũu a 'lɔ na di dɔɔyɛ a wʊ ãgãn pɔ ba lɛ pʊɔ yelbier pɔ ɛ.
II Ala lɛ so, wʊ ta lɛ kpıɛrɛ a wɛr pɔ nı a ãgãn vɔlaa ɛ, tıchɛ wʊ kpıɛrɛ a lɛ a Nãaŋmın na bʊɔrɔ.
III Bojũu a kõro jaa, yı mı sõ̃ɔn sõ̃ɔ na yı maala a lɛ a bala na ba puoro ɛ, na maala, na baa tʊɔrɔ a ba mãɛ nyɔɔrɔ ɛ. Ka a ãgãn vɔlaa, nı dãburo, nı a pepe dib, na yı pʊɔ a dãnyurbo gbul pɔ, na yı maala tıbɛ na sõ̃ɔnõ̃ a Nãaŋmın nɛɛ.
IV Ban tıɛr naa ıka yelsãan lɛ, yın ba lɛ pʊɔ ba a befʊ 'lõ̃nõ̃ pɔ ɛ, ka ba pãa piel tʊrɔ yı.
V Tıchɛ ban man a ba nɛɛ 'yɛr kʊ a Nãaŋmın na wa tɔɔr a vʊɛ nı a kpĩisı 'yɛr.
VI A anyãna jũu lɛ so ka ba gba mı mʊɔl a 'yɛr nõ̃ɔ kʊ a kpĩisı, ıka ban tɔɔr a ba 'yɛr nıtãa lɛ ban na tɔɔr nırɛ jaa 'yɛr, tıchɛ ka ba kpıɛrɛ a sıır pɔ Nãaŋmın kaar.
VII A bonsı a jaa baarfʊ tara naa, a lɛ jũu yı mõ̃ɔ nıbir na yı kpãa a yı mãɛ tõ̃ɔ sʊɔrɔ Nãaŋmın.
VIII A ala na gar a jaa lɛ a anyã, yı chɛnɛ vẽ ka a nõfʊ be a yı pɔ, bojũu nõfʊ ma pɔɔn yeldɛbɛ yɔɔ.
IX Yı ma diere taa a yı yie tı ta ma ırɛ gbʊrõ̃ gbʊrõ̃ ɛ.
X Ɩsʊɔ jaa wʊ de a Nãaŋmın kʊfʊ wʊn nyɛ tõ̃nõ̃ kʊrɔ nı a wʊ taaba nı yelmãɛ nı a Nãaŋmın wãɛfʊ a jaa.
XI Ala ı nırɛ jaa 'yɛrɛ na, wʊ 'yɛrɛ a Nãaŋmın 'yɛrbie ala. Ala ı wʊ ın tõ̃tõ̃nõ̃, wʊ tõ̃nõ̃ nı a kpẽ̃ɔ 'lɔ a Nãaŋmın na kʊ wʊ, ka a yele a jaa pɔ, ka Nãaŋmın nyɛ tır tu a Yesu Kırısıto pɔ. 'Lɔ lɛ so a tıır nı kpẽ̃ɔ bıbir bıbir jaa. A ı a lɛ.
XII N yɛɛr nõ̃nõ̃nbɔ, yı ta vẽ ka nɛɛ 'maa yı nı a bɛɛr kaa tuo na vulo yı fıka yelsãan kõ̃ɔ lɛ ırɛ yı ɛ.
XIII Tıchɛ yı chılɛ an ı yı pʊɔ naa a Kırısıto dɔɔyɛ difʊ pɔ, ka nõ̃ɔ na kpɛ yı a wʊ tıır wa nyır.
XIV Ala ı ba tʊ yı naa yın bʊɔlɔ a Kırısıto yuor jũu, Nãaŋmın na sõ̃ʊ yı naa, bojũu Nãaŋmın Sıɛ ben a yı 'yõ̃ɔ.
XV Ala ı yı din dɔɔyɛ, a ta ı fıka nıkʊrɔ, bıı nãnyie, bıı nıdɛɛr, bıı tɔ'yõ̃ɔnbɔ lɛ yı ı ɛ.
XVI Tıchɛ ala ı a yı ãsʊɔ jaa wa dire na dɔɔyɛ wʊn turo Kırısıto jũu, wʊ ta vẽ ka vã kpɛ wʊ ɛ, tıchɛ wʊ pɛɛrɛ Nãaŋmın a yuor nyã wʊn di jũu.
XVII Bojũu a 'yɛr tɔɔrfʊ sõ̃ɔ ta naa, ka Nãaŋmın na piel tɔɔrɔ a wʊ nıbɛ 'yɛr. Ala ı sın lɛ wʊn piel, ŋmınɛ lɛ an kaara kʊ a bala na tɔr a Nãaŋmın 'yɛr nõ̃ɔ?
XVIII A sɛb ıka, "Ala ı an ın kpẽ̃ɔ kʊ a nıtor, ŋmınɛ lɛ an kaara kʊ a bala na ba puor ɛ, nı a yelbe-ırbɛ?" *(Sʊkpar Gãn 11:31)*
XIX A lɛ jũu, vẽ a bala na dire a dɔɔyɛ a Nãaŋmın bɔfʊ jũu, de ba mãɛ kʊ a Nãaŋmın yelmãɛ sʊɔ na mɛ ba, tı mõ̃ɔ nıbir maala vıla.

V

I A maa na ı a nıdiere naa nyɛ a Kırısıto dɔɔyɛ nı nıbir, naa mı ı nırɛ nyã na pʊɔ a tıır 'lɔ na wa nyır, n 'yõ̃ɔnõ̃ na a nıdierbe na be be a yı pɔ ãkpãɛn,
II ıka ba kaara a Nãaŋmın piir a wʊn de 'yõ̃ɔ a yı nuur pɔ, na yı tõ̃nõ̃ kaara nı ba, a ta ı fırfʊ ɛ, tıchɛ a ı yı bɔfʊ, bojũu lɛ lɛ a Nãaŋmın bʊɔrɔ. A ta ı libie 'yõ̃ɔ ɛ, tıchɛ ka a nõmõ̃ yı a tõ̃fʊ.
III Yı ta pirpire a bala yın kaar ɛ, tıchɛ yı ı jãnɛ kʊ a piir.
IV A pɛchiin gbɔɔraa wa wa, yın nyɛn a sãyar na ı a tıır na ba jʊɔl ɛ.
V Lɛ nı wʊ ju mı lɛ a yın bala na ı a pɔlbil, yı siir yı mãɛ kʊ a yı nıdierbe. Yı jaa jaa yı ma siir yı mãɛ na yı ma tõnõ̃ kʊrɔ taa, bojũu a sɛb ıka, "Nãaŋmın 'laar a bala na 'mɔɔrɔ a ba mãɛ, tı ma sõnõ̃ a bala na ma siir ba mãɛ." *(Sʊkpar Gãn 3:34)*
VI A lɛ jũu, yı siir yı mãɛ a Nãaŋmın kpẽ̃ɔ sʊɔ nuur pɔ, ka wʊ 'mɔɔ yı a yı do a sõ̃ɔ 'lɔ wʊn bʊɔrɔ.
VII Yı de a yı yelwõnsı a jaa kʊ wʊ, bojũu 'lɔ lɛ 'yõ̃ɔnõ̃ a yı tɔɔ.
VIII Yı gu yı mãɛ na yı 'yõ̃ɔnõ̃ jũmõ̃, a yı dõ̃sʊɔ tıı kaara naa jukpẽ̃ɛ kaar, na uoro yʊɔrɔ na wʊ pãa kaara bʊɔrɔ nırɛ ıka wʊ nyɔɔ 'wɔb.
IX Yı var wʊ sɔr, na yı ba gbɛr ara a yı sɔɔfʊ pɔ, bojũu yı bõ̃ɔn naa ıka a yı taaba na be a wɛr wʊ jaa, mı dire na a dɔɔyɛ nyãna tɔ yın dire.
X Yın wa di a dɔɔyɛ nyãna bãlãa a Nãaŋmın na ı a wãɛfʊ sʊɔ a 'lɔ na bʊɔl yı 'yõ̃ɔ a tıır nyã na ba tara baarfʊ pɔ a Kırısıto 'yõ̃ɔ, wʊ mãɛ na maal yı naa na

wʊ 'yɔ̃ɔ yɪ ãkpɛ̃ɔ tɪ na wʊ vɛ̃ a yɪ ara kpɛ̃ɔ kɔ̃ dãm ɛ.

XI 'Lɔ lɛ so a kpɛ̃ɔ bɪbir nɪ bɪbir jaa. A ɪ a lɛ.

XII Silasɪ na ɪ a yɛbɛ yelmãɛ sʊɔ lɛ sɔ̃ʊ ma ka n sɛb a gãn bile nyãna, naa 'yɔ̃ɔn yɪ ãkpãɛn din dãasɪɛ ɪka anyãna lɛ ɪ a Nãaŋmɪn sɪrɛ wãɛfʊ. Yɪ ara kpɛ̃ɔ.

XIII A yɪ taaba pupuorbiir na be a Babilon Nãaŋmɪn na 'mataa ir yɪ, puor yɪ naa, ka a n bidaba Maakɪ mɪ puoro yɪ.

XIV Yɪ puor puor taa nɪ nɔ̃fʊ. Nyã'maar wʊ be a yɪn bala na be a Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ.

A PITA GÃN NA TU AYI

I Maa Simon Pita na ɪ a Yesu Kɪrɪsɪto gbãgbaa nɪ a wʊ nɪtʊ̃nãa lɛ sɛɛrɛ a gãn nyã kʊrɔ a yɪn na tu a sɪ Nãaŋmɪn yeltorsɪ pɔ, nɪ a sɪ Fafaara Yesu Kɪrɪsɪto na yɪ nyɛ a sɔɔfʊ 'lɔ na kpɛ̃mɛ a sɪ kaar.

II Wãɛfʊ nɪ nyã'maar a dɔɔlɔ yɪ taa tu a bɔ̃ɔfʊ yɪn bɔ̃ɔ Nãaŋmɪn nɪ a sɪ Soro Yesu.

III A Wʊ kpɛ̃ɔ lɛ wʊ kʊn sɪ bʊn jaa sɪn bʊɔrɔ a nyɛvʊr nyã jũu nɪ Nãaŋmɪn puor vɪla tu a sɪ bɔ̃ɔfʊ sɪn bɔ̃ɔ a 'lɔ na bʊɔl sɪ, nɪ a wʊ mãɛ tɪɪr nɪ a wʊ maal vɪla.

IV Tu anyãna pɔ lɛ wʊ kʊn sɪ a bʊn na bɛrma nɪ a bʊ̃sʊ̃n wʊn tɪr a nɛɛ ɪka, a tu a pɔ, ka yɪn pʊɔ a befʊ 'lɔ na ba sɔ̃ɔnɔ̃ ɛ, na yɪ jo yi a wɛr nyã a yelbier vɔlaa na sɔ̃ɔ.

V A anyãna jũu, yɪ mɔ̃ na yɪ de vɪla maalfʊ pʊɔ a yɪ sɔɔfʊ pɔ, na yɪ de bɔ̃ɔfʊ mɪ pʊɔ a vɪla maalfʊ pɔ,

VI ka a mãɛ nyɔɔfʊ mɪ pʊɔ a vɪla maalfʊ pɔ, ka a nɪbɪr mʊɔfʊ pʊɔ a mãɛ nyɔɔfʊ pɔ, ka a Nãaŋmɪn puor vɪla pʊɔ a nɪbɪr mʊɔfʊ pɔ,

VII ka a yɛɛr maal vɪla pʊɔ a Nãaŋmɪn puor vɪla pɔ, na yɪ de nʊ̃fʊ pʊɔ a yɛɛr maal vɪla pɔ.

VIII Bojũu ala ɪ yɪ tara naa anyãna a jaa ka a pʊɔrɔ 'yɔ̃ɔnɔ̃, an sʊ̃ʊ yɪ naa ka yɪ kʊ̃ tara yãan na yaa tʊ̃ɔnɔ̃ wɔ̃nɔ̃ wɔ̃mɔ̃ a bɔ̃ɔfʊ yɪn bɔ̃ɔ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto ɛ.

IX Tɪchɛ ala ɪ nɪrɛ baa tara a anyãna ɛ, waa nyɛrɛ ɛ, na wʊ ɪ jɔ̃ɔ, na wʊ ĩin ɪka Nãaŋmɪn pɛɛn a wʊ kõro jaa yeldɛbɛ bar.

X A lɛ jũu n yɛɛr, yɪ ba gbɛr ka a yɪ bʊolfʊ nɪ a yɪ chɛl irfʊ ɪ yelmãɛ. Ala ɪ yɪn maala a anyãna, yaa be jaa na wa lo ɛ.

XI Ka a sɔr yuo kʊ yɪ a yɪ kpɛ a sɪ Soro nɪ a Fafaara Yesu Kɪrɪsɪto nãalʊ̃ʊ na ba tara baarfʊ pɔ.

XII A lɛ ɪn ma jɛɔ yɪ naa a yelsɪ anyãna, yɪ gba na bɔ̃ɔ yaa ka yɪ ba gbɛr ara a yelmãɛ yɪn tara pɔ.

XIII A tara na sɔr ka n jɛɔ a yɪ tɪɛr ɪn chɛnɛ vʊrɔ a ãgãn vaar pɔ,

XIV bojũu n bɔ̃ɔn naa ɪka a kʊ̃ lɛ kor ɛ tɪchɛ ka n kpi ɛ, nɪtãa lɛ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto na man kʊ ma.

XV In ɪ naa lɛ jaa ɪn na tʊ̃ɔ, maa wa sɔɔ kpi, tɪ ka yɪ ma chɛnɛ tʊ̃ɔ tɪɛrɛ a yelsɪ anyãna.

XVI A ba ɪ fuol nɪ yɛ̃ 'yɛr lɛ sɪ de 'yɛr kʊ yɪ a kpɛ̃ɔ nɪ a sɪ Soro Yesu Kɪrɪsɪto waa ɛ, tɪchɛ sɪn mãɛ lɛ nyɛ a wʊ kpɛ̃ɛ nɪ nɪbɪr.

XVII Wʊ nyɛn 'yɔ̃ɔfʊ nɪ tɪɪr yi a Sãa Nãaŋmɪn sɛ̃ lɛ a kɔkɔr na yi a tɪɪr jikpɛ̃ɛ jie wa a wʊ sɛ̃ 'yɛrɛ, “Nyã lɛ ɪ a n Bie 'lɔ ɪn nʊ̃, a wʊ yele pɛl naa n pʊɔ.”

XVIII Sɪn mãɛ wʊ̃n a kɔkɔr nyãna na yi a saaju wa, an ɪ sɪn nɪ 'lɔ jaa lɛ dʊ̃ɔ be a tʊ̃chɛchɛ par.

XIX Sɪn lɛ tara a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrbɛ na dʊ̃ɔ be be 'yɛr na chaar, yɪ yuo toor chɛlɛ a 'yɛr. A kaara naa fɪka chãa na chaara libe pɔ, tɪ tãn a wɛr na chaar ka a bivɪɛ ŋmɛrbir pur 'yʊ̃ɔ a yɪ nyãn pɔ.

XX A yelkpɛ̃ɛ lɛ ɪka, yɪ bʊ̃ɔ a par ɪka Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ jaa kʊ̃ tʊ̃ɔ de a wʊ yɛ̃ wiil a ala na sɛb a Nãaŋmɪn gãn pɔ par ɛ.

XXI Bojũu nɪrɛ maa kpu 'yɛr a Nãaŋmɪn 'yɛr ɛ, tɪchɛ nɪrɛ ma 'yɛr a lɛ na yi a Nãaŋmɪn sɛ̃, an ɪ a wʊ Sɪɛ lɛ tara ba.

II

I Tɪchɛ a jir ŋmarba 'yɛ'yɛrbɛ mɪ dʊ̃ɔ be be a nɪbɛ pɔ, nɪtãa lɛ a jir ŋmarba wiwiilbe na wa be a yɪ pɔ. Ban sɔɔl wiil sʊ̃ɔfʊ 'yɛr, na ba chɪɪr a Tʊ̃ɔfʊ Sʊɔ na da ba na ba waan sʊ̃ɔfʊ wa 'yʊ̃ɔ a ba mãɛ.

II Nɪyɔɔ na turo naa a ba vã sɔɪ anyãna, tɪ na ba kpɛrɛ a yelmãɛ sɔr.

III A bɔgar wiwiilbe banyãna na 'mʊ̃ɔn yɪ naa nɪ a ba nɛnʊ̃ɔ 'yɛrbie. Nãaŋmɪn guor naa a ba 'yɛr kõro jaa ka a ba sʊ̃sʊ̃ɔnɔ̃ ba guro ɛ.

IV Bojũu Nãaŋmɪn ba dʊ̃ɔ bar a malakasɪ bala na maal a dɛɛr ɛ, tɪchɛ wʊ 'yʊ̃ɔ ban a bɔɔ fulom libe 'lɔ pɔ bar chɛlɛ nɪ a ba 'yɛr tɔɔrfʊ daar.

V Waa dʊ̃ɔ bar a kõr nɪbɛ ɛ, na wʊ vɛ̃ ka a kʊ̃ɔ wa paal pɔɔ a bala na ba puoro ɛ, tɪ na wʊ faa a Nowa na ɪ yeltorsɪ 'yɛr mʊɔlɔ nɪ nɪbɛ ayopõi.

VI Nãaŋmɪn den bũu chʊm a Sodom nɪ a Gomora nɪbɛ ka a di lɪɛb tãpɪɛl, a nɪtʊ̃ wiil ɪka lɛ lɛ na ɪ a bala na ba puoro ɛ.

VII Wʊ mɪ faa naa Lotɪ na ɪ a nɪtor a wʊ pʊɔ na ma sʊ̃ɔn a bala na tʊ̃nʊ̃ a dɛbɛ.

VIII Bojũu a nɪtor nyãna lʊ̃ɔn kpɪɛrɛ nɪ ba bɪbir jaa, ka a wʊ tɪɛr ma sʊ̃ɔ lɛ wʊn ma nyɛ tɪ wʊ̃ ban ɪrɛ.

IX An ɪ nɪtʊ̃ lɛ a be, a sɪ Soro bʊ̃ɔn lɛ wʊn pãa na ɪ faa a bala na puoro yin a wʊ̃m pɔ, tɪ tara a bala na ba puoro ɛ, a ba be a ba gefʊ pɔ tɪ tãn a 'yɛr tɔɔrfʊ bɪbir.

X A anyãna ɪn yelmãɛ a bala na turo a ba ãgãn sʊ̃ɔnaa nyã dɛɛr vɔlaa, baa turo a kpãɛn dẽme nɛɛ ɛ. Ba ɪn jukpãɛn dẽme na ba 'mɔɔrɔ ba mãɛ, baa joro dãbãɛ ɛ, tɪ ma kpɛrɛ a saaju bʊ̃maalsɪ.

XI Tɪchɛ a malakasɪ gba na ɪ gãdaar na ba tara kpãɛn, ba maa 'la kpɛ a bʊ̃maalsɪ anyãna a sɪ Soro niem ɛ.

XII Tɪchɛ a nɪbɛ banyãna ma fere naa nɪ a bonsɪ ala ban ba bʊ̃ɔ a par ɛ. Ba kaara naa mɔdʊ̃n kaar bʊ̃maalaa na ba tara tɪɛrɛ, ba dɔɔ ba naa na nyɔɔr ba kʊ, ba mɪ kaara a mɔdʊ̃n kaar na ba mɪ na wɛ.

XIII A dɛɛr ala ban maal, a dɛɛr ala lɛ ban yãan ba a sãn. A ba tɪɛr vɔlaa ban ma

maala a mɔ̃tɔ̃ɔ, a nɔ̃mɔ̃ ba naa, ban lɔ̃ɔn dire nɪ yɪ na ban sɔ̃ɔ a yɪ befʊ 'yɔ̃ɔ yɪ vã.
XIV A ba nɪbie sɛɛn naa a sɛ̃sɛ̃yele, a ba maa bar dɛɛr ɪfʊ ɛ. Ba ma bɛlɛ naa a bala na bal na ba ɪ bɔgar dɛ̃me, ba ben pɔ'yɔ̃ɔfʊ pɔ.
XV Ba bar a sɔr dɛ̃ dɛ̃ 'lɔ tɪ bɔr, na ba tu a Balaam na ɪ a Beor bidaba sɔr. 'Lɔ lɛ nɔ̃ sãyar na ba ɪ ɛ,
XVI tɪchɛ wʊ nyɛn a wʊ bawõno tɔ̃nɔ̃, bɔ̃ɔ na ɪ dɔ̃ɔ den nɪrɛ kɔkɔr 'yɛr 'yɛr na wʊ ŋmaan a 'yɛ'yɛrɛ nyãna dãbol yele sɔr. 1
XVII A nɪbɛ banyãna ɪ naa fɪka kʊlsɪ na ba tara kɔ̃ɔ ɛ, bɪɪ uul sɛsɛbɛ na furo chiine. Libe jaa gbɛb lɛ guro ba.
XVIII Bojũu yobɔ 'yɛr pɔrsɪ lɛ ba ma 'yɛrɛ, na ba bʊɔlɔ a ãgãn vɔldɛɛr, na ba bɛlɛ nɪ a nɪbɛ bala na faa joro a bala na bɔr sɛ̃.
XIX Ba ma tɪr nɛɛ kʊ ba ɪka ban faa ban a gbãgbayele pɔ, tɪchɛ ka a bala mãɛ ɪ a yelsɔ̃ɔnsɪ gbãgbaar, bojũu nɪrɛ ɪn gbãgbaa kʊ bon 'lɔ jaa na tɔ̃ɔ wʊ.
XX Ala ɪ ba faan ba mãɛ yin a wɛr nyã bɔdɛɛr pɔ, ban wa bɔ̃ɔ a sɪ Soro nɪ a Fafaara Yesu Kɪrɪsɪto tɪ na ba lɛ tɪ kpɛ a ala pɔ ka a tɔ̃ɔ ba, a ba baarfʊ na ɪn dɛɛr gar a lɛ ban dɔ̃ɔ be.
XXI An taa sa naa ala ɪ baa ta bɔ̃ɔ a sɔr toraa ɛ, gar ban ben bɔ̃ɔn tɪ lɪɛb puor 'yɔ̃ɔ a nɛbin chɛchɛ 'lɔ ban de kʊ ba.
XXII Bala 'lɔ, a sʊkpa nyã ɪn yelmãɛ ban dɔ̃ɔ lɔb ɪka, baa lɪɛb tɪ di a ala wʊn ti bar, *(Sʊkpar Gãn 26:11)* ka a dobaa ban so kɔ̃ɔ mɪ lɪɛb tɪ mamar a mɛmɛrɛ.

III

I N barmɪne, a gãma ayi sʊɔ lɛ anyã ɪn sɛɛrɛ kʊrɔ yɪ. A jaa ayi pɔ, n sɛb ɪka n lɛ jɛɔ yɪ tɪɛr 'lɔ na tor pɔ.
II N bʊɔrɔ naa ɪka yɪ lɪɛb tɪɛr a 'yɛrbie ala a Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrchɛchɛ bala na dɔ̃ɔ 'yɛr a sɪ Soro nɪ a Fafaara na dɔ̃ɔ man ba tu a wʊ nɪtõnsɪ 'yɔ̃ɔ.
III Yɪ de nie bɔ̃ɔn ɪka a ber baaraa sɔ̃ɔ, nɪlaarba na turo a ba ãgãn vɔlaa na wa naa wa laara yɪ.
IV Ban wa sʊrɔ yɪ naa, “Nyɪnɛ lɛ a 'lɔ na tɪr a nɛɛ kʊ yɪ ɪka wʊn wa naa? A lɛ daar jaa a sɪ sãamɪne na kpi a yelsɪ a jaa mɪ chɛnɛ na chiine a lɛ nɛ an piel.”
V Tɪchɛ ba bɔ̃ɔn naa tɪ maala fɪka ba ĩin naa a kõro jaa an ɪ Nãaŋmɪn 'yɛrbie lɛ wʊ maal a saaju, nɪ a tẽe a kɔ̃ɔ ju, nɪ a kɔ̃ɔ par.
VI A tẽkor, kɔ̃ɔ mɪ lɛ dɔ̃ɔ paal pɔɔ a wɛr a wʊ sɔ̃ɔ.
VII A 'yɛr nyãna nɪ wʊ ju lɛ wʊ bar a saaju, nɪ a tẽe go gun a 'yɛr tɔɔrfʊ, na wʊn sɔ̃ɔn a bala na ba puoro ɛ, nɪ bũu.
VIII Tɪchɛ yɪ ta ĩin a yelbõ'yen nyãna ɛ, n barmɪne. A sɪ Soro sɛ̃, bɪbir bõ'yen kaara naa fɪka yuon tur, ka a yuon tur kaara fɪka bɪbir bõ'yen a wʊ sɛ̃.
IX A sɪ Soro ba baala nɪ a wʊ nɛɛ wʊn tɪr ɛ, nɪtãa lɛ a bamɪne na 'yɛr ɪka a kor naa ɛ. Wʊ din kãnyir kʊ yɪ, wʊn ba bʊɔrɔ ɪka ãsʊɔ jaa wʊ wɛ ɛ, tɪchɛ yɪ lɪɛb a yɪ tɪɛr.
X A sɪ Soro bɪbir na wa naa fɪka lɛ nãnyie na ma wa, ka a saaju pɔɔn gɔ̃mɔ̃ wʊ jaa, na wʊ po chen. A bonsɪ ala na be a saaju ka a bũu nyɪl na wʊ pãa yuo yele a jaa a nɪbɛ na maala ka a gã chãa pɔ.
XI An ɪ a bonsɪ a jaa na wa sɔ̃ɔn a nɪtɔ̃nɔ̃, nɪbotɔ lɛ a sɛɛ ɪka yɪ ɪ? A sɛɛ naa ka a yɪ maalfʊ ɪ chɛchɛ, na yɪ puoro Nãaŋmɪn,
XII nɪtãa lɛ yɪn ben kaara a Nãaŋmɪn waa bɪbir na yɪ 'mi'mine nɪ a wʊ waa. A bɪbir nyãna na waan nɪ sɔ̃ɔfʊ, a saaju wʊ jaa na di naa, ka a bonsɪ a jaa mɪ nyɪl nɪ a tʊl.
XIII Tɪchɛ sɪn chɛlɛ naa tẽpaalaa nɪ a saaju paalaa na ɪ a nɪtorsɪ tẽe, 'lɔ a Nãaŋmɪn na tɪr a nɛɛ.
XIV A lɛ n barmɪne, yɪn pãa na chɛlɛ a anyãna jũu, yɪ mɔ̃ɔ nɪbir na yɪ taa tara chɛfʊ nɪ mabfʊ jie ɛ, na yɪ tara wʊ nɪ nyã'maar.
XV Yɪ tɪɛr a anyã ɪka a sɪ Soro kãnyir ɪ naa a yɪ faafʊ lɛ, nɪtãa lɛ a sɪ yɛbɛ Pɔɔl mɪ na dɔ̃ɔ sɛb kʊ yɪ nɪ a yɛ̃ 'lɔ a Nãaŋmɪn na kʊ wʊ.
XVI A wʊ gãma a jaa pɔ, a 'yɛr bõ'yen lɛ wʊ sɛb, na wʊ 'yɛrɛ a yelsɪ anyãna. A wʊ gãma pɔ yelsɪ ben be na ɪ tuo a par bɔ̃ɔfʊ, ka a ba bɔ̃ɔ nɪ a a bala na ba bɔ̃ɔ ara dɛ̃me lɪɛb a bur bur nɪtãa lɛ ban lɪɛr a Nãaŋmɪn gãma amɪne, ka a na ɪ ba mãɛ sɔ̃ɔfʊ.
XVII A lɛ jũu, n barmɪne, yɪn ben de nie bɔ̃ɔn a nɪtɔ̃, yɪ guro a yɪ mãɛ ka a ba bɛlfʊ ta wa vɛ̃ ka yɪ faa lo tɪ bar a yɪ gbɛr bafʊ jie ɛ.
XVIII Tɪchɛ yɪ nɔ̃ɔnɔ̃ a sɪ Soro nɪ a Fafaara Yesu Kɪrɪsɪto wãɛfʊ nɪ a wʊ bɔ̃ɔfʊ pɔ. 'Lɔ lɛ so a tɪɪr a põpãanyã, nɪ bɪbir, nɪ a bɪbir jaa. A ɪ a lɛ.

1 **II:XVI 2:16** Balaam dɔ̃ɔ ɪ Nãaŋmɪn 'yɛ'yɛrɛ na sɔɔ ɪka wʊn den libie tɪ pɔ 'yɔ̃ɔ a Isɪral nɪbɛ. Wʊn wa chiine, malaka ŋmaa wʊn sɔr ka waa tɔ̃ɔ ɪ a lɛ ɛ. (A Sɔrfʊ Gãn 22–24)

A JƆƆN GÃN NA DE NIE

I Maa Jɔɔn sɛɛrɛ na kʊrɔ a yɪn na turo a Yesu. A 'yɛr na dɔ̃ɔ be be a wɛr pielfʊ daar, 'lɔ lɛ sɪ wɔ̃ a wʊ yele na sɪ nyɛ wʊ. Sɪ nyɛ wʊ naa nɪ a sɪ nɪbie na sɪ sɪɪr wʊ nɪ a sɪ mãɛ nuur. A 'yɛr nyã lɛ ɪ a nyɛvʊr.

II A nyɛvʊr nyã lɛ yi a Nãaŋmɪn sɛ̃ ka wʊ de wiil sɪ a sɪ nyɛ wʊ, 'lɔ lɛ sɪ dire a wʊ dãasɪɛ na sɪ mʊɔlɔ kʊrɔ yɪ ɪka 'lɔ lɛ ɪ a nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ. 'Lɔ lɛ dɔ̃ɔ be a Sãa Nãaŋmɪn sɛ̃, ka wʊ wa ir wʊ wiil sɪ.

III Sɪ 'yɛrɛ na kʊrɔ yɪ a lɛ a sɪn mãɛ na nyɛ tɪ wɔ̃, ka a lɛ na vɛ̃ ka sɪn nɪ yɪn na tara nɛbɔ̃'yen, ka a sɪn nɪ a Sãa Nãaŋmɪn 'matãan a wʊ Bie Yesu Kɪrɪsɪto tara a nɛbɔ̃'yen.

IV A nyã lɛ sɪ sɛɛrɛ kʊrɔ yɪ kaa sɪ chɪlfʊ na sɛɛ.

V A 'yɛr wʊn kʊ sɪ ka sɪ mʊɔlɔ kʊrɔ yɪ nɪ nyã, Nãaŋmɪn ɪn chãa ka libe ba be a wʊ 'yɔ̃ɔ jaa ɛ.

VI Ala ɪ sɪ 'yɛr naa ɪka sɪn nɪ 'lɔ tara na nɛbɔ̃'yen tɪ chɛnɛ chiine a libe pɔ, sɪ ɪn jir ŋmarba na saa turo a yelmãɛ ɛ.

VII Tɪchɛ ala ɪ sɪ chiine naa a chãa pɔ nɪtãa lɛ a 'lɔ na be a chãa pɔ, sɪn tara na nɛbɔ̃'yen ka a wʊ Bie Yesu jãɪ pɛɛ a sɪ yeldɛbɛ a jaa bar.

VIII Ala ɪ sɪ 'yɛr ɪka saa tara yeldɛɛr jaa ɛ, sɪ bɛlɛ na sɪ mãɛ, na saa tara yelmãɛ ɛ.

IX Ala ɪ sɪ 'yɛr naa a sɪ yeldɛbɛ kʊ Nãaŋmɪn, wʊn vɛ̃n kʊ sɪ, tɪ pɛɛ a sɪ yeldɛbɛ a jaa bar, bojũu Nãaŋmɪn ɪn yelmãɛ sʊɔ nɪ nɪtor.

X Ala ɪ sɪ 'yɛr naa ɪka saa maal yeldɛɛr jaa ɛ, sɪ bʊɔlɔ na Nãaŋmɪn jir ŋmara, na saa de a wʊ 'yɛr a sɪ nyãa pɔ ɛ.

II

I N bibiir, n sɛɛrɛ naa anyã kʊrɔ yɪ ka yɪ ãsʊɔ jaa taa wa ɪrɛ yeldɛɛr ɛ, tɪchɛ ala ɪ ãsʊɔ wa ɪn yeldɛɛr, sɪ tara na po pire na be a Sãa sɛ̃. 'Lɔ lɛ ɪ a Yesu Kɪrɪsɪto na ɪ a Torfʊ Sʊɔ.

II 'Lɔ lɛ lo a sɪ yeldɛbɛ bɔɔr kʊ sɪ, a ba ɪ sɪn tɛɛ ɛ, tɪchɛ a wɛr wʊ jaa.

III A nɪtɔ̃ lɛ sɪ de bɔ̃ɔn ɪka sɪ be naa a wʊ sɛ̃, sɪn turo a wʊ nɛbinsɪ jũu.

IV Nɪrɛ 'yɛr ɪka wʊ bɔ̃ɔn Nãaŋmɪn tɪ ba ɪrɛ a lɛ wʊn bin a nɛɛ ɛ, a nɪnyɪnɛ ɪn jir ŋmara na waa tara yelmãɛ ɛ.

V Tɪchɛ nɪrɛ jaa na turo a Nãaŋmɪn 'yɛr, sɪrɛ jaa Nãaŋmɪn nɔ̃fʊ sɛɛn a wʊ pɔ. Nɪtɔ̃ lɛ sɪ de bɔ̃ɔn ɪka sɪ be naa a wʊ pɔ.

VI Nɪrɛ jaa na 'yɛr ɪka wʊ be naa Nãaŋmɪn 'yɔ̃ɔ, wʊ chiine a lɛ a Yesu na dɔ̃ɔ chen.

VII N barmɪne, a ba ɪ nɛbin paalaa lɛ n sɛɛrɛ kʊrɔ yɪ ɛ, tɪchɛ a bɔ̃koraa 'lɔ yɪn tara yi a pielfʊ lɛ, 'lɔ lɛ ɪ a nɛkoraa yɪn wɔ̃.

VIII Tɪchɛ wʊ ɪn bɔ̃paalaa, bojũu a ɪn sɪrɛ a Yesu 'yɔ̃ɔ, naa mɪ ɪ sɪrɛ a yɪ 'yɔ̃ɔ, bojũu a libe tɔɔn 'laa, ka a sɪrɛ chãa chaara.

IX Nɪrɛ jaa wa 'yɛr ɪka maa ben chãa pɔ, tɪ 'laar a wʊ yɛbɛ, wʊ chɛnɛ na be a libe pɔ.

X Nɪrɛ 'lɔ jaa na nɔ̃ a wʊ yɛbɛ ben a chãa pɔ, ka bon jaa ba be be na vɛ̃ ka wʊ ŋme gbɛr ɛ.

XI Tɪchɛ nɪrɛ 'lɔ jaa na 'laar a wʊ yɛbɛ ben a libe pɔ, na wʊ yʊɔrɔ a libe pɔ, na waa bɔ̃ɔ a jie wʊn chiine ɛ, bojũu a libe jɔ̃ɔ wʊ naa.

XII N bibiir, n sɛɛrɛ na a gãn nyã kʊrɔ yɪ bojũu Nãaŋmɪn vɛ̃ naa a yɪ yeldɛbɛ kʊ yɪ a lɛ a Yesu na ɪ kʊ yɪ jũu.

XIII Sãamɪne, n sɛɛrɛ na kʊrɔ yɪ bojũu, yɪ bɔ̃ɔn a 'lɔ na yi a wɛr pielfʊ. Pɔlbil, n sɛɛrɛ na kʊrɔ yɪ bojũu yɪ tɔ̃ɔn a dɛɛr sʊɔ. Naa mɪ sɛɛrɛ kʊrɔ a yɪn bibiir bojũu yɪ bɔ̃ɔn a Sãa Nãaŋmɪn.

XIV N sɛb kʊ a yɪn sãamɪne bojũu, yɪ bɔ̃ɔn a 'lɔ na yi a wɛr pielfʊ daar. N sɛb kʊ a yɪn pɔlbil a Nãaŋmɪn 'yɛr na be a yɪ 'yɔ̃ɔ jũu, yɪ kpɛ̃mɛ na, na yɪ jɛb tɔ̃ɔ a dɛɛr sʊɔ.

XV Yɪ taa ɪrɛ wa nɔ̃nɔ̃ a Nãaŋmɪn dɔ̃dɔ̃mɔ̃sɪ bɪɪ bon jaa ban tara ɛ. Ala ɪ ãsʊɔ jaa wa nɔ̃n a lɛ, a Sãa Nãaŋmɪn nɔ̃fʊ ba be a wʊ 'yɔ̃ɔ ɛ.

XVI Bojũu a bonsɪ anyã sɪn nyɛ ɪ naa a ãgãn nyã vɔlaa nɪ a nɪbie vɔlaa bɪɪ tara jã jɪɪr nɪ bɔ̃tarsɪ. A nyãna a jaa wʊn na ɪrɛ ba yi a Sãa Nãaŋmɪn sɛ̃ ɛ, tɪchɛ a yi naa dɔ̃dɔ̃mɔ̃sɪ sɛ̃.

XVII A bɔdɛbɛ anyã mɪ poro na chiine, tɪchɛ nɪrɛ 'lɔ jaa na ɪrɛ a Nãaŋmɪn bɔfʊ na ben be sɔ̃ɔ jaa.

XVIII N bibiir, a wɛr baarfʊ ta naa, nɪtãa lɛ yɪn dɔ̃ɔ wɔ̃ ɪka a bala na 'laar a Kɪrɪsɪto na wa naa, ba yɔɔ lɛ a banyãna na be ka gba. Ala lɛ sɪ de bɔ̃ɔn ɪka a baraa sɔ̃ɔ lɛ.

XIX A nɪbɛ banyãna dɔ̃ɔ be a sɪ sɛ̃ tɪ wa yi. Ka a ba yifʊ wiil ɪka baa tara sɪ nɪ nɛbɔ̃'yen ɛ, sɪn nɪ bala ta ɪ bɔ̃'yen, ban taa be naa sɪ sɛ̃, tɪchɛ a ba yifʊ wiil ɪka baa pʊɔ sɪ ɛ.

XX Tɪchɛ yɪn 'lɔ, Yesu kʊ yɪ naa a wʊ Sɪɛ ka yɪ jaa bɔ̃ɔ a yelmãɛ.

XXI N ba sɛɛrɛ kʊrɔ yɪ bojũu yɪn ba bɔ̃ɔ a yelmãɛ ɛ, tɪchɛ yɪn bɔ̃ɔ a yelmãɛ lɛ. Bojũu yɪ mɪ bɔ̃ɔn a jir na tɛɛ nɪ yelmãɛ.

XXII An lɛ ɪ a jir ŋmara? Nɪrɛ 'lɔ na 'yɛr ɪka a Yesu ba ɪ a Nɪ-iraa ɛ, a nɪrɛ 'lɔ lɛ 'laar a Kɪrɪsɪto. A nɪnyɪnɛ tɔr naa a Sãa nɪ a Bie jaa.

XXIII Nɪrɛ 'lɔ na tɔr a Bie mɪ tɔr a Sãa, nɪrɛ 'lɔ na 'yɛr chãa pɔ ɪka Yesu lɛ a Nãaŋmɪn Bie, tara na nɛbɔ̃'yen nɪ a Sãa Nãaŋmɪn.

XXIV Yı chɛnɛ tara a lɛ nɛ yın wõ a Yesu 'yɛr a pielfʊ, yın wa chɛnɛ tara a lɛ, yın tara na nɛbõ'yen nı a Sãa nı a wʊ Bie.
XXV Nıtõ lɛ a Nãaŋmın 'yɛr ıka wʊn ı naa wʊn vɛ̃ naa ka sı tara nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ.
XXVI N sɛɛrɛ na a anyãna kʊrɔ yı ıka yı bɔ̃ɔnɔ̃ sʊ̃ nı a bala na bar yı tı yi, ba bʊɔrɔ naa ıka ba bɛl yı yin.
XXVII A yın 'lɔ, ba kʊ̃ tʊ̃ɔ bɛl yı ɛ, bojũu Yesu kʊ yı naa a Sıɛ ka wʊ be a yı 'yɔ̃ɔ. A Sıɛ na ı yelmãɛ na wile yı jũu, yaa lɛ bʊɔrɔ ıka nırɛ wʊ wiil yı a yelmãɛ go ɛ, tıchɛ a Sıɛ a Yesu na kʊ yı vɛ̃ naa ka yı bɔ̃ɔ a yelmãɛ, ka ala mı a Sıɛ na wile ı yelmãɛ, jir jaa ba be be ɛ. A lɛ jũu, yı chɛnɛ tara a Yesu nı nɛbʊ̃'yen nıtãa lɛ a Sıɛ na 'yɛr yı.
XXVIII A lɛ jũu n bibiir, yı chɛnɛ tara a Yesu nı nɛbʊ̃'yen, ka 'lɔ wa yi a saaju lıɛb waara a wɛr pɔ, sın tara na nyãa ka dãbãɛ kʊ̃ kʊrɔ sı a wʊ tuorfʊ ɛ.
XXIX Yı bɔ̃ɔn naa ıka a Yesu yele tor naa, nırɛ jaa mı na maala a lɛ, mı ı naa a Nãaŋmın bie.

III

I Nyɛ lɛ a sı Sãa na nʊ̃ sı jã. Wʊ sɔɔn bʊɔlɔ sı a Nãaŋmın bibiir, ka sı mı sır ı! A lɛ jũu, a wɛr nıbɛ ba bɔ̃ɔ wʊ ɛ, ala lɛ so ban ba bɔ̃ɔ sı ɛ.
II N barmıne, põpãanyã, sı ı naa Nãaŋmın bibiir, saa bɔ̃ɔ lɛ sın na be daar kɔ̃ɔ ɛ, tıchɛ sı bɔ̃ɔn naa ıka, a Yesu wa lıɛb wa a wɛr nyã pɔ, sın nyɛ naa a lɛ wʊn na be, na sı kaara a wʊ kaar.
III Yı ãsʊɔ jaa na tara a tıɛrtɔ nyãna a Yesu 'yɔ̃ɔ, wʊ ir wʊ mãɛ yin dɛɛr pɔ, nıtãa lɛ a Yesu na ı chɛchɛ.
IV Nırɛ 'lɔ jaa na chɛnɛ ırɛ yeldɛɛr, a nınyınɛ sɔ̃ɔnɔ̃ naa a Nãaŋmın nɛbinsı ala wʊn bin, bojũu waa tara Nãaŋmın nı nɛbʊ̃'yen ɛ.
V Tıchɛ yı bɔ̃ɔn ıka Yesu ba maal dɛɛr ɛ, a lɛ ka wʊ wa ıka wʊ wa de a sı dɛbɛ bar.
VI A lɛ nırɛ 'lɔ jaa na tara Yesu nı nɛbʊ̃'yen, wʊ maa lɛ chɛnɛ ırɛ yeldɛɛr go ɛ, tıchɛ a nınyınɛ wa chɛnɛ ırɛ yeldɛɛr, waa bɔ̃ɔ a Yesu nı a nınyınɛ wʊn ı ɛ.
VII N bibiir yı bɔ̃ɔnɔ̃ sʊ̃, ka nırɛ jaa taa bɛlɛ yı ɛ. Nırɛ 'lɔ na maala a lɛ na tor, wʊ ı naa nıtor nıtãa lɛ Yesu na ı nıtor.
VIII Nırɛ 'lɔ jaa na chɛnɛ ırɛ yeldɛɛr yi naa a tıı sɛ̃, bojũu 'lɔ lɛ ırɛ yeldɛbɛ yi a wɛr pielfʊ. Ala lɛ so ka Yesu na ı Nãaŋmın Bie wa ıka wʊ wa sɔ̃ɔ a tıı tʊ̃mɔ̃.
IX Nırɛ 'lɔ jaa na wa ı Nãaŋmın bie, maa lɛ sɛɛ ıka wʊ lɛ ırɛ yeldɛbɛ go ɛ, bojũu Nãaŋmın befʊ be naa a wʊ yɔ̃ɔ. Wʊ kʊ̃ lɛ chɛnɛ ırɛ yeldɛbɛ go ɛ, bojũu wʊ ın Nãaŋmın bie.
X Nıtõ lɛ sı de bɔ̃ɔn a Nãaŋmın bibiir nı a Tıı bibiir. Nırɛ 'lɔ jaa na ba wa turo a Nãaŋmın nɛɛ 'lɔ wʊn bin bıı na waa lɛ nʊ̃ a wʊ yɛɛr, waa ı Nãaŋmın bie ɛ.
XI An yi a daar 'lɔ jaa yın piel sɔɔ Yesu, yı wʊ̃ naa a Nãaŋmın 'yɛr bie na 'yɛr ıka sı nʊ̃ taa.
XII Yı ta ı a sı kaara a Kain kaar ɛ, wʊ tara na a dɛɛr sʊɔ tıɛr na wʊ kʊ a wʊ yɛbile. Bo lɛ so wʊn kʊ a yɛbile? Bojũu a Kain tʊ̃mɔ̃ ın dɛɛr, tıchɛ ka a wʊ yɛbile tʊ̃mɔ̃ tor. [1]
XIII N yɛɛr, yı ta vɛ̃ ka a fɛr yı ala ı a nıbɛ na be a wɛr pɔ wa 'laar yı naa ɛ.
XIV Sı bɔ̃ɔn nara ıka sı nʊ̃ naa a sı taaba. A wiil ıka sı yin kũu pɔ, tı kpɛ nyɛvʊr na ba tara baarfʊ pɔ. Nırɛ 'lɔ na ba nʊ̃ a wʊ yɛbɛ ɛ, wʊ chɛnɛ na be kũu pɔ.
XV Nırɛ 'lɔ jaa na 'laar a wʊ yɛɛr ın nıkʊrɔ a wʊ nyãa pɔ, ka yı mı bɔ̃ɔn ıka nıkʊrɔ ba tara nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ.
XVI Sı bɔ̃ɔn lɛ a nʊ̃fʊ na be, bojũu Yesu sɔɔn kpi kʊ sı, ka a mı sɛɛ ıka, sı mı sɔɔ kpi kʊ a sı yɛɛr.
XVII Ala ı a yı ãsʊɔ tara naa ka a sɛɛn wʊ, tı nyɛ a wʊ taa yɛɛr an wõnõ ka wʊ lıɛb puor yɔ̃ɔ ba, a Nãaŋmın nʊ̃fʊ kʊ̃ tʊ̃ɔ be a wʊ sʊɔ 'yɔ̃ɔ ɛ.
XVIII N bibiir, yı ta vɛ̃ ka sı nʊ̃fʊ ı 'yɛrbie nı jãlbir 'yɛrbie ɛ, tıchɛ yı ı ka sı sʊ̃nɔ̃ taa nıtãa lɛ a Nãaŋmın na nʊ̃ sı sırɛ jaa.
XIX A sı befʊ pɔ lɛ sın bɔ̃ɔ ıka sı be naa a yelmãɛ pɔ sɔ̃ɔ 'lɔ jaa sın wa ara a Nãaŋmın niem sʊɔrɔ wʊ, sı kʊ̃ lɛ joro dãbãɛ ɛ,
XX ala gba ı a sı tıɛr 'yɛr ıka sı maal dɛɛr. Bojũu Nãaŋmın bɔ̃ɔn yele jaa a sı nyãn pɔ, na wʊ bɔ̃ɔ yele jaa sın ırɛ.
XXI N barmıne, ala ı sı bɔ̃ɔn naa a sı tıɛr pɔ, ıka sı maa chɛnɛ maala dɛɛr ɛ, sın wa sʊɔrɔ Nãaŋmın, sı kʊ̃ joro dãbãɛ ɛ,
XXII sın nyɛn bon jaa sın sʊɔr yi a wʊ sɛ̃, bojũu sı turo naa a wʊ nɛɛ na sı ırɛ a lɛ na pɛlɛ a wʊ pʊɔ.
XXIII Nãaŋmın nɛɛ wʊn bin nı nyã, ıka sı sɔɔ a wʊ Bie Yesu Kırısıto yuor na sı nʊ̃ a sı taaba, nıtãa a lɛ wʊn 'yɛr sı.
XXIV Bala jaa na turo a Nãaŋmın nɛɛ wʊn bin, ba ben a wʊ 'yɔ̃ɔ, ka wʊ mı be a ba 'yɔ̃ɔ. Sı bɔ̃ɔn naa ıka wʊ ben a sı 'yɔ̃ɔ, a Sıɛ 'lɔ wʊn de kʊ sı jũu.

IV

I N barmıne, yı taa ırɛ wa sɔɔ nırɛ jaa na 'yɛr ıka wʊ tara na a Nãaŋmın Sıɛ ɛ, tıchɛ yı bɛɛr a nınyınɛ 'lɔ kaa, ka ala ı a 'yɛr wʊn 'yɛrɛ yin a Nãaŋmın sɛ̃. Bojũu jir 'yɛ'yɛrbɛ yi naa jie jaa na ba 'yɛrɛ ıka a lɛ ban 'yɛrɛ Nãaŋmın lɛ kʊ ba.
II Nıtõ lɛ yın de bɔ̃ɔn a nırɛ 'lɔ na yi a Nãaŋmın sɛ̃, nırɛ 'lɔ nı wa 'yɛr ıka Yesu

1 **III:XII 3:12** Kain ın a Adama nı a Hawa bidadɔ̃ɔ. Nyuur jũu, wʊ kon a wʊ yɛbile. (A Pielfʊ Gãn 4:1-16)

wa naa a wɛr pɔ nɪtãa nɪsaal, a nɪrɛ 'lɔ lɛ yi a Nãaŋmɪn sɛ̃.

III Nɪrɛ jaa wa tɔr a lɛ ba yi Nãaŋmɪn sɛ̃ ɛ, a nɪrɛ nyã lɛ 'laar a Kɪrɪsɪto, a 'lɔ yɪn wõ ɪka wʊn wa naa, 'lɔ lɛ be be a wɛr pɔ a põpãanyã.

IV N bibiir, yɪn 'lɔ ɪn Nãaŋmɪn nɪbɛ na yɪ tõɔ ba, bojũu a Nãaŋmɪn Sɪɛ 'lɔ na be a yɪ pɔ, bɛrma naa gar a dɛɛr sʊɔ 'lɔ na be a wɛr pɔ.

V A jir dẽme banyãna na 'yɛr ɪka Nãaŋmɪn lɛ kʊ ba a wiilfʊ anyãna ɪ naa a wɛr nyã nɪbɛ. Ka a ba wiilfʊ ɪ a wɛr nyã pɔ wiilfʊ, ka a bala na ba ɪ Nãaŋmɪn nɪbɛ ɛ, ma sɔɔ a ba wiilfʊ.

VI Sɪn 'lɔ ɪn naa a Nãaŋmɪn nɪbɛ. Nɪrɛ 'lɔ jaa na bɔ̃ɔ Nãaŋmɪn, ma sɔɔ naa a lɛ sɪn wile, tɪ nɪrɛ 'lɔ na ba bɔ̃ɔ Nãaŋmɪn ɛ, maa sɔɔ a lɛ sɪn wile ɛ. Nɪtɔ̃ lɛ sɪn tõɔ bɔ̃ɔn ka a nɪnyɪnɛ na 'yɛrɛ tara naa Nãaŋmɪn Sɪɛ 'lɔ na ɪ a yelmãɛ, bɪɪ nɪrɛ 'lɔ na yi a Satan sɛ̃ na ɪ a jir ŋmara.

VII N barmɪne, yɪ vɛ̃ a sɪ wile taa nõfʊ. N 'yɛr naa a nɪtɔ̃ bojũu Nãaŋmɪn lɛ ma vɛ̃ a sɪ ma tõɔ nõ taa. Nɪrɛ 'lɔ jaa na wa nõ a wʊ tɔ sʊɔ, a wiil ɪka Nãaŋmɪn bie lɛ wʊ ɪ na wʊ bɔ̃ɔ Nãaŋmɪn.

VIII Nɪrɛ 'lɔ jaa na baa wa nõ a wʊ taaba ɛ, ba bɔ̃ɔ Nãaŋmɪn ɛ, bojũu Nãaŋmɪn befʊ wʊ jaa ɪn nõfʊ.

IX A sɔr nyã lɛ Nãaŋmɪn tu wiil a wʊ nõfʊ kʊ sɪ. Wʊ vɛ̃n a wʊ Bibõ'yen tɛɛ ka wʊ wa a wɛr pɔ, a wʊ jũu, sɪ tara na a yelmãɛ nyɛvʊr.

X Nɪtɔ̃ lɛ a nõfʊ be, a ba ɪ sɪn lɛ nõ Nãaŋmɪn ɛ, tɪchɛ 'lɔ lɛ nõ sɪ, na wʊ tõ a wʊ Bie ka wʊ wa lo a sɪ yeldɛbɛ bɔɔr kʊ sɪ.

XI N barmɪne, an ɪ Nãaŋmɪn lɛ nõ sɪ a nɪtɔ̃, a mɪ sɛɛ naa ɪka, sɪ mɪ nõ taa.

XII Nɪrɛ jaa ba nyɛ Nãaŋmɪn lɛ wʊn be ɛ, tɪchɛ sɪn wa nõ taa, sɪn nɪ Nãaŋmɪn tara na nɛbõ'yen. Ka a Nãaŋmɪn nõfʊ 'lɔ na be a sɪ 'yɔ̃ɔ chaar kʊ a nɪbɛ.

XIII Nãaŋmɪn kʊ sɪ naa a wʊ Sɪɛ, a lɛ jũu lɛ sɪ bɔ̃ɔn ɪka, Nãaŋmɪn ben a sɪ 'yɔ̃ɔ, ka sɪ mɪ be a wʊ 'yɔ̃ɔ, ala lɛ so sɪn nɪ Nãaŋmɪn na tara nɛbõ'yen.

XIV Sɪ nyɛ naa na sɪ mɪ di dãasɪɛ ɪka a Sãa tõ naa a wʊ Bie ka wʊ wa faa a wɛr nɪbɛ.

XV Nãaŋmɪn tara na nɛbõ'yen nɪ nɪrɛ nyã na 'yɛr chãa pɔ, tɪ sɔɔ ɪka Yesu ɪ naa Nãaŋmɪn Bie, ka sɪ bɔ̃ɔn ɪka Nãaŋmɪn nɪ a nɪnyɪnɛ tara na nɛbõ'yen.

XVI A lɛ sɪn 'lɔ, sɪ bɔ̃ɔn naa na sɪ sɔɔ de ɪka, Nãaŋmɪn nõ sɪn sɔ̃ɔ jaa. Nãaŋmɪn ɪn nõfʊ sʊɔ. Nɪrɛ mɪ na nõ Nãaŋmɪn nɪ a wʊ taaba, wʊ ben Nãaŋmɪn 'yɔ̃ɔ, ka Nãaŋmɪn mɪ be a wʊ 'yɔ̃ɔ.

XVII Sɪn 'lɔ a Nãaŋmɪn nõfʊ chaara a sɪ pɔ, ka dãbãɛ kõ kʊrɔ sɪ a sɔ̃ɔ 'lɔ sɪn wa ara a wʊ niem a 'yɛr tɔɔrfʊ daar ɛ. Bojũu a wɛr nyã pɔ sɪ kaar naa nɪtãa Yesu.

XVIII Dãbãɛ ba be nõfʊ pɔ ɛ, tɪchɛ nõfʊ na chaar ma diin dãbãɛ bar, bojũu dãbãɛ ma kpɛ̃n nɪrɛ wʊn joro gefʊ. Nõfʊ mɪ na chaar, ba joro dãbãɛ ɛ.

XIX Bojũu Nãaŋmɪn lɛ de nie nõ sɪ, ala lɛ so a sɪ mɪ nõ wʊ.

XX Ala ɪ nɪrɛ 'yɛr ɪka wʊ nõn Nãaŋmɪn, tɪ chɛnɛ 'laar a wʊ yɛɛr, a nɪnyɪnɛ 'lõnɔ̃ ɪn jir ŋmara. Bojũu nɪrɛ 'lɔ jaa na ba nõ a wʊ tɔ sʊɔ wʊn nyɛn nɪbir, kõ tõɔ nõ Nãaŋmɪn wʊn ba nyɛn nɪbir ɛ.

XXI A nɛɛ lɛ a nyã a Nãaŋmɪn na 'yɛr bin, nɪrɛ 'lɔ jaa na nõ a 'lɔ Nãaŋmɪn sɛɛ naa ɪka wʊ nõ a wʊ taaba.

V

I Nɪrɛ 'lɔ jaa na sɔɔ ɪka Yesu lɛ ɪ a Nɪ-iraa, ɪ naa Nãaŋmɪn bie. Nɪrɛ 'lɔ na nõ a sãa mɪ nõ naa a bie.

II Nɪtɔ̃ lɛ sɪn de bɔ̃ɔn ɪka sɪ nõ naa a Nãaŋmɪn bibiir ala ɪ sɪ nõn a Nãaŋmɪn na sɪ turo a wʊ nɛɛ wʊn bin.

III Nɪtɔ̃ lɛ sɪn de bɔ̃ɔn ɪka sɪ nõn Nãaŋmɪn sɪrɛ jaa, ala ɪ sɪ tun a lɛ jaa wʊn 'yɛr ka sɪ tu. A ba ɪ tuo ka sɪ na tu a lɛ jaa wʊn 'yɛr ɪka sɪ tu ɛ.

IV Bojũu nɪrɛ jaa na ɪ Nãaŋmɪn bie ma lɪɛb puor 'yɔ̃ɔ a sɔr dɛbɛ ala a nɪbɛ na turo. A lɛ vɛ̃ naa, ka wʊ ma tõɔ tɔr a sɔr dɛbɛ ala a nɪbɛ na turo, Yesu wʊn sɔɔ jũu.

V An lɛ na tõɔ lɪɛb puor 'yɔ̃ɔ a wɛr? Nɪrɛ 'lɔ tɛɛ na sɔɔ ɪka Yesu lɛ ɪ a Nãaŋmɪn Bie.

VI A Yesu Kɪrɪsɪto nyã lɛ wa a ba so wʊ Nãaŋmɪn kõɔ nɪ a wʊ jãɪ. Waa so a kõɔ tɛɛ ɛ, tɪ wʊ kpi naa na wʊ kpaar a wʊ jãɪ, ka a Sɪɛ mɪ di a wʊ dãasɪɛ, bojũu Nãaŋmɪn Sɪɛ ma 'yɛrɛ naa yelmãɛ.

VII Bojũu dãasɪɛsɪ ata lɛ be be,

VIII a Sɪɛ, nɪ a kõɔ, nɪ a jãɪ, ka a jaa ata dãasɪɛ ɪ nɛbõ'yen.

IX Ala ɪ sɪ ma sɔɔ naa nɪsaal dãasɪɛ, sɪn sɔɔ naa Nãaŋmɪn dãasɪɛ 'lɔ wʊn di a wʊ Bie 'yɔ̃ɔ, bojũu Nãaŋmɪn dãasɪɛ bɛrma naa gar nɪsaal dãasɪɛ.

X Nɪrɛ 'lɔ jaa na sɔɔ a Nãaŋmɪn Bie, a dãasɪɛ nyã be naa a wʊ nyãa pɔ. Nɪrɛ nyã jaa na ba wa sɔɔ Nãaŋmɪn ɛ, wʊ bʊɔl wʊn jir ŋmara bojũu waa sɔɔ a dãasɪɛ wʊn di a wʊ Bie 'yɔ̃ɔ ɛ.

XI A dãasɪɛ nɪ nyã, Nãaŋmɪn kʊ sɪ naa nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ, ka a nyɛvʊr nyã be a wʊ Bie 'yɔ̃ɔ.

XII Nɪrɛ 'lɔ na tara a Bie, tara na nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ. Nɪrɛ 'lɔ na ba wa tara a Bie ɛ, ba tara nyɛvʊr ɛ.

XIII N sɛb kʊ a yɪn bala na sɔɔ a Nãaŋmɪn Bie yuor, ka yɪn bɔ̃ɔ ɪka yɪ tara na nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ.

XIV A 'lafʊ nyã lɛ sɪ tara ɪka, sɪn wa sʊɔr Nãaŋmɪn a lɛ wʊn bʊɔrɔ, wʊn wõ naa naa.

XV Ka ala ɪ sɪ bɔ̃ɔn na ɪka Nãaŋmɪn wõ naa a lɛ sɪn ma sʊɔr wʊ, sɪ bɔ̃ɔn naa ɪka sɪ tara na bon jaa sɪn sʊɔr wʊ.
XVI Ala ɪ yɪ wa nyɛ naa a yɪ tɔ sʊɔ na ɪrɛ yeldɛɛr kɔ̃ɔ na kõ sʊ̃ʊ wʊ ɛ, yɪ sʊɔr Nãaŋmɪn ka wʊ vɛ̃ kʊ wʊ. Tɪchɛ yeldɛbɛ amɪne ben be fʊn na ɪ ka Nãaŋmɪn kʊ̃ vɛ̃ kʊ fʊ ɛ, n ba 'yɛr ɪka yɪ sʊɔr a ala ɛ.
XVII Yeldɛbɛ a jaa ɪn yelbier, tɪchɛ yelbier a jaa baa kʊrɔ kũu ɛ.
XVIII Sɪn bɔ̃ɔn naa ɪka nɪrɛ 'lɔ mɪ na wa ɪ Nãaŋmɪn bie, kõ lɛ chɛnɛ ɪrɛ yeldɛɛr ɛ, Nãaŋmɪn Bie na gu ba naa ka a dɛɛr sʊɔ kõ sɪɪr ba ɛ.
XIX Sɪn bɔ̃ɔn naa ɪka sɪ ɪn Nãaŋmɪn bibiir, ka a wɛr wʊ jaa be a dɛɛr sʊɔ tɔ̃ɔfʊ pɔ.
XX Sɪ mɪ bɔ̃ɔn naa ɪka Nãaŋmɪn Bie wa naa, 'lɔ lɛ vɛ̃ ka sɪ bɔ̃ɔ a Nãaŋmɪn nyã na ɪ a yelmãɛ. Sɪ be naa a Nãaŋmɪn nyã nɪ a wʊ Bie Yesu Kɪrɪsɪto 'yɔ̃ɔ. 'Lɔ lɛ ɪ a yelmãɛ Nãaŋmɪn nɪ a nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ.
XXI N bibiir, yɪ tɔɔ yɪ mãɛ yin bʊtɪbɛ jaa pɔ.

A JƆƆN GÃN NA TU AYI

I Maa nɪkpɛ̃ɛ lɛ sɛɛrɛ kʊrɔ a fʊ̃ʊ pɔɔ nyã Nãaŋmɪn na ir nɪ a fʊ bibiir. N nʊ̃ fʊ naa nɪ a yelmãɛ, a ba ɪ maa tɛɛ ɛ, tɪchɛ bala jaa mɪ na bʊ̃ɔ a yelmãɛ mɪ nʊ̃ fʊ naa.

II An ɪ a yelmãɛ ben a sɪ 'yʊ̃ɔ jʊ̃u, na wʊn be a sɪ sɛ̃ sʊ̃ɔ jaa.

III Wãɛfʊ, nɪ nɪbaal, nɪ nyã'maar na yi a sɪ Sãa Nãaŋmɪn nɪ a wʊ Bie Yesu Kɪrɪsɪto a be a sɪn bala na be a yelmãɛ nɪ a nʊ̃fʊ pɔ.

IV Nʊ̃ɔ kpɛ ma naa ɪn nyɛ a fʊ bibiir bamɪne na chiine a yelmãɛ pɔ, nɪtãa lɛ a Sãa na bin a nɛɛ kʊ sɪ.

V Pʊ̃pãanyã n yɛpɔɔ, a ba ɪ nɛbin paalaa lɛ n sɛɛrɛ kʊrɔ fʊ ɛ, tɪchɛ a bʊ̃koraa 'lɔ lɛ na 'yɛr ɪka sɪ nʊ̃ taa.

VI A nʊ̃fʊ nɪ nyã ɪka sɪ turo a lɛ a Nãaŋmɪn na bin a wʊ nɛɛ kʊ sɪ. Wʊ 'yɛr ɪka sɪ nʊ̃ taa nɪtãa lɛ sɪn wʊ̃ yi a pielfʊ, sɪ ɪrɛ a lɛ nɛ.

VII Bɛ̃bɛlbɛ sɛɛn a wɛr, bala lɛ ba sɔɔ ɪka Yesu wan a wɛr pɔ nɪtãa nɪsaal ɛ. A nɪbɛ banyãna lɛ ɪ a bɛ̃bɛlbɛ tɪ 'laar a Kɪrɪsɪto.

VIII Yɪ guro yɪ mãɛ ka a yɪ tʊ̃mʊ̃ ta lo ɛ, tɪchɛ ka yɪ nyɛ a yɪ sãyar.

IX Nɪrɛ 'lɔ na ba wa turo a lɛ a Yesu na wiil ɛ, waa tara nɛbʊ̃'yen nɪ Nãaŋmɪn ɛ, tɪ fʊ̃ʊ nyã na turo a lɛ wʊn wiil, tara naa Sãa nɪ a Bie.

X Ala ɪ nɪrɛ wa wa naa a yɪ sɛ̃, tɪ ba tara a wiilfʊ nyã ɛ, yɪ ta sɔɔ ka wʊ kpɛ a yɪ yir bɪɪ puor wʊ ɛ.

XI Nɪrɛ 'lɔ na puor a nɪnyɪnɛ nyãna mɪ pʊɔ naa a wʊ tʊ̃dɛɛr pɔ.

XII N chɛnɛ na tara yelyɔɔ ɪn taa sɛb kʊ fʊ, tɪchɛ ɪn bʊɔrɔ ɪka n wa a yɪ sɛ̃ jʊ̃u, maa wa wa sɪn 'mataa jãnɛ 'yɛrɛ ka nʊ̃ɔ nyɔɔ sɪ.

XIII A yɛpɔɔ nyã mɪ a Nãaŋmɪn na ir bibiir mɪ puor fʊ naa.

A JƆƆN GÃN NA TU ATA

I Maa na ɪ a nɪkpɛ̃ɛ lɛ sɛb a gãn nyã kʊrɔ a fʊ̃ʊ Gayus na ɪ a n baraa, ɪn nʊ̃ a yelmãɛ jʊ̃u.

II N baraa, n sʊɔrɔ na Nãaŋmɪn ɪka a fʊ ãgãn wʊ kpɛ̃mɛ ka a yele a jaa ɪ vɪla kʊ fʊ, nɪtãa lɛ a fʊ sɪɛ na kpɛ̃mɛ.

III Nʊ̃ɔ kpɛ ma naa lɛ a yɛɛr bamɪne na wa 'yɛr a lɛ fʊn turo a yelmãɛ na fʊ chiine a yelmãɛ pɔ.

IV Bon jaa maa ɪ ma nʊ̃ɔ jã ɪn maa wʊ̃ ɪka a n bibiir chiine naa a yelmãɛ pɔ.

V N baraa, fʊ tara na yelmãɛ a lɛ fʊn maala kʊrɔ a yɛɛr, ba gba na ɪ sãanba a fʊ sɛ̃.

VI Ban wa, ba wa 'yɛr naa a fʊ nʊ̃fʊ kʊ a pupuorbiir a ka. Mʊ̃ na fʊ ma bar ba a sɔr a lɛ nɛ, lɛ lɛ pɛlɛ a Nãaŋmɪn pʊɔ.

VII Yesu yuor jʊ̃u lɛ ba chiine, na ba maa sɔɔ de bon jaa a bala na ba ɪ a Yesu turbo sɛ̃ ɛ.

VIII Sɪn lɛ a sɛɛ ɪka sɪ sʊ̃ʊ ba na sɪ pʊɔ ba 'mataa tʊ̃ kʊ a yelmãɛ.

IX N sɛb sɛbile kʊ a pupuorbiir na be a fʊ sɛ̃, tɪchɛ a Dioti̱refes na bʊɔrɔ ɪka wʊ ɪ a nɪdiere, sɪn nɪ 'lɔ ba tara nɛbʊ̃'yen ɛ.

X Ala lɛ so, maa wa tɪ ɪn 'yɛr yɪ naa a lɛ wʊn yʊɔrɔ hʊ̃hʊ̃nʊ̃ ŋmara a jirsɪ 'yɔ̃ɔnɔ̃ sɪ. A lɛ tɛɛ ba lɛ ɛ, tɪ wʊ maa sɔɔ de a sɪ yɛɛr ɛ. Wʊ ma ŋmaan a bala na bʊɔrɔ ɪka ba de ba sɔr tɪ ma dii ba bar a puorfʊ jie.

XI N baraa, ta tɔɔr yeldɛɛr ɛ, tɪchɛ tɔɔrɔ yelvɪla, nɪrɛ 'lɔ na maala vɪla bɔ̃ɔn Nãaŋmɪn. Tɪchɛ nɪrɛ 'lɔ mɪ na maala dɛɛr ba bɔ̃ɔ Nãaŋmɪn ɛ.

XII Demetirus, nɪrɛ jaa 'yɛr a wʊ vɪla maalfʊ 'yɛr, a yelmãɛ mɪ din a wʊ dãasɪɛ. Sɪn mɪ din a wʊ vɪla dãasɪɛ, ka yɪn mɪ bɔ̃ɔn ɪka a sɪ dãasɪɛ ɪn sɪrɛ.

XIII N chɛnɛ na tara yelyɔɔ ɪn taa sɛb kʊ fʊ, tɪchɛ n ba bʊɔrɔ ɪka n sɛb ɛ.

XIV A kʊ̃ lɛ kor ɛ, n bʊɔrɔ naa ɪka n nyɛ fʊ a sɪ jãnɛ 'yɛr.

XV Nyã'maar wʊ be a fʊ sɛ̃. A sɪ barmɪne na be ka puor fʊ naa, mɪ puor a sɪ barmɪne na be a be bʊ̃'yen 'yen.

A JUDI GÃN WƱN SƐB KƱ A BALA NA PUORO

I Maa Judı na ı a Yesu Kırısıto gbãgbaa, naa mı ı a Jemesı yɛbɛ, lɛ sɛɛrɛ a gãn nyã kɔrɔ a yın bala a Sãa Nãaŋmın na bɔɔl a yı be a wɔ nɔ̃fɔ pɔ ka wɔ gu yı taa lɛɛ a Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ.

II Nıbaal nı nyã'maar nı nɔ̃fɔ a dɔɔlɔ yı taa.

III N barmıne, n dɔ̃ɔ mɔ̃ɔ nıbir ıka n sɛb a faafɔ nyã sı jaa na pɔ̃, naa nyɛ ıka a sɛɛ naa ka n sɛb kpãkpãan yı a yı mɔɔrɔ nı a sɔɔfɔ 'yɛr 'lɔ a Nãaŋmın na de kɔ a wɔ nıbɛ.

IV Nıbɛ bamıne sɔ̃ɔfɔ yele na dɔ̃ɔ sɛb bin kɔ̃r jaa sɔɔl naa na ba fʊɔl kpɛ a yı pɔ. Baa puoro ɛ, ba nyɔɔn a sı Nãaŋmın wãɛfɔ yele lıɛb na ba nyɛ sɔr sɛ̃nɛ tı na ba tɔr a Yesu Kırısıto tɛɛ na ı a sı Tɔ̃ɔnɔ̃ nı a sı Soro.

V Yı gba den nie bɔ̃ɔn a anyãna, tı n bʊɔrɔ naa ıka n lɛ jɛɔ yı ıka, a sı Soro faan a wɔ nıbɛ yin a Ijipitı tẽe pɔ, tıchɛ wɔ lɛ wa nyʊɔl a bala jaa na ba sɔɔ ɛ.

VI A malakası bala na ba ara a ba tɔ̃ɔfɔ araa jie ɛ, tıchɛ na ba tɔr a ba mãɛ yir bar, bala lɛ a Nãaŋmın lũn a bɔ̃jɔr kpãɛn 'yɔ̃ɔ be a libe pɔ chɛlɛ nı a 'yɛr tɔɔrfʊ bıbir kpɛ̃ɛ daar.

VII A lɛ nɛ nı wɔ ju mı lɛ, a Sodom nı a Gomora, nı a tẽchɛɛlsı ala na jilɔ̃ de a ba mãɛ kʊ a sɛ̃sɛ̃yele, ka dɔɔr gãna nı taa, ka a bũu na ba kpĩine ɛ, di ba, naa ı yelmanaa gã.

VIII A lɛ nı wɔ ju mı lɛ, a jãna dẽme banyãna sɔ̃ɔn a ba ãgãma, baa turo a sı Soro bınfɔ ɛ. Ba ma kpɛrɛ naa a saaju bɔ̃maalsı.

IX Tıchɛ a Maıkıl gba na ı a malakası nıkpɛ̃ɛ a 'lɔ naa Tıı na dɔ̃ɔ chırɛ taa nı Mosesı ãgãn yele, waa 'la tu a Tıı bıı kpɛ wɔ ɛ, tı na wɔ 'yɛr, "A sı Soro lɛ na kpãa fɔ."

X Tıchɛ a nıbɛ banyãna ma kpɛrɛ naa a bonsı ala ban ba bɔ̃ɔ a par ɛ, ka a yelsı ala ban ba bɔ̃ɔ yi a ba dɔɔfɔ daar, kaara fıka dɔ̃n na ba tara tıɛr ɛ, a yelsı anyãna lɛ na sɔ̃ɔ ba.

XI Nɛbier nyɔɔ ba naa, bojũu ba den a Kain sɔr. Tɔ̃nɔ̃ jũu a ba far kpɛ a Balaam bɔrfʊ pɔ. A nɛchırɛ jũu, ba mı nyʊɔl naa a Kora kaar. [1]

XII A nıbɛ banyãna kaara fıka bɔ̃sɔ̃ɔnsı na jɛr yı a yı nɛbɔ̃'yen lɔ̃ɔ di daar. Ba maa bɛɛ nırɛ ɛ, ba mãɛ lɛ ba kaara. Ba ın julɔ̃juur na ba tara kɔ̃ɔ ɛ, ka a sɛsɛbɛ furo yʊɔrɔ nı. Ba kaara fıka kpãchãan tır na ba tara wɔ̃mɔ̃ ɛ, ka ba vɔ̃ dıɛl bar ka a kpi.

XIII Ba kaara na fıka a man kpɛ̃ɛ a sɛsɛkpɛ̃ɛ na furo ka a ba vã furo a kɔ̃ɔ fuul kaar, na ba kaara fıka ŋmarbie bɔrɔ yʊɔrɔ ka a Nãaŋmın chɔɔr jilibe jaa gbɛb guro nı ba.

XIV Enok na ı a Adama yɔ̃ɔ suulaa ayopõi sʊɔ mı dɔ̃ɔ 'yɛr a nıbɛ banyãna 'yɛr, "Nyɛ, a sı Soro waara naa nı a wɔ nıchɛchɛsı turo turo.

XV Wɔn wa tɔɔr nırɛ jaa 'yɛr, na wɔ 'yɛr a lɛ a bala na ba puoro ɛ, a lɛ jaa ban tɔ̃ nı a lɛ ban maal tɔr a Nãaŋmın nı a 'yɛr bikpãɛn ala ban 'yɛr dɔɔl wʊ."

XVI A nıbɛ banyãna lɛ ma ırɛ gbʊrɔ̃ gbʊrɔ̃, na ba nyɛrɛ a ba taaba bɔrfʊ. Ba ma turo naa a ba mãɛ vɔldɛɛr, a ba mãɛ yobɔ 'yɛr lɛ ba ma 'yɛrɛ bɛlɛ nı a ba taaba tɔ̃nɔ̃ jũu.

XVII Tıchɛ n barmıne, yı tıɛr a lɛ a sı Soro Yesu Kırısıto nıtõnsı na dɔ̃ɔ 'yɛr.

XVIII Ba 'yɛr kʊ yı ıka, "A ber baaraa sɔ̃ɔ, nılaarba na turo a ba ãgãn bɔfʊ na baa tara a Nãaŋmın Sıɛ ɛ.

XIX A nıbɛ banyãna lɛ ma waan ootaa, na ba turo a ãgãn bɔfʊ na baa tara a Nãaŋmın Sıɛ ɛ.

XX Tıchɛ a yın n barmıne, yı mɛ a yı mãɛ dɔɔl a yı sɔɔfʊ chɛchɛ ju, na yı sʊɔrɔ a Nãaŋmın nı a wɔ Sıɛ kpɛ̃ɔ.

XXI Yı sɔɔl yı mãɛ a Nãaŋmın nɔ̃fɔ pɔ na yı chɛlɛ a sı Soro Yesu Kırısıto nıbaal, a wɔ waan a nyɛvʊr na ba tara baarfʊ ɛ, wa kʊ yı.

XXII Yı tara a bala na baala nı nıbaal.

XXIII Yı vɔ̃ɔ a bamıne yin a bũu pɔ na yı faa ba. Na yı mı kaa a bamıne nıbaal tı 'yɔ̃ɔnɔ̃ jʊ̃mɔ̃, na yı taa maal a ba dɛɛr ala ban maala ɛ.

XXIV A 'lɔ na gu yı ka yı kɔ̃ tɔ̃ɔ lo ɛ, na wʊn wa waan yı a wʊ tır niem a yı kʊ̃ tara chɛfʊ ɛ, ka a nɔ̃ɔ kpɛ̃ɛ kpɛ yı.

XXV A Nãaŋmın bɔ̃'yen nyã tɛɛ lɛ ı a sı Fafaara, wɔ nyɛ tır, nı 'yɔ̃ɔfʊ, nı kpɛ̃ɔ, nı tɔ̃ɔfʊ tu a sı Soro Yesu Kırısıto 'yɔ̃ɔ sɛrɛ tı wʊ wa maal a wɛr nı pʊ̃pãanyã bıbir nı bıbir jaa! A ı a lɛ.

---

1 **I:XI 11** Kain ın a Adama nı a Hawa bidadɔ̃ɔ. Nyuur jũu, ka wɔ kʊ a wɔ yɛbile. (A Pielfʊ Gãn 4:1-16) A Balaam dɔ̃ɔ ı Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ na sɔɔ ıka wʊn den libie tı pɔ 'yɔ̃ɔ a Isıral nıbɛ. Wʊn wa chiine, malaka ŋmaa wʊn sɔr ka waa tɔ̃ɔ ı a lɛ. (A Sɔrfʊ Gãn 22–24) A Kora lɛ dɔ̃ɔ ı a bawõno na de a nıbɛ nie ka ba tı mii 'yɔ̃ɔ a Mosesı nı a Aaron. Ka Nãaŋmın nyɛn wɔ suur, ka a tẽe yuo vɔl wɔ nı a bala jaa na turo wɔ. (A Sɔrfʊ Gãn 16)

A YESU KIRISƗTO YELWIILSI GÃN

I A yelwiilsɪ ala a Nãaŋmɪn na kʊ a Yesu Kɪrɪsɪto ɪka wʊ wiil kʊ a wʊ gbãgbaa ala kʊ̃ yaar tɪ ɪ ɛ. Yesu tʊ̃ naa a wʊ malaka ɪka wʊ tɪ 'yɛr kʊ a wʊ gbãgbaa Jɔɔn.

II Jɔɔn mɪ man naa a ala a jaa wɔn nyɛ na ɪ a Nãaŋmɪn 'yɛr nɪ lɛ a Yesu Kɪrɪsɪto na 'yɛr.

III Pʊpɛl sʊɔ lɛ a 'lɔ na kar a gãn nyã. Pʊpɛl dẽme mɪ lɛ a bala na wʊ̃ tɪ de 'yɔ̃ɔ a ba nyãn pɔ, lɛ an sɛb a gãn nyã pɔ, bojũu a bɪbir gbʊr naa.

IV Maa Jɔɔn lɛ sɛb a gãn nyã kʊrɔ a yɪn pupuorbiir gbulsɪ ayopõi na be Asɪya paal pɔ. Wãɛfʊ nɪ nyã'maar yi a Nãaŋmɪn sɛ̃, 'lɔ lɛ ɪ, 'lɔ lɛ be be, nɪ 'lɔ lɛ na wa, naa yi a Sɪɪr ayopõi na ara a Nãaŋmɪn dakɔɔ niem,

V naa yi a Yesu Kɪrɪsɪto sɛ̃, 'lɔ lɛ ɪ a yelmãɛ dãasɪɛ sʊɔ, na wʊ ɪ a bidɔ̃ɔ 'lɔ na ir a kũu pɔ ɪ vʊr, 'lɔ lɛ ɪ a nãmɪne ba jaa nãkpɛ̃ɛ na be ka a wɛr pɔ. 'Lɔ lɛ nʊ̃ sɪ na wʊ de a wʊ jãɪ pɛɛ sɪ yin a sɪ yeldɛɛr pɔ na wʊ faa sɪ,

VI na wʊ maal sɪ a wʊ nãalʊ̃ʊ nɪbɛ nɪ Nãaŋmɪn bɔɔr lorbo ka sɪn tʊ̃nɔ̃ kʊrɔ a wʊ Nãaŋmɪn na ɪ a Sãa, 'lɔ lɛ so a tɪɪr nɪ a kpɛ̃ɔ a bɪbir nɪ bɪbir jaa! A ɪ a lɛ.

VII Yɪ nyɛ, wɔn yi naa a sajulõjuur pɔ waara, ka a nɪbɛ ba jaa nyɛ wʊ lɔ̃ɔn a bala na chɔr wʊ, a nɪbʊrsɪ na be ka a tẽe na kõnõ naa a wʊ waa jũu. Lɛ lɛ an ɪ! A ɪ a lɛ.

VIII A sɪ Soro Nãaŋmɪn na ɪ a kpɛ̃ɔ jaa sʊɔ 'yɛr naa, "Maa lɛ a Pielfʊ nɪ a Baaraa. Maa lɛ dɔ̃ɔ be be. Maa lɛ chɛnɛ be be. Maa lɛ na wa."

IX Maa Jɔɔn na ɪ a yɪ yɛbɛ, n pʊɔ yɪ naa a dɔɔyɛ pɔ a Yesu tufʊ jũu. Maa nɪ yɪn jaa ben a Nãaŋmɪn nãalʊ̃ʊ pɔ tɪ chɛnɛ tara kãnyir. N ben a man dõdol pɔ ban bʊɔlɔ Patimosɪ bojũu n 'yɛr naa a Nãaŋmɪn 'yɛr naa di a Yesu dãasɪɛ.

X A sɪ Soro Bɪbir Daar, Nãaŋmɪn Sɪɛ ir ma naa ka n wʊ̃ nɛkpɛ̃ɛ na tãn a n puor fɪka ɪɪl ban pɛɛl,

XI ka a kɔkɔr 'yɛr, "Sɛb a ala a jaa fʊn nyɛ 'yɔ̃ɔ a gãn pɔ, na fʊ tɪr kʊ a pupuorbiir gbulsɪ ayopõi. Efesus, Semena, Pergamum, Tayatira, Saadisɪ, Feladelfiya nɪ Laodisea."

XII N lɪɛb ɪka n kaa an lɛ 'yɛrɛ a lɛ kʊrɔ ma. Ɪn wa lɪɛb, n nyɛn sɛlma fãtɪnɛ dɔɔlfʊ jie jiir ayopõi.

XIII A fãtɪnɛ dɔɔlfʊ jiir anyãna sãlsɔɔ, n nyɛn nɪrɛ na kaara fɪka Nɪsaal Bie *(Danɪɛl 7:13)* na wʊ su fuu wõo ka wʊ ta a gbɛɛ pɔ, tɪ a sɛlma gãn bãbã a wʊ nyãa ju.

XIV A wʊ jukɔɔl pɛl fɪka gõn, ka a nɪbie kaara fɪka bũu na 'lɪrɛ.

XV Ka a gbɛɛ nyɪlɛ fɪka kur jɪɛ ban juu ir sãa pɔ, ka a kɔkɔr wʊn 'yɛrɛ nyɛtãan kɔ̃kpɛ̃ɛ na joro.

XVI Ŋmɛrbie ayopõi be naa a wʊ nũsʊ̃ɔ pɔ, ka a sɔbʊraa na dire a jiir a jaa ayi, yi a wʊ nɛɛ pɔ. Ka a wʊ nie nyɪlɛ fɪka mɔ̃tɔ̃ɔ na ara gar ju sãlsɔɔ.

XVII Ɪn wa nyɛ a lɛ, ka n lo kpa a wʊ niem gã fɪka kũu. Ka wʊ pãa dɔɔl ma a wʊ nũsʊ̃ɔ tɪ 'yɛr kʊ ma, "Ta joro dãbãɛ ɛ. Maa lɛ a Pielfʊ nɪ a Baaraa.

XVIII Maa lɛ ɪ a Nyɛvʊr Sʊɔ. Nyɛ, n dɔ̃ɔ kpi, tɪchɛ n ir naa ɪ vʊr, n kʊ̃ lɛ kpi go ɛ. Maa lɛ tara a kũu nɪ a kpĩisɪ tẽe pãn bir.

XIX "A lɛ juu sɛb a ala fʊn nyɛ na dɔ̃ɔ ɪ nɪ a pʊ̃pãanyã, nɪ a ala na wa ɪ daar kɔ̃ɔ.

XX A yelsɔɔlaa 'lɔ na be a ŋmɛrbie ayopõi ala fʊn nyɛ a n nũsʊ̃ɔ pɔ nɪ a sɛlma fãtɪnɛ dɔɔlfʊ jie jiir ayopõi par nɪ nyã. A ŋmɛrbie ayopõi ala ɪ naa a pupuorbiir gbulsɪ ayopõi malakasɪ, fãtɪnɛ dɔɔlfʊ jie jiir ayopõi mɪ ɪ a pupuorbiir gbulsɪ ayopõi.

II

I "Sɛb kʊ a malaka 'lɔ na ara kʊ a Efesus pupuorbiir ɪka, a 'lɔ na tara a ŋmɛrbie ayopõi a wʊ nũsʊ̃ɔ pɔ na wʊ chiine a sɛlma fãtɪnɛ dɔɔlfʊ jie jiir ayopõi sãlsɔɔ 'yɛr lɛ a anyãna.

II N bɔ̃ɔ naa a lɛ fʊn be, naa bɔ̃ɔ a fʊ tõmɔ̃ nɪ a fʊ kãnyir. N bɔ̃ɔn naa a lɛ fʊn ba 'maa nɪbir kʊ a putudẽme ɛ, ala lɛ so ka fʊ bɛɛr a bala na 'yɛr ɪka Yesu nɪtõnsɪ lɛ ba ɪ na fʊ nyɛ ka ba ɪ jir ŋmarba.

III Fʊ tara na kãnyir na fʊ di dɔɔyɛ a n yuor jũu, tɪ faa bal ɛ.

IV Tɪchɛ n chɛnɛ na tara fʊ nɪ 'yɛr. Fʊ bar naa a fʊ dɔ̃ɔ nʊ̃fʊ 'lɔ.

V Tɪɛr kaa a lɛ fʊn dɔ̃ɔ be tɪ wa lo! Lɪɛb a fʊ tɪɛr na fʊ be a lɛ fʊn dɔ̃ɔ be. Ala ɪ fʊ̃ʊ ba wa lɪɛb a fʊ tɪɛr ɛ, ɪn wa naa wa 'lɔɔ a fʊ fãtɪn dɔɔlfʊ jie bar.

VI Tɪchɛ a lɛ fʊn ba nʊ̃ nɪ nyã, fʊ 'laar naa a Nikolayitɪ nɪbɛ maalfʊ, n mɪ 'laar naa a ba maalfʊ.

VII Nɪrɛ 'lɔ na tara toor wʊ chɛlɛ a ala a Nãaŋmɪn Sɪɛ na 'yɛrɛ kʊrɔ a pupuorbiir gbulsɪ. A 'lɔ na jɛb tʊ̃ɔ, ɪn kʊ wʊn sɔr ka wʊ kpɛ a Nãaŋmɪn jɔɔ pɔ pɔr a nyɛvʊr tɪɛ wɔ̃mɔ̃ na wʊ di.

VIII "Sɛb kʊ a malaka 'lɔ na ara kʊ a Semena pupuorbiir ɪka, a 'lɔ na ɪ a Pielfʊ nɪ a Baaraa, a 'lɔ na kpi tɪ ir ɪ vʊr 'yɛr lɛ a anyãna.

IX N bɔ̃ɔ naa a fʊ wõm nɪ a fʊ nɔ̃ɔ tɪchɛ fʊ ɪn taraa sʊɔ! N bɔ̃ɔ naa a gagarsɪ bala na 'yɛr ɪka Juu nɪbɛ lɛ ba ɪ tɪ na baa ɪ ɛ, ba ɪ naa Satan lɔ̃ɔfʊ dẽme.

X Taa joro dãbãɛ a dɔɔyɛ na wa a fʊ sɛ̃ ɛ. Nyɛ, a tɪɪ na vɛ̃ naa ka ba nyɔɔr a yɪ

bamıne 'yɔ̃ɔ pɔɔfʊ die pɔ, bɛɛr yı kaa, ka yı di dɔɔyɛ ber pie. Ala ı yın kpin gba, yı taa bara a yı sɔɔfʊ ɛ, ka ın kʊ yı a nyɛvʊr 'lɔ na kaara a nãa jupil kaar.

XI Nıre 'lɔ na tara toor wʊ chɛlɛ a lɛ a Nãaŋmın Sıe na 'yɛrɛ kʊrɔ a pupuorbiir gbulsı. Nıre 'lɔ na jɛb tɔ̃ɔ, a gbɛɛ ayi kũu kɔ̃ lɛ sıır wʊ go ɛ.

XII "Sɛb kʊ a malaka 'lɔ na ara kʊ a Pergamum pupuorbiir ıka, a 'lɔ a sɔbʊraa na dire a jiir a jaa ayi 'yɛr lɛ anyãna.

XIII N bɔ̃ɔ naa a jie fʊn kpıɛrɛ, be lɛ ı a Satan dʊʊ, tı faa vɛ̃ a n yuor bʊɔlfʊ ɛ. Fʊ chɛnɛ na sɔɔ a n yuor. Fʊ gba na wa nyɛ a Antipası na dire a n dãasıe ka ba kʊ wʊ a yı tɛ̃e pɔ be a Satan dʊʊ na be.

XIV Tıchɛ n chɛnɛ na tara fʊ nı 'yɛr. Fʊ chɛnɛ na tara nıbɛ ka ba turo a Balaam wiilfʊ, 'lɔ lɛ wiil a Balak ıka wʊ bɛr a Isıral nıbɛ nɛɛ ka ba maal dɛɛr na wʊ ıka ba di a bʊtıbɛ bɔ̃diir na ba gãna nı taa. [1]

XV A lɛ nı wʊ ju mı lɛ fʊ mı chɛnɛ tara a nıbɛ na turo a Nikolayitı nıbɛ wiilfʊ.

XVI Lıeb a fʊ tıer, ka lɛ ba lɛ ɛ, ın wan fɔɔ wa jɛb a nıbɛ bala nı a sɔbʊraa 'lɔ na yi a n nɛɛ pɔ.

XVII Nıre 'lɔ na tara toor, wʊ chɛlɛ a lɛ a Nãaŋmın Sıe na 'yɛrɛ kʊrɔ a pupuorbiir gbulsı. A 'lɔ na jɛb tɔ̃ɔ, ın kʊ wʊn a maana ala na sɔɔl. Naa lɛ kʊ wʊ kusır pıla ban sɛb yopaalaa dɔɔl nıre jaa na ba bɔ̃ɔ ɛ, a 'lɔ na so lɛ bɔ̃ɔ. [2]

XVIII "Sɛb kʊ a malaka 'lɔ na ara kʊ a Tayatira pupuorbiir ıka, a Nãaŋmın Bie 'yɛr lɛ a anyãna. A 'lɔ nıbie na kaara a bũu 'lıraa kaar ka a wʊ gbɛɛ nyɛtãan fıka kur jıe na be bũu pɔ.

XIX N bɔ̃ɔ naa a fʊ tɔ̃mɔ̃, a fʊ nɔ̃fʊ, a fʊ sɔɔfʊ nı a fʊ kãnyir. A lɛ fʊn tɔ̃nɔ̃ a pɔ̈pãanyã gar a lɛ fʊn dɔ̃ɔ tɔ̃.

XX Tıchɛ n chɛnɛ na tara fʊ nı 'yɛr. Fʊ bal kʊ a pɔɔ 'lɔ ban bʊɔlɔ a Jejebɛl 'lɔ na bʊɔlɔ a wʊ mãe a Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ. Wʊ wile naa a n tɔ̈tɔ̃nbɔ ka ba sɛ̃nɛ na ba ɔɔrɔ nı a bʊtıbɛ nɔ̃nɔ̃.

XXI N kʊ wʊn sɔ̃ɔ ıka wʊ lıeb a wʊ tıer yin a wʊ sɛ̃sɛ̃yele pɔ, tıchɛ waa sɔɔrɔ ɛ.

XXII Lɛ ın vɛ̃n ka baal nyɔɔ wʊ ka bala naa 'lɔ na sɛ̃nɛ, ka bala baa lıeb bar a wʊ sɔr ɛ.

XXIII In kʊ naa a bala na turo wʊ, ka a pupuorbiir gbulsı bɔ̃ɔ ıka maa lɛ bɔ̃ɔ nıre tıer nı nıre nyãa naa na yab ãsʊɔ jaa nı wʊ tɔ̃mɔ̃.

XXIV Tıchɛ a yın na chɛ a be a Tayatira na ba de a pɔɔ wiilfʊ bıı jãn a Satan yelsɔɔlsı ɛ, n chɛnɛ na tara 'yɛr na 'yɛr kʊ yı. N kɔ̃ de yele jaa dɔɔl yı ɛ.

XXV Yı chɛnɛ nyɔɔ a lɛ nɛ wa tãn a daar 'lɔ ın na wa.

XXVI Nıre 'lɔ na jɛb tɔ̃ɔ na wʊ ıre a lɛ ın bʊɔrɔ, ın kʊ wʊn kpɛ̃ɔ ka wʊ tɔ̃ɔ a paalsı ba jaa,

XXVII 'Wʊn kaara ba naa nı kur dãgbal na wʊ ma ŋmɛr ba lamıer kaar.' *(Yiel Gãn 2:9)* Nıtãa lɛ ın nyɛ a kpɛ̃ɔ yin a n Sãa sɛ̃.

XXVIII N mı na kʊ wʊ naa a bivıe ŋmɛrbir.

XXIX Nıre 'lɔ na tara toor wʊ chɛlɛ a ala Nãaŋmın Sıe na 'yɛrɛ kʊrɔ a pupuorbiir gbulsı.

III

I "Sɛb kʊ a malaka 'lɔ na ara kʊ a Saadisı pupuorbiir ıka, a 'lɔ na tara a Nãaŋmın Sıır ayopõi nı a ŋmɛrbie ayopõi, n bɔ̃ɔ naa a fʊ tɔ̃mɔ̃. A fʊ yuor yire na ıka fʊ ın bɔ̃vʊr tıchɛ bɔ̈kũu lɛ fʊ ı.

II Jɛɔ ir! Na fʊ 'yɔ̃ɔ a bala na chɛ na kpire ãkpãɛn, bojũu n jʊʊr nyɛ ka a fʊ tɔ̃mɔ̃ ba sɛɛ a n Nãaŋmın sɛ̃ ɛ.

III Tıer tɔ a ala fʊn de tı wɔ̃, turo a ala tı na fʊ lıeb a tıer. Tıchɛ fɔ̃ʊ ba jɛɔ ir ɛ, ın wan nãnyie kaar ka fʊ kɔ̃ bɔ̃ɔ a sɔ̃ɔ 'lɔ ın na wa a fʊ sɛ̃ ɛ.

IV Tıchɛ fʊ chɛnɛ na tara nıbɛ bãlãa a ba be a Saadisı ka a ba fɔɔr ba nyɔɔr dɛbɛ ɛ. Bala nı maa na 'mantaa chiine, ka ba su bɔ̈pıɛl, bojũu ba sɛɛn naa.

V Nıre 'lɔ jaa na jɛb tɔ̃ɔ a ba kaar mı na sun a bɔ̃pıɛl. N kɔ̃ kpĩin a wʊ yuor bar a nyɛvʊr gãn pɔ ɛ, tıchɛ ın pʊr a wʊ yuor a n Sãa nı a wʊ malakası niem.

VI Nıre 'lɔ na tara toor, wʊ chɛlɛ a ala a Nãaŋmın Sıe na 'yɛrɛ kʊrɔ a pupuorbiir gbulsı.

VII "Sɛb kʊ a malaka 'lɔ na ara kʊ a Feladelfiya pupuorbiir ıka, a 'lɔ na ı a chɛchɛ sʊɔ nı a yelmãe sʊɔ 'yɛr lɛ a anyã, 'lɔ lɛ tara a Nãkpɛ̃ɛ David pãn bir. 'Lɔ wa yuo, nıre kɔ̃ tɔ̃ɔ pɔɔ ɛ, 'lɔ mı wa pɔɔ, nıre kɔ̃ tɔ̃ɔ yuo ɛ.

VIII N bɔ̃ɔ naa a fʊ tɔ̃mɔ̃ a jaa. Nyɛ, n yuo naa a pãn bar, nıre jaa na kɔ̃ tɔ̃ɔ pɔɔ ɛ. N bɔ̃ɔ naa a fʊ kpɛ̃ɔ na ba jã bon ɛ, tıchɛ fʊ chɛnɛ na tara a n 'yɛr na faa chiir a n yuor ɛ.

IX N bɔ̃ɔ naa a bala na ı a Satan lɔ̃ɔfʊ dɛ̃me tı na ba 'yɛr ıka Juu nıbɛ lɛ ba ı, jir ŋmarba lɛ ba ı. In vɛ̃ naa ka ba wa gbur dumo a yı niem na ba bɔ̃ɔ ıka n nɔ̃ yı naa.

X A lɛ fʊn tu a n 'yɛr na fʊ di kãnyir, ın gu fʊ naa a sɔ̃ɔ 'lɔ a dɔɔyɛ na wa a nıbɛ ba jaa jie na kpıɛrɛ ka a wɛr pɔ.

XI N kɔ̃ kor tı wa ɛ. Nyɔɔ a lɛ nɛ fʊn tara, ka nıre jaa taa faa a fʊ nãa jupil ɛ.

---

1 **II:XIV 2:14** A Balaam dɔ̃ɔ ı Nãaŋmın 'yɛ'yɛrɛ na sɔɔ ıka wʊn den libie tı pɔ 'yɔ̃ɔ a Isıral nıbɛ. Wʊn wa chiine, malaka ŋmaa wʊn sɔr ka waa tɔ̃ɔ ı a lɛ ɛ. (A Sɔrfʊ Gãn 22–24)

2 **II:XVII 2:17** A manna anyãna ın bɔ̈diir a Nãaŋmın dɔ̃ɔ kʊ a Isıral nıbɛ be a mɔgɔ̃ɔ pɔ, ka ba di. (A Yifʊ Gãn 16:4-36, nı Jɔɔn 6:31, 49)

XII A 'lɔ na jɛb tõɔ, ın maal wʊn a luur a n Nãaŋmın puorfʊ yir. Wʊ kõ lɛ võɔ go ɛ. In sɛb naa a n Nãaŋmın yuor nı a n Nãaŋmın tẽe yuor na ı a Jerusalɛm paalaa wʊn bar ka wʊ yire a saaju suro waara mar wʊ, naa mı lɛ sɛb a n yopaalaa mar wʊ.

XIII Nırɛ 'lɔ na tara toor, wʊ chɛlɛ a lɛ a Nãaŋmın Sıɛ na 'yɛrɛ kʊrɔ a pupuorbiir gbulsı.

XIV "Sɛb kʊ a malaka 'lɔ na ara kʊ a Laodisea pupuorbiir ıka, a 'lɔ 'yɛrbie na ı A I A Lɛ, a yelmãɛ dẽ dẽ sʊɔ nı a yelmãɛ dãasıɛ sʊɔ, 'lɔ 'yõɔ lɛ a Nãaŋmın tu mɛ bomo a jaa.

XV N bõɔ naa a fʊ tõmõ, faa 'maa ɛ, faa lɛ tʊlɔ mı ɛ. An taa nõmõ ma naa ala ı fʊ ta 'maa naa bıı tʊlɔ.

XVI A lɛ fʊn ben ı a ʊlɔ ʊlɔ jũu, faa tʊlɔ ɛ, faa mı lɛ 'maa ɛ, ın chır fʊn bar a n nɛɛ pɔ.

XVII Fʊ 'yɛr ıka taraa sʊɔ lɛ fʊ ı, na fʊ tara nãbonsı na faa faa bon jaa ɛ. Tıchɛ faa bõɔ ıka fʊ ın nıkõɔ nı nıbaal nırɛ, nı nõɔ sʊɔ, na fʊ ı jõɔ nı sal'mʊɔr.

XVIII N sʊɔrɔ fʊ naa ıka fʊ da sɛlma a n sẽ ın 'yõɔ bũu pɔ maal na fʊ ı tara sʊɔ. Na fʊ mı da fɔpıla a n sẽ pɔɔ a fʊ sal'mʊɔr vĩ, na fʊ lɛ da a nıbie tãı mı 'yõɔ a nıbie pɔ nyɛrɛ.

XIX N ma gõ naa a bala ın nõ, naa tɔɔ ba toor. A lɛ mõ nıbijıɛ lıɛb a fʊ tıɛr.

XX Nyɛ, n ara naa dõdɔr nɛɛ bʊɔlɔ, ala ı ãsʊɔ jaa wa wõ naa a n kɔkɔr na wʊ yuo a pãn, ın kpɛ naa ka a maa naa nınyınɛ a sı tı 'mataa dire.

XXI Nırɛ 'lɔ na jɛb tõɔ, ın kʊ wʊn sɔr ka wʊ jãnɛ a n lõboor nıtãa lɛ ın jɛb tõɔ naa jãnɛ a n Sãa lõboor.

XXII Nırɛ 'lɔ na tara toor, wʊ chɛlɛ a lɛ a Nãaŋmın Sıɛ na 'yɛrɛ kʊrɔ a pupuorbiir gbulsı."

IV

I A anyã puor, n lɛ kãan nyɛ a saaju pãn na yuo ara. Ka a kɔkɔr 'lɔ ın dõɔ wõ a ıl ban pɛɛl kaar 'yɛr kʊ ma, "Do wa, ka n wiil fʊ a ala na ı a anyã puor."

II Ajienaa kaa ı Nãaŋmın Sıɛ de ma naa ka n nyɛ a nãa dakɔɔ a be a saaju nırɛ kõɔ na jãnɛ.

III Ka a nırɛ 'lɔ na jãnɛ a nãa dakɔɔ ju nyılɛ jaa pala pala fıka gar kʊsır, nı kʊsır wolo wolo, ka a sagõgoraa na nyılɛ ŋmaa jilõ a nãa dakɔɔ.

IV Dakɔɔr lıjɛr nı anaar mı ben be jilõ a nãa dakɔɔ, ka a nıbɛrɛ lıjɛr nı anaar mı jãnɛ a ju, na ba su bõpıɛl na ba sun sɛlma jupile.

V Saa nyıırfʊ nı gõmõ na tãna yire naa a nãa dakɔɔ par. Ka a fãtınɛ ayopõi mı 'lırɛ a nãa dakɔɔ par, anyãna lɛ ı a Nãaŋmın Sıır ayopõi.

VI A nãa dakɔɔ niem bon ben be kaara man kõɔ kaar jaa wel wel wel, na wʊ nyılɛ chãana kaar. A bõnıbie anaar jil naa a nãa dakɔɔ tara nıbie a jiir a jaa a puor nı a niem.

VII A bõnıbir 'lɔ na de nie nyɛtãan jukpɛ̃ɛ, ka a ayi sʊɔ mı nyɛtãan narbile, ka a ata sʊɔ mı nyɛtãan nısaal, ka a anaar sʊɔ mı nyɛtãan tuu.

VIII A bõnıbie anyãna ãsʊɔ jaa tara naa pıbɛ ayʊɔb, ka a nıbie pɔɔ a ãgãn wʊ jaa naa pıbɛ pɔ. Ba ma yiele nı yiel mõtõɔ nı tãsɔɔ ıka, "Chɛchɛ, chɛchɛ, chɛchɛ 'lɔ lɛ ı a sı Soro Nãaŋmın nı a kpɛ̃ɔ jaa sʊɔ. 'Lɔ lɛ be be, 'lɔ lɛ ı, 'lɔ lɛ na wa."

IX Sõɔ 'lɔ jaa a bõnıbie ala na ma wa puoro pɛɛrɛ dãna nı a 'lɔ na jãnɛ a nãa dakɔɔ ju, 'lɔ lɛ be be jaa kpo kpo,

X a nıbɛrɛ lıjɛr nı anaar bala gãn kpa tẽe tı puor a 'lɔ na jãnɛ a nãa dakɔɔ ju, 'lɔ lɛ na be be jaa kpo kpo. Ba yãan a ba nãjupile bin a nãa dakɔɔ par tı 'yɛrɛ,

XI "A sı Soro nı a sı Nãaŋmın, fʊ̃ʊ lɛ a sɛɛn ıka fʊ de a tıır, 'yɔ̃ɔfʊ nı a kpɛ̃ɔ. Bojũu fʊ̃ʊ lɛ maal a bomo a jaa, a fʊ bɔfʊ pɔ lɛ a jaa maal naa be be."

V

I N pãa nyɛn a 'lɔ na jãnɛ a nãa dakɔɔ ju ka wʊ tara a kõr gãn 'lɔ ban pilõ a wʊ nũsõɔ pɔ, ka a sɛbie be a pʊɔ pɔ nı a yõo, na ba de jãnsı ayopõi mar pɔɔ.

II N nyɛn a malaka kpɛ̃ɔ sʊɔ 'lɔ na de nɛkpɛ̃ɛ sʊʊr, "An lɛ sɛɛ ıka wʊ 'lɔɔr a jãnsı tı yuo a gãn?"

III Tıchɛ nırɛ jaa ba be a saaju, bıı a wɛr pɔ, bıı a tẽe par na tõɔ yuo a gãn kar ɛ.

IV Ka n kõ nıbaal kõn bojũu nırɛ jaa na ba be be sɛɛn na yuo a gãn kar kaa ɛ.

V Be lɛ a nıbɛrɛ bala ãsʊɔ pãa 'yɛr kʊ ma, "Ta kõnõ ɛ. Nyɛ a Jukpɛ̃ɛ 'lɔ na yi a Juda bʊrɔ pɔ, na ı a Nãkpɛ̃ɛ David yõɔ na jɛb tõɔ. 'Lɔ lɛ sɛɛ na tõɔ 'lɔɔr a jãnsı ala bar tı yuo a gãn."

VI N pãa lɛ nyɛn Pɛraabile ka wʊ nyɛtãan bon ban dõɔ kʊ ka wʊ ara a nãa dakɔɔ par, ka a bõnıbie anaar nı a nıbɛrɛ ara jilõ wʊ. Wʊ tara na ılɛ ayopõi nı nıbie ayopõi, ala lɛ ı a Nãaŋmın Sıır ayopõi wʊn ma tõ a wɛr pɔ jiir a jaa.

VII 'Lɔ lɛ tı de a gãn a nırɛ 'lɔ na jãnɛ a nãa dakɔɔ ju nũsõɔ pɔ.

VIII Wʊn wa de a gãn ka a bõnıbie anaar bala nı a nıbɛrɛ lıjɛr nı anaar bala, ba jaa gãn kpa tẽe a Pɛraabile niem, ka ãsʊɔ jaa tara kõrõjom nı sɛlma lapʊɛ na sɛɛn a tãı nyũu vıla, ala lɛ ı a Nãaŋmın nıbɛ sʊɔrfʊsı.

IX Bala lɛ yiele a yiel paalaa na ba 'yɛrɛ, "Fʊ̃ʊ lɛ sɛɛn ıka fʊ de a gãn na fʊ 'lɔɔr a jãnsı, bojũu fʊ̃ʊ lɛ ba kʊ, ka fʊ de a fʊ jãı

yab den nıbʊrɔ, 'yɛr bʊrɔ, balsı ba jaa nı a paalsı a jaa kʊ Nãaŋmın.
X Fõʊ lɛ maal ba ka ba ı a Nãaŋmın nãalõʊ nıbɛ nı a bɔɔrlorbo tõnɔ̃ kʊrɔ a sı Nãaŋmın, bala lɛ na wa ı a wɛr nyã wʊ jaa nãmıne."
XI Be lɛ n pãa kaa nyɛ malakası turo turo fʊn kõ bɔ̃ɔ a ba nɛɛ ɛ, ka ba ara jilõ a nãa dakɔɔ nı a bõnıbie ala nı a nıbɛrɛ bala.
XII Ba yiele naa nı kɔkɔkpɛ̃ɛ 'yɛrɛ, "A Pɛraabile 'lɔ ban dɔ̃ɔ kʊ lɛ sɛɛn ıka wʊ tara a kpɛ̃ɔ nı a nãbomo, nı a yɛ̃, nı a fɔ̃ɔ, nı a 'yɔ̃ɔfʊ, nı a tıır, nı a dãnfʊ."
XIII Be lɛ n wõ a bõmaalsı a jaa na be a saaju, nı a tẽe, nı a tẽe par, nı a man pɔ, nı bomo a jaa na be a ba pɔ, na ba yiele yiel 'yɛrɛ, "A 'lɔ na jãnɛ a nãa dakɔɔ ju, nı a Pɛraabile lɛ so a dãnfʊ, nı a 'yɔ̃ɔfʊ, nı a tıır, nı a kpɛ̃ɔ, bıbir jaa."
XIV Ka a bõnıbie anaar bala 'yɛr, "A ı a lɛ," ka a nıbɛrɛ bala gbur dumo puor a 'lɔ na jãnɛ a nãa dakɔɔ ju nı a Pɛraabile.

VI

I Ka n kaa naa nyɛ a Pɛraabile na 'lɔɔ a jãnsı ayopõi ala ban mar a gãn 'lɔ na de nie, be lɛ n wõ a bõnıbie anaar bala ãsʊɔ kɔkɔr fıka saa na tãn, ka wʊ bʊɔl, "Wa!"
II Be lɛ n kaa nyɛ ka a ı wii pıla lɛ, ka a 'lɔ na do, jã tam a ba de nãa jupil kʊ wʊ ka wʊ yin darfʊ an ı tõɔfʊ sʊɔ lɛ wʊ ı.
III A Pɛraabile na lɛ 'lɔɔ a jãnsı ayi sõɔ, n wõn a bõnıbie ala ayi sʊɔ na 'yɛr, "Wa!"
IV Ka a wii jıɛ wa yi, a 'lɔ na do ba kʊ wʊn kpɛ̃ɔ ıka wʊ faa a nyã'maar tı vɛ̃ ka jɛɛr ir a wɛr wʊ jaa, ka a nıbɛ kʊrɔ taa. Ka ba kʊ wʊ a jɛɛr sɔkpɛ̃ɛ.
V A Pɛraabile na lɛ 'lɔɔ a jãnsı ata sʊɔ, n wõn a bõnıbie ata sʊɔ na 'yɛr, "Wa!" Ka n kaa ka a ı wii sɔɔlaa lɛ, ka a 'lɔ na do tara bõmansı a nũu pɔ.
VI Be lɛ n wõ a bõnıbie anaar bala chara pɔ fıka kɔkɔr na 'yɛrɛ, "Kõ lo naa, chi bõmanãa nɛbõ'yen na da naa nıbõ'yen bıbir gbul sãyar. Ka a kamaana mı nɛɛr ata mı da nıbõ'yen bıbir gbul sãyar, tı taa ırɛ wa sõɔnɔ̃ a kãa nı a dãa bara ɛ."
VII A Pɛraabile na lɛ 'lɔɔ a jãnsı anaar sʊɔ, n wõ naa a bõnıbie anaar sʊɔ na 'yɛr, "Wa!"
VIII Ka n kaa nyɛ wii ul a nıdaa. Ka a 'lɔ na do yuor di kũu, ka a kpĩisı tẽe mı turo a wʊ puor. Ba kʊ ban kpɛ̃ɔ ıka ba de sɔkpɛ̃ɛ, nı kɔ̃, nı baal, nı mɔdõn kʊn a wɛr nıbɛ ala ı ba põn a tẽe a wʊ jiir anaar.
IX Wʊn lɛ 'lɔɔ a jãnsı anũu sʊɔ, n nyɛn a nısıır bala ban dɔ̃ɔ kʊ a Nãaŋmın 'yɛr nı a wʊ dãasıɛ jũu ka ba be a Nãaŋmın bɔɔr lofʊ jie pĩlem.
X Ba tãna naa nı nɛkpɛ̃ɛ 'yɛrɛ, "A Tõɔfʊ sʊɔ, nı chɛchɛ sʊɔ, nı yelmãɛ sʊɔ, a wa ta dabor ka fʊ tɔɔr a wɛr nıbɛ 'yɛr na fʊ yab a sı jãı sãma?"
XI Be lɛ ba kʊ ba jaa bõpıɛl tı 'yɛr ıka ba di kãnyir bãlãa ka ba baar kʊ a ba tõtõtaaba nı a yɛɛr a ba kaar ka a ta.
XII N kaara naa ka wʊ lɛ 'lɔɔ a jãnsı ayʊɔb sʊɔ. Ka a tẽe mĩi wʊ jaa, ka a mɔ̃tɔ̃ɔ sɔb fɔsɔɔlaa kaar, ka a ŋmɛraa mı lıɛb jãı kaar jaa kpãn kpãn,
XIII ka a ŋmɛrbie mı yi a saaju pɔrɔ loro a tẽe pɔ fıka tɔ̃ɔ kara sɛsɛkpɛ̃ɛ na fu lɔb.
XIV Be lɛ a saaju pilõ fıka sɔ̃gãnãa ban pil, ka a tɔ̃n a jaa nı a dõdolsı a jaa mı ir a ba jiir.
XV Ka a tẽe nyã nãmıne, a tẽe nyã nıbɛrɛ, a fɔ̃ɔ dẽme, taraa dẽme, a gãdaar, nı a gbãgbaar ba jaa, nı a sumıne ba jaa pãa sɔɔlɔ a tɔ̃n bɔɔr pɔ nı a tɔ̃n kʊsıbɛ pɔ.
XVI Ba pãa bʊɔlɔ na a tɔ̃n naa kʊsıpãnsı, "Yı lo pii sı ka sı taa lɛ nyɛ a 'lɔ na jãnɛ a nãa dakɔɔ ju ɛ, na sı ta mı lɛ nyɛ a Pɛraabile suur ɛ!
XVII A ba sukpɛ̃ɛ bıbir vıɛ naa, an lɛ na tõɔ ara a ba niem?"

VII

I A anyã puor, n nyɛn a malakası anaar ka ba ara a tẽe lõbobo anaar, na ba nyɔɔ a sɛsɛbɛ taa lɛ ıka wʊ taa furo a wɛr pɔ, naa man pɔ, bıı tıɛ ju ɛ.
II Be lɛ n nyɛ a malaka ãsʊɔ ka wʊ yi a mɔ̃tɔ̃ɔ purfʊ jie waara na wʊ tara a Nãaŋmın vʊr sʊɔ jãnɛ. Wʊ bʊɔl naa a malakası anaar bala nı nɛkpɛ̃ɛ ban kʊ sɔr ıka ba sɔ̃ɔ a tẽe wʊ jaa naa man 'yɛrɛ kʊrɔ ba,
III "Yı taa ırɛ wa sɔ̃ɔnɔ̃ a tẽe, naa man, naa tıır ɛ, a sı 'yɔ̃ɔ a sı Nãaŋmın tõtõnbɔ a jãnsı a ba gbersı pɔ baar."
IV N pãa wõ naa a nıbɛ bala ban 'yɔ̃ɔ a jãnsı nɛɛ ka ba ı, nıbɛ turo kɔbaa lıjaayi nı anaar (144,000) na yi a Isıral balbʊrsı pɔ.
V A bala na yi a Juda bʊrɔ pɔ ban 'yɔ̃ɔ a jãnsı ın nıbɛ turo pie naa yi (12,000), ka a Wuruben bʊrɔ mı a nıbɛ turo pie nı ayi (12,000), ka a Gad bʊrɔ mı ı a nıbɛ turo pie nı ayi (12,000),
VI ka a Aserı bʊrɔ mı ı a nıbɛ turo pie nı ayi (12,000), ka a Naftalı bʊrɔ mı ı a nıbɛ turo pie nı ayi (12,000), ka a Manasɛ bʊrɔ mı ı a nıbɛ turo pie nı ayi (12,000),
VII ka a Simeon bʊrɔ mı ı a nıbɛ turo pie nı ayi (12,000), ka a Levi bʊrɔ mı ı a nıbɛ turo pie nı ayi (12,000), ka a Isakar bʊrɔ mı ı a nıbɛ turo pie nı ayi (12,000),
VIII ka a Jebulun bʊrɔ mı ı a nıbɛ turo pie nı ayi (12,000), ka a Josefʊ bʊrɔ mı ı a nıbɛ turo pie nı ayi (12,000), ka a Benjamin bʊrɔ mı ı a nıbɛ turo pie nı ayi (12,000).
IX A anyã puor, n lɛ nyɛn nıyɔɔ nırɛ na kõ tõɔ ba sɔr ɛ, ka ba yi a paalsı a jaa pɔ,

balbʊrsɪ, nɪbʊrsɪ, 'yɛrbʊrsɪ a jaa pɔ, na ba ara a nãa dakɔɔ nɪ a Pɛraabile niem. Ba sun fɔpɪɛl tɪ tara bɛ wilsɪ a ba nuur pɔ.

X Bala lɛ chɪlɛ 'yɛrɛ, "A faafʊ yi naa a sɪ Nãaŋmɪn na jãnɛ a nãa dakɔɔ ju nɪ a Pɛraabile sɛ̃."

XI Ka a malakasɪ bala na ara jilɔ̃ a nãa dakɔɔ, nɪ a nɪbɛrɛ, nɪ a bɔ̃nɪbie anaar bala gãn kpa a nãa dakɔɔ niem puoro a Nãaŋmɪn 'yɛrɛ,

XII "A ɪ a lɛ! Nãaŋmɪn son pɛɛfʊ nɪ tɪɪr, nɪ yɛ̃, nɪ dãnfʊ, nɪ 'yɔ̃ɔfʊ, nɪ kpɛ̃ɔ nɪ fɔ̃ɔ. A ɪ a lɛ!"

XIII Be lɛ a nɪkpɛ̃ɛ ãsʊɔ sʊʊr ma, "A bala na su a bɔ̃pɪɛl, ba boo lɛ, nɪ nyɪnɛ lɛ ba yi?"

XIV Ka n 'yɛr ɪka, "Nɪkpɛ̃ɛ, fɔ̃ʊ ba lɛ bɔ̃ɔ ba." Ka wʊ 'yɛr, "A banyãna, bala lɛ yi a dɔɔyɛ kpɛ̃ɛ 'lɔ pɔ. Ba pɛɛn a ba fɔɔr nɪ a Pɛraabile jãɪ.

XV Ala lɛ so ka ba ara a Nãaŋmɪn nãa dakɔɔ par tɔ̃nɔ̃ kʊrɔ wʊ mɔ̃tɔ̃ɔ nɪ tãsɔɔ a wʊ puorfʊ yir. A 'lɔ na jãnɛ a nãa dakɔɔ ju na 'yɪɛr pɔɔ ba.

XVI Kɔ̃ kɔ̃ lɛ kpɛ ba go ɛ, kɔ̃nyũur mɪ kɔ̃ lɛ kpɛ ba go ɛ. Mɔ̃tɔ̃ɔ kɔ̃ lɛ ŋme ba go ɛ, tʊl kɔ̃ lɛ kʊrɔ go ɛ.

XVII A Pɛraabile na ara a nãa dakɔɔ sãlsɔɔ lɛ na chãnɛ ba. Wʊn ma ŋmaa ban chiin a nyɛvʊr kɔ̃ɔ par, ka Nãaŋmɪn pãa 'yɪɛr a ba nɪbikɔ̃ɔ a jaa bar."

VIII

I Be lɛ a Pɛraabile 'lɔɔ a jãnsɪ ayopõi sʊɔ ka a saaju wʊ jaa ŋmaa vʊʊr jaa chɪr chɪr chɪr kor bãlãa.

II Ka n nyɛ a malakasɪ ayopõi bala na ara a Nãaŋmɪn niem ka ba kʊ ba ɪɪl pɛɛlsɪ ayopõi.

III A malaka ãsʊɔ na tara a sɛlma lapʊr, wa ara naa a bɔɔrlo bomo chʊmfʊ jie. Ba den a tãɪ nyũu vɪla ala kʊ wʊ ɪka wʊ de pʊɔ a Nãaŋmɪn nɪbɛ ba jaa sʊɔrfʊsɪ a sɛlma bɔɔrlo bomo chʊmfʊ jie kʊ a 'lɔ na jãnɛ a nãa dakɔɔ ju.

IV A tãɪ nyũu vɪla jʊʊr yire naa a sɛlma lapʊr 'matãan a Nãaŋmɪn nɪbɛ sʊɔrfʊ yi a malaka nũu pɔ, duoro a Nãaŋmɪn sɛ̃.

V Be lɛ a malaka lɛ mɔ̃ɔ bũu bie a sɛlma bɔɔrlo bomo chʊmfʊ jie sɛɛ a lapʊr na wʊ lɔb bar ka a wɛr pɔ ka tãnfʊ, nɪ gɔ̃mɔ̃, nɪ saa nyɪɪrfʊ ka a tẽe wʊ jaa dam.

VI Ka a malakasɪ ayopõi bala na tara a ɪlɛ, go a pɛɛlfʊ.

VII A malaka 'lɔ na de nie pɛɛl naa a wʊ ɪɪl, ka a sakpʊlɔ̃bie nɪ bũu na 'matãan jãɪ loro a wɛr pɔ. Ka a tẽe jiir ata jibɔ̃'yen di wʊ jaa, ka a tɪɪr mɪ jiir ata jibɔ̃'yen mɪ di lɔ̃ɔn a mɔ'yɔlɔ a jaa.

VIII Ka a malakasɪ ayi sʊɔ mɪ pɛɛl a wʊ ɪɪl, ka ba 'lɔb bon na nyɛtãan tɔ̃kpɛ̃ɛ na nyɔɔ bũu 'yɔ̃ɔ a man pɔ. A man jiir ata jibɔ̃'yen lɪɛb jãɪ,

IX ka a bɔ̃nɪbie mɪ jiir ata jibɔ̃'yen kpi, ka a gborbɛrɛ ala mɪ jiir ata jibɔ̃'yen mɪ wɛ.

X Ka a malakasɪ ata sʊɔ mɪ pɛɛl a wʊ ɪɪl, ka a ŋmɛrbir kpɛ̃ɛ na 'lɪrɛ fɪka bũu yi a saaju lo a põnsɪ nɪ a bulsɪ jiir ata a jibɔ̃'yen pɔ.

XI A ŋmɛrbir yuor din, Bɔ̃tuo. Ka a kɔ̃n jiir ata jibɔ̃'yen be tuo, ka a nɪbɛ bala na nyũ a kɔ̃tuo ala, ka yɔɔ jie kpi.

XII A malakasɪ anaar sʊɔ pɛɛl naa a wʊ ɪɪl, ka ba ŋme a mɔ̃tɔ̃ɔ jiir ata jibɔ̃'yen nɪ a ŋmɛraa jiir ata jibɔ̃'yen naa ŋmɛrbie ka ba jiir ata jibɔ̃'yen ɪ libe. A bɪbir jiir ata jibɔ̃'yen ba tara chãa ɛ, ka a ŋmɛraa naa ŋmɛrbie mɪ ba chaar a tãsɔɔ jiir ata jibɔ̃'yen ɛ.

XIII Be lɛ n kaa naa wɔ̃ tuu na ɔɔrɔ be a saaju 'yɛrɛ nɪ nɛkpɛ̃ɛ, "Nɛbier! Nɛbier! Nɛbier! Yele na wa naa nɪsaal jaa na be a wɛr pɔ, ala ɪ a malakasɪ ata bala na chɛ wa pɛɛl naa a ba ɪlɛ."

IX

I A malakasɪ anũu sʊɔ na wa pɛɛl a wʊ ɪɪl, ka n nyɛ a ŋmɛrbir 'lɔ na dɔ̃ɔ yi a saaju lo a tẽe. A ŋmɛrbir nyã lɛ ba de a bɔɔ fulom pãn bir kʊ.

II Wʊn wa yuo a bɔɔ fulom nyã nɛɛ, ka jʊʊr yire fɪka bũu kpɛ̃ɛ jʊʊr. A jʊʊr anyãna na yire a bɔɔ fulom nyãna pɔ liin pɔɔ a mɔ̃tɔ̃ɔ naa tẽe wʊ jaa.

III A jʊʊr anyãna pɔ lɛ soor yi yaar a tẽe wʊ jaa ka ba kʊ ba lɔɔ fɪka lɔ̃n lɔɔ.

IV Ba 'yɛr kʊ ba ɪka ba taa ɪrɛ wa ɔɔrɔ mɔɪ bɪɪ bɔ̃bul nɪ a tɪɛ vaar ɛ, tɪchɛ a dɔ̃nɔ̃ a nɪbɛ bala tɛɛ na ba tara a Nãaŋmɪn jãnɛ a ba gbersɪ pɔ ɛ.

V Baa kʊ ba sɔr ɪka ba kʊrɔ ɛ, tɪchɛ ba ge a nɪbɛ ŋmɛrsɪ anũu. Ka a ba dɔ̃fʊ ɔɔr kaara fɪka lɔ̃ɔ na dɔ̃ nɪrɛ ɔɔrɔ.

VI A ber anyãna pɔ nɪbɛ na bʊɔrɔ na kũu tɪchɛ ba kɔ̃ nyɛ wʊ ɛ. Ban bʊɔrɔ naa ɪka ba kpi tɪchɛ a kũu kɔ̃ lɛ kʊ ba gba ɛ.

VII A soor nyɛtãan wiisɪ ban pãɛ jɛɛr 'yɔ̃ɔ, ka a jur kaara fɪka sɛlma jupile ban su, ka a ba nin nyɛtãan nɪsaal nie.

VIII A ba kɔɔl kaara fɪka pɔbɔ jukɔɔl, ka a nyɪmɛ mɪ kaara fɪka jukpɛ̃ɛ nyɪmɛ.

IX Ba tara na nyãa pɔɔrsɪ ka a kaara fɪka kue, ka a pɪbɛ dɔ̃nɔ̃ fɪka torkosɪ a wiisɪ na tɔɔrɔ joro chiine jɛɛr jie.

X Ba tara na jʊɛ dɔ̃nɔ̃ nɪ lɔ̃n kaar, a jʊɛ ala tara na fɔ̃ɔ na dɔ̃n nɪbɛ ge ba ŋmɛrsɪ anũu.

XI Ba tara na nãa na kaara ba, 'lɔ lɛ a malaka 'lɔ na kaara a bɔɔ fulom 'lɔ. Heburu nɪbɛ bʊɔlɔ wʊ naa, Abadɔn, ka a Greek nɪbɛ mɪ bʊɔlɔ, Apolyɔn. A par lɛ, sɔ̃sɔ̃ɔnɔ̃.

XII A nɛbier 'lɔ na de nie lɛ a nyã na tal, tɪchɛ ka a ayi sʊɔ chɛnɛ be puor waara.
XIII Ka a malakasɪ ayʊɔb sʊɔ pɛɛl a wʊ ɪɪl, n wõn kɔkɔr na yire a sɛlma tãɪ nyũu vɪla chʊmfʊ jie kpõkpʊɛ, be lɛ ba ma chʊm a kãnyũu na be a Nãaŋmɪn niem.
XIV A kɔkɔr 'yɛr kʊ a malaka ayʊɔb sʊɔ 'lɔ na tara a ɪɪl, "For a malakasɪ anaar bala ban lũ a be a Yufɪrɪtɪ põn kpɛ̃ɛ pɔ."
XV A wʊ for a malakasɪ anaar ba nyãna ban dõɔ lũ gun a sõɔ 'lõnõ, a bɪbir 'lõnõ nɪ a chuu 'lõnõ naa yuon 'lõnõ ɪka ba kʊ a nɪsaal jiir ata jibõ'yen bar.
XVI Ka a bala na do a wiisɪ ba bʊɔl naa a ba nɛɛ fʊn kõ tõɔ ba sɔr ɛ.
XVII A wiisɪ nɪ a bala na do ɪn nyɛ a jãna pɔ, a nyãa pɔɔrsɪ mõɔ naa fɪka bũu, ka amɪne mɪ ɪ bufulo, ka amɪne mɪ ɪ bõdʊɔr. Ka a wiisɪ jur nyɛtãan jubɛrɛ jur, ka a bũu jʊʊr nɪ jerbɪ mɪ yire a ba nɛɛ pɔ.
XVIII A gefʊ ata ala na yi a wiisɪ nɛɛ pɔ lɛ, bũu, nɪ jʊʊr, nɪ jerbɪ, ala lɛ ba kʊn nɪbɛ jiir ata jibõ'yen.
XIX A wiisɪ anyã fõɔ be naa a ba nɛɛ pɔ naa jʊɛ pɔ, a ba jʊɛ kaara fɪka waba naa tara jur, ala lɛ ba de gere nɪ a nɪsaal.
XX A nɪsaalba bala na chɛ, na baa kpin a gefʊ nyã ɛ, ba sɔɔ bar a tɪbɛ ala ban maal nɪ a ba nuur ɛ. Ba chɛnɛ na puoro a sɪdɛbɛ, nɪ a bʊtɪbɛ ban maal a sɛlma, nɪ a kur pɪɛl, nɪ a kur jɪɛ, nɪ a kusɪbɛ, nɪ a daar na ba wõnõ 'yɛr ɛ, ba kõ tõɔ chen ɛ.
XXI Baa mɪ lɪɛb a ba tɪɛr bar a nɪkʊyelsɪ, nɪ sɔyelsɪ, nɪ sɛ̃sɛ̃yelsɪ, nɪ nãnyiyelsɪ ɛ.

X

I N lɛ nyɛn a malaka kpɛ̃ɔ ãsʊɔ na yi a saaju suro waara. Wʊ vaar naa julõjuur ka a sagõgoraa dɔɔl a jum. A nie kaara fɪka mõtõɔ, ka a gbɛɛ mɪ kaara fɪka bũu lɪraa.
II Wʊ tara na gãn bile na yuo a wʊ nũu pɔ, na wʊ de a nũsõɔ gbɛr 'lɔr a man pɔ tɪ a gʊbaa gbɛr dɔɔl a gogoro ju,
III tɪ na wʊ pãa tãn kpɛ̃ɔ jaa fɪka jukpɛ̃ɛ na uor. Wʊn wa tãn a lɛ ka a kɔkɔɛ ɪ ayopõi mɪ tãn satanaa kaar.
IV An wa tãn a gbɛɛ ayopõi a lɛ, ka n ta bʊɔrɔ ɪka n sɛb tɪchɛ n wõn kɔkɔr na yi a saaju 'yɛr, "A tãnfʊ ayopõi ala na 'yɛr sɔɔl bar, ta sɛb bin ɛ."
V Be lɛ a malaka 'lɔ ɪn nyɛ na 'lɔr a nũsõɔ gbɛr a man pɔ tɪ dɔɔl a a gʊba gbɛr a gogoro ju, jɛɛn a nũsõɔ a saaju.
VI Wʊ pɔn naa a Nãaŋmɪn nyã na be be jaa kpo kpo, 'lɔ lɛ mɛ a saaju, nɪ a tɛ̃ɛ, nɪ a man, nɪ bomo a jaa na be a ba pɔ, "A kõ lɛ kor go ɛ!
VII Tɪchɛ a bɪbir 'lɔ a malakasɪ ayopõi sʊɔ na wa pɛɛl a wʊ ɪɪl, a Nãaŋmɪn yelsɔɔlaa na pãa maal baar nɪtãa a lɛ wʊn man kʊ a wʊ gbãgbaar 'yɛ'yɛrbɛ."
VIII Be lɛ a kɔkɔr 'lɔ ɪn dõɔ wõ a saaju lɛ 'yɛr kʊ ma go, "Chen tɪ de a gãn bile 'lɔ na yuo a malaka 'lɔ na ara a man pɔ naa gogoro ju nũu pɔ."
IX Ka n chen a malaka sɛ̃ tɪ sʊɔr wʊ ɪka wʊ kʊ ma a gãn bile. Ka wʊ 'yɛr, "De 'wɔb, wʊn mire naa a fʊ pʊɔ pɔ tɪ nõmõ a fʊ nɛɛ pɔ sɪkãa kaar."
X N den a gãn bile a malaka nũu pɔ 'wɔb. Ka wʊ nõmõ a n nɛɛ pɔ a sɪkãa kaar, tɪchɛ ɪn wa vɔl baar, ka wʊ mire a pʊɔ pɔ.
XI A ba lɛ 'yɛr kʊ ma go, "'Yɛr 'yɛr kʊ a nɪbʊrɔ, nɪ paalsɪ, nɪ 'yɛrbʊrsɪ nɪ a nãmɪne."

XI

I Be lɛ a nɪrɛ kõɔ de dãgbal na kaara a damanaa kaar kʊ ma tɪ 'yɛr, "Chen tɪ man a Nãaŋmɪn puorfʊ yir nɪ a bɔɔr lofʊ jie na fʊ sɔr a nɪbɛ bala na puoro a be.
II Tɪchɛ taa ɪrɛ wa mana a yõo ɛ, bojũu be lɛ a bala na ba ɪ a Nãaŋmɪn nɪbɛ ɛ, na be 'mu 'mulo a tẽchɛchɛ nyãna ŋmɛrsɪ lɪjaayi nɪ ayi.
III 'In kʊ naa a n yelmãɛ dãasɪɛ nɪbɛ ayi ka ba su fɔjãrsɪ tɪ mʊɔlɔ na ba 'yɛrɛ ber tur dɔɔl kɔɔr ayi nɪ lɪjaata (1,260)."
IV A dãasɪɛ dẽme ayi bala ɪ naa a kãa tɪɪr ayi nɪ a fãtɪnɛ dɔɔlfʊ jie jiir ayi, ba ara naa a Soro nyã na ɪ a wɛr wʊ jaa niem.
V Ala ɪ nɪrɛ bʊɔrɔ naa ɪka wʊ maal ba bier, bũu ma yi naa a ba nɛɛ pɔ di a bala na ɪ a ba dõdõmõsɪ. Nɪtõ lɛ a nɪrɛ 'lɔ na tɪɛr a ba sõɔfʊ ma kpi.
VI A nɪbɛ bala tara na kpɛ̃ɔ na nyɔɔ saa a saaju ka a saa kõ wa a sõɔ 'lɔ ban mʊɔlɔ ɛ. Ba mɪ tara na kpɛ̃ɔ na lɪɛb a kõn a jaa ka a ɪ jãɪ, na ba mɪ na tõɔ vɛ̃ ka yelbier wa a tẽe pɔ sõɔ jaa ban bʊɔrɔ.
VII Ala ɪ ba wa baar naa a dãasɪɛ difʊ, a mɔdõɔ 'lɔ na yi a bɔɔ fulom 'lɔ pɔ na ŋmaan ban jɛɛr na wʊ tõɔ ba na wʊ kʊ.
VIII Ka a ba ãgãma gã be a tẽkpɛ̃ɛ 'lɔ sɔkpɛ̃ɛ ju. A tẽkpɛ̃ɛ nyã lɛ ba lɔɔrɔ sʊkpa bʊɔlɔ nɪ Sodom bɪɪ Ijipitɪ, be lɛ ba kpa a ba Soro a daa ju.
IX Nɪbʊrɔ, nɪ 'yɛrbʊrɔ, nɪ balsɪ ba jaa, nɪ paalsɪ a jaa na kaara naa a ba ãgãma ban tɔr a ũufʊ bɪbie ata nɪ bõŋmaa.
X Nõɔ na kpɛ̃n a nɪbɛ na kpɪɛrɛ a wɛr pɔ ka ba chɪlɛ kʊrɔ taa bonsɪ, bojũu ba kʊ naa a 'yɛ'yɛrbɛ ayi banyãna na dõɔ ge a wɛr nɪbɛ.
XI Tɪchɛ a bɪbie ata nɪ a bõŋmaa ala na wa po, Nãaŋmɪn 'yõɔ ban nyɛvʊr ka ba lɛ ir ɪ vʊɛ, ka a dãbãɛ kpɛ a bala na nyɛ ba.
XII A 'yɛ'yɛrbɛ ayi banyãna pãa wõn nɛkpɛ̃ɛ na yi saaju 'yɛr, "Yɪ do wa ka." Ka ba tu a julõjuur pɔ duoro a saaju ka a ba dõdõmõsɪ kaara ba.
XIII Be lɛ ajienaa ka a tẽe mii ka a tẽkpɛ̃ɛ 'lõnõ yie jiir pie jibõ'yen lo naa kʊ nɪbɛ tur

ayopõi (7,000) ka a dãbãɛ kpɛ a bala na chɛ a ba pɛɛrɛ a Nãaŋmɪn nyã na be a saaju.
XIV A nɛbier ayi sʊɔ lɛ a nyã na po, tɪchɛ a ata sʊɔ mɪ turo naa.
XV A malakasɪ ayopõi sʊɔ pɛɛl naa a wʊ ɪɪl, ka a kɔkɔyɔɔ 'yɛrɛ be a saaju, "A wɛr nyã nãalõʊ ɪ naa a sɪ Soro nɪ a wʊ Nɪ-iraa nãalõʊ, 'lɔ lɛ na di a nãa jaa kpo kpo."
XVI A nɪbɛrɛ lɪjɛr nɪ anaar bala na jãnɛ a ba nãa dakɔɔr ju a Nãaŋmɪn niem gãn kpa tẽe puor a Nãaŋmɪn
XVII tɪ 'yɛrɛ, "Sɪ puor naa a Soro Nãaŋmɪn na ɪ a Tõɔfʊ Sʊɔ, 'Lɔ lɛ ɪ, nɪ 'Lɔ lɛ dõɔ be be, bojũu wʊ den a wʊ kpɛ̃ɔ piel kaara nɪ a wɛr wʊ jaa.
XVIII A paalsɪ võn fʊn nɛɛ ka fʊ suur mɪ dire. A sõɔ ta naa ka fʊn tɔɔr a kũn 'yɛr, na fʊn yab a fʊ gbãgbaar na ɪ a 'yɛ'yɛrbɛ lɔ̃ɔn a fʊ nɪbɛ naa bala na 'yɔ̃ɔnɔ̃ a fʊ yuor, a bil naa bɛrɛ ba jaa, na fʊn sɔ̃ɔ a bala na sɔ̃ɔ a wɛr."
XIX Ka a Nãaŋmɪn yir na be a saaju pãn pãa yuo ka ba nyɛ a nɛtɪraa daka be a yir pɔ. Ka saa nyɪɪrfʊ, gɔ̃mɔ̃, nɪ tãnfʊ, ka a tẽe wʊ jaa mii, ka a sakpʊlõbibɛrɛ loro.

XII

I A nɛ'maa yelbɛrɛ na yi a saaju ka a pɔɔ vaar mɔ̃tɔ̃ɔ fɪka fɔbaa tɪ dɔɔl a gbɛɛ a ŋmɛraa ju, ka a ŋmɛrbie pie nɪ ayi ɪ nãa jupil ka wʊ su.
II Pʊɔ lɛ wʊ tara ka wʊ dɔɔfʊ ta ka wʊ kõnõ nɪ.
III Be lɛ ka a nɛ'maa yele ãsʊɔ lɛ yi a saaju kaara fɪka dajɪl na ɪ jɪɛ na wʊ tara jur ayopõi nɪ ɪlɛ pie ka a nãa jupile be a jur pɔ.
IV A wʊ jʊʊr pɪɪr naa a ŋmɛrbie jiir ata jibõ'yen a saaju 'lɔb a tẽe. Tɪ ara gu a pɔɔ 'lɔ na bʊɔrɔ a dɔɔfʊ ɪka 'lɔ wa dɔɔ wʊ vɔl a bie.
V A pɔɔ dɔɔn a bie ka wʊ ɪ dabile, 'lɔ lɛ na kaara a paalsɪ a jaa nɪ la kpɛ̃ɔ 'lɔ na kaara a kur dãgbal kaar. Ba jãan a pɔɔ bie nyã don a Nãaŋmɪn sɛ̃ ka wʊ tɪ be a wʊ nãalõʊ pɔ.
VI Tɪ ka a pɔɔ mɪ jo kpɛ a mɔgɔ̃ɔ pɔ na wʊ tɪ be a jie Nãaŋmɪn na chɔɔr bar ka ban kaara wʊ maal ber tur kɔɔr ayi dɔɔl lɪjaata (1,260).
VII Ka a jɛɛr lo be a saaju. Maɪkɪl nɪ a malakasɪ jɛɛr nɪ naa a dajɪl, ka a dajɪl nɪ a wʊ malakasɪ mɪ lɪɛb jɛɛrɛ nɪ a Maɪkɪl nɪ a wʊ malakasɪ.
VIII Tɪchɛ ba tõɔ naa a dajɪl nɪ a wʊ malakasɪ, dii ba bar a be a saaju.
IX Ba lɔb a dajɪl kpɛ̃ nyã bar a yõo, a kõr waa 'lɔ̃nɔ̃ na ɪ a dɛɛr sʊɔ, nɪ a Satan, 'lɔ lɛ bɛlõ a wɛr nɪbɛ ba jaa. Ba lɔb wʊn bar ka a wɛr pɔ, nɪ a wʊ malakasɪ.
X Be lɛ n wõ nɛkpɛ̃ɛ na 'yɛr be a saaju, "Põpãanyã, a faafʊ bɪbir vɪɛ naa, a sɪ Nãaŋmɪn wiil naa a wʊ kpɛ̃ɔ, nɪ a wʊ nãalõʊ, nɪ a wʊ Nɪ-iraa kpɛ̃ɔ. Bojũu a 'lɔ na bɛrɛ a sɪ yɛɛr nɛɛ, 'lɔ lɛ bɛrɛ ba a nɛɛ a Nãaŋmɪn niem mɔ̃tɔ̃ɔ nɪ tãsɔɔ, ba daa wʊn lɔb.
XI Ba tõɔ wʊ naa nɪ a Pɛraabile jãɪ nɪ a ba dãasɪɛ 'yɛrbie. Ba sɔɔn kũu na baa de a ba nyɛvʊr ka wʊ ɪ bon ɛ.
XII A lɛ jũu, saaju naa bala na kpɪɛrɛ a be, yɪ chɪlɛ! Tɪchɛ nɛbier ben a yɪn na be a wɛr nɪ a man pɔ, yɪn din dɔɔyɛ, bojũu a dɛɛr sʊɔ suun a yɪ sɛ̃! Ka a wʊ suur dire, bojũu a wʊ ber ba waa ɛ."
XIII Lɛ a dajɪl na wa nyɛ ka a ɪ tẽe lɛ wʊ lo, wʊ dire naa a pɔɔ 'lɔ na dɔɔ a dabile.
XIV Ka ba kʊ a pɔɔ tuu kpɛ̃ɛ pibɛ ayi, ɪka wʊ ɔɔ chen a jie ban chɔɔr bar be a mɔgɔ̃ɔ pɔ, be lɛ ban tɪ kaara wʊ yuom ata nɪ bõŋmaa ka a waa taa pɔɔ wʊ ɛ.
XV Be lɛ ka a waa chɪr kõɔ a nɛɛ pɔ põn kõɔ kaar, ɪka a di a pɔɔ,
XVI tɪchɛ ka a tẽe sõʊ a pɔɔ haa a nɛɛ nyũ a kõɔ ala a dajɪl na chɪr a nɛɛ pɔ.
XVII Ka a dajɪl pãa nyɛ suur 'yɔ̃ɔ a pɔɔ na wʊ chen tɪ ŋmaan a pɔɔ bibiir bala na chɛ jɛɛr. A bala na turo a Nãaŋmɪn nɛɛ na ba mɪ tara a Yesu 'yɛr yelmãɛ.

XIII

I Ka a dajɪl ara a man gogoro nɛɛ. N nyɛn mɔdõɔ na yire a man pɔ na wʊ tara jur ayopõi tɪ bul ɪlɛ pie ka a nãa jupile su a ɪlɛ ala pɔ. A jur ala pɔ yoe ben be na fere sɔ̃ɔnɔ̃ Nãaŋmɪn yuor.
II A mɔdõɔ 'lɔ ɪn nyɛ nyɛntãan gbɔ̃gbɔ̃ɔ tɪchɛ ka a gbɛɛ kaara fɪka pɛɛlaa gbɛɛ ka a nɛɛ mɪ kaara fɪka jukpɛ̃ɛ nɛɛ. Ka a dajɪl de a wʊ kpɛ̃ɔ nɪ a wʊ nãa dakɔɔ nɪ a wʊ tõɔfʊ kʊ a mɔdõɔ 'lɔ̃nɔ̃.
III A mɔdõɔ ju ãsʊɔ kaara fɪka bon ban chɛ ɪrɛ na kʊ tɪchɛ ka a chɛfʊ jie 'lɔ 'mɔ̃ pɔɔ. Nɛɛ 'maan a nɪrɛ jaa na be a wɛr pɔ tɪ na ba turo a mɔdõɔ 'lɔ.
IV Ka nɪrɛ jaa pãa pɛɛrɛ a dajɪl bojũu 'lɔ lɛ de a wʊ kpɛ̃ɔ kʊ a mɔdõɔ 'lɔ na ba mɪ pɛɛrɛ a mɔdõɔ 'lɔ 'yɛrɛ nɪ tɪ sʊrɔ, "An lɛ kaara a mɔdõɔ nyã kaar? Nɪ an lɛ na tõɔ ŋmaan wʊ jɛɛr?"
V A mɔdõɔ nyã tara na nɛɛ na 'yɛrɛ ɛ jãjɪʊr 'yɛr na wʊ fere, wʊ tara na sɔr ɪka wʊ 'yɛr a wʊ yobɔ 'yɛr maal ŋmɛrsɪ lɪjaayi nɪ ayi (42).
VI A wʊ 'yɛrbie chɪrɛ nɪ naa Nãaŋmɪn na wʊ fere sɔ̃ɔnɔ̃ a Nãaŋmɪn yuor nɪ a jie 'lɔ wʊn be nɪ a bala na kpɪɛrɛ a saaju.
VII Ba kʊ wʊn sɔr ɪka wʊ jɛb a Nãaŋmɪn nɪbɛ na wʊ tõɔ ba na wʊ mɪ tõɔ a nɪbʊrɔ, nɪ 'yɛrbʊrɔ, nɪ balbʊrɔ, nɪ paalsɪ.
VIII A bala ba jaa yuor na ba dõɔ sɛb a Pɛraabile ban dõɔ kʊ a nyɛvʊr gãn pɔ ɛ, tɪ a wɛr wa mɛ, na gbur dumo puor a mɔdõɔ nyãna.

IX Nɪrɛ 'lɔ na tara toor, wʊ chɛlɛ.
X Ala ɪ ãsʊɔ jaa nyɔɔfʊ lɛ ban nyɔɔ wʊ, ban nyɔɔ wʊn chiin. Ala ɪ sɔkpɛ̃ɛ mɪ lɛ ban kʊn ãsʊɔ, a sɔkpɛ̃ɛ lɛ ban kʊn wʊ. A lɛ jũu a bala na ɪ Nãaŋmɪn nɪbɛ, ba tara kãnyir nɪ yelmãɛ.
XI N pãa lɛ nyɛn a mɔdõɔ ãsʊɔ na yire a tẽe tara ɪlɛ ayi fɪka pɛraabile tɪ 'yɛrɛ fɪka a dajɪl.
XII Wʊ yin de a mɔdõdõɔ 'lɔ kpɛ̃ɔ na wʊ wiil wʊ mãɛ a mɔdõdõɔ 'lɔ niem tɪ fɪr a nɪbɛ ba jaa na be ka a wɛr pɔ ka ba gbur dumo puor a mɔdõdõɔ 'lɔ chɛfʊ jie na 'mɔ pɔɔ.
XIII Wʊ tõn nɛ'maa tõmɔ̃sɪ na wʊ gba ma vɛ̃ ka bũu yi saaju suu wa a tẽe ka nɪbɛ ba jaa nyɛ.
XIV A wʊ nɛ'maa tõmɔ̃ anyãna jũu, ba kʊ wʊn kpɛ̃ɔ ka wʊ de a mɔdõdõɔ 'lɔ jie, na wʊ bɛl a wɛr nɪbɛ. Ka wʊ 'yɛr ba ka ba mɛ bʊtɪbɛ 'yɔ̃ɔnɔ̃ nɪ a mɔdõɔ 'lɔ ban dɔ̃ɔ chen a sʊɔ tɪ wʊ 'mɔ pɔɔ.
XV Ba kʊ wʊn sɔr ɪka wʊ kʊ a bʊtɪɪ 'lɔ nyɛvʊr wʊn mɛ ka wʊ nyɛtãan a mɔdõdõɔ 'lɔ, ka wʊ na tõɔ 'yɛr ka ba kʊ a bala na tɔr a bʊtɪɪ puorfʊ.
XVI Wʊ mɪ fɪr nɪrɛ jaa, ka bile lɛ wʊ ɪ bɪɪ kpɛ̃ɛ lɛ, taraa sʊɔ bɪɪ nɔ̃ɔ sʊɔ, sumɪne bɪɪ gbãgbaa, ka ba 'yɔ̃ɔ ba jaa jãnsɪ a nũsʊ̈ɔ nũu pɔ bɪɪ a gberaa pɔ.
XVII Nɪrɛ jaa kõ tõɔ daara bɪɪ da bon ka baa 'yɔ̃ɔ wʊ a jãnɛ na ɪ a mɔdõɔ yuor bɪɪ a wʊ jãnɛ 'lɔ na ɪ a wʊ yuor ɛ.
XVIII Ka 'lɔ yɛ̃ 'yɛr lɛ, ala ɪ nɪrɛ tara na bɔ̃ɔfʊ, wʊn tõɔ sɔr a mɔdõɔ sɛbie an ɪ nɪsaal sɛbie lɛ. A sɛbie ɪ naa kɔɔr ayʊɔb dɔɔl lɪjaata nɪ ayʊɔb (666).

XIV

I Be lɛ n kaa nyɛ a Pɛraabile ka wʊ 'mataa ara nɪ nɪbɛ turo kɔbaa lɪjaayi nɪ anaar (144,000) a Jiyon tɔ̃ɔ ju ka wʊ yuor nɪ a Sãa yuor sɛb 'mar a ba gbersɪ pɔ.
II N wõn kɔkɔɛ a saaju na gɔ̃nɔ̃ fɪka kɔ̃kpɛ̃ɛ na joro bɪɪ saa na tãn. A gɔ̃mɔ̃ mɪ kaara fɪka kõrõjomsɪ ban ŋmiere.
III Ba yiele naa yiel paalaa a nãa dakɔɔ niem nɪ a bõnɪbie anaar bala nɪ a nɪbɛrɛ bala niem. Nɪrɛ jaa ba be be na tõɔ a yiel jãn ɛ, ka a nɪbɛ turo kɔbaa lɪjaayi nɪ anaar (144,000) bala tɛɛ a Nãaŋmɪn na faa ka a wɛr pɔ ba lɛ ɛ.
IV A banyãna lɛ ba sɔ̃ɔ ba mãɛ nɪ pɔbɔ ɛ, bojũu ba gun ba mãɛ ɪ chɛchɛ, na ba ma turo a Pɛraabile jie jaa wʊn chiine, bala lɛ ba da de kʊ Nãaŋmɪn fɪka bõdɔ̃ɔ ban de kʊ Nãaŋmɪn nɪ a Pɛraabile.
V Baa haa nɛɛ ŋmaa jir ɛ. Baa tara chɛfʊ bãlãa jaa ɛ.
VI N pãa lɛ nyɛn a malakasɪ ãsʊɔ na ɔɔrɔ be a saaju tɪ tara a 'yɛr kpo kpo bʊɔrɔ ɪka wʊ 'yɛr kʊ a bala na be ka a wɛr pɔ, nɪ paalsɪ a jaa, nɪ balbʊrsɪ a jaa, nɪ 'yɛrbʊrsɪ a jaa, nɪ nɪbʊrsɪ a jaa.
VII Wʊ tãn na nɪ nɛkpɛ̃ɛ, "Yɪ joro a Nãaŋmɪn dãbãɛ na yɪ kʊrɔ wʊ tɪɪr, bojũu a wʊ bɪbir vɪɛ naa ka wʊn tɔɔr a nɪbɛ 'yɛr. Yɪ puor wʊ, 'lɔ lɛ maal a saaju, nɪ a wɛr, nɪ a man nɪ a kõɔ yifʊ jiir."
VIII A malakasɪ ayi sʊɔ mɪ tun wa 'yɛrɛ, "Wʊ wɛl naa, wʊ wɛl naa, a Babilon tẽkpɛ̃ɛ nyã 'lɔ lɛ maal a paalsɪ a jaa a ba nyũ a wʊ sɛ̃sɛ̃yele dãa ala na tɔɔ Nãaŋmɪn suur waan."
IX Ka a malakasɪ ata sʊɔ mɪ tu wa 'yɛrɛ nɪ kɔkɔkpɛ̃ɛ, "Ala wa ɪ ãsʊɔ jaa puor naa a mɔdõɔ nyãna naa bʊtɪɪ nyãna ban mɛ a wʊ kaar, na wʊ sɔɔ ka ba 'yɔ̃ɔ wʊ a jãnɛ a gberaa pɔ bɪɪ a nũu pɔ,
X wʊ mɪ na nyũn a dãa ala na ɪ a Nãaŋmɪn suur, ala lɛ ba pʊr 'yɔ̃ɔ a ŋmele pɔ na ɪ a suur. Ban ge wʊ naa nɪ a jerbɪ bũu na dire a malaka chɛchɛsɪ bala naa Pɛraabile niem.
XI A ba gefʊ jʊʊr na uro ba tara ŋmaafʊ ɛ. Pɛ̃nfʊ ba be be kʊ a bala na gbur dumo puor a mɔdõɔ nɪ a bʊtɪɪ 'lɔ ban mɛ a wʊ kaar mɔ̃tɔ̃ɔ bɪɪ tãsɔɔ ɛ, bɪɪ ãsʊɔ jaa na sɔɔ de a jãnɛ na ɪ a mɔdõɔ yuor ɛ."
XII A lɛ jũu, a bala na ɪ Nãaŋmɪn nɪbɛ na ba turo a wʊ nɛɛ na ba mɪ ara nɪ yelmãɛ kʊ a Yesu ba tara kãnyir.
XIII N pãa lɛ wõn kɔkɔr na yi a saaju 'yɛrɛ, "Sɛb a anyãna an yi a dɪna chiine, pʊpɛl sʊɔ lɛ a 'lɔ na kpi a Soro sɔr pɔ." "Ɔɔ," lɛ a Nãaŋmɪn Sɪɛ 'yɛr, "Ban pɛ̃n naa a ba dɔɔyɛ pɔ. Bojũu a lɛ ban dɔ̃ɔ tõ, na turo ba naa."
XIV N lɛ kãan nyɛ julõjupɪla, ka a nɪrɛ 'lɔ na jãnɛ a julõjuur ju kaara fɪka nɪsaal bie *(Danɪɛl 7:13)* na wʊ su sɛlma jupil a ju pɔ, tɪ na wʊ tara bõŋma sɔkpɛ̃ɛ na dire a nũu pɔ.
XV Be lɛ a malaka ãsʊɔ mɪ yi be a Nãaŋmɪn yir wa bʊɔlɔ 'yɛrɛ kpɛ̃ɔ jaa kʊrɔ a 'lɔ na jãnɛ a julõjuur ju, "De a sɔkpɛ̃ɛ na fʊ piel tõmɔ̃ bojũu a tõmɔ̃ sɔ̃ɔ ta naa, bojũu a wɛr nyã ban na ŋma mõɔ naa."
XVI Lɛ lɛ a 'lɔ na jãnɛ a julõjuur ju jaal a sɔkpɛ̃ɛ bar a wɛr pɔ na wʊ ŋma a wɛr wʊ jaa.
XVII A malaka ãsʊɔ mɪ na yi a be a Nãaŋmɪn puorfʊ yir a saaju na wʊ mɪ tara a bõŋma sɔkpɛ̃ɛ diir ãsʊɔ.
XVIII Ka a malaka ãsʊɔ mɪ 'lɔ lɛ kaara a bũu ka wʊ wa yi a be a tãɪ nyũu vɪla chʊmfʊ jie bʊɔl a 'lɔ na tara a bõŋma sɔkpɛ̃ɛ diir kpɛ̃ɔ jaa tɪ 'yɛr, "De a fʊ bõŋma sɔkpɛ̃ɛ diir 'lɔ na fʊ ŋman a tɪɛ wɔ̃mɔ̃, a wɛr lɛ ɪ a tɪɛ ka wʊ wɔ̃mɔ̃ mõɔ."
XIX A malaka jaal a wʊ sɔkpɛ̃ɛ bar ka a wɛr pɔ ka wʊ ŋmara a wɔ̃mɔ̃ kpaara 'yɔ̃ɔnɔ̃ a be ban ma nɛɛrɛ ŋmɛrɛ, na ɪ a Nãaŋmɪn suur.

XX Ba nɛɛrɛ ban a be a nɛŋmɛrfʊ jie a tɛ̃kpɛ̃ɛ 'lɔ yõo, ka a jãı joro a ŋmɛrfʊ jie ırɛ na ta mɛl kɔɔr ayi ka a wii mı ma kpɛ ka a nɛɛ 'lɔr.

XV

I N nyɛ naa a nɛ'maa yelwiilaa jãnɛ ãsʊɔ a saaju, malakası ayopõi na tara wõmsı ayopõi, ala lɛ ı a baaraa na vɛ̃ ka Nãaŋmın suur lo.

II N lɛ nyɛn bon na kaara fika man kõɔ jaa wel wel nyılɛ chãana kaar lɔ̃ɔtãan bũu ka nıbɛ ara a wʊ gogoro par. Bala lɛ jɛb tõɔ a mɔdõɔ nı a wʊ bʊtıı nı a yuor jãnɛ. Nãaŋmın kʊ ban kõrõjomsı

III ka ba yiele nı a wʊ gbãgbaa Mosesı nı a Pɛraabile yiele 'yɛrɛ, "A Soro Nãaŋmın na ı a Tɔ̈ɔfʊ Sʊɔ, a fʊ tõmɔ̃ 'maan nɛɛ tı põn bar, fʊ ın nıtor nı yelmãe sʊɔ, fõʊ lɛ ı a nãmıne ba jaa Nãa.

IV An lɛ kõ joro a fõʊ Soro dãbãe na wʊ kʊ a fʊ yuor tıır ɛ? Bojũu fõʊ tɛɛ lɛ ı chɛchɛ. A paalsı a jaa na wa gãn kpa tẽe a fʊ niem, bojũu nırɛ jaa nyɛ naa a fʊ tõtorsı."

V Bojũu a anyã puor, n kãan nyɛ a saaju ka a Nãaŋmın puorfʊ yir a jichɛchɛ 'lɔ na ı a dãasıɛ jie ka wʊ yuo.

VI Ka a malakası ayopõi yi a jichɛchɛ nyãna na ba tara a Nãaŋmın suur wõmsı ayopõi sun bõpıɛl na nyılɛ ka a sɛlma bõlunsı bãbã a ba nyãn pɔ.

VII Be lɛ ka a bõnıbie anaar bala ãsʊɔ kʊ a malakası ayopõi bala sɛlma laar ayopõi na sɛɛr nı a Nãaŋmın nyã na be be jaa kpo kpo suur.

VIII Ka a jʊʊr sɛɛ a Nãaŋmın puorfʊ yir yi a Nãaŋmın tıır nı a wʊ kpɛ̃ɔ pɔ, ka nırɛ jaa kõ tõɔ kpɛ a puorfʊ yir ka a malakası ba wa baar a Nãaŋmın suur wõmsı ala baar ɛ.

XVI

I N wõn nɛkpɛ̃ɛ na yi a be a puorfʊ yir 'yɛrɛ kʊrɔ a malakası ayopõi bala, "Yı chen tı kpaar a Nãaŋmın suur a laar pɔ bar a wɛr."

II Ka a malaka dɔ̃ɔ 'lɔ chen tı kpaar a wʊ laa bar ka a tẽe ka a natıdɛbɛ na bıɛrɛ tɛ a nıbɛ bala na tara a mɔdõɔ 'lɔ jãnɛ tı mı gbur dumo puor a bʊtıı.

III A malaka ayi sʊɔ mı kpaar a wʊ laa bar a man pɔ, ka a kõɔ lıɛb fika kũu jãı, ka a bõvʊʊrsı a jaa na be a man pɔ kpi.

IV A malaka ata sʊɔ mı kpaar a wʊ laa 'yõɔ a põnsı nı kʊlsı pɔ, ka a kɔ̃n mı lıɛb jãı.

V Be lɛ n wõ a malaka 'lɔ na kaara a kõn 'yɛr, "Fõʊ lɛ ı a Torfʊ Sʊɔ, a fʊ 'yɛr tɔɔrfʊ nyã tor naa, fõʊ lɛ ı, fõʊ mı lɛ dɔ̃ɔ be be Chɛchɛ Sʊɔ a yelsı anyãna fʊn tɔɔr a 'yɛr jũu.

VI Bojũu a putudẽme bala lɛ kʊ a fʊ nıbɛ nı a fʊ 'yɛ'yɛrbɛ a fʊ kʊ ba a jãı ıka ba nyũ, a lɛ sɛɛn ba naa."

VII Be lɛ n wõ kɔkɔr na 'yɛr be a bɔɔr lofʊ jie, "Ɔ̃ɔ, n Soro Nãaŋmın na ı a Tɔ̈ɔfʊ Sʊɔ, a fʊ 'yɛr tɔɔrfʊ ın yelmãe tı mı tor."

VIII A malakası anaar sʊɔ kpaar a wʊ laa 'yõɔ mɔ̃tɔ̃ɔ ka wʊ tara kpɛ̃ɔ vuul a nıbɛ nı bũu.

IX A mɔ̃tɔ̃ɔ tʊl vuul ba naa tı ba chɛnɛ tʊrɔ a Nãaŋmın yuor an ı 'lɔ lɛ tara a gefʊ anyãna a jaa kpɛ̃ɔ na baa lıɛb ba tıɛr kʊ wʊ tıır ɛ.

X A malakası anũu sʊɔ kpaar a wʊ laa 'yõɔ a mɔdõɔ nãa dakɔɔ ju, ka a wʊ nãalõʊ wʊ jaa lıɛb libe, ka a wõnõ̃ a nıbɛ ka ba ɔɔrɔ jãlbie

XI tı chɛnɛ tʊrɔ a Nãaŋmın nyã na be a saaju a ba natıɛ nı an bıɛrɛ ba jũu. Tıchɛ baa lıɛb a ba tıɛr bar a ba tõdɛbɛ ɛ.

XII A malakası ayʊɔb sʊɔ mı kpaar naa a wʊ laa 'yõɔ a Yufırıtı põn kpɛ̃ɛ pɔ, ka a kõɔ sır chɔɔr a sɔr bar kʊ a mɔ̃tɔ̃ɔ purfʊ jie nãmıne.

XIII N lɛ nyɛn a sıdɛbɛ na kaara pãtıɛ kaar ka a yire a bon 'lɔ na kaara a dajıl kaar nɛɛ pɔ, naa lɛ yire a mɔdõɔ 'lɔ mı nɛɛ pɔ, naa mı lɛ yire a jir ŋmarba 'yɛ'yɛrbɛ nɛɛr pɔ.

XIV A sıır anyã ı naa a tıı sıır na tõnõ̃ nɛ'maa tõmɔ̃sı. Ba chen naa a wɛr wʊ jaa nãmıne sɛ̃ tı lɔ̃ɔ taa na ŋmaan a Nãaŋmın Tɔ̈ɔfʊ Sʊɔ jɛɛr a wʊ bıbir kpɛ̃ɛ 'lɔ daar.

XV "Nyɛ ın wan nãnyie kaar. Bɔɔsõn sʊɔ lɛ a 'lɔ na ba gur ɛ, tı mı tara a wʊ bõsursı jɛn na wʊ kõ wa chiine nı sal'mʊɔr ka a ırɛ wʊ vĩ ɛ."

XVI Be lɛ a sıır lɔ̃ɔtaa a nãmıne a jie 'lɔ a Heburu nıbɛ na bʊɔlɔ Amagedɔn.

XVII A malakası ayopõi sʊɔ kpaar naa a wʊ laa 'yõɔ sɛsɛbɛ pɔ, ka kɔkɔr yi be a Nãaŋmın puorfʊ yir a nãa dakɔɔ par 'yɛrɛ kpɛ̃ɔ jaa, "A maal naa!"

XVIII Be lɛ ka saa nyırfʊ, nı gɔ̃mɔ̃, nı saa tãnfʊ wa, ka a tẽe dam wʊ jaa miin kpɛ̃ɔ. An yi a lɛ daar jaa, nısaal na be ka a wɛr pɔ a tẽe ba mii a kpɛ̃ɔ a lɛ ɛ.

XIX Ka a tɛ̃kpɛ̃ɛ 'mar jiir ata, ka a paalsı tẽbɛrɛ mı lo lo. Nãaŋmın chɛnɛ na tıɛr tɔ a tɛ̃kpɛ̃ɛ Babilon na wʊ gbɔ̈m wʊ a dãa na sɛɛ ŋmele na ı a wʊ suur.

XX Dõdolsı a jaa bɔr naa ka fʊ kõ lɛ nyɛ tõɔ go ɛ,

XXI ka a sakpʊlõbibɛrɛ na tırɛ yire a saaju loro ŋmiere a nıbɛ ka ba tʊrɔ a Nãaŋmın a sakpʊlõbie gefʊ nyã jũu.

XVII

I A malakası ayopõi na tara a laar ayopõi, ãsʊɔ wan wa 'yɛr kʊ ma, "Wa, ın wiil fʊn a lɛ a pɔɔ baa nyã yuor na yi na jãnɛ a mansı nɛɛ 'yɛr tɔɔrfʊ.

II 'Lɔ lɛ a wɛr nãmɪne gãn ka a wɛr nɪbɛ mɪ buu nɪ a wʊ sɛ̃sɛ̃yele.”
III Be lɛ, a malaka 'mɔɔ man a Sɪɛ pɔ chiin a mɔgɔ̃ɔ pɔ. Be lɛ n tɪ nyɛ a pɔɔ na jãnɛ a mɔdʊ̃jɪɛ ju. Ka a mɔdʊ̃ɔ nyã ãgãn wʊ jaa pɔɔn yoe na fere nɪ Nãaŋmɪn na wʊ tara jur ayopõi nɪ ɪlɛ pie.
IV A pɔɔ vaar naa fɔjɪ ile ile na wʊ pãɛn sɛlma nɪ kʊsɪsʊ̃n nɪ lɛrbikpãɛn. Wʊ tara naa a sɛlma ŋmele a wʊ nũsʊ̃ɔ pɔ a wʊ tʊ̃ kakaba nɪ a wʊ sɛ̃sɛ̃yele na sɛɛ.
V Yuor sɛb mar a wʊ gberaa pɔ, “Fʊn kʊ̃ tʊ̃ɔ bɔ̃ɔ a par ɛ, a Babilon na yi yuor, pɔɔ baar ma, nɪ a wɛr tʊ̃ kakabsɪ ma.”
VI N nyɛn a pɔɔ na nyũ a Nãaŋmɪn nɪbɛ jãɪ buu, a bala na di a Yesu dãasɪɛ. In wa nyɛ wʊ a lɛ, nɛɛ 'maa ma naa.
VII Ka a malaka sʊʊr ma, “Ŋmɪnɛ a nɛɛ 'maa fʊ? In wiil fʊ naa a pɔɔ nɪ a mɔdʊ̃ɔ wʊn do na tara jur ayopõi nɪ ɪlɛ pie yelsɔɔlaa par.
VIII A mɔdʊ̃ɔ 'lɔ fʊn nyɛ, wʊ dʊ̃ɔ be be, põpãanyã waa lɛ be be go ɛ. Wʊn yi naa a bɔɔ fulom pɔ na wʊ chen a sɔ̃ɔfʊ jie. A wɛr nɪbɛ bala yoe na ba sɛb a nyɛvʊr gãn pɔ ɛ, yi a wɛr maalfʊ daar ɛ, bala wa nyɛ a mɔdʊ̃ɔ nyã, nɛɛ na 'maa ba naa bojũu wʊ dʊ̃ɔ be be na waa lɛ be be ɛ, tɪ na wʊn lɪɛb wa.
IX “A ka ɪ naa tɪɛr na tara yɛ̃ 'yɛr. A jur ayopõi ɪ naa a tʊ̃n ayopõi a pɔɔ na jãnɛ, nɪ a nãmɪne ayopõi.
X A ba anũu kpi naa tɪ ka bʊ̃'yen chɛnɛ, bʊ̃'yen mɪ ba wa sɛrɛ ɛ. Tɪchɛ 'lɔ wa wa, wʊn kor bãlãa.
XI A mɔdʊ̃ɔ 'lɔ na dʊ̃ɔ be be na waa lɛ be be go ɛ, wʊ ɪ naa a nãmɪne aniin sʊɔ na pʊɔ ayopõi bala pɔ na chiine a sɔ̃ɔfʊ jie.
XII “A ɪlɛ pie ala fʊn nyɛ ɪ naa nãmɪne pie na ba di a nãa sɛrɛ ɛ, tɪchɛ ban kʊ ban kpɛ̃ɔ ka ba ɪ nãmɪne lɔ̃ɔn a mɔdʊ̃ɔ sɔ̃ɔ bãlãa.
XIII Ba jaa tɪɛr ɪn bʊ̃'yen, ka ba de a ba kpɛ̃ɔ nɪ fɔ̃ɔ kʊ a mɔdʊ̃ɔ.
XIV Ban ŋmaan naa a Pɛraabile jɛɛr, tɪchɛ ka a Pɛraabile na tʊ̃ɔ ba, bojũu 'lɔ lɛ ɪ a sorbo ba jaa Soro nɪ a nãmɪne ba jaa Nãa. A bala wʊn bʊɔl na wʊ chɛl ir ka ba turo nɪ yelmãɛ, na pʊɔ wʊ naa.”
XV Ka a malaka 'yɛr kʊ ma, “A kɔ̃n ala fʊn nyɛ be a pɔɔ baa 'lɔ na jãnɛ, ɪ naa a nɪbʊrsɪ, nɪyɔɔ, paalsɪ nɪ 'yɛrbʊrsɪ.
XVI A mɔdʊ̃ɔ nɪ a ɪlɛ pie ala fʊn nyɛ ban 'laar naa a pɔɔ baa nyãna na ba tɔɔ wʊ chɪɛr tɪ chɛ wʊ sal'mʊɔr. Ban 'wɔb wʊ naa tɪ chɛ 'yɔ̃ɔ bũu pɔ ka wʊ di.
XVII Bojũu an ɪ Nãaŋmɪn lɛ de 'yɔ̃ɔ a ba tɪɛr pɔ ka ba na ɪ a wʊ bɔfʊ, ka ba jaa tɪɛr ɪ bʊ̃'yen ka ba sɔɔ de a ba kpɛ̃ɔ kʊ a mɔdʊ̃ɔ ka wʊ di nãa ka Nãaŋmɪn 'yɛr wa maal baar.
XVIII A pɔɔ fʊn nyɛ ɪ naa a tɛ̃kpɛ̃ɛ 'lɔ nãa na tʊ̃ɔ a wɛr nãmɪne ba jaa.”

XVIII

I A anyã puor, n nyɛn a malaka ãsʊɔ na yi a saaju suro waara. Wʊ tara na kpɛ̃ɔ. A chãa na be a wʊ 'yɔ̃ɔ chaar naa a wɛr wʊ jaa.
II Na wʊ tãn kpɛ̃ɔ nɪ nɛkpɛ̃ɛ 'yɛrɛ, “Wʊ wɛl naa! A Babilon tɛ̃kpɛ̃ɛ 'lɔ wʊ wɛl naa! Wʊ lɪɛb dɛɛr dɛ̃me gaa jie, nɪ sɪdɛbɛ, nɪ lubil dɛbɛ nɪbɛ na ba ɔɔrɔ ɛ kpɛfʊ jie.
III Bojũu an ɪ a paalsɪ ba jaa buu naa nɪ a wʊ sɛ̃sɛ̃yele, ka a nãmɪne na be ka a wɛr pɔ gãn wʊ. A yayarba na be a wɛr pɔ len tu a wʊ bʊ̃yɔɔ pɔ.”
IV Be lɛ n lɛ wʊ̃ kɔkɔr ãsʊɔ na yi a saaju 'yɛr, “Maa nɪbɛ, yɪ wa yi a wʊ pɔ na yɪ taa ɪrɛ wa pʊɔ a wʊ dɛɛr pɔ ɛ, bɪɪ na yɪ pʊɔ a wʊ wʊ̃m pɔ ɛ.
V Bojũu a wʊ maal dɛbɛ dɔɔl taa tɪ ta a saaju, ka Nãaŋmɪn tɪɛr tɔ a wʊ dɛɛr wʊn maal.
VI Yɪ kʊ wʊ nɪtãa lɛ wʊn kʊ yɪ. Yɪ yab wʊ tɪ lɛ dɔɔl wʊ. Yɪ kʊ wʊ a dãa nɪ a wʊ ŋmele nɛɛr ayi ka wʊ nyũ.
VII Ge wʊ ka wʊ waal, a yuor nɪ a nʊ̃ɔ wʊn bʊɔrɔ kʊrɔ a wʊ mãɛ. Wʊ ma chɛn nyãa 'yɛr, ‘N ɪn pɔɔ nãa jãnɛ, n ba ɪ pɔɔ kʊɔr ɛ. Nɪbaal kʊ̃ wa kpɛ ma jaa ɛ.’
VIII A lɛ jũu, bɪbir bʊ̃'yen lɛ a wʊ̃m na wa a wʊ ju, kũu, nɪ kɔ̃n, nɪ kʊ̃. Bũu lɛ ɪ a di wʊ an ɪ a Soro Nãaŋmɪn nyã na tɔɔr a wʊ 'yɛr ɪn tʊ̃ɔfʊ sʊɔ.
IX “Ka a wɛr nãmɪne na dʊ̃ɔ gãn wʊ na ba 'mataa din wʊ a nʊ̃ɔ, bala wa nyɛ a lɛ wʊn dire ka a jʊʊr uro, an ɪrɛ ban nɪbaal ka ba kɔ̃nɔ̃ kʊrɔ wʊ.
X Dãbãɛ kpɛ ba naa a ger nyã jũu, ban ara na tɛɛr jaa tɪ kɔ̃nɔ̃ 'yɛrɛ, ‘Nɛbier, nɛbier, a fʊ̃ʊ tɛ̃kpɛ̃ɛ nyã, pa Babilon, a fʊ̃ʊ nyã na tara a kpɛ̃ɔ, bɪbir bʊ̃'yen lɛ a sɔ̃ɔfʊ be wa a fʊ ju.’
XI “A yayarba na be a wɛr pɔ na kɔ̃nɔ̃ na tɪ waala bojũu nɪrɛ ba be be na da a bonsɪ go ɛ.
XII A sɛlma, kpãna, kʊsɪsʊ̃n nɪ a lɛrbikpãɛn, nɪ fuu pɪɛl, nɪ fuujɪ ile ile, nɪ fuu saalsɪ, nɪ a fuujɪ kpãn kpãn, nɪ a daar ala nyũu na nʊ̃mɔ̃, nɪ bomo ala jaa ban de wab chɛlɛ maal. A daar ala daa na be tuo, a kurjɪɛ, nɪ kursɔɔlɔ, nɪ a kʊsɪkpũlo bie.
XIII A kãnyũu vɪɛl ala, nɪ a dãn, nɪ a kãn, nɪ a jɔ̃n, nɪ chir, nɪ a niin, nɪ a piir, nɪ a wiisɪ, nɪ a wiisɪ torkosɪ, nɪ a gbãgbaar.
XIV “A bʊ̃vɪɛlsɪ ala na ɪrɛ fʊ a vɔlaa, a jaa chen naa. A fʊ nãbomo naa fʊ yobɔyele a jaa bɔr naa. Fʊ kʊ̃ lɛ nyãa go ɛ.
XV A yayarba na da a bomo kʊ wʊ na ba le, nɛɛ na 'maa ba naa a wʊ ge fʊ nyã pɔ, ka ba sɛr yi tɛɛr jaa tɪ kɔ̃nɔ̃ waala
XVI 'yɛrɛ nɪ, ‘Nɛbier, nɛbier, a fʊ̃ʊ tɛ̃kpɛ̃ɛ nyã, a fʊ̃ʊ na ma su a fɔpɪɛl, nɪ a fɔjɪ ile ile, nɪ a fɔkpãn kpãnsɪ. Na fʊ ma pãɛn a sɛlma, nɪ a kʊsɪsʊ̃n, nɪ a lɛrbikpãɛn.

XVII Mɔ̃tɔ̃ bɔ̃'yen lɛ a fʊ nãbomo anyãna be wɛ a jaa.' A bala na kaara a gborbɛrɛ ala a man kpɛ̃ɛ pɔ, nı a nıbɛ bala na be be, nı a bala jaa na tɔ̃nɔ̃ dire be a man pɔ, na ara na tɛɛr.

XVIII Bala wa nyɛ a jʊʊr ban kɔ̃nɔ̃ na 'yɛrɛ nı, 'Tẽbuor lɛ be ka na wʊ ta a tẽkpɛ̃ɛ nyã?'

XIX Ban ɔɔn tãna 'yɔ̃ɔnɔ̃ a jur pɔ tı kɔ̃nɔ̃ tı waala 'yɛrɛ nı, 'Nɛbier, nɛbier, a fʊ̃ʊ tẽkpɛ̃ɛ nyã. A jie nyã a bala jaa na tara a gborbɛrɛ yʊɔrɔ nı a man pɔ, ba jaa len tu a fʊ jie, tı mɔ̃tɔ̃ bɔ̃'yen a fʊ be wɛ a nıtɔ̃?'

XX Saaju, chıle a wʊ jũu, yın Nãaŋmın nıbɛ nı a nıtɔ̃nsı nı a 'yɛ'yɛrbɛ yı chıle. Nãaŋmın tɔɔr a wʊ 'yɛr nıtãa a lɛ wʊn maal yı."

XXI Be lɛ ka a malaka kpɛ̃ɔ pãa 'mɔɔ kʊsır kpɛ̃ɛ na jãtãan nıer lɔb 'yɔ̃ɔ a man pɔ tı 'yɛr, "Nıtɔ̃ lɛ ın lɔb fʊ bar, a fʊ̃ʊ Babilon tẽkpɛ̃ɛ nyã ka nıre kɔ̃ lɛ nyɛ fʊ jaa go ɛ.

XXII Ba kɔ̃ lɛ wɔ̃ kɔ̃rɔ̃jom ŋmefʊ, nı yiel yielbe, nı daa pɛɛlbɛ, nı ıle pɛɛlbɛ jaa go ɛ. Tɔ̃tɔ̃nbɔ jaa bʊrɔ kɔ̃ lɛ be be go ɛ, ba kɔ̃ lɛ wɔ̃ jɔ̃ nãɛnbɛ dɔ̃ɔn go ɛ.

XXIII Fãtın bũu kɔ̃ lɛ chaar be go ɛ. Ba kɔ̃ lɛ wɔ̃ pɔɔ paalaa nı wʊ sırɛ kɔkɔr go ɛ. A fʊ yayarba lɛ dɔ̃ɔ yi yuor a wɛr pɔ. A fʊ tãsɔɔ yele lɛ fʊ de bɛl a paalsı jaa ka ba bɔr.

XXIV A wʊ pɔ lɛ ba nyɛ a 'yɛ'yɛrbɛ nı a Nãaŋmın nıbɛ jãı nı bala ba jaa ban dɔ̃ɔ kʊ a wɛr pɔ."

XIX

I A anyã puor, n wɔ̃n gɔ̃mɔ̃ fıka nıyɔɔ na tãna be a saaju 'yɛrɛ nı, "Dãnfʊ wʊ ta Nãaŋmın! Faafʊ nı tır nı kpɛ̃ɔ ı naa a wʊ tʊɔr,

II bojũu a wʊ 'yɛr tɔɔrfʊ ın yelmãɛ tı mı tor. Wʊ 'yɔ̃ɔn a pɔɔ baa na 'yɛr, 'lɔ lɛ sɔ̃ɔ a wɛr nıbɛ nı a wʊ sɛ̃sɛ̃yele. A wʊ gbãgbaar wʊn kʊ, wʊ yab wʊn a sãn."

III Ba lɛ tãna na go, "Dãnfʊ wʊ ta Nãaŋmın. A wʊ jʊʊr na uro duoro ba tara ŋmaafʊ ɛ."

IV Ka a nıbɛrɛ lıjɛr nı anaar nı a bɔ̃nıbie anaar bala gãn kpa tẽe puor a Nãaŋmın na jãnɛ a nãa dakɔɔ ju pɛɛrɛ wʊ 'yɛrɛ nı, "A ı a lɛ. Dãnfʊ wʊ ta a Nãaŋmın."

V Be lɛ ka a kɔkɔr yi be a nãa dakɔɔ par 'yɛrɛ, "A yın na ı a Nãaŋmın gbãgbaar na yı joro wʊ dãbãɛ. Ka bil bıı bɛrɛ lɛ, yı pɛɛrɛ a sı Nãaŋmın!"

VI N pãa lɛ wɔ̃n dɔ̃ɔn fıka nıyɔɔ na gɔ̃nɔ̃, bıı fıka kɔ̃kpɛ̃ɛ na joro, bıı saa na tãna kpɛ̃ɔ jaa, "Dãnfʊ wʊ ta Nãaŋmın! Bojũu a sı Soro Nãaŋmın na ı a Tɔ̃ɔfʊ Sʊɔ, lɛ di a nãa.

VII Yı ı a sı chıle ka sı ãgãn 'maa a sı kʊ a Nãaŋmın tır an ı a wʊ Pɛraabile pɔɔ kulfʊ bıbir vıɛ naa, ka a pɔɔ mı chɔɔr a wʊ mãɛ baar.

VIII Wʊ sun bɔ̃pıɛl na vıɛlɛ tı nyılɛ." A bɔ̃pıɛl anyãna lɛ a Nãaŋmın nıbɛ yeltorsı.

IX Ka a malaka 'yɛr kʊ ma, "Sɛb a anyãna, 'An ın pʊpɛl kʊ a bala ban bʊɔl a Pɛraabile pɔɔ kulfʊ lɔ̃ɔ di jie.' " Ka a malaka mı 'yɛr pʊɔ, "A Nãaŋmın 'yɛr anyãna ın yelmãɛ."

X Ka n gã kpa tẽe ıka n puor wʊ, tıchɛ ka wʊ 'yɛr kʊ ma, "Ta maal a lɛ ɛ. N mı ı naa a gbãgbaa nıtãa a fʊ̃ʊ nı a fʊ yɛɛr kaar, bala lɛ tara Yesu dãasıɛ. Puor Nãaŋmın! Bojũu, a Yesu dãasıɛ lɛ ı a Sıɛ 'yɛr."

XI N nyɛn a saaju na yuo, ka a ı wii pıla lɛ, ka a nırɛ 'lɔ na do yuor di, yelmãɛ sʊɔ nı nıtor. Yeltorsı lɛ wʊ ma tɔɔr a wʊ 'yɛr tı ŋmaan wʊ jɛɛr.

XII A wʊ nıbie 'lırɛ naa fıka bũu, ka a nãjupil yɔɔ su a wʊ ju pɔ. Yuor sɛb mar wʊ nırɛ jaa na ba bɔ̃ɔ ɛ, ka 'lɔ tɛɛ ba lɛ ɛ.

XIII A fuu wõo wʊn su ın jãı wʊ jaa ka a yuor di, "Nãaŋmın 'Yɛr."

XIV A saaju sojası sun bɔ̃pıɛl don wii pıɛl turo nı wʊ.

XV Ka a sɔkpɛ̃ɛ diir yi a wʊ nɛɛ pɔ, 'lɔ lɛ wʊ de chıerɛ nı a paalsı ba jaa, "Wʊn kaara ba jaa nı a kpɛ̃ɔ 'lɔ na kaara a kur dãgbal kaar." *(Yiel Gãn 2:9)* Wʊn nɛɛrɛ ban ŋmɛrɛ be a tıɛ wɔ̃mɔ̃ nɛŋmɛrfʊ jie nı a Nãaŋmın na ı a Tɔ̃ɔfʊ Sʊɔ suur.

XVI Yuor nyãna lɛ be a wʊ fuu wõo na suu a gbɛkpɛ̃ɛ pɔ ıka, A NÃMINE BA JAA NÃA, NI A SORBO BA JAA SORO.

XVII N nyɛn malaka na ara a mɔ̃tɔ̃ɔ ju tı bʊɔl a lubil a jaa na ɔɔrɔ be a saaju nı kɔkɔkpɛ̃ɛ, "Yı lɔ̃ɔ taa wa a Nãaŋmın lɔ̃ɔ di jie.

XVIII Lɛ lɛ, yı wa dire a nãmıne ãgãma nı a fɔ̃n dẽme nı a kpãɛn dẽme, a wiisı nı a ba duorbo, gbãgbaar nı sumıne, a bil nı a bɛrɛ, a nıbɛ banyãna ba jaa ãgãma."

XIX Ka n nyɛ a mɔdɔ̃ɔ nı a wɛr nãmıne nı a ba sojası lɔ̃ɔn taa ŋmaan a 'lɔ na do a wii nı a wʊ sojası jɛɛr.

XX Tıchɛ ba nyɔɔn a mɔdɔ̃ɔ lɔ̃ɔn a jir ŋmara 'yɛ'yɛrɛ na tɔ̃ a nɛ'maa tɔ̃mɔ̃ a mɔdɔ̃ɔ niem. A nɛ'maa tɔ̃mɔ̃ anyãna lɛ wʊ de bɛlɔ̃ a bala na tara a mɔdɔ̃ɔ jãnɛ tı puor a bʊtıı. Ba lɔb ba jaa ayi bɔ̃nıbie 'yɔ̃ɔ a jerbı bũu na dire pɔ.

XXI A bala na chɛ, a 'lɔ na jãnɛ a wii ju kʊ ba naa nı a sɔkpɛ̃ɛ diir 'lɔ na yi a wʊ nɛɛ pɔ, ka a lubil pãa di a ba ãgãma tıı.

XX

I N nyɛn a malaka na yi a saaju suro waara tara a bɔɔ fulom 'lɔ pãn bir nı bɔ̃jɔr gbor.

II Wʊ tɔ̃ɔ naa a dajıl 'lɔ na ı a kɔ̃r waa, 'lɔ lɛ ı a dɛɛr sʊɔ na ı a Satan na wʊ lũ wʊ nı a bɔ̃jɔr gbor ka wɔ̃n maal yuomo tur (1,000).

III Wʊ lɔb wʊn 'yɔ̃ɔ a bɔɔ fulom nyã pɔ, tı kpal na wʊ 'yɔ̃ɔ jãnɛ a wʊ kɔ̃ lɛ tɔ̃ɔ a paalsı bɛl go ɛ, ka a yuomo tur (1,000) wa baar. A ala puor, ban yuo wʊ naa ka wʊ maal ber bãlãa.

IV N nyɛn nãa dakɔɔr, ka a bala na jãnɛ, ba kʊ ban sɔr ıka ba tɔɔr 'yɛr. N lɛ nyɛ naa a bala na dɔ̃ɔ dire a Yesu dãasıɛ nı a Nãaŋmın 'yɛr jũu ban kʊ, n nyɛn a ba sıır. Bala lɛ ba sɔɔ puor a mɔdɔ̃ɔ nı a bʊtıı ɛ, bıı sɔɔ de a wʊ jãnɛ a ba gber pɔ bıı a nuur pɔ ɛ. Ba ir naa a kũu pɔ ı vʊɛ ka bala naa Yesu lɔ̃ɔ di nãa a yuomo tur (1,000).

V A kũn bala na chɛ baa ir ɛ, ka a yuomo tur (1,000) ala ba wa baar ɛ. A dɔ̃ɔ dɔ̃ɔ kũu pɔ irfʊ lɛ a anyã.

VI Pʊpɛl lɛ kʊ a nı chɛchɛsı banyãna na de nie ir a kũu pɔ ı vʊɛ. A gbɛɛ ayi kũu kɔ̃ lɛ pɔɔ ba go ɛ, tıchɛ ban ın a Nãaŋmın bɔɔr lorbo, ka bala nı a Nı-iraa lɔ̃ɔ di nãa a yuomo tur (1,000) ala pɔ.

VII A yuomo tur wa ta, a malaka na yuo naa a Satan a bɔɔ fulom 'lɔ pɔ na wʊ for wʊ bar,

VIII ka wʊ yi bɛlɔ̃ a wɛr kõkobo anaar wʊ jaa nıbɛ, Gɔɔg nı Magɔgı na wʊ lɔ̃ɔ ba jaa ka ba ŋmaa jɛɛr. A nıbɛ waa naa fʊn kɔ̃ tɔ̃ɔ ba sɔr ɛ.

IX Ba yɛr a wɛr wʊ jaa na ba wa jilɔ̃ a Nãaŋmın nıbɛ jaa jie a tẽe 'lɔ a Nãaŋmın na nɔ̃. Tıchɛ ka a bũu yi saaju lo di ba jaa.

X Ka a dɛɛr sʊɔ 'lɔ na bɛlɔ̃ ba, ba lɔb wʊn 'yɔ̃ɔ a jerbı bũu na dire pɔ, be lɛ a mɔdɔ̃ɔ nı a jir ŋmara 'yɛ'yɛrɛ be. Ban ge ba naa mɔ̃tɔ̃ɔ nı tãsɔɔ wʊ jaa, ka ba be be jaa kpo kpo.

XI N pãa lɛ nyɛn a nãa dakɔɔ pıla, ka a 'lɔ na jãnɛ. A tẽe nı a saaju bɔr a wʊ niem, baa lɛ tara jie go ɛ.

XII N nyɛn a kũn, bil naa bɛrɛ ka ba ara a nãa dakɔɔ niem, a ba yuor gãma bin. Ba lɛ yuon a gãn ãsʊɔ na ı a nyɛvʊr gãn. Ba tɔɔr naa a kũn bala 'yɛr nıtãa a lɛ ban dɔ̃ɔ maal a ba sɛb 'yɔ̃ɔ a gãn pɔ bin.

XIII A man tır naa a kũn ala wʊn tara, ka a kũu nı a kpĩisı tẽe mı tır a kũn bala ban tara, ka ba tɔɔr nırɛ ãsʊɔ jaa 'yɛr a lɛ wʊn dɔ̃ɔ maal.

XIV Ba lɔb a kũu nı a kpĩisı tẽe 'yɔ̃ɔ a bũu dagel pɔ. A bũu nyã na dire lɛ a kũu gbɛɛ ayi.

XV Ala ı nırɛ jaa yuor ba wa sɛb a be a nyɛvʊr gãn pɔ ɛ, ban lɔb wʊn 'yɔ̃ɔ a bũu dagel nyã pɔ.

XXI

I A anyã puor, n pãa nyɛn saaju paalaa nı tẽpaalaa, bojũu a saaju koraa nyã nı a tẽkoraa nyã bɔr naa, ka a man ba lɛ be be go ɛ.

II N nyɛn a Tẽchɛchɛ na ı a Jerusalɛm paalaa ka wʊ yi a saaju a Nãaŋmın sɛ̃ suro waara fıka, pɔɔsaraa na pãɛn bɔ̃kãkaɛ gun a sırɛ kulfʊ.

III Ka n wɔ̃ kɔkɔr na yi a be a nãa dakɔɔ par 'yɛrɛ, "Pɔ̃pãanyã, Nãaŋmın na kpıɛraa a nısaalba pɔ, na wʊ be a ba sɛ̃. Ban ın a wʊ nıbɛ, ka wʊ mı be a ba sɛ̃ ı a ba Nãaŋmın.

IV Wʊn 'yıɛr naa a ba nıbikɔ̃ɔ a nie pɔ bar. Kũu kɔ̃ lɛ be be go ɛ. Waal ba lɛ be be go ɛ. Kɔ̃n mı ba lɛ be be go ɛ. Nırɛ ba lɛ bıɛrɛ be go ɛ. Bojũu a yelkoro a jaa põn chen."

V Ka a 'lɔ na jãnɛ a nãa dakɔɔ ju 'yɛr, "N maala naa a bomo a jaa bɔ̃paalaa!" Na wʊ pãa lɛ 'yɛr kʊ ma, "Sɛb a anyãna bin, baal ba be be ɛ, a ın yelmãɛ."

VI Wʊ 'yɛr kʊ ma, "A maal naa. Maa lɛ a Pielfʊ nı a Baaraa. 'Lɔ jaa a kɔ̃nyũur na kpɛ, ın kʊ wʊn a nyɛvʊr kɔ̃ɔ na yi a bulo pɔ ka wʊ nyũ pɔrɔ.

VII Nırɛ 'lɔ jaa na jɛb tɔ̃ɔ, ın kʊ wʊn a anyãna a jaa. Ka n ı a wʊ Nãaŋmın ka wʊ mı ı a n bie.

VIII Tıchɛ a bala na ı a dãbãn dẽme, nı bala na ba sɔɔ de ɛ, nı tıɛr dɛbɛ dẽme, nı nıkʊrbɔ, nı sɛ̃sɛ̃nbɛ, nı sʊɔbɔsı, nı tıpuorbo, nı jir ŋmarba ba jaa, a ba jie ı naa be a jerbı bũu dagel pɔ. A nyã lɛ ı a kũu gbɛɛ ayi."

IX Ka a malakası ayopõi na tara a wõm ayopõi 'lɔ na tara a baaraa wa 'yɛr kʊ ma, "Wa, ka n wiil fʊ a pɔɔsaraa na ı a Pɛraabile pɔɔ."

X A malaka 'mɔɔ man a Sıɛ pɔ don a tɔ̃ wõo kpɛ̃ɛ ju na wʊ tı wiil ma a Tẽchɛchɛ na ı a Jerusalɛm na yi a Nãaŋmın sɛ̃ suro waara.

XI Wʊ chaar wʊ jaa nı a Nãaŋmın tıır, a chaarfʊ kaara fıka a kʊsısõn na wʊ nyılɛ chaar jaa wel wel a kʊsıbɛ ala ban bʊɔlɔ a jasıpa kaar.

XII Dachin wõo na kpɛ̃mɛ jilɔ̃ wʊ jaa na wʊ tara dɔ̃dɔı pie nı ayi, ka a dɔ̃dɔr ãsʊɔ jaa tara malaka na kaara. Ba sɛb a Isıral bal pie nı ayi yoe mar a dɔ̃dɔı pɔ.

XIII Dɔ̃dɔı ata ben a mɔ̃tɔ̃ɔ purfʊ jie, ka ata mı be a kõkoor, ka ata mı be a kõkoor nyã, ka a ata mı be a mɔ̃tɔ̃ɔ mɔrfʊ jie.

XIV Dachin par kparsı pie nı ayi ju lɛ a dachin dɔɔl. Ala pɔ lɛ ba sɛb a Pɛraabile nıtõnsı pie nı ayi yoe dɔɔl.

XV A malaka 'lɔ na 'yɛrɛ nı ma tara na sɛlma damanaa ıka wʊ man a tẽe dɔ̃dɔı nı a dachin.

XVI A tẽe par kparaa jãtaa, a wõofʊ nı a yalfʊ wʊ jaa. Wʊ man a tẽe nyɛ ka wʊ ı mɛl tur dɔɔl kɔɔr anaar (1,400). A wõofʊ nı a yalfʊ, a dofʊ, nı a jãafʊ.

XVII Wʊ man a dachin ka a yal ı gbɛɛ kɔɔr ayi dɔɔl pie nı ayʊɔb (216). A malaka man a lɛ a nısaal na ma man.

XVIII A kʊsɪbɛ ala ban bʊɔlɔ a jasɪpa lɛ ba mɛn a dachin, ka a tẽe wʊ jaa ɪ sɛlma na wʊ chaar chãana kaar.
XIX Kʊsɪsõn a jaa bʊrɔ lɛ ba de kpar a tẽe par kparaa. A par kpardõɔ 'lɔ ɪn a kʊsɪsõn ala ban bʊɔlɔ a jasɪpa, ka a ayi sʊɔ mɪ di safer, ka a ata sʊɔ di agete, ka a anaar sʊɔ mɪ di ɛmerald,
XX ka a anũu sʊɔ di ɔnɪksɪ, ka a ayʊɔb sʊɔ mɪ di kanɪlian, ka a ayopõi sʊɔ di keresolɪtɪ, ka a aniin sʊɔ mɪ di berl, ka a pie forbir sʊɔ di topajɪ, ka a pie sʊɔ di kɪrɪsopɪrase, ka a pie nɪ bõ'yen di jasɪntɪ, ka a pie nɪ ayi sʊɔ mɪ di amɛtesete.
XXI A dõdɔr nɛɛ pie nɪ ayi ala ɪ naa a kʊsɪsõn pie nɪ ayi. Kʊsɪbõ'yen lɛ ba maal a jaa. A sɔkpɛ̃ɛ na be a tẽkpɛ̃ɛ nyã pɔ sɛlma lɛ wʊ jaa ka wʊ chaar chãana kaar.
XXII N ba nyɛ puorfʊ yir be a tẽe pɔ ɛ, bojũu a sɪ Soro Nãaŋmɪn na ɪ Tõɔfʊ Sʊɔ nɪ a Pɛraabile lɛ ɪ a puorfʊ yir.
XXIII A tẽe nyã ba bʊɔrɔ mõtõɔ, bɪɪ ŋmɛraa chãa ɛ, bojũu a Nãaŋmɪn tɪɪr lɛ ɪ a chãa, ka a Pɛraabile ɪ a wʊ fãtɪn.
XXIV A chãa nyã pɔ lɛ a paal bʊrsɪ nɪbɛ na yʊɔrɔ, ka a wɛr nãmɪne mɪ waan a ba nãbomo a be.
XXV A wʊ dõdɔr nɛɛ ba be na wa pɔɔ a mõtõɔ ɛ, an ɪ tãsɔɔ ba lɛ be be go ɛ.
XXVI A paal bʊrsɪ nɪbɛ nãbomo nɪ a ba tɪɪr, ban waan naa be.
XXVII Bõdɛɛr kõ kpɛ be ɛ, bɪɪ bala na tõnõ vĩ tõmõ, bɪɪ nɪbɛlbɛ, tɪchɛ a bala tɛɛ yuor na sɛb a Pɛraabile nyɛvʊr gãn pɔ.

XXII

I Ka a malaka pãa wiil ma a nyɛvʊr põn kõɔ ka wʊ ɪ jaa wel wel ka a joro yire a Nãaŋmɪn nɪ a Pɛraabile nãa dakɔɔ par,
II naa joro a tẽe sɔr kpɛ̃ɛ sãlsɔɔ. Nyɛvʊr tɪɛ ara naa a põn lõbobo, ka a jaa ma wõnõ wõbʊrsɪ pie nɪ ayi yuon jaa, ka a wiil ɪka a ma wõ naa ŋmɛraa jaa gbɛbõ'yen. A vaɪ lɛ ban sãan a paalsɪ a jaa nɪbɛ baal.
III Nãaŋmɪn pɔ'yõɔfʊ ba lɛ be bon jaa pɔ go ɛ. Nãaŋmɪn nɪ a Pɛraabile nãa dakɔɔ na ben a tẽe pɔ, ka a wʊ gbãgbaar tõnõ kʊrɔ wʊ.
IV Ban nyɛn a wʊ nie, ka a wʊ yuor be a ba gber pɔ.
V Tãsɔɔ kõ lɛ be be go ɛ. Baa lɛ bʊɔrɔ fãtɪn chãa ɛ, bɪɪ mõtõɔ chãa ɛ. Bojũu a sɪ Soro Nãaŋmɪn mãɛ na chaar ba naa a wʊ chãa, na ba di nãa bɪbir jaa.
VI Ka a malaka 'yɛr kʊ ma, "Baal ba be a 'yɛrbie anyãna pɔ ɛ, a ɪn yelmãɛ. A Soro Nãaŋmɪn na ma kʊ a wʊ Sɪɛ a wʊ 'yɛ'yɛrbɛ tõ naa a wʊ malaka ɪka wʊ wa wiil a wʊ gbãgbaa yele ala na kõ yaar tɪ ɪ ɛ."
VII "Nyɛ, n kõ yaar tɪ wa ɛ! Pʊpɛl sʊɔ lɛ a 'lɔ na sɔɔ a 'yɛrbie anyãna a jaa na sɛb a gãn nyã pɔ."
VIII Maa Jɔɔn lɛ wõ tɪ nyɛ a anyãna. In wa wõ tɪ nyɛ a lɛ baar, n gãn kpa tẽe ɪka n puor a malaka, 'lɔ lɛ wile ma a anyãna.
IX Tɪchɛ ka wʊ 'yɛr kʊ ma, "Ta maal a lɛ ɛ! N mɪ ɪ naa a gbãgbaa nɪtãa a fõʊ nɪ a fʊ yɛɛr 'yɛ'yɛrbɛ nɪ bala jaa na turo a gãn nyã 'yɛr. Puor Nãaŋmɪn!"
X Ka a malaka pãa 'yɛr kʊ ma, "Ta sɔɔl a 'yɛ'yɛrɛ 'yɛr nyãna a gãn nyãna pɔ bar ɛ, bojũu a sõɔ gbʊr naa.
XI Vɛ̃ ka a 'lɔ na ɪ nɪdɛɛr, wʊ chɛnɛ ɪrɛ a dɛɛr. Vɛ̃ ka a 'lɔ mɪ na maala yeldɛbɛ, ka wʊ chɛnɛ maala a yeldɛbɛ. Vɛ̃ ka a 'lɔ na tor, wʊ chɛnɛ ɪ a nɪtor. 'Lɔ mɪ na ɪ chɛchɛ, wʊ chɛnɛ ɪ a chɛchɛ."
XII "Nyɛ, n kõ yaar tɪ wa ɛ! N tara na a n yar na kʊ nɪrɛ jaa lɛ wʊn tõ.
XIII Maa lɛ a Pielfʊ nɪ a Baaraa, a nidõɔn nɪ a puor sʊɔ.
XIV "Pʊpɛl dẽme lɛ a bala na pɛɛ a ba fuusɪ. Ban tara na sɔr di a nyɛvʊr tɪɛ wõmõ, na ba tu a dõdɔr nɛɛ kpɛ a tẽe pɔ.
XV Tɪchɛ baar, nɪ a sʊɔbɔsɪ, nɪ a sɛ̃sɛ̃nbɛ, nɪ a nɪkʊrbɔ, nɪ a tɪpuorbo, nɪ a bala jaa na nõ jir ŋmaafʊ, ban ara na a yõo.
XVI "Maa Yesu lɛ tõ a n malaka nɪ a dãasɪɛ nyãna a yɪ sɛ̃ kʊ a pupuorbiir gbulsɪ. Maa lɛ ɪ a David nyɪɪr nɪ a wʊ yõɔ, nɪ a bivɪɛ ŋmɛrbir na chaar."
XVII Ka a Sɪɛ nɪ a pɔɔ paalaa 'yɛr, "Wa!" Ka a 'lɔ mɪ na wõ naa 'yɛr, "Wa!" Nɪrɛ jaa kõnyũur na kpɛ, vɛ̃ ka wʊ wa, nɪrɛ jaa na bʊɔrɔ, vɛ̃ ka wʊ wa de a nyɛvʊr kõɔ kʊfʊ nyũ pɔrɔ.
XVIII N kpãan ãsʊɔ jaa na wõnõ a 'yɛ'yɛrɛ 'yɛr a gãn nyãna pɔ. Ala ɪ ãsʊɔ jaa wa den bon dɔɔl a 'yɛr nyã pɔ, Nãaŋmɪn mɪ na dɔɔl wʊ naa a wõm ala a gãn nyã na 'yɛr a ba 'yɛr.
XIX Ka ala ɪ nɪrɛ ãsʊɔ jaa mɪ wa ir bon bar a 'yɛ'yɛrɛ 'yɛr a gãn nyã pɔ bar, Nãaŋmɪn mɪ na mõɔ wʊ naa a nyɛvʊr tɪɛ wõmõ nɪ a tẽchɛchɛ pɔ kpɛfʊ a gãn nyã na 'yɛr a wʊ 'yɛr.
XX A 'lɔ na di a anyãna dãasɪɛ 'yɛr naa, "Ɔɔ, n kõ yaar tɪ wa ɛ." A ɪ a lɛ. Wa sɪ Soro Yesu.
XXI A sɪ Soro Yesu wãɛfʊ wʊ be a Nãaŋmɪn nɪbɛ sɛ̃. A ɪ a lɛ.